

Ernst von Bibra

A gyémánt átka

Ernst von Bibra

A gyémánt átka

Ernst von Bibra

Ein Juwel

Don Casparo

Hungarian translation © Nagy Károly, 2021

ISBN 978-615-81563-2-5

Előszó

Mindig is lelkes olvasója voltam régebbi idők történeteinek, különösen a XIX. század embereinek mindennapi életéről és kalandjairól írt művek tartoznak kedvenc olvasmányaim közé, és az Interneten fellelhető elektronikus könyvgyűjtemények hatalmas kínálatában is ebbe a témakörbe tartozó szépirodalmi műveket, kalandregényeket szoktam keresgélni.

Így bukkantam rá Ernst von Bibra „*Ein Juwel*” (Egy ékszer) című művére, ennek fordítása olvasható ebben a könyvben az általam fordított „A gyémánt átka” cím alatt.

Ernst von Bibra báró (1806-1878) jogtudományokat tanult, de később érdeklődése a természettudományok, elsősorban a kémia felé fordult. Alkalmazott kémia szakterületen a birtokán lévő saját laboratóriumában kutatómunkát folytatott.

1849-ben Brazíliába, majd a Horn-fokot megkerülve Chilébe utazott, melyet keresztül-kasul bejárt. Utazásáról „*Reisen in Süd-Amerika*” (Utazások Dél-Amerikában) című művében számolt be. 1843-ban „*Naturgeschichte von Chile*” (Chile Természettörténete) című művet jelentetett meg, mely Santiago-tól Valparaiso-ig tartó utazásainak természettudományos feljegyzéseit tartalmazza meteorológiai, botanikai, zoológiai és etnográfiai részletekkel.

Hazatérte után leginkább Nürnbergben élt, ahol gazdag természettudományos és etnográfiai gyűjteményét is kiállította. Novel-lákkal és kultúrtörténeti művekkel kezdve Ernst von Bibra életének utolsó éveiben szépirodalmi művek alkotásával foglalkozott. 1862-ben a Bajor Tudományos Akadémia levelező tagjává választották.

Dél-amerikai utazásai során szerzett tapasztalatai visszatükröződnek szépirodalmi műveiben. A természeti környezet és az ott élő emberek leírása annyira élethű, hogy illet íróasztal mellett kitalálni aligha volna lehetséges.

Barangolásai során, amit nevezhetnénk vadásztúrának is, nem csak ehető zsákmányra vadászott, hanem mindent gyűjtött, ami felkeltette érdeklődését: növényeket, bogarakat, használati tárgyakat, és érdekes történeteket. Az összegyűjtött tárgyakat magával vitte, amikor visszatért hazájába, Németországba, az átélt és hallott történetekből pedig regények és elbeszélések születtek.

Erinnerungen aus Süd-Amerika (Emlékek Dél-Amerikából) című művében, mely nyolc elbeszélést tartalmaz, nekem különösen megtetszett az egyik történet, ennek fordítása olvasható ennek a könyvnek a végén „*Kaspar kalandjai*” cím alatt.

Forrás: Internet

Nagy Károly
fordító

A csempészek

– Emberi segítség itt már nem lehetséges, szenyora – szólalt meg az orvos. Hangjából érezni lehetett, ezt meggyőződésből mondja, és akaratlan mozdulata arról árulkodott, hogy távozni szándékozik a beteg ágyától.

Ennek ellenére mégsem indult el, mert a fiatal hölgy, aki mindeddig a betegágy mellett foglalt helyet, hirtelen felállt, és kétségtelenül észrevéve az orvos azon szándékát, hogy távozni készül, szenvedélyes hevességgel megszólalt:

– Ne menjen el! Ez parancs!

Az orvos rendkívül tisztelettudóan meghajolt, és ugyanazon a nyelven, melyen a hölgy szólt hozzá, portugálul válaszolt:

– Számomra már az ön kívánsága is parancs, szenyora, tehát maradok, bár meg vagyok győződve róla, hogy már semmit sem tehetek a beteg érdekében.

Annak módja, ahogyan az orvos meghajolt, továbbá akcentusa portugál nyelven, elegáns megjelenése, és a fiatal hölgygel szemben tanúsított magatartása arról tanúskodott, hogy francia.

Bármely ember, legyen szó a vadonban élőről, vagy valamely többé-kevésbé kultúrált nemzet tagjáról, képes tisztelettudóan viselkedni a maga módján, esetleg némi igyekezettel, de jó szándékát minden esetben meglehetősen könnyedén kifejezésre tudja juttatni.

Egy francia azonban még nagy igyekezet ellenére sem lenne képes barátságtalanul viselkedni egy hölgygel szemben. Az persze előfordulhat, hogy adott körülmények között meggyilkolja a nőt, azonban alig elképzelhető el, hogy megverje, vagy durva szavakkal illesse.

Miközben némi igyekezettel ki lehet találni némely embercsoport illedelmességét, de a világ legrosszabb indulatával sem kép-

zelhető el, hogy egy francia faragatlanul viselkedne egy női lény-
nyel szemben.

A fiatal hölgy persze teljes mértékben hozzá volt szokva az
ilyesfajta illendőséghez, annyira, hogy már nem is volt rá tekin-
tettel, mivel haragos, szinte megvető hangon válaszolt:

– Azt mondja, már nem segíthet? Képtelen lenne meggyó-
gyítani ezt az apró, jelentéktelen sebet? Miért ne lenne rá képes,
ha nem kontár a szakmájában?

– Azért, mert ez a jelentéktelen kis seb – válaszolta az orvos
rendíthetetlen, udvarias hangon, és hasonlóan udvarias meghajlás
kíséretében – azzal a halálos méreggel fertőzött, amellyel ezek a
tetovált gazemberek nyilaikat és dárdaikat bekenik, és ennek kö-
vetkeztében, mivel a méreg már szétáradt a vérkeringésében, a
fiatalember estére meg fog halni.

A fiatal hölgy erre megváltoztatta eddigi méltatlankodását. Le-
kapta gyémántokkal ékesített nyakékét, és feltörő könnyekkel
nyújtotta az orvos felé.

– Magának adom! Fogadja el, és kérjen, amit csak akar, de
mentse meg őt!

– Szenyora – válaszolta az orvos, vállát vonogatva – istenem-
re mondom, nincs nekem szükségem semmiféle ajándékra, hogy
megtegyem a kötelességem. Az emberi tudásnak itt vége, itt már
isteni csodára sem lehet számítani.

Meghajlás közben visszautasította a felé nyújtott drágaköveket,
melyeket a hölgy még mindig kinyújtott karjával tartott felé, majd
megszólint:

– Mivel így kívánja, maradok még egy negyed órát, de to-
vább már nem maradhatok, mert betegeim várnak rám.

Ebben a pillanatban felemelkedett egy a betegágy láb felőli
végénél gubbasztó alak, egy rút, vénséges néger asszony, és saját
torokhangon megszólint:

– Ekokahá epoi akehege Bakee.

Az öregasszony, miközben beszélt, nem állt fel egészen, és a különös, az orvos számára teljesen érthetetlen szavakat sem őfelé, sem a fiatal hölgy felé mondta, azonban mégis úgy tűnt, az utóbbi teljesen megértette az elhangzottak értelmét, mert miközben az vénasszony visszakuporodott korábbi helyzetébe, így szólt az orvoshoz:

– Ha mennie kell további betegeihez, hát menjen isten nevében, de estefelé jöjjön vissza!

Hirtelen feltűnően annyira nyugodttá vált, hogy az elbocsátott orvos csodálkozva nézett fel. Vajon mit mondhatott az öregasszony? Azonban nem elmélkedett sokáig, vállát vonogatva megígérte, hogy estefelé visszajön, és távozott. Most, miután elhagyta a szobát, lefordíthatjuk, amit a néger asszony maláj törzsének nyelvén mondott:

– Lányom, minden rendben lesz, hagyd távozni ezt az ostoba alakot!

Legalább is egyszerű nyelvén elhangzottak ezt jelentették, jól lehet a Bakee jelentése tulajdonképpen állat, epoi pedig amellet, hogy jól van, jelentheti azt is, hogy minden rendben lesz, és még más esetekben is használják tetszésnyilvánításként, vagy reménykedve a jövő vonatkozásában.

Az olvasó, aki esetleg felismerte, hogy maláj nyelven hangzott el a mondat, arra is rájöhetett, hogy a történet helyszíne Brazília. A maláj a bennszülöttek egyik törzse történetünk idején, 1780-81 körül még nem csökkent minimális létszámúra, mint manapság. Azt is sejtheti, hogy a fiatal szenyora egy gazdag brazíliai ültetvényes lánya, aki halálosan beleszeretett a mérgezett nyíl által megsebesített fiatalemberbe, miközben az idős néger asszony kétségtelenül a dajkája lehet.

Az első pontban az olvasó nem tévedett, ilyesmivel már számtalan más történetben találkozhatott. Ami Caja dajkaságát illeti, így hívják ugyanis az említett néger asszonyt, a feltételezés már nem helyes, hiszen nem ő volt olyan szerencsés, hogy elsőként táplálhatta annak idején az elbűvölő szenyora Júliát, hanem a hála

kötelezettsége volt legfőbb oka a fiatal hölgyhöz fűződő bensőséges kapcsolatának.

Tizenöt évvel korábban Caja megszökött gazdájától, szenyor Bariasztól, Júlia apjától, és egy ideig a malájok között talált menedéket. A rabszolgavadászok azonban elkapták, és elrettentő példaként, mivel a rabszolgák szökését annak idején igen rossz néven vették, borzalmas büntetést akartak kiszabni rá.

Júliának, az annak idején ötéves kislánynak azonban sikerült rettenthetetlennek tűnő apjánál elérnie, hogy kegyelemben részesítse, aki ráadásul a vétkest kedvencének ajándékozta, és így a feketének már semmi oka sem volt rá, hogy elszökjön. A kislány iránti adósságát nem sokkal később azzal törlesztette, hogy rabló indiánok kezei közül kiszabadította az életveszélyben lévő gyermekét.

Ettől kezdve a kis Júlia megmentőjéhez úgy ragaszkodott, mint leány az édesanyjához, miközben az asszony a maga részéről úgy védelmezte, mint tigris a kölykét, és akár még szenyor Bariasznak is nekiesett volna foggal, körömmel, ha kezet merészelt volna emelni a lányára.

A kölcsönös jótettek szövik a legszorosabb kötelékeket, amit kétségtelenül az is tovább erősített, hogy Júlia édesanyja már nem élt, és a gyermek szinte kizárólag a fekete asszony gondjaira volt bízva.

Miután a francia orvos elhagyta a szobát, Júlia gyorsan az öregasszony felé fordult.

- Nos, mondd gyorsan!
- Azt mondtam: Epoi! – válaszolta amaz – és így is van. Minden rendben lesz.
- Persze tudom, hogy van ellenszere a mérgezett sebeknek, de neked van ilyened, vagy előbb be kell szerezned valahonnan? Mi fehérek nem ismerjük a szert, mivel a feketék gondosan ügyelnek rá, hogy ne ismerhessük meg, éppúgy, mint a gyilkos indiánok is. Van szükséged pénzre, hogy be tudd szerezni?

– Ne beszélj állandóan a pénzedről, gyermekem! – válaszolta Caja. – Különben is, felkínálhatod akár minden kincsed, hogy hozzájuthass a szerhez. A barna emberek, de talán a feketék is aligha adnák ki kezeikből az elnyomóikkal szembeni utolsó, hatásvos fegyverüket.

– Caja! – szólalt meg Júlia félig szemrehányó, félig kérlelő, emelt hangon.

– Tudom, gyermekem, tudom – válaszolta az asszony –, hogy te jó vagy hozzám, és apád sem rosszindulatú, legalább is most már nem. Nekem van ilyen szerem, és majd meglátod, hogy meg is lesz a hatása.

Ezekkel a szavakkal odalépett a beteghez, és miután a zsebéből előszedett egy darabka sárgás gyökeret, bizonyos mennyiséget levakart róla, vízben megpuhította, és az italt megitta a beteggel, aki látszólag teljesen érzéketlen állapotban volt, az előtte elhangzó beszélgetésben a legcsekélyebb mértékben sem vett részt, és bár szemei nyitva voltak, mégis nyilvánvaló volt, hogy nem fogja fel, mi történik körülötte.

Miközben az asszony megnyitotta a száját, ajkaihoz érintette a poharat, készségesen kiitta annak egész tartalmát, és türelemmel elviselte, hogy a mellén lévő sebet, amennyire lehet széthúzva alaposan beszórja a gyökérről levakart porral. A beteg kezét és karjait ezt követően betolta a takaró alá, amint az kisgyermekes esetében szokásos, és még további takarókkal is betakarta, majd elégedetten visszahúzódott.

– Gondolod – kérdezte félénken a fiatal lány –, hogy ez a szer...

– Nemcsak gondolom, hanem tudom – szakította őt félbe Caja –, most azonban hagyjuk őt magára, nyugodtan pihenni.

Most azonban legfőbb ideje, hogy megfelelő felvilágosítást adjunk a szerencsétlenül járt fiatalemberről, akinek a megmentéséről az orvos véleménye ellenére meg lehetünk győződve, de az ezzel kapcsolatos további megjegyzésektől eltekintünk.

Carl von Altenberg egy meglehetősen vagyonos német nemes fiatalabb fivére volt, és mivel hazájában csekély lehetőségek kínálkoztak számára, elhatározta, hogy máshol próbál szerencsét.

Brazíliába utazott azzal a szándékkal, hogy ott portugál szolgálatba lép, de mindössze altisztként tudott elhelyezkedni egy olyan társaságnál, amely távoli ültetvények védelmére vállalkozott bennszülöttek támadásai ellen, vagy behatoljon távolabbi vidékekre, vagy csempészekkel vegye fel a küzdelmet, akik aranyport és gyémántokat igyekeztek eljuttatni valamely kikötőbe vagy Rio Janeiro-ba, amit vagy saját maguk zsákmányoltak valami titkos bányából, vagy a bányákban dolgoztatott rabszolgák által elsikkasztott kincseket vásároltak fel feketén.

Semmi sem számít kalandosabbnak, semmi sem romantikusabb, mint ez a szolgálat, de nincs ennél nehezebb vagy veszélyesebb elfoglaltság, és ha megfontoljuk, hogy a fiatalember beosztottai rabszolgákból, mulattokból, szabad négerekből és a világ távoli országainak csőcselékéből verődtek össze, nem nehéz rájönni, hogy Altenberg tiszta szívből kívánta, hogy állását mihamarabb másvalamivel cserélje fel.

A fiatalember azonban nem a megfelelő megoldást választotta, ugyanis lelkiismeretesen teljesítette vállalt kötelezettségét, és mivel bátor és vállalkozó szellemű volt, a rábízott csapat rossz összetétele ellenére emberei is megbecsülték, így munkáltatójának eszében sem volt, hogy más beosztásba helyezze.

Különösen jól használhatónak tartották, és csupán ígéretésekben részesítették.

Európai államok valamennyi tengerentúli birtokának, így Brazíliának is, belsőbb területei a legkevésbé voltak ismeretesek, és az ország igen nagy kiterjedése miatt valószínűleg még manapság is hasonló a helyzet.

Ismertek voltak távoli vidékek gyémánt lelőhelyei, a kincskeresők bejárták a vad szurdokokat és völgyeket gyémánt után kutatva, továbbá meglehetősen távoli országrészeket is, mások pedig a kevésbé ismert partközeli helyszíneket kutatták, melyek még

mindig a bennszülöttek birtokában voltak, akik vadászataik és harci cselekményeik során egyre közelebb jutottak az ültetvényekhez és az ültetvényesek otthonaihoz.

Miközben Altenberg egy kisebb csapattal a hegyekben járőrözött, hogy elvágja egy fiatal csempész útját, váratlanul egy nagyobb bennszülött csapatba ütközött, akik azonnal heves támadásba kezdtek, és bár sikerült őket visszaszorítani, mellén nyílvessző találta el, és mivel fél órán belül már képtelen volt megtartani magát a lován, emberei közül néhányan szenyor Bariasz tanyájára vitték, mely néhány órányira volt a küzdelem helyszínétől.

Ugyanaznap este, melynek reggelén Altenberg betegágyához vezettük az olvasót, Júliának az apja a háza közelében üldögélt a szabadban, és ezüst tálkából maté teát szürcsölgetve szivarját szívta, ami ritkaságnak számított, mert arrafelé általában inkább cigarettáztak, és mind a mai napig inkább ez a szokásos.

Olyasfajta kert csak Brazíliában lelhető fel, mint ahol szenyor Bariasz aznap az estéjét töltötte. A kert nem is megfelelő kifejezés, sokkal inkább az őserdő része, ahol a paradicsomi körülmények kialakításához nem ásót, hanem baltát használtak.

A háttérrel liánokkal beborított sziklafal képezte, és miközben jobboldalon az őserdő óriás fái uralták a teret, és hatalmas törzseik között a szem misztikus erdei sivárságba igyekezett behatolni, a jobboldalt elbűvölő pálmák csoportja határolta.

Az arrafelé honos, a legmagasabb pálmafajták közé tartozó bariti termése pompás, tyúktojás méretű, piros, spirálszerűen pikelyekkel burkolt gyümölcs, mely kiváló táplálék, és cukros vízzel ízesítve pompás hűsítőként fogyasztható. Aztán ott volt még a szintén hatalmas termetű coco naja, melynek a felső részén található fehér húsú termése szintén ehető, és számos étel elkészítésénél használják, továbbá a carnauba (*corypha cerifera*), melynek gyümölcse kisebb, mint a két előbb említetté. Levelei és csillogó, fekete termései pompás látványt nyújtanak. A pálmák karcsú törzsei között ezernyi virág és bokor, banánok pompáztak, a ház

közelében citrom- és narancsfák virítottak ízes gyümölcsseikkel, melyeknek mérete több mint kétszerese a nálunk ismertekének.

Tényleg, másra nem volt szükség, mint egy baltára, hogy az ember az őserdő és a pálmacsoport között egy szabad teret, egy kertfélét hozzon létre, és olyan környezetet teremtsen magának, melynél pompásabbat aligha lehetne találni a földkerekségen.

Isten vajon miért áldotta meg ennyi szépséggel és termékenységgel ezt az országot?

A monda erre az alábbi választ adja:

Amikor az Úr megteremtette a földet, sziklákat halmozott fel a hatalmas hegyeken, kijelölte a folyók útját és kivájta a mélységeket a tengerek számára, és miután végül mindezt kék égi sátra alá vonta, melyet ezernyi, szikrázó csillaggal hintett teli, megparancsolta angyalainak, járják be a fiatal föld országait, és szórják ki rá áldásait, mindenhol a célnak megfelelő mértékben.

Amikor azonban az angyal, akinek feladata volt a virágok és gyümölcsök, valamint a természet varázslatos szépségének kiszórása, Brazíliához ért, elszakadt cipőjének pántja. Az úr a küldöncöt már korábban megfosztotta szárnyaitól, hogy szép nyugodtan, lassan ballagjon tovább, és ne hamarkodja el küldetését a repkedéssel.

Amint az angyal lehajolt, hogy kijavítsa a lábbelijén keletkezett hibát, a puttonyában lévő áldás nagy része kiszóródott, melyet a föld más részeire kellett volna elvinnie, és mire oda eljutott, rémülten vette észre, hogy készletei meglehetősen megfogyatkoztak.

Isten mérges volt a történetek miatt, az angyalt azonban mégsem büntette meg, aki nem nagyon volt hozzászokva a gyalogláshoz, az országtól sem vette vissza a túlzott mértékben kiszóródott áldást, viszont a bölcsesség és intelligencia áldásával ajándékozta meg a pórul járt országokat.

Az Ördög azonban, és csak egyedül Isten tudja miért, már annak idején is mindenféle gaztettet hajtott végre a földön, Brazília

pompázó virágai és növényei közé visszataszító, mérges férgeket, az intelligenciával és bölcsességgel áldott országokban kapzsiság és góg magjait szórta szét. Így aztán végül is minden egyenletesen lett szétszórva a fiatal földön.

Szenyor Bariasz ügyet sem vetett az őt körülvevő szépségekre. Elgondolkodva meredt a virágok és dús növényzet között félig-meddig elrejtve előtte elterülő, fekete kőágyas medencére, ahonnan hűsítő vízszugár tört a magasba, és amelynek elcsordogáló vize nedvesítette a pálmacsoport talaját, amit a trópusok királynői annyira szeretnek.

A hanyatló nap sugarai éppen ekkor érték el a medencét, és a szökőkút aláhulló vízcseppei hirtelen a szivárvány minden színében kezdtek játszodozni, tűzesőként szikrázva és sugározva.

Szenyor Bariasz látszólag derúsen néhány másodpercig nézegette a szépséges látványt, aztán megvetően elfordult.

– Semmiség az egész – szólalt meg magában –, mindez csupán látszat és ámitás.

Tekintete ebben a pillanatban a lányára tévedt, aki könnyed léptekkel jött ki a házból, és felé igyekezett.

Már önmagában is elbűvölő jelenség volt, és a fiatal lány dús formáit tovább fokozta az akkori divatnak megfelelő öltözet, mely sok mindent nem rejtett el, és sok mindent látni engedett.

Micsoda illetlenség, mondaná egy bármely kultúrához tartozó puritán ember, azonban egyidejűleg mégiscsak elmerengne, látván a félig takart hullámozó kebleket, a könyékig csupasz karokat, és nem is figyelve a szemei elé kerülő kevés holmira, vagy legalább is gyorsan tovább pillantana, hogy tekintete megálljon a vállakon, melyek meglepő szerénységgel kandikáltak ki a világba a vékony muszlin ruhácska alól.

Vékony muszlin ruhácska!

Ördög és pokol! A mi időnkben, amikor az asszonyok légballoonra emlékeztető ruhákat öltöttek magukra, melyekből legfeljebb

a karjaikat dughatták elő, említést sem lehetett volna tenni ezekről a vékony, a látszat szerint egyetlen muszlin ruhácskáról anélkül, hogy magát az embert is ne tartották volna azonnal tisztességtelennek.

Még kevésbé szólhatnánk a telt csípőkről és a szép formájú lábokról, ami alatt nem csupán a vádlik értendők, melyeket az említett muszlin ruhácska oly kevésbé takart.

Beszéljünk inkább Júlia nagy, sötét szemeiről, élettől és egészségtől viruló orcáinak barnás színéről, és részben gyémántokból valamint természetes virágokból, kolibri tollakkal és az ország bogarainak fedőszárnyaiból összeállított ékszereiről, melyeket viselt.

Brazília elbűvölő gyermekei semmi esetre sem vetették meg annak idején a déltengeri szigetek asszonyait és lányait, akik azokkal a virágokkal díszítették magukat, melyeket hazájuk kínált a számukra. Ki is vehetné zokon nekik, ha drágaköveket fűztek fel közéjük, melyek szintén hazájuk ajándékai voltak?

Az öreg Bariasz tekintete tetszéssel pihent meg kedves lányán, és kézmozdulattal utalt rá, hogy foglaljon helyet mellette.

Némi szünet után megszólalt:

– Hogy van a tiszt? A doktor azt mondta nekem, hogy estére halott lesz.

– Caja jobb orvos, mint az a francia – válaszolta Júlia. – Szenyor Altenberg a legjobb úton van a teljes gyógyulás felé, és holnapra már el is hagyhatja az ágyat.

– Ez a vén fekete boszorkány mindenbe belekeveredik, amihez semmi köze! – kiáltott fel Bariasz bosszúsan. – A végén egyszer még megkorbácsoltatom!

– Ó – szólalt meg Júlia nagy nyugalommal – azt nem fogod megtenni, de – fűzte még hozzá csodálkozva –, szerinted meg kellene halnia a tisztnek? Képtelen vagyok megérteni téged.

Bariasz nem válaszolt, de némi szünet után mégiscsak megszólalt:

- Amint lóra tud szállni, távoznia kell.

Júlia mélyen elvörösödött, majd hevesen felkiáltott:

- Az lenne egy brazil ültetvényes vendégszeretete, hogy elűz házából egy félig gyógyult beteget, és pont egy olyan embert, aki a mi biztonságunk érdekében kockáztatja az életét?

Bariasz valami érthetlent mormolt a fogai között, de amint a lányára pillantott, rosszkedvűsége mellett arcvonásain megfigyelhető zavartsága is azonnal feltűnt neki.

Némi szünet után hirtelen megkérdezte:

- Már korábbról ismered azt a fiatalembert?

Júlia undorodva és felugorva elhessentett ruházatáról egy apró, aranyló színű rovar, mintha ennek a szörnynek a közelségét a leggondosabban el kívánná kerülni.

Bariasz igyekezett elfojtani egy könnyed mosolyt, mivel jól tudta, hogy gyermeke meglehetősen elfogulatlanul szokta elviselni a rovarokat és pillangókat, így tehát jó nyomon volt, és megismételte előbbi kérdését.

- Tudod, papa – válaszolta kitérően Júlia –, hogy ma reggel néhány formigas de roca, komoly károkat okozó hangyát láttam az erdőben?

– Hát ez rendkívüli hír, gyermekem – válaszolta Bariasz gúnyos hangon. – Reméljük, nem bukkannak fel tömegesen. Én viszont meg vagyok győződve róla, hogy szenyor Altenberggel már azt megelőzően találkoztál Rióban, mielőtt idehozták a házukba.

Nem volt mit tenni. A lány felfogta, hogy további kitérőkkel csak felbosszantja az apját, ezért mintha csak most fogta volna fel a kérdést, így válaszolt:

– A tiszttel? Igen, azt hiszem, ha jól emlékszem, már láttam őt korábban Rióban.

– Beszéltél is vele?

Némi szünet után elhangzott a valamelyest bizonytalan válasz:

– Igen, azt hiszem, néhány szót is váltottam vele.

– Ha ez a helyzet – válaszolta szenyor Bariasz a legnagyobb nyugalommal, miközben újabb szivarra gyújtott –, akkor nincs semmi kifogásom ellene, ha teljes felgyógyulásáig itt marad a házunkban. Ebben az esetben régi ismerősként kell foglalkoznunk vele, nem pedig úgy, mint egy idegennel.

Az elhangzottak után a legcsekélyebb izgatottságot sem vette észre, amit szavai a lányban előidéztek volna, aki erőszakkal kényszerített nyugalmat magára, és ahelyett, hogy kitörő lelkesedéssel köszönte volna meg apjának, a lehető legnagyobb nyugalommal válaszolt:

– Caja megbízást fog kapni tőlem, hogy kellőképpen ápolja.

– Rendben van – válaszolta Bariasz –, reggel magam is utána fogok nézni, hogy minden rendben van-e. Magam is értek egy keveset az ilyesfajta sebek kezeléséhez.

Később, amikor Júlia egyedül volt, az öröm, melyet apja viselkedésének hirtelen változásakor érzett, kezdett alábbhagyni.

Aztán aggódni kezdett. Apja képes volt arra, hogy őt másodpercen belül döntést hozzon, kiterveljen valamit, amit aztán akár egy évtizeden keresztül vasakarattal végre is hajtson. Arra azonban, hogy néhány percen belül felhagyjon egy átgondolt tervvel, vagy megváltoztassa korábbi akaratát, eddig még soha sem volt példa.

Vajon mi lehetett az oka annak, hogy most ez történt? Erre képtelen volt rájönni, de elhatározta, hogy vigyázni fog Altenbergre.

Egy mély, sötét szurdokban, körülbelül egy vagy másfél órányi járásra szenyor Bariasz tanyájától két nappal később négy férfiből álló csoport táborozott a kemény, köves talajon egy kis tűz még parázsló maradéka mellett, amelyen manióka lisztet főztek, és emellett még néhány darab napon szárított marhahúst is enyhén megpirítottak.

Fent, a szurdokot képző sziklafal tetején a bozótban elrejtőzve egy ötödik férfi feküdt a környéket figyelve, és nyilvánvalóan a lentiekhez tartozott, továbbá odalent a szurdok belsejében volt még egy hatodik férfi is, aki egy kis, csordogáló patakot követett, és úgy tűnt, nagy igyekezettel keres valamit annak medrében.

A férfiak valamennyien puskákkal, pisztolyokkal és hosszú törkésekkel voltak felfegyverkezve, külsejük inkább romantikusnak tűnt, mintsem, hogy bizalomgerjesztők lettek volna.

– Az a gazember Botocude minden bizonnyal életének legnagyobb cselét hajtotta végre – mondta az egyik férfi –, amikor rálőtt arra a németre, aki remélem, azóta már el is tűnt a környékről.

– Úgy tűnt el – válaszolta egy másik, aki nemrég csatlakozott a társasághoz –, hogy két órával ezelőtt szenyora Júlia karján láttam sétálni.

– Ezer ördög, Joze! Ez meg hogyan lehet, hiszen félig már halott volt, amikor a tanyára szállították!

– Mégis ez a helyzet – válaszolta Joze. – Az öreg Caja tett neki egy szívességet, és megmentette.

Pedro aki elsőként szólalt meg, egy borzalmasat káromkodott, majd így folytatta:

– Ebben az esetben a legjobb lesz, ha szedjük a sátorfánkat. Ha a vén boszorkány, a Caja kikúrálta a németet, akkor azért tette, mert ez a szenyora kívánsága volt, és ha tényleg ez a helyzet, akkor ez azt jelenti, hogy beleszeretett abba az átkozott tisztbe, és ebben az esetben kétségtelenül mindent el fog mondani neki.

– Ez logikus gondolat – válaszolta Joze –, teljesen logikus, mint ahogyan Padre szokta mondani, akit az a megtiszteltetés ért, hogy első nevelőm lehetet, azonban mégiscsak téves, mert egyfelől a szenyora semmiről sem tud, másfelől Bariasz határozottan biztosított róla, hogy semmiféle veszélytől nem kell tartanunk, sőt rövidesen ő maga is megjelenik errefelé, hogy üzleteket kössön velünk.

Pedro látszólag megnyugodott, és a beszélgetés más dolgokról folytatódott.

Az általános vélemény az volt, hogy jobb lett volna, ha Caja kimarad a játékból. Aztán rossz időkről kezdtek panaszkodni, mint általában minden üzlet esetén. Dicsérgetni kezdték a régi szép időket, amikor egyébként szintén panaszkodtak, aztán Antonión kezdtek nevetgélni, aki a vízben gázolva keresgélt valamit, amit persze nem talált meg.

Ismerjük meg most a szurdokban tanyázó társaságot és tevékenységüket.

Ezek az emberek csempészek voltak, akik azonban csupán a legfinomabb árukkal, aranyporral és gyémánttal kereskedtek, ami azt jelenti, hogy a mosókban foglalkoztatott rabszolgáktól és egyesek állítása szerint olykor a felügyelőktől is megvásárolták a lopott értékeket, és igyekeztek a gyémánt lelőhelyének körzetéből kijuttatni azokat.

A nyereség nagy volt, a gyémántok pedig kis méreteik miatt könnyen elrejtethetőek, így kétségtelenül pompásnak tűnt az ügylet. Mindennek azonban két oldala van.

A gyémántcsempészetet egyfelől a határőrök jelentették, akik legalább annyira ravaszak voltak, mint a csempészek, másfelől ebben a vonatkozásban végtelenül szigorúak a törvények, így mérhetetlenül nagy előnyben voltak a csempészekkel szemben.

A hatékony gyémántmosók körzetének élére igazgatót neveztek ki, akinek akkora volt a hatalma, hogy a területre külön engedélye nélkül még a tartomány kormányzója sem léphetett be.

A gyémántokkal áldott, elátkozott körzet kiterjedése legfeljebb hat négyzetmérföldnyi, majdnem kör alakú terület volt, melyet bizonyos mértékig természetes határok vettek körül. Minden irányban meredek, göröngyös és alig megmászható sziklák határolták. Ez Mina legmagasabb vidéke, de nem terjed ki Serro do Frio teljes területére, és a környező vidék dús vegetációjához képest őserdők és a talaj bőséges termékenysége helyett csak steril felföldek, vad, szétszakadozott sziklacsoporthoz és mély, sivár szurdokok vannak arrafelé, melyeknek mélyén vízersek csordogálnak. Ezekben lelhető fel a gyémánt és az arany.

Miközben már a bejutás is nehézkes ebbe a körzetbe az ismert szorosokon kívül, a sziklafalakat és szurdokokat állandóan katonának és őrök figyelték. Nem elégedtek meg azzal, hogy a békésen közeledő pamut- vagy szivarkereskedőket és számos más, szintén teljesen ártatlannak látszó vándorokat a körzeten belül oly mértékben átvizsgálják, hogy az bár a teljes pontosságot nem éri el, a tisztesség határait azonban igen. Ráadásul az ártatlan kereskedőket a körzet határain kívül is nem csak követték, hanem ismételten átvizsgálták árúikat, lovaikat, és kutyáikat. A velük szemben tanúsított figyelem olymértékben folytatódott, hogy észrevétlenül továbbra is követték őket, és Rio vagy egy tanya bejárata előtt újabb vizsgálatnak vetették alá, és gyakran fordult elő, hogy a magát már biztonságban érző csempészt mégiscsak szerencsésen elkapták.

Akinél tiltott értéket találtak, annak mindenét elkobozták, és az elkövetőt vagy örökre börtönre ítélték, vagy tíz-tizenkét évre Afrika partvidékeire száműzték.

Ha azonban néhányan csoportba verődve felfegyverkezve igyekeztek átjutni az ellenőrzött területen, akkor nem sokat tekeztőriáztak velük. Fegyvergolyókkal üdvözölték őket, és miközben a csempészek egy része igyekezett feltartani, vagy téves nyomra vezetni a határőröket, egyikük elosont, hogy biztonságba juttassa a kincseket.

Ebbe a csoportba tartoztak a szurdokban megismert barátaink is, akik mindeközben még mindig azzal szórakoztak, hogy bajtársukon gúnyolódjanak, aki továbbra is eredménytelenül fáradozott.

– Korábban – szólalt meg Pedro – ily módon még lehetett kezdeni valamit. Még ezen az elátkozott körzeten kívül is gyakran szanaszét heverték a gyémántok a patakok kavicsai között. A sziklákról aranyrögöket lehetett leválasztani, az ezüst pedig a fűvek és más növények között kilátszott a földből. Így talált rá három szegény ördög, Antonio de Souza, Joze Felix Gomez és Thomasio de Souza kilencvenmérőföldnyire innen az Abaete nevű kis folyócskában a legnagyobb gyémántra, amely most a portugál koronát díszíti. Súlya majdnem egy uncia. Ezek az idők azonban – folytatta felsóhajtva – mostanra már elmúltak, és az ember kénytelen megelégedni azzal, hogy átverje az alávaló négereket, vagy olykor elviselje, hogy azok csapják be őt.

– Ismerek valakit – szólt közbe Joze – aki egy ólommal ledörzsölt kavicsdarabot vett meg három uncia aranyért!

– Az ördög vinné el azt az átkozott felügyelőt, aki közreműködött ebben a gaztettben – kiáltott fel Pedro –, és amikor hamisítványokat sóztak rám, majdnem minden esetben elveszítettem a vevőimet.

Odafent a sziklán tanyázó őr ebben a pillanatban jelzést adott, és miközben a cinkostársak gyorsan fegyvereikhez kaptak, Antonio is hirtelen abbahagyta az eredménytelen keresgélést, és a lovakkal együtt barátai csoportjához igyekezett.

Fentről ekkor azonban az őrszem barát közeledtét jelezte, és a szurdokban nemsokára megjelent szenyor Bariasz, és odament az emberekhez.

Az ültetvényesek szokásos öltözetét viselte, amit kisebb vadászatok alkalmával szoktak magukra öltetni. Csak most lehetett felismerni erőteljes, jól megtermett alakját, mely brazil vonatkozásban jól megtermettnek is mondható volt.

A csempészek csoportja olyan helyen tanyázott, mely a szurdok elejéhez képest egy körülbelül húsz láb magas sziklameredély tetején volt, így egy esetleges lovas támadás ellen jó védelmet nyújtott.

Amint Bariasz a falhoz ért, Pedro lekiáltott neki:

– Várjon! Ledobok magának egy kötelet – és ezekkel a szavakkal leeresztett a falon egy erős, csomókkal ellátott kötelet, amit kétségtelenül a sziklán felfelé és lefelé mászáshoz szoktak használni, Bariasz azonban felkiáltott neki:

– Hagyd ezt az ostobaságot! – és néhány pillanat múlva odafele volt az ámuló férfiak mellett.

– Egy csempész veszett el magában – mondta Joze csodálkozva. – Itt még egy macska sem jutna fel, közülünk pedig senki sem lett volna képes erre.

– Egyvalaki mégis képes rá, a másik Jenes – válaszolta Bariasz. – De most mondjátok, mitek van, és hol!

– Mindenekelőtt szenyor – ragadta magához a szót Pedro – ne vegye rossz néven, ha megkérdem, biztonságban vagyunk? Joze bár azt mondta, hogy nem kell tartanunk semmitől, de hát a tiszt ott van a tanyájukon, az embernek meg mégiscsak óvatosnak kell lennie.

– Jóember – válaszolta Bariasz –, azt hiszem, kicsit több vesztenivalóm van, mint nektek összesen, tehát nyugodtak lehetetek. Pillanatnyilag egyébként tényleg nem kell tartani semmitől. A tiszt bár a javulás útján van, a házat azonban még nem hagyhatja el, az emberei pedig nincsenek a környéken. Tehát halljam, mitek van?

Jóllehet észrevehető volt, hogy a csempészek bizonyos tisztelettel voltak szenyor Bariasz iránt, egy kis tréfát azonban mégiscsak megengedtek maguknak vele szemben.

– Kipróbálnánk, találja ki, hová rejtettük az árunkat – mondta Pedro, Joze pedig még hozzáfűzte:

- Így majd meglátjuk, megfelelően rejtettük-e el.

Antonio végül, aki az előbb még oly eredménytelenül keresgélt, nagyhangon hozzátette:

- Akasszanak fel, ha a szenyor megtalálja a holminkat, és ráadásul odaajándékozom neki a kincset.

– Antonio, fiacskám – szólalt meg Joze – ami az akasztást illeti, az ellen nincs semmi kifogásom, de azért meggondolhatnád, miket beszélsz. Ami azonban az odaajándékozást illeti, azért meg kell gondolni, hogy a szenyor tőlünk, szegény emberektől aligha fogadna el ajándékot, legkevésbé pedig tőled, aki alig huszadrészben részesülsz abból, amink van.

Szenyor Bariasz jóindulatúan elmosolyodott:

- Rendben van, keresni fogom – válaszolta –, és ráadásul meg is fizetem az árát, ha megtalálom, de mindennek előtt tudnom kell, hogy a cucc nálatok van-e, vagy talán valahol a környéken rejtettétek el?

- Csak apróságok vannak nálunk – válaszolta Pedro –, az értékesebb holmik máshol vannak elrejtve.

Miközben így szólt, rágyújtott egy szivarra.

Bariasz tekintetével végigfutott a táborhely közvetlen környékén, közben azonban arról sem feledkezett meg, hogy a barátai szemeit figyelje. Aztán felnevetve, egy gyors mozdulattal elkapta Pedro szivarját.

- Nem jól ég ez a szivar, adok neked helyette egy másikat.

- Ó – kiáltott fel amaz – istenem, hát megtalálta!

Bariasz közben felbontotta a szivart, két kis követ talált benne, aztán futólagos szemrevételezés után visszaadta a tulajdonosának.

- Annak ellenére, hogy öreg róka vagy – mondta –, mégis ravasz képet vágtnál, amikor rágyújtottál erre a túl nagy, és kicsit csámpásan tekert szivarra. Ezt még egy gyerek is észrevette volna. A fő kincseiteket azonban nem találom.

Ezen szavak mellett lehajolt, felemelt egy a bozótban félig-meddig rejtett, körülbelül arasznyi ágdarabot, aztán szótlanul betette a vadásztáskájába.

– Hé! Mit akar azzal a fadarabbal? – kiáltott fel egyszerre Joze és Antonio.

– Különösnek találom, hogy egy darabka piquifa hever itt, mivel ez a fafajta legkevesebb kétórányi járason belül nem található erre felé. Ritkaságként viszem magammal. Most pedig gyorsan mondjátok meg, mitek van, mert végül is nemsokára indulnom kell hazafelé.

– Már mindenünk a táskájában van válaszolta Joze félig-meddig bosszúsan. Nyissa fel a fát, abban van minden.

Bariasz nevetve visszaadta az ágdarabot.

– Ha az ember ily módon akar gyémántot elrejteni, válasszon olyan fafajtát, mely mindenfelé előfordul, és szükség esetén félredobhat magától anélkül, hogy első pillantásra feltűnő lenne – mondta.

A csempészek ekkor felnyitották a fát, és öt követ szedtek ki belőle, melyeket átnyújtottak Bariasznak, akinek egy pillanatra sajátosan, szinte rejtélyesen felvillantak a szemei, de aztán gyorsan visszanyerte szokásos ábrázatát, és vizsgálódva, méregetni kezdte kezében a gyémántokat. Pillanatra hagyta, hogy a fény játszadozzon rajtuk, az egyiket pedig dörzsölgetni kezdte kabátjának ujján.

– Mennyit kértek érte?

Az emberek megmondták.

– Ha mindegyik olyan volna, mint ez, a dupláját is megadnám értük, így azonban alig a felét – mondta, miközben az egyik közepes nagyságú kőre mutatott.

Amivel kezdte, azzal a többiek egyetértettek, ennek ellenére kitartottak a kért ár mellett, és végül úgy kötöttek egyességet,

hogy Pedro még néhány kisebb követ adott ráadásként, Bariasz pedig kifizette a kezdetben kért árat.

Aztán elkészönt üzlettársaitól, miközben felkérte őket, hogy Joze vigyen hírt neki, ha valami újdonság történik, aztán a gyémántokat belső zsebébe rejtette, és egy kigyó ügyességével leereszkedett a sziklafalon, és rövidesen eltűnt az erdő sűrűjében.

Miután a férfiak a kapott összeget elosztották egymás között, és egy kisebb vitatott maradék sorsát sorsolással döntötték el, felpattantak lovaikra, és ártatlan képpel, minden további óvatosság nélkül, továbbvonultak a hegyvidék belsőbb részei felé. Mivel tiltott áru már nem volt náluk, senki sem köthetett beléjük, így jókedvűen társalogtak különféle dolgokról, elsősorban azonban a változó üzleti sikerekről.

– Én bizony lenyelném a követ, ha túlzottan nagy veszélybe keverednék – mondta Antonio.

– Pompás ötlet, de nem egészen új – válaszolta Pedro. – Van sajnos egy kipróbált eljárás, hogy szégyent hozzanak arra, aki így próbálkozik. A gyanúsítottal lenyeletnek három kavicsot, hashajtót adnak be neki, állandó felügyelet mellett bezárják, és ártatlansága nem bizonyított mindaddig, míg a három kavics elő nem kerül, gyémántkísérő nélkül.

Aztán szóba jöttek még más trükkök is, például a drágakövet a ló combjának bőrén ejtett bemetszés alá, túrabotba, gyümölcsökbe, elejtett vad testébe rejtik, és végül az volt az egybehangzó vélemény, hogy az a legjobb, ha elkerülik a járőröket, vagyis nem hagyják magukat elkapni.

Hagyjuk azonban most magukra a csempészeinket, és egy pillanatra nézzünk utána szenyor Bariasznak.

Miután elhagyta a csempészeket, egy ideig nagy igyekezettel haladt, végül olyan helyre ért, ahol kétségtelenül meg volt győződve arról, hogy nem tudják kifigyelni.

Ott előszedte a némi alku árán megszerzett köveket a belső zsebéből, és hosszabb ideig csillogó tekintettel nézegette azokat.

– Szinte élnek – mormolta maga elé. – Szemeik vannak és beszélnek. Értékesek, értékesebbek, mint az arany, többet érnek, mint az ember. – Morcosan elmosolyodott: – Azok úgyse sokat érnek.

Aztán lecsavarozta a puskatusán lévő veretet, az alatta lévő rejtékhelyről előhúzott egy összenyomott pamutcsomót, gondosan elrejtette benne a kincseit, aztán a veretet visszacsavarozta a helyére.

– Kettőt megtartok magamnak – gondolta aztán. – A többi megvehetik a kereskedők, ők majd megfizetik az enyémét is.

Amint a tanyájához közeledett, észrevette a lányát Altenberg karján a narancsfák alatt sétálva. Úgy tűnt, olyan élénken társalognak, hogy észre sem vették közeledtét.

– Majd meglátjuk, hogyan tovább – mormolta maga elé.

Szenyor Bariasz

Szenyor Bariasz ebédlője olyan stílusban volt berendezve, mely az akkori Európában uralkodó divat és a braziliai ízlés keveréke volt.

Saját stílus kialakítására Észak-Amerikában nem tartottak igényt. Ami a braziliai ízlést illeti, kedvelték a drágakövekkel és virágmintákkal díszített arany és ezüst tárgyakat.

Szenyor Bariasz nem keverte az európai és brazil stílusokat. Az ebédlő két szemben lévő falát könnyű barna színű fából készült sűrű rács képezte, melyben hasonló rácsozatú, eltolható ablakok voltak. A rács két oldalát aranyozott pillérek szegélyezték.

A két rácsfal mentén szintén barna fából készült, aranyozott, ezüstdíszítésű díványok voltak elhelyezve, nehéz, vörös selyem-

párnázással, bojtokkal és rojtokkal. Annak idején még a törülközők és szalvéták aranyhímzésű díszítése is divatban volt.

Az ebédlő hátsó falát a tanyaépület kőfala képezte, amit a plafontól a padlóig aranyfonállal díszített súlyos vörös selyem takart. Előtte tálalóasztalok helyezkedtek el, megpakolva ezüst és arany tálalóeszközökkel, legnagyobbbrészt európai eredetű mives munkák.

Végül az előbbivel szemben lévő negyedik fal önmagában reprezentálta Brazíliát.

Ez mindössze két könnyű rácsszerkezet volt aranyozott ezüst rudakból, közöttük a bejárattal, ahol az ebédlőbe be lehetett lépni. A csillogó rudak között egészen fel a plafonig virágzó kúszónövények virítottak, köztük részben olyanok is, melyek Brazíliában ritkaságnak számítottak.

Az ebédlőnek ezt az oldalát, valamint a két másik, faráccsal határoltat kívülről oszlopsor vette körül. Az erre épített messze kinyúló tető megfelelő árnyékot biztosított a napsugarak ellen. A nyitott ajtón keresztül egy szökőkút és mögötte pompás trópusi dísznövények csoportja biztosított kellemes látványt.

Ennek a pompás és nem kevés ízléssel kialakított helyiségnek a közepén tartózkodott szenyor Bariasz, lánya Júlia és ismerősünk, Altenberg.

Az előttük lévő asztalra éppen az utóételt szolgálták fel, édes gyümölcsökből készített gyümölcsleveket, befőtteket, friss gyümölcsök bőséges kínálatát, azaz mindenféle drágaságot, ami a trópusi vidéken egyáltalán megterem, hiszen Brazíliában más trópusi országokban honos gyümölcsöket is termeltek.

Aranyból készült, jéggel töltött hűtőedények voltak körülöttük a földön, bennük pezsgő és jég, ami annak idején Brazíliában ilyen mennyiségben nagyobb luxuscikknek számított, mint maga a pezsgő, amit hűtöttek bennük.

Altenberg széke háttámlájának támaszkodva álmodozó, szenvedélyes tekintettel nézegette Júliát.

– Te jó isten – szólalt meg végül meghatott hangon –, ki gondolta volna, hogy a mellembe hatoló mérgezett nyílnak köszönhetem ezt a mérhetetlen, végtelen boldogságot!

Júlia nem válaszolt, de csillogó tekintete válaszként kifejezte érzelmeit.

Bariasz barátságosan nézve vendégére így szólt:

– Megbocsátott nekem, szenyor, tényleg megbocsátott?

Altenberg kezét nyújtva válaszolt neki:

– Kétségtelenül sokrétű tapasztalata alapján ne lett volna kénytelen feltételezni, hogy hajlamos lennék a korrupcióra, mint annyian mások? De végül is mindent jóvátett!

Bariasz elmosolyodott.

– Mondhattam volna azt is, hogy csak próbára akartam tenni, de jobbnak tartottam, ha kimondom, amit gondolok, és azt hiszem, így minden jóra fordult.

Bariasz rájött, hogy a lánya már korábban megismerte a fiatalembert, és kétségtelen vonzalmát is észrevette, és éppúgy azt is megfigyelte, hogy a fiatalember viszonozza azt. Tervet kezdett szövögetni, hogy ebből hasznot hózzon a maga számára.

Már láthattuk, milyen üzleteket kötött a csempészekkel, és arról is tudomást szereztünk, hogy az ilyesfajta üzletek milyen veszélyekkel járnak.

A fiatalember, aki szerette a lányát, a legszorgosabb üldözője és legtevékenyebb ellensége volt üzleti barátainak. Ne lenne lehetséges, megnyerni őt a maga számára, vagy legalább is ártalmatlanná tenni? Előbb pénzsóvár gondolatokat akart ébreszteni a tisztben, hogy ily módon hatalmába kerítse, majd később felcsillantani előtte a reményt, hogy elnyerheti Júliát, de legalább is ne hagyja kihűlni szerelmét.

Ami az elsőt, a pénzsóvárságot illeti, úgy tűnt, Altenberg ezt a fogalmat nem ismeri, de legalább is hervadt célozgatásait a legmesszemenőbbekig nem akarta megérteni.

Éppígy az is teljesen elképzelhetetlennek tűnt számára, hogy valaha is övé lehessen Júlia, jóllehet szenvedélyének leküzdését szintén lehetetlennek tartotta.

Miután Bariasz két terve kivitelezhetetlennek látszott, így az utóbbi teljesen feleslegesnek tűnt, és ekkor arra az elhatározásra jutott, hogy megmerészel egy közvetlen támadást, és szándékát meglehetősen leplezetlenül kifejezésre juttatja.

Miután Altenberg végül is felfogta, hogy meg akarják vesztegetni, olyan mértékben felháborodott, ami egyáltalán elképzelhető volt imádott kedvesének apjával szemben. Aztán szégyellni kezdte magát, hogy képesnek tartják arra, hogy így bánjanak vele.

Bariasz külsőleg hidegvérrel fogadta a fiatalember reakcióját, de megduplázta ajánlatát, és végül az eredeti tizszeresét kínálta fel. Altenberg azonban szilárdan tartotta magát, és végül szomorúan így szólt:

– Elképzelhető volt, hogy az ég nem lesz túl sokáig ilyen kegyes hozzám. Kénytelen leszek holnap reggel elhagyni a házát.

– Hogy Rio Janeiróba menjen, és eláruljon engem – mondta Bariasz sajátos hangsúllyal.

– Nem, hanem azért, hogy azonnali áthelyezésemet kérjem egy másik tartományba, és ha ez nem lehetséges, visszatérjek Európába.

Szenyor Bariasz átható tekintetével némán a németre meredt.

– Szenyor Bariasz – folytatta szomorúan, de határozottan a fiatalember – kérem, nyugodjon meg. Az ön házában megmentették az életemet, és az ön szájából tudtam meg, hogy néha gyémántokat szokott vásárolni a csempészekről. Én hálára vagyok kötelezve ön iránt, és a becsületeм kötelez rá, hogy ne áruljam el azt, amit bizalmasan közölt velem. Mivel azonban hivatali köte-

lességem, hogy megakadályozzam ebben a tevékenységében, amennyiben továbbra is ezen a környéken teljesítek szolgálatot, ezért inkább elhagyom ezt a vidéket, sőt, szükség esetén az országot is.

– Egy szót sem ejtett róla, hogy szereti a lányom – válaszolta szárazon Bariasz.

A fiatalember elvörösödött, mint egy kisdíák, és nem a legszerencsésebben válaszolt:

– Ez az én magánügyem.

– Ó – válaszolta Bariasz akaratlanul felnevetve –, ehhez azért nekem is lenne néhány szavam. Azonban, figyeljen ide, maradjon még három napig a házamban, és ez alatt az idő alatt ne tegyen semmi olyat, aminek bármi köze lenne az ügyünkhöz. Én a magam részéről megígérem, hogy eközben nem érintkezek a csempészekkel, három nap múltán pedig folytassuk a beszélgetést.

Melyik szerelmes fiatalember ne egyezett volna bele ebbe? Altenberg kezét nyújtott és maradt.

Bariasz azonban ezt követően beszélt a lányával, aki nem volt részletesen beavatva apja ügyeibe, és, még ha így is lett volna, kétségtelenül nem tartotta volna elítélendőnek apja kereskedését a gyémántokkal.

Amint azonban meghallotta, hogy Altenberg az apja véleménye szerint az ő gyémántokkal való üzletelése miatt akarja elhagyni az országot, mértéktelen hevességben tört ki, azzal fenyegetőzött, hogy feljelenti a riói kormányzónál, és durva szavak kíséretében közölte apjával, hogy bárhová követni fogja kedvesét.

– Na jól van – válaszolta Bariasz, miután lánya kimerülten elhallgatott. – Örvendek, hogy ezt hallhatom.

Aztán felvilágosította, hogy a fiatal német minden körülmények között három napig marad még a házában, ő pedig azt követően közli velük, hogyan döntött.

Szerelmesek számára, akik attól tartanak, hogy a következő órában el kell válniuk, a három nap örökkévalóságnak számít, és ennek a nézetnek a következtében, ami kétségtelenül minden országban egyaránt érvényben van, Júlia megölelte apját, aztán rögtvest elszaladt felkeresni Altenberget, hogy egyetlen percig se maradjon kihasználatlanul ez a három nap.

A kitűzött időpontot követően Bariasz szerény és egyszerű szavakkal kijelentette, már intézkedett arról, hogy eladja a házát, hogy Altenberghez adja a lányát, és mindkettőjükkel Európába szándékozik távozni.

Némely más országban a lány hasonló esetben minden apák legjobbjának keblére vetette volna magát, hogy köszönetet mondjon a váratlan boldogságért, és vágyainak teljesüléséért. Júlia azonban Altenberghez rohant, és majd megfojtotta csókjaival, és amikor végül eleresztette, a fiatalember szótlanul és dermedten állt előtte.

Erre ugyanis nem számított.

Júlia sem, legkevésbé pedig az öreg Caja nem, aki szintén magán kívül volt az örömtől, amint meghallotta a dolgok jóra fordulását.

Amint Bariasznak elmesélték az idős dada megnyilvánulását, az elfogulatlanul így szólt:

– Az öreg boszorkány attól tartott, hogy önt, kedves fiam, el fogom távolítani, de én valójában alig gondoltam erre.

Altenberg már másnap elkészönt és Rióba ment, de rövidesen visszatért Bariasz tanyájára, amint várható volt, hogy ott úgy éljen tovább, mint a monda szerint egy isten Franciaországban, azaz ahogyan a régi időkben az istenek abban az országban élni szoktak. Ekkor még nem sejtette, hogy életmódjában különböző, nem jelentéktelen változások következnek be.

Miután azon a bizonyos délutánon még körülbelül egy fél órát töltöttek el együtt az ebédlőben szenyor Bariasz így szólt:

– A lányom, kedves gyermekem egy szerelmes bolond, mint minden nő az ő korában, sőt, még később is, azonban ön, kedves fiam, derék ember, nem úgy, mint sok más férfi. Ez volt az oka annak, hogy szerelmes gyermekem kezét önre bízom. Semmi más okom nem volt rá. Erről most már meg lehet győződve. Azt azonban még nem tudhatja, miért szándékozok elhagyni ezt az országot. El fogom mondani önnek. A szieszta után keressen fel a szobámban.

Később, amikor Altenberg eleget tett a kérésnek, Bariasz így szólt hozzá:

– Feltétlenül meg kell ismernie életem történetének rövid összefoglalását, mely egyszerű, de áldatlan szenvedély vonul végig rajta, ami egyébként semmi esetre sem számít ritkaságnak. Ez a szenvedély, ez a dühödt elszántság gazdaggá, végtelenül gazdaggá tett engem. Mind a mai napig boldoggá tesz, jóllehet többször is nagy szerencsétlenség okozója volt, ami engem érintett. Életem legszebb óráit köszönhetem neki, ugyanakkor azonban a két legborzalmasabb emléket is. Röviden mondva ez a sorsom. Most pedig hallgasson végig.

Szenyor Bariasz története

– Ha az ember Európában egy brazil ültetvényesről hall, akkor rendszerint egy nábobot képzel maga elé, egy végtelenül gazdag embert, akit egyszerűen milliomosnak, egy lump alaknak tart, akit lenéz, akkor is, ha tízmilliónyi a vagyona.

– Persze korlátozott számban tényleg vannak ilyen ültetvényesek, többségük azonban meglehetősen szerény körülmények között él. Közéjük tartozott az apám is.

– Házunk egy domboldalon helyezkedett el. Hosszú, alacsony rönkház volt, homlokoldalán oromfallal, rajta egy ajtó és két nagy ablak, mindegyik egy-egy szobába bocsátotta be a fényt. Ezekből

a szobákból, melyekben apám lakott, a tengerre nyílt kilátás. Egy harmadik szoba ablaka a mező felé nézett, ebben laktam én. Mindezekhez képzeljen el még egy konyhát, egy éléskamrát, valamint egy ágygal és egy függőágygal ellátott szobát, és ezzel már meg is ismerte összes helyiségünket.

– Ami az eszközeinket illeti, volt egy nagy ládánk a heti liszt és bab szükségletünk számára, egy nagy víztároló korsó a nélkülözhetetlen, kókuszshéjból készített merőkanállal, és végül néhány szék és egy mahagóni fából készült asztal. Néhány könyv és fegyver teszik teljessé a listát.

– Legfőbb vagyonunk azonban a négerek voltak, ez azt jelenti, hogy készpénzünk legnagyobb részét az ő megvásárlásukra fordítottuk, és csak kisebbik részét magára a földbirtokra. Mindennek ellenére fekete kincsünk mindössze három személyt jelentett. Rendkívül kellemetlen, ha valakinek csak három négere van, és eltekintve minden egyéb gazdasági szemponttól már csak azért is, mert a vagyonunk ennek a három gazfickónak a diszkréciójától függ, akik amellet, hogy meg is szökhetnek, ráadásul még azt a gaztettet is elkövethetik, hogy elviszi őket az ördög, azaz meghalnak, és ezzel ezer vagy még több tallértól fosztják meg a gazdájukat.

– Ez a gondolat olyan hihetetlen mértékben ragadta magával az apámat, hogy végül már rögeszméjévé vált, de annyira, hogy végül rám is átragadt, így közöttünk a társalgás, ha ilyenre sor került, semmi másról nem szólt, mint Plato, Cato és Jenó egészségi állapotáról. A klasszikus ókorral kapcsolatos tanulmányaira való tekintettel, apám ezeket a neveket adta a gazembereknek.

– Volt néhány orvosi könyvünk, melyben apám szokása szerint szorgalmasan lapozgatott. Nemsokára elkezdett mindenféle egészségügyi intézkedést bevezetni, melyek számomra részben igen különösnek tündek, annak ellenére, hogy annak idején alkalmazásukkal teljes mértékben egyetértettem. Többek között a mai napig emlékszek arra, hogy minden este, amikor a feketék munkájukból hazatértek, kölcsönösen le kellett dörzsölniük egymást szalmával, hogy megelőzzék az izzadság rontó hatását. Ugyanez

történt a heti két alkalommal megtartott táncmulatság után is, ami azért lett bevezetve, hogy kedvenceink derűs hangulatba kerüljenek. Ilyenkor nekem kellett furulyán játszanom, miközben apám ostonnal a kezében figyelt, időről időre ösztönözve őket, ha kezdtek elfásulni.

– Később rendszeres purgáló- és koplaló napokat vezettünk be, miközben gondosan ügyeltünk a holdfázisokra. Az is lehet, hogy mindezt túl ritkán, de az is, hogy túl gyakran alkalmaztuk. A lényeg az, hogy először Plato, majd nemsokára Cato is megbetegedett, és mindketten meghaltak annak ellenére, hogy bőségesen adagolt saját készítésű gyógyszerekkel kezeltük őket.

– Apám ekkor közölte Jenoval, hogy eddigi, a kollégáim alkalmazott gyógyító tevékenységét rajta továbbra is folytatni fogja, majd a mi klimatikus viszonyainkhoz képest túl meleg öltönnyel ajándékozta meg, és miután a szerencsétlen rabszolgának este szemünk láttára saját magát kellett ledörzsölnie szalmával, apám becsukta az ablakát, hogy óvja őt a megfázástól.

– Másnap reggelre a hálátlan alak az említett öltöny hátrahagyásával lelépett. A legnagyobb igyekezetünk ellenére sem sikerült megtalálnunk őt, és mivel a fehér ember a mi szélességi fokonkon tartósan munkát végezni nem képes, és mivel újabb négerrek vásárlására nem volt pénzünk, végül tönkrementünk. Bár igyekeztünk saját magunk betakarítani terményeinket, azonban vagy a megerőltetés, vagy vagyonának elvesztése miatti bánatában apám néhány héttel a két fekete halála után maga is meghalt.

– Soha életemben nem hullattam őszintébb és forróbb könyveket, mint a sírjánál, mert néhány különös szokása mellett mégiscsak szerető apám és egyetlen barátom volt.

– Ezt követően szerény összegért eladtam az ültetvényt, és Billa do Principe városba mentem, hogy valami elfoglaltságot keressek magamnak. Ott, miután pénzem legnagyobb részét feléltem, megismertem egy csempészt.

– A csempészek korábbi foglalkozásaikat, melyeknek emléket gyakran neveik is őrzik, újabban gyémántok feketekereske-

delmével váltották fel. Annak idején még leginkább merész gyémántvadászok voltak, akikről a legkalandosabb történetek terjedtek.

- A gyémántkörzetekben a munka bizonyos bevett módszerrel folyik, a gyémánt tartalmú homokot a forró évszakban a patakok kiszáradt medréből kitermelik, majd később kimossák. Ezzel szemben a csempészek szurdokok sziklái között saját szakállukra kutatnak a természet által létrehozott drágakövek után.

- Tapasztalat és gyakorlat alapján ismerik fel azokat a helyeket, ahol gyémántokra lehet számítani. A csordogáló vizek hordalék homokja, valamint a vízben lévő kövek színe és tulajdonságai, sőt a közöttük kinövő növényzet és bokrok alapján következtetnek a gyémánt tartalmú sziklákra, de micsoda veszélyekkel és fáradozásokkal jár ez a keresgélés!

- Amennyiben kijelölt gyémántkörzetekben folytatja a csempész a keresgélést, folyamatosan tartania kell az örök és milicisták támadásaitól, halálos áldozatokat követelő üldözéseitől. Úzött vadként kénytelen menekülni ellenségei elől mocsaras, ingoványos vidékeken, melyek éppen ezekben a körzetekben gyakoriak. Képesnek kell lennie mókusként felmászni a legmeredekebb sziklafalakon, kígyóként átsurranni a sziklák közötti réseken, hogy hamarosan nyaktörő ugrással ugorjon le mélyebben lévő részekre, vagy ússzon át egy folyón, melyben krokodilok zsákmányává válhat.

- Amennyiben sikerül elmenekülnie az örök elől, és a kevésbé ellenőrzött, tulajdonképpen gyémántkörzeten kívül igyekszik tovább, hogy lebonyolítsa üzleti ügyeit, újabb veszélyeknek, a cirkáló bennszülöttek támadásainak van kitéve. Tigrisek követik a nyomait, hogy széttépjék őt, esetleg rálép egy mérges kígyóra, és a kígyómarásának nyomorúságos halál lehet a következménye.

- Egy további, szinte az előbbieknél még rettenetesebb ellenség végül az éhség, hiszen a csempész sok csomaggal nem terhelheti magát, és odafent a terméketlen vidékeken járva, ahol a gyémánt a leggyakrabban fordul elő, az éhhalál fenyegeti, vagy

kénytelen lakott vidéket megközelíteni, ahol újabb veszély fenyegeti, mert elárulhatják. Mindezekkel a veszélyekkel százféle formában találja szemben magát, és a szerencséjétől, bátorságától és ügyességétől függ, hogy le tudja-e küzdeni azokat.

– Azonban ha nem találja el őt egy járőr golyója, nem hever összezúzott tagokkal magára hagyatva egy szakadék mélyén, nem sodorják valamely folyó hullámai az óceán felé, nem találta el egy botocuda bennszülött mérgezett nyila, mi a haszna a fáradozásainak, mi a munkájának a gyümölcse? Gyakran semmi, legalább is hosszú időn át semmi, talán olykor valami szerény zsákmányra tesz szert, de néha nagyot nyer, ami lehetőséget biztosít számára, hogy nyugodt életre válthasson, feladja veszélyes foglalkozását, hacsak nem ragadta magával olyan mértékben a szenvedély, hogy erre már képtelen.

– Elmeséltem a sorsom a csempésznek, akit Villa do Principe városkában ismertem meg, ami tulajdonképpen igen egyszerű, nekem azonban annak idején rendkívül érdekesnek tűnt, és végül arra kértem, adjon tanácsot, mihez kezdjek, miközben őszintén elmondtam neki, mit tanultam, és mire vagyok képes.

– Csempésszé kell válnod – válaszolta az ember –, hiszen mindazt, amihez rendesen értesz, semmire sem tudod használni itt a városban, például ügyes képességeid hegymászás, futás és úszás, fegyverhasználat és vadlovak megfékezés terén. A hegyekben és szurdokokban azonban mindez aranyat ér.

– Közben teljes bizalommal volt irántam, és megmutatott egy kicsi, szutykos bőrzacskót, melyet zsinóron hordott a nyakában, és benne volt az utóbbi hónapban szerzett zsákmánya. Amint megláttam az apró, jelentéktelen dolgokat, melyek leginkább kavicshoz hasonlítottak, piszkosak voltak, és csak imitt-amott villantak meg, elmosolyodtam, és majdnem felnevettem.

– Sem apámnak, sem nekem, sohasem voltak gyémántjaink, de ennek ellenére százszor is láttam a legszebb köveket, mivel a hölgyeink, mint ismeretes, semmit sem kedvelnek jobban, mint ezeket az ékszereket. Azonban még ezek a szépen csiszolt és elő-

nyös foglalatba ágyazott ékkövek sem voltak rám semmiféle különös hatással. Inkább azokra voltam kíváncsi, akik a gyémántokat viselték.

– Ezek az apró szürke és sárgás darabok, melyeket a csempész mutatott nekem, most még kevesebb hatással voltak rám. Ő azonban úgy látszik kitalálta, mi játszódik le bennem. Ő is elmosolyodott.

– Próbáld csak meg – mondta –, ami most olyan jelentéktelennek tűnik, nemsokára kitölti minden gondolatod és legfőbb törekvésed lesz.

– Aztán emlékeztetett a veszélyekre és küzdelmekre, de a csempész szabad és kötetlen életére is, majd jólétről és gazdagságról is beszélt, ami szerencsés lelet esetén várhat rám. A hallottak alkalmasak voltak arra, hogy magával ragadjanak egy fiatal, merész és jó erőben lévő fiatalembert, mint amilyen annak idején voltam, és mint említettem, már alig csörgedezett valamennyi a zsebemben pénzem maradványából, így kezdtem hajlandóságot mutatni.

– Amikor ismerősöm másnap magával vitt egy ékszerkereskedőhöz, és láttam, hogy jelentéktelennek tűnő köveiért meglehetősen figyelemre méltó összeget kapott aranyban, a tenyerébe csaptam. Új barátom ügyfélként beajánlott a kereskedőnek azzal, hogy a következőkben én is hajlandó lennék üzletelni vele. Már másnap útnak indultunk a hegyekbe, miután elláttam magam néhány holmival, melyek az új tevékenységemnél használatos eszközök voltak.

– Néhány napon át szurdokokat és völgyeket jártunk be, miközben kísérőm különböző dolgokra hívta fel a figyelmem, ami később igen hasznosnak bizonyult számomra. A harmadik napon azonban, amikor a nap már lemenőben volt, hirtelen így szólt hozzám:

– Most már boldogulj magadban, minden jót! Útjaink elválnak, mivel már régóta előnyösnek tartom, hogy a magam útját járjam, miközben mások inkább a társaságot kedvelik.

– Igencsak elcsodálkoztam, és kérlelni kezdtem, hogy néhány napig maradjunk még együtt, és meg akartam köszönni neki az eddigieket, de ő befordult egy sziklafal sarkánál, és eltűnt. Utána iramodtam, de láthatatlan maradt. Eredménytelenül kiáltoztam utána, és soha többé nem láttam. Később, amikor más csempészekkel együtt cserkésztem, érdeklődtem utána, leírva külsejét.

– Senki sem látta őt, csak egy öreg gyémántvadász mondta el később nekem, hogy fiatalabb korában találkozott a hegyekben egy emberrel, aki a személyleírásom alapján hajszálpontosan hasonlított korábbi kíséremre, és szeme láttára borzalmas körülmények között elpusztult, de ha tévedne, és mégis életben lenne, aki után érdeklődök, már igen öreg lehet. Villa de Principe település kocsmájában, ahol első ízben találkoztam vele, azt mondták, amikor később érdeklődtem utána, hogy számos ember megfordul náluk, és képtelenség lenne, hogy mindenkit megjegyezzenek maguknak. Végül a gyémántkereskedő, akinél annak idején ismerősöm társaságában jártam, biztosított róla, hogy nem szokott gyémántot vásárolni, és soha nem is fog, egyébként is azonnal elfelejt minden embert, aki betér hozzá, amint távozik, és ez rendkívül előnyös úgy a saját, mint a látogató számára.

– Mivel annak idején, amikor érdeklődtem nála, többször is adtam el neki kisebb köveket, sőt aznap is, valamivel előbb üzletet kötöttem vele, így mindenesetre pontosan tudtam, hogy a válasza mit jelentett.

– Annak idején, azon a bizonyos estén tényleg magamra maradtam, és nem tagadom, hogy kísérem rejtélyes eltűnése miatt egészen különös érzés vett erőt rajtam. Kezdetben reménykedtem, később pedig tartottam tőle, hogy valamelyik szikla mögül hirtelen előlép, és amint leszállt az éj, ez a szorongató érzésem egyre fokozódott, de takarómba burkolódzva végül is elaludtam, és másnap, amint felébredtem, aggodalmam szinte teljesen elszállt.

– Magányosan jártam be a szurdokokat és völgyeket, alkalmanként három hét is eltelt anélkül, hogy emberi lényt láttam volna, és anélkül, hogy akár egy parányi kis gyémántot is találtam volna.

– Mivel jó lövész voltam, imitt-amott lelöttem egy madarat, vagy valami más, apróbb állatot, mivel bár a gyémántkörzetek a legtöbb esetben igen sivárok, ennek ellenére egész Brazíliában tulajdonképpen sivatagot sehol sem lehet találni. Liszt és szárított hús készletemmel lehetőleg nagyon takarékoskodtam, és ritkán fordult elő, hogy mellélöttem, így sikerült meglehetősen hosszú időn át, általában tovább, mint mások, elkerülnöm az éhezést. Ennek ellenére kezdett elegendő lenni ebből az életből, és már arra gondoltam, hogy visszatérek az emberek közé, és másvalami elfoglaltságot keresek magamnak, legyen az bármennyire is siralmas.

– Ilyen gondolatokba merülve vándoroltam egyik nap egy sziklafal mentén. Lábánál kis patak csörgedezett, és tekintettel a száraz évszakra, mindössze keskeny, alig tenyérnyi széles vízerecske volt.

– Hirtelen magam előtt, körülbelül tízlépésnyi távolságra közvetlenül a keskeny vízer mellett csillogó valamit vettem észre. Nagy igyekezettel elindultam felé, de abban a pillanatban eltűnt, és kénytelen voltam előbbi helyemre visszatérni, hogy ismét megláthassam. Ekkor jól megjegyeztem magamnak a helyet, oda-rohantam, és felemeltem a tárgyat. Megtaláltam az első gyémántot! Te jó ég! Ha visszagondolok arra a pillanatra, hosszú évek után mind a mai napig különös érzésem támad, egészen hasonló ahhoz, amit akkor ott éreztem.

– Úgy tűnt számomra, hogy annál szebbet, pompásabbat, mint az a kő, még soha életemben nem láttam, és miközben kezdetben forgatni kezdtem a kristályt, hogy fénye játszadozzon a napfényben, néhány perccel később ezt már nem is tartottam szükségesnek. A kezembe vehettem, mint korábban mindig is szerettem volna. Úgy tűnt, mintha égne, és tüzes sugarak törnének elő belőle, bárhonnan is néztem. Azt hiszem, jó fél órát ülhettem ott a napon, és a gyémántom színpompás fényjátékát bámultam. A gyémántomat, az elsőt, amely az enyém volt.

– Aztán gondosan elrejtettem, és tovább indultam, óvatosan nézelődve mindenfelé, hogy most, miután annyi ideig barangol-

tam magányosan a szurdokokban, hirtelen nem bukkan-e fel valamerről egy ember, egy ellenség, mert másként el sem tudtam képzelni, hogy azonnal meg kell küzdenem a támadóval, aki meg akarná kaparintani a kincsem. De nemsokára megint előszedtem, ismét nézegettem, amint a nap fénye játszadozott rajta, és csodálkozva bámultam szikrázását és felvillanásait.

– Ott figyeltem meg első ízben, hogy a gyémánt bizonyos időközönként, amikor az ember egyedül van vele, mintha megszólalna. Azt hiszi, megőrültem? Lehetséges, de ha így is lenne, ez a téboly már nagyon régen tart. A gyémántom már az első alkalommal a legkellemesebb dolgokat suttogetta felém. Gazdagságról, kellemes életről beszélt, sok rabszolgáról, pompásan berendezett udvarházzal, a világ legelbűvölőbb feleségéről, melyek egy intésemre mind az enyémmé lennének, nagyra becsült emberré válnék, tehát mindenem meglenne, amit csak egy fiatalember szíve elképzelhet magának.

– Aztán a keblemre szorítottam és megígértem neki, hogy sohasem fogok megválni tőle, és rövid időre megint elrejtettem, de aztán hamarosan újra elővettem, és folytattam vele a társalgást. Beköszöntött az éjszaka, észre sem vettem a közeledtét, és az örömteli nappal követően első ízben a tulajdonlás kínja következett.

– Pokrócomba burkolódzva korábban nyugodtan aludtam. Mivel nem volt semmim, semmit sem lehetett volna elvenni tőlem, még a rettegett járőröktől sem kellett tartanom. Most azonban megváltozott a helyzet, minden ember az ellenségemmé vált. Minden megzissenő levélben rabló közeledtét véltem felismerni, és amikor végül nyugtalan álomba merültem, kimondhatatlan félelem töltött el az öreg csempészre gondolva, aki bevezetett jelenlegi életembe, és aki, mint tartottam tőle, most majd meg fog keresni, hogy részesedést követeljen a zsákmányomból.

– Másnap reggel még mindig tudatában voltam előző napi lázas izgalmamnak, sőt, részben még azt is meg tudtam magyarázni magamnak, miként történhetett, hogy azok a kövek, melyeket a csempész mutatott nekem, a legcsekélyebb hatással sem voltak

rám, miközben ez a kő ekkora vihart kavart bennem. Ez a saját tulajdon tudatára vezethető vissza, gondoltam, és a reményre, hogy talán továbbiakat is fogok találni. Láthatja, hogy logikusak voltak a gondolataim.

– Amint azonban elővettem a gyémántomat, és a reggeli nap fényében gyönyörködtem a csillogásában, ismét előző napi rajongásomba zuhantam vissza. Ezzel az ostobasággal szórakoztattam magam, míg néhány nap elteltével az éhség komolyan emlékeztetett rá, hogy vagy éhen halok, vagy eladom a követ, vagy legalább is kénytelen leszek további zsákmány után nézni.

– Mivel a második lehetőséggel a világ minden kincséért sem éltem volna, az utolsó lehetőségre határoztam el magam, és tényleg abban a szerencsében volt részem, hogy ugyanabban a patakban, ahol az elsőt találtam, még néhány kisebb köre is rábukkantam, melyekkel a városba indultam, félholtan az éhségtől és nyomorúságtól.

– A kisebb köveket meglehetősen jó áron sikerült eladnom, és miután felerősödtem, és újabb készletekkel láttam el magam, visszatértem a hegyek közé.

– A kedvencemről annak idején senkivel sem beszéltem. Erre csak évekkel később határoztam el magam, és megtudtam azt, amire annak idején magamtól is rájöttem, hogy körülbelül háromszáz spanyol tallért ér. A kő most már nincs meg, jóllehet sokáig megtartottam, és azóta már szebb és értékeőbb köveket is találtam, melyeket gondolkodás nélkül szintén eladtam.

– Akkor adtam el, amikor egy olyan gyémánt került a birtokomba, amely a teljes lelkesedésemet lekötötte. A gyémánttal is hasonló a helyzet, mint az asszonyokkal.

– Körülbelül három éven keresztül barangoltam a szurdokokban változó szerencsével. Küzdöttem az indiánokkal, megverekedtem a járőrökkel, miközben több ezer tallérnyi érték volt elrejtve a zsebeimben, az éhhalál közelében, betegen és sebesülten feküdtem egyedül, teljesen magamra hagyva egy szurdok mélyén azzal az érzéssel, hogy soha többé nem leszek képes távozni on-

nan. Voltak továbbá időszakok, amikor semmi olyat nem találtam, amiért érdemes lett volna lehajolni. Máskor azonban megint szerencsém volt, sokkal több, mint másoknak.

– Mindeközben igen takarékos voltam, megszerzett kincseimet semmi esetre sem kótyavetyéltem el. Miközben a megtalált kövek nagy részét eladtam, és a pénzt különböző helyeken biztonságosan befektettem, képtelen voltam elhatározni magam arra, hogy a különösen szép és tiszta köveket értékesítsem. Egy részüket állandóan magammal cipeltem, más részüket pedig elrejtettem egy biztonságos helyen, egy csak általam ismert völgyben.

– Végül kedvenceim egy részét mégiscsak feláldoztam, és megvásároltam ezt az udvarházat, ahol jelenleg tartózkodunk, ami persze annak idején nem volt abban az állapotban, ahogyan most kinéz. Azt hiszem, csak azért szántam rá magam erre a vételre, hogy a saját tulajdonomban lévő birtokon legyen egy biztonságos rejtékhelyem kincseim számára, hiszen egy ültetvényes életében, amit persze kénytelen megjátszani a látszat érdekében, semmi szórakozást sem találtam. Valójában kereskedni kezdtem a nége-ekkel, és imitt-amott a segédfelügyelőkkel is kötöttem üzleteket, akik az elsikkasztott köveket ismert csempészeknek szokták eladni, nekem pedig ezekben az üzletekben is szerencsém volt.

– Időről időre mindig is visszavágyódtam a gyémántkörzetek melletti magányos és elhagyott vidékre, vagy magába a tiltott körzetbe is, hogy olykor mások társaságában, legtöbbször azonban magányosan gyémántokra vadásszak.

– Ekkor már vagyonos ember voltam, mondhatom, nem jelentéktelen vagyonnal, mivel az udvarház környékén elásott gyémántokon kívül birtokomban volt még egy másik, sokkal ritkább kincs is, egy olyan felügyelő, aki végtelen szorgalommal irányította az ültetvényemet, és annyira lelkiismeretes volt, hogy a gazdaságomból származó vagyonom is egyre gyarapodott, miközben odakint a hegyekben nem ritkán szerencsés leleteim voltak.

– Ami utóbbiakat illeti, ezekkel oly módon jártam el, hogy a kisebb és közepesen szép köveket időről időre eladtam a gyé-

mántkereskedőknek, és csak a legnagyobb és legnemesebb köveket őriztem meg titkos rejtekhelyemen, miközben mindig előnyben részesítettem azokat, melyeket saját magam találtam meg, a vásároltakhoz képest.

– Gyakori és hosszabb távolmaradásom a birtoktól senkinek sem tűnt fel, mivel annak idején csak kevés szomszédom volt, ezenkívül arról is gondoskodtam, hogy szenvedélyes vadásznak tartsanak, így cserkészéseim kevés ismerősöm körében elegendő kimentésnek bizonyultak. Így végül barangolásaim olyan vidékekre is kiterjesztettem, melyekről biztosan tudtam, hogy csempészek még nem kutatták át. Tettem ezt egyrészt bizonyos mértékig kalandvágyból, másfelől lassacskán egyre kellemetlenebbnek tartottam a találkozásokat más csempészekkel, akik bajtársuknak tekintettek, miközben már földbirtokos és gazdag ember voltam.

– Egy ilyen kóborlásom során egy patakot követtem. Medrében olyan kavicsokat figyeltem meg, amelyek gyémánt előfordulására utalhatnak, és végül anélkül, hogy várakozásaim teljesültek volna, eljutottam egy pompás völgybe, melynek szépsége azonnal feltűnt nekem, jóllehet számtalan élményben volt már részem természeti szépségekkel kapcsolatban.

– Leginkább az arrafelé található színes, nemes kövek sokaságán csodálkoztam, jóllehet bizonyos mértékig lebecsültem azokat, és közülük egyetlen darabot sem szedtem fel. Mindezek persze csak másodrangú nemes kövek voltak, mint ametiszt, akvamarin, sárga topáz és mások, de mindenesetre úgy gondolom, hogy ennek a körzetnek a feltárása és kitermelése jó üzlet lesz.

– Az éjszaka beköszöntével kis tüzet gyújtottam, lisztből lepényt sütöttem, végül elaludtam, és mint mindig, gyémántokról, csak általam ismert lelőhelyekről álmodtam, melyek titkát feltétlenül meg kell tartanom magamnak.

– Reggel amint felébredtem, arcomtól körülbelül féllábnyi távolságra egy guru-guru kígyó fejét pillantottam meg. A bestia gonosz, rejtélyes tekintettel bámult rám, és úgy tűnt, csak arra a pillanatra vár, hogy megmozduljak, és megmarjon.

– A guru-guru kígyó kilenclábnyi hosszúságúra is megnő, sárga-fekete csíkozású, és ismereteim szerint a marása rendkívül mérgező. Valamennyi kígyó között kivételesen egyedi tulajdonsága, hogy nem fél a tűztől, sokkal inkább szenvedélyesen kedveli, annyira, hogy nemcsak odakúszik a tűzhöz, hanem gyertyát vagy fáklyát vivő embereknek is nyomába ered.

– Kétségtelenül az éjszaka folyamán még parázsló tüzetet közelítette meg, amelyet sajátjának, engem pedig betolakodónak tekintett. Legyen bárhogyan is, teljesen biztos voltam benne, hogy a legkisebb mozdulatomra el vagyok veszve, ezért úgy határoztam, továbbra is nyugodtan fekvé maradok arra várva, hátha ellenségem magától távozik, vagy másvalami, előre nem várható véletlen megszabadít tőle.

– Az ember gyakran hall és olvas százféle hasonló esetről, amikor a vadász vagy utazó szemtől szembe találja magát ragadozó vagy mérgező állatokkal, azonban egy ilyen helyzet kellemetlenségét az ember csak saját tapasztalata alapján ismerheti meg.

– Éreztem a szívem heves dobogását, mintha szét akarta volna robbantani a keblemet, és amint hideg veríték verte ki a homlokomat, miközben úgy tűnt, a fenevad feje egyre közelebb kerül hozzám anélkül, hogy tulajdonképpen mozgását észleltem volna. Minden másodperc elhozhatta számomra a halált. Becsuktam a szemeimet, a gyémántjaimra gondoltam, és abban a rettenetes pillanatban meg voltam győződve róla, hogy nem áldoztam volna fel kincseim, ha valaki annak árán megszabadított volna a kígyótól.

– Amikor óvatosan ismét kinyitottam a szemeimet, még mindig ugyanúgy ott láttam magam előtt, csak valamivel megint közelebb volt. Ez a helyzet ekkor már elviselhetetlen volt számomra, éreztem, hogy tovább már képtelen lennék mozdulatlanul ugyanabban a helyzetben maradni, és egyidejűleg fokozódott bennem az ellenérzés, hogy így hagyjam sakkban tartani magam ettől a féregtől.

– Elhatároztam, lassan kihúzom a kezem a gyapjútakaró alól, hogy egy hirtelen mozdulattal elkapjam a kígyó nyakát. Ki is szabadítottam a jobb kezem, és lassan közelíteni akartam vele az állathoz, amikor fejének reszkető mozgását vettem észre. Hirtelen odakaptam, de a kígyó gyorsabb volt, mint én. A következő pillanatban többször is rátekeredett a nyakamra. Kétszer is éreztem a harapását, és amint erőszakkal letéptem magamról és összetapos-tam, meg voltam győződve róla, hogy menthetetlenül el vagyok veszve, hiszen magányos voltam ebben a pusztaságban, távol minden emberi segítségtől.

– Mechanikus mozdulatokkal felszedtem vadászfelszerelésem, elindultam, és körülbelül ötszáz lépést tettem meg előre, amikor velőig ható hidegrázás jött rám, leküzdhetetlen fáradtság kíséretében. Lerogytam a földre, és elvesztettem az eszméletem.

Egy fekete gyémánt

– Amikor ismét magamhoz tértem, hasonló kezelésben volt részem, mint amilyenel az öreg Caja nemrég megmentette az ön életét, azaz egy csomó szőrme és pokróc alatt szinte el voltam temetve, és elképesztő mértékben izzadtam. Egy nem túl heves fejfájáson kívül egyébként egészen jól éreztem magam, és amellett, hogy tisztán emlékeztem a kalandomra, az is világos volt előttem, hogy megmentettek.

– Anélkül, hogy megmozdultam volna, szemeim végigsiklottak a környezetemen. Mellettem, egy kétségtelenül európai eredetű éjjeliszekrényen egy ezüstpalack állt, továbbá egy pohár ugyanabból az anyagból, mellette egy csokor herva cobreira hevert. Elmondások szerint ez egy Afrikából származó növény, amelyet már nálunk termesztenek, és arról ismeretes, hogyha időben alkalmazzák, majdnem minden esetben gyógyítja a kígyómá-rás következményeit, miközben a szintén igen hatásos gyökér,

amellyel az öreg Caja megmentette önt, általában ismeretlen, csak a gaz indiánok és néhány néger ismerik.

– Fekhelyem finom ágyneműi és néhány további, a közelemben látható eszköz, éppúgy, mint az ezüst palack és pohár is, nyilvánvalóan európai luxusra utaltak, de maga a kunyhó, ahol mindez látható volt, nem volt több mint egy indián wigwam, bár meglepően kifinomult és tágas. Mivel kétségtelen volt, hogy barátok közé kerültem, nem törtem tovább a fejem különös környezetemen, hanem ismét behunytam a szemeimet, és elszunnyadtam. Amikor azonban némi idő elteltével ismét felébredtem, egy fiatalember állt az ágyam mellett, aki teljes mértékben olyan öltözetet viselt, mint amelyet a gazdag ültetvényesek szoktak, és akit azonnal félvérként, azaz fehér férfi és indián asszony utódaként ismertem fel.

– Nem volt könnyű eset, szenyor – szólalt meg a fiatalember barátságosan. – Ha fél órával később találom meg, nem lehetett volna megmenteni. Most azonban már túl van a veszélyen.

Köszönetet akartam mondani neki, ő azonban felnevetve így szólt:

– Nem kell köszönetet mondania. Ne mozogjon, pihenjen csendben és izzadjon, most semmi mást nem kívánunk öntől.

– Legalább mondja el... – szólaltam meg, de nem hagyta, hogy befejezzem.

– Majd néhány óra múlva – válaszolta, aztán a poharat az ajkamhoz tartotta, és miután kiittam annak tartalmát, szótlanul kiment a kunyhóból.

– Ígéretét betartotta. Néhány óra múlva röviden beszámolt, másnap pedig megtudtam mindent, hiszen amilyen gyorsan öl a kígyóméreg, ugyanolyan gyors hatása van néhány ellenszernek, jóllehet vannak másfajták is, melyeknek használata után még néhány év elteltével is felléphetnek kellemetlen esetek. A már említett herva cobreira az első csoportba tartozott, és már másnap, némi fáradtságtól eltekintve szinte teljesen rendbe jöttem.

– Megmentőm, a fiatal félvér, akinek a neve Vincente volt, körülbelül az alábbiak szerint mesélte el történetüket:

– Apja, egy portugál férfi, aki Rio Janeiróba települt át, meglehetősen kalandos és romantikus körülmények között ismerte meg anyját, egy indián lányt, akit Vincente és testvére Alma megszületése után feleségül is vett. A két gyermek Rióban jó nevelésben részesült, és külső megjelenésük alapján nem is lehetett volna észrevenni indián származásukat, ha nem lett volna megfigyelhető különös előszeretetük a szabad és teljesen kötetlen élet iránt, amit minden adódó alkalommal igyekeztek kielégíteni.

– Ez a tulajdonságuk anyai örökség volt. Ami az apait illeti, a nem jelentéktelen vagyon részben annak halála előtt odaveszett. Apjuk halála után a két testvér egy kis tanyára vonult vissza messze, odakint az őserdőben, egészen a mi kultúránk határán, ami szívükben egy kicsit mindig is az újra és nyílveesszőkre, tolldíszekre és mokaszinokra emlékeztette őket.

– Békésen éltek ott és mindenekelőtt teljesen függetlenül, és a szomszédos indián törzsekkel a legnagyobb egyetértésben voltak.

– A kicsiny, pálmalevelekkel fedett kunyhó, melyben ápoltak, negyedóránnyira volt a tanyájuktól, amolyan kerti házikó, melyet Alma épített anyja származása emlékére.

– Vincente véletlenül bukkant a tűzhelyre és az általam megölt kígyóra, ami azonnal mindenről árulkodott. Nyomaimat követve rövidesen rám talált, a vállára emelt, és elcipelte a kunyhóba, ahol azonnal kezelésemhez látott. Jobban tette volna, ha sorsomra hagy. Sokkal jobb lett volna, ha sohasem tettem volna be a lábam abba a völgybe.

– Néhány nap múlva elváltam a testvérektől, és amikor a völgy már a hátam mögött volt, rájöttem, hogy beleszerettem Almába, mivel attól kezdve nem a gyémántjaim megpillantásának örvendeztem, amint az szokásom volt, hanem azt számolgattam, hogy mikor térhetek vissza tisztességesen megmentőim tanyájára.

– Engedje meg, hogy most ne ismertessem részletesen Almát. Csak annyit szeretnék elmondani, hogy a legfrissebb, legeleveníbb, leginkább szeretetre méltó lény volt, akivel addigi életem során valaha is találkoztam, és azt hiszem, ez a későbbiekre is igaz.

– Néhány nappal később visszatértem, és ezt követően szinte elválaszthatatlan társa voltam a testvéreknek, ami azt jelenti, hogy egy napot Vincente társaságában az erdőben cserkésztem, hogy ezt követően három napot Alma társaságában tölthessek a tanyájukon, vagy a lány társaságában a környéken barangoljak, színes madarakat lőjek, melyeknek tollaiból a világ legkedvesebb ékszereit készítette. Azt is be kell vallanom, hogy nem csak a színes madarak vadászatával voltunk elfoglalva.

– Bizonyos dolgok tekintetében az ember gondol egyet és megteszi, Portugáliában valamivel szabadabban, mint önöknél Németországban, Brazíliában megint szabadabban, mint Portugáliában, és ami szomszédainkat, az indiánokat illeti, azt állítják, hogy ők még szabadabb elveket vallanak, mint a portugálok és a brazilok. Én jómagam brazil voltam, Alma anyja pedig indián!

– Amikor első találkozásunkat követő egy hónap elteltével, egy alkalommal elmondtam Almának, aki pontosan ismerte vagyoni helyzetem, hogy szeretném feleségül venni, azt válaszolta, hogy ez a leghőbb vágya, de annyival is megelégedne, ha örökre szeretném, de csak őt egyedül, fűzte még hozzá.

– Ami engem illet, olyan boldog voltam, mint még soha. A gyémántjaimra már nem is gondoltam, de azért néha még álmodtam róluk, és ilyenkor mintha élőlények lettek volna, szemrehányást tettem nekem, hogy elhanyagolom őket.

– Vincentével is beszéltem Alma iránti vonzalmamról, és közöltem vele szándékomat, hogy magammal szeretném vinni a birtokomra.

– Te gazdagabb vagy, mint mi – válaszolta –, és később könnyedén még másként is érezhetsz, de mivel te és a húgom

fiatalok vagytok, most miért is ne szeretnéd? A jövő meg majd adódik magától.

– Egy ízben, amikor a testvérek tanyáján töltött nyolcnapi tartózkodást követően visszatértem a birtokomra, a felügyelőmtől megtudtam, hogy a kormány a birtokosokat érintő új törvényt bocsátott ki, ami szükségessé tette, hogy Rióba utazzak. Csak nagy nehezen szántam rá magam erre az utazásra, jöllehet korábban a gyémántokkal való kereskedés miatt gyakran megfordultam ott. Most azonban nem voltak eladó drágaköveim, különben is utáltam mindenféle ügyintézkést a kormánnyal, és végül elképzelhetetlen volt számomra, hogy hosszabb időre távol legyek Almától.

– Mivel azonban nem lehetett kitérni, elmentem a testvérekhez, elmondtam nekik, miért kell elutaznom, Vincente pedig megbízott, hogy az ő ügyét is intézzem el, így elkerülheti, hogy neki is utaznia kelljen. Alma érzékenyen, de derűsen vett búcsút tőlem, és elmondhatom, hogy amíg be nem értem a városba, másra sem gondoltam, csak rá. Fellépésem a városban most azonban más volt, mint korábban, amikor szegény csempészként látogattam Rióba, hogy feltűnés nélkül eladjam köveimet.

– Ezúttal lovon vonultam be, mellettem szintén lovon a birtokom egyik segédfelügyelője, miközben két, négerek által vezetett, függőággal megpakolt málhás állat követett bennünket, ha esetleg lovaglás helyett kedvem támadna arra, hogy kényelmesen vitessem magam. A menetet több lovas néger zárta.

– Mivel nem voltak olyan fogadók, ahol tisztességesen meg lehetett volna szállni, már előre kibéreltettem egy házat, és miután beköltöztem, első dolgom az volt, hogy vásárolok néhány drága európai bútort, hogy új otthonom rangomhoz méltón berendezem. Látható, hogy vagabundból hirtelen előkelő úrrá, szegény ördögből gazdag földbirtokossá váltam.

– Nem szabad azonban arra gondolni, hogy mindezt bennem felébredő sóvárgásból, vagy hiuságból tettem. Szándékomban állt feleségül venni Almát, miután befejeztem ügyeimet Rióban, és

saját személyem csak azért kívántam csillogó fényben feltüntetni, hogy méltó férjként tűnjek fel fiatal feleségem előtt.

– Isten tudja, miként történt, hogy a fővárosban teljes mértékben ismeretesek voltak a körülményeim, miközben mindeddig abban a tudatban voltam, hogy rejtett életet élek. Ismeretesek voltak birtokom jövedelmező viszonyai, és az is, hogy jelentős összegeket fektettem be, és az sem maradt titokban, hogy ékszerkereskedőkkel gyakran kötöttem jelentős üzleteket. Egyébként gyémántok után kutatva tett barangolásaim inkább szórakozásnak és időtöltésnek tekintették, a sikkasztó tolvajokkal és felügyelőikkel folytatott üzleteléseimről szó sem esett, már csak azért sem, mert mások is kötöttek hasonló üzleteket, és senki sem utasított volna el előnyökkel járó ilyesfajta kereskedelmet.

– Tehát nem kellett fáradoznom azon, hogy bekerüljek a riói előkelőségek világába, hanem azok, akik ebbe a körbe tartoztak, tárt karokkal fogadtak be maguk közé, mint hozzájuk hasonlót, és minden adódó alkalommal kifejezték örömeiket, hogy végre felhagytam a remeteélettel, és igyekszek felzárkózni az előkelők társaságához.

– A segédfelügyelőmnek, aki elkísért, városi tartózkodásunk idejére dupla fizetést adtam, négereimet pedig fantasztikus új ruhákba öltöztettem. Aztán a gyorsan körém sereglő új barátok számára kisebb összejöveteleket tartottam, meglátogattam olyanokat, melyeket ők tartottak, és rövid időn belül bár nem szenvedélyes, hanem olyan játékosná váltam, akit előkelő játékosnak neveznek, aki rezzenéstelen ábrázattal veszít és nyer jelentős összegeket.

– Aligha lehetett volna másvalakit találni, aki a veszteség vagy nyereség láttán olyan közömbös lett volna, mint jómagam, mivel az arany a legkevésbé sem ragadott magával, miközben később gyakran találkoztam olyan emberekkel, akik lázas izgalomba jöttek egy halom arany láttán, még akkor is, ha bőségesen volt sajátjuk is, engem pedig a sárga fém teljes mértékben hidegen hagyott.

– Nekem más bálványom volt, mely annak idején látszólag szintén elveszítette rám gyakorolt hatását, bár tudtam, befolyása valószínűleg hamarosan visszatér.

– Nem nehéz elképzelni, hogy olyan kötetlenség mellett, ahogyan hazánkban a két nem egymással érintkezik, hölgyek is gyakran vettek részt az összejöveteleinken, azonban közülük mindeddig egyikük sem volt hatással rám, sőt ellenkezőleg, egy idő óta már egyre gyakrabban gondoltam Almára, és egyik négeremmel gyengéd leveleket küldözgettem neki.

– Egyik napra egy parti megtartását beszéltük meg abban a közparkban, melyet korábban Basconellos alkirály létesített.

– Ránk is varázslatos hatással volt ez a tündéri létesítmény, akik valamennyien ebben az országban születtünk. Az elbűvölő kilátást a tengerre, ahogyan idegenek is állítják, legfeljebb a konstantinápolyi látvány múlja felül. Hazai és idegen fákból álló sétányok, indiai mangófák, grumichamák piros, őszibarackhoz hasonló gyümölcsseikkel, rózsaaalmafák, melyek csodás virágokkal díszlenek, mielőtt megérlelnék rózsailatra emlékeztető almáikat, továbbá bombax eriantasok honi erdeinkből, és éppen ez, a hazai és idegen növényekből álló keverék adja meg ennek a parknak a csodálatos, felülmúlhatatlan báját.

– Éppen a két krokodilt csodáltuk, melyek Brazília első szobrai közé tartoznak, és egy néger alkotásai, továbbá a gyermekszobrot madárral a kezében, mely éppúgy, mint a krokodilok, szájukon át vizet csurgattak az előttük lévő medencébe, egy rézből készült dinnyefa előtt állva, amikor néhány hölgy közeledett felénk, akik a csoportunkhoz tartoztak, de késve érkeztek.

– Felénk fordultam, hogy üdvözljem őket, de abban a pillanatban megigézve, dermedten megálltam, miközben képtelen voltam szemem levenni egyikükről.

– A fiatal hölgyet Juana de Mirasnak hívták. Korábban már többször láttam, és nem fordítottam rá több figyelmet, mint bármelyik másik hölgyre. Bár nem volt csúnya, de különösebb szépségnek sem volt nevezhető. Ma azonban nem tudtam levenni róla

a szemem. Juana nagy, pompás gyémántokból készített, csodás nyakéket viselt! Mindeddig sajátos módon nem fordítottam nagyobb figyelmet a csiszolt gyémántokra, csak a természetes, nyers kövekért rajongtam, kristályfelületeik fényének varázsában.

– Ezúttal azonban szemeimet mintha valami ellenállhatatlan erő vonzotta volna. A napfényben felvillanó nyakékre meredtem, és az volt a benyomásom, hogy korábban sohasem láttam ezeknél szebb, vagy tökéletesebb gyémántokat. Abban a pillanatban egyszerre két szerelmemhez lettem hűtlen. A természetes, nyers gyémántjaimhoz és szegény Almához, mert vonzalmam átpártolt Juanához, a csillogó kövek viselőjéhez. Úgy tűnt, észrevehette, mert feltűnő érdeklődésével tüntetett ki, és miután ismét szóhoz jutottam, elválaszthatatlan kísérőjévé váltam azon a napon, de még számtalan további napon is.

– Juana jobban ismerte körülményeim, mint a társaság többi tagja, ami könnyedén történhetett négereim közlékenysége következtében, akik szélteben hosszában kötöttek ismeretségeket a riói fekete szolgálkával. A hölgy tréfálkozva beszélt a gyémántok iránti vonzalmamról, valamint arról, hogy négerekkel csavargok, majd hirtelen így szólt:

– És hogy van az indián barátnője, hogyan is hívják őt? Képtelen vagyok megjegyezni ezeket a különös neveket.

– Éreztem, hogy fülig elvörösödök, és mind a mai napig szégyellem magam e miatt az elvörösödés miatt, hiszen elég aljas viselkedés volt részemről, hogy minden új ismeretség kezdetén mélységesen hallgattam Almáról, míg végül bizonytalan mosoly kíséretében bevallottam, hogy valóban ismerem őt, majd gyorsan más témára tereltem a szót.

– Mit is mondhatnék még. Még azon az estén kinyilvánított kedvesem lettem Juanának, és amikor végül elhagytam Riót, már vőlegényének számítottam.

– Már három napja otthon voltam a birtokomon anélkül, hogy egyetlen alkalommal is megtekintettem volna a gyémántjaimat, vagy felkerestem volna Vicente és Alma tanyáját, miközben

minden gondolatom Juana körül forgott, akit különös módon nyakékével azonosítottam, továbbá megszállottan elhatároztam, hogy valamennyi gyémántomat csiszoltatni fogom.

– Végül aztán felkerestem a testvéreket.

– Elfoglultságom ellenére első pillantásra láttam, hogy a Rió Janeiróban történt események egyiküknek sem jutottak tudomására, de mégis nagy igyekezettel próbáltam barátságos lenni. Alma ennek ellenére elsírta magát, amikor elköszöntem.

– Megkérdeztem tőle, mi bántja.

– Ah, nem is tudom – válaszolta –, de nem olyan voltál, mint korábban. Elhiszem, hogy még mindig szeretsz, de valami változás történt veled, ha nem is tudom megmondani, mi lehet az.

– Vigasztalni kezdtem, ahogy tudtam, de be kellett vallanom magamban, hogy igaza van. Szerettem, és el sem tudtam képzelni, hogy elhagyjam őt, de éppoly kevésbé, sőt talán még kevésbé, hogy elfelejtsem Juanát a nyakékével.

– Persze, ha gyémántjaimnak csak a felét, sőt talán negyed részét ékszerré csiszoltattam volna, akár tíz nyakékkal is megajándékozhattam volna Almát, melyek legalább olyan szépek, talán még szebbek lettek volna, mint Juanáé, de eszembe sem jutott, hogy elajándékozzam a gyémántjaimat, és egyébként sem gondoltam arra, hogy egy nőt a kincseimmel ékesítsek.

– Miután visszaértem a birtokomra, hosszú, érzelmes levelet küldtem Rió de Janeiróba, és ahhoz hasonlóan, ahogyan ottani tartózkodásom kezdetén naponta küldöncöt küldtem néhány barátságos és érzelmes szóval Almának, most naponta egyik négeremet küldtem szerelmes levelekkel Rióba. A levelek azonban, melyeket válaszként kaptam Rióból, nagyon eltérőek voltak Alma korábbi leveleihez képest. Ez utóbbiakból végtelen szerelem és feltétlen odaadás áradt.

– Juana hosszú és érzelmes levelei bizonyos feltételeket támasztottak, azonban belátható volt, hogy ezekhez a feltételekhez

szerелеmből ragaszkodott, ami azt jelenti, hogy nagyon szeret, de papi áldás nélkül semmit sem enged meg.

– Levelei gyakran tartalmaztak gúnyos kérdéseket is arra vonatkozóan, hogyan érzi magát az indián lány, és mivel el akartam háritani azt a gyanút, hogy Alma magához láncol itt vidéken, egy szép napon megjelentem Rióban, ahol folytatódott a korábbi élet.

– Nem emlékszek olyan esetre, amikor Juanát annak idején másként láttam volna, mint gyémánt nyakékével, és sem annak idején, sem később nem tudtam meg, hogy volt-e fogalma róla, mekkora vonzerővel hatott rám az ékszer, vagy csak egyszerűen hiúságból viselte. Azonban kétségtelenül a nyakék volt az oka annak, hogy kezdetben miatta közeledtem Juanához, ekkor azonban már egész lénye volt rám végtelen hatással, ő pedig kiválóan értett hozzá, hogy egyre fokozza sóvárgásom, de beteljesülést sohasem tett lehetővé.

– Női honfitársaimnak nem ez a szokása, akik bár hajlamosak a flörtölésre, de azért, mert ilyen a temperamentumuk, és nem számításból teszik.

– Mivel azonban az ördög rendkívül kedveli a változatosságot, Juanát kétségtelenül felruházta a kedveskedés ezen formájával, amit még a nyakék is tovább fokozott. Magam sem tudom, hogyan történt, hogy egy szép napon ott álltam Miras úr, Juana apja előtt, és megkértem a lánya kezét.

– Az esküvő napja néhány hónappal későbbre lett kitűzve, és amikor úgy találtam, hogy mennyasszonyom továbbra is megtartja velem szemben tanúsított viselkedését, haza indultam, hogy amint mondtam, megtegyem a szükséges intézkedéseket fiatal feleségem fogadására, valójában azonban azért, mert bosszús voltam ridegsége miatt és azért, mert Alma iránt vágyódtam.

– Már másnap reggel meglátogattam őt, aki változatlan volt irántam, és látszólag derűsebb, mint korábban, és kénytelen voltam beismerni magamnak, hogy hűtlenségem ellenére még mindig jobban szeretem őt, mint a mennyasszonyom.

– Ahelyett, hogy intézkedni kezdtem volna, egy hétig ott maradtam a tanyájukon anélkül, hogy különösebb vágyat éreztem volna a mennyasszonyom iránt, aztán néhány napra visszatértem Rióba, ahol Juana többé már nem beszélt az indián lányról, és a maga részéről Alma sem tett említést arról, hogy miért utazok ilyen gyakran a városba.

– Ami engem illet, abban a kétes és tisztázatlan reménységben ringattam magam, hogy ez a kellemes viszony talán a továbbiakban is fennállhat, mely reménység minden bizonnyal igen nagy hűtlenségnek számított, engem azonban ennek ellenére minden esetben megvigasztalt.

– Körülbelül hat hét telt el azóta, hogy megkértem Juana kezét. Néhány napig Rióban tartózkodtam, ezúttal tényleg bevásárolni a háztartásomban várhatóan bekövetkező változások miatt, és miután az új holmikat gyorsan elhelyeztem otthonomban, Alma tanyájára siettem.

– Ezúttal Vincente otthon volt, aki előző látogatásaim alkalmával nem tartózkodott a tanyájukon. Elmondta nekem, hogy hozzám hasonlóan az utóbbi időben kalandos utakat tett meg az erdőkben és hegyeken. Ő maga éppúgy, mint a testvére is, ezúttal kezdetben valamivel komolyabbnak tűntek, mint korábban, de később úgy véltem, mégsem figyelhető meg változás a viselkedésükben.

– Az ebéd utáni pihenőt követően Vincente intett, hogy kövessem, és miután magunkhoz vettük puskáinkat, kimentünk az erdőbe. Teljesen egyértelmű volt számomra, hogy felelősségre akar vonni, és miközben bizonyos mértékig akaratlanul követtem, azon törtem a fejem, mit is kéne válaszolnom neki, de képtelen voltam határozott eredményre jutni. Mennyire kellemesen meglepődtem, amikor Vincente végül megszólalt:

– Tudod, Carlos, hogy ugyanaz az ostobaság ragadott magával, mint ami régen veled is megtörtént, és elkezdtem gyémántokat keresni? Mint tudod, gyakran több napra is eltávoztam otthon-

ról, és olyan völgyekre bukkantam, melyeket a csempészek még nem fedeztek fel, és gazdag zsákmányt ígérnek.

– Azonnal visszaképzeltam magam szenvedélyes gyémántvadászatomban kezdeti idejére.

– Hol? – kiáltottam fel reszkető hangon. – Merre van az a vidék? Most rögtön menjünk oda!

– Alig jutottam szóhoz, és Juanát a nyakékével együtt, de még Almat is azonnal elfelejtettem. Helyettük képzeletemben egy völgy képe bukkant fel, melynek mélyén a nap sugarainak fényében mindenfelé gyémántok szikráztak és villogtak.

– Vincente azonban nevetve válaszolta, hogy ma nem indulhatunk el rögvész, mivel meglehetősen távoli helyről van szó, és mivel én sohasem számoltam be neki a lelőhelyeimről, így előbb majd meggondolja, hogy elárulja-e nekem az övéit.

– Aztán megmutatott öt közepes nagyságú, szép tűző gyémántot. Látványuktól menten felforr a vérem, és ez igazolta állításának valóságát.

– Ahol ezeket voltak, ott még több is van! – kiáltottam.

– Persze – válaszolta Vincente. – És ezt nézd meg!

– Ezzel felém tartott egy akkora gyémántot, amekkorát még sohasem találtam, még csak nem is láttam, és ez a gyémánt melynek szabályos kristályfelületei izzó sugarakat bocsátottak ki, fekete volt!

– Fekete! Tisztán csillogó fekete. Nem füstös vagy szürke, hanem fekete, mint a kínai tus!

– Mindenható nagy isten, hát lehetséges ez? Azonban Vincente kezében ott volt előttem a kő, melynek sugarai minden mozdulatra nagyobbak tűntek, és éreztem, amint áthatolnak az agyamon.

– Nyelvem a szájpaplásomhoz tapadt, fejem szétrobbanással fenyegetett. Kinyújtottam a kezem az ékszer után és dadogva felkiáltottam:

– Add nekem, add nekem!

Vincente visszahúzza kezét nyugodtan így szól:

– Nem! Ez a kő a húgom hozománya.

– Hiszen feleségül akarom venni a húgodat – kiáltottam, mint egy őrült. – Add nekem a követ, most rögtön!

– Gazember vagy – válaszolta erre Vicente, most már ő is reszkető hangon. – Alávaló gazember! Juana de Miras vőlegénye vagy, a testvérem csak szeretőnek kellett neked. Ezekkel felemelte a kezét, és erőteljesen pofonvágott. Hátraugrottam, aztán megint előre, és a következő pillanatban a körülbelül egy lábnyi hosszúságú vadásztőrömmel markolatig szíven szúrtam.

– Lerogyott a földre. Elképzelheti, hogy pillantását, mellyel rám meredt, sohasem fogom elfelejteni.

– Aztán így szól:

– Gazember, kétszeres gazember! Átkozott legyen az a kő, és légy átkozott te magad is.

– Letérdeltem mellé, és kihúztam a kést a melléből. Többé már nem szólalt meg. Mélyen felsóhajtott, és széttárta karjait.

– Meghalt!

– És én?

– Felkaptam a követ, mely vérrel beszennyezve a földön hevert, és elmenekültem. Elrejtettem volna a holttestet, de nem tettem meg. Még csak a késemet sem tisztítottam meg a vértől, hanem elrohantam, örültem, értelmetlenül.

– Káin! Káin! ...

Bariasz néhány pillanatra arcát kezeibe temette, aztán folytatta:

– Annak ellenére, hogy örülként elmenekültem a gyilkosság helyszínétől, mégis tisztában voltam vele, mit tettem. Rátértem a legközelebbi, általam ismert ösvényre, és majdnem olyan gyorsan hazaértem, mintha a megszokott utat lovon tettem volna meg. Már éjszaka volt, amikor a birtokomra értem, és az első, amit tettem, az volt, hogy biztonságba helyeztem a fekete gyémántot, aztán az ágyamra vettem magam és szinte azonnal elaludtam a történetek ellenére.

– Több mint nyolc órán keresztül futottam, másztam, ugrottam, folyókon gázoltam keresztül, másokat átúsztam. Teljesen természetes volt, hogy elaludtam, még az is természetes volt, hogy nem álmodtam, legalább is nem volt tudomásom róla, hogy álmodtam volna.

– Amikor azonban felébredtem, döbbsen ugrottam fel, mintha mérges kígyó érintett volna meg. Véletlenül egy tükör elé léptem. Tiszta vér voltam. A vér már feketére dermedt, a hajam egy része is össze volt tapadva a vértől. Annak a vérétől, aki megmentette az életemet, és akinek a húga annyira gyengéden szeretett engem. Megmosakodtam, és elrejtettem a ruháimat, aztán kezdtem megnyugodni, és elgondolkodtam.

– Kétségtelen volt, hogy Vincente holttestét meg fogják találni, és az is teljesen világos volt, hogy senki más, csak én lehettem a gyilkosa. Talán már este megjelennek a poroszlók, hogy elvigyenek, de legalább is a közeli napokban ez meg fog történni. Foghattam volna a gyémántjaimat, és elmenekülhettem volna egy másik országba, hiszen ráadásul komoly mennyiségű készpénzem is volt, így ezt könnyedén megtehettem volna.

– Nekem azonban eszembe sem jutott, hogy távozzak. Nem azért, mintha az általam elkövetett tettet a saját véremmel akartam volna jóvátenni, hanem csupán azért, mert valamiféle eltompult állapotba kerültem, melyből képtelen voltam kiszabadulni. Közben eltelt az első nap, és éppúgy a következő is anélkül, hogy bárki is felelősségre vont volna, és miután végül eltelt egy hét, és erre még mindig nem kerül sor, kezdtem reménykedni, hogy az igazságosság megfeledezett rólam.

– Felügyelőmet ekkor elküldtem a városba, megbízva őt egy csomó feladattal, melyekkel fel kellett keresnie barátaimat. Azt reméltem, ily módon megtudhatom, miket beszélnek Vincente haláláról, és összefüggésbe hoznak-e engem a történetekkel. Embe-rem azonban Juana szokásos stílusban megfogalmazott levelével tért vissza, valamint ismerőseim üdvözlétének sokaságát hozta, melyekben felszólítottak, hogy rövidesen menjek Rióba, és egész viselkedésükben, amint megfigyeltem, annyira változatlanok voltak velem szemben, hogy vád ellenemben kétségtelenül nem merült fel. Vincente haláláról küldöncöm egy szót sem szólt, tehát a városban erről senkinek sem volt tudomása.

– Ekkor megbíztam az egyik négeremet, egy ravasz fickót, hogy menjen el Vincente farmjára, és derítse ki, hogyan állnak ott a dolgok. Valami hihető történettel indokoltam meg a kíváncsiságom, és szorongó szívvel vártam visszatértét.

– A házat siváran és üresen találta. Senki sem volt ott, a környéken sem, aki közelebbi felvilágosítást adhatott volna. Csak annyi volt biztos, hogy a farmot hosszabb időre, vagy inkább örökre elhagyták. Erre nem találtam magyarázatot, de közben arra gondoltam, hogy pillanatnyilag biztonságban vagyok, és a biztonságérzet fokozódásával kezdtem mentegető magyarázatot találni tettemre.

– Vincente valamilyen módon kétségtelenül megtudta, hogy feleségül szándékoztam venni Juanát. Szándékosan csalt egy félreeső helyre, hogy szemrehányásokat tegyen, sőt, még meg is ütött. Talán még meg is ölt volna, ha nem előzöm meg! En csupán védekeztem, semmi több, és hogy a gyémántot nem hagytam ott a földön heverni, az magától érthető.

– Aztán elő is szedtem a rejtekhelyéről, és ahelyett, hogy megpillantásakor a legkeserűbb bűnbánat vett volna erőt rajtam, vad, mondhatnám úgy is, démoni jókedv ragadott magával. Ha Vincente életét visszavásárolhattam volna vele, az adott pillanatban eszemben sem jutott volna.

– Néhány nappal később Rióba mentem, és Juanával kötendő házasságom időpontja három héttel későbbre lett kitűzve. Ennek az időnek a legnagyobb részét a városban töltöttem, leginkább Juana társaságában, és be kell vallanom, elég rossz voltam ahhoz, hogy alig gondoljak Vincentére, és ha mégis megtörtént, csupán csak azért, hogy szerencsésnek tartsam magam, mert minden ilyen jól végződött.

– Hátra volt még egy nap az esküvőig. A farmomon tartózkodtam, ahol kiosztottam minden szükséges utasítást, hogyan fogadjanak ifjú feleségemmel, és amikor leszállt az éj, a napi nyüzsgéstől fáradtan visszavonultam a szobámba.

– A hold sugarai besütöttek a tágra nyitott ablakon, és miközben a szoba egyik fele teljes sötétségben volt, másik fele a telihold nyugodt, kékes fényében tündökölt. Hirtelen halk neszt véltem hallani, és miközben hirtelen a hang irányába fordultam, egy felém közeledő alakot láttam előlépni a sötétből. Tőlem kétlépésnyi távolságra megállt. Alma volt az!

– Olyan hevesen megrémültem, hogy remegni, és félelemben vacogni kezdtem.

Barnás arcszíne ellenére a telihold fényében olyan sápadtnak tűnt, mint egy halott, és egy fehér, hosszú fátyol, melyet félig európai, félig indián ruházata felett viselt, tovább fokozta kísérteties megjelenését. Ennek ellenére tudtam és láttam, hogy él. Néhány pillanatig bánat és fájdalom kifejezésével nézett rám, amit nem fogok elfelejteni, amíg élek, éppúgy, mint az arcán legördülő könnycseppeket sem.

– Aztán lágy, finom hangon megszólalt:

– Ó, Carlos, azért jöttem, hogy örökre elbúcsúzzak tőled. A bátyámat megölted, engem elárultál, de ennek ellenére még mindig szeretlek. Finom mozdulatot tett, mintha közeledni akarna hozzám, de ez mégsem történt meg, majd folytatta:

– Nem teszek szemrehányást, és titokban tartottam, amit elkövettél. Senki sem fog felelősségre vonni, de még egyszer, utol-

jára látnom kellett téged. Légy boldog, Carlosom, légy nagyon boldog!

– Leomlott elém, csókokkal és forró könnyekkel halmozta el a kezem, azt a kezet, mely megölte a bátyját, de mindez csak egy pillanatig tartott, aztán eltűnt.

– Képtelen voltam megszólalni. Meg sem moccantam, a nyelvem megbénult és egész testemben lemerevedtem. Amint eltűnt, arcom kezeimbe temetve zokogni kezdtem, olyan keserves fájdalommal, amiről azt hittem, hogy képtelen leszek túlélni.

– Két nappal később volt az esküvőnk Juanával, és a három napig tartó ünnepséget követően fiatal feleségemet hazavittem a birtokomra.

– Ami Almát illeti, betartotta ígéretét. Senki sem kötött belém, őt pedig soha többé nem láttam. Caja később elmondta, hogy visszatért anyja indián törzséhez, és azok a vademberek szinte istenként tisztelték.

– Juanával jól éltem, jóllehet Almára emlékezve számtalan kellemetlen órát éltem át, és egy alkalommal, amikor a feleségem gúnyos hangon szólt róla, olyan dühkitörés ragadott magával, hogy soha többé nem merte megemlíteni.

– Egy évvel később megszületett Júlia, és röviddel később különös módon újabb hevességgel felébredt bennem a gyémántok iránti szenvedélyem. Naponta nézegettem a kincseimet, feleségemnek azonban csak kevés követ mutattam meg, elmondva neki, hogy kereskedni szoktam velük, ami annyiban megfelelt a valóságnak, hogy az apróbb köveket tényleg eladtam, és csak a legjobbakat tartottam meg.

– Amikor azonban egy napon, bizonyos hiúságtól elragadtatva megmutattam Juanának a fekete gyémántomat, szinte hozzám hasonló mértékben magával ragadta a látvány. Aztán győzködni kezdett, mekkora ostobaság hogy nem csiszoltatom meg a követ, és bár a csiszolt gyémántok iránti szenvedélyem meglehetősen hűvös volt, mégis sikerült neki elérnie, hogy végül engedtem az

elképzelésének, és éjjel-nappal más gondolatom sem volt, hogy megcsiszoltatom fekete kincsem.

– Ennek a tébolynak a következtében elhatároztam, hogy Európába utazok, hogy ott személyesen felügyeljem a csiszolást, és mivel a feleségem egyre inkább meggyőződött elhatározásomban, végül búcsút vettem tőle, és különösebb kellemetlenségek nélkül Angliába értem, ahol kezdetben kinevettek, a követemet hamisnak, engem pedig bolondnak tartottak. Miután azonban felismerték, hogy a kő mégiscsak valódi, tanácsosnak tartottam, amilyen hamar csak lehet, elhagyni azt az országot, mivel arra utaló jeleket véltem felismerni, hogy állítólagosan törvényes, vagy akár törvénytelen módon meg akartak fosztani a kincsemtől.

– Egy ködös éjszakán, tolvajhoz hasonlóan, hiszen valójában az is voltam, elhagytam Albion vendégszerető népét, és Hollandiába utaztam. Mivel ott megtudtam, hogy Hágában van egy híres, idős kömetsző, elutaztam hozzá. Amikor megmutattam az embernek a követemet, elsápadt, és a hollandok hidegvérűsége ellenére olyan izgalomba jött, hogy attól kezdtem tartani, ugyanazt teszi velem, mint amit én tettem annak idején Vincentével, de ő így szólt hozzám:

- Van fogalma róla, hogy mennyit ér ez a kő?
- Nem – válaszoltam –, mert szerintem felbecsülhetetlen.
- És ezt a követ kellene nekem megcsiszolnom?

– Amint igenlő választ adtam, az idős ember sírva térdre borult, és hálát adott Istennek, mert érdemesnek tartotta arra, hogy élete alkonyán megpillanthatott egy olyan kincset, mint ez, és munkájával tündöklő ékszerre varázsolhatja.

– Mint látható, a legjobb kezekbe kerültem, és találtam egy olyan bolondot, aki majdnem annyira örült volt, mint jómagam.

– Ekkor különös élet kezdődött. Az öreg, akit Boisennek hívtak, éjjel-nappal, munkanapokon és vasárnap a kövön dolgozott, én pedig ez alatt az idő alatt mellette ültem, és vagy a munkáját néztem, vagy pedig David Jefferies angol szerző „Értekezés

a gyémántokról és gyöngyökről” című művét olvastam, és ennek kapcsán nemsokára annyi ismeretet szereztem ezen a nyelven, hogy végül Boisennel társalogni tudtam, mivel ő teljesen jól beszélt angolul.

– Nem hiszem, hogy a két hónap során, amit Boisen a kőre fordított, tíz olyan szót váltottunk volna, ami nem a kővel lett volna kapcsolatban, és képtelen lennék leírni önnek a fájdalmat, amit akkor éreztem, amikor az első metszéseket megtette a kedvencemen, valamint elragadtatásomat, amikor végül befejezte munkáját.

– Hágából semmi mást nem ismertem meg, csak Boisen műhelyét és a hálósobámat, mivel házát nem hagytam el ott tartózkodásom egész ideje alatt.

– Mielőtt végül, miután a csiszolás befejeződött, hajóra szálltam volna, hogy hazavigyen, az öreg drágakőcsiszoló a gyémántomat egy selyemzsinórral a nyakamra rögzítette.

– Néha hajótörések esetén a tenger partra sodorja a holttesteket – mondta –, és a kő ebben az esetben nem fog elveszni.

Amint könnyek között, melyeket kedvencünk, a gyémánt csalt szemeire, elbúcsúzott tőlem, ígéretet kellett tennem, megírom neki, hogy szerencsésen hazajuttattam-e.

– Ez megtörtént, és igazán őszintén örültem, amikor végül minden kiállt veszély gyümölcsét megmutathattam Juanának. Ő azonban alig tanúsított valamiféle örömet a pompás ékszer láttán, és engem is olyan ridegen kezelt, hogy be kellett látnom, elveszítettem a szívét, ha valaha is egyáltalán magaménak mondhattam.

– Annak idején még nem tudtam, hogy az asszonyok gyűlölni kezdik a férfit, akit megcsalnak, és amint érzik saját igazságtalanságukat, a szegény ördögöt ráadásul minden lehetséges módon még kínozni is kezdik.

– Csak a macskáknál figyeltem meg hasonló jellemvonásokat. A férfiak és más háziállatok egy elkövetett kihágás után rájuk

jellemző figyelmességekkel igyekeznek a maguk módján vezekelni.

– Végül azonban észrevettem, hogy Juana drágám szerelmes volt egy igencsak együgyű, de igen erőteljes felépítésű fiatalemberbe, távolabbi szomszédunkba, és én mivel részben a botrány elkerülése érdekében, elsősorban azonban Júlia kislánykám miatt nem akartam elválni Juanától, a világ legilledelemesebb módján közöltem a fiatalemberrel, hogy levágom a füleit, ha még egyszer felbukkan a házam közelében, és a feleségemmel is közöltem ezt az elhatározásomat.

– Vetélytársam elmaradt, Juana azonban ettől a naptól kezdve pokollá tette az életemet.

– Való igaz, hogy részben a fekete gyémánt, másrészt a gyémánt nyakék vezetett tévútra engem. Kézenfekvő, hogy miért így történt, a gyémántokat mégis változatlanul ugyanúgy kedvelem, mint korábban, és azt hiszem, hogy az az öröm, amit nekem szereztek, legalább is egyensúlyban van azokkal a kellemetlenségekkel, melyekben miattuk részesültem.

Bariasz ekkor elhallgatott, és Altenberg észrevette, hogy történetének végére ért, ezért megkérdezte:

– A felesége elhunyt néhány évvel azt követően, hogy ön visszatért Európából?

– Igen – válaszolta Bariasz –, valóban elhunyt.

– Valami szerencsétlenség következte, legalább is Caja ilyesmit mesélt Juliának.

– Valóban, de a szerencsétlenséghez a gyémántoknak semmi köze sem volt – válaszolta Bariasz szárazon. – Igen heves vérmerészkletű volt, és egy alkalommal, amikor valami semmiség miatt ismét borzalmas veszekedés tört ki, megbotolva fejével rázuhant egy fémveretes bútor éles peremére. és belehalt a sérülésébe. Gyorsan, egyszerű körülmények között eltemettettem a gyémánt nyakékével együtt. Most pedig jöjjön, megmutatom a kincseimet!

Valóban kincsekről volt szó, fenséges kincsekről, melyeket Altenberg elé tárt.

Fekete selyem alátétén szikrázva és villogva, minden irányba szikrákat szórva, gyémántok sokasága vált láthatóvá. A fiatalember nem emlékezett rá, hogy életében valaha is látott volna olyan követ, ami legalább fele akkora lett volna, mint az előtte látható kövek nagysága. Ilyen tüzet és színjátékot sem látott még soha, jóllehet alig volt közöttük csiszolt kő.

Bariasz kihúzott egy másik fiókot.

Ugyanaz a pompás látványosság!

Altenberg látta, mint dagad a keble tulajdonosuknak, szemei szinte sugároztak, de ugyanakkor azt is érezte, hogy saját pulzusa is hevesen száguldani kezdett, és arca lázas pírral égett. Tekintetét levette a látványról.

– Hogyan lehetséges – szólalt meg –, hogy élettelen köveknek ilyen varázslatos erejük van?

– Még hogy élettelen kövek? – kiáltott fel Bariasz. – Azt állítja, holtak lennének ezek a kövek? Hát nem látja, hogy élnek, hogy tüzes szemeikkel minket néznek? Nem hallja, hogy beszélnek? Mindegyikük elmeséli a maga történetét, és micsoda történetet tudna némelyik elmesélni!

Visszatolta az utolsó fiókot, és rövid ideig elmélázva bámult maga elé, aztán megnyugodva, szinte ünnepélyesen megszólalt:

– Most ő következik, és önnek meg kell érintenie. Ön a negyedik földi halandó, akinek része lehet ebben a szerencsében, mióta meg lett csiszolva.

Egy földbe süllyesztett acéldobozon megnyomott egy rugót, mire felnyílt egy rekesz fedele. Altenberg előtt fehér selyem alátétén ott hevert a fekete gyémánt, mely bármennyire rövid ideig is volt emberi kezekben, máris előidézett egy gyilkosságot, romba döntötte egy házasság boldogságát, és kétségtelenül annak ellenére, hogy Bariasz nem említette, nem volt teljesen vétlen abban,

hogy a megboldogult Juana oly hamar elhagyta azt a paradicsomot, melyet megteremtett saját magának.

Eltekintve a kő nagyságától, valamint színe rendkívüli ritkaságától, mesébe illő volt tisztasága, és mivel csiszolója, a hágai öreg Boisen korszakának leghíresebb gyémántcsiszolója volt, a kő tényleg elnyerte az elképzelhető legtökéletesebb alakját.

Bariasz egy ideig merev tekintettel nézte, majd kivette helyéről, és Altenberg kezébe tette. Mindkét férfi némán nézte az ékszer, mely csodálatos fénnel sziporkázott minden irányba,

Aztán Bariasz reszkető kézzel ismét magához vette a követ és elzárta.

– Jogosult volt rá, hogy megérintse – szólalt meg –, lányomnak, az ön menyasszonyának az öröksége.

Altenberg akaratlanul is megborzadt e szavak hallatán, melyek sok hasonlóságot mutattak a szerencsétlenül járt Vincente szavaival, Bariasz azonban úgy tűnt, nem gondol erre, és miután a két férfi elhagyta a biztonságos helyiséget, mindketten megnyugodtak. Altenberg érezte, hogy ismét szabadon lélegzik, és lassacskán megszűnik nyomasztó érzése.

– Alig vagyok képes felfogni ezt a mérhetetlen, csodás értéket, ezt a pompát – szólalt meg végül. Ha nem látom saját szemimmal, nem is tartottam volna lehetségesnek.

– A király gyémántszobájában, Rio de Janeiróban – válaszolta Bariasz – százszor annyi követ őriznek, mint amennyi nekem birtokomban van, de jöllehet legnagyobb gyémántjának súlya majdnem egy uncia, és szabályos nyolcszög, az én feketémet nem adnám oda értük, és egyébként is egyiket sem adnám oda tíz ottniért. Az én köveim a legszebbek a világon.

Végül elhatározták, hogy miután Altenberg és Júlia összeházasodtak, a családnak célszerű lenne elhagyni Brazíliát és áttelepedni Németországba. Ilyen körülmények között Altenberg bár nagyon szívesen tért vissza hazájába, mégis kötelességének tartotta felhívni Bariasz figyelmét az eltérő életmódra, klímára és szoká-

sokra, és ezernyi más apróságra, melyek gyakran keserítik meg a kivándorlók életét. Bariasz azonban így válaszolt:

– Ami Júliát illeti, ő a világ végére is követné magát, és azt hiszem, ebben igaza van. Én azonban el akarom hagyni, el kell hagynom Brazíliát. Lehetetlen volna megszakítani kapcsolatom a csempészekkel és hasonló népséggel. Ha tudomásomra jut, hogy újabb kő került a birtokukba, ellenállhatatlan erővel vonz a tiltott kereskedés. A törvények szigorúak, napról napra egyre szigorúbbak lesznek, és jelenlegi anyagi helyzetemben túl sokat kockáztatok viszonylag csekély haszonért. Mindennek ellenére szeretném elhagyni ezt az országot, a hazámat, melyhez azonban számomra kellemetlen emlékem fűződik. Éjszakai álmaimban furcsa alakok bukkannak fel, és az utóbbi időben egyre többen vannak.

– A rejtélyes öreg csempész, aki a kezdet kezdetén elvezetett a szurdokokba; gúnyosan közeledik felém, sziklák repedéseiből vagy onörök árnyai lépnek elő, akiket talán korábbi időkben golyómmal ítélték örök hallgatásra. Vincente átkokat szór felém, és álmatlan perceimben tekintetem végigsuhan a holdfény által bevilágított hálószobámon, miközben reszketve gondolkodom rá, hogy Alma lép elő az árnyékból, és kénytelen leszek végighallgatni nemes és szelíd szavait, melyekkel örökre búcsút vett tőlem, amelyek fájdalmasabbak voltak számomra, mint az összes többi szenvedésem. Aztán Juana! Távoznom kell innen. Tudom, hogy ezek az árnyak nem fognak követni egy távoli, idegen országba.

Néhány héttel később egy könnyű, jó felépítésű hajó hagyta el a világ legszebb kikötőjét, Rio de Janeirót.

A szárazföld felől fűdögáló enyhe szellő hatására gyorsan, de mégis nyugodtan siklott barázdákat szántva maga előtt a tenger mélykék vizében, miközben mögötte a nap sugaraiban tündökölve távolodott Brazília elbűvölő partvidéke, ahonnan a pálmák legyezőszerű leveleikkel intettek búcsút, és ezernyi kitarult virágszirom küldte a távozókat után utolsó illatos üdvözlését.

Ennek a hajónak a fedélzetén ott állt Altenberg és hozzá simulva fiatal felesége. Amikor a fiatalasszony a fedélzetre lépett,

csendben megremegett és egy-egy könnycsepp gördült végig szempilláin. Egyetlen könnycsepp!

Így búcsúzott el a hazájától.

Aztán mosolyogva megcsókolta választottját, és kezével kelet felé mutatva így szólt:

– Arrafelé van a mi hazánk, a tiéd és az enyém.

És a fiatalember meghatottan viszonzta a csókját, és szívében szent esküt tett, minden erejével azon lesz, hogy boldoggá tegye őt.

Apja a főárboznak támaszkodott, melynek vitorlái mérsékelten dagadtak, és komor ábrázattal tekintett az eltűnő part felé. Tekintete áthatolt a hegyeken, gyémántjainak lelőhelyén. Arrafelé nézett, amerre a farmja volt, és arrafelé, ahol Alma élt. Amikor hazájának utolsó pereme is alámerült a hullámokban, mélyen felsőhajtva lement a kajütbe.

Végül a öreg Caja, az egyetlen szolga, akit az utazók magukkal vittek, a mellvéd mellett kuporodott, és amint a hófehér erőd mellett kifelé hajóztak a riói kikötőből, elhaladva az elbűvölő szigetekeskék, és a kijárat jobboldalán lévő hatalmas szikla, a cukorsüveg mellett, az öregasszony bosszús átkokat mormolt maga elé. Sok-sok évvel ezelőtt vitték őt oda egy hajó sötét, koszos rakterében megbilincselve, véraláfutásokkal elgyötörtén. Annak idején viruló, fiatal lány volt, akit szerelmével együtt raboltak el az afrikai partoknál. A kapitány sajnos szép kis pénzösszeget vesztített az erőteljes, fiatal néger férfin. Kénytelen volt őt a tengerbe hajítani, mert megfulladt a hajó rakterében. A dacos fiatal teremtés pedig nem volt hajlandó vidám táncot lejteni, ezért minden alkalommal megkorbácsolták, és most erre gondolt, elátkozva Brazíliát, a saját sorsát, és minden fehér embert Júlia, egyetlen kedvence kivételével.

Így búcsúztak el ismerőseink a világ legszebb országától, Brazíliától.

Az Altenberg kastélyban

– A mi kedves Margarétáknak mindig olyan sajátos szeszélyei vannak – szólalt meg Rózsi néni, az idős kanonissza –, és miközben azt állítja, hogy kiváló ízlése van, most is éppen a legrosszabbat mutatta. Fúj, ezer ördög, micsoda gótikus ízlés!

Ez a Margarétára vonatkozó megjegyzés félig német, félig francia nyelven hangzott el, ahogyan annak idején, a múlt század utolsó évtizedében általános szokás volt.

A következőkben ezt a szokást, vagy jobban mondva rossz szokást nem akarjuk utánozni, hanem a lehetőségekhez képest inkább igyekszünk jelen évtizedünk nyelvezeténél maradni, és pedig különféle okokból, aminek kifejtése itt túl körülményes lenne.

Inkább elmondjuk, hogy a kanonissza Rózsi néninek volt mindjárt egy szövetségese is, az öreg Weldenbach kisasszony személyében, aki így reagált:

– Sajnos ez a rossz ízlés az unokaöcsémre is jellemző, aki épp a napokban nyilatkozott úgy, hogy inkább az öreg omladozó épületet hozatja rendbe ahelyett, hogy előkelően berendezné az új kastélyt.

A fiatal hölgy, aki ellen a támadás irányult, kecses kis kezeivel előbb az omladozónak nevezett épületre, majd az új kastélyra mutatott.

– A lemenő nap ítélkezett – szólalt meg. – Nézzen csak oda, Caroline kisasszony, nézzen csak oda, és Rózsi néni sem vonhatja kétségbe, hogy igazam van.

A lemenő nap fénye, mely a szép megszólaló rózsás arcát még rózsásabbnak, még elbűvölőbbnek mutatta, részrehajlóan világította meg a két épületet.

A földszintet is beleszámítva háromszintes hosszú, egyenes vonalú új épület fehér kőből épült, piros keretes ablakkal. A

napsugarak számára unalmasnak tűnt megvilágítani ezt az egyhangúságot, mert szinte óhatatlanul lepattantak a fehér kőfalról, és a nyitott ablakok ennek következtében fekete, ellenszenves barlangoknak tűntek, miközben a néhány csukott ablak vakító fényével elriasztotta a tekintetet.

Az öreg kastélyon azonban, melyhez az új szárnyat hozzáépítették, kedves, elbűvölő fényjátékot űzött. Talán csak azért, ha másért nem is, mert régi jó ismerősök voltak.

A saroktoronyok tetőinek magas, hegyes csúcsain barátságosan megtapadva kacér árnyékot vetettek a tornyok kőcsipke díszítésére, a keskeny lőrésekre és a karcsú tetők ereszeire. Aztán a napsugarak átosontak a galéria gótikus szobrai között, mely a ház egy részét koronázta, csodálatos, csipkés mintázatot hozva létre, kiemelve ezernyi különféle formát, amivel a régi mester a legmagasabb szintű egységet kívánta létrehozni.

Megint más sugarak a nyitott, magas, csúcsíves kapun át behatoltak az udvar egy részére, érintve néhány gótikus oszlopot, pálmatorzsekké varázsolva azokat, megint mások az orgonabokrokkal huncutkodtak, melyek egyik szerény sarokban találtak helyet maguknak, vagy egy hanyagul elviselt csenevész juharfát vigasztaltak, mely egész életében azzal küzdött, hogy megpillant hassa a déli napsugarakat, miközben csak estefelé láthatta meg néhány pillanatra az életet adó nap sugarait.

A többi sugár azonban odakint a kastély többszörösen megtört homlokzatán vidáman táncolt a gótikus rozettákon, vidáman futva végig a kecses párkányokon, számtalan, okos, csillogó szemmel tekintve le az ólomkeretbe foglalt ablakokról a völgybe.

A két öreg hölgy egy ideig elgondolkodva nézte némán a két rivalizáló épületet. Aztán a kanonissza Rózsika néni a társaság negyedik tagja felé fordulva így szólt:

– És mi a véleménye Durmont kisasszonynak a vitánkról?

– Úgy vélem – válaszolta a megszólított némi késlekedés után, futó pillantást vetve az épületek felé –, hogy a régi romanti-

kusabbnak látszik, és lehet, hogy az új hasznosabb és célszerűbb, azt viszont nem tudom megmondani, melyik szebb, mert ezen még sohasem gondolkodtam.

A kanonissza elégedett pillantást vetett a fiatal lányra, akit Durmont kisasszonynak szólított, és megjegyezte:

– A franciák mégiscsak a világ legkedvesebb népe. A kis Madeleiném senkinek sem akar ellenszegülni, de mégiscsak ki akarja mondani az igazat, így dicsérni igyekszik mindkét elhangzott vélekedést, és ezzel találja igazán fején a szöveget.

Margarethe von Rosen kisasszony, a gótikus stílus védelmezője barátságosan elmosolyodott a „kis Madeleiném” hallatán. Aztán a négy hölgy felemelkedett, hogy a naplemente előtt tegyenek még egy kis sétát, ami ezúttal a terasz körüli kertre korlátozódott, ahol helyet foglaltak.

A kert a már említett öreg kastély előtt, és annak újonnan épített folytatása előtt terült el. A füves részt szépen nyírt bokrok, szökőkutak és fehér kőből faragott szobrok sokasága díszítette, melyek inkább voltak mondhatóak rossz, mint közepes minőségű munkának. Nagy számú, mindkét nemet képviselő pogány isten mellett különböző urakat és hölgyeket ábrázoltak a tizennyolcadik század első felében szokásos divatnak megfelelő kosztümökben.

A magas, zöld lombfalak és merev taxussövények azonban ízlésesen voltak elrendezve, végpontjaikon valamennyien kellemes kilátást tettek lehetővé. A kertnek a kastélytól távolabbi része virágágyásokból állt, melyek kevésbé merev kontúrokat mutattak, mint amit az adott kor divatja megkövetelt volna. Közöttük külföldi eredetű növények csoportjai is láthatóak voltak, teljesen kötetlenül és természetesen mutatva különös formájú leveleiket és száraikat.

Magát a teraszt a kastélyhoz közeli kert stílusának megfelelő kökorklát vette körül, bőségesen díszítve római vázakkal és urnákkal, melyekről koszorúk és virágfüzerek sem hiányoztak.

A teraszról, ami korábban valószínűleg a kastélyt körülvevő sánc része volt, egyébként elbűvölő kilátás nyílt az alatta elterülő vidékre, falvakra, önálló tanyákra, gyümölcsösökre és legelőkre, kisebb-nagyobb erdős részekre és végül a kis folyóra, mely életet és változatosságot hozott ebbe a környezetbe.

Nyomon követve folyását, amint ezüstszalaghoz hasonlóan a lemenő nap sugaraitól fel-felvillanva belesimult a tájba, látható volt, hogy lassan egy nagyobb város bizonytalan alakzata felé közeledik, mely a mögötte húzódó hegyvonulattal és az aranyló esti felhőkkel szinte felismerhetetlenül egybeolvad.

Ha azonban az ember arrafelé nézett, amerről a folyócska érkezett, látható volt, hogy a birtok jobboldalán lévő völgyből tör elő. Maga az erdős völgy, mely mintegy negyedóránnyira kezdődött a kastélytól, az est árnyaitól már szürkületbe burkolódzott, és ködcsíkok húzódtak végig felette, miközben belseje felől vízimalom zakatolása, még távolabbról pedig egy vashámor kopácsolása volt hallható.

A hölgyek a terasz korlátja mellett sétáltak fel-alá a tájat nézgetve, amelyre egyre inkább rátelepedtek az est árnyai, és nyilvánvalóan Margarethe volt az, aki a legnagyobb érdeklődéssel nézett le a panorámára, elcsodálkozva a gyorsan változó fényeffektusokon, miközben lassan andalgott a két idősebb hölgy mögött.

Madeleine volt az utolsó, és amint a terasz végéhez értek, a kanonissza hirtelen felkiáltott:

– De kedves Madeleine, maga meg mit művel? Már egyre hűvösebb van, és éppen most veszi le magáról a kendőjét! Meg akar fájni?

Madeleine kézfejjével megtörölte homlokát.

– Istenem, valóban! Szinte tudatlanul tettem, de hirtelen megint borzalmasan fájni kezdett a fejem, és izzik a homlokom!

A két öreg hölgy rázendített: Az ember legkevésbé sem veszi le ilyenkor a kendőjét – mondták –, és szapora léptekkel a korlát

közepénél lévő legnagyobb urna felé igyekeztek, amely mellé a lány, mellette elhaladva, tűzvörös kendőjét lerakta.

A két öreg hölgy gondosan betakargatta a szenvedőt a kendővel, aztán elindultak az új urasági épület felé, hogy fedél alá kerüljenek.

Az öreg kastély egyik eddig félig nyitott, ólomszegélyes kerek ablaka becsukódott abban a pillanatban, amikor Madeleine, gondatlanul kiteve magát a meghülésnek, kendőjét a nagy urna mellé tette.

Lehet, hogy a fiatal francia hölgy arrafelé vetett futó pillantása véletlenül észrevette ezt, vagy talán mégsem, mert közben az estéből már éjszaka lett, és csak az új urasági épület néhány kivilágított ablaka szakította meg a teljes sötétséget.

– Tiszteletre méltó Chatard úr, esdekelve kérem, szolgálja ki magát. Legyen szíves, lásson hozzá, ne nézze le szerény házam még akkor sem, ha előkelő franciaországi kastélyokban ezerszer jobb kiszolgálásban is volt része! Egy kópé igyekszik itt most többet nyújtani, mint amennyije valójában van.

Akitől elhangzottak ezek a szavak, kicsi, szikár emberke volt, széles, vörös loknikkal halántékán, olyan divat, mely nyilvánvalóan tizenöt, húsz évvel a múltba tekintett vissza. Hieronymus Andreas Schiefer úr azonban megtartotta, talán valami kegyelet miatt célszerűnek tűnt számára, vagy talán azért is, mert öreg párókáját nem akarta molyok martalékává tenni.

Hieronymus Andreas Schiefer úr a már ismertetett kastély intézője volt, vendége pedig ezen az estén, hiszen mindketten egy pompásan megpakolt asztal mellett ültek, Chatard úr, egy francia menekült volt. Történetünk idején, 1792 nyarán már egy év telt el az emigráció kezdete óta.

Az emigráns, egy magas termetű, kellemes megjelenésű férfi, az akkori idők szokása ellenére erőteljes pofaszakállal és lebarnult arccal, meglehetősen jól beszélt németül, mely alig tette felismer-

hetővé külföldi voltát, ami pedig az étvágyát illeti, áldottnak tűnt, így az intéző úr kérése nyilvánvalóan teljesen felesleges volt.

Az italt is derekasan fogyasztotta, és pompás franciaországi kastélyát emlegetve mégis úgy tűnt, hogy egészen kellemesen érzi magát a német intéző társaságában.

Magas rangú, előkelő uraságok olykor előszeretettel játszásk meg magukat. Ennek ellenére Chatard úr bár tartózkodó udvarias-sággal viselkedett a vacsora elején, mostanra, a vége felé már leereszkedő, sőt bizalmas kezdett lenni.

– Örvendek, kedves intéző úr – szólalt meg –, hogy ismét el-tölthettem önnel egy kellemes estét. Az öreggel, a Weldenbach úrral még elvoltam valahogy, de mióta a szőke libácska, a Margarethe és annak nénikéje, a kanonissza vele van, teljesen elviselhetetlenné vált.

Az intéző diplomatikusan meghajolt

– A kegyelmes úr ma nem jön vissza a városból – válaszolta kitérően.

– Szerencsére nem – válaszolta Chatard –, különben nem ma-radhatnék távol az unalmas vacsorától, ahonnan az ember éhesen áll fel, ráadásul úgy érzi magát, mintha satuba lenne szorítva.

– Ó – szólalt meg erre az intéző –, régen nem így volt, annak idején gyorsan szolgálták fel az ételt, és szorgalmasan emelgettük a poharakat.

– Délben még csak elmegy valahogy – folytatta az emigráns –, ha nem is kiválóan, de mégiscsak elviselhetően. De este, isten őrizzen! Hatkor teáznak, ami új, és együgyű divat, este pedig va-jas kenyeret és hideg sültet fogyasztanak. Vékonyka szeletkéket, kétségbeejtően vékonyakat, de vastag ezüst késeket és villákat használnak hozzá. A nagyzás háborít fel leginkább.

Az intéző újabb pohár bort töltött vendégének.

– Odafigyelt viszont jobb borral kínálják, mint amilyenel én szolgálhatok szegényes házámban.

– Persze, vízzel! – kiáltott fel bosszúsan Chatard úr. – Egy alkalommal sörrel kínáltak, de azt nem kértem. Mostanában viszont jó néven venném, ha olykor kaphatnék egy pohárral.

Némi szünet következett, aztán az intéző folytatta a társalgást:

– Már régen nem jártam odafent a kastélyban – mondta –, mivel Altenberg úr igen ingerült velem szemben, tehát fogalmam sincs róla, mi a helyzet odafent, pedig szívesen megtudnám, tulajdonképpen hogyan vélekedik rólam.

Chatard felnevetett.

– Nos – kérdezte Schiefer úr felfigyelve –, mit mondott a kegyelmes úr?

– Azt állította – válaszolta Chatard láthatóan szórakozva –, hogy maga a legnagyobb csirkefogó a föld hátán, de inkább nem mond semmit.

– Hála Istennek, tényleg nem tehet semmit – válaszolta az intéző haragosan –, de egyszer még előfordulhat, hogy én tartok be neki, és ha lehetőség lesz rá, meg is teszem, erre számíthat ez az örökséggel szélhámoskodó alak.

– Ej, ezt meg hogyan érti? – szólalt meg Chatard. – Örökséggel szélhámoskodik? Tudhatja, hogy én alig ismerem a körülményeket, és jól jönne, ha megtudhatnám, miként állnak a dolgok odafent. Bizonytalan helyzetemben semmihez sem kezdek, ha nem látom tisztán a körülményeket.

Chatard keveset ivott, miközben az intéző gyorsan egymás után elfogyasztott néhány pohárral. A bortól és mérgében beszédesebbé vált, mint korábban, és jóval többet fecsegett, mint tulajdonképpen szándékában állt.

– Úgy van – mondta haragosan –, örökséggel szélhámoskodó kalandor, és Isten tudja, mi mindent el lehetne még mondani róla. A történet valahogy így van: Ennek a Carl von Altenbergnek az idősebb fivére, Ludwig von Altenberg volt a birtok egyedüli tulajdonosa, Altenberg hűbérura, bíraskodási joggal felruházott föl-

desura, és ez a Carl nem több mint egy csavargó, nem elsőszülött gyermek, ami egy dolog. Már gyerekkorában sem kedvelt engem, gúnyolt a hajam vörös színe miatt, almát csórt az intézői kertből, faszénnel gúnyrajzokat firkált rólam a falakra. Egy alkalommal a saját macskámat madzaggal hozzákötötte a csengőzsinórhoz, amitől a szegény állat odalent majd' megfulladva vergődött, miközben én odafent a szobámban kis híján belehaltam a rémületbe, mivel úgy tűnt, hogy a csengő magától szólalt meg és lármázik folyamatosan.

– Amint felnőtt, és Ludwig úr ragaszkodva jogaihoz, többé egyetlen krajcárt sem adott neki, én meg nem igyekeztem erre rábeszélni, egy szép napon világgá ment a tengeren túlra, mi meg azt hittük, hogy örökre megszabadultunk tőle. Néhány évvel később hirtelen egészen váratlanul meghalt az úr, és ugyanolyan gyorsan jelentkezett egy azonos nevű rokon azzal, hogy az öröklési sorrendben őt illeti meg a birtok. Ez az úr, név szerint Franz von Altenberg, korábbi csekély vagyona ellenére bőkezű, nagyvonalú ember volt, akinek szokása volt megjutalmazni a jól végzett munkát, és kellemesen együtt tudtunk működni.

– Aztán egy szép napon egyszer csak váratlanul megjelent ez a Carl, a fiatalabb fivér, és bejelentette, hogy igényt tart a teljes örökségre.

– Csak Isten a megmondhatója, mennyire megrémültünk, a Franz és én, hiszen faragatlanabban és durvábban tért vissza, mint ahogyan elment. Engem egyszerűen csirkefogónak nevezett, unokafivérét pedig pisztolypárbajra hívta ki. Azonnal beköltözött a kastélyba, kopottan és slamposan, úgy ahogy volt, hiszen semmi mást nem hozott magával, csak amit a testén viselt. De mit lehetett tenni? Bizonyos jogai mégiscsak voltak, ez kétségtelen. Nem vettem komolyan, hogy csirkefogónak nevezett, de úgy befolyásoltam a körülményeket, hogy jelentős tőkét, a vagyon nagyobbik részét jóakarómnak ítélték.

– Az igazság istennője nem vak, ahogyan jámbor módon állítani szokták. Ellenkezőleg, száz szeme van, és mit tesz, ha egyiket behunyja? Ráadásul éppen azt a szemét hunyta be, mely ennek

a Carl úrnak az igényére nézett, a másik kilencvenkilencel a miénk tekintett. Ezt állította az irántam nagylelkű Franz úr is.

– Mivel az úr utálta a szükségtelen békétlenséget, és igen keresztényi nemes ember volt, hagyta, hogy Carl maradjon a két kastélyban, ráadásul még néhány kisebb, hozzá tartozó tanyabérletet is átengedett neki. Az erdőért azonban, ami jelentős éves járadékot eredményez, perre mentünk. Néhány héttel ezelőtt a pert megnyertük, azaz a Franz úr nyerte meg.

– Ebben az ügyben ment be ma a városba az a durva ember, kedves Chatard úr, és ezért kapta ön ma este ezt a szerény vacsorát – fűzte hozzá az intező gúnyos hangon. – Odafele most spórolni fognak, mert a szántóföldeket még adósság terheli.

– Az örökség körüli szélhámosság tehát abban áll – mondta felnevetve az emigráns –, hogy Carl Altenberg túl későn érkezett jogos örökségének átvételére, amit mások elhalásztak előle.

Schiefer úr bosszús képet vágott a hallottak miatt. Bizonyos mértékig túl sokat fecsegett, ahogyan mondani szokták. Nem volt különösképpen óvatos.

– Az igazság döntött – válaszolta méltósággal –, de még más dolgokról is beszélnek. Állítólag odaát a forró országokban kirabolt, vagy meggyilkolt egy nábobot, és mérhetetlen kincsek birtokába jutott. Hová kerültek ezek, az ördög tudja, legalább is egy alkalommal úgy nyilatkozott, ha akarná, akár száz olyan birtokot is megvásárolhatna, mint amilyen az övé.

– Kétségtelenül nagyozott – válaszolta Chatard.

– Ez nem csak az ő ügye, de a magam részéről nem értem az egészet, mert koldusként érkezett, és szegénynek tűnt, mint a templom egere.

A bor elfogyott az asztalról, és mivel úgy tűnt, Schiefer úrnak nem áll szándékában újabb palackot előkeríteni, a francia indulni készült.

Távozáskor még megemlítette:

– Most pedig mindennek ellenére, éhenkórászként konyhafőnök szeretne lenni, ráadásul azt a szegény kisasszonyt, a Rózsikát akarja feleségül venni. Nem talált magának valami gazdag partit?

Schiefer úr bosszús grimaszt vágott:

– Az asszonynépség veszettül bukik a jól megtermett, erőteljes szakállas férfiakra akkor is, ha nem rejlik bennük túl nagy zsenialitás. Ő azonban bele van bolondulva a szőke majomparádékba.

Chatard udvariasan meghajolva az intéző előtt így szólt:

– Köszönöm!

Kérdéses maradt azonban, hogy ez a köszönet a vendéglátásra, vagy inkább a bókra vonatkozott, amivel Schiefer úr a jól megtermett, erőteljes szakállas férfiakat illette, mivel az emigráns majdnem egy fejjel magasabb volt, mint vendéglátója, és mint már említésre került, erőteljes pofaszakállt viselt.

A vendég ezek után távozott.

Már meglehetősen késő éjszaka volt, majdnem tizenegy óra, ennek ellenére a bejárati kapu még nyitva volt. Chatard áthaladt rajta, és végigment az udvaron, az új urasági épület mellett az öreg kastély felé.

– Még nem ért vissza – mormolta maga elé. – A többiek meg ott ülnek és várnak rá. Egy ideig még figyelhetek, hogy mi fog történni.

Amint a régi épület felé közeledett, körülnézett maga körül. Tekintete végigsiklott minden kiszögellésen és sarkon, de könnyen észrevehető volt, hogy nem a fantasztikus surló fények vonzották tekintetét, melyet a hold vetett a lemenő nap fényéhez hasonlóan az ódon építményre, hanem olyan ember szokásaként nézett körül, akit már többször üldöztek, és aki ösztönösen meg akar győződni róla, hogy nem rejtőzött-e el valaki, aki kémlel és hallgatózik. Maga is halkán osont macskaszerű léptekkel végig a homlokzat mentén, aztán hirtelen már bent is volt a kastélyban.

Úgy tűnt, aggodalma itt elszállt, szapora léptekkel és gondtalanul haladt végig a földszinti helyiségek boltívei alatt, és miután felment a keskeny lépcsőn, egy sor lakatlan szobához ért, melyek közül az utolsó volt az övé.

Bizonyára lettek volna, akik enyhén megborzonganak ezekben a sivár helyiségekben, melyeket a hold fénye csodálatosan és fantasztikusan világított meg, Chatard úr azonban ilyesmit nem érzett. Közömbösen haladt végig útján, először egy meglehetősen nagy csarnokon át, melynek falait kőfaragványok díszítették, és ahol az éjszakai huzat húzott át, mivel a helyiség ablaktáblái, sőt maguk az ablakok is hiányoztak. Aztán néhány kisebb szoba következett, barna fa lambériával, a fal mentén végighúzódo met-szett fapadokkal. Belépett egy nagyobb szobába, amit akár kisebb teremnek is nevezhetnénk, melyre nyilvánvalóan valamely korábbi tulajdonos isten tudja mi végett, különös figyelmet fordítva modernizált és saját elképzelése szerint csinosított. Ez feltehetően száz évvel korábban történhetett. A többi szoba ablakainak kerek üvegtábláihoz képest az itteniek hatszögletesek voltak, sőt, a lambéria egy részét eltávolítva lenvászon tapétával váltották fel. Az erőteljes kovácsoltvas lábakon álló nagy zöld csempekályha felső része négy jókora piramissal volt díszítve, melyek majdnem a mennyezet faburkolatáig értek.

Azonban ez a pompás alkotás is nagyrészt már pusztulóban volt. A kályha csempéi számos helyen sérültek voltak, némelyik már egészen hiányzott, és helyükön be lehetett pillantani a kályha sötét belsejébe. A lenvászon tapéták fecnikben lógtak a falakon. A törött ablaküvegeken behatolt az éjszakai szél, szórakoztatóan felkavarva egy kupac borsószárat és szárított gyógynövényt, melyeket az egykori pompás szoba egyik sarkában halmoztak fel.

Néhány törött kerti szerszám volt a falhoz támasztva, amiből arra lehetett következtetni, hogy a kertész birtokba vette a kevésbé ellenőrzött helyiséget, hogy abban néhány öreg, már alig használható holmit tároljon.

Közvetlen mellette volt az emigráns lakása. Miután belépett, azonnal becsukta az ablaktáblákat, melyekkel szerencsére a szoba el volt látva, aztán gyertyát gyújtott.

A gyertya fényének fellobbanásakor láthatóvá vált, hogy a szoba falai a két előbb említett helyiséghez hasonlóan sötét színű lambériával voltak burkolva. Most azonban nincs rá idő, hogy a szoba egyéb berendezési tárgyaival foglalkozzunk, mert amint a gyertya fényének sugarai mindenfelé szétterjedtek, láthatóvá vált egy személy, aki kényelembe helyezte magát egy öreg szófán, és teljes nyugalommal nézte végig Chatard tevékenységét, aki egy pillanatra meghökkent, amint észrevette, aztán felkiáltott:

– Ó! Madeleine, angyalom, már itt is van?

– Amint látja – válaszolta a hölgy –, és az illendőség különös megnyilvánulásának tartom, méltóságos márkí úr, hogy majdnem egy órán keresztül hagyott itt üldögélni a sötétben, ebben a lyukban, ahol magán kívül úgy veszem észre, még egy csomó egér is lakik.

– Kedvencének, Altenberg úrnak a vendégszeretete ennek az oka, aki ráadásul még arra is kényszerített, hogy házon kívül vacsorázzak, ha nem akartam éhen halni.

Madeleine némán vonogatta a vállát, amikor azonban Chatard közeledett hozzá, és minden különösebb körülményeskedés nélkül át akarta ölelni, a hölgy felkiáltott:

– Fúj, melyik kocsmában járt, undorító bor- és dohánybűzt áraszt!

– Ne kényeskedjen, drágám – válaszolta Chatard kissé boszúsán, közben helyet foglalva mellette, aztán elmondta, hogy az intézőnél töltötte az estét, és mit tudott meg tőle.

– Ha egy kicsit bölcsebb lenne, és több időt töltene a hölgyek társaságában, mindezt már régen megtudhatta volna, bár más szempontok szerint előadva. A hölgyek azonban már kezdik gyanúsnak találni. Chatard márkí bizonyára sokáig élhetett vidéken,

mondta tegnap a Weldenbach. Kerüli a társaságunkat, és olykor különösen viselkedik.

– Megpróbáltam magyarázatot adni az ön nevében, azonban...

Ebben a pillanatban távoli lódobogást lehetett hallani, és közvetlen utána az udvar kapujának becsukását.

Madeleine arcán haragos pír futott végig és úgy tűnt, mintha egy pillanatra görcsösen megremegett volna.

– Most fogadja őt – mormolta maga elé –, hiszen vártak rá, én pedig...

Chatard mérgesen elmosolyodott:

– Imádott hölgyem, ön pillanatnyilag az alázatos szolgájánál tartózkodik, aki kétségtelenül nem örvendhetne ennek, ha érzelmes vonzalmát a kedves háziúr nem hagyná figyelmen kívül.

A hölgy bosszúsan dobantott egyet a lábával, de Chatard folytatta:

– Ne mérgelődjön, gyermekem! Nem lenne túl nagy boldogság, becsempészni magát ebbe a lepusztult gazdaságba. Különben is most már késő, az úr a szőkét fogja feleségül venni, maga pedig egy ideig marad még az öreg kanonisszánál, a szerelmét pedig tartsa gondosan titokban. Idővel majd új lehetőségek kínálkoznak, és mindenek előtt az esküvő után igyekezzen távozni innen. A kilátásai javulni fognak, ha egy év elteltével visszatér.

– Henri, milyen arcátlan! – válaszolta Madeleine, hangja azonban nem volt bosszús.

A férfi a karjaiba zárta, ő pedig most különösebb ellenkezés nélkül tűrte. Aztán egy ideig még elbeszélgettek. Madeleine jót derült az öreg hölgyön, elmondva, hogy saját maga kísérté szobájába, rábeszélve, hogy feküdjön le, és bodzateát készített neki felfázása és fejfájása miatt. Chatard ismét óvatosságra intette, és sürgetve felszólította, igyekezzen kikémlelni, mi a helyzet a rejtélyes kincsek körül.

– Én sem leszek itt már sokáig – mondta végül. – A kegyelmes úrnak kezd elege lenni az emigránsból, akit kezdetben oly szívesen látott vendégül. Én azonban nem fogok teljesen eltűnni a színről, és időnként, angyalkám, érdeklődni fogok nálad.

Szinte úgy tűnt, hogy Madeleine kisasszony és Chatard úr ezen az estén nem első alkalommal cserélték ki titkaikat, hiszen végül is derűs és kötetlen volt a társalgásuk.

Másnap reggel, amint valamennyien megjelentek a reggelinél, Rózsi néni, a kanonissza kedvencét még mindig sápadtnak és levertnek találta.

– Szegény gyermekem, hogy néz ki! Fogadni mernék, hogy keveset aludt. Beláthatja, mindez azért van, mert a vállkendőjét letette a korlátra. Legyen csak óvatos, ha jelentkezik a következők!

Carl von Altenberg, régi ismerősünk Brazíliából, akit tegnap Schiefer úr nagy igyekezettel emlegetett, és eddig kizárólag Margarethével volt elfoglalva, ezeknél a szavaknál Madeleinéhez fordult.

– Valóban nem jól néz ki kisasszony, remélem, gyengélkedése hamarosan elmúlik.

Ezek után ismét Margarethéhez fordult, és szokásos módon folytatta vele a társalgást, amiből akár hatéves kislányok, vagy tizenkét éves fiúk számára is világosan látható volt, hogy az udvarlási időszak a végéhez közeledik, és hamarosan a jegyesség váltja fel.

Chatard úr nem vett részt a társalgásban, hanem a rövid idő alatt, miközben Madeleinnel foglalkoztak, igyekezett megszerezni néhány süteményt, amit gyorsan megevett, és a reggeli végeztével néma meghajlással távozott, hasonlóan ahhoz, ahogyan udvarmesterek, titkárok, szegényebb sorsú hozzátartozók és hasonló szerencsétlenek tenni szokták, akiket azonban nem kell sajnálni, mivel általában örülnek annak, ha az ajtó már mögöttük van.

Körülbelül hat-nyolc héttel később néhányat az általunk ismert személyek közül, név szerint Altenberget, Weldenbach nénit, a kanonissza Rózsikát és unokahúgát Margarethét ismét együtt találjuk az Altenberg kastélyban.

Este volt, a Chatard által unalmasnak tartott teázás és az egyszerű vacsora között, és mivel az őszi már elkezdődött, az esték hűvösebbek lettek, az ablakokat becsukták, és Weldenbach néni udvariasan abban reménykedett, hogy holnap talán már kis tűz is lobogni fog a kandallóban, majd így szólt:

– Menyire örvendek, hogy ez a Chatard ma reggel végre elhagyta a kastélyt. Ez az ember egyre ellenszenvesebbé vált nekem.

– Isten tudja – válaszolta Rózsika –, én is mintha valami nyomasztó teherrel szabadultam volna meg. A végén már egészen elszemtelenedett.

– Egyszerűen kértem rá, hogy hagyja el a házam – szólalt meg Altenberg –, éppúgy, mint annak idején a városban egyszerűen felajánlottam neki, jöjjön velem, és húzódjon meg nálam. Elmondta, hogy a fiatal, szabad Franciaország hóhérijának bárdja elől menekült el, és jelentős birtokait kénytelen volt egyetlen éjszaka folyamán a legszükségesebb holmik nélkül elhagyni. Egy nemesember kötelességének tartottam a magam részéről, hogy a rangban hozzám hasonlókat támogassam.

– Tudomásom szerint Franciaországban nincs Chatard család – vetette közbe Rózsika kanonissza. Altenberg azonban folytatta:

– Isten tudja! Odakint, messze távol az idegenben én is kivetett, elhagyatott ember voltam! Ezért jól tudom, mit jelent, ha az ember szorult helyzetében segítségre, barátokra vágyik ezernyi ellenség között, vagy legalább is közömbös alakokra talál. Ha esetleg nem volt nemes, végül is ember volt, és ezért segítettem neki. Lassanként azonban egyre arcátlanabbá vált. Amikor Rózsika néni és az én kis Margarethém ide érkeztek, kénytelen voltam odaát az öreg kastélyban szobát adni neki, mert az itteni szobájára szükségünk volt. Már akkor felhúzta ezért az orrát. Amikor azonban az

erdővel kapcsolatos pert elveszítettük, és kénytelenek lettünk takarékosabban gazdálkodni, viselkedése az illendőség minden határát felülmúlta.

Ezeknél a szavaknál a beszélő arca mélyen elvörösödött.

– Az én kis Madeleinem teljesen más teremtés – mondta a kanonissza –, és ő velem maradhat, ameddig csak akarom.

Ezzel mindenki egyetértett, és említésre került, hogy Madeleinére majdnem azonos módon talált rá a kanonissza, mint Chatard esetében történt. Amikor a neve után érdeklődtek, könyvek között kérte, hogy családját pillanatnyilag ne kelljen megneveznie. Eleget tettünk kérésének, és az első pillanattól kezdve, amikor magamhoz vettem, egészen a mai napig igen kedves és rendesen viselkedik – mondta Rózsika egészen fellelkesülve védence iránt, aki, amint Margarethe hozzáfűzte, pillanatnyilag azzal foglalatatoskodik, hogy a három hölgy és saját szobáját az őszi flóra legszebb teremtményeivel díszítse, melyeket a délután folyamán az erdőben gyűjtött.

Ekkor kis szünet következett, majd Weldenbach kisasszony így szólt:

– Figyelj csak Carl! Egy hét múlva lesz az esküvő Margarethével, és attól tartok, hogy sem neki, sem a jószágos Rózsikámnak nem mondtad még el, hogyan is állnak a dolgok. A gyermek azt hiszi, hogy egy elszegényedett nemesi házba házasodik be, miközben valójában...

– Egy milliommossal lép az oltár elé – egészítette ki a mondatot Altenberg.

A hölgyek felnevettek, Altenberg azonban folytatta:

– Nem viccelek. Margarethe ismeri mozgalmas életem apróbb részleteit, az összefüggéseket azonban nem, és azt sem, ami pillanatnyilag a legfontosabb számunkra. Kiegészíteném történetem, és fenntartások nélkül elmondanám, miben reménykedhünk.

– De Madeleine bármely pillanatban beléphet – szólt közbe Weldenbach – és végül is mégiscsak családi ügyről van szó, egy fontos, igen fontos titokról.

– Én kezeskedek érte – szólt közbe a kanonissza határozottan, majdnem ingerülten.

Altenberg egy pillanatra elgondolkodott, aztán felkiáltott:

– Mit számít! Jöhet nyugodtan, nem hinném, hogy elárulna!

Aztán kezdte elmesélni, amiről már tudomásunk van, és éppen az öreg Bariasz kincseiről számolt be, amikor Madeleine belépett.

Gyors felfogóképessége és képzelőereje kétségtelenül kiegészítette Altenberg elbeszélésének nem hallott részét, hiszen feszülten figyelni kezdett, és amikor a fekete gyémánt rendkívüli szépségéről és végtelenül nagy értékéről tett említést, szemei csillogni kezdtek, azonban figyelmét látszólag kézimunkájára fordította, Altenberg pedig folytatta történetét.

Amikor említést tett Júliával kötött házasságáról, és nyíltan beismerte, hogy mennyire szerette, Margarethe némán felé nyújtva kezét kedvesen megszorította az övét, amit Carl szívélyesen viszonzott.

Ugye nem is kell lefordítanunk a szív eme megnyilvánulását?

Amint azonban nemsokára arról beszélt, hogyan szálltak hajóra és hagyták el Brazíliát, szinte rémülten felkiáltott:

– Istenem, magaddal hoztad Európába?

Altenberg elkomolyodva megrázta a fejét.

– Nem – válaszolta –, de hallgassák csak tovább. Utunk tizedik napján Bariasz behívott magához a kabinjába. Olyan komoly-nak látszott, amilyennek korábban még sohasem láttam, és egy ideig némán nézett rám, aztán megszólalt:

– Az a komor érzésem támadt, hogy sohasem fogom megpillantani Európát. Vedd magadhoz őt!

Ezzel a bőrbe varrt fekete gyémántot a nyakamra tette, majd átadta a kis dobozt, mely a többi követ tartalmazta.

– Te még fiatal vagy, és jó úszó. Ha valami történne velünk, te vagy rá a legesélyesebb, hogy megmentsd a gyémántot – mondta.

– Azt válaszoltam, hogy először is Júliát szeretném megmenteni, mivel azonban nem tartottam semmitől, akaratlanul is felnevettem, mert eszembe jutott az öreg hágai Boisen, aki azzal vigasztalta magát, hogy néha a hajótöröttek holttestét partra sodorja a tenger, és ily módon apósom holtteste megmentené a gyémántot. Ő is gondolhatott az öreg gyémántcsiszolóra, mert így válaszolt:

– Ha eljutsz Európába, látogasd meg Boisent, ha még él, és add át neki üdvözetem.

– Júliáról nem szólt egy szót sem. Csak a gyémántjaira gondolt. Mivel ragaszkodott akaratához, megígértem neki, hogy megőrzöm a köveit, és Európában majd visszaadom. Egy ideig lehorgasztotta a fejét, mintha gondolataiba mélyedt volna, aztán felmentünk a fedélzetre, miután a dobozkát a kövekkel elrejtettem a kabinomban. Odafent Bariasz derűs, Júlia kifejezetten jókedvű volt. Tréfálkoztunk egészen addig, míg végül besötétedett. A kajútban megvacsoráztunk, és végül jókedvűen elkészöntünk egymástól, mivel mindegyikünknek külön kabinja volt.

– Talán három- vagy négyórányit alhattam, amikor olyan heves rázkódásra ébredtem, hogy kirepültem az ágyamból, és amint felugrottam, egy második rázkódás következett, amitől ismét a földre zuhantam. A fejem könnyebben megsérült, ez azonban nem akadályozott abban, hogy megint felugorjak, és kirohanjak a kabinomból.

– Júlia nevét akartam kiáltani, de a mindenfelől rám zuhanó víz elfojtotta a hangom, és világosan emlékszek rá, hogy kétszer is durván valami kemény tárgyhoz taszított, és néhány pillanatra tényleg víz alá kerültem.

– Hirtelen felemelt a víz, magam felett megláttam az eget, melyen néhány csillag villogott gyenge fénnel, és a főárbocot, de olyan ferdén állt, hogy a hajónak az a része, ahol tartózkodtam, kétségtelenül süllyedőben volt a vízben. Azért mondom, hogy az a rész, ahol tartózkodtam, mert később világossá vált számomra, hogy a teljes vitorlázattal haladó hajó sziklának ütközhetett, és valószínűleg azonnal kettészakadt.

– Egy pillanatra talajt éreztem magam alatt, és miközben Júlia nevét kiáltoztam, igyekeztem elérni az árbocot, de az eltűnt a szemem elől, és rövid időre megint víz alá kerültem, de aztán hirtelen egy újabb hullám tetejére kerültem, mely továbbtaszított egy másikra, és miután ez a játék hosszabb ideig ismétlődött, a hullámozás csillapodni kezdett, én pedig ösztönösen úszni kezdtem. Ekkor megfordultam, hogy a hajót keressem, de az nem volt sehol.

– Egyetlen pillanatra sem veszítettem el eszméletem. Már akkor tudtam, hogy hajótörést szenvedtünk, amikor első ízben beáramlott a víz, bár akkor még el sem tudtam képzelni, hogy mi történt. Érdekes, hogy bizonyos mellékes események a halálos veszedelemtől való pillanatnyi félelem ellenére milyen élénken és kitörölhetetlenül megmaradnak emlékezetünkben. A súlyos körülmények ellenére különösnek tűnt számomra, hogy minden alkalommal, amikor víz alatt voltam, körülöttem a víz világosan és élénken csillogott, és amikor ismét a felszínre kerültem, annak ellenére, hogy a karjaimmal csapkodtam, mégis valamiféle fényt árasztott. Ez a jelenség azzal magyarázható, hogy végtelen számú kisebb, nagyobb állatka, melyeket ha megérintenek, vagy hevesen megmozgatnak, a szentjánosbogárhoz hasonlóan fényt bocsát ki.

– Miután meglehetősen hosszabb távot leúsztam, felmerült bennem a kérdés, hogy most mi lesz velem. Amikor hullámok tetejére kerültem, nem láttam egyetlen élőlényt sem, és kiáltozást sem hallottam. Az örségben lévő matrózokat a hullámok kétségtelenül azonnal lesodorták a fedélzetről, akik pedig a kabinokban voltak, köztük a fiatal feleségem is, valamint Bariasz, a halál martalékává váltak.

– Én pedig teljesen egyedül, magányosan voltam a végtelen kiterjedésű vízsviatag felszínén. Csak az képes felfogni ezt a kilátástalan helyzetet, aki már átélt ilyet, és arról is fogalma van, hogy szétnézve a sötét éjszakában a tenger végtelen messzeségébe, a szakadatlan, tompa hullámmás milyen borús gondolatokat ébreszt és mennyire kétségbe ejti az embert.

– A hullámokkal birkózva és küszködve azt mérlegeltem akkor, hogy nem kellene-e szabad elhatározásból alámerülnöm, és pedig azonnal ahelyett, hogy eredménytelenül kínozom magam. Az önfenntartás ösztöne azonban győzedelmeskedett, egyre tovább küzdöttem, és mivel alig volt rajtam ruha, ez az állapot kétségtelenül megkönnyítette az úszást.

– Az idő, melyet hasonló körülmények között az ember megsaccol, általában nem helyes, ezért nem tudnám megmondani, mennyi időt tölthettem el így, de egyszer csak hirtelen egy hosszú, cikcakkos, sötét sávot véltem felismerni kimagaslásokkal, és rövidesen a környező hullámok ellenére határozottan hullámtörés zaját hallottam meg. Visszanyertem teljes megfigyelőképességem, és lassan tovább úsztam arrafelé, mert világossá vált előttem, hogy szárazföldet látok. Mertem remélni, hogy sikerül elérnem függetlenül attól, hogy igyekszek-e, vagy sem, és arra gondoltam, talán meg kell küzdenem a hullámtöréssel, és ezért takarékoskodtam erőimmel.

– Óvatosságomra azonban szerencsére nem volt szükség. Miután egy ideig még úsztam, és a szárazföld körvonalai egyre határozottabbakká váltak, észrevettem egy világosabb részt, és néhány pillanattal később a térdeimmel homoknak ütköztem. Felállva igyekeztem tovább, és rövidesen kiértem a homokkal fedett partra.

– Nem voltam annyira elfáradva, hogy azonnal, mint az gyakran előfordul, elterüljek a fövényen, de letérdeltem, és Istenhez imádkoztam, hogy adja vissza fiatal feleségem. Aztán beljebb mentem, kissé eltávolodva a parttól, és amennyire tudtam, beásta magam a meleg és száraz homokba, és néhány percen belül elaludtam. Amikor a nap sugarai felébresztettek, láttam, hogy a part homokos részén vagyok, melyet köröskörül hatalmas sziklák

öveznek. Gondolkodás nélkül gyorsan felmásztam az egyik sziklafalon, hogy fentről körülnézzek és kifürkésszem, látom-e enyéim nyomát.

– Teljes szélcsend volt, odalent alattam nyugodtan terült el a mélykék tenger, a felkelő nap sugaraival játszadozva. Azonban egyetlen vitorlát, egyetlen csónakot, vagy hajóroncsot sem láttam semerre. Holttesteket sem sodort ki a tenger a partra, ameddig csak elláttam. Egyedül menekültem meg, szegény, fiatal feleségem nyomorúságosan vízbe fulladt, vagy a hajó törzsébe zárva hevert a tengerfenéken.

– Nem hálálkodtam Istennek életem megmentéséért. Fenyegetve ráztam öklöm az ég felé, átkozva a Mindenhatót, a teremtményeit és saját magam is. Aztán levettem magam a sziklás talajra és sírni kezdtem, mint aki mindent elveszített.

– Tényleg mindent elveszítettem!

– Mennyire derűs volt elképzelésem, hogy fivérem elé lépve megbékélő kezem nyújtom felé. Bizonyára ő is kezet nyújtott volna nekem, jöllehet koldusként taszított ki a világba, de miért ne tárta volna fel szívét egy férfi előtt, aki milliókkal rendelkezik? Nagybirtokot szerettem volna vásárolni Altenberg környékén, és a közelemben mindenkit boldoggá akartam tenni.

– Mennyire örültem, hogy megmutathatom Júliámnak Európát, és elfeledtethetem Bariasszal, hogy elhagyta hazáját. Ezek a szép tervek azonban a tenger hullámai alatt heverték odakint a mélyben. A helyet sem tudtam felfedezni, mert semerre még egy sziklazátony sem volt látható, pedig kétségtelenül ilyennek ütközhattünk.

– Ekkor eszembe jutott Bariasz sejtelve. Most már nem mosolyodtam el rajta, mint tegnap. Igaza volt, tényleg megmentettem a fekete gyémántot. Elkerülhetetlenül felmerült bennem a gondolat, hogy minden szerencsétlenségnek ez a kő volt az okozója. Rángatni kezdtem a zsinórt, hogy letépjem a nyakamról, és az ékszert a tengerbe hajítsam. De nagyon erős volt, nem szakadt el. Végül mégis megtartottam a gyémántot, és még ma is megvan.

– A helyzetem minden mástól eltekintve igen különös volt. Összes tulajdonom az ingem volt, melyet testemen viseltem a szerencsétlen katasztrófa során, és a gyémánt, mely akár több milliót is érhetett, és egy gyűrűbe foglalt kis gyémánt, amellyel egykor Júlia ajándékozott meg tréfálkozva.

– Leereszkedtem a szikláról, és igyekeztem beljebb kerülni, de mindenfelé éles sziklafalakba, egymásra vetett sziklatömbökbe ütköztem, és mezítláb, ahogyan voltam, csak lassan jutottam tovább.

– Ekkor éhséget kezdtem érezni, és hirtelen rémület vett erőt rajtam. Éhhalál! Erre eddig nem is gondoltam. Kétségbeesve igyekeztem tovább, de közben már vér szivárgott a talpaimból, és semmit sem találtam, mint csupasz, hasznavehetetlen sziklákat, és a parton az emelkedő nappal egyre forróbb homokot. Sehol egy madártojás, sehol a tenger által partra vetett kagyló vagy tengeri moszat. Semmi, egyáltalán semmi.

– Nem akarok tovább beszélni erről a napról, és a következőről sem. Csak annyit említenék, hogy a második napon már nem éreztem éhséget, nem érzékeltam a nap izzó sugarait, melyek a fejtetőmet égették, és a sebeket sem a lábaimon. Már a szegény, halott feleségemre sem gondoltam, és szertefoszlott reménységimre sem.

– Tudják mire gondoltam? Egyetlen szóra: Víz! Olyan kínokat éreztem, amit korábban nem tartottam volna lehetségesnek, hiszen a szomjúság teljesen megőrijtett, és örülteként másztam át a sziklákon, aztán megint a parton rohángáltam, majd ismét fel a sziklákra.

– Víz! Víz! Víz! Amint rám köszönt az éjszaka, lerogytam a földre, és egy szomjazó ember rémes lázálmaim álmodtam.

– Amint felkelt a nap, megint bolyongani kezdtem teljesen céltalanul, mint egy az éhség által feldühített ragadozó, és gyakran egy-egy óra elteltével ugyanoda keveredtem vissza, ahonnan elindultam. Végül lehevertem. Később visszatért értelmem egy szik-

rája, és fontolgatni kezdtem, miért is kell nekem elviselnem ezeket a kínokat?

– Víz! Hiszen víz volt itt elég, bár ivásra alkalmatlan, de arra mégis jó, hogy belefutadjak. Össze akartam szedni maradék erőmet, hogy felmászak egy közeli sziklára, és onnan a tengerbe vessem magam. Ebben a pillanatban azonban a szemem tőlem néhány lépésnyire, a homokra tévedt, mire hirtelen felugrottam. Emberi lábnyomokat vettem észre, bizonyára már néhány naposakat, talán hetekkel korábbiakat, de mégiscsak emberi lábnyomok voltak!

– Szapora léptekkel rohantam a fellelt nyomon, mint ahogyan egy sakál követi zsákmányát. Ezek a nyomok azonban nem vadállattól, hanem civilizált emberektől származtak, hiszen cipó nyomait láttam a homokban, és egyidejűleg azt is egyértelműen észrevettem, hogy az emberek, akik erre jártak, oda-vissza mentek. A szikla egy pontján végül melyen végigvonultak a nyomok, hirtelen abbamaradtak, de odébb a nem túl magas sziklafalon határozott jeleket vettem észre annak, hogy ott több ember minden bizonnyal gyakran felmászott és leereszkedett. Azonnal követni kezdtem ezt az újabb nyomot, és nemsokára egy kis barlang bejáratára bukkantam.

– Ebben a barlangban volt néhány töltött palack, néhány hordó, melyeket azonnal kétszersült és sózott hús tárolóként ismertem fel, amilyeneket a tengerészek szoktak tartani a fedélzeten, végül volt még egy meglehetősen nagy hordó is, mely kétségtelenül vizet tartalmazott. Azonnal rávettem magam, és kinyitottam a csapot. Bebizonyosodott, hogy nem tévedtem.

– Milyen egyszerű és ártalmatlan holmikat talált ki az ember, hogy bizonyos körülmények között rendkívüli élvezetet nyújtson számára! Annyiféle van, hogy lehetetlen lenne mindegyikről említést tenni, túlnyomó részükre jellemző, hogy azokat, melyeket élvezettel szeretnénk elfogyasztani, előzőleg megfelelően tartósítani kell.

– Ami engem illet, hihetetlen mennyiségű vizet ittam, és ezt követően mély álomba merültem, ami körülbelül tizennyolc órányi lehetett, mert megint reggel volt, amikor felébredtem. Ekkor néhány hordót egy kövel bevertem, és komoly mennyiségű sózott húst és kétszersültet ettem meg, majd felnyitottam az egyik palackot, melyben bort találtam, és étkezésem után elfogyasztottam. Természetes volt, hogy az előző napok szokatlan nélkülözései következtében a bor hatalmas hatással volt rám, és olyan végtelenül jól kezdtem érezni magam, hogy táncra perdültem, és énekelni kezdtem.

Esküvő és halál

Altenberg szünetet tartott, miután beszámolt kellemes hangulatáról, melyet a barlangban élt meg. Ekkor az öreg Weldenbach kisasszony megszólalt:

– De Carl! Micsoda visszataszító ember vagy. Három nappal korábban vesztetted el a feleséged, és képes voltál elkezdni énekelni és táncolni!

– Megígértem, hogy elmesélem az élményeimet – válaszolta Altenberg –, és mivel a teljes igazságot akartam elmondani, ezt sem hallgathattam el. A jószágos anyatermészet részesített az említett szórakozásban, és annak az étkezésnek az örömeihez nem olcsón jutottam hozzá.

– Amikor ismét valamelyest magamhoz tértem, tanakodni kezdtem, kik lehetnek ezeknek a kincseknek a tulajdonosai, melyeket itt találtam felhalmozva. Kétségtelen volt, hogy egy szigeten tartózkodok, de kiknek juthatott eszébe, hogy ebben a szikla-barlangban helyezzenek el élelmiszer tartalékot mindenféle elzárás nélkül, és még csak elrejtteni sem próbálták. Továbbá maga a sziget is teljesen sivár volt, legalább is a partnak az a része, ahol

tartózkodtam, és ennek ellenére nyilvánvalóan nem is olyan régen emberek jártak a barlangban.

– Elhatároztam, hogy a készleteimet, hiszen ezek jogos tulajdonosának tekintetem magam, kímélni fogom, és abban reménykedtem, hogy az ismeretlenek, akik már jártak a barlangban, viszsza fognak térni, és magukkal visznek, hogy hová, az teljesen közömbös volt számomra.

– Kezdetben rendkívül kellemetlen volt hiányos öltözetem, és bár mint később megtudtam, nem voltam túl messze a hajózási útvonaltól. Könnyed öltözetem, nem volt túlzott mértékben elviselhetetlen. Ennek ellenére a barlang falainak réseiben és repedéseiben mindenfelé keresgéltem valami ruhaféle után, mivel nem tartottam lehetetlennek, hogy ilyesmit ugyanúgy tárolhattak itt, mint élelmiszert, de semmi hasonlót nem találtam. Egy napon azonban úgy tűnt, mintha a sziklafalban egy kő mozgatható lenne. Elkezdtem rázni, és sikerült kiemelnem. Egy kis odúban találtam egy lemezdobozt, melyet könnyen kinyithattam, mivel semmiféle módon nem volt lezárva.

– A doboz persze nem tartalmazott sem kabátot, sem nadrágot, mindössze három levél volt benne. Ezeket felbontottam abban reménykedve, hogy valamiféle utalást találok bennük tartózkodási helyemre vonatkozóan.

– A levelek közül az első nyolc héttel korábban írták egy hajó fedélzetén. Egy német matróz írta gyengéd szerelmi üdvözlétként kedvesének, aki a cím szerint egy német tengerparti városban lakott. Arról nem esett szó, hogy a levélnek miként kellene eljutnia oda.

– A második levél teljesen hasonló természetű volt. Egy holland kormányos feleségének íródott, és mivel csak nagyon keveset értek hollandul, a levél értelmét legnagyobbreszt csak sejtettem.

– A harmadik levelet egy bizonyos Tayale írta Madeleine nevű lányának, aki egy kis francia városban tartózkodott, melynek nevét már elfelejtettem. A férfi heves szemrehányásokat tett a lányának annak viselkedése és árulása miatt, amit vele szemben

követett el, és arról panaszkodott, ő az oka annak, hogy most céltalanul kell bolyongania a világban, és hasonló panaszokkal és átkokkal fejezte be, mint ahogyan elkezdte. A levelet feltehetően azért írhatta, hogy kiszellőztesse haragját, de ez a levél sem tartalmazott semmiféle utalást arra, hogy miként kellene továbbítani.

– Ezt a levelet körülbelül négy héttel korábban írták, és mivel úgy tűnt, hogy a barlangomban lévő éléskamra mellett egy bizonyos fajta levél továbbítás is létezik Európa valamennyi országában, egy pillanatra sem volt kétséges számomra, hogy ezekkel a levelekkel együtt engem is eljuttathatnak Európába.

– A szigeten töltött idő alatt azzal foglalkoztam, hogy vagy a sziklafalakat igyekeztem megmászni, melyek látszólag akadályozták a sziget belsejébe jutást, vagy pedig homokot hordtam a barlangomba, amin más lehetőségek hiányában mégiscsak jobban tudtam aludni, mint a csupasz sziklás talajon.

– Első elfoglaltságom nem járt semmiféle eredménnyel, a második csak nagyon lassan haladt. Mindig csak egy marék homokot tudtam magammal vinni fekhelyemre, mivel másik kezemre szükségem volt a mászásnál.

– Körülbelül már nyolc hete tartózkodtam a szigeten, és éppen a homokmatracomon sziesztáztam, amikor hirtelen hangos nevetésre ébredtem, és amint riadtan felugrottam, öt tengerészruhát viselő férfit láttam magam előtt. Tőlük származott a derűs hangoskodás.

– Mindenek előtt uram – szólított meg az egyik francia nyelven –, legyen szíves, közölje velünk, hogy ön civilizált- vagy vadember-e!

– Pillanatnyilag nincs szerencsém az első csoportba tartozni, de remélem, azzá válhatok, ha az önök segítségével hamarosan elhagyhatom ezt az elbűvölő tartózkodási helyet, mivel remélem, hogy önök sem tartoznak ennek a vidéknek a bennszülöttei közé – válaszoltam.

– Tíz palack Baulichére borral jössz, mégpedig pompás szőlőhelyeden termő fajtából – kiáltotta oda az egyik fiatalembernek, aki elsőként szólított meg, amaz pedig általános harsány nevetés közben beleegyezett ebbe, mivel elveszítette a fogadást, mely arra vonatkozott, hogy vadember vagyok-e vagy sem.

– Ekkor érvelések következtek, és miután elmeséltem sorsom egy francia hadihajó fiatal tengerész kadetteinek, legalább is annyit belőle, amennyit jónak tartottam, megtudtam, hogy Fernando del Noronha szigeten tartózkodok, és ugyanakkor közölték velem a barlang jelentőségét és célját is.

– A sziget lakatlan, bár belseje nem annyira sivár és terméketlen, mint a part sziklákkal elzárt része, ahol voltunk. Évek óta az volt a szokás, hogy a sziget közelében tartózkodó hajók, ha nem volt különösképpen sürgős az útjuk, vagy szélségség miatt voltak kénytelen vesztegelni, meglátogatták a szigetet és a barlangot, melynek bejáratát hagyományosan ismertették a fiatalabb tengerészekkel.

– Ha a fedélzeten elegendő készlet állt rendelkezésre, elhelyeztek ott egy hordócska élelmiszertartalékot, mely hiány esetén jól jött a később arra haladó hajóknak. Amennyiben hazafelé tartottak, magukkal vitték a barlangban lerakott, Európába címzett leveleket, melyek a legtöbb esetben a távolabbi célok felé hajózó tengerészek üdvözlétei voltak.

– Szembetűnő ennek a szokásnak a szívéllyessége, és szinte valamennyi európai tengerjáró nemzet dicséretre méltónak tartotta, és a diszkréció szent védelme alatt állt.

– A francia hajó hazafelé tartott, így a fiatalember az általam felbontott leveleket magukkal vitték a fedélzetre, ahol a kapitány betekintés nélkül lepecsételte azokat azzal a szándékkal, hogy hazaérvén a legjobb lehetőségek szerint továbbítsa.

– Engem is magukkal vittek, és amikor Calaisban partra szálltam, a tiszték kölcsönt erőltettek rám, hogy legyen pénzem a hazautazáshoz.

– Amire odahaza találtam, azt ismeritek valamennyien. Ez az én történetem.

Ekkor hosszabb szünet következett, különféle gondolatok elmémították a hölgyeket. Madeleine azonban egyszer csak felkiáltott egy elfogulatlan, kíváncsi gyermek hangján:

– Ah, Altenberg úr, kérem, mutassa meg nekünk a gyémántot! El sem tudom hinni, hogy annyira szép lehet, amilyenek mondta.

Ezeknél a szavaknál nagy, sötét szemei olyan pillantással tapadtak Altenbergre, ami nem teljesen felelt meg gyermek hangjának. Ezt senki sem vette észre, Rózsika kanonissza ennek ellenére így szólt:

– De Madeleine! Ez nagyon naiv kívánságnak számít.

Weldenbach néni egy szót sem szólt, némán a kézimunkájára meredt. Különösebb fáradság nélkül azonban észrevehető volt, hogy mégis bosszankodott.

Altenberg viszont így válaszolt:

– Valóban, a gyémánt! Tényleg megígértem, hogy megmutatom a hölgyeknek.

Ezzel kiment, és nemsokára visszatért egy piros kecskebőrrel bevont dobozkával, amit egy rejtett rugó megnyomásával felnyitott, majd Margarethe kezébe adta.

Megcsodálták a követ, elragadtatással gyönyörködtek benne, és még Altenberg nénikéje, az öreg Weldenbach is hosszasan nézegette nagy tetszéssel, és végül megszólalt:

– És ez a kis fekete valami, szinte kísértetiesen felvillanó sugaraival már mennyi szerencsétlenség okozója volt. Egykor az a bizonyos Vincente, aztán az is kérdéses, hogy feleséged, a szegény Júlia apja elindult volna-e Európába, ha nem hajtja a hiúság, mert itt mutogathatta volna, amit odahaza nem mert megtenni.

– Áttételesean utalt nekem erre, de semmi határozottat nem mondott – válaszolta Altenberg. – Ezzel szemben biztos vagyok benne, hogy ez a legnagyobb örökségem.

A hölgyek csodálkozva néztek rá.

– Nos – folytatta –, hazaérvén nem akartam koldusként megjelenni, ezért elhatároztam, hogy eladom a kincsem. A tisztoktól kapott pénzből Párizsba utaztam, hogy ékszerkereskedőkhöz forduljak. Akiről azt állították nekem, hogy a leggazdagabb és legmegbízhatóbb, csak tíz nappal később tért vissza egy utazásról, és miután megmutattam neki a követ, az alábbi, egyszerű szavakkal adta vissza: „Fekete topáz!”

– Kérlelni kezdtem, végezzen el egy próbát kincsem valódiságának megállapítására, mire elmosolyodott, és értésemre adta, hogy más dolga van.

– Miután újabb két hétre volt szükségem, hogy egy másik ékszerkereskedőnek megmutathassam a gyémántomat, azt a választ kaptam, hogy minden jellemzője valódiságra utal, de mégsem tartja lehetségesnek egy ekkora kő létezését anélkül, hogy ennek híre ne terjedt volna el a világban.

– Sorsom hasonlóan alakult két további kereskedőnél is, és végül arra kezdtem felfigyelni, hogy vagy örülnek, vagy szélhámosnak tartanak. Mivel attól tartottam, hogy letartóztatnak, és nem csak a szabadságomtól, hanem a követemtől is megfosztanak, eladtam Júlia utolsó emlékét, a gyémánttal ékesített gyűrűt, és hazautaztam. Ha a gyémánt miatt nem mentem volna Párizsba, hanem Calaisból közvetlenül haza indultam volna, akkor Schiefernek, ennek a gazembernek nem lett volna ideje arra, hogy az örökség legnagyobb részét hamis kezekbe juttassa.

Miután a vacsorát követően a társaság távozott, Weldenbach mutatóját a titkolódzás jeleként szája elé tartva így szólt:

– Hölgyeim! Mélységes titoktartást!

– Esküszöm – mondta Madeleine, karjait keresztben ünneplésen kebleire szorítva. Később magányosan álldogálva hálószobájában halkán megjegyezte:

– Azt hiszem, ezt az esküt be is fogom tartani, legalább is Chatard úr semmit sem fog megtudni az ügyről.

– A koldusnépség esküvőt tart odafent – mormolta haragosan maga elé Hieronymus Schiefer úr –, ma felzabálják mindazt a keveset, amijük még van, aztán majd ránk szorul az egész csöcselék.

Bosszúsan és irigykedve nézett fel a kastély kivilágított ablakaira, ahol ezen a napon ünnepelték Altenberg és Margarethe esküvőjét, és jóllehet szó sem volt akkora pazarlásról, mint ahogyan az intéző gondolta, néhány ismerőst mégiscsak meghívtak a szomszédságból, sőt még egy szerény zenekart is rendeltek. A szél néhány hegedűdallamot elsodort az intéző lakása felé, ami tovább fokozta Schiefer haragját.

– Milyen előkelő – mormolta –, milyen nagystílú! Minden fentről lefelé! Az orrukat magasan hordják, odafent laknak a hegyen, és kegyesen néhány hulladék hangot eleresztenek lefelé a mi szegényes, alant meghúzódó polgári lakásunk felé.

Hozzáfűzött még egy nem túl előkelő káromkodást is, de ugyanabban a pillanatban riadtan félre is húzódott. Sibylla vénkisasszony, negyven és ötven közötti nővére hegyes könyökét meglehetősen energikusan a bordái közé eresztette.

– Együgyű és ostoba vagy – mondta a szeretetre méltó testvér mérgesen –, és összelopott pénzed mégis örömmel adod oda, hogy te is egy ilyen kegyelmes úr legyél, te beképzelt majom! Ezért gyalázkodsz irigységből és rosszakaratból olyasmi miatt, aminek elérésére képtelen vagy!

Teljesen felesleges lett volna Sibylla vénkisasszony részéről ezt a nem különösen hízelgő szónoklatot újabb bordák közé ta-

szítással kísérni, mert Hieronymus úr közben sürgősen az asztal másik oldalára menekült.

Az agglegény a testvérének ettől a mozdulatától már a legfiatalabb kora óta tartott, mivel a tíz évvel fiatalabb gyerek kétségtelenül csak így tudta óvni magát annak idején nővére bántalmazásától. Mivel a támadó a sokéves gyakorlás következtében különös ügyességre tett szert, aminek képtelenség volt ellenállni, így Schiefer úr Sibylla gyanús mozdulatának első jelére azonnal menekülni kezdett.

Sibylla ilyen alkalmakkor jó vívóhoz illően mindig ellensége szemébe nézve hegyes könyökét teste közelébe húzta, vagy kört írt le vele, vagy áldozatához közelített jobb könyökével fenyegetően, majd hirtelen bal könyökét az oldalába fúrta. Sem Schiefer úr, sem a cseléd lányok, de még a vaskos szolgálégyények sem mertek kiállni Sibylla vívóművészete ellen.

Ezzel szemben Sibylla sohasem ütötte meg öccsét, az sem fordult elő, hogy valamit a fejéhez vágott volna, és arra sem volt példa, hogy megkarmolta, vagy megharapta volna. Így ha Hieronymus sikeresen elmenekült nővére könyökének hatótávolságából, akkor már a legcsekélyebb mértékben sem félt tőle, és ilyenkor gyakran gúnyolta őt, ami legalább olyan hatásos volt, mint annak támadásai. Így ezúttal is, amikor az asztal már biztonságosan közte és Sibylla között volt, így szólt:

– Ah, csak nem az bosszantott fel, hogy megemlítettem az odafent mulatozó csőcseléket? Majdnem teljesen megfeledkeztem róla, kilátásod van rá, hogy magad is nemessé válj. Ah, Chatard márkiné, alázatosan esdeklek a protekciójáért.

Szavai kíséretében nyelvét Sybillére öltötte, mivel a testvérek közötti civakodás teljesen ugyanúgy történt, mint ahogyan azt gyermekeik során tették.

Miközben Sibylla látszólag teljesen nyugodtan, némán állt az asztal előtt, valójában csak alkalmas pillanatra várt, hogy ellenfele figyelmetlensége esetén hirtelen az oldala mellé kerüljön. Öccse folytatta:

– Csak miután ez a Chatard elhagyta fenti fészket, jöttem rá, hogy szerelmes leveleket írt neked, te vén liba, százszoros esküt téve hűségére, és mindezt ezernyi helyesírási hibával tette.

Sibylla csendben és óvatosan lábaival balra mozdult, miközben az asztalon lévő kezeit és felső testét igyekezett annyira nyugodtan tartani, amennyire lehetséges volt, Hieronymus pedig folytatta kedveskedő szónoklatát:

– Csak ekkor jöttem rá, miért olyan bőséges a tálalás, amikor az a csavargó nálam járt, miközben zsugoriságod, ha egyedül vagyok, vagy éppen olyan hangulatban vagy, hogy a cselédeket bosszantsd, képes vagy éheztetni az egész házat.

Ebben a pillanatban Sibylla egy kígyóhoz hasonló fürgeséggel hirtelen megkerülte az asztalt, de öccse éppoly gyorsan elillant, és máris a másik oldalon volt.

Ott felfújta mind a két pofazacskóját, széttárt tenyerének mutatóját orrára téve legyező mozdulatokkal csúfolkodott és lábain egyensúlyozva előre-hátra billegett, aztán egy hirtelen ugrással az ajtónál teremve kimenekült.

A béke legalább is látszólag helyreállt, hiszen ha a testvérek öt perccel később ismét találkoztak, közömbös dolgokról csevegtek, és az előbbi civakodás szóba sem jött. Ez dicséretre méltó és célszerű szokás, és otthoni vitákra másoknál is javasolható.

Schiefer úr egyébként igazat mondott, mert Chatard úrnak, vagy másképpen mondva a márki úrnak tényleg sikerült belopnia magát Sibylla kisasszony szívébe, és titokban különféle finom falatokat kapni tőle, jöllehet semmi kétségünk sem lehet felőle, hogy ez a gyengéd viszony mindig a legszigorúbb erkölcsi korlátok között maradt.

A néhány vendég távozott az Altenberg kastélyból, Rózsika kanonissza Madeleine társaságában szintén magára hagyta a fiatal házасokat, akik az idős Weldenbach nénival lakták a tágas termetet.

Távozáskor Rózsika ünnepélyesen megcsókolta Madeleine homlokát és meghatottan így szólt:

– Madeleine, majd pótolni fogja nekem az én Margarethémet..

Madeleine azonban sírdogálva a fiatalasszony nyakába vetette magát, és könnyek között odasúgta neki:

– Ha barátnőre van szükséged, akkor hívjál!

És miután a távolodó, nehézkes kocsiból már a lassan távozók lobogtatott kendőit sem lehetett látni, az Altenberg kastélyban megkezdődtek a mézeshetek. A szokásosnál tovább tartottak, hiszen Margarethe pompás teremtes volt, aki Altenberg szerelmét kamatostól viszonzta, és mivel a néni nem volt olyan sárkány, mint kolléganői általában, így minden feltétel adva volt egy kitűnő házassághoz.

Még mielőtt teljes mértékben beköszöntött volna a tél, Rózsika kanonissza Madeleine társaságában még egyszer ellátogatott az Altenberg kastélyba, aztán elköszöntek tavaszig.

Addig Margarethe el volt foglalva az új kastéllyal, de közben azt tervezgették, hogy az első zöld rügyek megjelenésével átköltöznek a régi kastély egyik rejtélyes, de kedélyes szegletébe. Néhány szoba közül a használhatókat szándékoztak elfoglalni, hogy aztán lassanként olcsón rendbe hozassák a többieket is. Milyen kellemes lesz ilyen körülmények között a következő tél.

Weldenbach néni kedélyesen elmosolyodott ezeken a terveken:

– Ha ez örömet szerez nektek, hát miért is ne, de az is lehet, hogy majd elfelejtitek az egészet.

Margarethe mégis megmutatta neki, hogy a régi kastélyból mennyivel kellemesebb a kilátás, mint az újból. A terasztól jobbra elterülő vad völgyből szinte semmit sem lehetett látni a merev, új épület ablakaiból.

Amikor annak ellenére, hogy már erőteljesen fagyott és a hó is esni kezdett, átmentek, és kedvenc terveikről kezdtek beszélgetni

az ibolyák és kankalinok idejére. A fiatalasszony odavonta Weldenbach nénit az egyik ablakhoz.

– Nézd csak, hogy csillog-villog odalent minden! – mondta derűsen. – Száz és ezernyi ág az ezüst hótakarójával. Milyen szépen játszadoznak a napsugarakkal, melyek mégis képtelenek ártani nekik, mivel az északi szél uralja a téli völgyet. Nézd csak, a tél szigorú ura mennyire fogságba ejtette a patakot, mely ott a baloldalon már kis folyónak képzei magát! Itt egy kicsit szabadon engedve bosszúsán veri vissza a nap felé vetett pillantásait, hiszen tudja, hogy nem fogja kiszabadítani béklyói közül, legalább is most még nem.

– Nézd csak az öreg malmot, mely vakító fehér hóból vastag kabátot öltött magára, és a sziklákat, mint hatalmas hóembereket, jegesmedvéket és mindenféle más, bolondos állatokat! De figyeld csak majd meg nénikém, mi lesz velük, amikor beköszönt a tavasz! Miközben idefent vésünk és kalapálunk, berendezkedünk a régi fészekben, odalent a völgyben is vidám dolgok történnek majd.

– A fenyők rövid időn belül felöltik sötétzöld vadászkabátjukat. Segít nekik ebben a nyugati szél, mely esőt hoz, és teli szájjal lefújja törzseikről és ágaikról a havat, amit az eső még nem mosott le. A nyírfák odalent a völgy bejáratánál utánozni akarják a fenyőket, és bár nekik lassabban megy, mégsem fog sokáig tartani, és hamarosan nekik is csinos, új, zöld ruhájuk lesz. A völgy két fala közötti mező is ki akar zöldellni, és ezernyi virág fogja pompás szőnyeggé varázsolni. A patak cseverészve fog kiszabadulni a völgyből a világba, az öreg malom vidáman kerepel majd, hallani fogjuk a kakukkot, kopácsolni a harkályt a fatörzseken, és rikoltozni a diótörőt.

– Azt akarod mondani tehát, hogy innen az öreg kastélyból kitekintve a vidám, eleven, zöld természetet, odaátrol, az új épületből azonban csak rozs- és búzamezőket, répaföldeket, almásokat és gyümölcsösöket látunk.

– Az előbbi nekem sokkal kedvesebb, sokkal romantikusabb!

Férje és a néni egyetértettek vele, és együtt örültek a tavasz-
nak, persze nem voltak hálátlanok a tél örömeivel szemben sem, a
kandallóban pattogó tűzre, a kellemesen befűtött szobákra gon-
dolván, miközben odakint a tomboló vihar rázza az ablakokat, vagy
egy vidám szánkózásra, ha tiszta az idő, és más ezernyi dologra,
aminek már nyáron előre örül az ember. Persze mindig a tavasz a
legkedvesebb.

Ez a boldogság sem volt azonban felhőtlen. A gond nem a
kulcslyukon lopakodott be, már odabent volt a szobában a három
ember között, a tányérjukból evett, a poharukból ivott, meglopva
és megkeserítve ételleiket és italaikat. Gúnyosan mutatott megsár-
gult, sovány ujjával a gyorsan zsugorodó készleteikre, miközben
így suttogott: „Amikor még a tiétek volt odaát az erdő, akkor per-
sze minden másként volt!”

Aztán könnyedén átsuhant a fiatalasszony álmain, rút lidérc-
ként telepedett a férfi keblére, az idős néni pedig álmatlanul és
sóhajtozva forgolódott magányosan fekhelyén.

– Mi lesz ennek a vége? – suttogta maga elé gondterhelten. –
Hogyan tovább?

Kilátástalan helyzet, adósságok! Adósságok márpedig voltak,
hiszen amikor Altenberg átvette a birtokot, nem volt egy garas
készpénze sem, kénytelen volt kölcsönt felvenni. Akkor még úgy
volt, hogy az erdő hozadékából lassanként törleszteni tudja az
adósságot. Az erdő azonban mégsem lett az övé, az adósságok
azonban maradtak, sőt még gyarapodtak is, és már a kamatokra
való megszerzése is nehézségeket okozott, és nélkülözéshez ve-
zetett.

– Csak annak örülök – mondta egy alkalommal a néni, ami-
kor gondjaikról beszélgettek, ami gyakran előfordult –, hogy nincs
sok szolgálk, csak a két öreg hűséges, a Stephan és a Babette,
akik nem néznek le bennünket az emberek előtt, sőt ellenkezőleg,
úgy tesznek, mintha még minden rendben lenne nálunk.

– Van abban valami jó – válaszolta Altenberg borús mosoly-
lyal –, ha még sokan így gondolják.

Margarethe is tett javaslatokat, hogyan lehetne még többet spórolni, csak a kertet igyekezzenek rendben tartatni, mert Altenberg számára fontos volt a kert és annak virulása.

– Nem! – kiáltott fel ő végül. – Nem lehetünk elfogultak, mint valami rossz álomban. Kínizzuk, és nevetségessé tesszük magunkat semmiségekért! Azzal gyötörjük magunkat nélkülözve évről évre, hogy felhajtsunk valahonnan pár ezer guldent, miközben odabent talán egy fél millió hever! Túl kell adnunk a fekete gyémánton, és menten vége szakad a gondjainknak. Tavasszal Margarethe elképzelése szerint berendezi a régi kastélyt, én pedig elutazok, eladom a feketét, és egy kocsideréknyi arannyal térek haza.

Az asszonyok tudták, mennyire a szívéhez nőtt a drágakő, és Margarethe igyekezett lebeszélni:

– Tartsd meg, ne add el, Isten talán majd más módon fog segíteni!

Úgy tűnt, ő azonban már döntött, és már források után kutatott, hol lehetne a legmegbízhatóbban megtudni értékét, és hogyan lehetne a legelőnyösebben hozzálátni az értékesítéshez. Miközben igyekezett száműzni a súlyos gondokat gondolataiból, nemsokára örömhír váltotta fel azokat. Beköszöntött a tavasz, és fiatal felesége már nem volt olyan mozgékony és fürge, mint néhány hónappal korábban. Júliusra babát várt, és ez töltötte ki minden gondolatukat, hiszen sok mindent be kellett szerezniük. A régi kastély berendezése sem ment olyan gyorsan, mint gondolták és remélték, és amikor egy alkalommal Altenberg ismét szóba hozta a gyémánttal kapcsolatban tervezett utazását, Margarethe szinte sírva kérlelte, hogy ne hagyja magára.

– Rendezzünk el mindent az örökös számára, akivel meg foglak ajándékozni – mondta –, már a gondolattól is félek, hogy távol leszel, miközben én életem legnehezebb óráihoz közeledek.

Így hát maradt, és amikor a nyár végén tényleg fia született, szent esküt tett, hogy fiának egyetlen hajszála is többet ér számára, mint a föld összes gyémántja. Most már senki sem gondolt

többé a fekete gyémánt eladására, hiszen az a kis Friedrich öröksége lesz. Mi mindenre nem képes az ember, első fiának megszületésekor!

Ráadásul már a régen elhatározott lépés megtételére sem volt szükség. Az év jól sikerült, és bár a birtok nem volt nagy, de megfelelt az elvárásoknak. A tárolók és a pajták megteltek, az esedékes kamatokat már meg is megfizették, és készpénz is maradt hosszabb időre a pénzes ládikában. Mivel az Altenberg kastélyban nagy számvitelt nem végeztek, a helyzettel meg voltak elégedve.

A fiatalasszony azonban betegeskedett a kis Friedrich megszületése óta, és mivel a betegsége nem akart megszűnni, sőt, napról napra aggályosabbá vált, ismét gondok költöztek be a házba, bár teljesen más formában, mint korábban.

Ekkor megmutatkozott Madeleine hűsége. Ismét az Altenberg kastélyban tartózkodott, és igyekezett pótolni a beteget. A kanonissza szintén jelen volt, aki úgy szerette őt, mintha a saját lánya lett volna, és azon mérgelődött, hogy Madeleine teljesen átadta magát barátnői kötelezettségének, elhanyagolva anyai barátnőjét.

„Ha barátnőre van szükséged, akkor hívjál” – mondta Madeleine a fiatalasszonynak, amikor előző évben elváltak egymástól, és most eljött, még mielőtt hívták volna, és éjjel-nappal a beteg ápolásával fáradozott, akinek állapota egyre romlott, és már aligha volt lehetséges, hogy hiú reményekkel csapják be magukat.

Altenberg kétségbe volt esve. Margarethe ágyánál ügyelve Weldenbach néni és Madeleine váltották egymást, a beteget ápolva, és ha Babette szolgálatára volt szükség, a hűséges barátnő szolidan elküldte.

– Én még fiatal vagyok, amikor az ember büntetlenül éjszázhat – mondta –, és képes vagyok mindezt elviselni, te viszont már benne vagy a korban. Weldenbach ügyelését is gyakran vállalta magára, ha annak valami problémája volt.

Altenberg visszasietett a városba. Maga ment a gyógyszerért, melyeket az orvos felírt, akinek mindent felkínált, hogy hosszabb ideig maradjon náluk. Az orvos azonban a legrátermettebb és legügyesebb volt az egész városban, és nem tudott eleget tenni a kérésnek, de azért reggelenként fürge lován kijött a beteghez.

Egy délután a néni sírva kereste Altenberget. A legrosszabbtól tartott, látszott rajta, azzal a hírrel jött, hogy Margarethe rosszabbul van, mint korábban bármikor, és amikor a férj halálra rémülten a betegágyhoz sietett, neki is ugyanaz volt a véleménye.

Madeleine az ágy láb felőli végénél térdelt, összekuszálódott fekete hajhullámai nyakára omlottak, és görcsösen zokogva arcát a kezébe temette.

A férj odalépett a feleségéhez, aki alig hallható hangon gyermekét kérte, és amikor az ápolónő odavitte neki, reszkető kézzel megáldotta a fiúcskát, de nyugodtan viselte, hogy ismét elvitték tőle, mivel óvni akarták a túlzott izgalomtól.

Madeleine ekkor felemelve fejét, még mindig a földön térdelve könyörögve nyújtotta karjait Altenberg felé:

– Az orvost! Gyorsan az orvost!

– Maradj csak! – mondta a beteg összeszedve minden erejét, de a férje máris a szomszéd szobában volt, és magára kapta lovagló ruháját.

Néhány perc múlva elszáguldott a város felé vezető úton, miközben a betegszobában nemes versengés kezdődött Madeleine és a néni között, ki maradjon a beteg mellett Altenberg visszatértéig, végül, mivel egyikük sem tágitott, mind a ketten ott maradtak, és amikor besötétedett, Madeleine teát készített.

Margarethe jobban érezte magát, de úgy tűnt, nem emlékszik a történetekre, mert érdeklődött, hol van Altenberg. Amikor megmondták neki, hogy a városba ment az orvosért, fájdalmasan elmosolyodott, majd Altenberg szobájának ajtaja felé nézett, mint ha arra számítana, hogy belép, és végül elszunnyadt.

Madeleine is szemét dörzsölgetve így szólt Weldenbach nénihez:

– Úgy tűnik, tényleg többet néztem ki magamból, mint amennyire képes vagyok. Bólintanom kell egy kicsit, aztán friss leszek megint egész éjszakára.

Magára terítette kendőjét, behúzódott a szófa egyik sarkába, és rövidesen lassú, mély lélegzete jelezte Weldenbach néninek, hogy elaludt.

Úgy tűnt azonban, hogy ez az álmoság ragályos, mert Weldenbach néni is kezdte különösen érezni magát. Tagjai elnehedtek, szempillái akaratlanul le-le csukódtak, és jóllehet képtelen volt megérteni, hogy miért álmosodott el ilyen hirtelen ebben a szokatlan időpontban, de mégis elháríthatatlan szükségét érezte, hogy aludjon egy kicsit, legalább rövid időre.

Sötét gondolatokkal, szinte irigyen pillantott Madeleinére, aki oly nyugodtan és gondtalanul szunyókált, a szófa párnájára hanyatló fejjel, nyitott szájjal mély lélegzeteket véve. Úgy érezte, hogy a legnagyobb boldogság, ha alhat az ember. Jóllehet a beteg is aludt, Madeleine is aludt, mégis hívni akarta Babettet.

– Ah, csak öt percet – gondolta –, és máris elaludt.

Amikor felébredt, a gyertyák mélyen leégtek, feje tompa volt és nehézkes, de mégis rémülten, erőszakkal összekapta magát.

Első pillantása Margarethére esett, aki úgy tűnt, merev szemmel Altenberg szobájának ajtajára tekint. Bár még mindig erőteljes tompultságot érzett tagjaiban, mégis gyorsan a beteg ágyához ment. Aggodalma azonban alaptalan volt.

Margarethe élt és lélegzett, és amint néhány szót intézett hozzá, megkérdezte, hogyan érzi magát, a beteg ajkai megmozdultak, mintha beszélni akarna. De aztán lecsukta szemeit, és úgy tűnt, hogy elaludt.

Talán nyitott szemekkel alhatott, ami az utóbbi időben többször is előfordult, de Weldenbach képtelen volt rájönni, valójában

mi is a helyzet. Végül visszatért karosszékéhez, mivel tagjai még mindig mintha ólomból lettek volna.

Csak ekkor tekintett Madeleinére, aki változatlan testhelyzetben még mindig mélyen aludt. Weldenbach kezével megdörzsölte homlokát, mintha valami ködös emléket akarna tisztán látni. Úgy tűnt számára – de mégsem, hiszen ez lehetetlen.

A hűséges néni ettől kezdve erőszakkal ébren tartotta magát.

– Bárcsak már visszajönne az unokaöcsém – gondolta. Nem tudta, hány óra van, mivel az órát eltávolították a betegszobából, hogy ütése ne zavarja a beteget. Nemsokára azonban hallani lehetett egy gyorsan közeledő kocsizajt, mely megállt a kapu előtt, és közvetlen ezt követően Altenberg az orvos kíséretében belépett a szobába.

Madeleine riadtan felugrott:

– Nagy isten! Velem meg mi van? Örökkévalóságnyi ideig aludtam!

Aztán közelebb ment Margarethe ágyához, hogy hallja az orvos véleményét, miután az gondosan megvizsgálta a beteget. Aztán intett Altenbergnek, hogy menjenek át annak szobájába.

– Kevés remény van – mondta ott –, szinte semennyi. – Sajátos, merevgörcsös állapotban van. Mindenesetre itt maradok reggelig, addig minden el fog dőlni.

És valóban eldőlt!

Néhány óra elteltével Margarethe kinyitotta szemeit, melyek mindeddig csukva voltak. Úgy tűnt azonban, hogy senkit sem ismer meg a jelenlévők közül. Amikor azonban tekintete Altenbergre esett, sápadt orcái enyhén elpirultak, és karjaival gyenge mozdulatot téve így szólt:

– Ah, Carl – Madeleine – vigyázz...

Talán ajánlani akartra volna férjének hűséges ápolóját?

Ezt végül is már nem tudhatták meg, mert ajkai elnémultak, szemei becsukódtak, hogy soha többé ne nyíljanak ki.

Eltávozott az élők sorából!

Margarethe temetése után néhány nappal a kanonissza kocsija az udvaron várakozott. Madeleine készülődött, hogy vele együtt visszatérjen a városba. Forró könnyekkel és csókokkal halmozta el a kis Friedrichet, és miközben a néni és a kanonissza már a lépcső alján várakoztak, a gondozónő pedig elindult lefelé hozzájuk karján a gyerekekkel, hirtelen heves igyekezettel Altenberg karjaiba vetette magát, és szenvedélyes, hosszú csókkal búcsúzott el tőle:

– Minden jót, Carl, soha többé nem láthatlak! – suttogetta.

Zokogva leszaladt a két asszonyhoz, és minden további búcsúzkodás nélkül beszállt a kocsiba, arcát kendőjébe temetve, elfojtani igyekeztén hangosan feltörő zokogását.

– Szegény gyermekem – szólt hozzá a kanonissza –, vigasztalódjál! Én is szerettem Margarethet, mintha a saját gyermekem lett volna, de ő most már angyal az égben, és helyette Isten veled ajándékozott meg engem.

Ami Altenberget illeti, szinte megrémült az elkészülő lány hirtelen, tébollyal határos szenvedélyességétől, de úgy tűnt számára, mintha nem is Madeleine lett volna karjaiban, hanem Júlia, a brazil nő, első, szegény, tengerbe fulladt felesége.

Visszatért magányos szobájába, és miközben szeretett volna Margarethére gondolni, egyre csak Júlia képe lebegett lelki szemei előtt.

– Soha többé nem láthatlak – mondta Madeleine, de mégis csak viszont kellett látnia őt, hiszen Rózsika egyre gyakrabban kezdett ellátogatni az Altenberg kastélyba.

Az első hetekben a két asszony együtt sírdogált az eltávozott sírjánál, aztán a heves fájdalom türelmes szenvedéssé szelídült,

majd ez is egyre alábbhagyott. Az elhunyt mellett az élőkre is gondolni kellett.

Rózsika, aki Margarethét, unokahúgát kislánként vette magához, és felnevelte, őszinte könnyeket sírt egykori kedvence sírjánál, de hát Isten megajándékozta őt Madeleinével, és most teljes szeretetével őfelé fordult.

Madeleine fájdalma vad volt és heves. Anyai barátnője gyakran volt kénytelen vigasztalni és bátorítani őt, sőt ráparancsolni, hogy ne eméssze magát feleslegesen. Ilyenkor szegény kényszeredetten elmosolyodott könnyei között.

Weldenbach néni már nem sírdogált, csak tompa gyászba merült, és csendben emésztette magát.

Bármennyire is ritkán szokott előfordulni, a fiatal, csak a közelmúltban a házba került lány megszerezte az idősebb nő bizalmát, aki korábban kizárólagos vezető volt, jobban mondvá úgy szerezte meg ezt a bizalmat, hogy nem is tudott róla, hanem kedvességével és szelídségével érte el.

Amint beköszöntött a tél, Rózsika még gyakrabban látogatott el az Altenberg kastélyba, mint az enyhébb évszakokban, és nem ritkán több napig, sőt még tovább is ott maradt Madeleinével együtt.

Kezdetben, a legtöbb esetben meglehetősen hallgatagon üldögéltek a kandalló tűzének közelében, és miközben a hölgyek kézimunkáztak, Altenberg a lángokba meredve Margarethére gondolt. Isten tudja, hogyan is történt, gyakran egy kicsi, kecses láb bukkant fel a kandalló talapzatán, vagy egy kis fehér kéz igazgatta a tüzet, vagy egy karcsú, de mégis dús alak surrant a tűz mellett elfoglalt helyéről a szoba valamelyik sarkába egy ollóért, egy guriga cérnáért vagy gyűszűért.

A láb, a kéz, és végül az egész alak majdnem minden esetben magára vonta a lángokba merengő férj tekintetét, aki közben elhunyt feleségére gondolt.

Aztán megint csak Júlia jutott eszébe, és ezt nem lehetett rossz néven venni, hiszen Júlia is a felesége volt, akit szintén magával ragadott a halál.

Amikor végül a hó elkezdett eltűnedezni, ezek a fantazmagóriák is szűnőben voltak. Már nem Margarethe alakja libbent a kandalló lobogó lángjai között, és integetett felé szeretetteljes üdvözlésként, és már Júliát sem vélte látni, amikor a lángok fénye Madeleine telt formáit súrolta, hanem őt magát vette észre, és már olyankor is észrevette, amikor elhagyta a szobát, sőt. akkor is felbukkant lelki szemei előtt, amikor Rózsikával a városban járt, ő pedig magára maradt magányosan a kastélyában.

Mire beköszöntött a május, Madeleine már régen bevallotta, hogy első pillanattól kezdve, amikor meglátta, határtalan szenvedéllyel szerette, és csak Margarethe iránti barátsága és Rózsika néni iránti hálája tartotta vissza, hogy bevallja szerelmét.

Úgy döntöttek, hogy a gyászév elteltével megtartják az esküvőt.

Ami Rózsika kanonisszát illeti, magán kívül volt örömeiben. Kanonissza léte ellenére csodálatos gyorsasággal leküzdötte Madeleine kétséges származásával kapcsolatos aggályait.

– Jó családból származik – mondogatta –, mivel ezt állította nekem, és Madeleine nem hazudik. Előbb vagy utóbb kifogástalanul legitimálni fogja magát, csak a szülei iránt érzett kötelessége akadályozza abban, hogy feltárja származását. Addig pedig Madeleine Durmont marad számunkra.

Altenberg pedig alig foglalkozott ilyesmivel. Júlia sem volt nemesi származású, a fiatalság pedig már akkor is szabadelvűbben gondolkodott. Megvolt a maga véleménye az annak idején legszebb korát élő francia forradalomról, házasodni azonban mégis csak a saját hajlamai szerint szándékozott.

Weldenbach néni mélységesen hallgatott. Tudta, hogy nem léphet fel ezzel a házassággal szemben, de szomorú volt és levert.

Egy nap Madeleine a kanonissza társaságában a városba ment, és este, amikor kettesben ültek a tea mellett, Altenberg hirtelen megszólalt:

– Nénikém, már régebben megfigyeltem, hogy nem tetszik neked a lépés, melyet megtenni szándékozok. Mi van veled? Nem csupán Madeleine ismeretlen származása az, ami téged ellene hangol, más oka is lehet ennek. Kérlek, mondd el nekem, hogy mi az!

Weldenbach néni könnyezni kezdett.

– Istenem! – kiáltott fel –, mit is válaszolhatnék erre? Semmi biztosat nem tudok, de összeszorul a szívem, és az a megérzésem, hogy ez az idegen mindannyiunk számára nagy szerencsétlenséget fog okozni.

– Idegen? – kérdezte Altenberg rosszallóan.

– Ah, naponta egyre idegenebb lesz számomra, és egyre csak úgy látom, mint azon a szerencsétlen estén: rejtélyesnek és rosszindulatúnak. Igenis! – fűzte még hozzá megborzongva. – Talán még halál okozója is lehet.

Altenberg hevesen felháborodott:

– Miket nem beszélsz! Megőrültél?

– Hallgass meg engem! – válaszolta az idős kisasszony. – Tudhatod, hogy úgy szeretlek téged, mint ahogyan egy anya szeretheti a fiát. Ah, Carl, talán semmiség az egész, de mégsem tudok szabadulni a gondolattól. Hagyd, hogy végigmondjam!

– Bizonyára emlékszel még rá, hogy azon az estén, amikor Margarethe a halállal küzdött, és te orvosért lovagoltál a városba, valamennyiünket, Margarethét, engem és Madeleinét is ellenállhatatlan álmoság lepett meg. Hosszasan küzdöttem ellene, de eredménytelenül, és akaratom ellenére elaludtam. Nem tudom, mennyi ideig heverhettem így ernyedten a karosszékekben, és azt sem tudom biztosan, hogy tényleg kinyitottam-e a szemeimet, vagy csukott szemmel talán csak álmodtam, de mindenesetre hir-

telen Madeleinét láttam, aki sáljába burkolódzva a szőfa párnájának támaszkodva látszólag mélyen aludt, de hirtelen felnyitotta szemeit, és különös, fürkésző tekintettel először engem kezdett figyelni, aztán szegény Margarethére meredve csendben hagyta lecsúszni vállkendőjét, és halkán odalépett hozzám. Néhány pillanatig fölém hajolt, úgy tűnt, mintha lélegzetvételem figyelné, miközben arcvonásai gúnyosan elmosolyodtak kiszolgáltatott helyzetemen, hiszen valójában a legcsekélyebb mozdulatra is képtelen voltam. Aztán odament Margarethéhez, és ekkor gúnyos arckifejezése megvetővé és keserűen gyűlöletessé vált, és felejtethetetlen volt haragosan visszaszító mosolya, amikor ismét felgyenesedett.

– Aztán szapora léptekkel elindult szobád ajtaja felé. Bement, és óvatosan keresgélni, kutatni kezdett. Kinyitotta íróasztalod, gyorsan átkutatta annak összes fiókját, és kétségtelenül valami rejtett rekeszre gondolhatott, mert ujjjaival végigtapogatott minden díszet, mintha arra számított volna, hogy sikerül megnyomnia valami rejtett rugót. Hasonló módon a padlót és a falakat is vizsgálni kezdte, kopogtatással nyilvánvalóan valami üreges helyet keresett. Aztán úgy tűnt, csalódott várakozásában, és némi idő elteltével nyilvánvalóan lehangoltan visszatért a szobánkba. Ott még gyors ellenőrző pillantást vetett Margarethére és rám, aztán elfoglalta korábbi helyzetét.

– Ha tényleg tudatomnál voltam az elmúlt percek alatt, ekkor mindenesetre ismét elaludtam, és amikor később felébredtem, éppen akkor tértél vissza a városból, és úgy láttam, hogy ő még mindig alszik.

– Vajon mit kereshetett a szobádban, tapintatlanul turkálva az íróasztalodban? Fogalmam sincs róla, de cselekedete a legmagasabb fokon rejtélyes volt számomra. Szegény Margarethe merev tekintete szobád irányába talán azt jelentette, hogy ugyanazt látja, amit én? Ezt sem tudom, de utolsó szavai: „Ah, Carl – Madeleine – vigyázz...”

– Nos – válaszolta Altenberg – ezt másként nem lehet értelmezni, mint, hogy ajánlotta nekem Madeleinét.

Weldenbach néni ismét könnyekben tört ki:

– Azt hiszem, a halál ajkára fagyasztotta szegénynek a szót, mielőtt ki tudta volna mondani.

Altenberg igyekezett megnyugtatni nénikéjét, azt azonban elhallgatta előtte, most már jól emlékszik rá, hogy gyakran apró változásokat vett észre íróasztalában, amire nem talált magyarázatot, mivel be volt zárva. Igyekezett szabadulni a gyanútól. Nénikém bizonyára álmodott – gondolta. Mi keresnivalója lett volna Madeleinének?

Végül is mindent megtalált, nem tűnt el semmi. A legrosszabb esetben női kíváncsiságról lehetett szó, de hát végül is valamenynyien ilyenek.

Ugyanennek az esztendőnek őszén megtartották Carl von Altenberg és Madeleine Durmont esküvőjét, és Hieronymus Schiefer intéző megint csak bosszankodott, jóllehet ez alkalommal zenészeket sem hívtak, sőt, egyetlen vendéget sem.

Egy különös társaság

Eltelt egy esztendő, és Madeleine is éppúgy, mint Margarethe, férjét egy kisfiúval ajándékozta meg, akit apja egyik távoli rokona után Louis névre kereszteltek.

Az Altenberg kastélyban csend honolt, mert a kevés korábbi vendég és látogató csak ritkábban, vagy egyáltalán nem jött. Vagy azért, mert az új fiatalasszony nem volt szimpatikus számukra, vagy másvalami oka lehetett, röviden, az Altenberg kastély lakói szinte magányosak voltak, mindössze Rózsika kanonissza volt gyakori látogató, hogy osztozzon kedvence boldogságában.

Úgy tűnt, Margarethéről már teljesen megfeledkezett, és a kis, néhány hetes Louisra is több figyelmet fordított, mint Heinrichre, Margarethe fiára.

Ami Weldenbach nénit illeti, már néhány héttel Altenberg esküvőjét követően nyílt ellenségeskedés tört ki közte és a fiatalasszony között.

Úgy tűnik, egy asszony sokkal könnyebben képes egy férfinak szerelmet színlelni, és azt figyelmességekkel elhalmozni, mint, hogy elviseljék egymást egy másik asszonnyal, aki egyébként alaposan gyűlöli őt, mivel nem kell tekintettel lenniük egymásra.

A két hölgy a világ legszeretetteljesebb módján kölcsönösen bosszantotta és gyanúsította egymást, néha kisebb ütközetekkel, amihez kiválóan értettek, olykor azonban nagyobb csatákat is megvívtak, nagyobb dühvel és szívóssággal, mint amilyeneket az ember általában még elviselhetőnek szokott nevezni.

Altenberg helyzete mindeközben kétségtelenül a leginkább sajnálatra méltó volt, mivel abban a szerencsében volt része, hogy kettejük közé állhatott, és nemritkán őrá is rátámadtak, nénikéje könnyekkel és szemrehányó tekintettel, a felesége pedig arra hivatkozott, hogy férje természetes védelmére számít, ami általánosságban taktikázásnak nevezhető.

Altenberg tudta, hogy a hölgyek gyűlölködése gyakorlatilag tartós, azaz egy életre szóló, így türelemmel beletörődött a helyzetbe, amit hasonló esetben feltétlenül tanácsolni lehet mindenkinek. Rózsika pedig eltávolodott öreg barátnőjétől, és amennyiben jelen volt, Madeleine pártjára állt.

Weldenbach néni végül lebetegedett, és tüntetőleg ragaszkodott hozzá, hogy kizárólag Babette, az öreg cseléd ápolja. Nincs kedve meghalni, mondogatta, de ennek ellenére mégis meghalt, és kis vagyonszája, melyet halála következtében Altenberg örökölt, valamelyest javított helyzetén, mert anyagi vonatkozásban is súlyos gondjai voltak.

Schiefer, akit Altenberggel együtt kénytelenek vagyunk vén gazembernek nevezni, a maga részéről mindent megtett, hogy kárt okozzon, és elősegítse az összeomlást. Mindemelllett a kevéske bérlő parasztot is ellenszegülésre és lázadásra biztatta, és maga is igyekezett ilyet előidézni azzal a Franz von Altenberggel együtt-

működve, aki már egyébként is megkaparintotta az örökség legnagyobb részét.

Rózsika, mivel Weldenbach néni már meghalt, Altenbergre költözött, és segített, ahol tudott. Madeleine ugyanis az örököse lesz, gondolta.

Mindezek ellenére az érintettek egyre távolodtak egymástól, és Madeleine olyan tulajdonságokat kezdett felvenni, melyeket Altenberg korábban teljesen lehetetlennek tartott volna szeretett felesége részéről.

Egyetlen vigasza a két kisfiúcska volt, akik derekasan gyarapodtak, bár ez az öröm is csorbult néha, mivel a gyerekek nem kedvelték egymást, ez elsősorban Louis részéről mutatkozott meg már egészen zsenge korától kezdve, miközben Heinrich, Margarethe fia békülékenyebb volt.

Madeleine már hosszabb idő óta sürgette férjét, hogy adja el házuk kincsét, a fekete gyémántot, ő azonban mindig kitérő választ adott, vagy kerülte az ügyet.

Egyfelől azokra a nehézségekre gondolt, melyekkel már szembeálta magát, amikor annak idején, hazaérkezését követően tett ilyen kísérletet. A drágakő túl nagy volt, ezért még rátermett szakértők is kételkedtek valóságában, és vagy jól sikerült utánzatnak, vagy fekete topáznak tartották. Végül is ki vásárolna meg egy ilyen követ? Értéke kétségtelenül több millió lehet! Vagy kótyavetyélje el?

Másfelől Júliára és brazíliai fiatalságára emlékeztette, amit most élete legboldogabb korszakának, a szerelem és reménység időszakának tartott, amikor még az egész élet nyitva állt előtte. Úgy érezte, hogy a kövel együtt Júlia emlékét is elveszítené. Margarethét éppoly bensőségesen szerette, mint első feleségét, de maga sem tudta, miként volt lehetséges, mintha valami ború vetett volna árnyékot szegény asszony iránt érzett szerelmére, amit Madeleine gyakori jelenléte idézett elő együttélésük idején.

Már rájött, hogy jelenlegi feleségét kezdte alaposan gyűlölni. Ennek ellenére igyekezett szerelmének kezdeti időszakára emlékezve barátságosan közeledni Madeleinéhez, mire az csípős szavakkal fogadta közeledését, más alkalommal pedig, ha komolyan szólt hozzá, az asszony tébolyultan dühöngeni kezdett.

Altenberg ilyen alkalmakkor szenyora Juana Bariasz fölöttébb gyorsan bekövetkező halálára gondolt, mellyel távozott az élők sorából, de aztán elhessegette ezeket a gondolatokat.

Egy alkalommal azonban, amikor Madeleine ismét szóba hozta háztartásuk egyre súlyosabb elszegényedését, erőt vett gyengeségén, és a Sancy féle gyémántot említve (különleges történetű 53 karátos, indiai eredetű gyémánt), ahogyan a ház fekete kincsét gúnyosan nevezni szokta, karját felesége felé nyújtva erélyesen így szólt:

– Hallgass! Elmegyek, és eladom.

Az asszony kétkedve nézett rá, elhatározása azonban komoly volt.

Rózsika megszerezte az utazáshoz szükséges pénzt, és egy héttel később Altenberg útnak indult. Búcsúzáskor érzelmesen megszókolta fiacskáit, és békülékeny volt Madeleinével.

– Gondolj rám barátsággal! – mondta neki. – Felejtsd el, ami volt, még minden jóra fordulhat!

Mennyire elnéző volt.

– Persze, persze – válaszolta az asszony –, menj csak, és későn jó üzletet. A kocsí már vár rád.

Lehangoltan távozott. Úgy érezte, mintha elnézést kellett volna kérnie a feleségétől.

– Bizonyára bosszankodott, mert lepecsételtem íróasztalom és néhány dobozt – gondolta.

Ezt azonban mindenképpen szükségesnek tartotta, mert gyakran megfigyelte, hogy távollétei alkalmával turkáltak a holmija

között annak ellenére, hogy kulcsait mindig magánál tartotta. Fogalma sem volt róla, mit kerestek, de sohasem hiányzott semmi. A fekete gyémántot titkos rejtekhelyen tartotta, amit még Madeleinének sem árult el.

Altenberg elhatározta, hogy Hágába megy. A tizennyolcadik század a végéhez közeledett, és annak idején nem volt tanácsos nagyobb utakat tenni Franciaországban. Abban reménykedett, hogy Hágában megtalálja annak a Boisennek az utódait, aki a gyémántot csiszolta, és talán össze tudják hozni valakivel, aki bár viszonylag mérsékelt áron, de hajlandó lenne megvásárolni.

Amikor már néhány napja távol volt otthonról, friss életkedve támadt.

– Ha nem lennének a fiaim! – gondolta egy alkalommal.

A kedves olvasónők kétségtelenül menten kitalálják hűtlen gondolatait, amely szerint a „kedves feleségét” és annak anyai barátnőjét Rózsika kanonisszát hagyná ott, ahol vannak, és lelépne a nagyvilágba, azaz eltűnne Amerikában vagy Afrikában.

– Még csak harminckilenc vagyok, még előlről kezdhetném. De a fiaim! – gondolta.

Így aztán tovább utazott Hágába, ahol megtalálta az öreg, már régen elhunyt Boisen unokáját, aki becsülettel és hűséggel befogadta őt éppúgy, mint annak idején nagyapja szenyor Bariaszt. Ugyanúgy drágakőcsiszoló volt, mint a nagyapja, és éppúgy rajongott hivatásáért és a gyémántokért, mint az öreg.

Amint meglátta a követ, összecsapta kezeit, és szinte tébolyultan viselkedett. Aztán elnézést kért nagyapja szellemétől. Az öreg mesélt a kőről a fiának, aki pedig a saját fiának, de mindketten azt hitték, hogy az öregember lelkesedése túl messzire ment. Most, sok-sok évvel később belátta, hogy a valóság ennek az ellenkezője.

A követ értékesíteni kellene. Altenberg elmondta az igazságot a fiatalembernek, és ezzel elejét vette annak, hogy az rábeszélje, tartsa meg az ékszert. Maga is belátta eladásának szükségességét,

ezért rajzokat készített róla, megmérte súlyát, és különböző helyekre továbbította, ahol lehetségesnek tartotta, hogy érdeklődőre talál.

Eredménytelenül. Vagy válaszra sem méltatták, vagy kétségbe vonták egy ekkora kő valódiságát, Voltak, akik nem csak választak, hanem azt is megírták, hogy nincs annyi pénzük, hogy akár csak a tized részét meg tudnák fizetni valódi értékének.

– Angliába, Oroszországba vagy keletre kell mennie – mondta végül Boisen.

Altenberg fájdalmasan elmosolyodott, ujjaival pénzhány közismert jeleit mutatva.

Ha Boisen nem fogadta volna be testvérként a házába, anyagi eszközei már régen kimerültek volna, és még hazautazása is ellehetetlenült volna.

Másnap a fiatal ékszerész így szólt hozzá:

– Maradjon még. Magunk között nem körülményeskedünk. Ha majd eladja a követ, bőségesen kárpótolhat. Eszembe jutott egy lehetőség. Kapcsolatba léphetne olyan országokkal, ahol az embereknek több pénze van, és a gyémántokat többre tartják, mint errefelé, és nem is kellene személyesen odautaznia. Lássunk hozzá, kezdjünk el még ma.

Altenberg még aznap levelet írt Madeleinének, hogy a követ nem sikerült eladni, de talált egy lehetőséget, amiben biztosan reménykedhet, és hamarosan, nagyobb előnnyel, mint bármi más módon, az ötlet meg is valósíthat.

Tizenkét nappal később Altenberg elköszönt a derék Boisentől, és amikor újabb tizennégy nap elteltével ismét belépett saját házába, és őszinte érzelemmel meg akarta ölelni feleségét, az ridegen így szólt hozzá:

– Tehát nem adtad el?

– Nem, mert lehetetlen volt, de most biztosan remélhetem...

Madeleine megvetéssel elfordult, és nem hagyta, hogy befejezze, aztán előtte bement a házba, miközben Rózsika méltatlankodva megjegyezte:

– Az magával a baj Carl, hogy nincs elég energiája.

Altenberg csendben káromkodott egyet, de Heinrich éppen ujjongva a nyakába ugrott, és amint Altenberg a gyerek szőke fürtjeit kisimította homlokából, és szívéhez szorította, feltartóztathatatlanul könnyek csordultak végig lebarnult orcáin.

Könnyeinek kétségtelenül több mint egy oka volt.

A kis Louis ránézett a papára, aztán a mamára, és az utóbbi után igyekezett.

Nincs nagyobb boldogsága egy családapának, akit hosszú távolléte után hazatérve tárt, hűséges karokkal fogadnak szerettei.

Isten tudja, mi lehet az oka annak, hogy oly különös vonzalmat érzünk német erdeink völgyei iránt. Élénk, zöld mezeikkel, völgyeit szegélyező daliás bükköseivel, vagy akár tölgyeseivel, melyek között imitt-amott fantasztikus formájú vörös homokkő sziklák merednek az ég felé, és melyekben valahol egy kis patak által hajtott malom zakatol, vidáman kanyarogva végig a völgyön, és annak ellenére, hogy táplálja a molnárt, még pompás zöld mezővel is megajándékozza a vidéket, és egyáltalán az élet és frissesség forrása.

Azt hiszem, gyermekkori emlékeinkre vezethető vissza, amit gyakran ilyen kedves bükkösökkel határolt völgyekben tölthettünk el, vagy a fiatalkori álmainkra és reménységeinkre, amit megint csak ilyen völgyekben szerettünk volna megélni.

Még emlékszünk rá, hogy a völgy keskeny, a körülvevő sziklafalak magasak és meglehetősen meredek, és a völgyön átfolyó pataknak meglehetősen sürgős lehet a dolga, és olykor teljesen eltűnik a bokrok alatt, és a malom egészen közel helyezkedik el az

egyik völgyfalhoz, sőt, egy fészkerrel még összeköttetésben is van vele.

Ha megfelelő szemmel nézzük, mindez egészen elbűvölő és romantikus, és az 1799-es esztendő késő őszi napja aranyló színű laposan beeső sugaraival találóan megvilágítja a völgy egyik falán lévő fák csúcsait, miközben a másik oldal mély zöld színben jelenik meg, a völgy alján pedig a dús fű smaragdzöldben pompázik.

Közeledjünk most azonban a malomhoz, mely igencsak lepusztult, felújításra megérett külsőt mutat. Miután áthaladtunk a mély medrű malompatak feletti csúszós, mohával benőtt stégen, lépünk be a molnár meglehetősen nagy lakószobájába, ahol egy romantikusnak mondható társaságra bukkanunk, már amennyiben a romantikát tágabb értelemben fogjuk fel, de ez a társaság egyáltalán nem tarthat igényt arra, hogy elbűvölőnek nevezzük.

Mivel lehetőségeinkhez képest igyekszünk mindig egyértelműen érthetőek lenni, ugyanakkor igazodni az élet szokásos illendőségi formáihoz, a jelenlévőket egyenként mutatjuk be.

Urak:

A cseh Philipp, állítása szerint egyetemi hallgató, körülbelül harmincéves, kövér, erőteljes felépítésű férfi, haja, szakálla fekete, ruházata szintén fekete, hírhedt éjszakai tolvaj és betörő.

Casimir von der Höh, fekete fickó, hamis pénzürmék készítése a szakterülete.

Hans Georg a lakatos, alacsony és sovány termetű, barna hajú, szakterülete kereskedelem és álkulcsok készítése. Bamberg környékét mondja szűkebb hazájának.

Henrich, fiatal, magas szőke fickó. Simulékony természetű, sápadt, elvörösödéssre hajlamos, egy lüneburgi szuperintendáns fia.

Mauschel Welsch, középtermetű, haja göndör, orra hajlott. Öt-ször keresztelték meg, Rómában, Prágában és még három másik

helyen is, ami szép pénzt hozott neki a konyhára, valójában rosszindulatú zsidó.

Vörös fejű Mattheis, haja valóban vörös, arca szeplős, Fuldában ezer guldent lopott egy paptól.

Johann Gerner, közönséges nevén Reuterhannes. Erőtelmes, nagydarab ember, barna hajú, arca kerek. Bal mellén tenyérszerű széles, kardvágás eredetű sebhely, jobb hüvelykujján is hosszú sebhely látható. Általában több hölgyet hurcol magával, egyébként megrögzött gyilkos.

Hölgyek:

Paskele von Rastadt, férje Johann Schmidt, őt azonban Franciaországban felakasztották. Alacsony termetű, gömbölyded, fekete személy.

Ursula, az előbbi hölgy barátnője, vörös hajú, vézna, alacsony termetű személy, beszédmódja szentimentális. Nála hírhedtebb piaci tolvaj, zsebmetsző aligha létezik.

Rohrdommel. Hosszúlábú, ősz hajú, körülbelül ötven éves. Bolondul a férfiakért, merész tolvaj, általában zöld gyapjúkabátot visel, három nyelven beszél.

Az egész, mint látjuk, rendesnek látszó társaság két nagyobb, eltérő elfoglaltságú csoportra oszlott.

Reuterhannes, Casimir von der Höh, Mauschel Welsch és Hans Georg, a lakatos kártyáztak, és bort ittak, amit a rákászmolnár meglehetősen bőséges mennyiségben szolgáltat fel. Maguk között a gazdát nevezték így.

A többi férfi a hölgyeket igyekezett szórakoztatni, és legalább is időnként jelentősen túlharsogták a kártyázókat.

Név szerint Henrich volt ma formában, de a többiek nem mindig támogatták.

– Kész nyomorúság – mondta –, mennyire lábbal tiporják az emberi jogokat, és szép reménységeink, melyek a Rajna túlsó

partján vártak ránk, sajna mostanra milyen gyalázatosná váltak. Néhány évvel ezelőtt Franciaországban még milyen szépséges volt minden, és most!

Mélyen felsóhajtott.

A cseh Philipp felnevetett.

– A tolvajokat mindenütt felakasztják – vetette közbe –, de odaát annyi embert tesznek el láb alól, hogy a mifélénkre már nem is tudnak figyelmet fordítani.

Henrich sajnálatos pillantást vetett felé:

– Tolvajnak nevezhető az – kérdezte –, akit a körülmények kényszerítenek arra, hogy embertársától annak beleegyezése nélkül kölcsön vegyen valamit?

– Duplán csirkefogónak tartom az olyan tolvajt, aki egyúttal képmutató is, mint amilyen te vagy – válaszolta a cseh Philipp.

– Én a Franciaországban újabban felvirágzó szabadságról beszélek – válaszolta Henrich, ami valamennyiünkben szép reményeket keltett, és ami mostanra, mint látszik, újra a régi zsarnoksággá válik.

Miközben lelkesen felfelé pillantott, hosszú, sárga haját, majdnem olyat, mint amelyet mostanában fiaink viselnek, fülei mögé simította, majd folytatta:

– De eljön még a mi időnk is. Ez a zsarnokság, az egyesek önkénye is véget fog érni a Rajnán túl és a német körzetekben is. Az olyanokat, mint mi vagyunk, miféleképp fogják irányítani, és nem kényurak.

A vörös fejű Mattheis a szavába vágott:

– Üres fecsegés – kiáltotta. – Én úgy vélem, hogy továbbra is valamennyien lopni fogunk, amennyiben lehetőség nyílik rá, és ezért minden időben fel fognak kötni bennünket, ha el tudnak kapni.

A finomkodó Henrich számára a tolvajnyelv irtózat volt, ezért ha a körülmények nem követeltek mást, inkább Paskele von Rastadt felé fordult. Most is művelt ifjúként kérdezte tőle:

- És hogyan vélekedik minderről a szeretetre méltó Paskele?
- Ügy vélem – válaszolta amaz –, hogy a kikorbácsolás ostobaság, viszont innék valamit.

A kisebb csoport csak három napja szegődött a társasághoz. Aschessenburgban tolvajlás miatt le voltak tartóztatva, és megvesszőzés után kiutasították őket a városból.

Henrich felugrott, és egy hölgyet kiszolgáló gavallér elegáns mozdulatával hozott egy pohár Wachholdert, Paskele kedvenc italát. A hölgy megitta a felét, a maradékot pedig Ursulának adta, azonban amint a szőke ifjú újabb pohárért indult, Reuterhannes, aki a kártyajáték ellenére mégiscsak megfigyelte a jelenetet, öklével az asztalra csapva felkiáltott:

- A hölgyét és a leányzóét én fizetem!

Szavai kíséretében dühödt pillantást vetett Henrich felé, aki kitért tekintete elől, és odébb húzódva a szélhámosnőktől kissé távolabb ismét letelepedett, miközben Mattheis már hosszabb idő óta Rohrdommellel félrevonulva, és a többiek pillantása elől rejtve a hatalmas cserépkályha mögött enyelgett.

Rohrdommel szíve már évek óta élénken dobogott a férfiúi kedveskedésekért, és ezt az érzést a legkevésbé sem mérsékelte az a tudat, hogy a vörös Mattheis nemrég ezer guldent lopott, aminek jelentős részét még mindig magával hordta.

A cseh Philipp, akit látszólag nem nagyon érdekeltek Reuterhannes féltékeny szeszélyei, Henrich kollégájához hasonlóan ő is odaült a két hölgyhöz, és beszédbe elegyedett velük, ami egyre hangosabbá válva nagy derűről tanúskodott, és annál inkább fokozódott, minél több Wachholdert iszogattott Paskele.

Ursula, akinek most már szintén saját pohara volt, és nem kellett osztoznia barátnője poharával, epekedő pillantást vetett a cseh

diák felé, és érzelmes, alig félreérthető szavakkal tudomására hozta, hogy mennyivel kellemesebben érzi magát tanult emberek társágában, mint durva fickók között.

A hízélgés érintette erre közelebb húzódott.

Reuterhannes ebben a pillanatban akkorát csapott öklével az asztalra, hogy a poharak táncoltak egyet.

– Átkozott zsidó – kiáltotta böszülten –, át akarsz verni, büdös tolvaj, menten elteszlek láb alól!

Kését előkapva rá akarta vetni magát Mauschel Welschre. A két másik játékos igyekezett megnyugtatni őt.

– Képtelenek vagytok szurkálás és verekedés nélkül játszani?
– kiáltotta Casimir von der Höh, Hans Georg, a lakatos pedig kezét kinyújtva közbekiáltott:

– Ne civakodjatok a tolvajok menhelyén!

A megfenyegetett Mauschel nyugodtan üldögélt tovább.

– Tedd el azt a kést, te bolond! – mondta –, nem csekély jóindulatú iróniával. – Nézd csak meg a kártyáimat.

Megmutatta a kártyáit, melyeket bizonyára egy ügyes mozdu-lattal szabályosra rendezett, Reuterhannes pedig mindkét kézzel megtámaszkodva áthajolt az asztalon, hogy ellenőrizze ellenfele kártyáit.

Ebben a pillanatban felharsant egy nyest kiáltása, aztán még egyszer.

Halálos csend állt be a rákászmolnár fogadójában, pontosan úgy, mint amikor egy ragadozó éles hangja egy galamb füleibe jut.

A völgy túloldali falának aló részét fedő sűrű bozótosból pont ekkor egy férfi lépett elő egy olyan vándor határozott lépteivel, aki pontosan ismeri útját, és a malom felé tartott. Egy pillanatra, de tényleg csak egy pillanatra kétkedni látszott, hogyan juthatna át a malomptak túloldalára, de aztán észrevette a stéget. Nyugodtan

átment rajta, és betérve a malomba balra fordult, és belépett a fogadóba.

Odabent szombat reggeli nyugalom uralkodott. Teljes volt a békesség és a csend, a háziúron, magán a tisztességes rákászmolnáron kívül senki más nem volt a helyiségben. A derék ember azonban a korareggeli órában már kidolgozhatta magát, mert az egyik padon elnyúlva, kezei a feje alatt, az igazak álmát aludta.

Az idegen férfi gyors pillantással körülnézett a helységben, és gúnyosan elmosolyodott.

Vadásznak látszott, éspedig olyan vadásznak, aki éppen állást keres. Fekete göndör haján zöld, egyik oldalán felfelé kunkorodó karimájú kalapot, azonos színű rövid kabátot, sárga bőrnadrágot és magas, szürke lábszárvédőt viselt. A meglehetősen nagy vadásztáskáján kívül volt még egy kisebb, lapos tarisznyája is a hátára vetve, fegyverzete egy szarvastörből és egy duplacsövű puskából állt. A puskának egy zárszerkezete volt egymás felett elhelyezkedő két csővel, melyeket úgy lehetett elfordítani, hogy az első lövés leadása után a töltött cső került a kilőtt cső helyére, így ismét lövésre kész állapotba került. Ez a fegyver annak idején igen kedvelt volt. Idősebb vadászok húsz-huszonöt évig is megtartották, jóllehet a szokásos duplacsövű puskánál kevésbé kényelmes volt a használata.

A vadász zajosan ledobta vadásztáskáját, a lapos tarisznyát éppúgy, majd fegyverét gondtalanul egy szögre akasztva elkiáltotta magát:

– Hé rákászmolnár! Úgy alszik, mintha meghalt volna!

Válasz erre a megszólított még erőteljesebb horkolása volt.

– Ostoba alak – mondta a vadász, erőteljesen megrázva a horkoló lábát. – Álljon fel, vagy én fogom lábra állítani!

Lehetetlen volt tovább megjátszani az alvót, a molnár ezért az ébredező szerepére váltott, miközben látszólag csodálkozva körülnézett, és szemeit dörzsölgetve megszólalt:

- Vadász úr, maga meg hogy jutott be ide?
- Az ajtón át. Hozzon nekem tüstént egy üveg bort!
- Te jó ég, azt hiszem, már nincs egy csepp sem a pincében
- válaszolta erre a molnár.

A vadász az ujjával az asztalra mutatott, amelyet korábban a játékosok ültek körül. Még láthatóak voltak a poharak nyomai, jóllehet úgy tűnt, az asztalt gyorsan letörölték, de a nedves gyűrűk nyoma mégis látszott. Egy sereg légy igyekezett valamennyit megmenteni az értékes nedű nyomaiból.

- Nos? – szólalt meg a vadász.

A molnár zavartan vakargatta fejét a füle mögött.

– Na nézzük csak – folytatta a vadász –, miféle vendégek iszogatták itt az utolsó bort. Itt ezen a helyen Reuterhannest látom ülni, vele szemben ül Mauschel Welsch, mindketten derék kochumiak. Casimir von der Höh is itt üldögél – folytatta a vadász arra a helyre mutatva, ahol a nevezett helyet foglalt. – A negyediket nem ismerem. A magas szökét sem, aki itt a cseh Philipp, és a leányzó mellett foglalt helyet.

- Istenem, segíts – kiáltott fel a molnár, keresztet vetve magára.

Annak idején az ördögnek az volt a szokása, hogy gyakran a vadászok zöld öltözetében cirkált, és a molnár jól ismerte ezt a jelenséget.

Ritkás, fehér, ősz és vöröses hajszálai az égnek álltak, ami különös látványt nyújtott.

A vadász hangosan felnevetett, és parancsoló hangon rákiáltott:

- Bort!

A molnár erre nagy ugrással az ajtónál termett, és gyorsan ki-
osont.

Miután a vadász kutakodó pillantást vetett a helyiség falaira, kinyitotta a tarisznyáját, elővett belőle egy hegedűt és vonót, majd különös módon játszani kezdett.

Először az „Öreg desszaui”-t, aztán „Eugen herceg a nemes lovas”-t, és végül a „Pfalzi vadász”-t. játszotta el.

Ez utóbbi, az adott körülmények között igazán találó, valódi népdal utolsó dallamánál mély, ámde tompított hang szólalt meg:

– Ez vagy a francia, vagy maga az ördög. Lakatos, húzd félre a deszkát!

A falon egy nyílás tárult fel, és Reuterhannes kilépett rajta. A többiek követték. A régi barátok ölelgetni kezdték egymást, az újabbakat bemutatták.

Az öröm és meghatottság Rohrdommel részéről illetlenül sokáig tartott, ezért a francia végül kénytelen volt erővel eltolni magától a hölgyet.

– Tehát a hegedűm hangja alapján ismertél fel, öreg kochumi – szólt oda a francia Reuterhannesnek. – Jómagam nem ismertél fel. Még az arcomat sem?

– Persze, mert nem láttalak – válaszolta amaz.

A francia erre a vállát vonogatta:

– Nem fúrtatok lyukakat a falba, hogy láthassátok, ki van idekint, miközben ti elrejtőztök. Szegény Németország, ilyenek a ti csirkefogóitok.

A többiek szégyenkezve ígéretet tettek neki, hogy sürgősen pótolni fogják ezt a hiányosságot, aztán kölcsönösen belekezdték kalandjaik elbeszélésébe.

A francia a völgy túlsóoldala felől zsebtávcsővével benézett a nyitott ablakon át a nap által jól megvilágított helyiségbe, és meggyőződött róla, hogy jó volt értesülése, amely szerint Reuterhannes és cinkostársai a rákászmalomban tanyáznak. Meg-

hallotta a molnár által utánczott nyest hangját is. Nem is vonakodott dicsőítő szavakkal említést tenni róla, azonban megjegyezte:

– Ennek ellenére ostobaságnak tartom, és ne vegyétek ezt rossz néven tőlem. Világos nappal a nyest nem hallat ilyen hangot, és minden vadász, aki napközben meghallja, azonnal gyanút fog.

Aztán elmondta, messziről jött azzal a szándékkal, hogy néhányat közülik, esetleg valamennyiüket beszervezzen egy munkához, amit később majd részletesen megbeszélnek.

Amikor Reuterhannesnek megmutatta úti okmányát, mint utazó vadász, az szinte meghatottan felkiáltott:

– Ezt Schnepf készítette Fürthben, vagy a kis sziléziai. Él még egyáltalán a két fickó?

– Igen – válaszolta a francia. – Élnek, és olyan szorgosan gyártják a hamis pecséteket, hogy öröm nézni. Minden tizedik hamis okmány, ami Németországban forgalomban van, tőlük származik, vagy a breslauitól. A fürthiek azonban messze az élen járnak. A francia táncmester gazdaságából azonban már semmi sem maradt. Gyanúba keveredett, és embereivel együtt jelenleg a "Szép vendéglősné"-hez címzett fogadóban húzódnak meg a város szélén, a Nürnberg felé vezető út mentén.

A francia már évek óta nem volt együtt Reuterhannes-szel és társaságával, ezért azok közül néhányan ismeretlenek voltak számára, de a hasonlelkűek hamar összebarátkoznak.

– Üzletről ma ne essék egy szó sem – mondta a vendég. – Így kedélyesen régi és újabb történetekről fecsegték.

Jacob Meiselről, a megveszekedett fickóról, aki Weidenben kétezer guldent lopott, amiért a bambergi fejedelmhez került, ahonnan tíz másik reményteljes ifjúval leléptek, és most derekasan fosztogatnak. A találékony lopásról a nagyméltóságú bambergi püspöknél, ahol több mint tizenkétezer guldent zsákmányoltak. A bambergi olasz bodegájának feltöréséről, ahonnan nyolcszáz gulden értékű selymet loptak el. Dicséretes említést tettek a Leist

kereskedőnél elkövetett lopásról ugyanabban a városban, a pimasz és ravasz módon elkövetett templomi lopásról Ezelskirchenben, és a lonnerstadti és kairlinbachi plébánosoknál elkövetett betörésekről.

A lelkész úrnak az utóbb említett faluban Mauschel Welsch annak ellenére, hogy mindössze néhány héttel korábban ötödször keresztelte meg, forró pecsétviaszt csepegtetett az arcára, részben jókedvében, másrészt pedig azért, hogy vallomást csikarjon ki belőle, hol rejtette el a pénzét. Azonban Henrich, a nürnbergi szőke keresztény fiatal törét előrántva elűzte Mauschelt, és ezt követően, amikor néhány pillanatra magára maradt a lelkésszel, keresztényi szeretetből a jobb orcájára ráolvadt viaszt leszedte. A lelkész ezért hálából egy harisnyával ajándékozta meg a szőke Henrich, mely koronás tallérok és régi dukátok tartalmazott, miközben arra kérte, hogy arcának másik felével ne fáradozzon. A lelkész ezt a kérését azonban olyan borzalmas üvöltéssel adta elő, hogy az alattuk lévő szinten szorgoskodó kollégák majdnem elmenekültek, mivel valami egészen borzalmas dologtól tartottak.

Henrich dicséretben részesült emberbaráti megnyilvánulásáért. Ezt követően még számos további figyelemre méltó történet is említésre került. A gyantás fenyőgally lassan égett a falon, a rákászmolnár karlstadti bora bőséges elismerést aratott, és amikor a francia végül elővette hegedűjét és felharsant a „Pfalzi vadász” sajátos cikornyáival, mellyel a virtuóz szokás szerint be szokta fejezni, a férfiak a hölgyekre pillantottak.

– Táncoljunk mindennek tiszteletére! – mondta valamelyik.

Csak most vették észre, hogy Paskale könnyeivel küszködve a kályha padkáján üldögél. A megboldogult férjére emlékezik – mondta felzokogva –, aki mindössze öt hónapja tért meg apáihoz.

Azt persze nem fűzte hozzá, hogy Frankfurtban felakasztották.

Barátnője Ursula is keserű könnyeket hullatott, és valamelyest elnehezült nyelvvel értetlen szívekről motyogva igyekezett felállni, de nem sikerült neki.

– Hagyjátok csak, hadd üldögéljen – mondta Reuterhannes. – Már ismerem a helyzetet, Túl sokat fecsegték, és közben szép lassan leitták magukat. Táncolni velük már úgysem lehet.

Rohrdommel azonban nem hagyta annyiban. Egyik karból a másikba repült, és amikor késő éjjel abbahagyták, hogy nyugovóra térjenek, azaz leheveredjenek a közös szalmára, bevallotta, hogy hosszú évek óta nem volt ennél szórakoztatóbb estéje.

Másnap reggel, amikor még köd telepedett a völgyben a mezőre, és ahol nem ez volt a helyzet, a füvek csúcsain gyémántként csillogott a harmat, a francia és Reuterhannes mély, komoly beszélgetésbe merülve sétált a völgyfal mellett húzódó keskeny kocsúton.

A társaság, melyet előző este derűs szórakozás közben láttunk, nem volt összeszokott banda, és Reuterhannes sem volt a vezetőjük.

Jóllehet annak idején Németországban a bűnözés széleskörűen elterjedt volt, és a bandák kapcsolatokat is tartottak fenn egymással, egyes tagjaik azonban bizonyos mértékig függetlenek voltak, és tulajdonképpen csak kevés olyan vezér volt, mint amilyeneket fiatal, romantikus kedélyek képzelnek el maguknak.

Az ő neveik meglehetősen ismertek.

Az egyes társaságok egy ideig együtt tevékenykedtek, általános szabályokat követve. Tagjaik beléphettek és távozhattak, és általában rövid időn belül végérvényesen szétváltak. Ez elsősorban a kisebb, csekély létszámú társaságokra volt jellemző, azonban itt is, mint általában az életben mindenhol, ösztönösen követtek egy vezéregyéniséget, az okosabbat, erősebbet anélkül, hogy ünnepélyesen vezérüknek választották volna.

Reuterhannes a rákászmalomban a fentebb megismert társaságban egy ilyen vezéregyéniség volt.

Ravasza, erős és tapasztalt volt, és ahogyan Rohrdommel gyakran emlegette, jó fej. Jóllehet tíz, vagy talán annál is több gyilkosságot követett el, némelyekre az önfenntartás ösztöne

kényszerítette, más esetekben a szükségszerűség, hogy ne hagyjon veszni egy nagyobb nyereséget, olykor nem volt teljesen józan, ami szintén az elnézés jelentős alapjának tekinthető, és végül egyik-másik gyilkosság jó barátok, esetleg rokonok között történt, amihez kívülállónak egyébként sincs semmi köze. Alapjában véve tehát alig volt indokolt, szemrehányást tenni neki.

Ezért tartotta fontosnak a francia, hogy azon a bizonyos reggelen éppen vele beszéljen meg egy üzletet, ami miatt ellátogatott a rákászmalomba, és úgy tűnt, már nem sok hiányzott, hogy meg-egyezzenek.

Még ugyanazon a napon, és éppúgy a következő reggelen is különböző gyanútlan vándorokat lehetett látni Spessart romantikus völgyeiben, egyenként, párosával, és olykor hármasan is.

Látni lehetett egy hatalmas, erőteljes férfit, aki földművelő napszámosként keresett szállást, egy őszinte ábrázatú izraelitát ostorral a kezében, azért járva be a környéket, mert marhát szándékozott vásárolni. Egy szőke ifjú arra törekedett, hogy néhány jobb házból származó gyerekek a latin nyelv alapjait oktassa. Egy másik fiatalember adománygyűjtő levelet hordott körbe, egyúttal a hűgát kísérve, aki komornaként szeretett volna szolgálatba lépni.

Ők és még sokan mások, akik békés szándékkal jártak a Spessart hegységen, valamennyien rendelkeztek megfelelő okmánnyal, és véletlenül ugyanabba az irányba tartottak, jóllehet egyik sem ismerte a másikat, hiszen például a lohri révnél, amikor a nevelő és az izraelita találkoztak, egyetlen pillantást sem vetettek egymásra.

Más utasok sem látták korábban egymást soha, akik Sackenbachnál és Steinbachnál csónakon keltek át a Majnán, és a steinbachi vendéglőben mindegyik magányosan itta meg a pohárka Wiesenfelder borát anélkül, hogy más vendégeket szóra méltatott volna. Ráadásul mindenféle szélhámos népség is vándorolt a környéken, ezért a tisztességes embereknek tanácsos volt magukba zárkózni, és nem kötni könnyelmű ismeretségeket.

Miután a vándorok egyenként elhagyták a steinbachi fogadót, folytatták útjukat az erdőben, és ha követték volna őket, megeshet, hogy közülük néhányan ismét találkoztunk volna Karlstadt, Retzbach környékén, vagy a Maina bal partján, például a zelli kolostornál.

De hagyjuk menni őket a maguk útján, térjünk inkább vissza Altenbergbe, és folytassuk ott tovább történetünket, ahol egy zöld vadászruhába öltözött férfi szenvedélyesen karjaiba zár egy női lényt, és hevesen árasztja el őt becézgetésekkel, mint ahogyan hosszú távollét után szerelmesek újra találkozásakor lenni szokott.

A hölgy a kedveskedéseket kamatostól viszonozta.

– Ó, drága Chatardom! – áradozott –, hát lehetséges ez? Hát tényleg a karjaimban tarthatlak? Keblem a kebleden pihen. Azért jöttél vissza, hogy beváltsd az ígéreted?

– Hát kételkedtél a szerelmemben? – válaszolta Chatard, mert tényleg ő volt. – Képes voltál kételkedni bennem, drága Petronella?

– A nő nyugtalanná vált a férfi erőteljes karjaiban, de mégsem igyekezett kiszabadulni. Vajon a férfiúi erő, vagy a női érzelmesség tartotta vissza? Ez nem derült ki, suttogása azonban annál érdekesebb:

– Hogyan, Chatard, Petronellának nevezel?

– Ezer ördög – válaszolta Chatard –, mindig összekeverem ódivatú német neveiteket! Sibylla, kedves Sibylla, kérlek, nézd ezt el nekem!

Ezután beszámolók és tervek következtek, melyek szaporán követték egymást, és gyors meghallgatásra találtak, mivel Sibylla öccse, Hieronymus Schiefer, az intéző csak rövid időre távozott. A soltészhez ment, hogy kifürkéssze egy újabb, Altenberg ellen indított per terveit.

Chatard körülményei rendeződtek Franciaországban, és visszakarta birtokait, legalább is állítása szerint.

– A jog és erény mindenütt győzedelmeskedik – mondta a derék ember, amikor mindezt közölte Sybillával, csillogó szemeit az ég felé emelve.

Amint mindenről megbizonyosodott, visszaigyekezett Németországba, hogy Sybillát, kedvesét, egy márki lányát visszavigye hazájába, a szép Franciaországba.

Röviden vázolta kastélyának gyönyörű fekvését, de aztán egy rossz hírről is beszámolt. A közeli rezidencián jelenlétében egy tiszt szidalmazta francia honfitársait. Ő, a francia nemes mit tehetett? Megtette, amit tennie kellett, kihívta párbajra, és megölte az illetőt. Ezért üldözni kezdték, és aminek meg kell történnie, az hamarosan meg is történhet, hiszen már holnap reggel megjelenhetnek érte, hogy letartóztassák, ezért Sibyllának még ezen az éjszakán el kellene menekülnie vele, aki készségesnek is mutatkozott erre. Minél hamarabb, annál jobb.

Egy kastély, ahol márkinő lehet, nagy személyzet, melyet szabadon székírozhat, és végre, végre egy hitvesi ágy! Mindez oly régi vágya, leánykori elképzeléseinek szüzsies álmainak célja.

Minél hamarabb, annál jobb!

– De koldusként vonuljak be a házába? – válaszolta erre.

Chatard francia jobbjával megszorította a kezét.

– Vágyaim álma, a szívedet akarom, nem a kincseidet.

– De én azokat nem akarom itt hagyni a Hieronymusnak – válaszolta Sibylla, szerelme és vágyai ellenére visszazökkenve eredeti természetébe. – Összekapkodok gyorsan, amit lehet, éjfélre készen állok.

Chatard jóindulatúan elmosolyodott.

– Úgy legyen, a tréfa kedvéért – válaszolta. – Szedj össze mindent, amit tudsz, elsősorban aranyat, ékszereket és ezüstművet, és legyél éjfélkor a szökökútnál a kastély kertjében! Később majd mindent visszaküldünk neki a kastélyunkból, de mivel kedveli a földi javakat, addig bizonyára igencsak rettegni fog.

Megérdemli, hiszen elég gyakran bosszantott téged, szegény galambom.

Sibylla akaratlanul taszító mozdulatot tett könyökével, de azért azt mondta:

– Mindenesetre később szeretném viszontlátni őt.

Persze magában azért azt gondolta, semmit sem küldünk vissza, egyetlen krajcárnyi értéket sem. Kedveltjének, Hieronymusnak azonban hagy itt egy levelet – gondolta –, amely legalább is egy időre bosszússá fogja tenni, de az idő múlásával Chatard majd oldalára fogja állítani őt.

A szerelmesek ezek után elváltak egymástól.

Chatard még ugyanaznap reggel betért Altenberghez a kastélyba, aki barátságosan fogadta. Altenberg is megtudta, hogy barátja, akire korábban rossz körülmények között talált rá, és befogadta házába, visszakapta vagyonát. Ennek nagyon megörült, és halkán elnézést kért tőle azért, mert együttlétük vége felé nem nagyon hitte el márkiságát.

– Nálam kellene eltöltenie a telet, kedves Altenbergem, a kedves feleségével együtt – mondta Chatard. Német életmód szerint élhetnénk, és német komornyikom, a Henrich már most tanulmányozza az ön szokásait, hogy majd annak idején nálunk az ön életmódja szerint élhessünk.

– A magas, szőke fickó már régen magánál szolgál? – kérdezte Altenberg. – Van valami kifejezés az arcán, ami nem nagyon tetszik nekem.

– Megbízható, mint az arany – biztosította őt Chatard. – Majd látni fogja, mennyire megbízhatunk benne.

Vacsora után Altenberg, Madeleine és Chatard együtt töltötték az estét, régi időkről beszélgetve, Rózsika pedig nyugovóra tért a gyerekekkel.

– Menj, hozz egy üveg bort, régi barátunk tiszteletére beszél-gessünk még egy kicsit. Ti férfiak nem szerettek ital nélkül üldö-gélni – szólt férjéhez Madeleine.

Altenberg fogta a pincekulcsot, és távozott. Az utóbbi időben Madeleine már nem volt olyan barátságtalan vele szemben, mint korábban, férje pedig örült, hogy az asszony szokása ellenére fenn akar maradni vele és a barátjával.

A két hátramaradott ekkor gyorsan és halkán suttogni kezdett. Madeleine kezdte:

– A vén bolond, a Rózsi maga vitte a neked írt levelem a postára a városba, melyben a segítséged kértem a drágakő értéke-sítésében.

– Még szerencse, hogy megkaptam – válaszolta Chatard –, bár egész idő alatt szem előtt tartottalak. De hol rejtegeti a gyé-mántot?

– Fogalmam sincs, keresnünk kell!

– Neki magának kell megmutatnia nekünk – válaszolta a ház barátja, de ekkor hirtelen hangosan más témára váltott, mert hal-lani lehetett a háziúr közeledő lépteit.

Ezek után még sokat beszéltek Chatard birtokairól, és amikor tizenegyet ütött a falu toronyórája, a vendég felemelkedve így szólt:

– A kedves vendégszerető háziasszony türelmét tovább már nem tehetjük próbára, de mielőtt elköszönnénk egymástól, még meg kell mutatnom önnek egy rajzot a kastélyomról. Magához szólította Henrichet, aki hamar kéznél volt.

– Elővetted a rajzot a kofferből?

– Igen – válaszolta amaz.

– Rendben, akkor menj, és hozd be!

Henrich kiment, és mivel Altenberg háttal ült a falnak, nem láthatta, hogy a hűséges komornyik a meglehetősen zajosan be-

csukott ajtót gyorsan és halkán ismét kinyitotta. Azt sem vette észre, hogy ugyanabban a pillanatban, az ajtónyílásban három férfi jelent meg, akik vad tekintettel néztek körül, és látszott rajtuk, hogy bármely pillanatban készen állnak arra, hogy rárohanjanak áldozatukra.

Chatard ekkor egy kés pengéjének hátoldalával megkoccintotta a poharát.

Szinte ugyanabban a pillanatban Reuterhannes és a cseh Philipp rávetette magát Altenbergre, átkarolták, és még mielőtt az erőteljes férfi megmozdulhatott volna, Mauschel Welsch egy vékony, de erős, fonott zsineggel körültekerve őt, karjait a testéhez kötözte, és kipeckelte a száját. Minden olyan gyorsan történt, mint a villám, anélkül, hogy egyetlen szót szóltak volna.

Altenberg holtsápadttá vált, haja felborzolódtott. Madeleine nyugodtan néhány lépésnyit hátrált, nehogy baja essék a férfiak heves mozdulataitól, hasonlóan ahhoz, mint amikor az ember egy nyugtalan ló vagy néhány marakodó kutya elől kitér. Rémület vagy aggodalom nem látszott rajta, mivel már az első pillanatban látta, hogy a férjét legyűrték.

Chatard megszólalt:

– Hannes, tudod, hogy ma én parancsolok! Henrich és te induljatok, szedjétek össze az ezüstöt és mindent, ami ér valamit, ezt itt én meg majd kezelésbe veszem.

Altenbergre mutatott, akinek közben már a lábait is összekötötték, és végigfektették a földön.

A rablók engedelmesen távoztak a hosszú Henrich vezetésével, Chatard pedig odalépett Altenberghez:

– Ha előadod a gyémántodat, megajándékozlak az életeddel – szólt hozzá fenyegető hangon. – Ha nem, akkor a következő percben meghalsz.

– Szedd ki a pecket a szájából! – szólalt meg nyugodtan Madeleine –, hiszen így meg sem tud szólalni.

A megkötözött áldozaton borzongás futott végig, látszott rajta, hogy végtagjai megremegnek. Elárulta a felesége, és kiszolgáltatta őt a rablóknak és gyilkosoknak.

Az asszony megértette pillantását, mellyel ránézett, de Altenberg nem szólalt meg annak ellenére, hogy Chatard eltávolította a pecket a szájából.

A szebbik nem általában védekezni kezd, még olyankor is, amikor érzi, hogy nincs igaza. Madeleine odalépett a földön fekvő Altenberghez, és hevesen magyarázkodni kezdett:

Azt hiszed, te ostoba, hogy beházasodtam volna ebbe a csóró kócerájba, ha nem remélem, hogy a gyémánt eladásával gazdag asszonnyá válhatok? Kérdezd meg Chatardot, régi barátom és védelmezőm, mondtam-e én neki akár egyetlen szót is a kincsről, mialatt az ostobaságod miatt minden remény meghíúsult, hogy el lehessen adni. Most magamhoz veszem, vagy majd meglátod, mit kezdek veled. Beleremegve szavaiba belerúgott a földön fekvőbe.

Eközben Chatard egyetlen mozdulattal kinyitotta Altenberg íróasztalát, gyorsan magához vett néhány pénztekercset, de amit keresett, azt nem találta meg. Ekkor odalépett a még mindig hevesen szitkozódó Madeleinéhez, szemtelenül átkarolta, miközben így szólt:

– Hagyd csak, majd én beszélek vele!

Ezekkel a szavakkal előkapta törét, és Altenberg torkának szegte.

– Francia, mit akarsz azzal a dikiccsel? – kérdezte egy hang, mely Mauschel Welschtől származott. – A végén még kinyírod, a holtak pedig nem beszélnek.

A becses izraelita úgy találta, hogy túl csekély volt a zsákmány, amit Henrich mutatott nekik, és igencsak kíváncsi volt, vajon miről beszélhet Chatard Altenberggel.

Chatard bosszús pillantást vetett a zsidóra, aki ennek ellenére udvariasan szólt Madeleinéhez:

– Asszonyka vagy madámocska, pecsétviaszt, gyorsan egy kis pecsétviaszt, és menten meg fog szólalni!

Az asszony férje feltört íróasztalából odanyújtott neki egy darabka pecsétviaszt, mire a zsidó gyertyával a kezében Altenberghez közeledett, és letérdelt mellé.

– Néhány cseppet a pofájára – szólalt meg ekkor Mauschel –, ha nem beszél, akkor a szemére! A pecsétviasszal és a gyertyával a szerencsétlen ember arcához közeledett, de ebben a pillanatban fájdalomtól felordítva felugrott.

– Jaj, jaj, megharapott, össze-vissza harapdált!

Sajgó lábát kezével megragadva az egyik sarokba menekült, miközben láthatóvá vált a kis Heinrich, kezében Chatard véres törével a szoba közepén állva, és látszott rajta az elszántság, hogy Chatardra is rá akar rontani.

Rózsikát megelőzve előre szaladt. Felijedt a dobozokat és ládákat feltörő tolvajok által keltett zajtól és kellő pillanatban bele-szurkált a zsidó lábába.

Ekkor Rózsika rontott be a szobába, nyomában az ötéves Louis.

– Tolvajok, gyilkosok! – kiáltozta. Ó, Madeleine, gyermekem, menekülj, ezek valamennyiünket meg fognak ölni!

Vagy nem vette észre a még mindig a földön fekvő Altenberget, vagy Madeleine közelebb állt a szívéhez, aki azonban haragosan odaszólt Chatardnak:

– Tömd be a vén bolond pofáját, aztán fojtasd!

Azzal a fürgeséggel, ami az ilyesfajta ügyletekkel jár, Chatard Rózsika csuklóit a háta mögött összekötözte, és egy zsebkendőt gyömöszölt a szájába, majd gyors mozdulattal bependerítette az egyik sarokba. Aztán egy tigrisszerű vetődéssel elkapta Heinrichet, és elszedte tőle a tört.

Ez talán nem is sikerült volna ilyen gyorsan, ha a fiúcska nem dermedt volna le mostohaanyja parancsának hallatán.

Chatard gonoszán elvigyorodott, és miközben a zsidó üvöltözni kezdett: – nyírd ki, nyírd ki gyorsan –, magához szorítva a gyereket, odalépett Altenberghez.

– Ezt itt – mondta haragosan – helyetted fogom megpörkölni, ha nem vallod be azonnal, hová rejtetted a követ.

– Ó, istenem! – sóhajtott fel a szerencsétlen. Ez volt az első hang, mely elhagyta száját, a borzalmas percek alatt.

A gyerek ezzel egy időben dacosan felkiáltott:

– Ne mondd meg neki papa, amit meg akar tudni!

Louis, aki felfogta, hogy valamit keresnek, amit az apja rejtett el, most anyja felé fordulva hízelgő hangon megszólalt:

– Mama! Tegnap a papa a falba dugott be ott valamit.

Irigykedve nézett Heinrichre, akinek semmiképpen sem segített volna, hogy kiszabaduljon, és bár nem volt teljesen tisztában a veszéllyel, mely testvérét fenyegette, mégis szívből kívánta neki.

Egyébként szelíd kedélyű gyerek volt, és nagyon szerette az aszalt szilvát, amivel az anyja gyakran jutalmazta meg, ha valami csínytet követett el apja ellen, ezért az adott helyzetben is kötelességtudóan árulkodni kezdett.

– Hová? – kiáltott fel Chatard –, hová rejtette el, kedves Louis?

Louis szolgálatkészen odaugrott a faburkolathoz, és határozottan egy helyre mutatott.

Chatard a kezei között kapálódzó gyerek fejére csapott öklével, amitől a fiúcska ájultan a földre zuhant, majd odaugrott a falhoz, és vizsgálódva végigkopogtatta. Aztán a zsebéből előhúzott egy fészítővasat, és a következő pillanatban a faburkolat egy darabja megperedezve kifordult a helyéről.

– Megvan!

Madeleine hirtelen átfurakodott az övéi között, és a vörös dobozkát a kövel együtt kikapta a kezéből. Kinyitotta, és meglátva tartalmát Chatard karjaiba omlott.

– Végre! Végre!

Chatard érzelmesen megcsókolta, és lány erőszakkal igyekezett visszaszerezni a dobozkát, de Mauschel Welsch ekkor már ott állt a párocska mögött.

Rikácsolva ő is a dobozka után kapkodva kiáltozott:

– Ide a felét, francia, ide a felét!

Madeleine közben gyorsan a keblei közé rejtette a kincset, Chatard pedig kezét nyújtva a zsidónak nyugalomra intő hangon rászólt:

– Meg fogod kapni a felét, csak maradj csendben a többiek előtt!

– Welsch nem hagyja átverni magát – kiáltotta a zsidó.

Ebben a pillanatban Reuterhannes borús hangon szitkozódva a többiekkel együtt berontott a szobába:

– Gyújtsátok fel gyorsan a kastélyt, és tűnés innen, az őrszem jelzést adott.

– Ne gyújtogassatok, még a nyakunkba heccelitek az ördögöt, de tényleg tűnjünk el innen, de gyorsan! – kiáltotta Chatard.

Eltűntek. Madeleine Chatard karján egyetlen pillantást sem vetett a földön fekvő, segítségre szoruló férjére. Anyja után szaladva csak a kis Louis vetett egy haragos pillantást Heinrichre, aki, holtan vagy ájultan hevert az egyik sarokban.

Mauschel Welschnek nem maradt ideje, hogy néhány tördőfessel bosszút álljon rajta. Szánalmasan bicegve igyekezett lépést tartani cinkostársaival. Szitkozódva és nyöszörögve követte őket.

A szökőkút melletti hely jó választás volt. Onnan nem lehetett látni a kastélyt, és magas sövény is védte a helyet a terasz felőli tekintetek elől.

Sibylla már fél órája várakozott a megbeszélthelyen. Karja alatt kis dobozt tartott, mellette a földön egy batyu hevert, mert olyan hevesen reszketett, hogy képtelen volt kézben tartani, de az érzelmeket, melyek ilyen alkalmakkor elárasztják a keblet, már oly sokszor leírták, hogy teljesen felesleges lenne Sibylla hangulatával tovább foglalkozni. Akinek azonban már volt éjszakai találkája szerelmi vagy ellenséges céllal, az jól tudja, hogy ilyen alkalmakkor minden érzékszerv milyen feszült állapotban van.

Sibyllával is ez volt a helyzet, amikor néhány alkalommal a kastély felől kusza hangzavart hallott, amire nem talált magyarázatot. Chatard távozhatott, talán ez lehetett a magyarázat. Nemso-kára azonban több ember lépteit hallotta, akik úgy vélte, a kastély felől jönnek. Akaratlanul is leguggolt, de az emberek a terasz másik oldalán jártak, és a völgy felé vették útjukat, így fellelegethetett. Hirtelen lépteket hallott a közvetlen közelben!

Chatard bukkant fel előtte.

– Hol vannak a holmik? – kérdezte hevesen.

– Drága Chatardom, mennyire féltem!

A férfi azonban mit sem törődve vele, kikapta a dobozt a kezéből, és gyorsan átnézte tartalmát, amit a meglehetősen sötét éjszaka ellenére mégis felismert, és vélhetően meg volt elégedve vele. A doboz eltűnt a vadászkabát meglehetősen tágas zsebében.

– Ez meg mi?

Szétrángatta a batyut. A fellelt ezüstkanalak és hasonló tárgyak követték a dobozkat. Egy azonos fémből készült cukros dobozt ledobta a földre, és laposra taposta, hogy kevesebb helyet foglaljon el a zsebében. Néhány fehérneműt széthajigált.

– Ó, Henri! Az éjszakai fehérneműm!

Henri kirázott egy kendőt, és amint észrevette, hogy semmit sem tartalmaz, szintén a földre hajította. Aztán elfordult, hogy távozzon.

A nő rémülete ekkor döbbenetre váltott. A szerencsétlen legalább részben felismerte a valóságot. Hangosan felkiáltva belekapaszkodott.

– Hallgass el, vén bolond!

Igyekezett lerázni magáról, de amikor elhangzott a „vén bolond”, Sibylla rikácsolva belekarmolt az arcába. Szinte ugyanabban a pillanatban Chatard két kézzel elkapta a torkát.

A rikácsolás abbamaradt, majd néhány pillanat múlva nekítaszította a szökőkútmedence kőperemének. Ellenőrző mozdulattal a teli zsebéhez kapott, nem hullott-e ki valami, aztán monsieur Chatard eltűnt a sötétben. A szerelmi jelenetnek ezzel vége szakadt.

Másnap reggel, amikor széleskörűen elterjedt a híre az Altenberg kastély elleni betörésnek, a rablók után kutató, környéket bejáró dragonyosok a völgyön át csörgedező patak partján egy tisztességes, szegény izraelita marhakereskedő testére bukkantak. Ez a szerencsétlen is a rablók kezei közé kerülhetett, hiszen a vádlóját tör szúrta át, és közvetlenül a feje mellett elsütött pisztoly sérülést okozott a fejbőrén, kétségtelenül veszélyes agyrázkódást idézve elő, a lövés torkolattüze pedig teljesen szétroncsolta jobb szemét.

Az áldozat gyógyulása kilátástalannak tűnt. A körülállók joggal voltak megdöbbenve a rablók kegyetlen eljárásán, akik nem elégedtek meg a kastély gazdag urának kifosztásával, hanem nyilvánvalóan vallási gyűlöletből még ezt a szerencsétlent is megtámadták.

Chilében

Chilében járunk, és két idősebb urat kísértünk, akik természetesen lovon ülve tartanak hazafelé egy kirándulásról, melynek során a karámot tekintették meg, amit rendbe hoztak a holnapi, évenként megtartásra kerülő rodeóhoz.

Az egyik, körülbelül ötven éves úr, szenyor Baldez, a karám és az attól nem messze fekvő farm tulajdonosa, a másik, aki kétségtelenül hatvanas éveinek második felénél tart, szenyor Tacailo, az előbbi vendége.

Néhány szóval frissítsük fel emlékeinket, mit is értünk a karám és rodeó fogalmak alatt:

Az éves nagy rodeó alkalmával a marhákat a Kordillerákról lehajtják a tulajdonosuk birtokára, hogy ott osztályozzák őket. A levágásra ítélteteket kiválogatják és visszatartják, azokat, melyek még nem rendelkeznek a tulajdonos jelével, megjelölik, ami beégetéssel történik, majd az állatokat visszahajtják a hegyekbe, ami már gyorsabban megy, mint a lehajtásuk.

Egy közepesen jelentős birtokosnak néhány ezer marhája van, és mivel ezek az állatok egész évben néhány marhapásztor felügyelete alatt a hegyekben legelnek, ezért legalább is félvadaknak tekinthetők, és semmi esetre sem veszélytelen a velük végzett munka.

Ezek az állatok, melyeket spanyolok telepítettek be Dél-Amerikába, erősen hasonlítanak a szintén félvad, rövidszarvú és finom csontozatú állatokhoz, mint amilyeneket Granada és Cordova hegyeiben láthatunk. Ez a fajta erőteljes izomzatot fejleszt csekélyebb zsírlerakodás mellett, bár jó minőségű takarmányozás esetén hizlalásra is alkalmas.

Már néhány nappal a rodeó előtt szolgálk, parasztok, és a farmer csekély birtokkal rendelkező szomszédai, akik valamiféle tartozással elkötelezettek a gazda felé, felvonulnak a hegyekbe, hogy a marhákat lassan letereljék az előhegyekre és a síkságra.

Odalent a síkságon a lovas hajtók létszáma tovább gyarapszik a farmer vendégeivel és más önkéntesekkel, akik körülveszik a csordát, és lasszóval vagy lándzsaszerű botokkal megakadályozzák az egyes kitörni szándékozó állatokat.

A rodeó és a marhák néhány hónappal későbbi lemészárlása a chileiek legnépszerűbb ünnepe, és a szolgáltatást, amit tekintélyes és jó családok fiataljai teljesítenek a háziúr javára, bizonyos mértékig lovagias foglalatosságnak tekintik, miközben miveléne valószínűleg marhahajcsároknak tekintené őket.

Végezetül a karám nagyméretű agyagtéglaakkal vagy földbe döngölt cölöpökkel körülkerített terület, ahová végül behajtják az állatokat, hogy további rendeltetésük szerint szétválogassák őket. Rendszerint két karám van egymás közelében, közülük a kisebbikbe kerülnek a borjak, melyeket jellel kell ellátni, és ide zárják a későbbi vágásra ítélt állatokat is, mielőtt kiengednék őket a síkvidéki legelőre.

A két úr most éppen befelé lovagol a farm tágas kapuján, elhaladnak a két vályogtéglaából épült gazdasági épület mellett, és végül megállnak a lakóépületnél.

A chilei vidéki házak annak idején, és néhány még jelenleg is, az egyszerűség helyett meglehetősen nagy ráfordítással körülményes kialakítással készültek, így szenyor Baldez háza is, ahová most belépünk.

A ház maga kétszintes, a felső szint balkonnal ellátva, az alsó, a földszint egy széles folyosóval két részre van osztva, melyek közül a baloldalon lakik a háziúr és hozzátartozói, a jobboldalon van az étkező és néhány vendégszoba. Hasonló rendeltetésűek az emeleti, favázás helyiségek is, alkalmasak nagyobb társaság befogadására, ha erre valami különleges alkalom adódik.

A deszkapadlójú szobák plafonjai a gyakori földrengések miatt szintén könnyű illesztésű deszkákkal voltak burkolva, ami jobban ellenáll a földrengésnek, miközben vakolt plafon esetén a vakolat már enyhe földrengésnél is lehullott volna. Az oldalfalak kialakítása egyszerűen fehérre meszelt vakolat volt.

A lakott szobákban azonban, de főként az ebédlőben a szerény, meszelt falak végtelen mennyiségű ezüst- és arany tárgyakkal voltak díszítve olymértékben, hogy egyetlen ilyen fal értéke vitathatatlanul elegendő lett volna két hasonló méretű lakóház felépítéséhez.

A történetünk idején zajló forradalom már elkezdődött, és később felszámolta ezeket a kincseket. Az ipar ébredező szelleme és ebből adódóan a holt tőkével kapcsolatos tanok szintén megtették a magukét, de ennek ellenére mind a mai napig fel lehet lelni Chilében díszítésként használt arany- és ezüstoneszközöket, sőt, olykor használják is őket, így a mi uzsonnázó asztalkáink nyomorúságosan szegényesnek tűnnek.

Szenyor Tacailo minden bizonnyal régi ismerős lehetett vendéglátója házában. Az ebédlő falán köröskörül díszelgő kincsekre pillantást sem vetett, azonban régi, öreg barátként szívélyesen üdvözölte a háziúr lányát, aki elébe szaladt hazatérő apjának, és érzelmesen megölelte, mintha már évek óta távol lett volna.

Blandina, szenyor Baldez lánya alacsony, mozgékony teremtes volt, akit Németországban tizenkilenc vagy húszévesnek tartotunk volna, valójában azonban alig múlt tizenöt éves, mivel a legtöbb déli országban az édes gyümölcsök hamarabb érnek be, mint nálunk.

Szinte visszaélt a chileiek azon előjogával, hogy a világon övék a legbájosabb kéz és legcsinosabb láb, mivel mindkettő úgy tűnt, mintha egy tízéves gyermeké lenne, arcának színe pedig annyira fehér volt, amilyen Németországban csak egy naptól védett arcocska lehetne. Tüzes, fekete szemei, kékesfekete haja és dús testformái mindeközben kellőképpen jellemezték hazájának igazi leányát.

Egyébként a kis Blandinának legalább is a mai napra egyetlen gondolata volt, a rodeó.

Egyfelől veszettül örült a holnapi ünnepségnek, másfelől vigasztalhatatlan volt amiatt, hogy Tacailótól eltekintve egyetlen további vendég sem volt a házban.

Aztán egymás után megkérdezte, anélkül, hogy bevárta volna a választ, hány paraszt lovagolt fel a hegyekbe leterelni a marhákat, hány állat fog leérkezni, mennyit tartanak vissza vágásra, és mennyit fognak eladni, de a leggyakrabban arra a kérdésére tért vissza, hogy holnap nem jön-e még néhány úriember segíteni idelent a síkságon, összeterelni az állatokat, akiket aztán itt az udvarházban vendégül látnának.

– Remélem – válaszolta Baldez –, hogy holnap megjelenik még néhány szenyor, akiket később megvendékelhetünk, de társaságunk semmi esetre sem lesz akkora, mint az elmúlt esztendőben.

– Az ostoba háború miatt – kiáltott fel bosszúsán a lány.

Apja azonban rendreutasította:

– Ne szidalmazd a küzdelmet, mely elhossa hazánknak a szabadságot. Jövőre annál pompásabb lesz a rodeónk.

Tacailo elmosolyodott.

– Jövőre örülhet, ha egyáltalán lesz néhány parasztja, akik segítenek magának, és akiket kénytelen lesz jól megfizetni. Az azt követő nyolc-tíz év során még pénzért sem fog segítséget kapni.

A függetlenségi háború, melyet Chile a spanyol anyaország ellen vívott, néhány évvel korábban tört ki. Történetünk idején, 1813 késő nyarán a Carrera testvérek magukhoz ragadták a hatalmat, kinyilvánították a függetlenséget Spanyolországtól, és néhány hónapja José Carrera elverte a spanyol Pareja tábornok seregét, aki Peru felől vonult be, hogy leverje a lázadást, és arra kényszerítették, hogy Chillan-nál körülsáncolja magát.

Baldez azon a véleményen volt, hogy az ügy rövidesen rendeződik, és abban reménykedett, hogy Carrera kézben tartja a kormány gyeplőjét, és valamiféle szabadelvű királyságot fog alapítani, egy széles bázison alapuló alkotmányos monarchiát, ahogyan korábban Németországban emlegetni szokták, ezért szintén elmosolyodva mondta Tacailónak:

– Szinte úgy tűnik, nem kívánhatja országunknak azt a szabadságot, amelyért jelenleg küzd és harcol.

– Pedig ezt kívánom – válaszolta Tacailo –, bárcsak magam is harcolhatnék, hogy segítsek ezt elérni, azonban egyszerűen csak annyit mondok, hogy még évek telnek el, míg tényleg kiharcolják, aztán még további évek, mire a kivívott szabadság meghozza gyümölcseit, melyeket ön, barátom már holnapra vagy holnaputánra vár.

– És miért?

– Azért, mert mindenek előtt a spanyol érzelműek derekasan védekezni fognak, és azért, mert ha legyőzik őket, még azt megelőzően ennek a forradalomnak valamennyi előidézője meg fog halni, vagy legalább is eltűnik a színtérről, éppúgy, mint ahogyan ezen előidézők eszközei, az emberek, akik a bőrüket vitték a vásárra és küzdöttek, szintén el fognak tűnni.

– Ördög és pokol – válaszolta szenyor Baldez –, ezek nem túl jó kilátások, de ismét meg kell kérdeznem: Miért?

– Azért, mert egy forradalom minden felbujtójának és vezetőjének más ideál forog a fejében, mert a fordulattól mindegyikük más előnyt vár, legyen szó anyagi vagy szellemi előnyről. És azért, mert mindegyikük csalódik elvárásaiban, és végül azért, mert azoknak, akik küzdenek, gyilkolnak és gyújtogatnak szintén különféle és határozatlan elképzeléseik vannak, melyek még kevésbé teljesülhetnek, mint vezetőik reménységei, hiszen ha a várakozásoknak csak csekély része teljesülhetne, akkor a forradalom folyamatossá, állandó anarchiává válna, és semmi esetre sem következnének be szabályozott állapotok.

– Kedves Tacailo barátom, ezek spanyol nézetek – válaszolta szenyor Baldez.

– Hát nem megmondtam, ha egyáltalán van olyan ország, mely teljes joggal robbantott ki forradalmat, akkor az az ön hazája, és én ennek a mozgalomnak kedvező jövőt jósolok?

– Valóban – mondta nevetve a háziúr –, indokai azonban mégiscsak spanyolok, mivel kedvező végkifejletet jósolt, mivel a vihart valódi birtokosok kezdeményezték, akiknek több veszteni-valójuk van, mint reményeik. Uram, önnek bizonyára kellemetlen tapasztalatai lehettek életében.

Tacailo néhány pillanatig borúsan nézett maga elé, aztán válaszolt:

– Kifosztottak mindenemből, amim volt, és egy olyan terem-tés árult el, aki mindent nekem köszönhetett, és akit érzelmesen szerettem.

– Hús bőrében! Kellemes emlék régmúlt időkre.

Hús bőrében! Vajon tudja a kedves olvasó, hogyan készül a hús bőrében? Elmondom:

Az ember elkap egy erőteljes, hízott borjút, lemészárolja, ki-belezi és megmossa. Lenyúzza a bőrét, azonban ügyelve arra, hogy a hátán megmaradjon egy keskeny bőrcsík, mely szorosan az állat testén marad. Aztán mindenféle jóval megtölti az állat belse-jét. Mindenek előtt a májával, veséivel, szívével, tesz bele továbbá még hagymát, krumplit, egy marék kukoricát, sót, borsot és kü-lönféle konyhakerti zöldségeket, aztán összevarja a borjú testét, beleteszi a bőrébe, és azt szintén összevarja.

Közben ásnak egy meglehetősen mély gödröt, kibélelik kö-vekkel, és gyújtanak benne egy komoly tüzet. Amikor a kövek már megfelelően átforrósodtak, friss lombot dobna a tűzre, hogy elfojtsák, a lombra ráhelyezik a borjút, amit megint befednek lombbal, arra köveket tesznek, és végül az egészet betakarják földdel.

Körülbelül tizennyolc óra elteltével a „hús bőrben” elkészült, és ha az ember óvatosan kiemeli a gödörből, a hátára fekteti és felvágja a bőrt, a világ legpompásabb étele tárul fel előtte, mely saját levében párolódott, és az olvasók egy része bizonyára több örömet lelné benne, mint az öreg reakciós Tacailo fentebb előa-

dott politikai nézetében. Bizonyos sokoldalúság elengedhetetlen, ha az ember regényírásra adja a fejét.

Baldez vendégével, Tacailoval és még körülbelül hat-nyolc fiatalemberrel, szomszédos farmerek fiaival másnap reggel egy ilyen, a fenti recept szerint sikeresen elkészített „hús bőrében” pompás reggelit ült körül, és ízletesen falatoztak.

Helyszínként egy a karámhoz közeli helyet választottak, és mivel ez körülbelül fél legua (kb. 2 km) távolságra volt a Kordillerák előhegyeitől, egy zsebtávcső segítségével jól megfigyelhető volt a csorda megjelenése a hegyoldalon.

Szenyor Baldez háza szintén körülbelül fél legua távolságra volt a reggelizés helyszínétől, ahová Blandina szintén kijött, de a férfiak reggelizésében nem vett részt, még a nyeregből sem szállt le, hanem vadul száguldozott fel-alá, produkálva lovagló képességeit, ami Németországban csodálkozást vagy rémületet váltott volna ki, Chilében azonban a fiatal emberek még pillantásra sem méltatták, különben sem ezzel a céllal tette.

Hirtelen az egyik fiatalember, aki távcsövével kémlelte a hegyet, felkiáltva nyeregbe pattant, a többiek ugyanolyan gyorsan követték, és olyan vad vágatába kezdtek a Kordillerák felé, amelyet csak Chilében lehet látni.

Blandinának nagy kedve lett volna követni a merész lovasokat, de apja kezével tiltó mozdulatot tett, a lány így csatlakozott hozzá és Tacailohoz, és bár lassabban, de még mindig elég gyorsan szintén a csorda felé lovagoltak.

A vidék egyike volt azoknak művelésbe nem vett területeknek, ahol a nap hevében a fű is gyéren terem, és csak a tüskés espina tart ki, mely a legterméktelenebb és vízben legszegényebb földet is elviseli. Némileg távolabb termékeny földek is láthatóak voltak, kisebb erdők és szórványos tanyák, melyeket a legkülönbélebb gyümölcsfák vettek körül, de a dús vegetációkon a nap fényében ezüstösen csillogó, termékenységet biztosító ér húzódott. Egy nagyobb, a Kordillerákból alázúgó hegyi folyóból elvezetett csatorna, melyet ezernyi kisebb erecskébe vezettek szét, öntözéssel

téve lehetővé a mezőgazdasági művelést a környéken élők számára.

Chilének azon a részén, ahol ritkán esik az eső, kivéve néhány területet, melyet valamiféle patak lát el vízzel, mindig mesterséges öntözés szükséges a termékenység biztosításához, hogy aztán csekély munkával, trágyázás nélkül is nagy hozamot lehessen elérni.

Barátaink a magas Kordilleráknak tulajdonképpen csak néhány csúcsát láthatták, melyek izzottak a felkelő nap fényében, és úgy tűnt, mintha maguk is fényt sugároznának, vagy felhőfátyolba burkolódtak, ami elrejtette tulajdonképpeni magasságukat. Már olyan közel voltak a hatalmas hegyvonulathoz, hogy a jelentősen alacsonyabb előhegyek a magasabbakat részben eltakarták.

Ekkor megjelent a körülbelül négyezer marhából álló csorda, nyolc pár teljesen megszeliidített vezérökröt követve, melyek egy mérsékelt ügető ló sebességével haladtak. A vezérállatok közötti járomhoz néhány csökönyös bikát rögzítettek, melyek makacs kitartással igyekeztek kitörni és eltávolodni a csordától. Kicsit távolabb egy erőteljes bika hevert mozdulatlanul a földön.

Mivel az állat különösen ellenszenvesen viselkedett, lasszóval egyik hátsó lábát a szarvához béklyózták, és otthagyták békésen heverni, míg később lesz rá idő, hogy egy pár járomos ökörral lehozzák.

Baldez hagyta maga előtt elvonulni a csordáját, mint egy hadvezér a seregét. Körülbelül húsz paraszt és öt-hat pásztor igyekezett terelni az állatokat és lasszóval, hegyes botokkal megakadályozni egyes állatok kitörését.

Most látható volt, mennyire hasznos a fiatal urak szolgálata, akik a csorda elé igyekeztek, mert az emberek és paripák ügyessége, gyakorlata és kitartása ellenére a hegyek felől érkező lovasok annyira fáradtak voltak, porral, izzadtsággal, részben vérrel szennyezetten és kimerült lovakkal, hogy a nem ritkán kitörő, menekülni szándékozó bikákat aligha tudták volna üldözőbe venni. Az újonnan érkezők friss lovaikkal utolérték az összes szökés-

ben lévő bikát, és ügyes lasszódobással földre vitték őket, majd hegyes botokkal visszazavarták a csordához.

Úgy tűnt, mintha az állatok közeledve a karámhoz, egyre macsabbá és zavarodottabbá válnának, mert gyakrabban igyekeztek kitörni, mint korábban, egyszerre többen is.

Az egyik fiatalember, akit a többiek Carlosnak neveztek, és már többször is nagy ügyességet tanúsított, éppen üldözőbe vett egy bikát, és eredményesen hajította lasszóját annak jobb első lábára.

Ilyen esetben a lovas azonnal megállítja a lovát, nem éppen finom kezekkel, mint ahogyan versenypályáinkon oktatják, hanem olyan erőteljes rántással, hogy a ló majdnem leül a hátsó lábára. Ennek következtében a bika durván felbukik, és mivel minden chilei háziállat ismeri a lasszót és fél tőle, így gyakran más eszköz használatára nincs is szükség, hogy engedelmességre kényszerítsék.

Ugyanabban a pillanatban, melyben Carlos az általa elkapott állatot a fent leírt manőverrel a földre rántotta, néhány másik bika is kitört a csordából, és közülük az egyik, szarvait lehorgaszta rárontott Carlosra, aki nem láthatta őt, mivel a támadás hátulról érte, és egyébként sem tudott volna sikeresen védekezni, mivel nem volt még egy lasszója.

Az állat azonban alig kétlépésnyi távolságra a fenyegetett lovastól felbukott egy másik kéz által elhajított lasszó eredményes találata következtében.

A csordával a közelben ténykedő néhány paraszt, akik észrevették a veszélyt, üdvivalgásban tört ki, ami azonban a következő pillanatban rémült és döbrent kiáltásra változott.

Amint a fiatalember, aki ügyességével megmentette Carlost, megfordult, egy harmadik, teljesen feldühödött bikát vett észre, szédítő sebességgel Blandinára rontva, aki a többiek fentebb leírt ügyeskedéseivel volt elfoglalva, így későn vette észre a közeledő,

fenyegető veszélyt, és most már nyilvánvalóan életveszélyben volt.

A következő pillanatban azonban a fiatal szenyor, aki épp az előbb mentette meg barátja életét, a lány és a felbőszült állat közé vetette magát. Egy szemvillanásnyi időre a férfi és a ló gyorsan kapálódzó, kusza gomolyaggá vált, aztán a bika, a ló és lovasa felbukva a földre zuhantak, és a következő pillanatban már minden tiszta vér volt.

Az odaigyekvők lovai felágaskodtak, ami Chilében ritkán fordul elő, és ami hasonló esetekben még ritkábban történik meg, senki sem kezdett el kiáltozni vagy ordibálni. Mindenki lemerevedett a döbbenettől.

Ebben a pillanatban azonban valami felemelkedett ebből az alakatlan és véres tömegből. Az ember volt az, a két állat pedig holtan hevert a földön.

A bika szarvaival átdöfte a lovat, a szegény állat zsigerei gözölve lógtak ki feltépett testéből. A bikából ömlött a vér, mert a fiatalember hosszú törével szíven szúrta. A többiek valamennyien aggódó csodálkozással nézték őt, aki jöllehet tiszta vér volt, azonban látszólag teljesen sértetlen.

– Semmiség az egész – mondta felnevetve –, mivel észrevette a körülállók döbbenetét. – Semmiség az egész, de mást tényleg nem tehettem. A lasszóm már egy másik állat lábán volt, és a bika mindössze néhány lóhossznyi távolságra volt a szenyorítától. Kénytelen voltam feláldozni a lovam, és miközben a bika a testébe fúrta szarvait, átvetettem magam a fején, és leszúrtam.

A többiek erre kárpótolták magukat hosszú hallgatásukért. Valamennyien hangoskodni, kiáltozni kezdtek. Dicsérgették, elárasztották szerencsekívánataikkal, kérdezték és csodálták.

Don Enrique, így hívták a merész fiatalembert, a nap hőse volt, és tényleg az volt, a szó legszorosabb értelmében.

Carlos, akit szintén megmentett, leugrott a lováról, és átölelte őt. Az öreg Baldez is odalépett hozzá, és megköszönte, amit tett,

ahogyan egy apa hálálkodik, akinek a gyermekét éppen megmentették egy halálos veszedelemből.

Az urak és a parasztok közül többen is leszálltak lovaikról, elismeréssel és jókívánságokkal igyekeztek a közelébe férközni, miközben mások hagyták lovaikat nyüzsögni és ficáncolni, ily módon fejezve ki örömeiket.

És Blandina, a megmentett?

Először holtápadtan lepillantott lováról a lába előtt lévőkre. Amint Enrique felkászálódott és beszélni kezdett, mélyen elpirult, és most, amikor mindenki igyekezett a fiú közelébe férközni, szinte ő volt az egyetlen, aki nem szállt le a nyeregből, de olyan hevesen kezdett zokogni, hogy az ujjongás ellenére is jól hallható volt. Aztán mégiscsak leszállva lováról, nem zavartatva magát a többiektől, akik körülvették a fiatalembert, odalépett hozzá, és izgalomtól reszkető, ámde mégis jól érthető hangon szólt hozzá:

– Később, don Enrique, később, most képtelen vagyok rá, hogy köszönetet mondjak.

Második nap dél körül befejeződtek a munkálatok a karámban. A későbbi vágásra ítélt állatokat kiválogatták, néhány még jelöletlenre billogot égettek, és azokat, melyek a szomszédos farm tulajdonosáé voltak, és véletlenül keveredtek szenyor Baldez csordájába, visszaterelték gazdájukhoz. Ezt követően kinyitották a karámot.

Kezdetben a bezárt állatok bizalmatlanul nézegették a váratlan engedményt, aztán néhány erőteljesebb bika óvatosan a kapu felé közeledett, és éppoly bizonytalanul kilépett a szabadba. Ott körülnéztek, hangosan bömbölve a földet döngölték, és végül leszegett szarvakkal, vad száguldással visszaindultak a Kordillerák felé. Hasonló, dühöngő igyekezettel a karámban lévő marhák is a kijárat felé tolongtak, és követték az előttük száguldókat.

Ha az ember egy ilyen visszatérő csordával találkozik, és a te-repi viszonyok miatt nem tud kitérni, akkor előre menekülve kell

megfelelő alkalmat keresnie, ahol félrehúzódhat. Aki a csorda közé kerül, az menthetetlenül odaveszett.

Szenyor Baldez csordája sokkal rövidebb idő alatt, mint idefelé jövet, eltűnt a Kordillerák erdős előhegyein, a pásztorok és parasztok hasonló igyekezettel követték őket. A rodeó ezzel fő feladatait tekintve befejezett volt, és szenyor Baldez vendégei szintén elindultak hazafelé.

Szenyor Tacailo, akinek a kis farmja fél leguányi távolságra volt Baldezétől, gyümölcsösök között lovagolva szintén hazatért.

Don Enrique a hegyek felé vette útját, rövid ideig mirtuszok és babérbokrok között haladva, míg végül elérte apja, szenyor Cerroviejo még szerényebb birtokát.

Röviden beszámolt apjának a történetekről, amit az alábbi szavakkal fejezett be:

Ó, apám, halálosan szerelmes vagyok Blandinába!

Az öreg mosolyogva ingatta fejét, majd nyugodtan megszólalt:

– Mindenekelőtt gyermekem, beszélj németül! Ha az ember komolyan szerelmes, legjobban az anyanyelvén képes kifejezni magát.

Röviddel ezt követően olyan esemény történt, melyek igazolni látszottak az öreg szenyor Tacailo politikai aggályait. 1813 november 24-én a junta leváltotta az idősebb Carrerát, és Bernardo O' Higginst nevezte ki vezérnek, aki bár ügyes hadvezér volt, mégsem tudta megakadályozni, hogy a spanyolok Gainsa vezetése alatt rövidesen meghódítsák Talea városát.

Most már aligha lehetett kételkedni egy valódi polgárháború kitörésében, mert a Carrera fivéreknek még mindig erős pártjuk volt, melynek céljai azonban nem mutattak azonos irányba a hazafiakéval, és a Peruból állandó erősítést kapó spanyolok is hatalmasak voltak.

Néhány nappal azt követően, amikor a Carrera leváltásáról szóló hír országosan ismertté vált, Tacailo és Cerroviejo szenyor

Baldez házában tartózkodott, mindketten azzal a szándékkal, hogy bizonyos mértékig vigasztalják őt kudarcot vallott politikai nézetei miatt, és Cerroviejo ezen túlmenően a háziúr kifejezett kívánságára jelent meg.

Blandina vitte a szót. A rodeó alkalmával azt mondta: „Később, don Enrique, később, most képtelen vagyok rá, hogy köszönetet mondjak”, és ezt az ígéretét, még aznap betartotta. Egyszerűen megmondta Enriquének, hogy végtelenül szereti őt.

Ez persze elég hirtelen történt, és nem sokáig mérlegelte, hogyan fejezhetné ki háláját, de Enrique sem sokáig elmélkedett, amikor a lány és a dühöngő bika közé vetette magát, és végül is mindketten olyan országban éltek, ahol a szerelmi ügyeket nem sokáig szokták körülményesen mérlegelni, miként és hogyan.

Olyan országokban, ahol ilyesmin éveken keresztül rágódnak, gyakran követnek el nagyobb ostobaságokat, mint erre felé.

Blandina azonban nem maradt magára Enrique iránt érzett szerelmével, mert úgy tűnt, hogy apja is osztozik sorsában, és mivel szenyor Cerroviejo szintén nem akarta a szigorú apát eljátszani, máris az esküvőre gondolhattak volna, ha már a történet vége felé tartanánk.

Mivel még túl közeli a történet elején zajló szomorú házassági események, a két apa abban maradt, hogy Blandina és Enrique még túl fiatalok, ismerettségük, még túl kezdeti, és a jelenlegi nehéz körülmények a házasság legalább egy éves halasztását indokolják.

Mint fentebb már említésre került, szenyor Cerroviejo vagyona nagyon szerénynek volt mondható, szenyor Baldez viszont kétségtelenül gazdagnak számított. Utóbbi ennek ellenére könnyedén beleegyezett lánya és Enrique kapcsolatába.

Végiggondolta, hogy a bátor fiatal nélkül egyetlen gyermeke már nem lenne életben, és emiatt a lánya kétségtelenül határozott védelmezőjét látta benne, amihez még hozzájárult Enrique iránt

napról napra fokozódó vonzalma, akit az apa már most is a fiának tekintett.

Cerroviejo, Enrique apja, aki csak néhány évvel ezelőtt költözött Baldiviából, az ország északi vidékéről ide, tisztességes, derék, ha nem is gazdag embernek számított, és Chilében más országokhoz képest a fiatalok korábban házasodnak, és nem a vagyon kedvéért.

A három férfi hosszasan beszélgetett, és amikor estefelé elválni készültek, Enrique apja így szólt:

– Ön, kedves Baldez, a fiamat befogadja a családjába, annak ellenére, hogy az én vagyonom tulajdonképpen egészen csekélynek nevezhető az önéhez képest, mivel ön gazdag embernek számít. Mindez megbocsátható, hiszen Blandina nem tart igényt gazdag kérére. Ön azonban alig érdeklődik a család iránt, mellyel kapcsolatba lép. Másfelé sokkal megfontoltabbak.

Baldez a szavába vágott:

– Mi nem vagyunk köznemesek, akik hosszasan kicsinyeskednek a családfájukkal. Mindenki tudja, hogy ön tisztességes ember, és Enrique, a derék fiatalember megmutatta, hogy méltó fia önnek. Ennél többre nincs is szükség.

– Ennek ellenére – válaszolta Cerroviejo –, tartozok önnek annyival, hogy legközelebb életem történetének legalább egy részét elmeséljem, és pedig különféle okokból. Mára azonban legyen elég annyi, hogy nem kell szemrehányást tennem magamnak, bár életem során sok szerencsétlenség ért. Egy olyan személy, akit érzelmesen szerettem, felszarvazott, kifosztott, és gyalázatosan elárult.

Tacailo és Baldez csodálkozva tekintettek egymásra. Az utóbbi végül megszólalt:

– A mindenségit, úgy tűnik, hogy minden jó barátomat olyan személyek lopták meg, akiket érzelmesen szerettek!

– Az ilyesmi persze gyakran előfordul – válaszolta Tacailo –, a vicces azonban az, hogy mindketten szinte ugyanazokat a szavakat használtuk, hogy utaljunk sorsunkra. A rejtély azonban tisztázódni fog, ha legközelebb elmeséljük kalandjainkat. Jó éjszakát!

A vendégek távoztak.

Szenyor Baldez két barátja egy ideig némán lovagolt egymás mellett, végül Tacailo megszólalt:

– Tudja mit? Maradjon ma éjjel nálam! Bőven elég, ha holnap reggel váltja le Enrique fiát a házuk őrzésében, hogy a fiú Baldezhez siethessen. Én vagyok az idősebb, és még ma bele szeretnék kezdeni, kölcsönös nyíltsággal. Legalább annyit meg kell tudnia, mi késztetett arra a kinyilvánításra, mely hasonlít az önéhez, és annyira feltűnt Baldeznek.

Az útitárs elfogadta az ajánlatot, és amint Tacailo tanyájához érték, és felbukkantak előttük az arrafelé elengedhetetlennek tartott mate cserjék, Tacailo belekezdett:

– Még jó, hogy Baldez lemondott róla, hogy ismertessük a családfáinkat, mert a legnagyobb jó szándékkal sem tudtam volna többet mondani neki, mint annyit, hogy a nagyapám clavenauai származású bortermelő volt Champagne város környéki Epernay faluban. Apám folytatta a bortermelést, aztán isten tudja miért, elhagyta a falunkat és áttelepedett Párizsba. Vagyonunk középszerű volt, és miközben Clavenau környékén legalább is az ottani viszonyokhoz képest jól élhattünk volna, Párizsban minden vonatkozásban össze kellett húznunk magunkat. Tizenöt éves koromban apám meghalt, aminek azt hiszem, inkább az unalom lehetett az oka, mintsem bármiféle betegség, mivel nagyon hiányzott neki korábbi megszokott tevékenysége. Mivel anyám már jóval korábban megelőzte őt, magamra maradtam a világban.

– Annak idején tanonc voltam egy fegyverkovácsnál, aki elsősorban kifinomult, arany- és ezüstberakással díszített, úgynevezett gáláns kardokat készített, és mivel ezeknél a munkáknál nem

ritkán drágaköveket is alkalmaztak, meglehetősen alapos ismeretekre tettem szert ezen a téren.

– Apám halálakor elhagytam a fegyverkovácsot, és beléptem egy ékszerészhez.

– Nem voltam ügyetlen, az ékszerész szívesen látott a műhelyében. Nemsokára halálosan szerelmes lettem gazdám lányába, és kezdtem magam a világ legboldogtalanabb emberének tartani, mivel kezdetben kétkedtem választottam viszonszerelmében, és még kétségesebbnek tartottam apjának, azaz gazdámnak kedvező hozzáállását.

– Ennek ellenére egy őrizetlen órában szerelmem lábai elé vettem magam, aki legnagyobb meglepetésemre bevallotta viszonszerelmét, és aggályaim ellenére az első érzelmes csókok után Louison biztosított róla, hogy azonnal beszélni fog apjával.

– Mivel arra számítottam, hogy azonnal ki leszek hajítva a műhelyből, először elcsodálkoztam, majd határtalan boldogság ragadott magával, amikor az apa a lányához hasonlóan érzelmesen átölelt, és szokatlanul közelire ki is tűzte az esküvő időpontját.

– Mintha az égből pottyantam volna le a földre, valójában a nehézségi törvény ellenére az egekbe emelkedtem, boldogságomban ezernyi ostobaságot követtem el, és az üzletmenetben annyi zűrt okoztam, hogy apósom még előbbre hozta egybekelésünk időpontját, hogy valamelyest nyugodtabbá váljak.

– Gonosz nyelvek persze, melyek mindenhol előfordulnak, azt állították, hogy egy bizonyos, az udvari körökbe bejáratos úr nem csekély mértékben befolyásolta a dolgok ilyen gyors alakulását. Én pedig hirtelen el lettem halmozva édes vallomásokkal, és nemsokára ajándékként megkaptam kislányomat. Később sem találtam rá semmi okot, hogy szemrehányást tegyek feleségemnek, és Madeleine kislányomat mindig is a saját gyermekemnek tekinttem.

– Miután túljutottam a szerelmi mámor első időszakán, dupla igyekezettel végeztem munkámat, és mivel nem sokkal esküvőnköt követően apósom meghalt, én lettem az üzlet ura.

– Madeleine maradt egyetlen gyermekünk, és amikor hét éves volt, a feleségem is meghalt. Őszintén sajnáltam, mivel az udvari urasággal kapcsolatos történetet már régen kivertem a fejemből, és annak ellenére, hogy a kezdeti szerelmi rajongás gyorsan elmúlt, békességben éltünk feleségemmel. Bár később néhányszor gondoltam rá, hogy újból megházasodok, de amilyen gyorsan első alkalommal eljutottam a házasság szentségéig, későbbi házassági terveim során annál óvatosabb voltam, és ez lehet az oka annak, hogy ezekből sohasem lett semmi.

– Madeleine közben tíz éves lett, és bár kisgyerekként kedves teremtes volt, ekkorra mégis napról napra egyre elviselhetetlenebb lett. Gonoszságának és alattomoságának bizonyítékai egyre gyakrabban kiderültek, és voltak olyan időszakok, amikor viselkedése teljes mértékben boldogtalanná tett.

– Egyidejűleg a gyermekben feltűnő vágy alakult ki a jólét és fényűzés iránt, ami kezdetben nyalánságban és gyerekes hiúságban nyilvánult meg, ez azonban nem kevésbé rosszabbra vezetkeztetni is késztetett, mivel mindehhez még figyelemre méltó képmutatás és álszenteskedés is párosult.

– Amint emiatt kezdtem szigorúbb lenni, és szűkebbre fogni zsebpénzét, hogy korlátot szabjak a nyalánságának, kezdett meglopkodni, és ha a pénztárom kulcsa egy pillanatra a kezébe került, biztos lehettem benne, hogy kisebb-nagyobb összeg eltűnt belőle. Később az összegek egyre nagyobbak lettek, aztán kisebb drágakövek is ugyanerre a sorsra jutottak.

– Gondolhatja, mennyire vigasztalhatatlan voltam, kevésbé a kisebb veszteségek miatt, amit lopkodásai okoztak nekem, sokkal inkább azért, mert a gyermeket, akit hibái ellenére még mindig tényleg szerettem, egyre rosszabbnak és a szakadék felé támoalgónak láttam, melybe szükségszerűen alá fog zuhanni.

– Könnyezve kérleltem, hogy javuljon meg, és mivel könyörgésem semmi eredménnyel sem járt, megfenyegettem, hogy a következő alkalommal meg fogom verni.

– Sohasem fogom elfelejteni a kis teremtés dühét, amikor ez végül is megtörtént, és biztosítottam róla, hogy továbbra is ennél az eljárásnál fogok maradni. Erre szikrázó szemekkel kiáltotta felém, hogy én csak egy nyomorult kézműves vagyok, és ne mérészeljek még egyszer kezet emelni rá, mert ebben az esetben hatalmas védelmezőt fog segítségül hívni, aki bármikor képes lesz romlásba taszítani engem.

– Ez a megnyilvánulás mélyen megbántott, jóllehet kétségtelenül csak haragjában tette, és a gyermek aligha tudhatta, kihez kellett volna fordulnia. Azt sem tudom, kitől juthatott tudomására előkelő származásának csúfondáros híre, mivel biztos vagyok benne, anyja tartózkodott attól, hogy tudomására hozza.

– A látszat közben az volt, mintha szigorúságom meghozná gyümölcsét, mert hosszabb idő eltelt, mire Madeleine ismét visszaesést mutatott.

– Ami üzletmenetemet illeti, teljes meglegedettségre adott okot a veszett idők ellenére, amelyben éltünk. Veszett időt mondok, mivel egy forradalom előestéjét éltük, és elég különös volt a helyzet.

– A nemesség éppoly elbizakodott volt, mint korábban, és valamennyi hiba, amit a papság szemére vetettek, semmi esetre sem javult. Az ügyvédek, a filozófusok, a doktorok és irodalmárok még elbizakodottabbak voltak, mint azok az emberek, akik üldözték, és el akarták pusztítani őket. Elbűvölő állapot volt.

– Annak ellenére, hogy szemtelen és arcátlan volt a világ, és mindenki belátta, hogy olyan puszkaporos hordón üldögél, mely bármely pillanatban a levegőbe repülhet, mégis napról napra jól megvoltak, vidáman és élvezve a helyzetet, amennyire lehetett.

– A nép kenyérért üvöltött, akkor is, ha valójában volt nekik, az előkelőségek ékszereket és drágaköveket vásároltak, akkor is,

ha valójában nem is volt rá pénzük, hogy megfizessék ezeket a holmikat.

– Éljen Franciaország! A glória mellett, amit keresztelési ajándékként a pelenkába helyeznek, a könnyelműség a legszebb adomány, amivel az anyatermészet ajándékoz meg bennünket.

– Miközben, ahogyan már említettem, az urak gyakran vásároltak nálam olyasmit, amit meg sem tudtak fizetni, más ügyfelek olyan holmikat hoztak be hozzám, melyeket bár nem akartak eladni, csak elzálogosítva pénzt akartak kölcsön kapni, és mivel ezeket a zálogba helyezett tárgyakat sokan nem tudták kiváltani, pótolták azt a veszteséget, amit az idézett elő, hogy mások a megvásárolt tárgyakat gyakran nem fizették meg.

– Az ilyen ügyleteknél igyekeztem a legtisztességesebben eljárni, és szigorú hallgatásba burkolóztam, ami még magánál a tisztességnél is fontosabb, ha az ember jó üzletmenetet akar elérni.

– Egy este betért hozzám egy fiatalember, akit nem ismertem, és elmondta nekem, nagyobb összegre lenne szüksége, hogy fedezzen egy becsületbeli adósságot, és érdeklődött, fedezetként elfogadnák-e néhány értékes drágakő berakásos fegyvert. Némi tartózkodás után, mivel az igényelt összeg majdnem teljes mértékben kimerítette készpénzem, beleegyeztem azzal a kikötéssel, hogy a zálogba helyezendő tárgyakat először megvizsgálhassam.

– Ebbe beleegyezett, és sötétedés után, amikor a fegyvereket tartalmazó ládát elhozta házámba, elcsodálkoztam tartalmának pazarló gazdagságán. A legtöbbjük tekintetében keleti és indiai eredetű török és szabályak olymértékben túl voltak halmozva briliánsokkal, rubinokkal és más drágakövekkel, hogy értékük háromszorosan is meghaladta az igényelt összeget, melyet így kifizettem, és miután mindketten lezártuk a ládát és lepecsételtük, a fiatalember magához vette a kulcsot, és távozott.

– Madeleine jelen volt az eljárás során. Utóbbi időben látványosan rendesen viselkedett, úgy tűnt, mintha fel akarna hagyni hibáival, vagy legalább is részben javulni igyekszik. Ezért szívesen megengedtem neki, hogy megtekinthesse a pompás fegyvere-

ket, mivel már bizonyos ismereteket szerzett az ékszerek terén, és különösen kedvelte azokat.

– Annak idején néhány hónapja töltötte be tizennegyedik életévét. Életkorához képest jelentős mértékben fejlett volt, és mivel, mint említettem, rendesen viselkedett, háztartásom vezetését részben rábízta. Tekintettel arra, hogy ő járt vásárolni, és ügyeket elintézni a városban, én otthon maradhattam és dolgozhattam. Így három napig el sem hagytam a műhelyemet, és mivel véletlenül kevés vevő tért be hozzám, vagy senki, harmadik nap este úgy éreztem, hogy emberek közé kell mennem, és elindultam egy borozóba, ahová olykor be szoktam térni.

– Az okára már nem emlékszem, hogy éppen azon az estén miért nem éreztem ott jól magam, és egy órával korábban elhagytam a borozót, mint általában szoktam. A házamhoz érve úgy tűnt, hogy Madeleine szobájának csukott ablaktáblái mögül gyengé fény szűrődik ki, és mivel azt hittem, elfelejtette eloltani a lámpát, miután beléptem a házba, jóhiszeműen bementem a szobájába.

– Ott, az utóbbi időben rendesen viselkedő tizennégy éves lányomat egy talán tizenhat éves csibész karjaiban pillantottam meg, éspedig olyan helyzetben, ami semmi esetre sem volt kétértelmű, csak egyféleképpen lehetett értelmezni.

– Hasonló helyzetekben az szokott történni, hogy a rajtakapott először lemerevedik, miközben a csábító sürgősen elhúzza a csíkot, és ha az apa vagy férj ezek után elkerülhetetlen dühben tör ki, magányosan találja magát szemben a női lénnel, aki általában, legalább is a romantikus elbeszélések szerint elájul, a valóságban azonban fogait kezdi csikorgatni, vagy a körmeivel lendül támadásba. Ami az adott estét illeti, az események meglehetősen az utóbbi változat szerint zajlottak.

– Persze minden okom megvolt rá, hogy kedves Madeleine kislányomról mindenféle kellemetlen dolgot feltételezzek, ilyesmi azonban eszembe sem jutott volna.

– Miközben elképedve álltam ott, a ficsúr, aki sokkal inkább utcagyereknek tűnt, mint egy előkelő ifjú csábítónak, egy menyét fürgeségével mellettem elhaladva kiosont az ajtón, és kétségtelenül tisztában volt házam belső elrendezésével, mert gyorsabban eltűnt, mintsem utána eredhettem volna. Ami Madeleinét illeti, nyugodtan állt előttem, mintha kívárná, hogy most mi fog történni.

– Semmirekellő! – kezdtem, odalépve hozzá. Ő azonban színházias, elhárító mozdulattal nyújtotta ki felém a kezét.

– Óbégass, amennyit csak akarsz – mondta mérhetetlen pimaszsággal –, de hozzám ne merj érni, mert porul jársz!

– Én azonban mégis felpofoztam, és azt hiszem, még inkább elvertem volna, ha kiáltozni, vagy védekezni kezd. Mivel azonban csendben maradt, és meg sem moccant, abbahagytam a verést. Holtsápadtan állt előttem, szikrázó szemekkel nézve rám.

– Holnap majd még beszélünk róla – mondtam, miközben ott akartam hagyni.

– Igen – válaszolta zihálva. – Holnap majd folytatjuk, uram.

– Mivel semmi kedvem sem volt belekezdeni egy szópárbajba, és bántalmazni sem akartam tovább, válaszra sem méltattam. A szobámba mentem, és gondolhatja, milyen rossz és álmatlan éjszakám volt. Szemrehányásokat tettem magamnak, mert nem ügyeltem rá jobban, és ezernyi terv ötlött fel bennem, amivel jobb utakra téríthetném a következőkben. Amikor azonban kireggeledt, és lementem a műhelyembe, hogy munkával valamelyest elűzzem fejemből a kellemetlen gondolataimat, nyitva találtam a ház ajtaját, amit a fickó elillanása után, lefekvésem előtt gondosan bezártam.

– Berontottam Madeleine szobájába, de ő nem volt ott. Sehol sem volt az egész házban. Vigasztalhatatlan voltam, mert meg voltam győződve róla, hogy öngyilkos lett. Magamra kaptam a ruháimat, hogy a rendőrségre siessek, és kezdeményezzem kere-

sését. Amint azonban kiléptem az utcára, egyik barátom jött velem szembe zavartan, lélekszakadva.

– Menekülj, negyed óra múlva már késő – kiáltotta felém, visszataszkolva a házba, és néhány szóval elmondta, hogy mi a helyzet. A zálogba adott fegyvereket számos más értékes holmi mellett egy hercegtől lopták el, és már két napja nyomoznak a tolvaj után.

– Számomra, aki ez alatt az idő alatt nem hagytam el a házat, teljesen ismeretlen volt ez az esemény, Madeleine azonban kétségtelenül értesülhetett róla a városban, vagy esetleg a szeretője mondta el neki. Még mielőtt kireggeledett volna, a bíróságra siegett, és feljelentett a tolvajlás főkolomposaként, és bejelentette, hogy az ellopott javak nálam vannak.

– Barátom, aki alárendelt beosztásban volt a rendőrségnél, még hozzáfűzte, hogy már elrendelték a letartóztatásomat, aztán könyörögni kezdett, nehogy eláruljam, majd sürgősen távozott.

– Ártatlan voltam, de miként tudtam volna ezt bebizonyítani? A rosszindulatú teremtmény azt is bejelentette továbbá, hogy a többi ellopott holmi is a házamban van. Milyen kényszerítő eszközöket alkalmaztak volna, hogy vallomásra kényszerítsenek, hová rejtettem azokat. Aztán a Bastille! Legjobb esetben is évekig tartó eljárás, a letétbe helyezett fegyverekre adott kölcsön és kétségtelenül minden körülmények között vagyonom legnagyobb részének elvesztése még abban az esetben is, ha végül kiderül ártatlanságom.

– Tűnés innen! Ráadásul időm sem volt rá, hogy sokáig okoskodjak. Zsebre vágtam csekélyke készpénzem, amim még volt, néhány értékesebb követ úgyszintén, melyeket gyorsan kifeszítettem foglalatukból. Csak ekkor, amikor indultam, hogy elhagyjam a házam, vettem észre egy összehajtott papírt a bejárati ajtó mögött. Madeleine búcsúlevele volt, és meg is tudom mutatni önnek.

Tacailo ezeknél a szavaknál egy meglehetősen gyűrött papírt vett elő, amit tárcájában tartott értékei mellett, és átadta

Cerroviejonak, aki egy pillantást vetve az írásra, fejével bólintva megjegyezte:

– Úgy van, ahogyan sejtettem.

A levél így szólt:

Tagaile uram!

Tisztességes lányként nem maradhatok tovább ebben a házban, melyet sajnos tolvajok barlangjának kell tekintenem. Tegnap esti ellenem tanúsított közönséges viselkedése érlelte meg bennem ezt az elhatározást, amit már régen dédelgettem. Egyébként, ha nem fognak felszólítani rá, magamba zárom szégyenletes viselkedését.

Minden jót.

Madeleine Durmont

– Gondolhatja – jegyezte meg Tacailo –, hogy már korábban megfogalmazódott benne, hogy hamis feljelentést tesz ellenem, miközben a levél elején...

– Ezt értem, de ennél még többet is tudok – válaszolta Cerroviejo. – De miért nevezte magát a lánya Durmontnak, és nem Tagaile-nek?

– Durmont az anyja neve volt.

– Értem – válaszolta Cerroviejo –, és mondja csak, nem tudja véletlenül, hogy a mi kedves Madeleinénk megkapta-e a levelet, amit ön Fernando del Noronhából írt neki?

– Nagy isten! – kiáltott fel Tacailo –, maga meg honnan tudhat erről? Persze tényleg tengerre szálltam, de...

– Kedves apósom – szólt közbe Cerroviejo – Isten útjai csodálatosak és kifürkészhetetlenek. Abban a szerencsében volt részem, hogy hosszabb ideig férje lehettem Madeleinének, míg végül velem is úgy tett, mint önnel, és bár más indítékaim voltak, én

is kénytelen voltam elhagyni Európát. Német „Altenberg” nevem magam fordítottam le chilei nyelvre, amennyire tudtam, nehogy úgy járjak vele, ami itt gyakran megtörténik, mint ahogyan erről az ön neve is tanúskodik, hogy bosszantóan félreértelmezik.

Ezt követően Cerroviejo, akit egyelőre meghagyunk ezen a néven, újonnan fellelt sorstársának elmondta saját történetét, melyet késő éjszaka az alábbi szavakkal fejezett be:

– Ezért, kedves apósom, rendkívül örülök annak, hogy ön, mint ékszerész, ért az ilyen dolgokhoz.

Régi ismerősök

A zsarnok megbukott, legalább is egyelőre, ami azt jelenti, hogy Napóleont 1814. április havában Elbára száműzték.

A művészetek és tudományok szabadon ismét a magasba emelkedtek, N., vagy ha akarjuk NN. városának vidám vásári forgataga visszanyerte régi fényét.

A szép Izidor bodegájának ajtajában állt, és dobjával szórakoztatta a közönséget.

Talán a kedves olvasók is látták a szép Izidort? Nem vagyok annyira együgyű, hogy az 1814-es, hanem a mai Izidor iránt érdeklődnék, mivel az Izidorok sohasem halnak ki. Az imént említett Izidor 1814-beli nagyapja, aki annak idején rám, az akkori fiúcskára oly mérhetetlen hatással volt, hajszálpontosan hasonlított a maira, amennyiben az akkori kosztümöt a mostanira cseréljük.

A mai Izidor haja sötétszőke, amit talán vörösnek is mondható, és ennek a hajnak a fürtjei zsenialitása ellenére néhány helyen annyira tömör, hogy leginkább összefilcesedettnek mondhatnánk.

Szemei sötétkékek, orra erősen hajlott. Izidorunk profilja teljes mértékben keleties hatást kelt, de van benne valami keltai is. A fajok kereszteződése kétségtelenül csodát művelt, mesterművet alkotott.

A jelenlegi Izidor kabátjának tónusa sötét, színe azonban meghatározhatatlan, se nem kék, se nem barna, se nem zöld, viszont pettyezett, azaz apró, sárga és piros pettyekkel van ellátva. Manapság ilyesmit viselnek, ez a legmodernebb, Izidornak is ezért van ilyen ruhája.

Mellénye virítóan kék, nyakkendője égő anilinvörös vagy viola, esetenként rányomtatott aranyvirágokkal díszítve. Nadrágja világosszürke, de erőteljesen lilába hajló.

Izidor karaktere művészi, túlnyomórészt zenei irányban.

A szép Izidor a dobot veri. A dob verését közönséges kifejezésnek tartja, ezért jó hangulatú baráti társaságban püfölésként szokta emlegetni, dobolásról sohasem beszél.

Ebben a püfölésben azonban végtelen szeretet és érzelmesség, költészet és romantika rejlik. Ő maga állítja ezt, határozott meggyőződésenként, és ebben igaza is van, hiszen a művészek a legkevésbé sem lehetnek szerények, már csak anyagi okokból sem.

De nézzük csak, amint dobjátékával a többi öt zenészt irányítja, hallgassuk csak, amint végigpüföl egy adagiót, ingatja loknis hajfűrtjeit, átvarázsolja a szivart szájának egyik sarkából a másikba, pusztán nyelvének segítségével, mivel kezei más, nemesebb tevékenységgel vannak elfoglalva. Nézzük végig továbbá, amint a muzsikuskok felé hol dorgáló, hol dicsérő, bátorító pillantásokat vet, tekintete sugárzik, ha észrevesz egy fiatalasszonyt, aki csodálja játékát, és biztos benne, hogy a nő csendben rajong érte. Higgyék el nekem, hogy végtelen szeretet és érzelmesség, a költészet és romantika világa rejlik a szép Izidor dobjátékában, és nézzék el nekem, hogy ennyit beszélek róla, akinek hasonmása 1814-ben R.-ben a bodega előtt állt, melyet sajátjának mondott, és az általam eddig soha nem látott holmikat hozta el direkt Párizsból R.-be.

A kíváncsiak sokasága, a nagy szabad térségen felállított bodegák között tolongva ebben a pillanatban a „nagy manézs” felé igyekezett, ahol néhány percen belül kezdik az állatok etetését. Hatalmas húsdarabokat kezdtek feltűnést keltve feldarabolni a bódé előtt, hangos csattanással vályúba dobálva a darabokat. A bódé külső peremén nagy, tarka, meggyűrűzött madarak egyensúlyozva rikácsoltak utálatos hangon, és egy majom tisztességtelen mozdulatokat tett az ifjúság nagy tetszésére és egy idősebb, erkölcsös úr megbotránkozására, aki azzal fenyegetőzött, hogy dicséretre méltó módon feljelentést tesz ezért a rendőrségen.

A műlovar társaság tagjai, akiket annak idején „angol lovasok”-nak neveztek, és az akrobaták, akiket régen éppúgy, mint a bűvészeket „művész” névvel tiszteltek meg, testületileg indultak az állatbodega felé.

Az ő munkaidejük csak órákkal később kezdődik, és éppúgy, ahogyan még ma is szokásos, a művész társadalom ingyen beléphet bármely előadásra.

Ma pedig egy *boa constrictor* etetésére kerül sor! A trópusi országok népeinek óriáskígyója, mely előszeretettel fogyaszt el bölényborjakat, hossza olykor eléri a száz lábat, vagy még annál is többet, nem mérgező, pusztán ereje miatt veszélyes, de itt kivételesen csak tizenkét-tizenhárom láb hosszú, és láthatóan vonakodva nyeli el az istállóban tenyésztett nyulakat.

Madam Antonelli, a manézs tulajdonosa hatalmas kalappal, rajta viszonylag nagy tollakkal felcicomázva, nem hullámozó, de hatalmas keblein sárga fémből készült méretes láncsal, melyet még egy hatéves gyermek sem tartana aranynak, a kasszánál üldögélve hanyagul csörgette a tallérokat. A jelenlévő hölgyek és az angol lovasok kisasszonyai madam Antonelli szerecsenjeit cukkolták ostoraikkal, miközben odabent olykor néhány nagyobb vadállat üvöltése harsant fel.

Ekkor azonban a zenészek, akik mindeddig a bodega előtt polki lármát csaptak, elhagyták helyeiket, hogy bemenjenek, a kis-

asszonyok sem cukkolták tovább a szerencseneket, és szintén beosontak a függöny mögé.

Az előtér üres volt. A szent helyről már senki sem lépett elő, hogy felhívja a publikum figyelmét a boa mai, különösen érdekes produkciójára. Az esemény rövidesen meg is történik, és madam Antonelli nem szeret tolakodó lenni. A komoly dolgok magukért beszélnek.

A bodegán kívül álldogáló publikum szétszéledt, hogy részben más, olcsóbb műélvezetek után nézzen.

Megtekintették a „világ két legkisebb embere”, és „az óriás Fanni”, minden oroszok cárijának első óriás udvarhölgye című produkciókat. Megnézték az idomított bolhákat, melyek parányi ezüst és arany kocsikat vontattak, ami annak idején újdonságnak számító és közkedvelt produkció volt, vagy a gyakorlatozó papagájokat, akik apró ágyúkkal lövöldöztek.

Signora Carcarutti, a magnetikus próféta jósnő, aki bekötött szemmel jósolt és megmondta, hogy két dobókockával hány pontot dobott a kíváncsi néző, pillanatnyilag hány szeretője van, házas vagy sem, szintén elegendő kíváncsi nézőnek örvendhetett.

Monsieur Chatard viaszbábú kabinetjébe csupán egyetlen úr tért be, és mivel a madam nem hagyhatta el a pénztárt, és monsieur nem volt jelen, a szép Izidor felhagyott a dobszólójával, hogy odabent a bodegában tájékoztassa a nézőt.

Az idegen különös és igencsak takarékos embernek bizonyult.

A pénztárnál a belépődíjat már előkészített aprópénzzel fizette meg, vöröslő, vacak krajcárokkal, és néhány pfenniggel.

Azonban sem a madam a kasszánál, sem pedig Izidor nem volt képes valamelyest kifürkészni a betérő látogató arcvonásait. Arcának alsó részét hatalmas nyakkendő rejtette, olyan, ami néhány évvel korábban volt divatban, a kalapja pedig, melyet nem vett le, teljesen eltakarta a szemeit, majdnem még orrának felső részét is.

Úgy tűnt, hogy az úr csak kevés figyelmet fordít a párizsi monsieur Chatard viaszfiguráira. Teljesen közömbösen haladt el Wellington, Talleyrand, és Robespierre előtt. Alig vetett futó pillantást Charlotte Cordayra, aki hatalmas konyhakéssel a kezében békésen áldogált áldozata, Marat mellett, és éppoly kevésbé méltatta különösebb figyelemre a többi nagy uralkodót, akik között a szultán volt az utolsó, utána Napóleon következett, de őt Chatard ügyesen a kor szellemében a rablók és szélhámosok közelében helyezte el. Aztán látni lehetett még Louis Dominique Cartouche-t, akinek a dicsősége évszázadok elteltével sem halványodott el, Johann Bücklert felesége, Julchen Blasius mellett, továbbá a bajor Hieselt, és néhány további tekintélyes személyt a csavargók és tolvajok társadalmából. A sort egy rácsok mögött guggoló, láncra vert visszataszító lény zárta, kétségtelenül egy börtön foglyát imitálva.

– Ez meg kicsoda? – kérdezte az idegen úr.

– Ez a híres méregkeverő, gyilkos és rabló, Mauschel Welsch – válaszolta a szép Izidor –, aki jelenleg életfogytiglan tartó büntetését tölti Mainz börtönében.

Ezt követően Izidor odalépett egy ládikához, mely az egyik ablaknál volt felállítva, belseje onnan kapott fényt. Kezét egy kis függönyre tette, amely egy tányérnyi méretű optikai üveget takart.

– Itt abban a szerencsében van részem – mondta Izidor –, hogy életnagyságban mutathatom meg önnek a híres császármetszést, de előtte kérek egy kis borralalót.

Az idegen úr kétségtelenül undorodott az ilyesfajta látványosságtól, mert kezeit kabátzsebébe süllyesztve odébb állt anélkül, hogy egy szót szólott volna.

– Ajánlom magam – kiáltotta utána a madam, amint kifelé menet a vendég elhaladt mellette, miközben a szép Izidor odalépve a főnöknőjéhez mérgesen megszólalt:

– Hitvány alak! A nyomorult, egyetlen krajcárt sem tejtelt. Kezd elegend lenni! Egész nap püfölöm a dobot, este meg nincs mit zabálnom. Egy lélek sem tér be hozzánk.

– Izidor – válaszolta enyhe szemrehányással madam Chatard –, nekem talán jobban megy? Szegény ártatlan asszonyként nem szenvedek ugyanolyan kínokat?

– Madam Madeleine Chatard szenvedései ellenére testileg jelentősen terjedelmesebbé vált, ami figyelemre méltó módon nem ritkán fordul elő szegény, sanyargatott lelkeknél mindkét nem esetében. Haja sűrű maradt és fekete, orcái enyhén vörösebbek lettek, teljesen mindegy, hogy természetesen, vagy mesterségesen. Bizonyos életkorú férfiak számára mégis egészen elfogadható személyiség volt annak ellenére, hogy nemrég múlt negyvennégy éves.

A szép Izidor fiatalsága ellenére azoknak a bizonyos életkorú férfiaknak a nézetét vallotta, mivel jóllehet kezdetben kétkedő pillantásokat vetett a madamra, de aztán arcvonásai egyre barátságosabbá váltak, és közelebb lépett az asztalhoz, amely mellett a főnökasszony helyet foglalt.

Madam Chatard nekilátott gyűrűkkel felcicomázott ujjaival a kasszában keresgélni, és miután kihúzta onnan, a szőnyeggel fedett asztal alá dugva máris rátalált a szép Izidor nyitott tenyerére, aki ekkor háromféle mozdulatot tett.

Egyik kezét zsebre vágva ujjaival futólag ellenőrizte a kapott garasok számát. Másik kezének hüvelykujját mellényének karkivágásába dugva az angol urak szokása szerint négy ujjával dobolni kezdett. Ez azért történt, hogy a bodega előtt elhaladók számára elfogulatlannak tűnjék. Térdével azonban többször is hálásan megérintette a főnökasszony dús idomainak egy részét, melyek a keskeny székecskén már nem fértek el.

Izidor érzelmes, hálás fiatalember volt, és a jóságos madam Chatard barátságos mosollyal tekintve rá, megszólalt:

– Maradjon hűséges hozzám, Izidor, de legyen óvatos! Tudja milyen durván bánik velem olykor a férjem.

– Ki fogom hívni párbajra – válaszolta a szép Izidor –, ha még egyszer...

Ebben a pillanatban azonban egyetlen ugrással a bodega előtt termett, és hevesen elkezdte püfölni a dobot, de magányosan, mivel a zenészek szünetet tartottak. Vagy azért, hogy kölcsönös látogatást tegyenek szomszédos produkcióknál, vagy iganak valami szíverősítőt.

Monsieur Chatard, régi barátunk, a kiállítás tulajdonosa közeledett. Meglehetősen megöregedett az elmúlt tizennégy év alatt, amióta nem láttuk, haja már erősen őszült, de még mindig erőteljes férfinak volt mondható, szemei ugyanúgy villogtak, mint régen. Jelenleg azonban fenyegető vonások tükröződtek arcán.

– Hol vannak a zenészek? – kiáltotta el magát mogorván, amint odaért.

Izidor a fejét a bal vállára billentve elbűvölő, felejthetetlen dobszólót vert le. Úgy tűnt, szemeit félig lehunyva nem is hallja az „úr” kérdését. Teljes lényét igénybe vette a művészet.

– Tökfilkó! – kiáltott rá Chatard mérgesen –, az ostoba dobverésed egyetlen kutyát sem csalogat ide. Tudni akarom, hová lettek a zenészek, miért fizetem én őket?

– Bizonyára szétszéledtek egy kis szünetre – szólalt meg a madam.

A férje haragos pillantást vetve rá ostoba libácskának nevezte, anélkül azonban, hogy a becéző formulát a szokásos értelemben gondolta volna.

– Azt én is látom – fűzte hozzá –, de játszaniuk kellene, azért fizetem őket.

– Három napja nem kaptak egy fityinget sem – válaszolta az asszony haragos hangnemben.

– Hallgass! – kiáltott rá Chatard hevesen, odalépve az asztalkához, melyen a kassza állt, kinyújtva felé a kezét.

– Add ide, pénzre van szükségem!

A spórolós háziasszony azonban mindkét kezét védelmező mozdulattal a szentséges objektum fölé tartotta.

– Nekem is szükségem van a pénzre – válaszolta –, és semmi kedvem sincs éhezni, miközben te mindent...

– Te! – kiáltott rá Chatard haragos vigyorral. – Vigyázz magadra, mert úgy jársz, mint tegnap!

Mi is történt tegnap? Ha nem tévedünk, érdekes elbeszélésünk elején már említettük, hogy egy francia soha nem üt meg egy nőt. Lehet talán, hogy Chatard nem is francia?

A madam közben kezdett tekintettel lenni a körülményekre, mert elhallgatott, de előszedve zsebkendőjét a szemei elé tartotta. Talán azért, hogy a barbár ne lássa könnyeit, melyeket kegyetlen viselkedése csalogatott elő, vagy pedig azért, hogy óvja arcfestékét. Ki is lenne képes kifürkészni az asszonyi szív mélységeit? Ő azonban hangosan felzokogott, és néhány pillanat múlva megszólalt:

– És képes vagy ezt tenni velem, aki mindent megtett érted, feláldozol, azért a tolvaj, gyilkos néemberért, azért a visszataszító vénségért!

– Ó! – válaszolta Chatard –, a Paskale tíz évvel fiatalabb nálad.

Szavai közben magához ragadta a kasszát és felnyitotta.

– Már megint csak ennyi! – mondta mérgesen, miközben tartalmát a zsebébe rázta.

Amint azonban ekkor az asszony kicsit hangosabban, mint kellett volna, követelni kezdte a bevétel egy részét, közben váltakozva hol zokogva, hol panaszosan nyomorúságos sorsát emlegetve, a férje morogván odanyújtott neki némi aprópénzt:

– Hagyd abba a bögést, te ördög! Az emberek már kezdenek összeverődni, még ez hiányzik!

A boldogtalan Madeleine beletörődött a néhány darab tízpfennigesbe, amit kapott, és megtört szívvel visszahúzódott az évszázad kiemelkedő viaszfigurái közé.

Férje a kezeit nadrágzsébébe süllyesztve, a bodega külső függönyét félrehajtva füttyörészve kilépett, közömbös képpel az égre tekintve, mintha az időjárás változást kémlelné. Igyekezett megmenteni a ház tisztességét, és elrejtteni a házastársi civakodást az indiszkrét kíváncsiskodók elől, eljátszva az elfogulatlant. Izidor, a házibarát pedig hűségesen segített neki ebben, ahogyan ez gyakran elő szokott fordulni. A civakodás közben fortissimót, most pedig adagiót dobolt, ami már elegendő volt arra, hogy észrevehetetlenné tegye a még mindig odabent tartózkodó sértett asszony csendes panaszkodását.

A kíváncsiskodók szétszéledtek, de néző még mindig csak nem akart felbukkanni. Monsieur Chatard csendben elhagyta a helyszínt, és eltűnt a forgatagban. Felesége azonban távozása után ismét előkerült, és helyet foglalt a kiürített kassza mögött.

– Bűdös kutya – mormolta csendben maga elé, ökölboszorított kezekkel, résnyire megnyíló ajkakkal. – Átkozott kutya! De várj csak, eljön még az én időm!

Madam Chatard továbbra is bosszankodott. Zokon lehetne ezt venni neki? A szerencsétlenség férje képében olyan gyorsan tört rá, még annyi ideje sem maradt, hogy megfelelje a kasszát. Aztán az a fenyegetés, a szégyentelen emlékeztetés a tegnapi esetre. Ráadásul még „a Paskale tíz évvel fiatalabb, mint te” megjegyzése is...

– Na várj csak, eljön még az én időm!

De hagyjuk most a fenti jelenettel megzavart családi boldogságot! Az elévült munka után jöjjön a megérdemelt pihenés. Elérkezett a záróra ideje, a bodegákat bezárták, még az angol lovaso-

két és professzor Maestranóét, a híres varázsló és bűvészt is, akik egy ideig még lámpafény mellett is dolgoztak.

Aztán az ő lámpáik is eltűntek. A téren, ahol a bódék álltak, már csak egyetlen olajlámpa pislákol egy földbe vert pózna tetején, miközben kollégái már régen elszundítva, az esti szélben elvégzett kötelességük után engedélyezett szórakozásuknak megfelelően vidáman himbálództak a vashuzalokon, melyekre fel voltak függesztve, és mindenféle derűs, vagy mondhatnánk úgy is, csikorgó hangokat hallattak.

A gázvilágítás annak idején még nem terjedt el, legalább is abban a városban nem, ahol történetünk zajlik, és akkor még nem lehetett megcsodálni a szép, apró, lángocskákat, melyek jelenleg a holdfény nélküli éjszakáinkat díszítik, és a legtöbb esetben messze felülmúlják a világító rovarok által kibocsátott fényt.

Miközben tehát odakint a téren leszállt az éj, annál világosabb volt odabent az „Ezüst Hold”-hoz címzett fogadó mindkét termében, ahol élénk volt az élet.

Az „Ezüst Hold” régi, a kor igényeinek megfelelően jól bevált fogadóba már régi idők óta betérnek a vásárt látogató művészek, utazó lókereskedők és más, hasonló foglalkozásokat űzők, és ha nem tévedünk így van ez mind a mai napig. Ilyen későn már foglatkoznak a mindenféle osztályba tartozó vendégek, akik szokásuk szerint esti italukért térnek be, és a művészek veszik át helyeiket. Ezen az estén is meglehetősen ez volt a helyzet.

A művészek és vásárolók foglalták el a legtöbb helyet mindkét teremben, és igencsak zajos derű uralkodott, bár olykor a még jelen lévő világiak bizonyos előítélete is megfigyelhető volt. A nagyobbik részt képviselők összetartottak. A konkurensok kerültek egymást.

Az angol lovasok direktora lovagias módon társalgott madam Antonellivel. Csoportjának hölgyei és urai, valamint a kötéláncosok kölcsönösen szórakoztatták egymást

Szinyor Julio Maestrano, a magasabb szintű mágia professzora a manézs tulajdonosához és direktorához csatlakozott. Finoman és illedelmesen volt felöltözve fekete frakkjában, és bizonyos mértékig a magasabb civil társadalmat, a tudományt képviselte, miközben a lovasok sarkantyús csizmáikban és szűk, rövid lovagló kabátkaikban inkább katonás megjelenést mutattak.

Ez a társaság néhány asztalnál meglehetősen elszigetelten foglalt helyet, miközben egy kisebb állatbemutató gazdájától elhatárolódtak, aki ezért haragos tekintettel szemlélte őket.

A két légtornász is egymástól távolabb foglalt helyet. Műsor-számaikban a publikum oktatására mindketten légballonokat eregettek, melyek gondolájában élő macska volt, és a konkurencia miatt sajnos elképzelhetetlen volt, hogy megértsék és kedveljék egymást. Ették a vacsorájukat, miközben halálos ellenségek voltak, ami azonban nem akadályozta őket abban, hogy többi kollégájukkal derűsen társalogjanak.

Egyikük, monsieur Dubroi az óriás Fanny mellett foglalt helyet. Ugy tűnt, szenvedélyes vonzalmat érez a hölgy iránt. Eközben a két kannibál, akik napközben élő tyúkokat marcangoltak szét fogaikkal, és azt mesélték róluk a közönségnek, hogy más ételt nem is fogyasztanak, látszólag kevésbé érdeklődtek a szebbik nem iránt. Nagy igyekezettel tömték magukba a sült májas hurkát, mivel most késő este a publikum ezt már nem látta, és az „Ezüst Hold” étlapjának minden kínálata igencsak kedvükre volt.

A két kannibál egyébként tisztességes és szolid fiatalember volt, akik a tekintélyes mennyiségű sört, melyet elfogyasztottak, mindig készpénzzel fizették meg, és egyébként sem tartoztak senkinek.

Egyikük Nepomuk Nasenhärlein volt Bils-Biburg-ból, másikuk, Franz von Paula Zöbelmeier Unterammergau-ban született, és mindketten teljes mértékben kultiváltak voltak, mivel hosszú időt töltöttek képzett emberek társaságában.

Mellettük Agathokles Apistos, a görög föld fia, a kelet első kozmetikusa foglalt helyet, aki szintén májas hurkát fogyasztott,

de ennek ellenére erős rózsaoaj illatot árasztott magából, miközben hódolatteljes szavakat intézett Caroline Klöppfelhez, aki őfensége a szultán legfelsőbb bolhakereskedője volt.

A széplány a keblei között bizonyíthatóan hurcolt magával egy arany láncocskával foglyul ejtett bolhát, melyet szívének vérével táplált.

Az elbűvölő Caroline szintén ártatlan kedvence volt baloldali szomszédja, Sebastian Zacharias Nudelhuber, akinek több párnával megemelt ülőhelyet alakítottak ki, hogy valamelyes rálátást tegyenek lehetővé számára az asztalra. Annak ellenére, hogy ő volt Portugália királyának kedvenc törpéje, kifogástalanok voltak hazafias érzelmei, és kinyilvánította, hogy sohasem fogja megváltoztatni német nevét és megtagadni hazáját.

Törpe kollégáját erre az estére elvitték egy előkelő hölgyhöz, aki közelebbről meg kívánta tekinteni. Nudelhuber volt a kisebbik törpe. Derék hangulatával semmi kivetnivalót sem talált barátjának ezen a kétségtelenül pénzügyileg kedvező lehetőségén, hanem tisztességes, bár némileg talán mégis huncut, pikáns szavakkal viccelődött ezen.

Még egy párról kell említést tenni, akik nem hiányoztak egyetlen vásárról sem, és úgy tűnt, példátlanul szeretik egymást. Ők Signora Garcarutti kisasszony, a magnetikus próféta és Fritz Lippsemel Szászországból, a kanári madarak idomára, aki a legmagasabb rangú uraságok tetszésnyilvánítását is magáénak mondhatta.

Most azonban nézzünk utána régi ismerőseinknek.

Hová lett monsieur Chatard, a viaszfigurák büszke tulajdonosa? Már napok óta eltűnt, és keresve sem lehetett rátalálni.

A szép Izidor, a hűséges házibarát úgy tűnt, eközben védelmébe vette főnöke elhagyott feleségét, hiszen ott ült mellette, szívből jövő derűvel társalogva vele, kipróbált barátnőjével ugyanabból a hatalmas korszából iszogatva. Látszólag a hölgy is megvigasztaló-

dott, vagy legalább is erőt vett magán, hogy szíve bánatát rejtve tartsa a külvilág elől.

A vidámság a tetőfokára hágott, és valóban! A derű boldog pillanatait engedni kell ezeknek az embereknek, szegény ördögöknek, akik kötetlen életükért a legtöbb esetben nyomorúságos idős korról fizetnek meg, és ami még ennél is rosszabb, erre naponta gondolniuk kell, amikor napi könnyelműségük nem ér el túlárado mértéket.

De vajon jobb lesz a sorsuk, ha az ember nem panaszosan, hanem viccesen igyekszik felvázolni sajátos életüket?

Az „Ezüst Holdfény” fogadóba még néhány megkésett vendég érkezett, az utazó művészek legszegényebb fajtája, akik akkor kezdenek némi bevételre szert tenni, amikor a nap már vége felé közeledik, és borkimérésekben, vendégfogadókban „dolgoznak” néhány krajcárért.

Hárfásnők nagy, erősen rojtos vállkendőkkel, silány hanggal és kalandos frizurákkal. Magányos akrobaták, koszos, fehér-vörös gyér, hamis paszománnyal dekorált fellépő ruhákban, rongyos kabátban, egyik kocsmából a másikba sietve.

Gyakran cipelnek magukkal szőnyeget, melyet kiterítenek a padlón, leginkább azért, hogy helyet teremtsenek művészeknek mondott mutatványaikhoz, és kevésbé azért, hogy kemény kenyérkeresetükhöz puha legyen alattuk a talaj.

Szemfényvesztők, akik eszközeiket kékvirágos kendőbe kötve cipelik magukkal. Hasbeszélők, madár-, disznó- és vakkantó korcs kutyák hangjait utánzó emberek.

Röviden, az a fajta, akiknek az ember szívesen ad egy garast, a zsugorik pedig rendre utasítanak az esti szórakozás zavarásáért, miközben szegények számaikat talán ingyen is szívesen előadnák egy hálás közönségnek.

Mialatt a különféle most megjelent, a mutatványosok társadalmának szerény autoritású képviselői leginkább egy asztal köré tömörültek, egy férfi is belépett. Madam Chatard és kísérijének

közelében foglalt helyet, de úgy tűnt, nem tartozott a harmadosztályú művészekhez.

A szép Izidor, annak ellenére, hogy az idegen más ruházatot viselt, mint napközben, azonnal felismerte azon személyként, aki nem volt hajlandó megtekinteni a császármetszést, és nem adott borralalót. Ezért lenézve őt, kevés figyelmet fordított rá.

Madam Chatard ezzel szemben néhányszor kíváncsi pillantást vetett az idegen felé és úgy tűnt, mintha régi emléket igyekezne felidézni magában, miközben a megfigyelt a maga részéről látszólag ezt nem vette észre. Tekintetével a többi vendéget fürkészte, és végül, mintha valami korábbi ügylettel lenne elfoglalva, jegyzetelni kezdett.

Hirtelen azonban a madam a térdének enyhe érintését észlelte, ami azonnal meg is ismétlődött, de mivel ismerte az ilyesmit, nem tett semmiféle árulkodó mozdulatot, hanem miközben valami jelentéktelen kérdést tett fel a szép Izidornak, kezét lassan és észrevétlenül lefelé csúsztatta.

Csakhamar egy csizmafejet érintett, és azon egy keskeny papírt, melyet felvett, mire a csizma eltűnt.

Madam Chatard mindeközben egy pillantást vetett az idegenre, akinek arcizma sem rezdült, és nem tett semmiféle észrevehető mozdulatot sem. Ennek ellenére csak ő egyedül lehetett a sajátos üzenet küldője.

Most már csak el kellett volna olvasnia a cetlit anélkül, hogy Izidor figyelmét magára vonja, ezért hirtelen felnevetve így szólt hozzá:

– Nézze csak, milyen szemtelenül viselkedik a törpe!

Izidor a jelzett hely felé nézett, és úgy találta, hogy Nudelhuber sohasem volt tisztességesebb, mint éppen most. Ezért csodálkozva nézett főnöknőjére, aki ekkor már éppen a cetlit olvasta, miközben az idegen felé beleegyező gesztust tett, és amint a szép Izidor kétségbe vonta, hogy a törpe tisztességtelenül viselkedne, a nő felfortyanva rászólt:

– Maga pont úgy viselkedik, mint a férjem. Mindent jobban akar tudni.

Az idegen ezt követően hamarosan távozott anélkül, hogy akár egy pillantást is vetett volna a madamra vagy a szép Izidorra, és nemsokára a pár is némán követte őt.

A csizmafejen továbbított üzenet egyszerű volt:

„Holnap reggel tízkor, a városi arzenálnál. Feltétlenül Egyedül!”

Másnap reggel vasárnap volt, a bodega ezért zárva maradt, és Chatard, miután morogván megreggelizett, szokása szerint távozott.

Később a madam tizennyolc krajcárt adott a szép Izidornak azzal a megjegyzéssel, hogy egyen egy kolbászt és igyon rá valamit, és miután ily módon őt is ártalmatlanná tette, amennyire lehetett, kevésbé feltűnő öltözetet véve magára, elsietett a jelzett helyre.

Néhány megkésett templomba igyekvőn kívül csak kevesen jártak az utcán, és a térre érve, melyet annak idején még nem díszítettek palotaszerű épületek, mint manapság, már ott találta az idegent.

- Mennyi ideje van? – kérdezte amaz.
- Valamivel több, mint egy órányi.
- Rendben van, annyi elég is.

Ezt követően a nőt a nem túl távoli, a városkapuhoz vezető, meglehetősen széles főutcán végigvezetve végül befordult balra. Ekkor a „fal” mögött jártak, a túlökkészítők régiójában, ami ép-poly tiszteletre méltó iparág, mint a többi. A mesterek parányi fürkéikben és boltíves műhelyeikben nem éppen kellemes szagok terjesztői, ami részben az égett szaru, másrészt a félig oszlásnak indult paták következménye.

Madam Chatard az orrát fintorgatta, kísérője azonban, aki eddig egy szót sem szólt, hidegvérrel megjegyezte:

– Nem túl finom illat, itt viszont zavartalanul beszélhetünk. Az utca némi megszakításokkal körülveszi az egész várost, és mivel a műhelyek ma zárva vannak, és a néhány lakóház lakói mindannyian a templomban vannak, az ember magányos lehet. Madamocska, megismer?

A szavakat nem túl erős, ámde mégis a zsidó dialektus félreismerhetetlen árnyaltával ejtette ki, és madam Chatard gyanúja ennek következtében bizonyossággá vált. Ennek ellenére a megszólaló arcába nézve határozottan válaszolt:

– Nem!

– Nem – ismételte meg az idegen mérgesen –, a hasonmásom ott van a ritkaságai között, és mégsem ismeri meg Mauschel Welscht?

Az aggodalom árnya suhant át az asszony arcán ezeknél a szavaknál, különösen a hangnem miatt. Talán veszélyesebb helyzetekben is volt már, ezért azonnal összeszedte magát, majd nyugodtan megszólalt:

– A bódénkban lévő hasonmás képe nem hasonlít a magáéra, mivel a férjem, fogalmam sincs róla, melyik csirkefogó hasonmásának adta a maga nevét tréfából, és azon a szerencsétlen estén annak idején csak rövid ideig volt részem abban a szórakozásban, hogy láthattam magát, ezért...

Mauschel Welsch hevesen mordult egyet ezeknél a szavaknál, és népének szokása ellenére mérgében teljesen eleresztette a gyeplőt. Kétségtelenül dühében, mely erőt vett rajta, teljes mértékben visszazuhan a zsidó dialektusba, amiről az előbbi látszat szerint részben már leszokott.

– Szórakozás! – kiáltott fel dühösen –, micsoda szórakozás! Ugrat engem, asszony? Ki ígért fele részt Welschnek a zsákmányból, ki lőtt rá a fejére, mint egy veszett kutyára, megvakítva fél szemére, ki lökte be a vízbe? Elettfogytiglani börtönre ítélve, fél

szemére vakon, sebhellyel a fején, amivel az ember többé nem kereshetné meg tisztességesen a kenyerét, mert első pillantásra minden törvényszolga azonnal felismerné?

Madam Chatard megállva válaszolt:

– Welsch úr, ha úgy viselkedik, mint egy kisgyerek, egy lépést sem megyek tovább magával.

– Madamocska ült már börtönben? Verték többet naponta, mint amit el lehet viselni?

– Milyen pimasz – válaszolta madam Chatard.

– Annak lett volna helye a börtönben, aki a jó kis kövecskével meglopta a társát!

Madam Chatard hidegvérűen hátat fordított, hogy elinduljon visszafelé, ahonnan jöttek. és látszólag a legcsekélyebb izgalom nélkül visszaszólt:

– Ha hozzám merészel nyúlni, segítségért fogok kiáltozni. A házak nem annyira üresek, mint ahogyan gondolja. Az óbégatása máris kíváncsiakat csalt az ablakokhoz. Különben is, semmi dolgom sincs magával!

Azonban mégiscsak volt valami dolga vele, mert Mauschel Welsch kezdte belátni, hogy nem kellett volna elragadtatnia magát szenvedélyes megnyilvánulásával.

Amit Madeleine már részben tudott, akit, mivel most régi időket idézünk fel, nevezzük korábbi ismert nevén, valamint ami most tudomására jutott, foglaljuk össze röviden ahelyett, hogy a két érintett vitáját hallgatnánk.

Miután Chatard megígérte Welschnek, hogy megkapja az elrabolt gyémánt értékének felét, és a társaság igyekezett eltűnni a helyszínről, Welsch csak nagy nehézségek árán tudta követni a többieket, mivel a kis Altenberg meglehetősen súlyos sérülést okozott a lábán.

Chatard, miután „érzékeny” búcsút vett Sibyllétől, odaszólt neki, amikor visszatért a rablókhoz, támaszkodjon a vállára, hogy így segítsen neki a továbbjutásban. Mauschel Welsch meghatódva ettől a figyelmességtől, megígérte, hogy osztozkodáskor nem fogja követelni a nyereség oroszlánrészét, hanem nagyvonalúan fog viselkedni.

Ilyen körülmények között értek a hegy lábához. A többiek harminclépésnyivel előttük jártak, egy erdei gyülekezőhely felé igyekezve, amiben korábban megállapodtak.

A hátramaradottak, köztük Madeleine és a kis Louis, úgy tűnt, testben-lélekben összetartanak, azonban amint át akartak haladni egy patak felett átvezető pallón, Chatard egyetlen szót sem szólva zsebéből előkapta pisztolyát, Mauschel feje felé lőtt, és betaszította őt a vízbe, majd olyan jelzést adott az előttük lévő cinkostársainak, hogy üldözik őket.

A banda Chatard vezetésével erre gyorsan továbbsietett, és hamarosan átjutottak a tartomány közeli határán, ahol pillanatnyilag már biztonságban voltak, Mauschel Welscht pedig a víz egy ideig lefelé sodorta.

Valószínűleg a hideg víz térítette hamarosan magához, a partparti éberbozótba kapaszkodva kimászott a partra, majd ismét elájult. Reggel a környéket bejáró dragonyosok találtak rá.

Eleinte nagyon megsajnálta, mivel őt is a rablók áldozatának tartották, Mauschel pedig hosszasan, idegesen játszott a megtámadottat, aki alig tud megszólalni, és csak kusza emlékei vannak az ellene elkövetett gyilkos támadásról.

Végül azonban véletlen folytán ruházatába bevarrva egy reszelőt találtak, tovább motozva előkerült még egy tolvajkulcs, hamis útlevelek és különféle felettébb gyanús tárgyak.

Mauschel Welsch erre hirtelen tébolyultságot kezdett megjátszani, ami nem akadályozta meg a dragonyosokat abban, hogy az előkapott körözés, bíróságok által kibocsátott tájékoztatók valamint további barbár találmányok alapján, melyeket az igazság-

szolgáltatás a szegény csirkefogók életének megkeserítésére talált ki, felismerjék és letartóztassák a régen körözött, hírhedt Mauschel Welscht. A bíróság végül életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélte.

Még mindig a tébolyultat játszotta, amikor rendeltetési helyére szállították, ahol azonban megfelelő kezelés hatására meglepően hamar visszanyerte tudatát, és kevésbé kedvtelésből, hanem sokkal inkább kényszerből, nagy igyekezettel szötte a gyapjút.

Jobb szemét szétroncsolta a lőpor tüze. A golyó azonban nem hatolt be a koponyájába, hanem egy darabon súrolta a homlokát és koponyacsontja elülső részét, aminek csúnya, elálló sebhely lett a következménye. Az ily módon szerzett különös ismertetőjével csak megjátszotta az elmebeteget, bár az agyrázkódás következtében kétségtelenül maradandó ingerlékenység jelentkezett nála, ami korábban sohasem volt jellemző rá.

Ennek ellenére nem árulta el Chatardot. A bosszút részesítette előnyben. Ha Chatardot elkapják és felakasztják, ő maga pedig marad a börtönben, mi haszna lett volna belőle?

Hallgatott tehát, vallomásai használhatatlanok voltak, később pedig jó magatartást tanúsítva abban reménykedett, hogy kegyelemben részesül, vagy megszökik.

Ha sikerül, az volt a szándéka, felkeresi Chatardot vagy Madeleinét, és követeli a fekete gyémánt értékének rá jutó részét. A követ csak néhány pillanatig látta, de annak nagysága a legszebb reményeket keltette benne.

Ne lett volna igaza ebben a reménységben? Ne követelhetett volna részesedést Chatardtól, aki alkalmatlanná tette korábbi tevékenysége folytatására, kenyerének becsületes megszerzésére, ahogyan ő nevezte, hiszen hogyan lophatna, rabolhatna bárki, akinek olyan ismertető jele van, mint neki? Ne lenne tízszer akkora a veszély számára, mint bárki másnak?

Ezért úgy gondolta, a kétségtelenül bőségben dúskáló Chatard fizessen neki mindennek előtt tisztességes járadékot. A továbbiakat meg majd kitalálja.

Azonban minden látszat szerint ez a Chatard még mindig egy szegény ördög, és ami még ennél is rosszabb, egy korhely alak.

Már egy éve volt, hogy Mauschel Welsch meglépett a börtönből. Nélkülözések között élt át ezernyi veszélyt. Kereste, amit eddig nem talált meg, és most megtalálta, amit nem keresett, miliomos helyett egy alávaló mutatóvanyost.

Ez volt az, ami pillanatnyilag felháborította. Hová lett a kövecske, hová lett a fekete gyémánt, hol van a pénz?

– Ez egy hosszú és szomorú történet – mondta Madeleine, elgondolkodva, fejét ingatva. – Nem mondhatok el mindent teljes egészében, csak annyit, hogy a kő még megvan.

Mauschel Welsch felhorkant, mint aki megkergült, de Madeleine megnyugtatta őt, majd folytatta:

– Valóban, még a miénk, azaz az övé, és ha maga rendes ember, akkor mi ketten összefogva szerezzük meg őt, azaz a követ.

– A tegnap esti fiatalember a barátja – jelentette ki hirtelen másra terelve a szót Welsch.

– Valóban – válaszolta Madeleine –, de benne nem bízhatok meg. Azt hiszem, maga is így gondolja. Azonnal elhagyna engem, és világgá menne a kincssel. Mi ketten viszont összetartanánk, és ráadásul olyan emberre van szükségem, aki ért az ékszerekhez és drágakövekhez.

Mauschel Welsch, jóllehet már a hatvanas éveiben járt, hirtelen értékelni kezdte az asszonyi bájt, ami ebben a korban is előfordul. Kutakodó és kedves pillantást vetett Chatard testes feleségére, majd megszólalt:

– Hol tartja a követ?

Madeleine elfogulatlanul válaszolt:

– Bevarrva egy bőrvöbe, a ruhája alatt, de képtelenség hozzájutni. Sohasem issza le magát annyira, hogy önkívületbe esne, és egy alkalommal, amikor utána akartam nézni, úgy elvert, hogy sem előtte, sem utána annyira sohasem tette, bár elég gyakran nekem szokott esni.

Madam Chatard kezei görcsösen ökölbe szorultak, és könnyek buggyantak elő szemeiből.

– Ó, az én drága első férjem! – sóhajtott fel érzelmesen elmerengve, minden bizonynyal ide illő emlékeiben.

– Na ezt azért mégse! – válaszolta Mauschel vállát vonogatva, miközben félre fordította a fejét.

Aztán magyarázatok következtek, miként lehetséges, ami hihetetlennek tűnik, hogy a kő még mindig tulajdonosa kezében van, annak nyomorúságos helyzete ellenére. Miért nem adta el? Átok ülhet azon a kövön, ami minden tulajdonosa számára lehetetlenné teszi, hogy vevőre találjon.

Ahogy Altenberg járt, ugyanaz történt Chatard esetében is.

Az Altenberg kastélyban bekövetkezett végzetes estét követően Chatard Madeleine és Louis társaságában otthagya a rablókat, akik egyébként is nagyon elégedetlenek voltak a csekély zsákmánnyal, amihez hozzájutottak.

Welschen kívül, akiről Chatard azt hitte, hogy sikerült örökre elnémítania, a többiek közül senki sem tudott a kőről, az újdonsült házások pedig Franciaországba utaztak, hogy ott értékesítsék a kincset.

A Sibyllétől elrabolt értékekkel, és Altenberg íróasztalából el tulajdonított pénzzel sikerült tisztességes látszatot keltve fellépniük. Chatard eladta Sibylle ékszereit, más köveket vásárolt, az ügyleten azonban kevés nyereségre tett szert, de közben drágakövek kedvelőjeként vált ismertté, és pillanatnyilag ez is volt a célja.

Ekkor előhozakodott a fekete gyémánttal, egy ügyesen kitalált mesével magyarázva, hogyan került hozzá.

Az érdeklődők kezdetben elképedve szemlélték a követ, megcsodálták méretét, de senki sem érdeklődött az ára iránt. Amikor Chatard magától közölte, megbízójától engedélyt kapott, hogy egymillió tallérért értékesítse, biztosították őt, ennél sokkal többet ér, de ennek ellenére senki sem mutatott hajlandóságot, hogy éljen az olcsó vétel lehetőségével.

Végül állítólag Chatard engedélyt kapott a külföldi nagybirtokosától, aki a gyémánt tulajdonképpeni tulajdonosa volt, hogy odaadhatja félmillióért is, de még ezen az áron sem talált vevőre, és amikor a kő árát tovább csökkentette, kinevették, és nyíltan a szemébe mondták, hogy a kő hamis.

Akárhányszor kapott ilyen választ, a tiszteletre érdemes családfő családja részéről becsmérő megnyilvánulásban részesült, és nem csak a kis Louis volt az egyetlen, aki ennek következtében bántalmazásban részesült.

Ilyenkor szemére vetette Madeleinének, ő volt az, aki eltérítette korábbi karrierétől azzal, hogy elcsábította az átkozott gyémánt miatt, mire amaz kezdetben könnyezve azt válaszolta, hogy az iránta érzett szerelem az egyetlen vétke, és szándéka csupán az volt, hogy boldoggá tegye.

Később, amikor egyre méltánytalanabban bánt vele, azt válaszolta férjének, hogy bármikor folytathatja félbeszakított karrierét, mivel az semmi más nem volt, mint csalás, lopás és fosztogatás.

Chatard és feleségének viszonya napról napra egyre borúsabbá vált.

Gyakran költöztek, de a gyémánt eladásának története kis változatokkal mindig maradt a régi, és miután Sibylle Schiefer hajadon hozománya utolsó ezüstkanalának értékét is felérték, abba a helyzetbe kerültek, hogy vagy elkezdenek dolgozni, valamiféle üzletbe kezdve, vagy éhen halnak. Chatard az első változatot részesítette előnyben.

Annak ellenére, hogy gyakran volt durva és szigorú nevelt kisfiához, Louishoz, semmi esetre sem hanyagolta el nevelését.

A tehetséges fiúcskát derék, bátor zsebtolvajjá képezte ki, megtanította neki továbbá, hogyan osonjon be házakba, és készítsen ott gyorsan viaszlenyomatot a kulcsokról. Megmutatta neki, hogyan kell feltörni zárat, zajtalanul reszelni és fűrészelni, kátványozott vászonnal benyomni ablakokat a legcsekélyebb zaj nélkül, és ugyanilyen igyekezettel megtanította a gyereket birkózni, mászni és ugrani.

A fiúcska, aki már jó szolgálatok teljesítésére volt képes és Madeleine, aki szintén használhatónak bizonyult, Chatard társaságában a fenséges Rajna folyó mentén vándorolt. Az elbűvölő, szőlővel borított partvidék nem csak a környék békés lakói számára volt kellemes, hanem rablóbandák és csirkefogók gyülekezőhelye is volt.

A család több baráttal és ismerőssel találkozott arrafelé, akikkel együtt romantikus, derűs életet folytattak, tekintettel a rendőrségre gyakran költözve át egyik partról a másikra, végül a körülmények kezdtek ismét rosszra fordulni.

Madeleine gyorsan továbblépett ezen a perióduson, csak annyit említett még, hogy Chatard és ő a már ismertetett viaszbabú kiállítás tulajdonosai, és Chatardnak mostanában az a szándéka, hogy ezzel a tevékenységgel eljut Oroszországba, ahol reményei szerint előnyösen eladhatja a gyémántot.

– Chatard az átkozott kő tekintetében éppúgy viselkedik, mint első férjem – mondta az asszony. – Állandóan magánál tartja, de senkinek sem mutatja meg, legalább is nekem nem, és úgy tűnik, minden nyomorúság és koplalás ellenére bele van bolondulva, annyira, hogy véleményem szerint még egy jó ajánlat ellenére is tartózkodna attól, hogy idegen kezekbe kerüljön.

Egy ideig szóltanul mentek egymás mellett, aztán Mauschel Welsch megszólalt:

– Ostoba történet. Én azon a véleményen vagyok, hogy az a kő hamis.

Madeleine tagadóan rázva a fejét válaszolt:

– A kő valódi! Altenberg elvitte Boisen gyémántcsiszolóhoz Hágába, aki a követ valódinak tartotta.

– Minden elismerésem! Ismerem őket. A legkiválóbb szakértők, apa és fia. De hogyan juthatnánk hozzá a kőhöz?

Madeleine komor mosollyal nézett rá, mintha tekintete csak véletlenül futott volna végig a férfi homlokán lévő sebhelyen.

– Azt hiszem – válaszolta aztán –, meg kell akadályoznunk Chatardot abban, hogy Oroszországba utazzon.

Családi események

Az egyetértés és szerelem génusza gyakran tér vissza olyan szívekbe, ahonnan az ember örökre száműzöttnek véli. A magasztos istennő, arra tanít bennünket, felejtjük el embertársaink hibáit, és a tolerancia, az általános elnézés még magasabb fokára lépve arcát ismét kegyesen fordítja azon halandók felé, akik korábban ellenségesen gyűlöltek egymást.

Ilyenkor a mereven elzárkózó szívekbe éltető, meleg napfény tér vissza, az emberek ismét testvérként kezdik szeretni egymást. Az idézett hallhatatlanok kétségtelenül kegyes irgalommal fordultak a Chatard család felé. Az elszállt boldogság visszatérőnek látszott, a merev ellentétek eltűnedeztek, a szétzilált egyetértés helyreállt, és a nemes, szelíd türelem tűnt Chatardék és barátaik egyetlen irányelve lenni.

Közben kénytelenek vagyunk követni tetteiket, kevésbé azért, hogy megfigyeljük őket, nem válnak-e visszaesővé, hanem sokkal inkább azért, mert a fekete gyémánt még mindig a családfő tulajdonában van, és mivel feladatunknak tekintjük, hogy szem előtt tartsuk ezt a félelmetes drágakövet.

Így hát nemsokára elhagyjuk azt a helyszínt, melynek különös előszeretettel történt bemutatásáért talán szemrehányást is érde-

melnének. Visszatérünk egy olyan országba, ahol narancsfák virágoznak, bár gyümölcsaik teljes beérése és édessége számunkra ismeretlen okból kívánnivalókat hagy maga után.

Körülbelül hathéttel a fentebb vázolt eseményeket követően megint rátalálunk régi ismerőseinkre, és pedig ismét egy nagyobb városban, egy korábbi hercegpüspöki székhelyen, az alábbi körülmények között:

Miután Chatard korábban különböző alkalmakkor, szenvedélyes pillanataiban nemtetszését fejezte ki felesége és a szép Izidor egymás iránti barátságos viselkedése miatt, a férj úgy döntött, eltávolítja ezt a nézeteltéréseket kiváltó kavicsot, így mostanság a szép Izidor már nem állt alkalmazásban a „Plasztikus Múzeum”-ban, ahogyan Chatard a műkedvelő öreg rezidencián újabban gyűjteményét nevezni szokta. Az ifjú pedig tehetségét madam Antonelli állatbemutató bódéja előtt kamatoztatta.

Helyét átvéve a műtárgyakat monsieur Louis Chatard, Madeleine fia magyarázta az érdeklődőknek, aki a közelmúltban tért vissza szülei nomád sátrába a nagyvilágban tett kisebb kirándulásról, és képességeihez képest igyekezett hasznossá tenni magát. Dobolnia nem kellett, mivel a bemutató felállítására ezúttal egy csillogó lokálban, az úgynevezett „Udvari üvegesek”-hez címzett fogadóban került sor, és nem úgy, mint korábban a szabad ég alatt felállított bodegában.

Madam éppúgy, mint korábban, a kasszánál foglalt helyet, de már nem duzzogott Chatarddal, amikor az kiürítette a kasszát, pedig voltak olyan napok, amikor férje az egésznapos bevételt az utolsó pfennigig magához vette.

Úgy tűnt, madam éppoly kevésbé veszi észre, hová folynak el ezek a pénzek.

N-ben, mint tudjuk, az asszony rosszindulatú megjegyzéseket tett Paskele özvegyre, férje korábbi ismerőseire, aki sok éves kihagyás után bukkant fel ismét, és elmesélte sorsát Chatardnak. Első férjét, Johann Schmidtet Frankfurtban felakasztották. Éveken át

kóborolt második férjével, Reuterhannes útonállóval, akit végül ugyanaz a balsors érte, mint első férjét.

Paskele elgondolkodóvá vált. Úgy tűnt, mintha nem hozna szerencsét férjeinek, ezért elhatározta, hogy többé nem bocsátkozik hosszas házassági kapcsolatba. Megtakarított pénzével visszavonult N-be, ahol Caroline Reibler néven üzletet nyitott. Mivel azonban sokoldalú tevékenységével magára vonta a rendőrség figyelmét, kénytelen volt visszafogni magát, és arra kényszerült, hogy felélje tőkéjét. Így nehéz idők elé nézett.

A megtakarított pénz hétszáz gulden volt, amit Reuterhannes egy vidéki városcában egy kereskedőtől lopott el, majd elásta. Halála előtt elárulta feleségének a helyszínt. Az asszony kiásta a kincset, ami közben már erősen fogyóban volt, amikor éppen jókor bukkant fel Chatard, aki kedvelte és támogatta őt.

A nő követte őket, amikor odébb álltak, és Madeleine, aki korábban féltékeny volt férje szívére és a kasszára, mostanra türelmessé vált, mint egy bárány. Miközben Chatard Caroline Reiblernél töltötte napjait, felesége a kasszáján ült, beszédte a belépődíjakat, amit hűtlen férje esténként magához vett, és ha az asszony olykor megengedte magának, hogy sokatmondó pillantást vessen egy-egy idősebb férfi felé, nem ítélné meg el őt ezért szigorúan.

Chatard rendszerint csak rövid időre bukkant fel, amikor este felé meglátogatta feleségét, és magához vette a kassza tartalmát, aztán megint elment, és rendszerint csak késő este tért haza a folyó túloldalán béreltek közös, szerény lakásukba.

Egyik este azonban a szokásosnál tovább maradt, és mivel feleségét a megszokott zord te helyett Madeleinének szólította, és néhány félresikeredett tréfával, kedveskedéssel próbálkozott, Madeleine azonnal óvatossá vált, mivel könnyen belátta, hogy valami támadás van készülóban. Egyébként Henrynek szólította férjét, és kedvesebb volt hozzá, mint hosszú, hosszú évek óta bármikor.

Chatard végül megszólalt:

– Figyelj csak Madeleine! Mondanék én neked valamit, de nem szabad megharagudnod miatta.

Madeleine rózsás orcáinak széle sajátosan sápadt, vagy inkább sárgás színűre, nem festett homloka holtsápadtra váltott.

Ez válni akar – gondolta magában –, pedig éppen most ez semmi esetre sem történhet meg.

Közben kezet nyújtva férjének, megszólalt:

– Beszélj, Henry! Hát lehetnek titkok közöttünk?

Milyen furcsák olykor a férfiak. Ez az ember, aki mint tudjuk, hidegvérrel követett el gyilkosságokat és rablásokat, most báortalan és meghökkent volt egy olyan asszonnyal szemben, akit ráadásul ismert, és akinek odaadó érzelmeit éppoly kevésbé tartotta valósnak, mint sajátját. Pofaszakállán végigsimítva végül válaszolt:

– Tudod, a Caroline, a Paskale igen rendes teremtés, és nagyra tart téged. Mi lenne, ha magunkhoz vennénk? Sok gondot vehetne le a válladról.

A szép Izidor miatt kért volna még néhány további engedményt, de nem volt hozzá mersze. Azt gondolta, ezzel megsértené Madeleinét.

Az nem állítható, hogy Henry rendes fickó lett volna, viszont tagadhatatlan, hogy ebben a pillanatban kicsit együgyűen viselkedett.

Madeleine szíve mázsás tehertől szabadult meg. Bár egy pillanatilag arra gondolt, hogy elájul, de hogyan tegye, hol omoljon össze? Rendes bútor nem volt a közelben a széken kívül, melyen ült. Hirtelen az is eszébe jutott, hogy egy ájulás teljes mértékben alkalmatlan megoldás lenne.

Néhány pillanat után ezért így válaszolt:

– Szívesen, Henry, nagyon szívesen, már magam is gondoltam erre. Hasznos lehetne számunkra, és – fűzte hozzá még jóin-

dulatúan elmosolyodva – azt is tudom, hogy kedveled a közelséget. Itt azonban semmi esetre. Vonuljunk tovább, és Caroline velünk tarthat, aztán már rokonunknak számíthat. Itt azonban – ekkor néhány pillanatra lesütötte szemeit, majd fojtatta – lásd be Henry, mi már egyre idősebbek vagyunk, és adnunk kell a jó hírünkre!

Chatard eddigi életében erre még sohasem gondolt. Jó hírnévre gondolni, te nagy isten!

Dermedten bámult a feleségére, aztán mechanikusan megszólalt:

– Igen, igazad van. Valóban egyre öregszünk, tekintettel kell lennünk jó hírnevünkre, és ha te – fűzte még hozzá talán nem helyes gondolati sorrendben – esetleg Izidort ismét befogadnád, nincs ellene semmi kifogásom.

Az asszony szelíden elmosolyodva ismét kezét nyújtott neki, majd megjegyezte:

– Henry, azt tényleg nem akarom. A mi helyzetünkben olykor egyedül kellene lennem vele, és néha olyan különösen viselkedett, hiszen te is tudod. Az emberek mindenfélét gondolnának.

Tényleg úgy tűnt, az asszony kezd tekintettel lenni a jó hírnevére. Jobb később, mint soha.

Chatard látszólag hajlamos volt respektálni a hallottakat, mert futólag érzelmesen megölelte őt, és már indult is, elmondani Caroline Reiblernek, felesége szíve elleni támadásának sikerét.

Amikor már kint volt a szabadban, azaz az utcán, rövid időre bizonyos mértékig különösnek tűnt számára az átélt élmény. Nem tűnődött rajta azonban sokáig, az pedig a legkevesbé sem jutott eszébe, hogy felesége előzékenységének talán más indítéka is lehet.

Szerelmes volt, ami bárkivel megtörténhet, csibészekkel és tisztességes emberekkel, öregekkel és fiatalokkal egyaránt. És régi tapasztalat szerint az ember ebben az állapotban elkerülhetetlenül

követ el ostobaságokat, egy szerelmes sohasem fontolja meg úgy a motivációkat, amelyek másokat, vagy akár saját magát irányítják, hanem kizárólag csak a sikert, vágyainak teljesülését látja.

Ebben az állapotban volt monsieur Chatard, amikor elhagyta az „Udvari üvegesek”-hez címzett fogadó előtti teret. Persze korábbi időkre ösztönösen emlékezve vetett még egy pillantást a pompás portálra, aztán sietve haladt végig a Mókus utcán, hogy Carolinéje szerény lakásához érjen, ami még elég messze volt a szomszédos faluban, szegény, de becsületes emberek környékén.

Alig várta, hogy elmondhassa az újdonságot, és mivel nagy igyekezettel lépkedett célja felé, és alig vetett pillantást az előtte haladókra, azt sem vette észre, hogy egy jóindulatúnak látszó polgárember, amint elsietett mellette, egy pillanatra megállt, aztán csodálkozva, de még inkább rémülten mormolta maga elé:

– Isten őrizzen! Ez a francia csirkefogó volt, remélem, nem ismert meg.

Madeleine szinte ugyanebben a pillanatban emlegette kedves férjét:

– Az ostoba – jegyezte meg –, bolond igyekezetében még a kasszáit is elfelejtette kiüríteni.

A tartalmát gyorsan magához vette, aztán egy ideig mereven bámult maga elé, végül gonosz mosollyal újabb megjegyzést tett:

– Még, hogy Paskelét magunkhoz venni! Azt már nem, Henry mester, azt azért mégsem, de igyekeznünk kell, mert egy szerelmes öreg bolondabb, mint tíz fiatal. A végén még képes lenne...

Ekkor Louis lépett elő a múzeumból, és nem éppen hízelgő hangon nyilatkozott a publikum műérzékéről, mivel egész délután alig akadt érdeklődő.

– Ha a reggeli zsákmány nem lenne – mondta –, amit egy ostoba zsebéből emeltem el, rosszul állnék a vasárnapi zsebpénzemmél.

Szavai kíséretében egy meglehetősen nagy ezüst zsebórát mutatott anyjának, ugyanabból az anyagból készült láncsal együtt, de aztán szemtelen vigyorral azonnal visszarejtette a zsebébe.

Madam Chatard szemét az égre emelve válaszolt:

– Szegény meglopott ember, mindentől megfosztották, amit joggal vallhatott magáénak.

Ezek a szavak azonban nem az ezüstóra korábbi tulajdonosára vonatkoztak, hanem a jelenlegire, magára Louisra, aki az alatt az idő alatt, melynek során elhagyta szüleit, kellemetlen tapasztalatokra tett szert.

Elutazott Altenbergbe, és a jelenlegi tulajdonosnak, Franz von Altenberg úrnak tártulajdonosként mutatkozott be. Különböző, igen kellemetlen érveléseket követően a jelenleg hetven éves Hieronymus Schiefer intéző karmai közé került, aki azt az örömteli hírt közölte vele, hogy napokon belül a fővárosba viteti, mivel ily módon abban reménykedhet, hogy hírt kaphat azon a bizonyos végzetes éjszakán elkövetett rablásról és gyilkosságról, valamint Sibylla kisasszony hozomány céljára gyűjtött kincseinek további sorsáról.

Louis, aki élénk ellenszenvet érzett mindenféle jogi viszonytalanságokkal szemben, és talán attól tartott, hogy esetleg rossz fényt vetődne nevelőapjára és anyjára, elszállítást megelőző éjszaka során szerényen és zajtalanul távozott a csavargók számára fenntartott börtöncellából, melynek során jól jöttek neki a fiatal korában Chatardtól tanult ügyeskedések. Madam Chatard szavai ezekre az eseményekre vonatkoztak.

– Légy óvatos, amikor túl akarsz adni rajta – fűzte hozzá anyai aggodalommal, amire Louis magabiztosan válaszolt:

– Ugyan már! Welsch annyi zsidó orgazdát ismer a városban, hogy a legcsekélyebbtől sem kell tartanom.

Chatard papát barátnője, Caroline tárt karokkal fogadta, és amikor megtudta, hogy nemsokára egészen az övé lehet, ahogyan

illedelmesen szokta kifejezni magát, ujjongása nem ismert határokat.

Ezt az ártalmatlan derűt semmi esetre sem zavarta meg, de ekkor Chatardnak eszébe jutott, hogy megfeledkezett a kasszáról.

Caroline, avagy Paskale tapasztalatból tudta, hogy a duzzogás nem alkalmazható eredményesen minden férfi esetében, és amikor Chatard kijelentette, visszafordul, hogy jóvátegye a hibát, ő maga beszélte le róla, és elindult saját félretett pénzével, hogy bort és hideg sültet vegyen vacsorára.

Aztán lakmároztak, és a pompás Randesackerer borból elfogyasztott minden pohár borral, amit Chatard nagyon kedvelt, a szerelem vénasszonyának nyara egyre melegebb sugarakkal hatolt a szívébe.

Vannak egyének, akik számára semmi sem veszélyesebb, mint találkozás korábbi szerelmükkel, és Chatard nyilvánvalóan közéjük tartozott.

Minden pohár elfogyasztott ital után egyre közlékenyebb, egyre beszédesebb lett. Emlékeztette Paskelét a régi időkre, amikor még ugyanannak a bandának a tagjai voltak, az asszony pedig annak a Reuterhannesnek a felesége, aki annak idején a végletekig féltékeny volt, és az asszonnak mégis sikerült kicseleznie őt.

Aztán felemlítették még az ügyesen végrehajtott és jól sikerült gaztetteiket, a Franciaországban átélt élénk, kellemes életüket, majd a Németországban töltött békésebb időket, amikor derekasan összelopkodtak annyit, amennyi ehhez kellett.

Gondoltak azonban a szűkösebb időkre is, és pedig talán még szórakoztatóbbnak találták, mint a jobb időket, hiszen az ember szívesebben büszkélkedik az átélt fagyos hideggel, ha jól fűtött szobában ételekkel bőségesen megrakott asztal és telt pohár mellett üldögélve gondol a megpróbáltatásra, amikor kénytelen szűkebbre húzni a derékszíjat telt hasra gondolva, miközben tócsában áll vagy havat eszik, csillapítandó éhségét és szomját.

Chatard egyre élénkebb és elevenebb lett. Számos rózsaszínűnek beállított csábítás története hagyta el ajkait, miközben Paskele csak annyi féltékenységet mutatott, amennyit éppen szükségesnek tartott, és amiből látszott, hogy ő sem tegnap lépett le a falvédőről.

A régi városfalnál, ahol a házacska állt, sustorogtak a hatalmas szilfák, és bár még ősz volt, voltak hűvösebb napok is, de azon az estén langyos volt az idő. A szép időjárás fokozta a hangulatot, és amikor a bor már fogytán volt, Paskele újabb adagért ment a szomszédos szőlősgazda borozójába.

Chatard tulajdonképpen nem volt nagyivó, jóllehet olykor nem vetett meg egy-egy pohár bort, ezen az estén azonban majdnem túl sok lett a jóból.

A borospalack mellett nagyokat kezdett handabandázni hőstetteiről, és nagyzásában nyíltszívűvé vált, ami gyakorlott iszákosokkal ritkán fordul elő, vagy ha mégis megtörténik, fordított sorrendben.

„Az első pohár a legveszélyesebb az olyan ember számára, aki bírja az italt” – mondta valahol egy öreg diplomata, és ebben minden bizonnyal igaza volt.

Chatard esetében az utolsóknak volt ilyen hatása.

– Paskele, ha tudnád, amit én tudok – mondta –, ha tudnád, hogy ki vagyok! Egy milliomos! Talán még a Rothschild is csak egy csavargó hozzám képest!

Paskele azt gondolta, a bor beszél belőle. Felnevetett, és ezzel szándéka ellenére még inkább felingerelte, hogy elárulja magát.

– Micsoda? – kiáltott fel. – Kinevetsz? Hát itt van!

Rácsapott a derékszíjára. Paskele már többször kérdezte tőle, minek hordja ezt az övet, de ilyenkor mindig kitalált valami hihető mesét, ami nem tűnt fel a nőnek, de most megint kíváncsi lett.

– Biztos el van rejtve benne valami – mondta nevetve – bőr és vashuzal, más semmi! Ugyan menj már, nagy dumás vagy te!

Chatard egy kicsit még ellenállt, de aztán nem tudta magát tovább türtőztetni.

Amikor a gyémánt Paskale kezébe került, először a mutatóujja fölé tartotta, mivel azonban gyűrű ékköveként túl nagynak találta, fülbevalóként próbálgatta, majd övcsat díszeként. Aztán a fény felé tartva villogtatta, és végül visszaadta. Nem tetszett neki különösképpen, viszont elhitte hogy nagyon értékes.

– Add el gyorsan! – mondta, de amikor a válaszból megtudta, milyen nehézségek merültek fel próbálkozásai során, Paskale egyetértett vele abban, hogy Oroszországba kell menni. – Úgy élhetünk majd, mint a grófok – kiáltotta –, és terveket kezdett szövögetni, hogyan lehetne megszervezni az ottani életet, terveket, melyek többé-kevésbé azt a látszatot keltették, hogy sajátos elképzelései vannak a grófok életéről.

Chatard közben a kincsét gyorsan elrejtette, és mivel érezte, hogy talán már többet is mondott, mint kellett volna, kezdett otthonosan elhelyezkedni barátnőjénél. Túl hosszú lett volna az út felesége házáig az egész városon keresztül, a hídon át a túlsó városnegyedig, és a bor miatt is kétségei voltak. Tudta, nagyon mélyen szokott aludni, ha többet ivott a szokásosnál.

Paskale szent esküt tett, hogy barátja engedélye nélkül sohasem fogja megérinteni a gyémántot, és mindenek előtt senkinek sem fogja elárulni annak létét.

Chatard erre nyugodtan aludt el, hiszen Paskale mindenre megesküdött, ami szent volt neki. A nő szemeire viszont hosszasan nem jött álom. Csak most kezdte alaposan végiggondolni, amit az előbb megtudott. Töprengeni kezdett, és terveket szövögetett.

Hamarosan rájött, annak ellenére, hogy Chatard körülményei semmi esetre sem voltak rózsásak, a követ mégsem adná el szívesen.

Ő is éppen úgy járt, mint Altenberg, ahogyan sokan mások is kettejük előtt, és fognak továbbiak is a jövőben. Az ember nehe-

zen válik meg a hosszasan tulajdonában lévő értéktől, legyen bármiről is szó, míg meg van, hiányát csak részben érzi, és azt hiszi, vannak lehetőségei, hogy bármikor megszabaduljon tőle.

Ennek ellenére Chatard barátnője a legcsekélyebb mértékben sem kételkedett abban, hogy barátját rá tudja bírni a kő eladására.

De vajon osztoznia kellene Madeleinével, akit természetesen halálosan gyűlölt, és még annak fia, Louis is részesedne? Ráadásul még azt sem engednék meg, hogy ő ossza el a pénzt!

Milyen gyengék olykor a férfiak!

Ilyen gondolatok mellett zuhant végül nehéz álmokképekkel terhelt nyugtalan álomba. A fekete gyémánt elképzelt társtulajdonosaként első ízben szállta meg a félelem.

Chatard másnap reggel hazafelé készülődve a feleségéhez arra a gondolatra jutott, visz neki egy kis frissítőt, hogy jó hangulatba kerüljön Paskale befogadása érdekében, és mérsékelje az esetleges érzelmi szemrehányásait az éjszakai kimaradása miatt.

A kisváros, ahol történetünk cselekménye jelenleg zajlik, annak idején, de még most is, számos szűk, sötét utcácskával rendelkezett, és az utca nagyrészt magas, régies házainak földszintjein egymást érték a kisebb-nagyobb üzletek, melyekben a legkülönbözőbb holmikat kínálták a betérő érdeklődőknek.

Izrael fiainak barlangjai voltak ezek, bizományba leadott és megvásárolt cuccokkal, közelükben a keresztény kereskedők konkuráló ruhaüzleteivel, elképzelhetetlenül foltos és szakadozott használt kabátokkal, melyeket a szemtelen eladók a számukra előnyös félhomályban igyekeztek rásózni a vevőkre. Voltak ott még különféle liszteket és darákat, dohányt, tényleg új méterárut árusító boltok is, majd újabb ószeresek következtek a legkülönbözőbb kínálattal.

Chatard megállt az egyik ilyen bodega előtt. Madeleine tulajdonképpen nem kedvelte a cukorkaféléket, ifjúságának ebből a periódusából már régen kinőtt, viszont reggeli szíverősítőként szívesen fogyasztott el némi aszalt gyümölcsöt.

A gyengéd női lelkek még kipróbált egyéniségek esetén is csak ritkán tagadnak meg maguktól ilyesmit.

Megpillantva a bolt kínálatát, ahol éppen járt, Chatard belépett, és csak azt követően pillantott fel az árusra, miután végignézte a pultra kirakott árut. Amint ez megtörtént és felnézett, felettébb elcsodálkozva, dermedten és szótlánul meredt a tulajdonosra.

Jól megtermett férfi volt, lehetett úgy harminchét vagy harmincnyolc éves, csupasz, telt ábrázattal, ami minden életkorban előfordul, és nem ritkán a kezdeti elhízás jele.

Haja szőke, talán már néhány őszülő vagy fehér hajszállal keveredve, ami azonban a meglehetősen sötét, boltíves helyiségben nehezen volt észrevehető.

Végül, ami a ruházatát illeti, begombolt barna kabátja eltakarta mellénye színét, nadrágját pedig a pult takarta el a belépő tekintete előtt.

Néhány pillanat elteltével Chatard egy lépéssel közelebb lépve megszólalt:

- Csa!
- Mit óhajt? – válaszolta erre az eladó.
- Csa! – ismételte meg Chatard az előbbi, erőteljesebb hangon.
- Azzal nem szolgálhatok. – Válaszolta a derék kereskedő egyre inkább visszahúzódva a boltív sötétjébe.
- Ó, attól még mégiscsak te vagy – kiáltott fel Chatard –, ha nem is akarod megérteni régi jelszavunkat, te főcsirkefogó, lüneburgi hosszú Henrich!

Chatard hangvétele jó indultról tanúskodott, semmi esetre sem fenyegető, de hangos, rendkívül hangos.

- Kérem, ne lármázzon olyan hangosan – mondta a másik. – Nagyon kérem! Ha van valami mondanivalója számomra, jöjjön be a belső szobába!

Felnyitotta az asztallapot, és Chatard a következő pillanatban egy valamivel világosabb szobácskában találta magát, mely egy az udvarra nyíló ablakon át volt megvilágítva.

Belépve, Chatard gúnyos tekintettel nézegette régi barátját:

– Te gazfickó! Miért nem akartál megismerni?

A hosszú Henrich, aki most már nem titkolhatta tovább kilétét, elnézést kérő hangon válaszolt:

– A kinti félhomály miatt történt.

Chatard elnéző mozdulatot téve érdeklődni kezdett:

– A tiéd ez az üzlet?

– Igen, az enyém, de nem nagyon rentábilis. Szegény ember vagyok.

– Nagy csibész vagy te, mint amilyen annak idején voltál – válaszolta Chatard. – Nagy csirkefogó, de szívből örövendek, hogy viszontlátlak. Ne aggódj, nem akarlak elárulni, legalább is jelenleg nem, és kölcsönt sem akarok kérni tőled.

– A feleségem is nagyon örülni fog – válaszolta Henrich halkán. A „jelenleg” megjegyzés nem nagyon tetszett neki. Chatard folytatta:

– Micsoda? Megnősültél? Hol bujkál a feleséged? Hol hódítottad meg?

– A nevem Peter Kolbius, a feleségem neve pedig Babette Kolbius.

Ez egy egészen együgyű válasz a kérdésekre – mondta Chatard. Az ember persze nevezheti magát, aminek akarja, de mindenesetre szívesen látnám a feleséged.

– Itt vagyok – szólalt meg egy hang, és egy oldalajtón belépett Babette Kolbius.

Chatard a hang felé fordult, és olyan leplezetlen csodálkozással tekintett a ház asszonyára, hogy az hangosan felnevetett.

– Ezer ördög! Őt vetted feleségül?

– Igen – válaszolta Rohrdommel. – Engem, senki mást, és semmi oka sincs, hogy panaszkodjon rám, mindaddig, amíg házasságban élünk.

Chatard fesztelenül felnevetett, aztán kezdődtek a kölcsönös beszámolók.

Madam Babette Kolbius évekkal ezelőtt, amikor még Rohrdommelnak nevezte magát, egészen tisztességes összegecskét „talált”, és ezt követően nemsokára észrevette, hogy Henrich a szokásosnál kedvesebb pillantásokat vet felé. Próbának tette ki, amit a hódító kiállt, azaz nem lopott el egy bizonyos összeget, amit szándékosan rejtett el úgy, hogy barátjának feltétlenül rá kellett találnia.

– Persze azért, mert az összezt akarta megszerezni – vetette közbe Chatard

Babette asszony azonban nem hagyta kizökkenteni magát, hanem folytatta utolsó szerelmi történetének elmondását régi ismerősének.

Annak idején tört ki a szabadságharc, ami Henrich keblébe trombiták harsonájaként és kardok csörömpöléseként lopakodott be. Rajongott az emberi jogokért az első Francia Köztársaság idején, és ne kellett volna szíve vérét ontania, egy teljesen legális szabadságharcban, melynek során hazafias alkotmányt lehetett, sőt kellett megteremteni?

Lelkesen énekelte annak idején: „Adjatok egy kardot erős jobb kezembe!” – azonban eszébe sem jutott volna kezébe venni, ha valaki adni akart volna neki.

Tudta, hogy az igazi bátorság nem a vak kardcsörtetésből, durva aktív és passzív vérontásból áll. Aki képes kivétel nélkül minden körülmények között megfékezni harci dühét, az az igazi hős, az igazi bátor ember! Hiszen voltak neki kötelességei. Magára kellett volna hagynia mennyasszonyát a mozgalmas idők viharában? Győzött az igazi bátorság. Otthon maradt, összeházasodtak,

és a pár az asszony kívánságának megfelelően a kedélyes délre vonult, miközben a férj az intelligens északot részesítette volna előnyben. Az aszalt gyümölcs döntötte el a kérdést.

– Ezt meg hogyan értsem? – szólt közbe Chatard –, ez egy ostoba beszéd.

– Általában az aszalt gyümölcsről van szó, kedves Chatard úr – válaszolta Babette asszony. – Körte és almaszeletek, vidéki aszalt szilva, birsalma, cseresznye és meggy, és a többi finomság. Látja, amikor még Rohrdommel voltam, sok mindent szerettem, és most, amikor már öregebb lettem, valamihez ragaszkodnia kell a szívnek, és mostanában a vidék termékei iránt érzek vonzalmat, amit itt a környéken a legjobb forrásokból lehet beszerezni, és a tőkénk megduplázódik.

Peter Kolbius úr könyökével titokban megbökte feleségét, miközben így szólt Chatardhoz:

– Végtelenül örvendek, hogy látom, tehát már maga sem lopásból él?

– Nem, becsületes üzletemberekké váltunk.

– Annál jobb!

Chatard erre elmondta régi, váratlanul megtalált barátjának, hogy egy múzeum tulajdonosa, és körülményei egyáltalán nem kellemetlenek, és miután vásárolt egy zacskó aszalt szilvát, elköszönt két ismerőstől azzal, hogy nemsokára visszatér.

Peter Kolbius úr szívélyes kézfogással köszönt el tőle, és miután Chatard befordulva a következő utcasarkon eltűnt, panaszos hangon mondta feleségének:

– Ó, istenem, istenem! Nem lesz ennek jó vége ezzel a franciával! Visszajön, pénzt kér kölcsön, és zsarolni kezd. Már látom előre, hogy tönkre fog tenni bennünket.

– Te teljesen megőrültél – válaszolta Babette asszony. Már tegnap este is feleslegesen aggódtál, amikor találkoztál vele a Színház utcában. Mit árulhatna el anélkül, hogy saját magát is

veszélybe ne sodorja. És még, hogy pénzt zsarolna. Egyszer ad neki az ember valamennyi aprópénzt, aztán soha többé. De most vedd fel az öreg kabátodat, menj fel a padlásra, és forgasd át az aszalt szilvát! Az most a legfontosabb.

A háziúr felsóhajtva távozott. Babette szívében azonban régi emlékek ébredtek, a spessarti malom, és a szabad, szellős, zöld erdőben töltött derűs órák.

– Édes istenem – mormolta magában – jóllehet már tiszteletre méltó asszonnyá váltam, de ha a francia hozzám fordul bizalmával, nem fog csalódni. A pénztárt én kezelem.

Amint Chatard a hosszú, sötét utcát elhagyta annak számos üzletével, nem vette észre, hogy az utolsó boltívek egyikében két férfi gondosan visszahúzódott tekintete elől, a bejáratnál felfüggesztett öreg ruhák mögé bújva.

– A mama azt mondja – suttogta az egyik, amikor Chatard már eltávolodott –, hogy igyekeznünk kell, mert ha a Paskele már nálunk lesz, nehezebb lesz végrehajtani.

– Ma este beszélni fogok a mamával – hangzott a válasz. – A mama megfontolt, derék asszony.

Madam Chatard jóindulattal és barátságosan fogadta férjét, de az aszalt gyümölcshez kezdetben nem akart hozzányúlni azzal a kifogással, hogy elrontja a gyomrát, de miután Chatard gyanútlanul néhány darabot elfogyasztott, mégiscsak megkívánta ő is, és hálásan megette a maradékot.

Férje elfogulatlanul mesélte neki, hogy találkozott Rohrdommellel és a hosszú Henrich-hel.

– Én persze senkivel sem találkozok, hiszen egész nap itt ülök a kassza mellett – válaszolta az asszony.

Miután azonban Chatard megint elment, maga elé mormolta:

– Na, még ez hiányzott. Megint kettővel többen vannak, akik ismerik őt.

Gondolatait érdeklődő nézők szakították félbe, mivel az üzlet néhány napja jobban ment, mint korábban.

Chatard már régen nem volt olyan jó hangulatban, mint tegnap és ma. Madam elviselhető és barátságos volt, Paskele szeretetre-méltó, a múzeum iránti érdeklődés megfelelő volt, hozta a pénzt, elutazása előtt a Rohrdommelből még egy kis pénzt ki akart pumpálni, ahogyan kötetlenül ki szokta fejezni magát. A tolvajnyelvet már régen nem használta, kizárólag csak szükség esetén.

Azt, hogy az asszony Henrich távollétében hajlandó lenne pénzt kölcsönözni neki, az idősödő kreatúra szemein látta.

Elindult Paskele menedékhelye felé, és azt tervezgette, hogy este ismét megpróbálkozik a Rodesackerer borral, ami tegnap annyira ízlett neki. Az aszalt gyümölcs, amiről Rohrdommel áradozott, ostobaság – gondolta –, az olcsó bor viszont csábító, de rögtön belátta, hogy ez nevetséges. Ha a gyémántot el tudná adni Oroszországban, egészen másfajta borokat ihatna. Tehát irány Oroszország!

Paskele nagy szemeket meresztett, amikor meghallotta, hogy a Henrich és a Rohrdommel a környéken él.

– De ne szaladj oda rögtön hozzájuk – mondta Chatard. – Egyáltalán nem említettem nekik, hogy te is itt vagy, később majd együtt elmegyünk hozzájuk.

Ez azonban a legkevésbé sem állt szándékában, mert attól tartott, kölcsönkérési akciója dugába dőlhet Rohrdomelnél, ha az tudomást szerez Paskele jelenlétéről, és bár érzelmes szíve volt, üzleti és pénzügyekben szeretett a maga ura lenni.

Paskele viszont igyekezett rábeszélni, hogy mindjárt most, még délután menjen haza a feleségéhez, a múzeumba, és este jöjjön vissza egy órácskára. Nem kellene visszaélni Madeleine engedékenységeivel – mondta –, igyekezni kell jó hangulatban tartani őt. Azonban egészen más okai voltak. Tegnap óta a gyémánt nem ment ki a fejéből.

Percről percre egyre elviselhetetlenebbnek tűnt számára, hogy a gyűlölt Madeleine is részesüljön a mérhetetlen gazdagságból, amihez a drágakő eladása esetén lehetne hozzájutni.

Sokkal inkább elfogadná, ha két régi társuk, Henrich és a Rohrdommel kapnának szerény részesedést. Így hát alig távozott Chatard, ő is elindult, hogy felkeresse őket, és hamarosan meg is találta a boltív alatti üzletet.

A hosszú idő ellenére, amióta nem találkoztak, Henrich pillanatokon belül felismerte. Chatard felbukkanása, és visszaemlékezés a régi időkre jelentős mértékben segítette ebben. „Az ördög ide űzi az egész bandát” – mormolta maga elé bosszúsan és rémülten. Rögvest két szem aszalt szilvát gyömöszölt két pofájába, szemeit résnyire összevonta, vállait megemelte, és óbajor dialektusban megkérdezte Paskelét, hogy mit óhajt. Ő azonban szeretetre méltó naivitással válaszolt:

– Ó, fűjd csak föl magad nyugodtan, te hosszú, lüneburgi akasztófavirág, én azért mégiscsak megismerlek. De hívd csak elő a Rohrdommelt is, fontos dolgot akarok megbeszélni veletek.

Henrich sóhajtva lenyelte a két aszalt gyümölcsöt.

– Agyó élelmiszerbolt és vidéki termékek kereskedelme, ha ez így megy tovább – mondta magában szótlanul, attól tartva, hogy Paskale ugyanazt az utat járja, mint tegnap Chatard.

Babette Kolbius asszony kezdetben szintén jó ötletnek tartotta megjártsani a becsületes polgárfeleséget. Paskale azonban a nyakába ugrott, hízelt nevekkel szólítgatva őt, ami gyorsan megoldasztotta a régi barátnő szívét.

Henrich is hirtelen megváltozott, amikor meghallotta a fekete gyémánt történetét, Paskale látogatásának indítékát.

Nagyra becsült, tiszteletre méltó idős kor volt itt tényleg kilátásban. Sok-sokezer tallér! Több százezer, talán még több is! Te jószágos isten! És mindez elérhető egyetlen húzással, dobással vagy ütéssel. A módszer pillanatnyilag még teljesen nyitott. Agyó aszalt szilvák, és az összes többi aszalt gyümölcs és Rohrdommel

is, gondolta a férfi, most azonban más értelemben, mint korábban. Ilyesfajta gondolatai közben egy pillantást vetett az érintettre, de aztán gyorsan lesütötte szemeit, mert észrevette, hogy az asszony máris gyanakvóan figyel. Aztán kifejtette a nézetét:

Már annak idején gondolt rá, hogy az éjszakai rablásnak más célja lehetett, mint az a néhány ezüst holmi és egyéb kacat, amit zsákmányoltak, de Chatard mindig ilyen volt. Mindig kihasználta barátait saját céljai eléréséhez. Most viszont sokkal rosszabb a helyzet. Ráadásul a Chatard felett felfoghatatlan hatalommal rendelkező Madeleinét is ismeri. Chatard akárhányszor csatlakozik fiatalabb, csinosabb lényekhez, Madeleine mindig visszaragadja magához. Most ráadásul már jogszerű, hites felesége. Oroszországba készülnek, és ha sikerülne eladni a gyémántot, ugyanez fog történni a kedves Paskelével is, azaz Madeleine őt is, a vétélytársát szintén el fogja adni rabszolgaként vagy jobbágyként. Oroszországban ez a szokás. Szibéria és kancsuka. Szegény, kedves Paskele! Részvétellel nézett rá, és vöröses, szőrös kezével macskul törölgette szárazon maradt szemeit.

Aztán folytatta, és kijelentette, hogy az osztozkodás gondolata akár valami csekély végkielégítés vonatkozásában is ostobaság. Még, hogy Chatard? Azt éppen nem vitatná, hogy amennyiben eljutnak odáig, adna néhány ezer tallért Paskelének.

– De akkor mi történjen? – kérdezte Paskele szinte sírdogáló hangon.

Peter Kolbius úr látszólag mély gondolataiba merülve hosszabb ideig maga elé meredt.

– De ott van az a szegény gyerek – jegyezte meg halkán. – Ő lenne a leginkább jogosult az egész kincsré, és neki ki segítene?

Persze a szegény „gyerek” már a harmincas éveit közepén járta, és jogi szempontból jogosultságának bizonyítása a kincsré még a legmerészebb ügyvéd számára is kétséges kimenetelű lenne, de az már más kérdés, hogy az ember szívesen hiszi el azt, amit szívesen hall. Ez régi igazság.

– Igen, de nekem ki fog segíteni a vagyon megszerzésében? – zokogott fel Paskale. – Én egy szegény özvegy vagyok, magamra hagyatva a nagyvilágban, senki sem törődik velem!

A tiszteletre méltó aszalt gyümölcs kereskedő sokat adott volna érte, ha a kedves felesége legalább öt percre a suttogás hatótávolságán kívülre elhagyta volna a helységet. Az sem tetszett neki, hogy az asszony szokása ellenére, ami számtalan nőre igaz, egyetlen szóval sem vett részt a társalgásban, és csak nem tágitott, felszólítani pedig, hogy menjen ki valamiért, vagy valami más ürüggyel megpróbálni eltávolítani, teljesen haszontalan próbálkozás lett volna. A férj ezt jól tudta.

Néhány pillanat elteltével ezért így szólt:

– Mi aligha keveredhetnénk bele ebbe az ügybe. Letelepedett kereskedők vagyunk, az üzletünket pedig befolyásolhatná, ha...

A Rohrdommel még mindig nem szólt egy szót sem. Az elhangzottakra olyan gúnyosan elmosolyodott, hogy a férje akaratlanul elnémult. A gúnyos mosolyt azonban különféleképpen lehetett értelmezni.

Igyekezett megtudni, hogy egyfelől félig-meddig helyes-e az elképzelés.

– Ha – kezdett bele fontolgatásába –, ha...

Ebben a pillanatban azonban egy viszonteladó lépett be a boltba. Mivel Babette asszony semmi szándékot nem mutatott, hogy foglalkozni óhajt vele, így a férj kísérte be a belső helységbe, de az ajtót félig nyitva hagyta, és egy tapasztalt tolvaj fülével hallgatózott a kint elhangzottak iránt.

Felesége azonban egyetlen gyanús szót sem ejtett ki. Szokásos női frázisok hangzottak el: Mennyire elhagyatott lehet egy asszony férj nélkül, mekkora probléma lehet így megszerezni valamit, és hasonlók.

Összeszedte a bátorságát, és hamarosan megint kéznél volt. Úgy tűnt számára, hogy helyesen értelmezte felesége mosolyát.

– Ha – folytatta ott, ahol az előbb abbahagyta –, ha valamilyen módon sikerülne megkaparintani Chatardtól a gyémántot, talán megoldható lenne a dolog. Kezdetben minden bizonnyal tombolna, de aztán valami ügyes embert meg kellene bízni az értékesítéssel, aki aztán meghozná a sok-sok készpénzt, mire Chatard minden haragja elszállna, és szívesen osztogna Paskelével. Madeleinét pedig úgylis faképnél hagyná a viaszfiguraival együtt, és feleségül venné Paskelét.

– Csak úgy jószántából nem adná oda a követ – mondta Paskale elgondolkodva. Közben eszébe jutott az eskü, amit Chatardnak tett, de aztán minden aggály nélkül még hozzáfűzte:

– De az isten szerelmére kérlek benneteket, el ne áruljátok. Eltenne láb alól, ha megtudná, hogy valakinek elárultam a titkát.

Bravó, gondolta Henrich, azonban fennköltén így szólt:

– Becsszóra nem!

Madam Kolbius most első ízben kapcsolódott be a társalgásba:

– Ha Chatard ennyi ideig magával hurcolta a gyémántot anélkül, hogy eladta volna, akkor Oroszországban sem fogja eladni, ezért az a legjobb megoldás, ha igyekszünk megszerezni a követ, hiszen neki is jót tennénk vele, Paskale pedig hozzájutna a pénzhez.

– Tényleg – kiáltott fel Henrich –, tényleg ez lenne a legjobb. Az ember tényleg jót tenne vele akkor is, ha kezdetben akarata ellenére lenne.

– Csak úgy jószántából nem fogja odaadni – ismételte meg Paskale az előbbi véleményét, Henrich pedig lenyelte a választ, ami már a nyelvéen volt, és csupán megvonta a vállát.

Aztán egy ideig még ebben az értelemben társalogtak, végül Paskale távozott.

Amikor elköszönt, Henrich megjegyezte:

– Talán felkereslek a napokban, és majd tovább beszélgetünk.

Sokat adott volna érte, ha csak néhány szót tudott volna váltani a távozóval, de az asszony nem tágitott mellőle. A pokol fenekére kívánta őt, de amint magukra maradtak a boltív alatt, felesége huncutul megjegyezte:

– A régi szerelem nem rozsdásodik. Egy pillanatra sem hagytalak volna magatokra Paskelével. Régen is mindig futottál utána.

Az asszony visszalépett az eladótérbe, Henrich pedig csendes grimasszal szitkozódott utána:

– Átkozott féltékenység! Hülye, bolond vénasszony!

Terve határozott volt. Minden körülmények között rá kell bírnia Paskelét, hogy kezére játssza Chatardot. Miként lehetséges ez, az pillanatnyilag teljesen közömbös volt, és az is teljesen mindegy volt neki, ha meg kell ölnie Chatardot, és végül Paskelét is vele együtt. Aztán szépen felszívódna az elrabolt holmival. Előtte azonban meg kell bolondítania Paskelét, ezért elhatározta, másnap felkeresi, annak a veszélynek a tudatában, hogy esetleg Chatard is ott lesz, és mindezt felesége féltékenysége ellenére.

Ami az utóbbit illeti, nem igazán volt tisztában magával, legalább is terve megvalósításának kezdetén, a kő megszerzésekor majd tiszta vizet önt a pohárba, gondolta. Úgy tűnt számára, mint-ha az asszony részben máris elárulta volna, mindenesetre viselkedése különös volt.

Valójában nem nagyon tévedett, ahogyan madam Kolbius elmélkedése is bizonyítja, miután visszalépett az eladótérbe:

– Te észkombájn – gondolta elmosolyodva –, te szőke csirkefogó, tolvaj és gyilkos. Elvágna a Chatard torkát, felszívódnál a gyémánttal, a Rohrdommelt meg ejtenéd! De nyugodt lehetsz, öreg barátom, Chatard, nem felejttem el a régi szép órákat, és vigyázni fogok rád. Henrich ma nem tágitott mellőlem, de holnap eljövök hozzád.

Paskelének nehéz órái voltak. Tegnap még boldog volt a gondolattól, hogy Chatard útítársa lehet, de most? Ha eddigi érzelmeit

iránta szerelemnek lehetne nevezni, az mostanra teljesen elszállt. Semmi esetre sem gyűlölte, de elhatározta, hogy feláldozza őt a kincse végett. Tudat alatt talán már tegnap is hajlamos volt erre, de a szőke Henrich szavai végérvényes elhatározásra juttatták, és égett a vágytól, hogy részletesen beszéljen vele.

Aztán mentségeket keresett elhatározása miatt.

Chatard talán bizalommal volt iránta? Semmi esetre sem. Milyen régen hurcolta magával a követ, és sohasem említette. Először tegnap tette meg ezt, de nem nyíltszívűségből. A bor beszélt belőle.

Paskele semmivel sem volt elkötelezve iránta. Egyáltalán semmivel. Madeleine kétségtelenül már régen tudott a titokról, és éppen ő lenne az, aki eladná rabszolgánőnek Szibériába, vagy bárhová.

Kezdte magát ártatlan áldozatnak tekinteni. A háttérben pedig pompás ruhák, csillogó ablakos nagy házak, kocsik és lovak, szolgák és cselédek, pástétomok, édességek és édes borok lebegtek lelki szemei előtt. És a hamis, álnok Chatard mindezt meg akarta vonni tőle. – De várj csak, talán már holnap! – morfondírozott.

Amikor Chatard estefelé meglátogatta, minden igyekezete ellenére, hogy szokásosan viselkedjen, mégis szótlan, majdnem morcos volt. A bort mégis elé tette, ahogyan reggel eltervezte, Chatard pedig ivott, és mivel egyedül iszogatót, mert Paskele egyetlen cseppet sem fogyasztott, hamarosan kezdte érezni hatását.

Paskele később kezdte rábeszélni, hogy menjen haza. Tegnap már kibeszélték magukat, és most nagyon fáradt. A felesége miatt is jobb lenne, ha ma nem maradna olyan sokáig.

Chatard végül szedelőzködni kezdett, de búcsúzáskor megjegyezte:

– Holnap legyél barátságosabb, mert különben...

Paskele csak félig-meddig értette a mondat végét, de megígérte, holnap jobb hangulatban lesz. Közben a távozó mögött ökölbe szorított kézzel Henrichre gondolt.

Az utcára lépve Chatard észrevette, hogy sűrű köd ereszkedett le a vársora, még a legközelebbi tárgyakat is alig lehetett felismerni. Azt is jól érezte, hogy túl sokat ivott, és elhatározta, többé nem tesz ilyet.

Ennek ellenére eligazodott, jóllehet számos rendes polgár bajban lett volna, hogy ne tévedjen el a koromsötét éjszaka sűrű ködében, de ő nem első ízben járt sötét ösvényeken.

A főtemplomtól a folyó felé vezető széles utat szinte végtelen hosszúnak találta. Csak nem tévedt el? De mégsem! Bal felől hallotta a kút hatalmas négy csövének sustorgását, melyet napközben Izrael fiai kufárkodva szoktak körülállni, és ezzel egyidejűleg jobb felől hallotta az öreg, négyszögletes torony harangjának tompa kondulásait.

Nem számolta az ütéseket, de homályosan emlékezett rá, hogy egyszer korábban, amikor meglátogatta a várost, hallotta, hogy a torony harangjának kondulásai valamikor régen ismertetőjelnek számítottak. A monda szerint a polgárok egykor barátságosan megegyeztek, hogy az elszállásolt idegen martalócok nyakát átvágják, amikor háromnegyedet jelez a harang. De valaki, Chatard már nem emlékezett rá, ki volt az illető, elrendelte, hogy háromnegyedkor ne konduljon meg a harang, hanem csak tízkor. A polgárok közül sokan úgy gondolták, elvették az időt, és nem emeltek kezet az alvó katonákra. Mások árlást gyanítottak, és így az öreg harci gégek átvágatlanul maradtak.

– Kár – gondolta Chatard. – Milyen pompás lehet, ha álmában teszik el láb alól az embert, és sokkal humánusabb, mint akasztófán végezni.

Amint áthaladt a kőhídon, melyen csak egyetlen lámpás pislákol vörös fényével a köd homályán át, ittas kedvében a szentek kőszobrait gúnyolta, mert ott kellett állniuk a ködben a semmiért, ő pedig bemászhat a meleg ágyába. Aztán botjával végigverte

lábaikat, gúnyolódott a ködbe vesző süvegeiken, és tovább tántorgott. Alatta tompán sustorgott a folyó. A híd felett fűjdogáló hideg szelet kezdte kellemetlennek találni, de végül átért, és igyekezve folytatta útját a lakása felé.

– Hú de hideg van – mondta Madeleine, aki gyertyával a kezében jött ki elé. – A legjobb, ha gyorsan bebújsz az ágyadba.

Chatard megkérdezte, hogy Louis otthon van-e már.

– Persze válaszolta Madeleine. – Mostanában nagyon rendesen viselkedik, esténként nem nagyon megy el itthonról.

Chatard valami ilyesmit motyogott maga elé: – Tök mindegy! – Aztán lefeküdt.

A ház, melyet lakásaként választott, egyike volt azoknak a mostanra már eltűnt apró épületeknek, melyek közvetlenül a folyóparton álltak, és ablakaikból világosan hallani lehetett a sodródó víz sustorgását, ha nem is olyan hangos pezsgést, mint a hídlábak között átáramló víz hangja.

Chatard akaratlanul is hallgatni kezdte a víz sustorgását, amit a nagyobb víztömeg áramlásakor sem morajlásnak, sem csobogásnak nem lehet nevezni. Közben egy széllelés megrázta az ablakokat, aztán egy tartósabb, gurgulázó hangot lehetett hallani hosszában a folyó mentén, valamint szélirányban. Louist hallotta még horkolni a szomszédos szobácskában, és úgy vélte, a szokásosnál hangosabban. De aztán végül ő is elaludt.

Amikor ismét felébredt, éles fénysugár világított szemeibe. Madeleine állt az ágya mellett, égő gyertyával a kezében.

Fel akart ugrani, de képtelen volt rá. Érezte, hogy kezei és lábai meg vannak kötözve. Ebben a pillanatban egy arc hajolt fölé.

Egy borzalmas arc eltorzult grimasszal, melynek egyik szeme véres, gúnyos bosszúszomjjal meredt rá, miközben a másik szemgödre üres volt, homlokán pedig hatalmas sebhely.

– Megismersz engem, francia?

– Mauschel Welsch... – kiáltott fel, de nem tudta befejezni.

Madeleine még mindig ott állt a szobában, kezében a gyertyával, mellette Louis, mindketten holtsápadtan. Döbbsenten néztek Mauschel Welschre, aki mohó, reszketeg kezekkel éppen egy fémhuzalokkal átszőtt bőrvet igyekezett felvágni.

Az ágy mellett a padlón élettelenül elnyúlva hevert egy emberi test, futólag letakarva az ágyról lerántott, halotti lepelként szolgáló lepedővel.

A leplen alig lehetett árulkodó vérnyomokat látni, csak a testnek azon a részén, ahol az övet hordta, lehetett felismerni enyhe sérülés nyomait, a leplen ott volt néhány vérvörös folt. Dicséretes igyekezetében, hogy az özvegyet mihamarabb hozzásegítse örökségéhez, Welsch kétségtelenül kicsit mélyebbre vágott idelent.

Fent rendben volt minden, ott tiszta munkát végzett.

A kő ekkor a kezébe gördült. Madeleine és Louis egyszerre nyúltak utána, de Welsch gyorsan félrekapta a kezét, miközben másik kezével kiragadta a gyertyát Madeleine kezéből.

Néhány pillanatig az éles fényében megforgatta a követ, aztán visszaadta a gyertyát. Kezével benyúlt a belső zsebébe, kivett egy apró tárgyat, melyet néhányszor végighúzott a kövön.

A szobában olyan csend volt, hogy hallani lehetett a könnyű, sercegő zajt, amit mozdulatával idézett elő.

Ekkor azonban a mélységes csendet rémes, borzalmas, hallatlan káromkodás törte meg, a legszégyenteljesebb átkozódások sorozataként, a kereszténység szégyenére, Mózes népének átkai-val vegyítve. Ez a kombináció nem okozott problémát Mauschel Welsch számára, hiszen mint ismeretes, az ellene kiadott körözés is tartalmazta, hogy ötször keresztelték meg, ami jelentős profitot hozott számára, de mindezek ellenére rosszindulatú zsidó maradt.

A követ dühödten az egyik sarokba hajította, és ökölbe szorított kézzel odalépett Madeleinéhez, dűhtől reszkető, szinte sipákoló hangon kiáltozva:

– Hamis! A kő hamisítvány!

Átkozódásokkal vegyítve még többször is megismételte vészterhes kijelentését. Mikor kissé lehiggadt, beszélni kezdett:

– Ki fizeti meg nekem a pénzt, amit odaadtam a madamnak, hogy a férje zsebébe üríthesse a kasszát?

Louis közben gyorsan magához vette az elhajított követ.

– Ne óbégass olyan hangosan – mordult rá Welschre – miközben ő is megforgatta a követ a gyertya fényében.

Mauschel Welsch látszólag kezdte összeszedni magát. Nem sok értelmét látta, hogy továbbra is letanyázzon ezen a helyen.

– Tartsátok meg azt a vackot – mondta gúnyosan. Aztán szeme a holttestre tévedve még hozzáfűzte:

– Ő az én részesedésem, vigye el az ördög!

Elindult, és macskaszerű léptekkel zajtalanul elhagyta a házat.

Ez volt a legjobb gyémántpróba, és a két hátramaradott most már tényleg meg volt győződve róla, hogy igazat beszélt.

Louis a körmeit rágva borús tekintettel nézte a holttestet.

Átkozta azt, aki örökre elnémulva hevert előtte, mert olyan életpályára vezette, ahonnan nincs visszatérés, vagy talán azért sajnálta, mert csak olyasvalamit tanított meg neki a létfenntartáshoz, mint lopás, rablás és gyilkosság?

Ez nem derült ki, de ő is éppoly szótlanul távozott, mint Mauschel Welsch. Madeleine tudta: a soha viszontnemlátásra.

És ő, aki magára maradt a halottal? A követ átkozta, ami gyalázatba taszította éveken át, és haszontalan gyilkosságra készítette? Vagy talán saját magát átkozta? Ez sem derült ki.

A következő és az azt követő napokon is, miután a Viaszbábú Múzeum tulajdonosai nem jelentek meg az udvari üvegesek nagytermében, a bíróság elkobozta a kiállítási tárgyakat, és mivel jogos tulajdonos többszöri felhívás ellenére sem jelentkezett, és

hosszabb idő elteltével Napóleon császár zöld frakkját és Ausztria császáranak vörös nadrágját a molylepkék kezdték szétrágni, a maradványokat csak olyan alacsony összegért sikerült értékesíteni, ami csak félig fedezte a felmerült bírósági költségeket.

A folyó mentén lefelé a várostól nem messze lévő régi hercegi légvár közelében tavasszal a partra sodort hordalékok között egy ruhátlan férfi holttestet találtak, ami bomlása következtében teljesen felismerhetetlenné vált, és aki kétségtelenül sokkal korábban fürdés közben járhatott szerencsétlenül.

Caroline Reibler, más néven Paskale nyomtalanul eltűnt.

Peter Kolbius és felesége Babette ezzel szemben kereskedésüket Isten áldásával és látható sikerrel még hosszú időn át folytatták, és ha imitt-amott néha olcsón megvásároltak apróbb lopott holmikat, az kétségtelenül csak azért történt, hogy némi változatossággal tarkítsák az aszalt gyümölcsökkel folytatott unalmas kereskedelmet. Az uzsorakamatra adott kölcsöneik már szóra sem érdemesek, ezt csupán emberszeretetből tették.

Hegymenetben

Térjünk vissza egy évvel korábbra, éspedig ismét Chilébe, szenyor Cerroviejo birtokára.

Tréfálgató hangja ellenére, amikor nyilvánvalóvá vált számára, hogy Tacailo vagy Tagaile Madeleine apja, amaz nagyon megütöközt ezen a felfedezésen.

– Így öregemberként – mondta mélyen megrendülve –, itt ezen a helyen, oly messze a hazámtól, és talán a sír szélén, még mindig hallanom kell a gyalázatos tettekről, amiket az a nő elkövetett. Ez a nő, akit gyermekként annyira kedveltem, elárult, és elűzött a hazámból. Akárhányszor gondoltam rá, mindig abban reménykedtem, hogy talán mégiscsak képes lesz megjavulni.

Most már belátom, hogy egy szörnyeteggé vált, és nem a forró vérmérséklete, hanem kapzsisága és pénzsóvárgása miatt. És ami a leginkább bánt, hogy éppen annak a férfinak a boldogságát döntötte romba, akivel, félig-meddig honfitársammal, itt ebben a távoli országban, csupa idegenek között barátságot szeretnék kötni.

– Nem kell nagy beszédet tartania – válaszolta Cerroviejo –, és még kevésbé legyen szentimentális, kedves, öreg Tacailo. Mindkettőnkét ugyanaz nő vert át. Ez minden, és ilyesmi már máskor is előfordult, és hogy ugyanarról a teremtsérről van szó, sem jobbá, sem rosszabbá nem teszi a történeteket.

Aztán abbahagyta, és más dolgokról kezdtek beszélgetni. Jól lehet, a két férfi ettől kezdve naponta találkozott, és kölcsönös viszonyuk egyre legbarátságosabbá vált, ennek ellenére kezdetben sohasem gondoltak Madeleinére, sőt, még Európáról sem beszéltek.

Napokkal később Tacailo maga terelte rá a szót.

– Jól tudom – mondta –, hogy mindketten gondolunk rá, ön azonban a rám való tekintettel nem beszél róla. Mostanra azonban teljesen összeszedtem magam, és miután megfigyeltem, hogy egyáltalán nem neheztel rám...

Cerroviejo jóindulatú mosollyal elutasítóan intett kezével.

– Nos hát – folytatta Tacailo –, néhány dolog még nem világos számomra, ami a beszámolóját illeti. Mi történt önnel azon a borzalmas éjszakán? Miért említette, örül annak, hogy ékszerész vagyok? Hogyan került ide egyáltalán? Mindez olyasmi, amit szeretnék megtudni.

– Ha tényleg érdekli, hallgassa meg a történeteket! – válaszolta Cerroviejo. – A legkellemetlenebb pillanatokkal kell kezdenem.

– Összekötözött tagokkal hevertem a padlón. A fiam, drága Heinrichem élettelenül feküdt szintén a padlón. Nem tudtam megfigyelni, hogy az a gazember Chatard, amint megkaparintotta a kést, nem szúrta-e halálra, csak annyit láttam, hogy szegény kisfi-

amat, aki bátor közbelépésével megmentett a rabló gyalázatos tettétől, egy ökölcsapással a padlóra terítette.

– Aztán Chatard feltörte a falburkolatban lévő rejtett rekeszt, magához vette a gyémántot, és miután a többi tolvaj berontott a szobába, hamarosan valamennyien továbbálltak.

– Madeleine Chatard karján távozott, egyetlen pillantást sem vetve rám. A gyémánthoz ment feleségül, nem pedig hozzám, egy bőséges, dőzsölő élethez, nem hozzám, a nincstelen, lepusztult nemeshez.

– Egészen természetes volt, hogy egyetlen pillantást sem vetett rám. Azt hiszem, még csak nem is gyűlölt.

– A zsidó távozott utoljára, akit Heinrich megsebesített. Dühödt pillantást vetett a földön heverő kisfiúra, és bevallom, ez volt a legborzalmasabb pillanat azon a rémes éjszakán. Mi van, ha a gyermekem csak elájult, és ez a szörnyeteg a szemem előtt mészárolja le?

– Ő azonban elbicegett a többiek után. Azt hiszem, a félelem, hogy lekésik a többiektől, tartotta távol attól, hogy kezét emeljen a gyerekre.

– Miután eltűnt, halotti csend támadt, hiszen a rablók amilyen hangoskodva jöttek-mentek a kastélyban, törték fel a szekrényeket és ládákat, annyira halkán és zajtalanul távoztak. Kétségtelenül vészjelzést kaphattak.

– Nem tudom, mennyi ideig fekhettem ott. Néhányszor dühödt igyekezettel megpróbáltam megszabadulni béklyóimtól, de a vékony, sodrott zsinór, amivel megkötöztek, ellenállt minden igyekezetemnek, miközben fájdalmasan belevágott tagjaimba, így kénytelen voltam felhagyni minden további próbálkozással.

– Nevén szólítottam a kisfiamat, de eredménytelenül. Mozdulatlanul feküdt tovább. Nemsokára úgy tűnt, mintha sercegő, pattogó zajt hallottam volna. Eszembe jutott, hogy a gazemberek gyújtogatásról beszéltek, és minden kellemetlenség ellenére, ami-ben eddig részem volt, rettenetesen megrémültem a nyomorúságos

halál gondolatától, ami rám vár, ha a tűz elér hozzám, mielőtt segítséget kapnék. Félelmem azonban alaptalan volt, a zaj abba-maradt anélkül, hogy rájöttem volna, mi okozhatta.

– Egyébként az egész katasztrófa alatt egyetlen pillanatra sem vesztettem el eszméletem. Minden percről be tudnék számolni, csupán az idő tűnt végtelennek számomra ebben az állapotban, a rablók eltűnése óta.

– Tekintetem mechanikusan körbejárt a szobában, és éppen Heinrich időzött, amikor hirtelen észrevettem, hogy a fiam megmozdult. A gyermekem élt! – Nagy Isten! Minden nyomorúságomról megfeledkeztem ettől a meggyőződéstől.

– Láttam, ahogy felült. Tudja mit tettem erre? Sírni kezdtem. Olyan hevesen zokogtam, hogy könnyeim megakadályoztak abban, hogy mozdulatait tovább tudjam követni. Azt azonban mégis észrevettem, hogy felugrott. Egyik kezével a fejéhez kapott, mint ha fájdalmat érezne, aztán nagy igyekezettel körülnézett.

– Alig volt nyolc éves, de ezen az éjszakán serdülővé érett. Elfűlő hangon kiáltozni kezdtem: „Heinrich, Heinrich!”

– Rám pillantott, és elkiáltotta magát. Hangja átmenet volt a panasz és harag között. Aztán felkapta a még mindig a padlón heverő tört, mellyel a zsidót megsebesítette, és rám vetette magát. Az első pillanatban azt hittem, hogy megbolondult, és meg akar gyilkolni, de egy felnőtt óvatosságával azonnal elvágta béklyóimat, és puszilgatni kezdett.

– Felugrottam, bár nagyon fájtak a lábaim és kezeim, aztán tekintetem Rózsikára esett. A kanonissza halott volt.

– „Tömd be a vén bolond pofáját” – mondta Madeleine, és az idős asszony száját a legbrutálisabb módon némitották el, egy kendőt gyömszölve a szájába, és belökték a sarokba. A zuhanás következtében a feje kicsit megsérült, de minden bizonnyal nem halálosan, és én meg vagyok győződve róla, hogy a rémület ölte meg, és dőbbenete azon, ahogyan a kedvencével bántak, hiszen arcvonásai borzalmasan el voltak torzulva.

– Megszabadítottuk béklyóitól, és mivel láttuk, hogy az élet semmi szikráját sem mutatja, készültünk elhagyni a szobát, hogy utánanézzünk a kastélyban szolgálóknak, maradék két lakótársunknak. Heinrich dermedten nézte a halottat anélkül, hogy könnyezett volna, de amikor elfordultunk tőle, keservesen sírni kezdett, és panaszos hangokat hallott. Nem csupán Rózsikát sajnálta!

– Heinrich, miért sírsz? – kérdeztem tőle.

– Azért, mert a mama – ki sem tudom mondani...

– Nem is volt szükség rá, hogy kimondja, hiszen azonnal megértettem őt. A szegény és bánat csalta elő könnyeit, mert apja felesége szervezte meg a gyalázatot, és társa volt azoknak a gazembereknek.

– A két öreget bár szintén megbéklyózva találtuk, sértetlenek voltak. Mindketten végtelenül panaszosan jajveszékelték a sok szép holmi elvesztése miatt, ahogyan kevéske ezüst holmimat és egyéb tárgyaimat nevezni szokták. Akkor még nem tudták, hogy mindezt a gyalázatot a ház szigorú asszonya szervezte meg, és Rózsika haláláról sem hallottak.

– Két hűséges öreg szolgám ellopott holmik miatti bánata emlékeztetett ekkor a gyémántom elvesztésére, amire nem is gondoltam attól a pillanattól kezdve, amikor Heinrich életéért kezdtem aggódni. De ugyanabban a pillanatban átcikázott fejemen egy gondolat, aminek hatására felkiáltottam. Gyorsan visszaszaladtam a szobámba, és odarohantam a feltört falburkolathoz. Talán mégis lehetséges volna? Megnyomtam egy rejtett rugót, és úgy volt, ahogy reméltem. A gyémánt ott volt a helyén, a titkos belső rekeszben.

– Ujjongani kezdtem a szobában lévő halott ellenére, aki úgy tűnt, mintha eltorzult arcvonásaival szemrehányóan tekintene rám, de én mégis kénytelen voltam hangot adni örömömnek.

– A drágakő visszanyerte régi uralmát felettem.

– De hogyan volt ez lehetséges? – kérdezte Tacailo. – Hiszen azok a gazemberek magukkal vitték!

– Az előbb elmondtam önnek, hogy amikor a kő eladásával kapcsolatos minden próbálkozás megghiúsult Hágában, az öreg Boisen unokája előhozakodott egy ötlettel, ami távoli helyeken tenne lehetővé tárgyalásokat anélkül, hogy személyesen oda kellene utazni.

– Csiszolunk egy másolatot – mondta –, amit elküldenénk először Oroszországba, aztán Törökországba, és ki tudja, még mely további országokba is. Közben garantálnánk a nálunk lévő eredeti valódiságát, és viszonylag olcsó árra tennénk ajánlatot. Így megspórolhatnánk a költséges utazásokat, és minden bizonnyal jelentkeznének valódi érdeklődők.

– A derék ember fekete topázból elkészítette a gyémánt pontos másolatát, amit magammal vittem azzal a szándékkal, hogy néhány napon belül elküldöm Pétervárra. Miután az eredeti példányt elhelyeztem egy rejtett belső rekeszben, hazaérkezésem utáni második napon magamhoz vettem a másolatot azzal a szándékkal, hogy megmutatom Madeleinének és Rózsikának, és közlöm velük a szándékomat, de mivel alig szóltak hozzám, mióta hazaértem Hágából, bosszankodva inkább hallgattam, és visszahelyeztem a másolatot a rejtekhely külső rekeszébe. Azt találták meg, és vitték el.

– Ha Madeleine várt volna még néhány napot gyalázatos tévének végrehajtásával, ki tudja, mi történt volna. Végül is így volt jobb. Legalább is akkor így gondoltam.

– Megszabadultam Madeleinétől és ennek komoly súlya volt! Azt sem tagadom, milyen káröröm vett erőt rajtam, amikor arra gondoltam, mekkora kellemetlenségük származhat a csirkefogóknak a hamis kő miatt.

– Mással szinte nem is törődtem, csak azzal, hogy második fiam az erkölcsös társadalmat kövesse. Kutatásaim nem jártak eredménnyel. Mivel azonban együttlétünk vége felé olyan ellenőrzően viselkedett velem szemben, annak ellenére, hogy még

csak öt éves volt, és olyan rossz karakterről tanúskodott, hogy könnyebben elviseltem elvesztését. Remélem, soha többé nem látom.

– Reggel felkerestem ellenségem, Schiefer intézőt, akivel üzletet akartam kötni. Nála még egy holttestet találtam, a nővérét, akit az éjjel kertem szökőkútjánál megfojtottak, és öccse súlyos fejsébbel talált rá. A meggyilkolt által hátrahagyott levélből kiderült, hogy meg akart szökni Chatarddal

– Schiefer olyan vigasztalhatatlan volt és panaszosan jajveszékelt, hogy őszinte részvétet éreztem iránta, ami azonban undorra és megvetésre változott, amikor megtudtam, hogy nem nővére halála miatt bánkódik, hanem kizárólag vagyona egy részének elvesztése miatt, amit a nővére magával vitt, és kétségtelenül Chatard zsákmányává vált.

– Ennek ellenére elmondtam neki látogatásom célját. Elegendem lett Európából. Szerződést kötnék azzal az unokatestvéremmel, aki már magához ragadta örökségem nagy részét. Meghatározott összegű készpénzért átengedem neki a maradékot, és kivándorlok idegen földrészre.

– Ezzel a hírrel láthatóan gyógyító balzsamot csepegtettem Hieronymus Schiefer szívének vérző sebére. Remélte, ebből az alkalomból halászhat majd a zavarosban, és azonnal maga lett a megtestesült barátságosság.

– Ami unokafivérem, azt a bizonyos Franz von Altenberget illeti, nem találtam annyira rosszindulatúnak, mint amilyennek elképzeltem magamban. Részben talán be akarta látni a velem szemben korábban elkövetett igazságtalanságot, vagy egyáltalán annak örvendett, hogy végérvényesen megszabadulhat tőlem, mindenesetre viszonylag jelentős összeget kaptam tőle, és tisztességesen váltunk el egymástól.

– Ettől kezdve minden időmet Louis fiam felkutatására fordítottam, de eredménytelenül. Miután úgy döntöttem, hogy Madeleine és Chatard megbosszulását az isteni igazságszolgáltatásra bízom, mely valószínűleg mindkettejüket kölcsönös eszköz-

ként fogja felhasználni egymás ellen megbüntetésükhöz, másodszor is hátat fordítottam az öreg Európának, és magammal hoztam két kincsem, Heinrich fiamat és a gyémántot.

– Sorsom a chilei Baldiviába, mostanában pedig ide, az ország északi részébe vetett.

Cerroviejo elhallgatott, majd hosszabb szünet után Tacailo megszólalt:

– Mutassa meg nekem azt a gyémántot! – és amikor Cerroviejo előhozta és a kezébe adta, első pillantásra megjegyezte:

– Valódi!

Aztán hosszasan nézegette némán és elgondolkodva, végül borús mosollyal megmondta a véleményét:

– Nem első ízben fordul elő, hogy egy ilyen szépségű és nagyságú ékszer kellemetlen zavarodottságot idéz elő, és már számos család sorsát térítette el pályájáról. Talán az emberek kapzsisága ennek oka, vagy valami gonosz varázslat tapad az ilyen kincsekhez? Ki mondhatná meg, mi az igazság?

– Éppen ezért akarok megszabadulni tőle – kiáltott fel Cerroviejo. – Tűnjön el az életemből, akár a tizedéért a valódi értékének.

Tacailo elgondolkodva ingatta a fejét, majd válaszolt:

– Már többször tapasztalhatta, hogy semmi sem nehezebb, mint eladni egy ilyen követ. Csak igazi szakértők ismerik fel valódiként, a többiek csak a méretét látják, és ezért hamisnak tartják. Most pedig, az itteni harcok között ki adna ki pénzt a kezéből, és vásárolna gyémántot? Ismeretségi körömben egyvalaki volna talán, egy kiváló szakértő, egy gazdag ember, azonban – fűzte még hozzá – egy különös fickó, és valószínűleg nem teljesen megbízható ember.

– Eladnám magának az ördögnek is – válaszolta Cerroviejo –, mindenképpen meg akarok szabadulni tőle, aztán azt kívánnám a

gazdag Baldezre gondolva, hogy Enrique fiamnak tisztességes hozományt adhassak. Hogyan hívják, akire gondolt?

- Laines.
- Nem ismerem ezt az embert.
- Ha van kedve hozzá, és elhatározta magát, holnap megismerheti.
- Úgy legyen!
- A hegyekben.

Ne lenne sajátos varázslat, különös, titokzatos csábítás ezekben a szavakban, ne kapcsolódna hozzá ezernyi romantikus gondolat? Mi jut eszébe a síkvidék lakójának, amikor meghallja ezeket az egyszerű szavakat: „A hegyekben”?

Mennyire más lehet ott minden, mint idelent a sík vidéken! Másfajta növények és fák, gabonaföldek és gyümölcsfák helyett páfrányok csodálatos formáikkal, az illatos szagosmüge, a kedves hanga, aztán az ezeréves tölgyek, sötétzöld tűlevelűek megszürkült, mohás törzseikkel. és a friss, élénk bükkfák. Másféle házak és másféle emberek. Nyolcemeletes nagy házak, aranyozott falú, tetőszobás paloták, tele éhes lakókkal, gazemberekkel és nyomorúsággal teli odúk, melyekben semmi más nem érzi jól magát, csak a tífusz. Mindezek helyett egy magányos erdészház, nyugodt, csendes és kényelmes, mélyen bent az erdőben, zakatoló malom vagy hámor, kormos segédekkel. Nagy, lekövezett terek helyett, melyek izzanak a déli nap sugarában, erdőkkel szegélyezett mezőkön csörgedező patakokkal csatornák helyett, melyekben több a mocsok, mint a víz. A természet ajándéka mindez anyai szeretettel, teljes egyetértésben, uzsora, árulás és békétlenség helyett

A hegyekben! Cerroviejo és Tacailo már másnap reggel úton voltak. A hegyek jéggel koronázott királynőjének, a Kordillerák előhegyein, miközben lábaik alatt a föld legtermékenyebb talaja terült el.

Megállapodásuk szerint Lainest akarták felkeresni, de nem találták otthon, és mivel azt mondták nekik, hogy a bányáiban van, így minden különösebb körülményeskedés nélkül tovább indultak arrafelé.

Chile északi részén lévő Kordillerák előhegyei kezdetben nem mutatják a német lombos erdők barátságos és romantikus képét, és az őserdők jellegzetes karaktere is hiányzik, ami az ország déli részén, Baldiviában már felismerhető. Hiányzanak az óriási fatörzsek és a dús növényzet, ahol az aljnövények és fák collról collra küzdenek meg az élettérért.

Leginkább babérfa fajtákkal lehet találkozni arrafelé a legkülönbözőbb formákban, valamint ciprusfélékkel. A vegetáció szép, de nem őserdő olyan értelmében, mint amilyennek azt elképzelnénk.

Cerroviejo még sohasem járt a Kordillerákon, miközben Tacailo gyakran kereste fel, és éppen azt az utat ismerte jól, amerre jártak. Mivel azonban aznap már lehetetlen volt Laines bányáinak elérése, így elhatározták, hogy az éjszakát a hegyekben töltik, és Lainest csak másnap keresik fel. A visszafelé vezető utat, mivel majd lefelé lovagolnak, kényelmesen megtehetik még aznap.

Kétszer keltek át folyón, a világ legegyszerűbb módján. Egyszerűen átlovagoltak rajta, és ahol a lovak elveszítették lábuk alól a talajt, hagyták úszni őket. Cerroviejo még Brazíliából jól ismerte a vízen való átkelésnek ezt a természetes módját, egy szót sem vesztegetett erre, azonban amikor nem sokkal később egy meredek sziklafal oldalában lévő keskeny ösvényen haladtak tovább egy völgy felett, és két előtte lovagló szolgája úgy tűnt mintha a sziklás falhoz tapadna, megemlítette:

– Hát ez nem éppen szórakoztató. Ördög és pokol, ez az akármilyen, amit útnak neveznek, egyre keskenyebb, és ott, ahol a két fickó halad, és pillanatokon belül mi is odaérünk, alig tenyérnyi hely marad az állatok számára.

Tacailo felnevetett.

– Tudja mi a legjobb? Az, hogy lehetetlen visszafordulni. Nem csak morálisan, hanem fizikailag is, mert olyan keskeny az ösvény.

És valóban így is volt. Egy sziklafal mentén lovagoltak, mely jobboldalon talán félezer lábnnyira zuhant alá a mélybe, felfelé pedig talán még ennél is magasabbra emelkedett majdnem függőlegesen.

Odalent a völgyben pezsegve tombolt a folyó, és amint Cerroviejo lefelé tekintett, egy keskeny sziklaplatón fehér alakzatot vett észre.

– Az meg micsoda odalent? – kérdezte.

– Csontok – válaszolta Tacailo teljes nyugalommal. Valakinek a csontjai, emberé vagy állaté, aki a mélybe zuhant. A napnak errefelé kiváló fehérítő ereje van.

– Elbűvölő környék – kiáltotta Cerroviejo felnevetve, aztán lova nyakára dobta a gyeplőt, és pipára gyújtott, annak ellenére, hogy a szivarok országában azokhoz sem volt hűtlen.

– Igaza van – mondta Tacailo –, a legjobb, amit tehet. A lovaink teljesen megbízhatóan pontosan tudják, hogy egy rossz lépés, és lezuhannak a mélybe, ezért nem is tesznek ilyet. Teljesen felesleges irányítani őket, mivel a chilei hegyi ló fiatal korától kezdve hozzászokott az ilyen ösvényekhez, és még az öszvérénél is biztosabb a járása.

Közben az út kezdett megint szélesebb lenni, eltávolodtak a meredek sziklafaltól, és rövid ideig őszibarackfák természet által képzett boltíve alatt haladtak, hogy aztán egy sziklavonulat tetejére érjenek, mely mindkét oldalon megint csak több száz lábnnyira zuhant a mélybe, és ezen vezetett végig a körülbelül négy láb széles ösvény.

A szolgák ennek a falnak a természetes fokain ugratták felfelé a lovaikat.

– Megőrültek ezek a fickók? – kiáltott fel Cerroviejo.

Nemsokára azonban ő maga is odaért, és azon szórakozott, hogy a fal másik széle kényelmesebbnek tűnt, és odaszólt Tacailónak:

– Ezt nevezik maguk rossz útnak, jöllehet a mi hegyeinkben ennél rosszabbak is vannak, de a legrosszabb részén már túl vagyunk, most már hagyjuk futni a lovainkat.

Utasaink nekilódultak, de ekkor már biztosabb ösvényen vágatva, persze Németországban ilyen helyen az ember még gondosan gyeplőn vezetné a lovát. Aztán széles sziklás útra értek, és végül egy völgybe, vagy szurdokba, ahol nem volt semmiféle vegetáció.

Miközben az egyik oldalon a hegyvonulat főútja mellett hatalmas sziklafalak tornyosultak hófödte csúcsokkal, a másik oldal völgyfalat képezve csupasz dombvonulatként húzódott, még mindig több száz lábnyi magasba emelkedve, és egyre fokozódott a sivárság és terméketlenség,

Egyes csúcsos és éles szélű, a csupasz talajból meredező sziklák, hatalmas szabadon heverő kőtömegek, melyek kétségtelenül a meredek oldalfalokról zuhantak alá, szaggatták meg a titokzatos és sivár, vulkáni kőzetből képződött talaját a völgynek.

Finom, éles és hideg, huzatszerű szél áramlott utasainkkal szemben, és miközben az emelkedő ösvényen vadul vágatva haladtak előre, poncsóikat szorosabbra húzták össze vállaikon, hogy védekezzenek a jeges lehelet ellen.

Mindez hirtelen félbeszakadt, a jobboldali lapos dombok groteszk karaktert vettek fel, és miközben hirtelen meredeken alázuhanó sziklafalban végződtek, elbűvölő kilátást tettek lehetővé barátainknak a távolba nyúló szép chilei tájra.

Az egyes távoli, nagyobb, sivár és a naptól égetett helyekből előnyösen emelkedtek ki a friss, zöld erdősávok, miközben a gyümölcsösök, falvak és tanyák elbűvölő változatossággal tarkították a tájat.

Utazóink pihenőt tartottak, és miközben a szolgák elkészítették az egyszerű ételt, Cerroviejo a tájat szemlélte.

– Mennyire elcsodálkoztam – mondta –, amikor oly hirtelen és váratlanul kijutottunk a rejtélyes völgyből erre a helyre. Már azt hittem, eltávolodtunk minden vegetációtól. Óra és jégre kezdtem felkészülni. Itt pedig nem messze vagyunk pompás ciprusoktól, szinte nagyobbak, mint amilyeneket eddig láttunk. Odafele a völgy oldalfalán olyan virágok virítanak, amilyeneket emlékeim szerint még sohasem láttam. Úgy tűnik, friss források törnek fel mindenfelé, és nyüzsögnek a kolibrik. Hogyan szikrázik és csillog odalent a napfényben a gyönyörű Chile! Milyen pompásan zárja le a képet a part menti hegyvonulat, a Cordillera de la costa, vagy még inkább a tenger keskeny kék csíkjával, az éggel együtt, aminél tisztábbat, szebbet sehol máshol nem lehet látni.

– A levegő látványának hiánya – válaszolta Tacailo – az itt hiányzó ködszerű pára, ami más országokban beburkolja a távoli tárgyakat, és határozatlanná teszi azokat, itt végtelenül fokozza a távolba látás varázsát. Jelenlegi tartózkodási helyünkől húsz német mérföldnyire vagyunk a partvidéki Kordilleráktól. Nálunk Európában ez a hegyvonulat jelentéktelen ködcsíknak látszana, mialatt itt élesen és tisztán felismerhető. Ami azonban azt a virágokkal díszített és kolibrik által körülnyüzsgött oázist illeti, ilyesmi még feljebb a hegyekben is látható, még olyankor is, amikor az ember már hosszabb ideje lovagol a hó- és jéghegy felett. De ez nem alkalmas pillanat, hogy hosszabban kifejtsem ezzel kapcsolatos tapasztalataimat, mert közben elkészült a napon szárított ökröhúsból készült levesünk, és mivel már régen hozzászoktunk az enyhe faggyús ízéhez, lássunk hozzá az ebédünkhöz!

A négy férfi ebéd után még néhány órán keresztül tovább lovagolt, mire útjuk során egy szurdokba értek, melynek talpa keskeny volt, és egy lefelé rohanó patak több helyen majdnem teljes szélességében kitöltötte. Aztán olyan helyek következtek, ahol a patak vízesést képezve, pezsegve, húszlábnyi mélységbe zuhogott. Másfelé az egész ágyazat hatalmas sziklával volt kitöltve, melyek felett és között a víz lármázva és pezsegve tört utat magának.

Ugrálva, mászva és gázolva küzdötték le a pompás lovak mindezeket az akadályokat, de aztán egy sarkon befordulva hirtelen olyan ködben, vagy ha akarjuk, felhőben találták magukat, hogy csak nagy igyekezettel lehetett néhány lépésnyire ellátni, és percekben belül teljesen átáztak.

Egyszer csak széteszlott ez a felhő, eloszlott a szurdok bazaltos falain, és alig harminclépésnyi távolságra az utazóktól, jó ötszáz lábnyi magas fekete bazaltszikla tört a magasba, melynek csúcsát hatalmas hóréteg fedte, és az abból áramló víz képezte a patakot, melyen eddig végiglovagoltak.

Cerroviejo nem csodálkozott, egy csendes mosolyt azonban mégsem tudott elfojtani.

– A történetnek itt vége – gondolta magában –, ezen a helyen nem jut át még egy macska sem.

Azonban az egyik szolga már el is tűnt a szikla lábánál, a másik követte, és néhány pillanattal később Cerroviejo is egy keskeny sziklarésben találta magát, a lábait tartó kengyel súrolta annak falait, miközben a lova hol lassan lépegetett felfelé, hol repedéseket, hol sziklákat ugrott át, de teljes biztonsággal, és sohasem botladozva, de mégis gyorsan haladva előre.

Aztán kijutottak a szabadba. A lovasok mögött a magasba tornyosult a hóval teljesen fedett meredek bazaltkúp, mert ennek bizonyult a szurdokot szinte teljesen elzáró kötömeg, előttük pedig egy sivár, köves hegyerinc húzódott.

Miközben a zárt völgyben, melyen reggel áthaladtak, hideg, jeges szellő fújdogált, a nap itt borzalmasan tűzött, és Tacailo meg is jegyezte, hogy hasonló helyeken utazók már gyakran kaptak napszúrást. Ezután egy meredek, nagyrészt görgeteggel borított emelkedő következett, melyen a chileiektől eltérő másfajta lovak minden bizonnyal százszor is felbuktak volna, az övéik azonban nyugodtan, látszólag minden erőlködés nélkül lépkedtek felfelé, és alig értek fel egy kevésbé meredek részre, pillanatnyi szünet nélkül vágatva folytatták útjukat.

Többször is változó táj után Tacailo végül barátjának egy távoli helyre mutatott, ahol éjszakázniuk kellene, de mielőtt odaértek, még egy tölcsér- vagy kráterformájú völgyre hívta fel a figyelmét, amit sötét, bazaltos és dolomitos sziklafalak fogtak körül.

Körülbelül nyolcszáz lépésnyi átmérőt tartva, meglehetősen meredeken zuhantak alá a völgyet övező falak. A völgy lábánál szürke, mozdulatlan ködréteg terült el, éspedig olyan élesen elhatárolódva a bazaltos lávából álló kőzetten, hogy az ember kezdetben azt hihette, hogy valami folyadék tükröződő felületét látja maga előtt.

A szolgák köveket dobáltak le, melyek eltűntek a ködrétegben anélkül, hogy az a legcsekélyebb mértékben megmozdult volna. Egy idő után hallani lehetett némelyek becsapódását a mélyben, másokét pedig nem.

– Ez egy régi kráter? – kérdezte Cerroviejo.

– Valószínűleg – válaszolta Tacailo. – Azt azonban nem tudom, nem csalódás-e, hogy nem halljuk néhány ledobott kő becsapódását. Nem szeretném meggyőződéssel vitatni ezt.

A pihenőhelyre érve kényelmesen letelepedtek nyergeikre, tüzet gyújtottak, és vacsorájuk sem volt fényűzőbb, mint ebédjük. A táborhelytől nem messze pezsgő hegyi patak zubogott alá. Sziklafalak védték őket egészen jól az éjszakai szélről. A körülményeik nem voltak kellemetlenek, Tacailo mégis megjegyezte:

– Jöjjön velem egy félóra barátom, megmutatnám a tájat az éjszakai csillagok fényében, aztán majd holdfényben is, melyet a reggeli napsütésben már láttunk.

Nemsokára mindketten egy természet alkotta teraszon álltak, ahonnan Cerroviejo megcsodálta az előtte feltáruuló látványt.

Először is a mélykéken tündöklő égboltot, amelyennek csak egy hegytetőről látszik, földünk déli félgömbjének ezernyi meg ezernyi pompás állócsillagával. Milliárdnyi titokzatos világ gör-

dült tova odafent. A legfenségesebb titokként az örökkévalóságba, kezdet és vég nélkül.

Aztán ott volt előttük a piramisszerűen emelkedő állatövi fény, lágy fényével világítva, ami az állatövi fény rejtélyes jelensége.

Éppúgy, ahogyan az éjszakai égbolt mélykék színe a hegyről nézve mutatkozik meg a legpompásabban, ugyanúgy csak onnan láthatjuk ezt a fenomént akkora fényözönnel és intenzitással, mint ahogyan a síkvidékről sehonnan sem lehetséges, Onnan csak a legnagyobb csillagok látszanak hunyorogva. Innen fentről nézve pedig a zenitig emelkedve látszott a tejutat felülmúló fényerejével tündöklő piramis.

Lábaik alatt sötét felület terült el, és csak a nagyobb tömegek, egy kisebb hegyvonulat, egy erdő, talán egy folyó volt felismerhető. Ekkor azonban egy világos fény jelent meg a távoli horizonton, és nemsokára felkelt a hold az éjszakai égbolton. Az állatövi fény piramisa eltűnt, az apróbb csillagok elhalványodtak, és már csak a nagyobbak tartották fenn jogaikat.

Helyettük az öreg hold tekintett le földjére, és játszadozva világított le rá szinte túlzott igyekezettel, mint ahogyan a kedves napasszony teszi napközben.

Milyen varázslatosan öntötte kékes sugarait az öreg fickó földekre és erdőkre, milyen élesen rajzolódtak ki a Kordillera de la Costa vonalai az égbolton és a tengeren, és végül egy részük a hatalmas Kordillera alta tájaira esett, ahol barátaink álltak, és hatalmas árnyékot vetett a szunnyadó Chilére!

Mély, ünnepélyes csend honolt egész idő alatt, a természet titokzatos csendje, mely beszédesebb, mint ezernyi nyelv. Barátaink is néma csendben tekintettek lefelé a mulandó világra, és felfelé az örökkévalóságba. Aztán mélyen alattuk csendes zúgás és sustorgás, szinte sugdolódzás kezdődött.

– Ez meg mi odalent? – kérdezte Cerroviejo.

– Az erdő öreg fái a szurdokban a lábaink alatt – válaszolta a barátja. – Jó éjt kívánnak egymásnak. Üdvözeteket küldenek

testvéreiknek az éjszakai széllel, akik alább zöldellnek, gyökereiket a völgy talajába eresztve. Most már térjünk mi is nyugovóra!

Visszamentek a tűzhelyükhöz. Jobboldalon, a hegyvonulat mentén vöröslő fény világított az ég felé. Egy vulkán fénye volt. Kissé balra felettük egy tovaszárguló meteor rövid, matt fénycsót húzott maga után, és egy távoli szurdok felől egy kordillera-róka derűs ugatása volt hallható.

Aztán bebújtak prémtakaróik alá, hiszen hidegek a Kordillera alta éjszakai.

A barátok másnap reggel csupasz és köves vidéken lovagoltak tovább, és Cerroviejo éppen egy nem túl magasan a feje felett lebegő kondort figyelt, mert úgy tűnt, mintha a madár követné őket. Tacailo hirtelen megszólalt:

– Az amott Laines palotája, ő maga pedig ott áll az ajtóban.

Egyemeletes, nem túl hosszú épület volt, átmenet egy deszkabódé és egy rönkház között, amelyhez közeledtek.

– Bizonyos szempontból, amit később még el fogok magyarázni önnek – folytatta Tacailo –, ezek a bányatulajdonosok valamennyien nem szeretik, ha az ember a bányáiknál felkeresi őket. Minden bizonnyal körülményeskedni kezd majd, de azért mégis rábírnuk, hogy szóba álljon velünk.

És Laines, kék kabátjában valóban ott állt az ajtóban, és látszott rajta, hogy egyre komorabbá válik. Lassacskán elkezdett visszahúzódni, és hamarosan egészen eltűnt.

Amint utazóink végül odaértek, és a chilei szokásoknak megfelelően az ajtó közelében megállva kiáltozni kezdtek, hogy jelezzék érkezésüket, és bebocsátást kérjenek, néhány perc múlva egy munkás jelent meg, aki a gazdája iránti kérdésre a világ legártatlanabb képével kijelentette, hogy az úr nem tartózkodik itt.

– Lehet, hogy szenyor Laines tényleg nem volt itt, de azt hiszem, hogy közben már visszaért. Ezért mondja meg neki, ha tényleg így van, azért jöttünk, hogy egy fontos, és számára nyere-

séges üzletet kössünk vele, és ezt az üzletet nem szívesen kötnénk meg mással.

Minden bizonnyal teljesen felesleges volt, hogy a szolga továbbítsa ezt az üzenetet, mert Laines kétségtelenül az ajtó mögött hallgatózott, de barátaink úgy tettek, mintha ezt nem tudnák, ezért figyelmesen nézegetni kezdték a kék eget.

Néhány perc elteltével Laines előbukkant a rönkház sarkánál, magán kívül az elragadtatástól, hogy szerény házában találkozhat régi barátjával, Tacailoval valamint az idegen szenyorral. Miután a vendégei szálltak lovaikról, bekísérte őket a ház közepén lévő kicsiny szobába, melynek jobb és baloldalán más helyiségekbe vezető zárt ajtók voltak láthatóak.

– Szenyor Laines – szólalt meg ekkor Tacailo –, nem lettünk volna ennyire szerénytelenek, önt itt a hegyekben zavarni, de egy üzlet, egy ajánlat készített bennünket arra, hogy felkeressük, és elsőként önnek tennénk meg ajánlatunkat, mielőtt máshoz fordulnánk, mivel ismereteink szerint ön a legjobb ismerője annak, amit meg szeretnénk mutatni, és egyúttal ön a legbecsületesebb ember egész Chilében.

Az első állítás kétségtelenül igaz volt, ami a másodikat illeti, kétségtelenül hamis.

Laines meghajolt, Tacailo pedig tájékoztatta őt a dologról. Elmondta, hogy Cerroviejo Brazíliából érkezett Chilébe, ahol a követ vásárolta, most pedig végérvényesen elhatározta, hogy megválna tőle.

Cerroviejo elővette a gyémántot, és Laines kezébe adta, aki először elmosolyodott, vizsgálódva nézegetni kezdte, aztán elsápadt, tagjain enyhe remegés futott végig. Rövidesen azonban összeszedte magát, és miután egy ideig játszadozva a fényben villogtatta a gyémántot, látszólag közömbös arccal visszaadta Cerroviejonak.

– Nos? – kérdezte amaz.

– Nem vásárolhatom meg ezt a követ – hangzott a válasz –, vagyonomnak tízszer akkorának kellene lennie, hogy meg tudjam fizetni.

– Nem ragaszkodom a tulajdonképpeni értékéhez – válaszolta Cerroviejo –, megelégednék valamennyire tisztességes összeggel, mivel ez a gyémánt már túl régen van holt tőkeként a tulajdonomban.

Laines tagadólag rázta a fejét. Visszakérte, és ismét nézegetni kezdte, aztán felajánlotta, hogy hajlandó kölcsönt adni, ha a tulajdonosa fedezetként hajlandó nála hagyni a követ.

– Nem – válaszolta Cerroviejo. – Nincs sürgősen szükségem a pénzre, de meg szeretnék szabadulni tőle, éspedig eladni szeretném, nem elzálogosítani.

Némi beszélgetés után Laines kijelentette:

– Ha nincs sürgősen szüksége pénzre, akkor inkább tartsa meg a gyémántot. A polgárháború jelenlegi körülményei között senki sem adna ki jelentős összeget azért, hogy ilyesmit vásároljon. Ha azonban megint béke lesz, talán magam is meg tudnék nevezni egy nem éppen rossz vevőt, és ezt ne felejtse el!

Úgy tűnt, őszinte volt a véleménye, és barátaink nem akarták tovább feltartani, gyorsan elfogyasztottak némi frissítőt, aztán ezernyi udvariassági formula után elindultak hazafelé.

– Nos, mi a véleménye? – kérdezte egy idő után Tacailo.

– Meglehetősen ugyanaz, ami a tanácsa volt – válaszolta a kísérője. – Persze kétségtelenül nem megfelelő most a helyzet ékszerek eladásához, ezért inkább megtartom a gyémántomat. Talán később ez a Laines valóban összehoz egy vevővel.

– De mondja csak – folytatta némi szünet után Cerroviejo –, hol vannak az ezüsbányái ennek a Lainesnek? Mást nem láttam, csak azt a kunyhót, és köröskörül csupasz dombokat. Valamiféle bányaművelésnek sehol semmi nyoma sem volt.

Tacailo felnevetett:

– Hát nem vette észre, hogy vendéglátónk mennyire megörült, amikor távozni készültünk, és egy szóval sem készített bennünket további maradásra, még látszólag sem? A helyzet valójában a következő: Valamennyi bányatulajdonos bányája helyszínét amennyire lehetséges, titokban tartja. Előfordulhat, hogy egy hirtelen megtalált ér annyira bőségesnek tűnik, hogy tulajdonosa bizonyos mértékig pillanatnyilag zavarba kerül, miként tudná előnyösen elhelyezni az értékes fémeket. Ilyen esetben lelassítja a folyamatot, egy időre csökkenti munkásai számát, és ez a jobbik eset.

Az is előfordulhat azonban, hogy az ezüstér, amit elkezdtek feltárni, hirtelen megszűnik, vagy rendkívül szerény, és így jelentéktelenné válik. Ilyen esetben sok pénzbe és fáradtságba kerül egy újabb, megfelelő hozamú ér feltárása, és mivel ilyenkor a kiadások mindig a tulajdonost terhelik, miközben nincs semmi bevétele, és az esetleg nem vagyonos bányatulajdonos ereje is fogytán van, hogy az adott helyzetben tovább dolgoztasson. Üzemét ezért egy időre leállítja, hogy közben valamilyen módon tökéhez jusson a munka folytatásához.

Ez a kellemetlenebbik helyzet, és gyakrabban fordul elő, mint az első.

Van itt azonban egy törvény, ami a bányajogot megszüntnek tekinti, amennyiben hat héten keresztül legalább három bányászszal nem művelik a bányát, így hát bárki, aki ezt bizonyítani tudja, törvényesen jogosult arra, hogy tulajdonába vegye az elhagyott bányát. Ennek következtében senki sem kedveli, ha másnak tudomására jut, hol vannak a bányái, nehogy ellenőrizhető legyen, és Laines háza, ahol meglátogattuk, bizonyos mértékig elöretolt őrhelynek tekinthető, és ércbányái valójában talán egy órányira, vagy még annál is messzebb vannak.

Ami magát szenyor Lainest illeti, gondosan figyelte vendégeit, hogy valóban eltávoznak-e, és miután erről meggyőződött, elgondolkodva nézett maga elé.

– A francba, micsoda kő! Honnan szerezhetette ez a csavargó idegen? Ez persze teljesen mindegy. Mindenesetre szem előtt kell tartani. Később talán mégiscsak lehet valami üzletet kötni vele, vagy így, vagy úgy.

Közben kezeit dörzsölgette, aztán visszavonult a rönkházába.

Rosszindulatú csábító

A hölgy elbűvölő és fiatal. Telt idomú anélkül, hogy kövér lenne, rugalmas, hajlékony és mozgékony anélkül, hogy nélkülöz-né sajátos nyugalmat, ami igen jól áll az asszonyoknak. Enyhén leburnult orcáin virágzik az egészség, eleven szemei fel-felvillannak, fekete haja könnyű kontyba van fonva, és végül ki-deríthetetlen, hogy lányról, vagy fiatalasszonyról van-e szó.

Ez sem rossz megállapítás.

És a ruházata, öltözeke? Finom, előkelő, költséges?

Nos hát, ami a ruháját illeti, arról nem lehet sokat elmondani. Egyetlen darabból áll, amelyet a németországi Nagy Károly császár idején még nem találtak fel, és amiről többet nem is szólhat-nánk, valamint egy könnyű szoknyácskából, amiről csak annyit lehet megjegyezni, hogy rendkívül rövid.

A mi fogalmaink szerint ez az öltözet kétségtelenül igen illet-len lenne, viszont ha közelebbről figyelembe vesszük a körülmé-nyeket, legalább is megbocsáthatjuk a fiatalasszonynak, ha ma-gunknak nem is, hogy leleplezzük őt.

December havának egy forró nyári délutánja az időpont, hiszen ismét Chilében vagyunk, ahol az évszakok pont ellentétesek a nálunk megszokotthoz képest.

A helyszín az asszony háza előtti, részben bokrokkal és fákkal körülvéve, ahol a hölgy teljesen egyedül van.

A körülményeket közelebbről vagy részben bemutatva elmondható, hogy a fiatal hölgy egy friss, a hegyek felől érkező tisztavízű patakban áll, vagyis inkább fel-alá tipeg, lábait bokái felett körülbelül háromtenyérnyi magasságig hűtve a hús vízben

Hagyjuk most magára ártatlan elfoglaltságával, és vessünk egy pillantást a házra és annak környezetére. Chilei mezőgazdasági munkás vagy szántóföldi paraszt házaról van szó, aki még nem emelkedett fel egy földbirtokos rangjára.

A ház néhány gerenda által összetartott agyagfalakból áll, egyik oldalán lécekből álló, rözsével és száraz lombbal fedett előtetővel. Ez alatt az előtető alatt van a ház egyetlen ajtaja, és a szintén ezen az oldalon nyíló ablakok közül csak egyetlen van beüvegezve, a többiek egyszerű fatáblákkal zárhatóak.

Egy földbe vájt mélyedés, benne elhamvadt tüzelőfa maradványok és egy fazék a ház előtti udvaron arra utalnak, hogy az itt lakók ételeiket gyakran a szabadban készítik el.

A háztól ötvenlépésnyi távolságra kezdődik a lombos erdő, mely messze elmarad egy dús őserdőtől, de jellege mégis egészen más, mint a mi német erdeink.

Ott áll a szappanfa, ami hasonlít a nálunk ismeretes szappanfűre. Chilében mosáshoz használják, főzetével az ország asszonyai csillogó fekete hajukat még csillogóbbá teszik.

Mellette terjeszkedik a jó negyven láb magas poppigia sötétzöld leveleivel és erős tűskékkal védett ágaival. Egy maytenus még magasabbra törekszik, miközben a magyalfélék egyes csoportokat képeznek a nagyobb fák között, de ezek csak alig húszlábnyi magasra nőnek.

Alacsony bokrok, részben kecses és kalandos levélformáikkal zöldellnek a magasabb fák között. Egy fakín és néhány tupa féle piros és lila virágaikkal, melyeknek szára olyan sprőd és törékeny, hogy a legcsekélyebb hajlítási kísérletnél is úgy törik el, mintha üvegből lenne. Alattuk és más cserjék alatt virágok nyílnak, mi-

közben egyik-másik bokrot vagy nem túl magas fát kúszónövények fonnak be kecses levelekkel és virágaikkal

Ha valamerre egy mélyedés távolabbi kilátást tesz lehetővé, erdős hegyvidéket lehet látni, imitt-amott hófödte hegycsúcsokkal, mivel a vidéki lakás, amiről beszélünk, a Kordillera lábánál, azaz annak előhegyeinél helyezkedik el.

Egyébként nem csak erdő veszi körül a házat. Egy az alföld felé nyíló tisztáson gyümölcsöst, alma- és őszibarackfákat lehet látni, és egy hatalmas fűgefá ágai a ház teteje fölé nyúlnak.

És merre vannak az istállók és a baromfiudvarok? A háztól alig kétpercnyi távolságra, aztán távolabb is az erdőben. Egymás mellett legelésznek békésen arrafelé a lovak, szamarak és öszvérek. Az anyadisznó nem finnyáskodik, vemhessége idején is tisztátlan helyet választ magának, hogy újszülött malacait ne kényeztesse el, és felkészíthesse őket jövőbeli hivatásukra, amikor majd a sárban turkálnak. A kapirgáló tyúkanyó a tojásból kikelt kiscsirkéket a bokrok között a karám körül terelgeti anyai gonddal óvatosan. És végül patriarchális együgyűséggel legelésznek békésen az ökrök és tehének az erdő egyik tisztásán, mint annak idején. az ótestamentum marháit.

Paradicsomi állapot lenne mindez az erdő félig-meddig szelíd lakói számára, ha nem lenne az az átkozott lasszó, amivel a ház lakói kedvük szerint befogják őket mindenféle használatra.

A kutyákról eddig még szó sem esett, akik minden chilei háznál jelentős létszámban, egy-két tucatnyian vannak jelen, és talán még az ország lakói számára sem teljesen világos, hogy erre miért van szükség, de a kutyák pillanatnyilag nincsenek itthon, és az erdőben sem odakint, mert a ház gazdáját követték, aki még kora reggel elhagyta birtokát, és ellovagolt a hegyek felé.

Talán éppen ez lehetett az oka annak, hogy egy férfi megközelíthette a települést anélkül, hogy tíz-húsz korcs kutya ugatva rárohant volna.

A férfi kék, kockás kabátot viselt, sarkantyút és poncsót azonban nem, és mivel Chilében aligha fordulna elő, hogy valaki ilyen öltözetben járja a vidéket, így feltételezhető, hogy az illető valahol a környéken hátrahagyta a lovát, a poncsójával és sarkantyúival együtt.

Amikor már olyan közelre ért, hogy már jól láthatta a vízben tipegő fiatalasszonyt, megállt, és a bokrok fedezékében egyre közelebb osont. Aztán mohó és buja tekintettel leskelődött egy ideig az ágak között, és szinte elnyelte szemeivel a fiatal nő minden mozdulatát.

Hirtelen azonban, mintha tovább már nem tudott volna úrrá lenni szenvedélyén, előrohant rejtekéből, miközben a parton a zajtól felriadva a fiatalasszony ösztönösen a túlsó part felé igyekezett, ahol a ház állt. A férfi egy pillanatra elbizonytalanodott, hogy átgázoljon-e a vízen, de ekkor észrevett egy a víz közepéből kiálló követ. Átugrott erre, majd egy újabb ugrással a túlsó partra.

A következő pillanatban utolérte a menekülő asszonyt, karjaival átkarolta és hevesen csókolgatni kezdte. A könnyű ruházat most megmutatta veszélyeit, mert ekkor már nem csak a dús ajkakat csókolgatta.

Némi birkózás vette kezdetét, egy olyan birkózás, mely egyszerre volt veszélyes és édes.

A férfi nem szólt egy szót sem. Némán igyekezett egyre több előnyt kiharcolni magának, és úgy tűnt, nem volt kezdő az ilyesmiben. A némi tapasztalattal rendelkező férfiak azt állítják, hogy az ilyesfajta küzdelmek során teljesen felesleges a beszéd, a hallgatás viszont igencsak előnyös.

Az asszony viszont érthető módon nem maradt csendben:

– Nem szégyelli magát, szenyor Laines? – kiáltotta. – Szégyellje magát, és hagyjon engem békén! Ó, milyen pimasz! Hát nem látja, hogy csak félig-meddig vagyok felöltözve?

Laines, mivel korábbi ismerősünk volt a férfi, jöllehet már egy évvel idősebb, mint amikor megismertük, mert már az 1814-es esztendőben járunk, némán folytatta támadásait.

A nő öltözetének egyszerűsége látszólag a legcsekélyebb mértékben sem zavarta.

Amint azonban az asszony rikácsolni kezdett: – ha nem hagy azonnal békén, hívni fogom a férjemet –, Laines hangosan felnevetve válaszolt:

– Ó, elbűvölő, drága Dolores, hívd csak nyugodtan, nem véletlen, hogy ma reggel a férjed elküldtem a hegyekbe!

Szavai közben azonban az asszony kiszabadította magát, majd eltaszította Lainest, és végül, mielőtt a férfi összeszedte volna magát, elérte a ház ajtaját, amit aztán maga mögött gyorsan egy nagy faretesszel bezárt.

Laines utána rohant, és mivel az ajtót kétségtelenül nem akarta betörni, egy tigris ügyességével beugrott a legközelebbi nyitott ablakon, és a következő pillanatban ő is eltűnt a házban.

Mivel a tisztesség kedvéért nem kívántuk követni őt ezen az úton, így kénytelenek voltunk megelégedni azzal, hogy hallgatóztunk, és eközben persze néha hallhattunk egy-egy felkiáltást, aztán kérlelést, majd megint fenyegetéseket, közben néhány be rendezési tárgy felborulásának is fültanúi lehettünk.

Vajon az ártatlanság angyalának szándékában másfelé pillantani, amit hasonló, kényes esetekben tenni szokott?

Nem ez volt a helyzet, kedves hölgyolvasók.

A jóságos angyalnak erre semmi szüksége sem volt, sőt ellenkezőleg, derekasan kitarthatott, amint az az utóbbi sorokból is kiderül.

Ugyanis a szoba felől hallható fenti felettébb gyanús hangokat követően Laines hirtelen megjelent az ajtóban, amit belülről saját kezűleg nyitott ki, dühtől elsápadtan, tekintélyes karmolással az

arcán, ami a homlokán kezdve szemén át, végig az arcán a szájáig húzódott, és bőségesen csepegett belőle a sötétpiros vér.

– Bűdös vadmacska! – kiáltotta dühödten. – Bűdös, pimasz vadmacska!

Elővette zsebkendőjét, végigtörölte vele a sebet, és nézegetni kezdte a véres kendőt. Dűhe csak akkor kezdett igazán elszabadulni, amikor meglátta, milyen hevesen csurog a vére, és miközben váltakozva arcához érintette a kendőt, majd haragos pillantással nézegette, fenyegető szavakat intézett sérülésének okozójához, aki a legkevésbé sem érdemelte meg ezt, a körülmények figyelembevételével.

Laines közben öklével fenyegető mozdulatokat tett a ház felé.

A helyzet ekkor azonban változni látszott. Dolores ugyanis megjelent a ház ajtajában, majd odament a haragosan fenyegetődő férfihez. Már másik szoknya, és egy vállkendő volt rajta, és amint odaért, hízelgő, bár bizonyos mértékig félénk hangon szólt hozzá:

– Ne haragudjon rám szenyor Laines, mert megkarmoltam, de olyan féktelen volt.

– Jól van – válaszolta Laines, elfordulva. – Jól van.

A fiatalasszony azonban odalépett hozzá, félretolta a zsebkendőt tartó kezét az arca elől, és megtekintette a sérülést, amit okozott, majd megszólalt:

– Jöjjön oda a vízhez, szeretném kimosni a sebet. Mindjárt jobb lesz., Nem is annyira veszélyes, mint amilyennek látszik.

Laines morogva és ellenkezve követte őt, és amint odaértek a vízhez, az asszony intett neki, üljön le az egyik kőre. A kendőt bemártotta a patakba, majd lemosta és hűtögette az arcot.

A férfi élvezte, hogy másik kezével megtámasztotta az arcát, és egyáltalán úgy kényeztette, mint egy kisfiút, és egyre türelmebben tartotta oda a képét, végül megszólalt:

- Dolores! Olyan körmeid vannak, mint egy pumának.
- Magam sem tudom hogyan történt, hogy ilyen mély sebet ejtettem – válaszolta, miközben a férfi zsebébe dugta a zsebken-dőt.
- Most menjen szépen haza. Holnapra már nem fog annyira látszani. Még jó, hogy már nincsen felesége.
- Adj egy csókot fájdalomdíjként! – mondta Laines.
- Ó, már megint kezdi? Ma nem, ma semmi esetre sem. Jó éjt uram, jó éjszakát!

Visszaszaladt a házba, és bezárta maga mögött az ajtót.

Lainesnek nem volt kedve, hogy utána másszon az ablakon át. Elindult, és hamarosan eltűnt a bozótban. Megint égni kezdett a seb az arcán, és miután felült a lovára, és közeledett otthonához, bosszankodott szolgálai meglepett tekintetén. Amikor a tükörben meglátta eltorzult arcát, ismét kitört rajta a düh. Kezét ökölbe szorítva mormolta maga elé:

– Na várj csak, te kurafi! Te fogsz megfizetni azért, amit az a szajha tett velem, övele pedig majdcsak elbánok.

És Dolores vajon mit tett, miután szenyor Laines távozott?

Ágyán üldögélt, és gondterhelten nézett maga elé. Elkomorodott, és nehéz bánat szállta meg, miután Laines eltűnt a bozótban.

– A képébe csaptam – motyogta –, és meg is jelöltem. Úgy bántam vele, mint egy kisfiúval, és hazaküldtem. Ezt sohasem fogja elfelejteni nekem. Szűzanyám ne hagy el! Ez az ember rosszindulatú, nagyon rosszindulatú, mi pedig tőle függünk!

Aztán tépelődve, mereven maga elé nézett a földre.

Nem vette észre, hogy megint egy férfi közeledik, aki az ablaknál hallgatózni kezdett. Azt sem látta, hogy ennek a férfinak az arcvonásai, aki jóformán még egészen fiatalember volt, minél tovább figyelte őt, annál bánatosabbá, szomorúbbá vált. Aztán visszalépett az ablaktól, olyan szavakat mormolva, melyek félig

szitkozódásnak, félig pedig bánatos panasznak tündek. Lopakodva eltávolodott a háztól, majd ismét közeledett hozzá oly módon, hogy aki odabent volt, feltétlenül észre kellett vennie.

Amint belépett, Dolores házimunkával volt elfoglalva.

– Adjonisten sógornő! – üdvözölte a fiatalasszonyt –, de aztán szótlánul letelepedett a fal mellett húzódó padra, és egy ideig egyetlen szót sem váltottak.

Azt hiszem, hogy ez a szokása a vidéki embereknek az egész világon, mivel úgy tűnik, nem tartanak igényt rá, hogy minden percet fecsegéssel töltsenek ki még olyankor is, amikor nincs semmi mondanivalójuk.

Persze az érkezőnek sok minden nyomta a szívét, de egyfelől pont ezeket nem akarta elmondani, másfelől nem jött rá, hogyan kellene kifejeznie magát.

Végül mégiscsak megszólalt:

– A bátyám még nem jött haza?

– Nem – válaszolta Dolores. – Azt hittem, tudja, hogy Laines elküldte a hegyekbe, hogy a hazafiaknak verbuváljon.

– Laines! – mondta a fiatalember elfojtott sóhaj kíséretében, szinte akaratlanul.

Dolores oldalvást ránézett, aztán megkérdezte:

– Mi van magával, Juan, olyan szánalmasan sóhajtozik.

– Én? Nincs nekem semmi bajom.

A beszélgetés megint elakadt, de aztán némi szünet után a fiatalember igyekezve elfogulatlannak tűnni, megszólalt:

– Így aztán egész nap egyedül van, Dolores?

A fiatalasszony néhány pillanatig csendben maradt, aztán ugyanolyan hangon válaszolt:

– Hát persze, ki látogatna meg engem?

Juan olyan mozdulatot tett, mintha izgatottan fel akarna ugrani, de aztán úrrá lett magán, és nem válaszolt. Néhány, még hasonló, szünetekkel megszakítva váltott szó után végül távozni készült, Dolores pedig kezet nyújtva neki barátságosan elbúcsúzott tőle.

Amikor beért a bokrok közé, és biztos volt benne, hogy a házból már nem látható, teljesen szabadjára engedte a szenvedélyét.

– Ó – kiáltott fel – színleljél csak, tudok én mindent. Ez a Laines! Én alig merem megérinteni a ruháját, és ha elhatározom, hogy mondom neki valamit, elakad a szó a számban, és isten tudja miért, mindig valami másról kezdek beszélni. És Laines? Ma itt járt nála, láttam, amikor a lován távozott. És Dolores miért ült olyan elmélázva az ágyán? Talán megbánta, hogy megcsalta a bátyámat? De az is lehet, hogy mégsem annyira romlott.

Elmélezva lépegetett egy ideig a keskeny ösvényen a bokrok között, de aztán rossz kedvét ismét heves szavakba öntötte:

– Hát mégiscsak úgy van, ahogy gondoltam – kiáltotta. Miért tett úgy, amikor meglátta, hogy jövök, mintha el lenne foglalva valamivel. Miért hallgatta el előttem, hogy Laines meglátogatta, és mit keres itt ez a gazember, amikor a bátyámat a hegyekbe küldte?

Hol durcásan, hol panaszos hangulatban érte el sötétedéskor kicsiny birtokát, ami még kisebb volt, mint a bátyjáé. Ott levetette magát az ágyára, miközben teljes mértékben átadta magát bánatának és fájdalomnak.

Ennek a fájdalomnak háromféle oka volt.

Szerelmes volt bátyja feleségébe, és bánatot okozott neki, hogy így van, de ezen képtelen volt változtatni.

Aztán nem tudta, hogy Dolores felismerte-e vonzalmát. Úgy érezte, hogy már attól is boldog lenne, ha az asszony legalább tudná, hogy szereti őt.

Végül féltékeny volt Lainesre, akit kedvezményezettnek tartott.

Ami a második pontot illeti, teljesen nyugodt lehetett volna. Dolores észrevette a fiatalember kibontakozó vonzalmát, még mielőtt a fiú maga rájött volna erre, egyszerűen azért, mert nő volt. Laines miatt pedig nem kellett volna bánkódnia, amint láttuk.

Ami azonban az első pontot illeti, el kell mondanunk, hogy minden erejével azon volt, hogy elnyomja ezt az érzést, bár eredménytelenül. Bátyját olyan ritkán látogatta, amennyire csak lehetséges volt, és ha mégis megtörtént, mindössze arra szorítkozott, hogy megbámulja Dolorest, ezen a napon pedig egyszerűen a féltékenység üzte oda, ami rendszeres társa a vonzalomnak.

Juan szerette bátyját és tartott tőle, aki fiaként nevelte, mivel szüleit korán elveszítették.

Már beköszöntött az éjszaka, amikor Dolores patkódobogást hallott, és férje, Benavides, akit a továbbiakban ezen a néven, tehát vezetéknevén fogunk nevezni, leugrott a nyeregből, lenyergelt, és miután szívélyesen átölelte feleségét, bementek a házba.

A ló beszaladt az erdőbe, kétségtelenül, hogy legelesszen. A kutyák is szétoszlottak a bozótban, talán azért, hogy ők is legelesszenek, bár húsevők részéről ez nem szokásos. Viszont mivel kutyák ezreit láttuk Chilében, és sohasem vettük észre, hogy akár egyetlen egyet is etettek volna, így kénytelenek vagyunk arra gondolni, a természet a chilei kutyafajtákkal talán kivételt tett, de egyúttal kérjük a tisztelt zoológus urakat, hogy a továbbiakban ne vegyék figyelembe ezt az elméletet.

Benavides három nappal korábban párolt borsót evett, amit hidegen fogyasztott el, ahogyan ez abban az országban szokásos. Addig eszik, amíg el nem fogy.

Amint befejezte vacsoráját, felesége érdeklődött küldetése eredménye felől.

– Nem is tudom, hogyan vélekedjek – válaszolta Benavides. Laines azt mondta nekem, hogy a hegyekben élő emberek, akik nagyobb tanyak bérloői, valamint majdnem minden pásztor állító-

lag készségét nyilvánította, hogy első felhívásra erősíteni fogják a patrióták seregét, én azonban nem így találtam.

– Néhányan úgy nyilatkoztak, inkább kívárlák, miként alakulnak a dolgok, mások bár hajlandóságot mutattak, hogy csatlakoznak a mieinkhez, azonban úgy vettem észre, alig volt közöttük valaki, aki ezt komolyan is gondolta. Azt hiszem, toborzóként nem voltam eredményes.

– Helyedben én nem indulnék újabb toborzó útra, ha Laines ilyen megbízást adna – mondta Dolores.

Benavides kissé elképedve nézett rá, majd így válaszolt:

– Ez nem megy. Tudod, hogy a bérlője vagyok, és azt hiszem, elég sok pénzzel tartozok neki. Már régen nem számoltam utána.

Dolores elnyomott egy sóhajt, aztán a házaspár közömbös dolgokról beszélgetett, régi barátokról és ismerősökről, akikkel Benavides a hegyekben találkozott, egy szép nyeregről, amit egyikük a közelmúltban szerzett, egy idősödő kedvesről, akit egy fiatal fickó barátai gúnyolódása ellenére állandóan magával hurcol, és egy együgyű emberről, aki egy veszélyes, keskeny ösvényről lezuhant a szakadékba, és lovával együtt kitörte a nyakát.

Miközben ők tovább beszélgetnek, elmondjuk kedves olvasóinknak, mit jelent bérlőnek lenni, és milyen viszonyban volt Benavides azzal a bizonyos szenyor Laines-szel.

A nagyobb tanyagazdaságokat Chilében, a legtöbb esetben, szinte mindig kisebb-nagyobb távolságra szegény emberek birtokai veszik körül. Ők többé-kevésbé függő viszonyban vannak a nagybirtokostól, akinek éves bevétele nem ritkán hatvanezer spanyol tallért vagy dollárt tesz ki.

Amennyiben a gazdag pénzt vagy pénzben kifejezhető értéket kölcsönöz a szegénynek, az utóbb bérlőjévé, valójában tőle függővé válik.

Egyfelől a gazdag egy darabka földet bocsát a szegény rendelkezésére, másfelől készpénzt ad kölcsön. Bérleti díj vagy kamatok helyett utóbbi arra kötelezett, hogy meghatározott mennyiségű szolgálatot teljesítsen, amit a gazdag önkényesen, saját felfogása szerint emelget az adósság nagyságához mérten.

Ezek az alapfogalmi ennek a viszonynak, és persze egy csomó változata van.

Szinte valamennyi nagybirtokos vegyesboltot is fenntart, ahol mindenféle elképzelhető terméket árusít, amire a vidék lakóinak elengedhetetlenül szüksége van: Földműveléshez szükséges eszközöket, napon szárított marhahúst, ruhákat és ruhaanyagokat, lisztet, gyertyákat, nyergeket, kést, szöveget, olajat, cukrot, csizmát, kocsikenőcsöt és ezernyi más dolgot, tarka összevisszaságban, ahogyan felsoroltuk. Luxustárgyak is vannak a kínálatban, mint például ezüstsarkantyú, nyeregdíszek, asszonyoknak való bizsuk, és idegenből származó finom, de legalább is drága ruhaanyagok.

Vagy szükség van ezekre, vagy vonzóak, a szegény pedig betér a gazdag boltjába, ahol szolgálatkészen kölcsönöznek neki, jöhetnek biztosak benne, hogy alig van rá esély, hogy fizetni lesz képes, vagy egyáltalán nincs is rá esély.

Egy bizonyos idő elteltével a hitelező követelni kezdi a pénzét, és ilyenkor nagy a zavar, hiszen a tartozás már akkora, amire a könnyelmű adós nem számított, azt viszont képes felfogni, hogy sohasem tudja megfizetni.

Ekkor közlik vele, az adósság marad, viszont kötelezve van arra, hogy kamatként különböző szolgáltatásokat teljesítsen a hitelező felé.

Ennek megfelelően heti egy vagy több napot dolgozik a hitelezője földjein, fát szállít, csépel, gazdája beküldi a városba ügyeit intézni, vagy elhozatja vele a leveleit. Az éves rodeó alkalmával segít leterelni a marhákat a hegyekből, és ha éppen forradalom van, együtt lovagol a gazdájával vagy helyette, annak a pártnak az oldalán, melyet gazdája választott, és mivel Chilében a felszaba-

dítási küzdelmet a földbirtokosok kezdték el, így a patrióták hadserege legnagyobb részét a bérlőkből állt.

Egyébként a bérlő a kötelezettségének megfelelő napok számán felül bér vagy élelmiszerek ellenében is dolgozik, ha az úr így kívánja, amikor azokra számít, akikkel szemben valami miatt zavarba kerül.

Felmerül a kérdés, hogyan alakul a helyzet, ha a nagybirtokos eladja földjeit?

Rendkívül egyszerűen:

A földjével együtt eladja a bérlőit is. Magához rendeli, közli vele, hogy eladta birtokát, és udvariasan kéri a pénzét. Ebből az alkalomból a szerencsétlen adós talán első ízben tudja meg adósságának valódi mértékét. Mindeneddig egyetlen pillantást sem vetett kölcsönzőjének könyvelésébe. Kellemetlen az ilyesmi, és ezért nem is foglalkozik vele szívesen. Passzívájának kiszámítása kész borzalom lenne számára, és talán mi is ismerünk valakit Európában, egy rendes embert, akit kivételesen kedvelünk, és aki ugyanúgy iktózik pénzügyeinek áttekintésétől, mint a chilei bérlő.

Utóbbi pillanatnyilag igencsak boldogtalan. Adóssága talán több mint mindene, amije van, legfeljebb talán éppen annyi.

Megvonja a vállát, a hitelezője ugyanilyen mozdulatot tesz, végül esetleg tesz valami jóindulatú javaslatot. A birtok vevője talán hajlandóságot mutat, hogy a kérdéses összeget megfizeti a jelenlegi tulajdonosnak, így a bérlő kötelezettségei áthárulnak az új tulajdonosra.

A bérlő ekkor szinte belebolondul örömébe, mert azt hiszi, a dolog le van rendezve, és megszabadult gondjától. Az új birtokostól rögvést kér is vetőmagot a következő vetéshez, amihez a legtöbb esetben így jutnak hozzá, és így máris adósa az új tulajdonosnak, mielőtt az átvenné új birtokát.

Ez volt a helyzet a forradalom előtt, és ma is fennáll a republikánus kormányzás körülményei között. Jelenleg teljesen megvannak elégedve ezzel. Ha egyszer megbukik, analógiájára majd

kitalálnak valamit, ugyanazt, valami más néven, mint ahogyan ezerféle változat létezik az adósok és hitelezők, szegények és gazdagok viszonylatában.

Csak a gyári rabszolgaság szerencsétlen helyzetének megismérését kívánhatjuk régi barátainknak, a chileieknek, ott a messzi távolban.

Röviddel azelőtt, hogy a házaspár lefeküdni készült, Benavides megkérdezte feleségét:

- Senki sem volt itt nálad napközben?
- Juan járt itt – válaszolta Dolores.
- Mi keresnivalója van itt annak az együgyű gyereknek – válaszolta bosszankodva –, és miért éppen olyankor jön, amikor nem vagyok itthon?
- Ó – gondolta Dolores –, hát már ő is észrevette? Hangeszen azonban e-képpen válaszolt: – Igazságtalan vagy vele. Már régen fordult elő, hogy távollétedben járt volna itt, és különben is, igen ritkán látogat meg bennünket.
- Ennek ellenére mégiscsak szerelmes beléd.
- Ugyan menj már!
- Úgy teszel, mintha nem vetted volna észre, pedig ugyanolyan jól tudod, mint én, talán még jobban is – fűzte még hozzá mérgesen.
- Benavides, te féltékeny vagy – mondta ekkor Dolores, miközben hízelegve átölelte.
- Igen – válaszolta amaz. – Valóban féltékeny vagyok, de bízik benned.

A gazdag földbirtokos, a patrónus, ahogyan a bérlőkkel szemben nevezni szokták, utóbbiak számára a látszat ellenére nem is jelent szolgálékúságot, mint ahogyan az ember gondolná.

A bérlő néha olyan hangot engedett meg magának, ami hasonló körülmények között más országokban aligha fordulhatna elő.

Amint másnap reggel Benavides megjelent Lainesnél, és utóbbi arcán észrevette a sérülést, ujjával rámutatva hangosan felnevetett:

– Ezt meg ki tette?

– Egy ág tépte fel a bozótban – válaszolta Laines könnyedén, de azonnal azt is észrevette, hogy Dolores tartotta a száját, ami különféle okokból igen kellemesen érintette.

Aztán meghallgatta a beszámolót Benavides leginkább sikertelen küldetéséről, amiről előre meg volt győződve. Egy ideig elgondolkodó képet vágott, aztán megszólalt:

Tudom, hogy megbízhatok magában, Benavides, tudom, hogy merész és derék férfi, sokkal inkább katona, mint paraszt, és azt is tudom, hogy ügyünkkel, a patrióták ügyével mélységesen egyetért. Ilyen férfiakra van szükségünk, és gondoskodni fogok róla, hogy a patrióták seregében megfelelő helyre kerüljön.

Lainesnek igaza volt. Benavides tényleg merész és rátermett ember volt. Származását tekintve mesztic volt, egy spanyol kreol férfi és egy araukán indián asszony fia, és anyja népének rátermettségét és hetykeségét bőséges mértékben örökölte. Szemei ezért felcsillantak, amikor meghallotta, hogy patrónusa a patrióták seregében tisztí beosztást akar szerezni neki.

A folyamatban lévő háború, aminek úgy tűnt, egy ideig még nem lesz vége, teljes mértékben megfelelt hajlamainak és talentumának.

A jelenlegi hadviselés tulajdonképpen alig volt több mint pártok közötti csatározás, amit derekasan megvítak, de mindig csak csekély létszámú csapattal.

A nagyobb földbirtokosok, akik kezdeményezői voltak a mozgalomnak, támogatták a patriótákat anélkül, hogy személyesen részt vettek volna a csapatokban, és ha olykor véletlenül királyi erők jártak a közelben, gyorsan felhúzták a spanyol zászlót.

Nemcsak a tengeren húznak fel különféle zászlókat az igé-nyeknek megfelelően, a szép szokás a szárazföldön is kellő elismerésre talált, és végül is mi mást tehetne az ember!

Mint minden hasonló harcok során olykor személyes bosszúkra is sor került, szabad rablók is előfordultak, akik saját szakállukra fosztogattak.

Gyakran megelégedtek egyesek megsarcolásával, akiről tudták, hogy a konkurens párt híve, éspedig nem tették tönkre teljesen, talán abból a megfontolásból, hogy esetleg később ismét teli csűrre találhatnak.

Benavides a patrióták híve volt, és kétségtelenül csak azért választotta ezt a pártot, mert Laines, a patrónusa szintén ennek a pártnak a híve volt, és ebből kifolyólag egyébként sem lehetett volna más választása.

Most azonban, amikor kilátás nyílt számára egy tisztí beosztásra, nagyra törő tervek fogalmazódtak meg benne, és miközben lelki szemei előtt ezernyi kusza kép lebegett merész tettekről, tényleg kezdett rajongani az ügyért, melynek részesévé válhat.

Mindezen hangulati megnyilvánulásai a legcsekélyebb mértékben sem kerültek el Laines figyelmét. Barátságosan megveregette a vállát.

– Ha egyszer már tisztté válik – mondta –, akkor egy olyan férfinak, mint maga, könnyebb lesz tovább felemelkednie, és egy a kezdetben végrehajtott merész tett segítheti ehhez hozzá leginkább. Lehetőséget kívánok biztosítani magának, hogy végrehajthasson egy ilyen merész tettet.

Benavidesnek beleszédült a feje a hallottakba. Azonnal késznek nyilvánította magát arra, hogy akár az ördöggel is megküzd, amennyiben ez szükséges lenne, Laines azonban azt válaszolta, hogy erre pillanatnyilag semmi szükség, hanem arról lenne szó, hogy el kellene kapni, és a hegyekbe vinni egy egészen rendes keresztényt, ahol fogolyként kellene őrizni mindaddig, míg ki lehetne szolgáltatni a patriótáknak.

– Ó – kiáltott fel Benavides – semmi gond! – Mondja csak meg, holt tudom elkapni az illetőt, de nem is kell a hegyekbe vinni. Jóllehet az utóbbi időben nem voltak ütközetek, a mieink mégis itt vannak a közelben, alig tíz legua távolságra. (Kb. 50 km.) Az illetőt rögtön oda is lehetne vinni a különítményhez.

– Miért is ne – válaszolta Laines jóindulatú gúnnyal. – Akár mindjárt fel is lehetne akasztani, vagy agyon lehetne löni! De drága Benavides barátom, a tojás ne akarjon okosabb lenni a tyúknál! Ezt jegyezze meg magának! Jó okom van rá, hogy az az ember ne legyen azonnal kiszolgáltatva a patriótáknak, hanem először én tárgyaljak vele, de úgy, hogy közben a hatalmamban van. A mieinknek ebből komoly előnye származik, mivel ez az ember a spanyolok egyik legrafináltabb kéme, és az én óvatosságom nélkül könnyedén kisiklana a kezeik közül.

– Jól van, jól van már! – válaszolta Benavides. – És hogy hívják azt a fickót?

– Cerroviejo.

Benavides visszarettent. Laines gyakran tartott kapcsolatot a nevezettel, és az ő Dolorese Blandina tejtestvére volt, ezért csodálkozva többször is megismételte Cerroviejo nevét.

– Pontosan őrá van szó – válaszolta magabiztosan Laines. Vétességének teljes bizonyítéka csak a közelmúltban jutott a tudomásomra. Most óvatosan és határozottan kell cselekedni. Nem ma, nem holnap, de talán már a közeljövőben. Éjszaka kell elkapnunk őt, és a hegyekben lévő bányámba vinni. Én pedig garantálom, hogy magából tiszt lesz. Azonban – mondta mutató-

ujját szájához tartva – míg eljön a cselekvés ideje, senkinek egy szót sem, még a felesége sem tudhat róla.

Benavides becsmérően felnevetett.

– Tízszeresen is asszony az a férfi, aki titkot bíz egy nőre – válaszolta.

Ezután Laines megparancsolta neki, hogy másnap lovagoljon el a bányáihoz, és vigye el parancsait a felügyelőnek, amit még ma megír levélben, és miután Benavides megkérdezte, mennyi időn belül kell visszaérnie, azt a választ kapta, hogy egy napig ott maradhat a bányánál, mivel három napon belül nincs szükség rá Laines birtokán.

– Rendben – válaszolta Benavides –, holnap reggeltől számítva három napon belül itt leszek magánál, csak ma este küldje át nekem azt a levelet.

Egy gondolat suhant át a fején, de aztán elment.

Laines a tükörbe nézett, és ujjával néhányszor végigsimított az arcán lévő sebhelyen.

– Remélem, bájos kis Dolores – mondta –, hogy elszámolunk ezért, és ha nem, te is és ő is érezni fogjátok a következményeket. A német lovaggal pedig szintén rendezzük a dolgot. Ha egyszer már a bányámban van, örülhet, ha bármi áron megszabadul a fekete gyémántjától.

Aztán utána pillantott a szűk szorosban tovalovagló Benavidesnek. Gúnyosan felnevetett, és csak egyetlen szót mondott:

– Tökfilkó!

Kétségtelenül többféle oka is lehetett rá, hogy ezzel a címmel illette a bérllőjét.

Amint Benavides annyira eltávolodott patrónusának házától, hogy onnan már nem lehetett látni, nem hazafelé vette útját, hanem Juan testvére tanyácskája felé, és mivel teljesen tisztában volt

azzal, hogy ott mihez kezd, ismét átengedte magát becsvágyó terveinek és álmainak.

Az ilyesfajta légvárak csodálatos sebességgel épülnek fel. Patrónusa házát máris hadnagyként hagyta maga mögött, mire az erdő szélére ért, már a patrióták seregének főgenerálisa volt, és serege teljes mértékben megsemmisítette a spanyol sereget. De aztán zavarodottság és kétségek vettek erőt rajta.

Hogyan tovább? Mivel már minden ellenség meg volt gyilkolva, többé már nem lehetett harcolni ellenük, és mivel a háborúnak is vége lett, Benavidesnek néhány pillanatig fogalma sem volt róla, hogy most, a zsarnokok megsemmisítése után mihez kezdjen dicsőségével, továbbá miként lehetne az új helyzetet hasznosítani a köznép javára.

Éppen elhatározta, hogy ideiglenesen kikiáltatja magát a nyugati part királyává, hogy nyugodtan megfontolhassa a továbbiakat, amikor testvére kunyhójához ért, aki éppen azzal volt elfoglalva, hogy ruházatának intimebb darabjait kimossa, és mivel nem volt felesége, kénytelen volt ezt a munkát saját kezűleg elvégezni.

Amint meglátta bátyját, barátságosan, örömmel üdvözölte, és miután a már kimosott, kimondhatatlan nevű holmikat kitergette udvarának kerítésére, átadva azokat a nap szárító sugarainak, leheveredett bátyja mellé egy hatalmas fügefafa árnyékába, és ő is rágyújtott egy szivarra.

Annak ellenére, hogy mindketten, jóllehet téves ösvényen, féltékenyek voltak, teljesen jól érezték magukat a chileiek kedvenc elfoglaltságával, mármint szivarozva heverészni az árnyékban, és rövidesen a társalgás is beindult, melynek során Juan megtudta, hogy bátyja másnap kora reggel elutazik, és csak három nap múlva fog hazatérni.

Ezt követően Benavides kölcsönként testvérétől egy kendőt, azt állítva, hogy az övé már szakadozott, aztán a fivérek elköszöntek egymástól.

Amikor Dolores megtudta, hogy férjének Laines parancsára ismét távoznia kell, nagyon megrémült, mert rossztól tartott. Most mit tegyen?

Benavidest nem merte tájékoztatni arról, hogy minek van kitéve, mivel tudta, milyen függő helyzetben van férje Lainestől, továbbá félt heves felindulásától is. Így aztán nem mondott el semmit, de kérte a férjét, hogy a lehető leghamarabb térjen haza, és elhatározta, amennyire tudja, majd megvédi magát, ahogyan az előző alkalommal is tette.

A következő reggel végtelenül hosszúnak tűnt a fiatalasszony számára. Benavides ellovagolt, és távozása után minden perccel egyre fokozódott félelme, és miközben szárnyakat kívánt az idő múlásának, mivel minden percet nyereségnek tartott, ami már elmúlt, a nap mégiscsak úgy tűnt, mintha megállt volna az égen, és félelme tovább fokozódott.

Fejében különféle gondolatok suhantak át.

Először Juanhoz akart sietni, és megkérni őt, nyújtson társaságot a számára, de aztán rögtön eszébe jutott Benavides féltékenysége, és persze azt is tudta, hogy a fiatalember tényleg vonzódik hozzá. Ez tehát nem megoldás.

Aztán elhatározta, hogy elrejtőzik a bozótban, és ha a rettegett ember közeledne a házhoz, az erdő mélyére menekül. Próbaként beszaladt a közeli bokrok közé, de hamarosan visszatért.

– Szűzanyám, segíts! – sóhajtotta. – Kúszva meneküljek, mint egy kutya, e miatt a gazember miatt? Hát jöjjön csak, majd megkapja!

Félelme azért mégsem múlt el, és komolyan fontolgatni kezdte, hogy délután szenyor Baldez házába menekül és Blandinához, tejtestvéréhez, hogy tanácsot és védelmet kérjen.

Ezt jó ötletnek tartotta, és éppen fontolgatta, hogy nem kellett volna-e már korábban is ezt tennie, amikor tekintete a nyitott ablakra tévedt, és megpillantotta szenyor Lainest, aki már néhány lépésnyire megközelítette a házat.

Mivel a menekülés útja már el volt zárva, szorongva várakozott.

Laines szemtelen mosollyal lépett be, kalapját az asztalra dobta, ő maga pedig letelepedett a szobában lévő egyetlen székre, aztán gúnyos szemmel nézegetni kezdte a fiatalasszonyt.

– Benavidest elküldtem – szólalt meg –, és hogy ne unatkozz, eljöttem társaságot nyújtani.

– Ó – válaszolta Dolores kényszeredett derűvel –, erre semmi szükség. Mi, erdei asszonyok hozzászoktunk a magányhoz, és nem félünk semmitől.

– Persze – mondta Laines –, mert karmoltok, és egyáltalán faragatlanok vagytok, de ma mindez nem fog segíteni. Jóvá kell tenned, amit tettél – mutatott az arcára –, aztán még szemtelenül hozzáfűzte: – Gyere ide és csókolj meg!

A szegény asszony halálos félelemmel belátta, hogy ma súlyosabb helyzetben lesz ellenségével, mint tegnapelőtt. A férfi alátomos tekintettel nézegette, és látszott rajta, hogy elszánt a legszélsőségesebbre.

Ennek ellenére Dolores mosolyogva mondta:

– Ó istenem, mit számít magának egy csók, egy szegény inquilino feleségétől? A leggazdagabb és legszebb nők állnak a rendelkezésére.

Laines számára ez bizonyos mértékig hízelt volt, mert mosolyogva válaszolt:

– Ez mind igaz, de éppen ezért ne keresd magad!

Ezekkel a szavakkal felállt, és tárt karokkal odalépett hozzá, hogy megölelje.

A fiatalasszony úgy tűnt, nem képes olyan védekezésre, mint előző alkalommal. Védekezve felemelte kezeit, és könnyes szemekkel kérlelte:

– Ó, kérem, ne éljen vissza erejével! Jól tudom, hogy függő helyzetben vagyunk öntől, de ne tegyen boldogtalanná bennünket! Legyen könyörületos hozzánk, akkor is, ha Benavides...

– Egy szót se arról a sültparasztról – kiáltott fel hangosan Laines a maga részéről –, arról a tökfilkóról, aki azt képzei magáról, hogy tiszt lehet belőle, a beképzelt bolond!

– Ne szidalmazza a férjem, szégyellje magát! – mondta Dolores haragtól reszkető hangon.

Laines gonoszul felnevetett:

– Ahelyett, hogy csókolóznánk – mondta –, civakodunk. Majd én tiszta vizet öntök a pohárba, te erénycsász, ha a szép szó nem segít. Van fogalmad róla, hogy a te Benavidesednek, annak a fajankónak az adóssága a duplája annak, mint amennyit az egész háza és gazdasága ér, és bármely pillanatban elzavarhatlak benneteket? És meg is fogom tenni, ha...

– Ó, istenem! – kiáltott fel Dolores –, ezt nem teheti meg, szenyor Laines, ez hallatlan! Ilyesmi még sohasem történt meg, mások éppen annyira el vannak adósodva a patrónusuknál, mint mi magánál!

A férfi nem válaszolt, hanem odalépett hozzá, és az asszony, miközben kezeit védekezve maga elé tartotta, úgy tűnt számára, mintha valami neszt hallott volna maga felett. Felnézett, és Laines ekkor megragadta.

– Segítség!

– Kiáltozz csak! – mondta zihálva Laines, miközben Dolores mindkét kezét összeszorította egyik kezével, a másikkal pedig elkezdte lerángatni a ruháját, miközben az ágy felé lökdöste.

Ebben a pillanatban azonban valaki a földre rántotta, és betaszította az egyik sarokba.

Benavides állt fölötte holt sápadtan és némán. Szemei forogtak, mint egy örültnek, keble hatalmasakat emelkedett levegő után kapkodva, mintha szét akarna robbanni.

Laines felugrott, és ott állt ellenfelével szemben. Ő is holtápadt volt, és szemei szikráztak.

– Ostoba paraszt kutya, egy бүдös szajha kölyke. Kezet mer-tél emelni rám?

Igyekezett az övében lévő kés után kapni, de nem érte el. Közben ellenfelétől akkora ütést kapott a képébe, hogy vérző orral és szájjal tántorodott vissza.

Vér! Különös dolog ez a vér.

Vannak emberek, akik visszariadnak, ha egyetlen cseppet meglátnak belőle.

Mások sóvárogni kezdenek ilyen esetben, mint a tigris, hogy még többet láthassanak.

Úgy tűnik, Benavides ezek közé tartozott.

Habzó szájjal, mint egy ragadozó, rávetette magát áldozatára, és ütései addig követték egymást, míg az végül már nem mozdult, és vérben úszva a földön hevert.

Eddig az állatok fegyverét használta, de most az ember fegyverét kereste. Nem feledkezett meg a késéről, és ekkor előrántotta.

– Ne öld meg! – kiáltotta Dolores visítva. – Ne öld meg! Ne kövess el gyilkosságot!

Úgy tűnt, Benavides csak most tért magához. Döbbenet nézett Doloresre. Aztán kését visszadugta hüvelyébe. Felkapta Lainest és kihajította az ajtó elé, amit aztán becsukott, nem törődve azzal, hogy áldozata él-e még, vagy sem.

A házastársak egy ideig némán nézték egymást, aztán Benavides megszólalt:

- Mindent hallottam, az első szótól az utolsóig.
- Akkor jó – válaszolta a felesége. – De most mihez kezdünk?
- Elmegyünk!

Kinyitotta a ház ajtaját. Laines eltűnt.

– Induljunk! – mondta Benavides.

Erre mindketten elindultak, és eltűntek az erdőben.

Támadás és küzdelem

Csendes, ártalmatlan, tiszta és békés, boldog élet – igencsak ritkán elérhető valami, amit akár még készpénzért sem lehet megszerezni, de annyira törekeny és bemocskolható. Ezer meg ezer fiatal vágyódik utánad, és épp ilyen sok költő áradozik rólad izzó színekben.

Enrique és Blandina négy hete házasodtak össze, és mézeshe-teik arra engedtek következtetni, hogy ez a házasság rendkívül hosszúnak ígérkezik.

Blandina, korábban vadóc és féktelen teremtes, derűjét bár semmi esetre sem veszítette el, de már nem volt annyira zabolátlan, mint korábban oly gyakran, és szinte német értelemben véve megígérte, hogy rátermett háziasszony lesz belőle.

Ami Enriquet illeti, nála szinte ugyanez volt a helyzet. A függetlenség rajongó híveként korábban elhatározta, hogy csatlakozik a patriótákhoz, és személyesen fog küzdeni soraikban.

Ezt az elképzelését most feladta, és csak végszükség esetén szándékozott kardot ragadni. Felfogta, hogy nem vonulhat csatába minden férfi, és többet tehet az ügyért, ha apósa farmjának környékén lévő parasztokat megnyeri pártja számára, és azért küzd, hogy ne hanyagolják el teljesen a mezőgazdaságot.

A jellem ilyen módosulásait nem nevezzük változásnak, és talán gyakrabban is bekövetkezik, mint gondolnánk, ha az élet valamilyen határozott irányt vesz fel.

Nem azokról a fiatalemberekről van szó, akik miután kimondták a végzetes „igen”-t, régóta óhajtott kispolgári létből kifelé kacsintgatnak.

Azokról beszélünk, akik dupla energiával követik hivatásukat, mert felfogják, hogy dupla kötelezettséget vállaltak magukra, és szegre akasztják korábbi agglegény életük néhány szokását, és ennek ellenére nem lógatják fejeiket.

Az igazi férfi sohasem változik meg, és ha olykor meglepően gyorsan egy forrongó ifjúból megfontolt férfivé érik, aki energikusan követi pályáját, semmi esetre sem változtatta meg karakterét.

Szenyor Baldez farmján vagyunk, éspedig házának verandáján, ahol őt magát, lányát Blandinát, a fiatalasszonyt, Enrique férjét, annak apját és apja barátját, Tacailot láthatjuk viszont.

Napközben forró és fülledt volt a levegő, de mostanra, éjjel ti-zenegyre kellemesen felfrissült. Olyan ez a frissesség, amit csak az ismer, aki forróövi országokban járt, ahol az éjszakák messze eltérőek a mi nyári éjszakáinktól, melyek leginkább hűvösek, de nem frissek.

A Kordillerák felől lágy szellő áramlott a föld felett, frissítő, ezernyi illattal teli, melyet virágok és az erdő gyantában gazdag fái küldtek a síkság fölé. A levelek könnyed sustorgása mellett ünnepélyes csend uralta az éjszakát, amit mindenki ismer, és szent jogát gyakorolja az egész földön.

A hold teljes, tiszta fénye terült el a síkságon, és egészen a messzi távolig élesen rajzolódtak ki a fák és bokrok, vagy egyes udvarházak árnyékai a világos, kékesen megvilágított felületen. Csak a Kordillerák tömegei látszottak mélysötét színeikben, a hold fényében ezüstösen csillogó hófödte csúcsaikkal, alvó óriásra emlékeztetve.

A teraszon üldögélők kitekintettek az elbűvölő, holdfényes éjszakába, és boldogok voltak a látvány hatására, bár talán tudatlanul, mivel szinte naponta élvezhették ezt a látványt.

– Boldog vagyok, hogy most nyugalom van körülöttünk – mondta Baldez –, és azért, mert minden bizonnyal rövidesen teljes lesz a béke.

– Fenséges ez a nyugalom – válaszolta Tacailo mosolyogva.
– Innen balra néhány leguányi távolságra tartózkodnak a patrióták, jobbra ugyanilyen távolságra a spanyolok, és holnap akár az is előfordulhat, hogy itt előttünk a mezőn ütköznek meg, de az is lehet, hogy erre csak néhány hét múlva kerül sor. A béke ideje, ahogyan már egy évvel ezelőtt mondtam önöknek, még távol van. Egy előnyünk azonban mindenképpen van most. Itt legalább fegyverekkel küzdenek meg, és nem hazugságokkal, aljas gyanúsításokkal és szégyentelen követelésekkel, mint más országokban. Egyfelől gyáva visszavonulással, színlelt szabadelvűséggel, céltalan engedményekkel, és ha mindez kiderül, erőtlenségekkel másfelől.

– Kedves barátom – szólalt meg Cerroviejo –, fura dolgokat hord itt össze. Magát vagy tönkre fogják tenni egyfelől, vagy börtönbe fogják vetni másfelől.

– Mivel Kínára gondoltam, ahová eszembe sincs ellátogatni – válaszolta Tacailo –, ez velem itt nem fog megtörténni. Mindenesetre bizonyára érti, mit akartam mondani.

Aztán más dolgokról beszélgettek, és végül szóba került a gyémánt.

Baldeznek az volt a véleménye, hogy jelenleg nem volna szabad annak eladására gondolni. Háború idején senki sem vásárol ilyesmit félig-meddig elfogadható áron, és a drágakő pillanatnyilag a családban van a legjobb helyen. Cerroviejo viszont elgondolkodva ingatta a fejét.

– Időközökben az a vélemény alakult ki bennem – mondta –, hogy valamennyiünk számára jobb lett volna, ha az a gazember Németországban a hamis kő helyett az igazit kaparintotta volna meg erőszakkal. Amióta ez az átkozott gyémánt emberi kézbe került, mindenütt csak szerencsétlenséget okozott, és azt gyani-

tom, hogy ez a szerencsétlenséget előidéző tulajdonsága még nem szűnt meg.

– Mindez csak agyrém – válaszolta Tacailo –, azonban ennek ellenére bárcsak ne tanácsoltam volna, hogy mutassa meg a követ annak a bizonyos Lainesnek.

– De miért? – vetette közbe Baldez egészen elcsodálkozva. – Szenyor Laines derék ember, semmi rosszat sem tudunk róla.

– Valóban, semmi rossz sem ismeretes róla, ezt belátom. Tekintete azonban, amit a gyémántra vetett, amikor a kezébe adtuk, nem tetszett nekem. Nem a kő maga, hanem annak az embernek a kapzsísága készíti arra, hogy bajt okozzon.

Enrique és Blandina nem vettek részt ebben a beszélgetésben. A többiektől kissé távolabb foglaltak helyet a veranda mezőre nyíló oldalán, és mint jegyeseknél majdnem mindig, új házasságoknál is gyakran előfordul, egymás kezét fogták.

A gond később elválasztja ezeket az ifjú kezeket, a szenvedély és békétlenség gyakran a szíveket is. Várjuk csak ki, vajon a halál végérvényesen egyesíti őket, vagy az elszakadás örökkévalóvá válik.

Blandina éppen egy pillantást vetett a hold által megvilágított mezőre, amikor hirtelen kezét kinyújtva, kifelé mutatva felkiáltott:

– Nézd csak amott, Enrique, mi lehet az, ami olyan hevesen közeledik a ház felé?

Amint a megszólított és a többiek is a jelzett irányba néztek, persze ők is észrevettek valakit, aki gyorsan közeledve a ház felé futott, és nemsokára felismerték, hogy az illető egy nő, aki inkább tűnt úgy, mintha a föld felett repülne, mint szaladna.

Ahogy az asszony a veranda alá ért, könyörögve emelte fel kezét, és zihálva, elakadó szavakkal kiáltotta:

– Ó, Blandina, Blandina, ments meg minket, fogadj be bennünket, különben el vagyunk veszve!

Amit mondott, azáltal igazolódott be, hogy ekkor némileg távolabb egy második alak is feltűnt, ugyanazt az irányt követve, mint az asszony, azonban időről időre megállt, és hátrafelé pillantva úgy tűnt, mintha valami után kémlelne.

Miközben Baldez a verandáról lekiáltott: - Gyere be, te ostoba, hiszen az ajtó nyitva van, Blandina már lesietett, mivel felismerte tejtestvére, Dolores hangját, és rövidesen Benavides is odaért, hiszen ő volt a másik, a ház felé igyekvő menekülő.

Enrique, aki ekkorra a másik három férfivel együtt leért az alsó helyiségbe, becsukta Benavides mögött az ajtót, és miután Dolores néhány rövid szóval elmondta, amiről már tudomásunk van, még hozzáfűzte, hogy alig egy órát voltak az erdőben, és azon tanakodtak, hová fordulhatnának, amikor máris megjelentek Laines szolgálai, hogy elkapják őket. A szurdokban általuk ismert néhány búvóhely és egy sűrű bambuszos egy ideig védelmet nyújtott számukra, és elrejtette őket üldözőik szemei elől, azok végül mégis a nyomukra akadtak, és csak a beköszönő éjszakának köszönhatték megmenekülésüket. Sajnos azonban attól tartanak, hogy az udvarház felé igyekezve a kihelyezett kémek felfedezhették őket. Aztán Benavides megemlítette, hogy csak Dolores védelmét kéri, és ha kapna egy lovat, azt hiszi, hogy ő maga elmenekülhet.

Baldez magán kívül volt, és nem kevésbé zavarban.

– Micsoda gazember – kiáltott fel –, Cerroviejót akarja elkapni, és ki tudja, mi készíti erre, ráadásul Dolores is igénybe vette ehhez. De ha idejönnek a parasztjai, vajon elállhatjuk előttük a bejáratot? Csata kezdődne meg itt, mielőtt az ütközet valóban ideérne?

Tacailonak könny csillant meg a szemeiben.

– Önre, Cerroviejo, csak szerencsétlenséget hoz a fajtám – mondta –, és mit tehetek én most, öregember, hogy jóvátegyem ostobaságomat?

Blandina szikrázó szemekkel kijelentette, hogy mindenkinek kikaparja a szemét, aki egy hajszálat is meg meri görbíteni az ő kedves Doloresének.

Enrique távozott a keletkező zűrzavar közben.

Amikor visszaért, odaszólt Baldeznek:

– Kedves papa, remélem, nem lesz ellenére rendelkezéseimnek. Bezárattam az udvar és a ház kapuit, szolgálkat elosztottam a földszinten. Engedélyünk nélkül a helyi szokásoknak megfelelően senki sem teheti be a lábát a farmra. Aki mégis megtenné, az tolvajnak számít, vagy legalább is úgy viselkedik, mintha az lenne. Ezért parancsot adtam, hogy mindenkire lőni kell, aki beteszi a lábát az udvarra anélkül, hogy erre engedélyt kapna, és úgyszintén mindenkire, aki megközelíti a külső falat.

Baldez a kezeit tördelte:

– Békés házunk vérben fog úszni!

Cerroviejo közbeszólt:

– Nem hinném, hogy ez történne. Ha Lainest nem utasítjuk el, még rosszabb is történhet. De hová lett Benavides?

– Odébbállt – válaszolta Enrique. – Remélem, már biztonságban van. Kiadását nem tagadhattuk volna meg, mivel saját elmondása szerint súlyosan bántalmazta Lainest. Adtam neki ezért egy jó lovat, és mire az ellenségei ideérnek, és elhatározzák, hogy innen tovább üldözik, addigra már kétségtelenül el tud rejtőzni. Dolorest pedig nem adjuk ki, mivel ő nem emelt kezét Lainesre, ahhoz pedig jogunk van, hogy védelmezzük őt annak gyalázatos viselkedésével szemben.

Blandina a nyakába borult:

– Olyan vagy, mint a régi lovagok Európában, akikről sok jót olvastam. Lövedd csak le valamennyit, ha ideérnek.

Tacailo ebben a pillanatban felemelte a kezét figyelmeztetésként, hogy maradjanak csendben és figyeljenek, és valóban, gyors

san közeledő lódobogást lehetett hallani, és rögtön észre is vettek egy közeledő lovascsapatot.

Mivel a lakóház ablakai ki voltak világítva, arrafelé tartottak, és közvetlen alatta hirtelen megálltak, miközben Enrique kilépett a verandára.

Lentről ekkor egy durva hang meglehetősen parancsoló hangon felkiáltott:

– Nyissátok ki az ajtót!

Enrique visszakiáltott:

– Azonnal húzódjanak vissza, vagy lelövetem magukat!

Az alsó helyiségben eloszlott szolgák, akiknek parancsuk volt erre az esetre, muskétáik csöveit kidugták az ablakokon, és jól hallhatóan felhúzták fegyvereik kakasait, miközben Enrique a holdfény által jól megvilágított fegyverének fénylő csövével arra a férfire célzott, akiről úgy gondolta, hogy ő kért bebocsátást.

A következmény az volt, hogy a kintiek hirtelen megfordították lovaikat, és körülbelül harminclépésnyire visszahúzódtak, majd borzalmas lármában törtek ki, amire a házban tartózkodó szolgák hasonló módon válaszoltak.

Amikor a láрма valamelyest elcsendesedett, Enrique hangos, jól érthető hangon kikiáltott, hogy egyetlen ember jöjjön közelebb, és mondja meg, mi a szándékuk, és mi az oka annak, hogy ilyen késői órában, viharos jelleggel követelnek bebocsátást.

– Tudhatják – fűzte hozzá –, hogy éppúgy, mint bárki más, ilyen esetben mi is jól fel vagyunk fegyverkezve, és megtapasztalhatják; hogy a fegyvereinket használni is fogjuk, ha akaratunk ellenére megpróbálnak behatolni.

Miután mindkét fél részéről újabb lármázás történt, a lovasok közül az egyik közelebb jött, és kijelentette, hogy ő szenyor Laines intézője, és a gyilkos Benavides és felesége kiadatását kéri, akik tudomásuk szerint itt tartózkodnak ebben a házban.

Mivel Enrique arra törekedett, hogy Benavides üldözőit a lehető legtovább feltartsa, és másfelől tudomása volt róla, hogy a chileiek ilyen alkalmakkor hogyan viselkednek, látszólag rendkívül elcsodálkozva visszakiáltott:

– Hogyan? Maga Szenyor Laines derék intézője, szenyor Huidobro lenne? Mi a helyzet odahaza, hogy van a felesége és a kedves gyerekei?

– A feleségem jól van, Don Enrique – hangzott a válasz –, köszönöm a kérdést, de gyerekeim sohasem voltak. Az ok, amiért ide jöttünk...

– Ezer bocsánat – kiáltott vissza Enrique –, nem is tudom, hogyan lehetséges, hogy ezt elfelejtettem. De mondja csak, a gazdája, kedves barátunk, Laines hogy van, remélem egészséges, és minden rendben van vele.

– Nem jól – válaszolta az intéző, észrevehetően bosszankodva azon, hogy feltartják. – Nincs jól, a gyilkos Benavides jól elintézte, és éppen ezért...

– Nagy isten! – kiáltott fel Enrique –, Laines meghalt? Meggyilkolták? Hol történt ez a borzalom?

– Nem halt meg egészen, csak az a gazember jól összeverte.

Ezeknél a szavaknál hallani lehetett, hogy szenyor Baldez ablakok mögött posztoló szolgálai felnevetnek és vihogni kezdenek, miközben Enrique lekiáltott a teraszról:

– Tehát ezen kívül Benavides még meg is ölt valakit? Hiszen gyilkosnak nevezte.

– A fenéket gyilkolt meg valakit – kiáltotta Huidobro most már dühödten. – Jól látom, hogy igyekszik feltartani bennünket, Don Enrique, de meg fogja bánni, hogy ily módon belekeveri magát egy ügybe, amihez semmi köze sincs.

Amikor szenyor Laines szolgálai meghallották vezetőjük fenyegetőnek hangzó válaszát, megmozdultak, és néhány lépést tettek előre, mire Enrique minden különösebb, zajos megnyilvánulás

nélkül felhúzta fegyverének kakasát, és megfontoltan a tiszteletreméltó intézőre célozva válaszolt:

– Ha az emberei nem vonulnak vissza azonnal, kénytelen leszek lelőni magát a lováról, kedves szenyor Huidobro. Háromig számolok. Egy!

– Vissza gazfickók! – kiáltotta el magát az intéző, közelebb lépve a szolgákhoz, gyepölőjének rézveretes végét meglóbálva, amit korbácsnak és fegyvernek egyaránt lehetett használni. – Vissza! Ki parancsolta, hogy nyomuljatok előre?

Aztán anélkül, hogy elfoglalta volna előbbi helyét embereinek arcvonala előtt, így kiáltott:

– Legyen ésszél, Don Enrique, és szolgáltassa ki Benavidest. Sok kellemetlenséget spórolhat meg magának ezzel!

Enrique, aki ekkor már meg volt győződve róla, hogy a körözött Benavides elegendő előnyre tett szert, és ezenkívül a ház átkutatására fordított idő még tovább növeli előnyét, megváltozott, barátságosabb hangon válaszolt:

– Dolores, Benavides felesége, az én feleségem tejtestvére itt van. Őt meg fogjuk védelmezni, és megölünk mindenkit, aki kezét mer emelni rá. Ami azonban Benavidest illeti, azt keressék meg saját maguk. Önnek, szenyor Huidobro és egy további emberének engedélyezzük a belépést. Mi senkit sem szolgáltatunk ki, és gyilkost sem rejtegetünk, és mivel azt állítja, hogy Benavides ilyen ember, a foglyul ejtését nem fogjuk megakadályozni, sőt, ha megtalálják, segíteni fogunk, elfogni őt, ha ellenszegülne, és nem volna hajlandó követni önöket.

– És szavát adja, hogy biztonságban leszünk?

– Szavamat adom.

Az intéző azonnal leugrott a lováról, és mivel intett egyik emberének, az ugyanazt tette, és annak kíséretében szapora léptekkel elindult a ház felé.

– A fickó tehát odabent rejtőzik – kiáltotta.

- Azonnal kinyitatom az ajtót – mondta Enrique.

Ez megtörtént, és elkezdődött a házkutatás. Enrique két szolgáljával kísérté az intézőt, és szinte túlzott bugalommal felnyitott minden lehetséges rejtékhelyet, miközben olyan igyekezettel járatta a száját, hogy az intéző szóhoz sem jutott.

Közben odakint szenyor Laines szolgálai a házban lévő sorstársaikhoz közeledtek, akik még mindig ott álltak muskétáikkal az ablakoknál.

- Csak nem lesztek annyira ostobák, hogy ránk tüzeljetek – szóltak a bent lévőkhöz.

- Ha nem vagytok annyira ostobák, hogy túl közel jöjjetek, nem fogjuk megtenni – válaszolták néhányan.

- Jól van, csak annyira, hogy beszélgetni tudjunk.

- Rendben, az nem fog ártani senkinek.

- Hol bujkál? – kérdezte Laines egyik szolgálja.

Baldez egyik embere rejtélyes képpel felfelé mutogatott. Egy másik oldalra. A harmadik olyan grimaszt vágott, ami semelyik irányba sem mutatott. Felfújta a képét, és forgatni kezdte szemeit, mutatóujjával egy kört írva le, és mivel ez a fickó az egész szomszédságban közismert bohócnak számított, így a támadók hangos nevetésben törtek ki, amire a bentiek szintén zajos hahotával válaszoltak. Ezt azután olyan pletykák követtek, melyek semmi esetre sem vetettek jó fényt szenyor Lainesre.

A megszállt farm szolgálai eleget megtudtak Benavides beszámolójából, hogy el tudják képzelni maguknak az esemény valódi lefolyását, továbbá Benavides néhány szóval elmondta a szolgának, aki a meneküléséhez elővetette a lovat, hogy valójában mi is történt.

Laines emberei, akik csatlakoztak a hajszához, jobban mondva fel lettek szólítva erre, jöllehet hallgattak, amikor meghallották a történeteket, mégis összeráncolták homlokukat, mivel saját feleségeikre gondoltak, és eszükbe jutottak különböző küldönci megbí-

zások, amire a patrónusuk utasította őket, és amelyeknek a célját csak most vélték felismerni. Elhatározták, ha hazaérnek, kifagatják feleségeiket.

A tulajdonképpeni szolgák ezzel szemben lazán fogták fel a dolgot.

– Ezek voltak tehát a tüskék, melyek tegnapelőtt felsértették az arcát! Na és ma? Ez a Benavides jól ellátta a dolgát. Teljesen igaza volt.

Aztán azt is mondták, hogy részben elhitték, amit Laines állított, és komolyan vették a menekülő elleni hajtóvadászatot. Ha nem sikerül elérnie a farmot, kétségtelenül elkapják, és rossz vége lett volna, ha patrónusa kezei közé kerül.

Szenyor Huidobro a ház minden szegletét átkutatta, és érthető, hogy semmit sem talált.

Végül bosszúsán mondta Enrikenek:

– Belátom, hogy igyekezett segíteni nekünk, és Benavides tényleg nincs a házban.

Enrique felhúzta szemöldökeit, és kezét szája elé tartva titokzatosan odasúgta:

– Nem is hittem, hogy itt lenne.

– Jól van, jól van – válaszolta az intéző mérgesen –, de azt hiszem, a gazdám megtalálja a módját, hogy viszonozza a szívességet barátságos hozzáállásáért, amit ma tanúsítottak iránta.

– Tudomásunk van róla – mondta Enrique mélyen meghajolva –, hogy szenyor Laines barátsággal van irántunk, és ismerjük terveit, melyeket kigondolt, hogy hasznunkra lehessen. Adott esetben igyekezni fogunk, hogy tudomására hozzuk hálánkat.

Az intéző úgy tett, mintha nem értené ezeknek a szavaknak az értelmét, és így válaszolt:

– Ha lennének olyan szívesek, és átadnák nekünk ezt a Dolorest, akkor talán kiszedhetnénk belőle, hol bujkál a férje.

– Találó gondolat – válaszolta Enrique a világ legbarátságosabb hangján. – Dolores azonban nem akar szenyor Laineshez menni, és minden bizonnyal meg van rá az oka, mi pedig nem fogjuk kényszeríteni, és nagyon sajnálnánk, ha kénytelenek lennénk bármiféle veszéllyel szemben megvédeni.

Szenyor Huidobro káromkodva elhagyta a házat.

Amint kinyitotta az ajtót, és kilépett embereihez, első pillantásra látta, hogy azok a legbarátságosabb lábon állnak a háziakkal, ezért gyorsan nyeregbe pattant, és elvágatott velük.

Némileg eltávolodva megállt, és megkérdezte embereit, kifürkészték-e, merre tartott Benavides, és amikor a szolgák tagadólag válaszoltak, dühösen elkiáltotta magát:

– Jól van, lázongó gazemberek, a fizetésetek fogja bánni, ebben biztosak lehettek, szajhák kölykei, akik vagytok.

Erre fel morgolódo alattvalói által követve útnak indult hazafelé, és szenyor Laines részéről a fogadtatás kétségtelenül nem volt valami barátságos.

Szenyor Baldez házában a meghiúsult támadás feletti öröm nem tartott sokáig.

Enrique általános dicséretben részesült becsületes és derék viselkedése miatt, de a három idősebb férfi teljes mértékben egyetértett abban, hogy Laines nem adja fel terveit, és most bosszúvágytól felingerelve igyekszik romlásba taszítani őket, vagy legalább is annyit ártani, amennyit csak lehetséges.

– Legalább azt tudnám, mit tervez ellenem – mondta Cerroviejo. – Sohasem sértettem meg, a legcsekélyebb mértékben sem álltam útját, ő meg foglyul akar ejteni, és isten tudja, hová akar elcipelni. Vajon mi lehet a szándéka?

– A gyémántját akarja megkaparintani – válaszolta Tacailo –, csellel vagy erőszakkal, és a jelenlegi időkben bőséges alkalom adódik rá, hogy szegycselteljes elképzelését valamilyen módon végrehajtsa. Már mondtam magának, hogy már a pillantása sem

tetszett nekem, mellyel azt az átkozott követ nézegette, amikor olyan ostoba voltam, hogy elkísértem hozzá. Ez a szerencsétlen kő olyannak tűnik nekem, mint valami szellemi adottság, mellyel valaki rendelkezik, és ami önmagában kiváló, de akinek megadtott, mégis számtalan alkalommal kellemetlen helyzetbe kerül, és a végzete felé sodródik. Most nem tehetünk mást, nagyon óvatosnak kell lennünk, és valahogy ki kéne fürkészniünk ennek a gazembernek a terveit.

Miután őrszemeket állítottak, bár egy újabb támadástól aligha kellett tartani, nyugovóra tértek, és Enrique az utóbbi óráktól fáradtan elszunyókált fiatal felesége cirógatása közben, amivel derék és okos viselkedéséért bőségesen elárasztotta.

Fáradtsága ellenére körülbelül egy óra elteltével valami közeli zaj miatt mégis felébredt, és a hegyek mögé alábukó hold bizonytalan fénye mellett egy az ágya mellett álló alakot vett észre.

Riadtan felugrott és fegyvere után kapott, de ekkor Dolores, hiszen ő volt, csendben megszólalt:

– Maradjon nyugodtan, Enrique, én vagyok, a szegény asszony, akinek megmentette a becsületét, valamint férje életét. Azért jöttem, hogy mindezt megköszönjem, és egyúttal elköszönjek, mert tovább nem maradhatok itt.

– Micsoda? – kiáltott fel Blandina, aki eddigre szintén felébredt. – El akarsz hagyni bennünket? Észnél vagy?

– Először is – válaszolta Dolores –, nem akarok még nagyobb kellemetlenséget okozni nektek, hiszen Laines semmit sem fog elmulasztani, hogy hatalmába kerítsen engem, másfelől az én helyem most Benavides mellett van, aki miattam veszített el mindent.

Térdre borult, csókokkal és könnyekkel halmazta el a fiatal házaspár kezeit, de aztán felállt, és még annyit mondott, hogy szeretne egy lovat kapni.

– De hát tudod, hogy hol van a férjed? – kérdezte Blandina.

– Tudom, és ti is kétségtelenül hamarosan meg fogjátok tudni. Agyó!

Kiosont a szobából, és Enrique, aki felállt, és odalépett az ablakhoz, nemsokára látta elvágtatni a mezőn, és eltűnni az éjszakában.

– Laines emberei hazalovagoltak – mondta Blandina –, és néhány óra hátra van még, mire kireggeledik. Remélem, nem lesz semmi baja.

Amint másnap reggel Baldez értesült a fiatalasszony távozásáról, nem mérgelődött emiatt, és egyik megbízható, idősebb szolgáját elküldte Laines házához kifürkészni, hogy ott mi van készülében.

Amikor másnap az öreg visszaért, arról számolt be, hogy Laines még az ágyat nyomja, és mindeddig senki mást nem engedett magához, csak egyedül a legbizalmasabb szolgáját. Ennek ellenére mindenki tudja, hogy Benavides csúnyán elintézte, mivel többen is látták szolgái közül, amikor arról a szerencsétlen reggeli kiruccanásáról visszatért.

Más hírt is hozott azonban a küldönc, ami talán még fontosabbnak tűnt, ugyanis arról számolt be, hogy a patrióták Chile déli részéről a Kordillerák erdős előhegyei mentén csapataikkal állítólag előre nyomultak, és azok, akik korábban körülbelül tíz leguányi távolságra voltak Laines farmjától, mostanra egy-két leguányira megközelítették.

A patrióták csapatainak állítólag egy külföldi a vezetője, és Laines ezzel az emberrel tegnap óta élénken levelezik.

Miközben Enrique örvendezett, hogy a szabadság ügye ilyen jól alakul, apja aggodalmasan ingatta a fejét.

– Mindez nagyon dicséretes és jó – mondta –, az viszont nem nagyon tetszik nekem, hogy ez a Laines élénk levelezésben van a patriótákkal. Valamit fontolgat ellenünk, erről nem hagyom lebeszélni magam.

Enrique nem mondott ellent apjának, Blandinának viszont később ezt mondta:

– Apám bátor ember, akár kettő helyett is, ezt jól tudom, erre bizonyítékaim is vannak. Most azonban aggodalmassá vált, és mindent túl sötétnek lát. A patrióták tudják, hogy a pártjukon állunk, és ha Laines levelezik a vezetőjünkkel, az minden bizonynyal azért van, mert igyekszik elnézést kérni házunk megtámadásáért. Apám aggodalma minden bizonnyal indokolatlan. Sajnos ez a helyzet, ha az ember megöregszik.

Blandina megölelte őt.

– Te vagy a legokosabb és legderekbabb ember az egész világon – kiáltotta.

Tényleg úgy tűnt, hogy Cerroviejo túl borúsna láta a helyzetet, mert már három hét eltelt, és semmi sem történt, ami igazolta volna a gyanúját, sőt ellenkezőleg, mikor ez alatt az idő alatt egy alkalommal több napra visszatért a házába, többször is felfegyverzett patrióták érkeztek hozzá, de kétségtelenül csak azért, hogy ellenőrizték, mivel barátságosak voltak hozzá, és útvonalak iránt érdeklődtek. Tacailo is kapott hasonló látogatókat.

Ennek ellenére mindketten elhatározták, hogy visszahúzódnak Baldez házába, és tulajdonaik őrzését megbízható szolgákra bízták.

A végzetes gyémántot Cerroviejo Baldez birtokán elásta, saját és Tacailo fiának jelenlétében.

Benavidesről nem volt semmi hír, csak egy alkalommal hozott egy idegen paraszt néhány szót Dolorestől Blandinának. A cédula semmi mást nem tartalmazott, csak az alábbiakat:

„Biztonságban vagyunk, és hálásak. Dolores”

A nyugalom ellenére mégsem tudtak szabadulni a gondolattól, hogy valami készülöben van, és ennek a nyugalomnak viharos vége lesz.

Valamivel több, mint három hét elteltével a Laines által kezdeményezett támadást követően ugyanazok a személyek üldögéltek a ház verandáján, hogy élvezzék a hűvös éjszakát. A levegő ugyanolyan illatokkal volt terhes, ugyanúgy susterogtak a fák levelei a síkság feletti könnyű légáramlattól, és ugyanolyan derűre hangolta az embereket a nyugalom és békesség, amivel az éjszaka ajándékozta meg a szunnyadó természetet.

A holdvilág hiányzott ezen az éjszakán, csak az állatövi fény piramisa csillámlott az égen pompás csillagköpenyével milliárdnyi ékszerként sziporkázva, mindegyik önálló napként, körülöttük forgó világokkal körülvéve.

A Kordillerák sötét színezetű, gigantikus hegyvonulata felett időnként világos fénycsík villant fel a sötéték, csillagokkal teli-szórt éjszakai égen, távoli villámlásokhoz hasonlóan. Azoktól azonban könnyedén meg lehetett különböztetni, mivel helye nem változott, és mindig ugyanazon a helyen tért vissza az egész éjszaka folyamán, egész évben, évtizedeken, talán százezer éven át is, hiszen ki tudná megmondani, hány évezred telt el azóta, amióta ez a hatalmas hegylánc feltört az anyaföld kolosszális repedéséből, létre hozva azokat a vulkánokat, melyekből azóta is az ég felé törnek ezek a periodikus felvillanások.

A verandán üldögélők beszélgetése véletlenül megszakadt, majd némi szünet után Enrique felemelte a kezét és megszólalt:

– Figyeljete csak! Lódobogást hallok.

Szinte ugyanabban a pillanatban apja a mező felé mutatott egy helyre, azon a határvonalon, ahol a földre hulló csillagfény a sötétséggel küzdött, miközben halkan suttogetta:

– És ott, ott egy lovascsapat áll.

Enrique felugrott, felkapta a fegyverét, és lesietett a földszintre, hogy a szolgákat a posztjaikra állítsa, akiket a támadás óta odabent tartottak. Gyertyákat rakatott néhány ablak közelébe, hogy az esetleges ellenség észrevegye, még ébren vannak. Az embereknek azonban azt a parancsot adta, hogy csak a sötétben

maradt ablaknyílásokban foglalják el helyeiket, mert így nem lesznek túlzott mértékben kitéve az ellenséges tűznek.

Mire visszaért az emeleti szobába, addigra a többiek visszavonultak a teraszról, és apja távcsővel a kezében a környéket fűrkészte.

– Szinte azt kell hinnem, hogy tévedtem – szólalt meg az öreg –, hiszen most a távcsővel sem látok semmi gyanúsat.

– Bárcsak ne hallottam volna azt a lódobogást! – válaszolta Enrique –, de határozottan hallottam több, sőt egy egész csapatnyi ló dobogását.

– Isten adná, hogy bárcsak másfelé tartanának – mondta Baldez. – Minden ilyen pillanat egy békés...

Ebben a pillanatban odakint a mezőn parancskiáltás hangzott, amire azonnal két irányból válaszoltak, és ekkor már határozottan látni lehetett két lovas szakaszt a ház felé vágtatni, miközben egy harmadik oldalról közeledett az udvarhoz.

Ekkor már semmi kétség sem volt, hogy ellenséges szándékkal rohamozzák meg a házat.

Alig telt el egy perc, és már oda is értek. Mindenféle felszólítás nélkül néhány lövést adtak le, kétségtelenül a kivilágított ablakokra, és a következő pillanatban néhányan leugorva lovaikról máris nekiláttak betörni az ajtót

Enrique kihajolt az ajtó feletti ablakon, arra sem ügyelve, hogy teljes mértékben kitette magát az ellenségnek, és két lövést adott le, mire az ajtót döngető egyik támadó holtan rogyott a földre, egy másik pedig nyilvánvalóan súlyosan megsebesülve hátrafelé tántorgott, a többiek pedig kétségtelenül nem számítva az ellentámadásra, gyorsan visszavonultak.

Szinte ugyanabban a pillanatban Cerroviejo is tüzelt, és a földszinten elosztott szolgák közül néhányan szintén elsütötték fegyvereiket.

– Gyorsan töltsétek újra fegyvereket – kiáltotta Enrique. Ekkor a ház másik oldala felől üvöltés és néhány lövés, valamint tompa recsegés volt hallható.

Enrique gyorsan odaugrott az egyik, azon az oldalon lévő ablakhoz, és körülbelül tizenkét-tizenöt férfit vett észre, akik éppen befelé tolongtak a feltört udvari kapun, és őket körülbelül ugyanannyi lovas követte.

A házat bevették, és a behatolók máris rohantak felfelé a lépcsőn.

– Adjátok meg magatokat, ti kémek! – kiáltott fel letről egy hang.

A védekezés ekkor már teljesen haszontalannak tűnt, Cerroviejoban azonban feléledt az öreg Ádám, régi időkre emlékezve, valamint a harci kedv is, ami hál’ istennek még mindig meglehetősen ott rejlik minden németben

Németül egy hatalmasat káromkodott, ami már évek óta nem fordult elő vele, majd előrántott szablyáját megtáncoltatta a behatolók hátán. Könnyen elképzelhető, hogy Enrique sem állt ott tétlenül.

A támadók visszahúzódtak. A szoba felszabadult, és ugyanúgy majdnem az egész lépcső.

– Na gyertek csak, gazemberek! – kiáltotta az öreg Cerroviejo, aki odafent állt Enrique mellett.

– Lőjétek le! – kiáltotta valaki odalent, mire hirtelen szabaddá tették a lépcső alját, és néhányan megjelentek karabéllyal a kezükben. Kétségtelenül célszerűbbnek tartották, távolabbról befejezni az ügyet, mintsem túlzott közelébe kerülni a veszett németnek és hevesvérű fiának.

Enrique olyan képet vágott, hogy látni lehetett rajta, szablyával a kezében menten lerohan a lépcsőn, de az apja bal karjával viszsztatartotta, nehogy a szinte elkerülhetetlen halálba rohanjon.

Ebben a pillanatban ismét hallani lehetett egy hangot, mely így kiáltott:

– Állj, állj! Ne tüzeljetek! Élve kell elkapnunk őket.

Ugyanaz a hang volt, mely az előbb azt kiáltotta: adjátok meg magatokat, ti kémek, és ez a hang Laines hangja volt, amit a fent állók most határozottan felismertek, jóllehet akitől származott, igyekezett a háttérbe húzódni, hogy ne vegyék észre.

Időközben Cerroviejo látszólag valamelyest lehiggadt és megfontoltabbá vált.

Anélkül, hogy visszahúzódott volna, hangosan és teljesen nyugodtan lekiáltott:

– Emberek, ha az a gazember a vezetőtök, akinek a hangját épp az előbb ismertem fel, akkor most a legszélsőségesebb védekezés következik részünkről, de ha más vezetőtök van, és igazi katonák vagytok, nem rablók, akkor mondjátok meg, miért támadtatok meg bennünket, és mit akartok tőlünk.

A karabélyokat már akkor leengedték, amikor Laines közbeszólt, hogy ne lőjenek, viszont senki sem válaszolt, így néhány másodpercnyi szünet következett.

Ezt a csendet Blandina éles kiáltása szakította meg, és amikor Enrique villámgyorsan megfordult, Blandinát egy férfi karjaiban látta, aki átfogta feleségét, és igyekezett megakadályozni, hogy törével megsebesítsen egy másikat, aki előttük állt.

Ugyanakkor megérezte, hogy béklyó szorul a testére, és lerántják a földre.

Foglyul ejtették.

Amit még észrevett: A szoba tele volt ellenséggel.

Rövid ellenállást követően, miután elvették tőle a törét, hátrakötött kézzel Blandinát átvezették a másik szobába, az öreg Tacailot éppúgy, aki eredménytelenül igyekezett védelmezni őt. Apósát egyik sarokból a másikba lökdösték, kevésbé ellenséges

szándékkal, inkább azért, hogy eltávolítsák onnan, ahol éppen útban volt, miközben nyilvánvalóan mellékszereplőnek tekintették.

Apja hozzá hasonlóan megbéklyózva feküdt a földön, és miközben mindkettőjüknek szorosan összekötötték lábaikat és karjaikat, egyre világosabbá vált, hogyan történhetett mindez olyan gyorsan.

Ellenségeik, ahogyan Enrique jelvényeik alapján a patriótákat felismerte, miközben apjával a lépcsőt védte, gyorsan és zajtalanul felmásztak az erkélyre, ugyanolyan gyorsan behatoltak a szobába, és hátulról lasszót vetettek rá és apjára, és lerántották őket a földre. Bár Blandina enyhén megsebesítette törével a férfit, aki lasszót dobott utána, de mint már tudjuk, a túlérő legyőzte őt és félretaszították.

Egyébként úgy látszott, a támadóknak fosztogatás, vagy egyáltalán Baldez tulajdonának rongálása nem állt szándékukban, ami egyébként a hadban álló felek egyes csapatai körében szokásos volt annak idején, hanem úgy nézett ki, hogy a patrióták csapata meglehetősen fegyelmezetten viselkedett, és szándékuk elsősorban Cerroviejo és Enrique foglyul ejtése volt.

A patrióták egyik tisztje, aki a támadás vezetője lehetett, ekkor feljött a lépcsőn, Laines-szel a nyomában. Parancsot adott, hogy a foglyokat kísérjék át egy másik szobába, és amikor észrevette, hogy lábaik is össze vannak kötözve, megkérdezte embereitől, ki adott erre parancsot.

– Én – mondta Laines –, az ember nem lehet elég óvatos az ilyen veszélyes bűnözőkkel.

– Úgy gondolom, hogy itt én parancsolok – válaszolta a tiszt.
– Oldjátok ki a béklyóikat!

Laines néhány lépésnyire visszahúzódva hangoskodni kezdett:

– Minden felelősség a magáé, szenyor Mont, ezek kétségbeesett, veszélyes emberek, és közülünk néhányat már megsebesítettek és megöltek.

– A háború az háború! – válaszolta a tiszt, majd a még mindig földön fekvőkhöz fordulva megkérdezte:

– Szavukat adják, hogy a továbbiakban nem védekeznek, ha megszabadítjuk a béklyóiktól?

– Igen – válaszolta Cerroviejo –, jöllehet fogalmunk sincs róla, miért támadtak meg bennünket. Most azonban, miután túlerővel legyőzték minket, mégiscsak fogolynak tekintjük magunkat, és felhagyunk minden további ellentámadással.

– Béklyókat leszedni!

Laines kezdetben még jobban visszahúzódott, látván, hogy ellenségeit kiszabadítják, de mégiscsak követte őket, amikor átkísérték a foglyokat a szomszédos szobába, ahol a másik két foglyot, Blandinát és Tacailot őrizték.

Ekkor őket is megszabadították béklyóiktól, és a tiszt bosszúsan megkérdezte, ki kötöztette meg a fiatalasszonyt.

– Megsebesítette Carlost, és egyébként is őrijongve viselkedett – válaszolta az egyik katona.

– Szégyelljétek magatokat! – mondta a tiszt, miközben visszalépett, hogy néhány parancsot adjon embereinek, akik valószínűleg a visszavonulásra és a foglyok elvezetésére vártak. Ezt a pillanatot használta ki Laines, hogy Cerroviejo közvetlen közelébe lépve odasúgja neki:

– Meg akarom menteni magukat, ha egyáltalán lehetséges. Vitessék magukat a farmomra! A patrióták kezei között el vannak veszve.

Cerroviejonak nem volt ideje arra, hogy válaszoljon, mert a tiszt visszalépett a foglyokhoz, és udvariasan megkérte őt és Enriquet, hogy kövessék embereit.

Laines ekkor megint lármázni kezdett:

– Szenyor Cerroviejo és a fia azt kérték tőlem, hogy nálam lehessenek fogságban, legalább is...

– Úgy látom, ön nem elég megfontolt, szenyor Laines – válaszolta a tiszt, miközben igyekezett elnyomni egy gúnyos mosolyt. – A két szenyor vádlott, és maga tudja a legjobban, hogy a királyiak veszélyes kémeinek a főhadiszálláson van a helyük, és legkevésbé a maga felügyelete alatt.

– Szenyor Mont! – kiáltott fel Laines haragosan –, vigyázzon magára...

Cerroviejo azonban hangosan és tiszta hangon közbeszólt:

– Ez a szenyor Laines akkora csirkefogó, hogy a világ minden kincséért sem töltenék el egyetlen éjszakát sem az ő fedele alatt, jóllehet isten tudja miért, éppen erre akart rábeszélni az előbb.

Laines erre gyilkos pillantást vetett felé, és amint Enrique és apja elindultak, hogy kövessék a katonákat, Blandinára és Tacailora mutatva tovább lármázott:

– Ezt a kettőt is vigyétek, különösen a fiatalasszonyt, ezt megparancsolom!

– Az ördögbe is – mondta erre a tiszt. – Mi parancsolni valója van itt magának? A szenyoritával és az öreg szenyorral nekünk semmi dolgunk sincs, ők itt maradnak.

Blandina azonban a férje keblére vette magát:

– Én veled maradok, bárhová is hurcoljanak téged.

Ebben a pillanatban odakint egy lövés dördült, aztán még több is követte, egészen a közvetlen közelben, és kusza csatazaj volt hallható.

Dolores fogságban

A szurdok mély volt a meredek völgyfalak között, és úgy a sziklafalak, mint a keskeny völgy is teljes sötétségbe burkolódzott. Mivel azonban ennek a keskeny völgynek körülbelül a közepén, vagy jobban mondva ebben a sziklarésben tábornoktáborunk, igyekezzünk a nehezen járható, köves talajon a tűzhely közelébe, hogy kifürkésszük, kik tanyáznak körülötte.

Régi barátokat és ismerősöket látunk, akiktől az előző fejezetben meglehetősen kényelmetlen, vagy legalábbis kétséges helyzetükben váltunk el. Cerroviejo, Enrique és Blandina, valamint Benavides és hűséges felesége Dolores, valamint Juan tanyáztak a tűz körül. Juan, miután tudomást szerzett Benavides elmeneküléséről, elhagyta tanyáját, és csatlakozott hozzá. Ha kihallgatjuk beszélgetésüket, az alábbiakat tudhatjuk meg:

Azt az éjszakát követően, amikor Benavides Enrique okos és határozott viselkedésének köszönhetően elmenekült a Laines által szervezett üldözés elől, elérte a királyiak egyik előőrsét, és mivel ott nem nagyon bíztak benne, azt kérte, hogy vezessék el egy nagyobb királyi csapathoz, melyről tudta, hogy körülbelül egy leguányi távolságra tartózkodik északi irányban.

Ez meg is történt, és mivel az ottani parancsnok szerencsére jó emberismerő volt, elhitte a menekült egyszerű elbeszélését, és arra a következtetésre jutott, hogy az illető derék harcos lehet a patrióták ellen. Átmenetileg az önkéntesekhez osztotta be, akik bár csekély létszámmal, a spanyolok pártjához csatlakoztak, és amikor néhány órával később Dolores is megérkezett, engedélyt kapott, hogy kíséresse férjét, és ettől a pillanattól kezdve ő is vagy felfegyverkezve küzdött a királyiak soraiban, vagy ugyanazok számára ravasz felderítőként nem jelentéktelen szolgálásokat tett.

Kiküldött kémek nemsokára igazolták, hogy Benavides minden vonatkozásban igazat mondott, úgy Lainessel kapcsolatos viszonyáról, mint a patrióták helyzetéről, valamint a helyszíni adottságokról, ahol tartózkodnak, és ennek következtében már két

hát elteltével hasonló sorsú önkéntesek egy kis osztagának vezetője lett, így azok fontosabb szolgálatokra lettek képesek, mintha valódi katonákként lettek volna hadrendbe állítva.

A királyiak hamar felismerték az előnyt, amit olyan emberek nyújthattak, akik jól ismerték a környéket, hiszen mivel a patrióták szinte teljes egészében ilyen emberekből verődtek össze, azaz bennszülött chileiekből, inquilinókból és helybéli parasztokból, a királyiak vagy legnagyobb részt Spanyolországból átvezényelt katonák voltak, vagy akkor is, ha chileiek, inkább szolgálattételben voltak járatosak, mint helyismeretben. Jobban ismerték az utak és stégek fogalmát, például út alatt éles sziklával teleszórt meredélyt, híd alatt pedig egy folyó fölé lefektetett keskeny, csúszós fatörzset. is értettek.

Több más felderítéssel együtt, amit a királyiak kémei jelentettek, a Baldez farmja ellen tervezett támadásról is beszámoltak, és mivel Benavides azonnal felismerte Laines azon szándékát, hogy Cerroviejót akarja foglyul ejteni, engedélyt kért és kapott arra, hogy önkéntesek csapatával a fenyegetettek segítségére siessen, sőt néhány katonát is rendelkezésére bocsátottak a reguláris királyi seregből, hogy támogassák az önkéntesek csekély létszámát.

Mint láttuk, bár későn érkeztek, hogy megakadályozzák a támadást, de még időben ahhoz, hogy elűzzék a patriótákat, és kiszabadítsák a foglyokat.

Jóllehet Laines megpillantotta Dolorest a támadók első sorai-ban, mivel azonban mellette észrevette Benavidest is, felpattant a legközelebbi lóra, és gyors menekülése nem csekély mértékben járult hozzá ahhoz, hogy fokozódjon a zűrzavar és rémület az övéi között, és mivel ráadásul túlbecsülték ellenségeiket, Benavides vállalkozása teljes mértékben eredményes lett.

A patrióták visszavonultak, és Benavides, miután tudomására jutott, hogy Baldeznek és Tacailonak a továbbiakban aligha kell tartaniuk valamitől, csak Cerroviejót és Enriquet vitte magával, valamint Blandinát, aki kijelentette, hogy a továbbiakban férje mellett fog harcolni ugyanúgy, mint Dolores.

Mivel azonban a harc befejezésekor már derengett, Benavides nem merte védenőit végigvezetni a patrióták mindenfelé leselkedő posztjai közelében, mivel fontosnak tűnt foglyul ejtésük, így elkerülhetetlennek vélte, hogy megtámadnák őket, ami nagy veszéllyel járna. A reguláris katonák az ütközet végeztével gyorsan visszavonultak, miközben Benavides mintegy tizenöt önkéntesével a szurdok felé vette az irányt, melyet korábbról jól ismert. Napközben ott rejtőztek, remélve, hogy az éjszaka folyamán biztonságos ösvényeken észrevétlenül visszajuthatnak a királyiakhoz.

Ez volt a helyzet a szurdokban, ahová elvezettük a kedves olvasót.

Ami a Benavides által elrendelt biztonsági intézkedéseket illeti, hogy védekezzenek egy esetleges támadás ellen, az alábbiak történtek:

A szurdok bejáratánál valamint kijáratánál két poszton osztotta el csapatát.

– Miközben néhányan harckészültségben hátra maradtak, hogy a lehető leghosszabb ideig feltartóztassák az ellenséget – mondta Benavides –, a többiek velünk jöttek, majd tovább haladva csatlakoztak a szurdok másik végén felállított posztokhoz, akiknek a fedezete mellett támadás esetén kijuthatunk a szabad térségbe.

Ami a sziklafalat illeti, mely a hegy felőli oldalon a szurdokot védte, olyan meredek volt, és felső része teljes mértékben hozzáférhetetlen, hogy ott lehetetlen lett volna őrszemet állítani, de éppen ezért nem is volt szükséges.

A síkvidék felőli oldalon emelkedő völgyfal bár kevésbé volt meredek, mint a túloldali, de mégis elég meredek ahhoz, hogy a felfelé vagy lefelé jutást nagymértékben megnehezítse. Ezen kívül a felfelé vezető ösvényt Benavides tudomása szerint csak néhány pásztor ismerte, ezért feleslegesnek tartotta őrszem állítását, de ennek ellenére parancsára egyik embere mégis felmászott, hogy így módon minden oldalról biztonságban legyenek.

További óvintézkedésként a tüzet napközben nagy, világos lánggal égették, hogy ne füstöljön, majd a sötétedés beálltával megelégedtek az izzó parázssal, hogy elkerüljék a messziről jól látható tűz fényét.

Miután Benavides mindezt elmesélte, Enrique nem tartotta titokban saját helyzete miatti aggodalmát a jövő tekintetében.

– Én a patrióták pártján állok – mondta –, és szabadságot kívánok ennek az országnak, mely gyermekként befogadott, és második hazámmá vált. Az ország harcba szállt szabadságáért, és mindeddig semmi áldozattól sem riadtam vissza, hogy támogassam ezt a küzdelmet. És egyszer csak a saját pártunk támadott meg bennünket, árulóként bélyegezve meg minket, és Isten tudja, milyen sorsunk lett volna, ha Benavides nem szabadít ki bennünket. Őt a szükség kényszerítette arra, hogy pártot váltson, hogy ne váljon menthetetlenül Laines bosszújának áldozatává. És most én, és velem együtt Baldez és apám is e miatt a gazember miatt váljunk hűtlenné alapelveinkhez, és kényszerülünk egy olyan ügyet támogatni, ami szívünk szerint nem a mi ügyünk? Vagy játsszuk el egy alakoskodó ember szerepét, aki egyaránt szolgál barátot és ellenséget, és mindkettőt elárulja?

– Erre semmi szükség, és a királyiak nem is várnak el ilyesmit – válaszolta Benavides. A fő feladat az, hogy a patriótákat meggyőzzük Laines álnokságáról, és ezáltal igazoljuk ártatlanságokat. Most azonban mindenek előtt azt tartom a legfontosabbnak, hogy elérjük a mieinket, és azt hiszem, nem soká késlekedhetünk, hogy útnak induljunk.

Cerroviejo egyetértett vele: – Időközben majd kitalálunk valamit.

Ebben a pillanatban Dolores megérintve Benavides karját megkérdezte:

– Mi lehet az oka annak, hogy néhány perce gyakran gördülnek le kövek a sziklafalon ott, ahol ez egész nap nem fordult elő, vagy csak nagyon ritkán?

Ekkor éppen megint néhány kisebb kő gördült le egészen a tűzhelyig.

– Pedro miatt van, aki odafent van őrségben, és unalmában fel-alá járkál – válaszolta Benavides. Aztán mindkét kezét a szája köré tartva felfelé kiáltott: – Állítsd le magad te ostoba, és ne szabadítsd le ránk szakadatlanul a köveket!

Szavaival szinte egyidejűleg ismét egy meglehetősen nagy kő hullott alá, de legalább harminclépésnyivel arrébb, mint az előbbie-
ek.

– Ördög és pokol! – mondta Benavides tompított hangon. – Ez mégsem Pedro.

Senki sem mozdult, és több kő sem hullott alá.

– A köveknek ez az udvariassága nem tetszik nekem – sutogta erre Benavides. – Juan! Vezess mindenkit gyorsan és halkán a szurdok északi végéhez! Tűnés az izzó paraszak közeléből!

A többiek azonnal engedelmeskedtek, Benavides pedig a lábával felborított egy fazék vizet, mire az izzó faszén sisteregve, sűrű, kavargó gőzfelhőt kibocsátva elaludt.

Ekkor felvillant egy lövés, körülbelül a sziklafal magasságának felénél, amit különböző irányból rögvest továbbiak is követtek, és Benavides jobbra és balra maga mellett hallotta a golyók becsapódását. Egyidejűleg egy csomó kő és görgeteg hullott alá, és lefelé mászó emberek kölcsönösen hangos kiáltásokkal és vad lármával bátorították egymást.

A patrióták támadása volt ez, akik mégiscsak megtalálták a völgyfalhoz vezető utat, és miután az örként állított, de szerencsétlenségére elaludt Pedrót megölték, kezdetben óvatosan másztak lefelé, mikor azonban az aláhulló kövekkel mégiscsak elarultak magukat, ekkor már hangosan, és amilyen gyorsan lehetett, tovább igyekeztek lefelé.

Benavides karabélyát elsütötte abba az irányba, ahonnan éppen abban a pillanatban felvillant egy lövés, majd gyorsan a menekülők után igyekezett.

Amikor szinte a többiekkel egyidejűleg elérte a szurdok kijáratát, észrevette, hogy az ellenség emberei gyertyákat vagy fáklyákat gyújtottak meg, melyek fényénél kétségtelenül elkezdtek átkutatni a szurdokot. Tovább nem maradhattak, gyorsan felpattantak a készenlétben várakozó lovakra, és amilyen gyorsan lehetséges volt, tovább menekültek Benavides vezetésével.

Körülbelül egy órán keresztül vágattak olyan ösvényeken, amilyeneket már többször említettünk, és mindezt teljes sötétben anélkül, hogy egyetlen ló is megbotlott volna.

Végül egy meglehetősen sík, de kemény és köves talajra értek, ahol Benavides megállást és csendet parancsolt, és most, amikor átmenetileg biztonságban voltak, végignézett a gondjaira bízottakon. Ekkor mint egy örült, a homlokára csapott:

– Nagy isten! Hol van Dolores?

Az asszony nem volt ott! Erre felpattant a lovára, és elkezdett vágatni visszafelé. Egy idő után megállt, és felesége nevét kiáltotta. Választ nem kapott.

Kiáltozva lovagolt tovább visszafelé, de ugyanúgy eredménytelenül. Aztán visszatért embereihez.

– Előre! – kiáltotta.

A többiek hangoskodni kezdtek, hogy forduljanak vissza, és a fenyegető veszély ellenére szabadítsák ki Dolorest.

– Nem! – válaszolta Benavides szomorúan. – Ez mindannyiunkat a vesztünkbe sodorna, de semmi haszna sem lenne, mert az ellenség messze túlerőben van. Talán sikerült neki eljutnia a szurdok déli végénél lévő őrszemhez, és azzal együtt megmenekült, vagy talán elrejtőzött a szurdokban, és követni fog bennünket, miután az ellenség távozott.

Ezt maga sem hitte, mert a szűk völgy csupasz falai csak kevés rejtekhelyet kínáltak, és az ellenség gyertyái és fáklyái elvették szinte minden reményét.

Közben megismételte parancsát, és sietve továbblovagoltak, miközben keserű szemrehányásokat tettek maguknak, hogy nem gondoltak korábban a derék fiatalasszonyra, de itt is úgy történt, mint ahogyan hasonló alkalmakkor a legtöbb esetben történni szokott.

Blandina, aki Enrique mellett haladt, úgy vélte, hogy az eltűnt Benavides-szel tart, aki a csapat végén lovagolt, és Juan, aki előtte haladt, ugyanezen a véleményen volt. Benavides viszont arra gondolt, hogy a felesége Blandina közelében van, mivel egész nap együtt voltak.

– Ha él, és fogságba esett, ki fogom szabadítani – mondta később Benavides tompa hangon, aztán a csapat élére vágatott, és napfelkelte után néhány órával elérték a királyiak előőrseit.

– És mit kell tennem, Dambray ezredes úr, hogy meggyőzzem odaadásomról és őszinteségemről az ügyünk érdekében?

A patrióták ezredese, akinek Laines feltette ezt a kérdést, még kényelmesebben elnyújtózott a szobában található egyetlen karosszékben, és sűrű füstfelhőt fújt ki magából, miközben behunyta szemeit. Amint megint kinyitotta, mélységesen megvető pillantást vetett Lainesre, aki alázatos testtartással állt előtte. Pillantásának megfelelő hangnemben válaszolt:

– Szenyor Laines, ki állította magának, hogy kételkedek az odaadásában?

Szavait olyan akcentussal mondta, melynek alapján azonnal felismerhető volt, hogy külföldi, és még kevés gyakorlattal rendelkező számára is könnyen felismerhető volt, hogy az illető francia.

Laines kezét kebléhez szorítva meghajolt, megköszönve az ezredes elismerő szavait, aztán tompa hangon megszólalt:

– Attól tartok, hogy szenyor Mont megrágalmazott engem önnél.

Az ezredes erre hangosan és meglehetősen hevesen válaszolt:

– Hallgasson! Egy tiszt nem rágalmaz meg senkit. Ezenkívül Mont úriember, és ha ebben az országban mindenki olyan lenne, mint ő, már régen elzavartuk volna a spanyolokat.

– Csak azt akartam mondani – válaszolta Laines –, ismét meghajolva, hogy szenyor Mont nézete téves velem kapcsolatban...

– Neki ugyanazok a nézetei, mint nekem – szakította őt félbe az ezredes. –, az ugyanis, hogy magának minden cselekedetében felismerhető az egoizmus, vagy jobban mondva ez a legfőbb ok. A teringettét! Mi köze lenne ennek a Cerroviejonak a mi ügyünkhöz? Miért kellett az embereinknek végrehajtaniuk a joggatlan támadást annak az együgyű Baldeznek a farmja ellen, másnap pedig átkutatni a szurdokot, ahol senki mást nem találtak, csak egy paraszt szajhát? Az ördög tudja, mi szándéka van magának ezzel a Cerroviejoval, azt viszont tudom, hogy sohasem adtam volna engedélyt ezekre az örülségekre, ha tudtam volna, hogy mi a helyzet.

– Ez a Cerroviejo veszélyes ember, és remélem, hogy be is tudom bizonyítani – válaszolta Laines. – Részben már az is bizonyíték, hogy a királyiakhoz csatlakozott.

– Természetesen maga annak örült volna inkább, ha a karmai közé kerül! Egyébként nem sokáig fog ott maradni, mert alkalmat fogok adni neki arra, hogy visszatérjen. Most azonban mennem kell embereimhez, mert Mont Santiagóban van.

Felállt, és minden további üdvözlés nélkül elindult az ajtó felé.

Laines azonban néhány pillanatig még feltartotta. Alázatosan meghajolva megkérdezte:

– Részesülhetnék abban a szerencsében, Dambray ezredes úr, hogy a napokban meglátogatna a farmomon?

– Nem! – válaszolta rövid tömörséggel az ezredes. – Erre nincs időm, a hegyekbe kell mennem.

– Akkor tehát ha hírek érkeznek, elküldöm azokat az ön számára a seregbe.

– Na persze, ha azt a néhány száz összeverődött parasztot, szolgát és pásztort seregnek óhajtja nevezni, de használható híreket küldjön, és ne kétségbe vonható adatokat, mint utóbb Cerroviejo barátjáról.

Megint elfordult, hogy induljon, Laines azonban ismét visszatartotta:

– A parasztasszonyt is küldjem a sereghez, akit a szurdokban kaptak el?

– Az ördögbe! – kiáltott fel erre bosszúsán az ezredes, haragtól elvörösödő képpel. – Tényleg bolondnak tart engem? Mit kezdjek én azzal a nővel? Van ott a csibészekkel elég szajha, nem kell, hogy még többen legyenek.

– A férje a királyiaknál szolgál – mondta Laines.

– Hát jól van, engedje el a nőszemélyt, majd csak megtalálja a maga útját.

Dambray távozott, és amint hallotta lovának távolodó dobogását, Laines gúnyt és egyúttal haragot kifejező grimaszt vágott.

– Igen, te beképzelt, francia gazember – mondta maga elé –, mennyire ostoba vagy! Persze, hogy megtalálja a maga útját, de csak akkor, ha nekem is úgy tetszik. A többi is rendben van. Szenyor Cerroviejo visszajön, és minél közelebb van hozzám a kedves ember, annál jobban érzem magam. Aztán ott van még az a Mont, az a bolond, aki a francia ezredesét majmolja, és eljátssza az igazi katonát. Végül vele is óvatosnak kell lennem.

Mindez Laines egyik kisebb tanyáján történt, ahol létrejött a találkozás Dambray ezredessel.

Mint mindenhol és minden időben a világon, ahol lázadás vagy háború robbant ki, annak idején Chilében is különböző országokból verődtek össze férfiak kalandot és katonai szolgálatot keresve, és Dambray ezredes, aki Franciaországból érkezett, nem is tartozott a legrosszabbak közé.

Katonai kiképzésben első Napóleon idején részesült. Történünk idején kíváltképp arra törekedett, hogy valamelyes fegyelmet valósítson meg a patrióták csapataiban, ami gyakran tűnt nehéz feladatnak. Laines iránti bosszúsága abból a félrevezetésből eredt, hogy emberei bevetését kezdeményezte a már ismert két támadásra, és már kezdte belátni, hogy azok kevésbé a patrióták ügyét, hanem sokkal inkább Laines magánügyeit szolgálták.

Miután barátságtalan gondolatait szélnek eresztette a csapataihoz a hegyekbe visszaigyekvő ezredes után, ő maga is lóra pattant, és visszatért lakóhelyére.

Hazaérve intézője, Huidobro fogadta, és miután az követte szobájába, megkérdezte őt:

- Mi a helyzet?
- Hm – kezdte válaszát a tiszteletre méltó szolga – semmi különös. Nem beszél, sem ételt, sem italt nem fogad el, és azt hiszem, hogy az elmúlt huszonnégy órában semmit sem aludt.
- Ej, hát pont azt teszi, amire számítottam. Na, majd meglátjuk.

Már indult is, hogy meglátogassa foglyát, akiről már mindenki kitalálhatta, hogy Doloresről van szó. Azon az éjszakán, amikor tovaigyekvő barátait követte, megbotlott. Eséskor a sziklás talajon felsértette a bokáját, és bár sérülése nem volt jelentős, mégis késeltette abban, hogy elég gyorsan követni tudja a többieket. Amikor feltápászkodott, és igyekezett utolérni őket, az ellenség közül néhányan már bent jártak a szurdokban. Elrejtőzött amennyire tudott. A völgyfalra mászva kiálló sziklák mögé feküdt, Laines

azonban óvatosságból gyantás fáklyákat adott embereinek, és talán Benavides és a többiek még el sem érték a szurdok végét, amikor a szerencsétlen asszonyt már fel is fedezték, és foglyul ejtették.

Most volt igazi veszélyben, mivel Dambray ezredes oly kevés jelentőséget tulajdonított foglyul ejtésének, és ezzel leggonoszabb ellenségének kezébe került.

A szoba, ahol Laines a foglyát őrizte, csak egyetlen, az épület udvarára nyíló ablakkal rendelkezett, ezt pedig vastag deszkákkal úgy bedeszkáztatta, hogy csak kevés levegő és fény jutott át rajta, a menekülést pedig teljesen lehetetlenné tette.

Mivel ezenkívül a legtöbb szolgáját is eltávolította, és Huidobro mellett csak néhány megbízható embere maradt a ház körül, a fogollyal szembeni esetleges erőszakos ténykedése terhelő tanúk nélkül történhetett.

Amikor belépett, Dolores kis sámlin a szoba egyik sarkában ült, térdeit átkarolva, és úgy tűnt, hogy észre sem vette a belépőt, aki gondosan becsukta maga mögött az ajtót.

Mélyen, gúnyosan meghajolt foglya előtt, és mivel az rá sem nézett, végül megszólította:

– Szenyorita Benavides, abban a megtiszteltetésben van részem, hogy házamban üdvözölhetem, és kifejezhetem őszinte örömet a jelenléte miatt.

Dolores csak most emelte fel tekintetét, mintha jelenlétét eddig észre sem vette volna, és nyugodt hangon megszólalt:

– Szenyor Laines, maga egy gazember!

– Valóban? – válaszolta Laines még mindig az előbbi gúnyos hangon. – És megkérdezhetem az elbűvölő Dolorest, hogy mi készítette erre a szerény személyemmel szemben kevésbé hízelgő ítéletre?

– Azt maga tudja a legjobban.

– Nos, meglehet, hogy néhány napon belül teljesen más véleményed lesz.

Dolores felnézett rá. Bárcsak lehetséges lenne, hogy szándéka ne lenne gonosz, vagy talán más indítéka lenne, ami enyhébb eljárásra készteti? Ebben a pillanatban nem gondolt a szigorú őrizetre, amiben jelenleg része volt, és gúnyos szavaira sem, melyekkel az előbb belépett.

Az is megeshet, hogy Laines is félreértette a tekintetét, mert odalépve hozzá így szólt:

– Állj fel, Dolores, és légy barátságos hozzám!

Ezekkel a szavakkal kezét a fejére tette, mire a nő gyorsan felállt.

– Ó, szívesen tenném, és szívesen elfelejteném mindazt a rosszat, amit elkövetett ellenem, sőt, örökre hálás lennék, ha viszszaadná a szabadságomat.

– Visszakapod a szabadságodat, ha előbb jó leszel hozzám. Én is szeretném elfelejteni, amit velem tettél.

Szavai közben azonban a vér az arcába szökött, és Dolores rémülten vette észre, hogy a múltkori összetűzése Benavides-szel haraggal és gyűlölettel töltötte el.

Akaratlanul is néhány lépést hátrált, Laines pedig követte őt.

– Gyere ide, Dolores! – mondta, de hangja ekkor már nem a csábító hangja volt. Bosszúszomj és gonoszság érződött benne, és a szegény asszony számára világossá vált, hogy a férfi már nem hízelgéssel, hanem durva erőszakkal igyekszik elérni célját, most talán sokkal inkább azért, hogy bosszút álljon, mintsem érzéki vágyból.

Átkarolta a derekát, Dolores azonban hevesen eltaszította magától, sőt, izzó tekintettel felé lépett:

– Meg fogom fojtani magát – mondta. – Ezekkel a kezekkel fogom megfojtani, ha még egyszer hozzám mer nyúlni.

Benne is felébredt minden rossz emlék, amiben része volt neki és Benavidesnek. Felforrt a vére, és miközben hangja reszketett felháborodásában, szidalmazó szavakkal halmozta el ellenfelét.

Laines sápadtan, forgó szemekkel állt előtte.

– Büdös paraszt szajha – mondta, remegve dühében. – Nyomorult paraszt szajha, lakolni fogsz a pimaszságodért. Addig foglak korbácsoltatni, míg lábaim elé nem vonszolod magad kegyelemért!

Dolores jól tudta, aligha akadna chilei szolga, aki engedelmesskedne egy ilyen parancsnak, de ennek ellenére láthatóan összerездült rémültében.

– Aztán az éhség és szomjóság meg fog szelídíteni – folytatta Laines. Tegnap még elutasítottad az ételt, de holnap már egy darab kenyérért el fogod adni a nyomorult testedet!

Öklével kezdte fenyegetni, és ebben a pillanatban újabb ötlete támadt, hogy áldozatát tovább kínozza:

– És azt az áruló Benavidest holnap át fogom adni a patriótáknak. Egy nyomorult kutya halálával fog meghalni.

Dolores rémülten felkiáltott a hallottakra.

Laines kiment a szobából, és megparancsolta Huidobronak, hogy a fogolynak se ételt, se vizet ne adjon. Aztán bezárkózott a szobájába, hogy végiggondolja, meddig mehet el bosszújával, és mihez kezdjen, hogy az ezredes, aki kezdett egyre kényelmetlenebbé válni számára, ne szerezzen tudomást a történetéről.

Dolores magára maradt, és izgatottsága kezdett alábbhagyni. Lassan tudatosult benne borzalmas helyzetének nagysága. Legelszántabb ellenségének hatalmába került, aki semmitől sem fog visszariadni, hogy megbecstelenítse és tönkregtegye. És ráadásul Benavides is a kezei közé került, és férje számára nincs menekvés, ezt jól tudta. Szemrehányásokat kezdett tenni magának, hogy mindezért a szerencsétlenségért ő a hibás. Bárcsak barátságos lett volna Laineshez, vagy legalább is egy kicsit barátságosabb, mint

amilyen volt! Legalább reményt keltett volna benne, és végül, mint sok száz más asszonnyal is megtörtént...

A tisztesség ösztöne, mely eredetileg (korlátlan időre) minden asszonyi lélekben benne lakozik, mindeddig valóban fenn is maradt, és most, amikor végiggondolta a történeteket, elhomályosodni látszott ez a tisztaság, bár csak gondolatban.

Ezekben a percekben sem feledkezett volna meg róla, ha Laines belépett volna a szobába, de nem kötelességérzetből, és nem is Benavides iránt érzett szerelméből, hanem Laines-szel szembeni gyűlölete miatt.

Miközben azonban majdnem szemrehányásokat tett magának azért, mert erényes volt, hirtelen egyszer csak egy másfajta rémület kerítette hatalmába. Egy borzalmas rémület, egy ijesztő kísértet, az éhség és testi szükséglet kísértete. Tegnap szinte semmit sem evett. Miért? Ezt maga sem tudta. A fogság miatti levertségből, dafkeségből, vagy bármi más okból. Ma délelőtt is alig evett néhány falat kenyeret. És most hirtelen, anélkül, hogy előtte gondolt volna erre az önmegtartóztatására, érezte, hogy éhes, és ezzel egyidejűleg eszébe jutottak Laines szavai:

– Tegnap még elutasítottad az ételt, de holnap már egy darab kenyérért el fogod adni a nyomorult testedet!

És már kezdte is kínozni az éhség, mivel a gondolat, hogy nem kap enni, nem vásárolhat, nem koldulhat, még csak nem is lophat, fokozta az éhség kínját, megduplázta, megsokszorozta. És az éhségnek ez az érzése gyorsan jött, hirtelen, mint a villám. Talán már hosszabb ideje érzett valami kellemetlent, most azonban hirtelen rájött, hogy éheznek. Aztán eszébe jutott, hogy semmi lehetősége sincs éhségének csillapítására. Hosszú időn át, nagyon sokáig, talán soha többé.

Ha valaki már órákat, végül napokat töltött ebben a kellemetlen állapotban, végül bekövetkezik az a bűvös pillanat, amikor elkezd rágni a cipője talpát. Az ember aligha tudja ezt elképzelni, ha legalább részben nem tapasztalt ilyesmit, de semmi esetre sem tudja elképzelni, ha nem volt része benne.

Van azonban egy másik érzés is, ami szintén rendkívüli, az ugyanis, hogy olyan helyiségben van, ahol a hőmérséklet állandóan emelkedik, miközben egyre csökken a belélegezhető levegő, és nincs utánpótlása.

Dolores börtönének déli fekvése volt, és mivel ablaka nagyrészt vastag padlókkal be volt fedve, csak kevés levegő jutott át rajta, miközben a hőség egyre fokozódott odabent. Tegnap is melege volt börtönében, de ma már fojtogató volt a hőség. Aztán a szomjúság, ami egyre kínosabbá, kízóbbá vált.

Ha meg lehetett volna győződve róla, hogy egy, kettő vagy néhány órán belül kiszabadul, talán ügyet sem vetett volna ezekre a kínokra. Nem volt elkényeztetett hölgy, hanem olyan nő, aki már sok mindent átélt. Most azonban, mivel tudta, hogy szándékosan teszik ki ezeknek a kínoknak, percről percre egyre fokozódott a félelme.

Fel-alá rohangált börtönében, mint egy őrült, mint egy foglyul ejtett erdei vadállat, aki korábban sohasem érezte a szabadság hiányát. Aztán megint arra gondolt, hogy már két napja sem ételt, sem italt nem fogyasztott, és ez a gondolat tovább fokozta szenvedését és félelmét. Hangosan és könnyörögve kiáltozott kenyérért, koldulni kezdett néhány csepp vízért, de senki sem hallgatta meg, vagy figyelt rá. Lerogyott szegényes fekhelyére, amit az egyik sarokban készítettek neki, és arcát a szalmába rejtette.

– Holnap már egy darab kenyérért el fogod adni a nyomorult testedet!

Ezekre a szavakra gondolva nyugtalan, lázas szundikálásba merült, és kenyérről, friss és zamatos gyümölcsökről álmodott, és a háza előtt csörgedező friss erdei patakról, ahonnan menekülnie kellett.

Ismerjük ezeket az álmokat, melyek mindazt nyújtják nekünk, ami után sóvárgunk, és ami ennek ellenére kínosabb, mint maga a valóság.

Amikor felébredt, éjszaka volt, körülötte teljes sötétség, csak az ablak keskeny résén szivárgott be némi fény, és a szoba plafonján keskeny, gyenge, az ablak felől beszűrődő fénycsík húzódott végig.

Dolores imádkozni kezdett. Miért nem tette ezt korábban? Erre nincs magyarázat, de talán azért, mert az erdőben élő emberek nem imádkoznak olyan gyakran, mint a városiak, akiknek szép templomaik vannak, ahol megmutathatják új ruháikat.

Azt persze nem tudjuk pontosan, hogy azok ott az erdőben szíveikben nem fordulnak-e gyakrabban Istenhez, mint a városban élők, ha nem is mindig meghatározott, jól megformált szavakkal.

De mindegy, legyen úgy, ahogy van. Dolores imádkozott, csak most kezdett imádkozni, és miközben elmondta és megismételte az egyszerű és szerény imákat, melyeket gyerekkorában tanítottak meg neki, szívében Istenhez fohászkodott segítségért szorult helyzetében.

Amikor befejezte és tekintete az ablakra tévedt, azt hitte, hogy egy árnyat vett észre, amit korábban nem látott ott.

Mely fogoly ne fordítaná teljes figyelmét egy ilyen jelenségre?

Halkan közelebb osont. A sötét test megmozdult, alig hallhatóan a deszkatáblára ütve, és mivel felnyújtózva elérte annak szélét, egy kezét érintett meg, melyből egy darab kenyér hullott alá.

Halkan felkiáltott, és csendben azonnal enni kezdte a táplálékot, melyet Isten küldött neki. A kínzó éhség mohóságával evett, nem is gondolva arra, hogy még szörnyűbb lesz a szomjúsága a száraz kenyér elfogyasztása miatt.

Az ismeretlen kéz, mely a kenyeret adta, erre is gondolt. Az árny ismét megjelent, és Dolores felismerte a bikaszarvból készült egyszerű ivóedényt, melyet a chilei parasztok mindig maguknál tartanak.

Megragadta a vizes edényt, és egyik kezében a kenyér, másikkal a víz, a fiatalasszony mohón elfogyasztotta egész eddigi életének legízletesebb ételét.

Ekkor fentről ismét halk kopogtatást hallott, és egy kitárt, üres kéz vált láthatóvá.

Dolores megértette. Visszanyújtotta az üres edényt, ami azonnal eltűnt.

– Ki vagy? – kérdezte suttogó hangon.

– Holnap – válaszolta egy tompa hang.

Holnap tehát hasonló segítségben reménykedhet.

– Benavides, te vagy az? – kérdezte ismét.

Választ azonban már nem kapott, és úgy érezte, hallja, amint odakint valaki eloson. Kié lehetett a segítő kéz? Ki volt a megmentő angyal?

Valami jelentős személyiség? Talán egy jótékonyági egyesület tagja? Egy jámbor cseléd keze lehetett, vagy egy olyan személyé, akit a történetünkben már ismerünk?

Egyik sem. Egy szegény ördög volt, egy szolga, Laines egyik szolgája, akit a gazda egyik leghűségesebb emberének tartott, mivel úgy gondolta, hogy teljes mértékben a markában van.

Ez az ember tényleg hűséges is volt hozzá, és semmiképpen sem árulta volna el gazdáját. Azonban hallotta a nyomorúságos, panaszos hangokat, az éhező könyörgését kenyérért és vízért, és elhozta neki mindkettőt, kiteve magát a leggonoszabb megtorlásnak, ha felfedeznék. Kétségtelenül megtette volna akkor is, ha egy gyilkosról lett volna szó, vagy bármiféle bűnözőről, mert eszébe sem jutott volna, hogy ártatlannak tekintse a foglyot. Éhes volt, szomjúság kínoztta, és ez megérintette a szívét.

Nem tudhatjuk, hogy a cseléd neve Carlos, Juan vagy Pedro volt-e, de azt mindenesetre tudjuk, hogy könyörületes volt.

Szent könyörületesség!

Miután Dolores meggyőződött róla, hogy ismeretlen jötevője vagy már eltávozott, vagy semmiképpen sem tudja rábírní, hogy válaszoljon neki, hálát adott Istennek, hogy ilyen hamar meghallgatta imáját, aztán leheveredett fekhelyére.

Az étel csodálatos hatással volt rá, megerősödött, mert nem csupán az egyszerű étel erősítette fel, amit kapott, hanem az a tudat is, hogy nincsen teljesen magára hagyva, hogy van valaki a börtönén kívül, aki részvétellel van iránta, és ez megújult erővel, bizakodással töltötte el.

Most már csupán férje sorsa miatt aggódott, és kezdett szemrehányásokat tenni magának, hogy néhány pillanattal ezelőtt még annyira gondtalan, sőt derűs volt.

Azon kezdett gondolkodni, hogyan tudná kiszabadítani Benavides-t, vagy legalább is mérsékelni sorsát, és elhatározta, hogy másnap reggel Laines-szel szemben már nem fog annyira visszautasítóan viselkedni, mint ma.

Hirtelen hallgatózni kezdett. Ez meg mi volt?

Felugrott, lélegzetviesszafojtva figyelt és érezte szíve heves dobogását, ami majd' szétvetette a keblét.

Most megint! Szent Szűzanya! Hát lehetséges lenne?

Benavides-szel kötött házassága első heteiben, amikor bejárták a házuk körüli erdő ösvényeit, és még nem alakult ki biztonságos helyismeretük, gyakran virgonckodtak és bújócskáztaak arrafelé. Ilyenkor a férje egy kis bagoly huhogását utánozta, amilyennel gyakran lehet arrafelé találkozni a hegyekben, és ezzel a hanggal hívta fel magára a figyelmet. Később Dolores is megtanulta ezt a művészetet, és időközönben ez a bagolyhuhogás tényleg azt a célt szolgálta, hogy megtalálják egymást az erdőben, ha kint jártak utána nézni állataiknak, vagy befogni őket, ha túl messzire kóboroltak.

Most ezt a hívó hangot hallotta egyszer, kétszer. Semmi két-ség, ez Benavides volt, mivel jóllehet a madár hangját megté-vestően utánozta, és valószínűleg mindenki mást meg is tévesz-

tett volna, Dolores azonban azonnal felismert egy kis sajátságosságot, egy kis hibát a bagoly huhogásának utánzásában, amiről Benavides képtelen volt leszokni.

Férje tehát hozzá hasonlóan fogolyként bezárva volt valahol a közelben, és életjelt akart adni magáról.

Ekkor a hívó hang harmadszor is elhangzott, de most úgy tűnt, mintha távolabbról hallaná.

Talán mégiscsak egy bagoly lett volna, és tévedett?

Most ismét, de közelebbről, még közelebbről, mint első alkalommal.

Ez nem egy a farmot körülrepülő bagoly, hanem Benavides volt, és a mi még fontosabb, nem börtönben, hanem szabadon, mivel a hívó hang nem ugyanonnan, hanem különböző helyekről jött. Körbejárta a farmot, és hívogatta, felszólítva őt, hogy jelt adjon magáról. Azért jött, hogy kiszabadítsa.

Felesége mit nem adott volna érte, ha elérhette volna börtöne ablakának felső részét. Ez azonban nem volt lehetséges. Így más lehetősége nem maradt, letről volt kénytelen válaszolni.

Ezt meg is tette, rövid időközönként háromszor egymás után a bagoly hangját utánozva. Korábban így tett az erdőben is.

A válasz hasonló módon meg is érkezett, de rögtön utána a kutyák hangos ugatásba kezdtek. Később mintha emberi hangokat is hallott volna, és a bagolyhang ezek után már nem volt hallható.

Mindegy, Laines nem mondott igazat. Férje szabad volt, és mivel most már tudta, hogy a felesége itt van a farmon fogságban, az asszony már biztos lehetett benne, hogy ki fogja szabadítani.

Amikor másnap reggel Laines belépett hozzá, kényszeredetten inkább nevetséges szerepet játszott, mint egy zsarnokét.

Dolores a kis sámliján üldögélt, és miután a férfi belépett, felállt, és alázatosan köszönt neki. Nem úgy, mint egy cseléd a gazdájának, hanem úgy, mint egy fogoly az őrzőjének.

Laines kezdetben nem tudta eljátszani ezt a szerepet, és meglehetősen félszegen viselkedett, de aztán elővett egy darab kenyeret, és odamutatta neki:

- Gondolom, éhes lehetsz, Dolores?
- Ha nekem adná azt a kenyeret, hálás lennék érte.
- Szívesen, Dolores, szívesen elfelejteném a tegnapi viselkedésedet, és odaadnám, sőt még más is, ha hajlandó lennél kedves lenni hozzám.

A zsebéből elővett néhány finomságot, és azokat is odatartotta arra várva, hogy foglya mohón utánakap, vagy legalább is sóvárgó tekintettel nézegeti.

Ő azonban színlelt alázattal válaszolt:

- Mi szegény emberek nem vagyunk hozzászokva, hogy finomságokat együnk.

Laines összeráncolta homlokát.

- De hát mégiscsak éhes lehetsz!
- Tényleg éhes vagyok – válaszolta Dolores, mellén keresztbe tett kézzel meghajolva kínzója felé. – Valóban éhes vagyok de mi, szegény emberek...
- Ördög vigye a szegénységed! – kiáltott fel haragosan Laines, miközben egy pillantást vetett az ablak felé, amitől a fiatalasszonyon rémület futott végig.

Aztán feldúlta fekhelyét, de eredménytelenül. Dolores minden kenyérmorzsát gondosan eltüntetett, ami elárulhatta volna a darabka kenyeret, melyet megevett.

Aztán egy ideig elgondolkodott, és olyan tekintettel nézett foglyára, mely egyúttal fejezett ki sóvárgást és gyűlöletet.

- Tehát semmit sem vagy hajlandó megtenni, hogy megmentsd Benavides életét? – kérdezte végül.

– A férjem élete – válaszolta Dolores – Isten kezében van, éppúgy, mint a magáé.

Laines mérgesen káromkodott egyet, és ökölbe szorított kézzel fenyegetni kezdte, de nem merte megérinteni, mivel már ismerte makacs elszántságát, és mások kezével sem akarta megfenyíttetni, ha lett volna, aki segítséget nyújtott volna neki egy ilyen gyaláztatban, ami igen kétséges volt.

Tartott Dambray ezredestől, aki egyébként is megparancsolta neki, hogy bocsássa szabadon Dolorest.

Bosszúsan megfordult, és készült elhagyni a szobát.

Hogy félrevezesse, Dolores panaszos hangon utána kiáltott:

– Ó, szenyor Laines, kérem, hagyja itt nekem azt a kenyeret! Ő azonban durva szavakkal válaszolva távozott, hogy aztán egész nap többé már ne láttassa magát.

A szegény fiatalasszony feszült félelemmel várta az éjszakát. Éhes volt, és szomjas. Vajon a tegnapi jótékony kéz ma éjjel megteszi ugyanazt? És vajon Laines nem vált gyanakvóvá, és állít őrszemet az ablakához? Aztán határozottan reménykedni kezdett, hogy Benavides megpróbálja kiszabadítani. Tegnap nyilvánvalóan elriasztották a kutyák, de mivel meggyőződött róla, hogy itt tartják fogva, ma minden bizonnyal bajtársaival vissza fog térni. Nem kételkedett benne, hogy győzni fog. A chilei asszony feltétlen bizalommal van a férfi iránt, akit szeret.

Amikor besötétedett, aggódva hallgatózott, hogy járkal-e valaki fel-alá az ablaka alatt, de minden csendes volt.

Laines tehát nem gyanított semmit, és az ismeretlen kéz ismét kenyeret és vizet nyújtott neki, mint tegnap, egy gyümölcs is aláhullott a szoba padlójára, de suttogása most teljesen megválaszolatlan maradt, és az irgalmas samaritánus gyorsan eltávozott olyan nesztelenül, hogy észre sem vette, mint tegnap.

Evelt, aztán lekuporodott a fekhelyére, aggodalmasan hallgatózva. Néhány óra telt el így anélkül, hogy a mélységes csendet

bármiféle zaj megszakította volna, és kezdte érezni, hogy az ál-mosság feltartóztathatatlanul rátört. Napok óta a legtöbb esetben nyugtalanul, csak keveset bóbiskolt, és mostanra a természet kö-nyörtelenül megkövetelte jogait.

Miközben eredménytelenül küszködött, hogy ébren maradjon, gondolataiban mindenféle kifogás merült fel, mely ingataggá tette igyekezetét, és végül azzal a meggyőződéssel aludt el, hogy Benavides úgyis meg fogja találni börtönét akkor is, ha ő maga nem hallja meg közeledtét. A bagolyhuhogás, gondolta, a legmé-lyebb álmából is fel fogja ébreszteni.

Talán néhány órát alhatott, amikor valami lármára riadt fel. Gyorsan felugrott, hallgatózni kezdett, és úgy vélte, hogy az ura-sági épület felől, mely távolabb helyezkedett el, közeledő lódobo-gást és férfihangokat hall.

Nem törődve semmivel, bagolyhuhogást hallatott, de senki sem válaszolt rá, aztán rövidesen megint olyan mélységes volt a csend, mint korábban.

Talán Laines szolgálói lehettek, akik valamilyen dolguk végez-tével késő éjszaka tértek haza. Egy ideig még hallgatózott, aztán megint elaludt.

Amikor végül felébredt, már világos volt. Elcsodálkozott az ablaka előtti udvar felől hallható zajos tevékenységen. Fegyver-csörgést, lódobogást és férfihangokat hallott. Rossz érzés vett erőt rajta, miközben arra gondolt, mit jelentsen mindez? Most hirtelen börtöne felé közeledő lépteket hallott, és nemsokára kinyílt annak ajtaja.

Egy jól megtermett, fekete szakállas férfi lépett be, nyomában Huidobro, Laines intézője, és Dolores halálosan megrémült, ami-kor az idegenen felismerte a patrióták magas rangú tisztjének uni-formisát, aki azonban barátságos hangon közeledett felé:

– Madam, vagy szenyorita – szólította meg őt az idegen –, ön Benavides felesége?

– Igen – válaszolta Dolores határozottan.

– A gazember! – kiáltott fel Dambray ezredes, hiszen ő volt, miközben Huidobro felé fordult. – Te meg miért hazudtad azt, hogy ez az asszony nincs itt?

Huidobro dadogva elnézést kért, de Dambray megvetően válaszolt:

– A létező legnagyobb gazember a te gazdád, és ha nincs is itt pillanatnyilag a farmon, később mégiscsak el fogom kapni.

Ezt követően Doloreshez fordult:

– Rosszul bántak önnel, szenyorita?

Huidobro titokban kérlelő pillantást vetett Dolores felé, aki néhány pillanat múlva így válaszolt:

– Nem, ilyesmi nem történt.

– Nos, annál jobb – válaszolta Dambray.

Aztán néhány pillanatig végigmérte a fiatalasszonyt, és amikor az elpirulva lesütötte szemeit, elmosolyodva szólt hozzá:

– Nyugodt lehet, szenyorita, én nem fogok szenyor Laines nyomdokaiba lépni. Ön szabad, és elköszönhet a férjétől, akit én kénytelen vagyok Santiagóba kísérni.

Jóllehet Dolores igen megrémült ezektől a szavaktól, nem vesztette el teljesen önuralmát, és miután követte az ezredest, és kiléptek az udvarra, gyorsan minden megvilágosodott előtte.

Benavides, Juan és még néhány további királyi önkéntes megkötözve sorakozott patrióta katonák sorfala között, és az asszony jól sejtette, hogy indulni készülnek.

Férje nyakába ugrott, aki komor mosollyal szólt hozzá:

– Szabad vagy, és pillanatnyilag nem is akartam többet.

– Ó, veled megyek – kiáltott fel Dolores –, veled fogok menni, bárhová is kísérjenek. Sehol máshol nincs az én helyem, csak melletted.

– Te megőrültél? – kérdezte Benavides halkán. – Felfegyverkezve láttak téged mellettem a királyiak soraiban, és ha Santiagóban a karmaik közé kaparintanak, annak rossz vége lesz.

– És veled mi lesz? – kiáltott fel a fiatalasszony. – Milyen sorsot szánnak neked?

– Öleljétek meg egymást, Dolores – súgta oda a patrióták egyik katonája, aki korábban Laines parasztja volt. – Aztán tűnj el gyorsan, Benavidesnek igaza van!

Dolores azonban térdre vetette magát Dambray előtt és kérlelte, engedje meg, hogy elkísérje férjét. Az ezredes homlokát összeráncolva válaszolt:

– Mi, és ez egyúttal személyemet is jelenti, asszonyokkal nem folytatunk háborút. Egyébként úgy gondolom, a legjobb lenne, ha mihamarabb eltűnne. Nem fogom letartóztatni, és azt sem engedem meg, hogy férjét Santiagóba kísérje. De mit fog tenni Laines, aki kétségtelenül itt van a közelben, amikor mi már elvontunk?

Parancsot adott, hogy adjanak át egy lovat Doloresnek, az asszony még egyszer zokogva átkarolta Benavidest, aki röviden elmondta neki, mi történt.

Miután Cerroviejót és Enriquet biztonságba helyezte, Juan és néhány ember társaságában azonnal visszasietett, hogy Dolores nyomára bukkanjon, és valamilyen módon kiszabadítsa. Megérzése helyes volt, hogy Laines hatalmába került, és amikor a farmon meghallotta a számára jól ismert választ, a bagolyhuhogást, éppen azon volt, hogy a közelébe osonjon, beszéljen vele, és ha lehet, rögtön ki is szabadítsa.

A kutyák ébersége azonban megakadályozta ebben, és amikor másnap Juan és többi bajtársa társaságában visszatért, hogy erővel behatoljon a farmra, őt magát is fogságba ejtette a patrióták egy alakulata, mely Santiagóba tartott, hogy leváltsa Montot.

Saját és Dolores szerencséjére Dambray a farmig kísérte embereit, mivel a patrióták a királyiak önkénteseivel nem sokat tekető-

riáztak. Ezeket egyszerűen rablóknak minősítették, és a legtöbb esetben elfogásuk helyszínén agyonlőtték őket.

Amikor azonban Dambray kikérdezte Benavidest merész küldetése céljáról, és megismerte annak okát, kiadta a parancsot, hogy a többi fogollyal együtt vigyék őket Santiagóba, és Dolorest szabadon engedte, amint láttuk.

– Indulás, induljon már! – kiáltotta végül Dambray, amikor látta, hogy Dolores még mindig nem akar elszakadni férjétől.

– Mit fognak tenni veled a városban? – kérdezte a férjét, miközben utoljára megölelte.

– Nem tudom – válaszolta halkán –, de remélem, sikerül megszöknöm.

Ekkor szinte erővel felrakták a fiatalasszonyt egy lóra. Végül elvágtatott, és nemsokára eltűnt az utána tekintők szemei elől.

A foglyokat kísérő alakulat is elindult. Amikor vezetőjük megkérdezte az ezredest, mit tegyen, ha a foglyok megpróbálnak elmenekülni, vagy felmerül annak veszélye, hogy barátaik megpróbálják kiszabadítani őket, Dambray egyszerűen válaszolt:

– Lövesse agyon őket!

Kísértetek

Laines farmján az egyik gazdasági épület tetejének egyik csepepe kissé fel volt húzva az előző fejezetben leírt események alatt, és az így keletkezett nyíláson át egy szempár az udvart kémlelte, és megfigyelte az ott történeteket.

Miután a katonák és Dambray ezredes elhagyták a farmot, ez a szempár visszahúzódott, és helyette a tető nyílásában egy arc vált láthatóvá, mely a távozók után nézett, és miután azok elvonultak, az arc is eltűnt a tető nyílásából, és röviddel ezt követően Laines

lépett ki az udvarra rákvörös képpel. Ha nem is sült meg egészen, mindenesetre főtt a saját levében. Csurgott róla a verejték, mivel a reggeli napfény már tette a maga dolgát anélkül, hogy tekintettel lett volna Laines rejtkehelyére, és nagy igyekezettel sütött a lapos tetőre.

Mindemellett a túlhevült ember, amint azt egész viselkedésén látni lehetett, ráadásul igen mérges is volt. Éppen ezért, és mivel elég nevetségesen nézett ki, a szolgák gyorsan eltűntek az udvarról, egyrészt azért, hogy ne tudjon beléjük kötni, másfelől azért, hogy zavartalanul nevetgélhessenek.

Szenyor Laines úgy tűnt, miközben foglyul ejtették Benavidest, gyorsan magára kapta ruháit, és amint meghallotta Dambray ezredes hangját, gyorsan elbújt. Rejtkehelyét azonban gyakran változtatnia kellett, mivel haja, és rendetlenül lógó ruhái különböző élelmiszer- és gazdasági maradványokkal voltak szennyezettek, melyek között kénytelen volt kúszni, mászni.

Pocakja lisztes volt, kukorica és borsószalma lógott rajta, és még fekete, kócos haját is néhány összetört tojás maradványa szennyezte, isten tudja, hogyan került oda.

Ugyanez volt a helyzet néhány kétséges színű, sajátos folttal is, melyek illendőségből nem nevezendő testrészére tapadtak. Mintha szenyor Laines helyet foglalt volna egy bútoron, amit röviddel korábban olajfestékekkel kentek be. Talán csak nem rémült meg túlzottan, amikor meghallotta Dambray ezredes hangját?

Huidobrónak ezzel a folttal kapcsolatban volt egy feltevése. Mivel intézőként nem tűnhetett el, mint a szolgák, az udvar közepén bevárta haragos gazdáját. Amint az bosszús képpel odament hozzá, felemelte ujját, és a feltűnő foltra mutatva így szólt:

– Szenyor Laines, bizonyára..., talán..., lehet, hogy ráült egy oszlásnak indult dinnyére, mivel itt...

A hűséges szolga szeme a vörös foltot szétfolyt dinnye nyomainak vélte.

Laines azonban bosszúsan felkiáltott, miközben maga is akaratlanul a kérdéses foltra mutatott:

– Ne ezzel foglalkozzon, maga fajankó, hanem inkább azt mondja meg, hogy miért szolgáltatta ki azt az átkozott némbert, a Dolorest Dambray ezredesnek?

– Benavides mondta meg neki, hogy itt van a felesége. Az ezredes azzal fenyegetőzött, hogy felgyújtja a tanyát, ha azonnal nem adják át neki az asszonyt – válaszolta az intéző.

Ebben a pillanatban a különböző gazdasági épületek felől zajos tevékenység hallatszott, kétségtelenül a szolgák részéről, akik így igyekeztek derűs hangulatukat kevésbé felismerhetővé tenni. Laines, aki gyanította, hogy ilyesmi történik, ökölbe szorított kézzel fenyegető mozdulatokat téve felkiáltott:

– Ó, ti бүдös kurafik, lusta kutyák, naplopók, amik vagytok, jól tudom, miért csináljátok ti ezt a rumlit, de várjatok csak, beszélünk mi majd még!

De aztán megparancsolta Huidobrónak, amilyen hamar csak lehet, nyergelje fel számára a tanya legjobb lovát, és még másik kettőt is váltáshoz, és álljon készenlétben, hogy néhány percen belül útnak induljon vele.

Rövidesen, miután Laines a legnagyobb igyekezettel átöltözött, a két férfi elvágatott a Santiago felé vonuló patrióták nyomában, akik magukkal vitték a királyiak foglyul ejtett híveit.

Néhány órával később Lainest az alakulat élén látjuk, némi távolságra az emberektől, a vezénylő tiszttel mellett lovagolva, miközben Huidobro a csapat végénél a katonákkal társalgott.

Laines és a tiszttel közötti beszélgetés már bizonyos ideje tarthatott, és úgy tűnt kettejük között nincs túl nagy véleménykülönbség.

– De felfoghatatlan számomra, szenyor Eizaguirre – mondta Laines –, hogyan képesek ilyen sokáig elviselni ennek a franciának a pökhendiségét és pimaszságát.

A tiszt megvonta a vállát, és miután egy óvatos pillantást vetett emberei felé, meggyőződve róla, nem hallgatják-e ki őket, válaszolt a feltett kérdésre:

– Bárcsak itt lenne Mont, aki bármilyen jó patrióta, mégiscsak bele van habarodva a franciába, akinek ő a jobb keze. De mindennek ellenére az ezredes mégiscsak jó katona, és kétségtelenül a mi ezredünk a legjobb.

Laines elnyomott egy gúnyos mosolyt, majd így szólt:

– De ez a Dambray zsarnokoskodik maguk felett.

– Ugyan már! – válaszolta a tiszt. – Mi mégiscsak azt tesszük, amit akarunk, és azt hiszem a mostani tervünk világos bizonyíték erre.

Egy idő után Laines megszólalt:

– Az embere túl sokáig marad távol. Megbízhatunk benne?

– Megbízható – hangzott a válasz. – Megbízok benne, legalább annyira, mint magában, szenyor Laines.

– Ha tetszik magának az a kis tanya a földjei szélén, annak nagyon örülök, és ami azt az embert illeti, ő sem lesz elégedetlen velem.

Laines ezeknél a szavaknál mesterkéltnél viselkedéssel meghajolt kísérője felé, aztán mindketten hallgatagon lovagoltak tovább egymás mellett.

Hirtelen a távolban egy lovas bukkant fel az alakulat felé vágatva, mire Eizaguirre megálljt parancsolt.

– Valami történhetett – mondták néhányan a patrióták közül egymáshoz fordulva –, hiszen Pedro annyira igyekszik.

Pedro az az ember volt, akiről Laines kifejtette azon véleményét, hogy ő is meg lesz elégedve vele. Őt küldte előre Eizaguirre, hogy figyelje meg a királyiak előrenyomulását, vagy bármilyen más gyanús dolgot.

Az, hogy egyetlen ember lett előre küldve ilyen céllal, az ilyesfajta hadviselés esetén nem feltűnő, bár kétséges, hogy Dambray ezredes ezt tette volna.

Egyébként Pedro derekasan végrehajtotta a rábízott feladatot, és derék felderítőnek bizonyult. Jelentette, hogy a királyiak egy náluk négyszer nagyobb alakulata előrenyomulóban van, és körülbelül háromnegyed órán belül elérhetik azt a helyet, ahol jelenleg a patrióták tartózkodnak.

– Van rá remény, hogy át tudjuk verekedni magunkat? – kérdezte Eizaguirre.

– Átverekedni? – válaszolta a derék Pedro. – Nem, az semmi esetre sem sikerülne, reguláris csapatról van szó, és ördögi fickóknak tűnnek.

– Nagyon közel mehetett hozzájuk – mondta a patrióták egyik öreg, ősz hajú, sebekkel díszített katonája.

Eizaguirre néhány pillanatig elgondolkodott, aztán megszólalt:

– Nincs más megoldás! Agyonlövetem a foglyokat, ahogyan ilyen esetre az ezredes úr parancsolta, mi pedig kitérünk előlük.

Ezt hallván néhány patrióta nem különösebben feltűnően, de morogni kezdett.

A királyiak rebelliseknek tartották őket, és hasonló esetben ők sem voltak kíméletesek.

Mivel ők maguk pedig rablóknak tartották a királyiakat, úgy gondolták, ők sem körülményeskedhetnek.

Közben az öreg patrióta, aki az előbb Pedróval beszélt, Eizaguirréhez lovagolt, és odaszólt neki:

– Nem vihetnénk magunkkal a foglyokat, ha kitérünk előlük?

– Nem! – válaszolta a tiszt. – Ha a királyiak követnének bennünket, akadályoznának minket, és megszökhetnének.

– De – szólalt meg ismét az öreg...

– Ki parancsol itt, én vagy maga? – kiáltotta bosszúsan Eizaguirre.

A foglyok, hallván mindezt, sápadtan és rémülten álltak ott, Benavides azonban felkiáltott:

– Ez gyáva gyilkosság! Egyedül miattam van az egész, ezt jól tudom, tehát szenyor Laines, maga, aki a felbujtó volt, egyedül engem lövessen agyon, a többi szegény ördögöt pedig kísérjék Santiagóba. Nem fognak megszökni.

Laines gúnyos és gyűlöletes pillantást vetett felé, hangosan azonban így válaszolt:

– Nekem itt nincs semmi parancsolnivalóm.

Eizaguirre parancsot adott a kivégzőpad elkészítésére, és a halálraítélteknek nyolc percet adott.

Chilében a kivégzéseket agyonlövással végzik. Az elítéltet egy kis padra ültetik, és néhány katona tüzet nyit rá, a legtöbb esetben közlőről. Mivel azonban a chileiek nem különösen jó lövészek, nem ritka eset, hogy a delikvens az első sorozatra nem hal meg, vagy sebesülése nem halálos, és a sorozatot kétszer-háromszor meg kell ismételni. Általában négy katona hajtja végre egy bűnöző kivégzését.

Mivel pad nem állt rendelkezésre, a parancsot úgy hajtották végre, hogy kövekből egy kis kiemelkedést hordtak össze, ahol az elítélteknek majd helyet kell foglalniuk.

Ezek Benavides-szel és testvérével összesen nyolcan voltak, és borús tekintettel nézték az előkészületeket. Közülük néhányan papot követeltek, amire azt a választ kapták, hogy később majd küldenek egyet, aki megáldja a holttesteiket, ezzel meg kell, hogy elégedjenek ilyen sajátos körülmények között. Egy másik fergeteges káromkodásokkal halmozta el Eizaguirrét, aki erre azzal válaszolt, hogy az órájára pillantott.

A katonák többsége, akik nem vettek részt az improvizált pad összehordásában, a karabélyaikat vizsgálgatták, a tűzköveket

igazgatták, és friss lőport szórtak a serpenyőre, és alapijában véve viszonylag kevés izgalmat váltott ki köreikben a helyzet változása.

Benavides megragadta öccse kezét, és Juan érezte enyhe reszketését.

– Szegény gyermek – szólalt meg végül remegő hangon. – Szegény gyermek, akit én neveltem fel, mivel szüleink korán távoztak oda, ahová néhány pillanat múlva mi is el fogunk jutni. És én vagyok a vétkes, aki annyira szerettelek, hogy most minden alap nélkül, jogtalanul meggyilkolnak téged.

– Ne beszélj így – válaszolta Juan, aki bár sápadt volt, de teljesen összeszedettnek tűnt. – Természetes volt, hogy követtelek, az pedig szerencsétlenül jött ki, hogy fogságba estünk. Mit tehetsz te erről? És bár Dolores most magára marad a nagyvilágban, mégis boldog vagyok, hogy annak idején tévedtem azzal a gazemberrel kapcsolatban.

– És én – mondta Benavides – boldogtalan vagyok, hogy tévesen meggyanúsítottalak téged. Attól tartottam, hogy téged találalak ott Doloresnél, de nem te voltál, hanem az a gazember. Az a nap volt minden szerencsétlenségünk forrása. Ó, bocsáss meg nekem, Juan, kérlek, bocsáss meg!

Juan megölelte és érzelmesen megcsókolta őt, aztán a fivérek némán várakoztak az utolsó pillanatra.

Ami Lainest illeti, ő a civil szerepét játszotta, aki véletlenül kísér egy katonai alakulatot, jóban van a tiszttel, szolgálati ügyekben pedig szerényen visszahúzódik, és azt a látszatot kelti, hogy alig veszi észre, ami körülötte történik, és a legcsekélyebb figyelmet sem fordít rá.

Nem szólt egyetlen szót sem, és tekintete, melyet Benavides és öccse felé vetett, csak az ő számukra lett volna érthető, de ők ügyet sem vetettek rá.

Eizaguirre kezében tartotta az óráját, és szemét alig vette le a számlapról. Úgy tűnt, igyekezett kerülni az elítéltek tekintetét,

azok pedig jól tudták, hogy minden kegyelem iránti könyörgés hiábavaló lenne. Némán maguk elé bámultak, és aggodalommal várták a végzetes pillanatot.

Eizaguirre ekkor zsebre vágta óráját, aztán intettek a foglyoknak, hogy üljenek le a padként szolgáló kövekre. Kezeiket kiszabadították, mivel tudták, egyikük sem próbálkozna a szökéssel, mert a csapat fele lovaikon maradt, és lasszóik ott voltak készenlétben a nyergeiken.

Aztán elkezdődött a kivégzés, ami inkább volt nevezhető mézárlásnak, mint olyasvalaminek, ami a törvényes büntetést szolgálta.

Harminc katona karabéllyal négylépésnyi távolságra áldozataik elé lépett, és Eizaguirre parancsára tüzelni kezdtek a szerencsétlenekre.

Jóllehet a mindig rossz állapotban lévő puskák közül néhány felmondta a szolgálatot, a halálra ítélték közül ötten azonnal hátrazuhantak kórákás üléseikről, vagy néhány görcsös mozdulat után holtan terültek el, és közöttük volt Benavides és Juan is.

A három másik közül az egyik felugrott, és egy pillanatra me-reven állva maradt, aztán tett egy lépést előre, majd súlyosan és tompán elterült a földön anélkül, hogy egy hangot hallatott volna, vagy bármely tagja megmozdult volna. A melléből bőségesen a földre ömlő vér tanúsította, hogy halálos találat érte.

A két utolsó azonban, akiket rosszul találtak el, a földön vergődött, és borzalmas, fájdalmas kiáltásokkal könyörögtek kegyelemért. Aztán egyikük feltápáskodott, és ingatag léptekkel, alig tudva, mit csinál, igyekezett elrejtőzni a lovasok lovai között.

Előrángatták, a földön fetrengő bajtársát felemelték, és mindkettőjüket visszaültették a vértől csepegő kövekre, miközben a többiek újratöltötték puskáikat, mivel csak ritkán óvatosak annyira, hogy a gyakran előforduló ilyen esetre többen töltött fegyverrel álljanak készenlétben.

Azonban másodszor sem voltak szerencsésebbek, mint első alkalommal, és csak a harmadik próbálkozásra sikerült végül megölni a szerencsétleneket.

Eizaguirre ezt követően parancsot adott, hogy a holtakat vonszolják az út közelében lévő bokrok közé, és miután ez minden körülményeskedés nélkül megtörtént, egy mellékúton folytatták útjukat Santiago felé.

– Ez a lövöldözés mindenképpen a nyomunkra fogja vezetni a királyiakat – mondta az egyik fiatalabb katona a már többször említett öreg patriótának.

– Hm – válaszolta amaz. – Azt hiszem jó fülük lehet, ha meghallották a lövöldözésünket. Különben meg nem kár ezekért a fickókért. Miért álltak be a királyiakhoz!

Benavides nyilván meghalt, öccse, Juan úgyszintén, és mivel Dolores nyomtalanul eltűnt, hiszen azóta, amikor azon a reggelen Dambray ezredes menekülésre kényszerítette, senki sem látta, és semmiféle hír sem érkezett róla.

Ilyen körülmények között legjobb, ha utána nézünk régi barátainknak, és ebből az alkalomból, talán hathétel később a fent vázolt véres események után szenyor Baldez farmján látjuk viszont őket.

Legnagyobb csodálkozásunkra nem csupán a háziurat és Tacailót találjuk ott, hanem Cerroviejót, Enriquet és Blandinát is, és viselkedésükről azt is észrevehetjük, hogy utóbbiak semmi esetre sem titokban menekülve tartózkodnak ott, hanem nyilvánvalóan felsőbb hatósági engedélyről van szó, és jogaik teljes mértékben helyreálltak.

Ezt a szerencsés változást Tacailo idézte elő.

Néhány nappal azt követően, amikor Dolorest kiszabadították Laines fogságából, Benavidest pedig ezzel szemben útnak indí-

tották Santiago felé, és útközben megölték, Tacailo így szólt Baldezhez:

Bár vétenül, saját magam tartom minden szerencsétlenség és zűrzavar okának, ezért amennyire erőmből telik, megpróbálok mindent jóvátenni, és még ma ellovagolok a patrióták csapataihoz, és beszélni fogok az ezredesükkel, aki honfitársam, és akiről nincs rossz hírem.

Ezt az elhatározását végre is hajtotta, és miután az ezredesnek beszámolt a történekről, a múltból csak annyit említve, amennyi feltétlenül szükséges volt, Dambray válasza így hangzott:

– Ez a Laines egy nagy csirkefogó, ami már abból is kitűnik, amit Mont elmondott nekem, de ennek ellenére nem ronthatunk rá minden további nélkül. Jelentős földbirtokos, támogatása fontos a számunkra, többek között ezen is alapszik a forradalom sikere.

– Semmi mást nem lehet felvetni vele szemben, csak azt, hogy bezárta azt a csinos parasztasszonyt, aki most már szabad, és mivel úgy nyilatkozott nekem, hogy Laines nem bántotta, így az ügyet a magam részéről lezártnak tekintem. Az pedig rendben van, hogy azt a vakmerő fickót, a Benavidest meggyilkolták, bár azt hiszem, hogy Mont nem lövette volna agyon őt. Azt pedig, hogy Enrique hamis lármát csapott, nem vethetem a szemére.

– A két Altenberg, avagy Cerroviejo, ahogyan itt nevezik magukat, már egy másik ügy. Ők rokonai a gazdag Baldeznek, és vele együtt a mi híveink. Teljesen céltalan, sőt ostobaság lenne a királyiak kezére juttatni őket, és Laines azon feljelentését, hogy az öreg Cerroviejo kém lenne, semmivel sem tudta igazolni. Annak a csirkefogónak egészen más oka lehetett, hogy Cerroviejót a hatalmába kerítse, ami azonban számomra nem világos.

Tacailo megvonta a vállát. Nem akart még több embert beavatni a gyémánt titkába. Dambray azt válaszolta, ha a barátok vissza akarnak térni, ezt semmiképpen sem kell megakadályozni.

A szolga, akit útnak indítottak az ezredes fenti kijelentése alapján, hogy felderítse kettőjük tartózkodási helyét, keresztül-

kasul bejárva a környéket egy kis tanyán találta meg őket, mely Benavides egy régi ismerősének tulajdonában volt. Az érintettek azonnal visszatértek otthonukba.

A történetek óta, és mostanában is, Dambray néhány alkalommal meglátogatta Baldezt a farmján, mivel a kisebb csetepaték, melyekből annak idején a háború állt és egyre inkább észak felé húzódott, és a patrióták tevékenységüket csak arra korlátozták, hogy délen megszilárdítsák helyzetüket és kiterjesszék hatalmukat, az ezredesnek több szabadideje volt.

Cerroviejo szimpatikus volt számára, és ez a szimpátia minden találkozás alkalmával egyre fokozódott, mert egyfelől egy régi katonára talált személyében, aki mint ő maga, hazájától távol próbált szerencsét, másfelől azért, mert anyanyelvén társaloghatott vele. Erre rajta kívül csak Tacailo volt képes.

Egy alkalommal, amikor Dambray ismét a farmon tartózkodott, megjelent Laines egyik szolgája Baldez számára írt levéllel, arra kérve őt, hogy megjelenhessen a farmon és tisztázza magát.

Ez a levél igen eltérő hatást váltott ki a jelenlévőkből.

Blandina fel volt háborodva ezen a pimaszságon, ahogyan a kérést nevezte. Enrique csatlakozott a véleményéhez, és kijelentette, hogy ráusítja a kutyákat, ha be meri tenni a lábát az udvarra.

Cerroviejo és Tacailo elgondolkodva tekintett maga elé. Mérlegelni kellene – mondták –, mielőtt döntenének, és mindenekelőtt rá kellene jönni, milyen indíték készítheti őt erre a lépésre. Vajon újabb gonoszságon töri a fejét, vagy talán valamiféle bosszút akar megelőzni barátságos viselkedésével?

Az ezredes felnevetett, és azt mondta, hogy valamennyi pimaszság közül, amit eddig átélt, ez a legnagyobb, és erre nem számított.

Végül Baldez igen kellemetlen helyzetben érezte magát.

– Régi szomszédom – mondta –, és egy gazdag, vagyonos ember. Nem lehet csak úgy megsérteni, pont most, amikor be akarja látni a hibáját, és elnézést akar kérni. Isten tudja, milyen félreértésről lehet szó. Benavides mindig a bérlője volt, és az mégiscsak nem járja, hogy ilyenként minden további nélkül elverje a patrónusát, ahogyan ezt Laines-szel megtette.

– És azt elfelejtetted – kiáltott fel Blandina szikrázó szemekkel –, amit Dolores...

– Ugyan már, gyermekem – szakította őt félbe Baldez. – Ez mind szép és jó a ti nőies erényetekkel, amihez újabban olyan hevesen ragaszkodtok, miközben más időkben..., de erről inkább nem akarok beszélni. A magam részéről én sem venném jó néven, ha a bérlőim vagy szolgálaim elvernének.

– Eltértünk a tárgytól – vetette közbe Cerroviejo. A küldönc válaszra vár, tehát mi legyen a válasz?

Hosszas fontolgatás és vita után azt mondták a küldöncnek, hogy néhány napon belül levélben fognak választ küldeni szenyor Lainesnek.

– Ha megtudja, hogy itt voltam, nem fogja megismételni a próbálkozását, hogy ide jöjjön – mondta Dambray, miután a szolgálta távozott.

Laines azonban megismételte a kérését, és annak ellenére, hogy az ígért választ nem küldték el neki, néhány nappal később személyesen megjelent.

A legszívélyesebben megölelte Baldezt, és amikor kezet nyújtott Cerroviejónak, az nem akarta elutasítani, mivel a házigazda a vendéget előzőleg már átölelte, és a két ujj helyett, amit oda nyújtott neki, Laines megragadta az egész kezét, és gorombán rázogatni kezdte.

Enrique mereven meghajolt anélkül, hogy közeledett volna hozzá, mire Laines a szemét dörzsölgetve meghatottan szólt Cerroviejóhoz:

– Micsoda szerencse, ha ilyen fia lehet valakinek, és én, szegény ember meg gyermektelen vagyok!

Blandina, aki kezdetben úgy tett, mintha észre sem venné Laines jelenlétét, végül úgy üdvözölte, mint egy idegent. A vendég azonban hirtelen a szeme fölé tartotta kezét, és Baldezhez fordulva tompa hangon és minden jel szerint a legnagyobb csodálkozással kijelentette:

– Nagy isten! Blandina! Jól látok? A néhány hét alatt, amióta nem jártam itt, legalább egy fél fejjel nagyobb lett. Micsoda elbűvölő fiatal hölgy lett belőle!

Blandina, aki valójában nem volt magas termetű, úgy reagált, mint mindenki más, akinek alacsony termetére utalnak, miközben szívesen hallja, ha azt mondják neki, hogy megnőtt.

– Halkan odaszólt Enriquéhez:

– Ez az együgyű alak nem gondolhatja, hogy el tud bűvölni az ostoba fecsegésével.

De rögtön ezután széklet kínált Lainesnek, és később, amikor a vidék szokásának megfelelő frissítőket, gyümölcsöt, befőttet, likórt, bort és hasonlókat szolgáltat fel, eljátszotta a háziasszony szerepét, és a legcsekélyebb mértékben sem érezte a vendéggel, hogy hívatlan vendégnek tartja.

Amikor Tacailo belépett, vele is kezét fogott:

– Isten hozta, isten hozta, öreg barátom! – kiáltott fel Laines.
– Milyen pompásan néz ki. Mi járatban van errefelé?

– Az utóbbi hetekben úgy tűnik, tiszta a levegő errefelé – válaszolta szárazon Tacailo.

– Pompás, nagyon pompás! – kiáltott fel Laines. – Tacailo, ez volt a legjobb vicc a világon!

Ezt követően Baldez és Cerroviejo felé fordult:

– Rosszindulatú, gonosz félreértés történt közöttünk, és nem tagadom, hogy a látszat, legalább is részben, ellenem van. Ezek

majd tisztázódnak, de nem ma. Ma nem, amikor hosszú idő után végre első ízben megint régi barátaimmal lehetek. Beszéljünk tehát más dolgokról!

Ekkor mezőgazdasági témákra terelte a beszélgetést, a legközelebbi rodeóra, egy pumára, akit állítólag a szomszédságában láttak, és más, hasonló dolgokra, és olyan ügyes fordulatokkal adott elő mindent, hogy a többiek szinte elfelejtették, hogy egy áruló társaságában vannak, aki nemrég még mindent megtett annak érdekében, hogy szerencsétlenséget és pusztulást idézzon elő a család számára.

Amikor végre távozni készült, kifejezte reményét, hogy hamarosan valamennyiüket viszontláthatja házában, és amint erre kétséges választ kapott, úgy tett, mintha az beleegyezés lenne, és megígérte, hogy a maga részéről hamarosan visszatér.

Távozása után Cerroviejo így szólt a többiekhez:

– Nem néztem volna ki ekkora ügyességet ebből a csirkefogóból, és igencsak elcsodálkoztam a beszédképességén.

– Én pedig inkább pimaszságnak mondanám – vélekedett Tacailo –, és ha egyáltalán csodálkozok valamin, akkor azon, hogy valamennyien ennyire türelmesek és megbékéltek voltunk ezzel az emberrel szemben, aki a pusztulásunkat akarta. Tartózkodjunk azért attól, hogy megint megbízzunk benne. Biztos, hogy az alattomoságával nem hagyott fel.

Cerroviejo csupán mosolyogva bólintott fejével.

Laines tényleg visszatért anélkül, hogy meglátogatták volna, és miután ez többször is megismétlődött, Baldez és Tacailo végül elhatározták, hogy elmennek hozzá, ami meg is történt.

Egyetlen alkalommal fordult elő, hogy Dambray és Laines találkoztak Baldez farmján, és ez alkalommal az ezredes olyan lekezelően bánt Laines-szel, jobban mondva olyan megvetően, hogy amaz alakoskodás tekintetében komoly képességei ellenére alig tudta elrejteni bosszúságát.

Egyik nap viszont, amikor az ezredes egyedül lovagolt a farmra, érkezéskor rögtön nevetve kiáltott oda barátjának:

– Hallotta már a vicces történetet? Benavides előkerült.

Enrique Blandinára pillantott, aki az egyetértés jelével bólintott, mire Enrique így szólt:

– Az egyik szolgánk ma említést tett róla, de természetesen ezt tréfának, vagy egy semmirekellő alak agyrémének tartom. Szegény Benavides meghalt, és a végítélet napjáig halott is fog maradni.

– Azt hiszem, hogy a jóságos Benavides holtában többre képes, mint életében – válaszolta az ezredes. Valamilyen fajankó, aki kétségtelenül hasonlíthat rá, kihasználja a lehetőséget, és jelenleg a királyiak híveként hallatlan pimaszsággal lép fel, és a mi közkedvelt patriótáink már most menekülőre fogják, ha a meggyilkolt hasonmása csak felbukkan a távolban. Úgy gondolják, kísértettel kell megvívniuk, vagy magával a gonosszal. De hiszen ismerik honfitársaik babonás voltát! Mivel azonban a hülyeségnek hosszabb a lába, mint a józanésznek, így ez az újdonság már mindenfelé elterjedt az embereink között.

– Na, még az hiányzik, hogy a holtak visszatérjenek – mondta Baldez. – Ez már mindennél több.

Blandina úgy vélekedett, feltűnő, hogy Benavides letartóztatása és Dolores elmenekülése óta utóbbiról semmit sem lehet hallani.

– Valamilyen módon nincs ez összefüggésben a kísértetes jelenséggel? – kérdezte.

– Ez a Dolores, a felesége minden akciója alkalmával vele van. Gyásza a legmélyebb, és úgy harcolva, mint egy férfi, nem tágit mellőle – mondta az ezredes. – De elmondom, hogyan számoltak be nekem erről, és bevallom, hogy egy meglehetősen szavahihető tanú mondta el.

– Az emberek egy részét, akiket annak idején a foglyokkal Santiagóba küldtem, ott tartották, és a közelmúltban a királyiak egy csapata ellen portyázni vezényelték. Már egy nappal korábban felfoghatatlan módon embereink között elterjedt, hogy Benavides kísértete vezeti a királyiakat hol itt, hol ott, és a mieink gúnyolódni kezdtek ezen a híren, és megesküdték rá, hogy nem félnek az állítólagos Benavidestől, legyen bár maga az ördög.

– Másnap azonban másként alakult a dolog, és mivel egy öreg katona, aki korábban tengerész volt, és most, a forradalom kitörése óta a sorainkban szolgál, és Benavides kivégzésekor ép-púgy, mint bajtársainak többsége, maga is jelen volt, beszámolt nekem a történetekről, és most őt idézem:

„Kora reggel indultunk útnak, Eizaguirre hadnagy volt a parancsnokunk. Az embereink énekeltek és jó hangulatban voltak kivéve a hadnagyot, aki mellett lovagoltam, és akinek a Benavides körüli történet járt a fejében. Lehetséges, szolt hozzám, amiről az emberek mesélnek. És mivel jól tudtam, hogyan vélekedik, azt válaszoltam, nem, ez ostobaság, az az ember meghalt, magam láttam holtan heverni a lábaim előtt vérben úszva, aztán odébb vonszolták, mint egy kutyát, és belökték egy gödörbe. Magam sem hiszem, hangzott a válasz, de ennek ellenére elhitte, mert nemsokára megláttuk a királyiak lovasait egy lapos domb felől közeledve, és ebben a pillanatban a hadnagy olyan fehér lett, mint egy frissen meszelt fal.

Vele ilyen nem szokott előfordulni hasonló esetben. Az embereink, akik támadás esetén megszálltan ordibálni szoktak, hirtelen elnémultak, és mint a futótűz terjedt el közöttük, hogy a velünk szemben közeledők Benavides emberei.

Az ellenség szintén némán lassan közeledett. Ez megint csak olyasvalami, amit ritkán éltem meg, és én is különösen kezdtem érezni magam. Létszám tekintetében dupla fölényben voltunk, de azt hiszem, ha egyikünk abban a pillanatban visszafordult volna a lovával, akkor az összes többi menekülni kezdett volna egyetlen kardcsapás nélkül.

Még körülbelül ötvenlépésnyi távolságra voltunk egymástól, és ekkor határozottan láttuk, hogy ellenségeinknek nincs vezetője, de egyszer csak valamennyien megsarkantyúzták lovaikat. Mi ugyanezt tettük, néhány lövés eldördült a részünkről, aztán egymásnak estünk ököllel, és szablyával.

Ha az ember egy kicsit odacsap, végül megjön a bátorsága, legalább is a legszükségesebb, amivel korábban nem jeleskedett. Puff ide, puff oda, ez már csak így megy a férfiak között, és ezúttal is így volt. Azt hiszem a mieink valamennyien megfélemltek félelmükről, legalább is azt láttam, hogy derekasan odacsapnak.

Aztán egyszer csak bármiféle parancs nélkül az ellenfeleink kettéváltak, és a közepükön ott volt Benavides. Az a Benavides, akit jómagam, és közülünk a legtöbben korábban holtan látták lábaik előtt.

Mellette egy fekete alak, akit annak idején az ördögnek tartottunk, jöllehet később azt mondták nekünk, hogy az özvegye volt.

Egy pillanatig így álltak ott, aztán hirtelen közöttünk voltak, mi pedig úgy elkezdtünk menekülni, hogy az maga volt a szégyen. Körülöttünk és mögöttünk az ellenség. Menekülés közben elvesztettük embereink felét, akiket lekaszaboltak lovaikról, vagy lasszóval fojtották meg.

A többiekkel együtt menekültem, és végül Banavidest ott láttam mellettem. Lova lépést tartott az enyémmel, tehettem, amit akartam, ő pedig mereven nézett maga elé anélkül, hogy egyetlen tagját is megmozdította volna. Egyszer csak úgy éreztem, mintha szemeit felém fordította volna, de semmit sem tett ellenem, és azt is el tudom képzelni miért, ugyanis annak idején, amikor agyonlőtték, néhány szót szoltam az érdekében.

Hirtelen megfordította a lovát, és jöllehet ellenségeink közvetlen mögöttünk voltak, képtelen voltam ellenállni, mégis utána kellett néznem.

Az ördög, vagy ha bárki úgy akarja, az özvegye megint mellette volt, ő pedig mereven, mozdulatlanul ült a lován, mint ko-

rábban, lasszója azonban egy alaktalan tömeget vonszolt maga után, amiről csak uniformisának néhány foszlánya alapján lehetett Eizaguirre hadnagyot felismerni.

Már akkor a lasszóján csüngött, amikor mellettem lovagolt.

Éjjel értünk vissza Santiagóba, fejezte be mondandóját az öreg katona, de embereinknek több mint a fele odakint hevert holtan az ütközet helyszínén.”

– Az öreg tényleg azt hiszi, hogy Benavides kísértetét látta? – kérdezte Cerroviejo.

– Esküszik rá – mondta az ezredes –, és az összes katonánk, akik részt vettek a szerencsétlen kimenetelű ütközetben, ugyanazt teszik. A legrosszabb azonban az, hogy még három nap sem telik el, és az egész sereg ugyanazt a nótát fogja fűjni, mivel közvetlenül az említett csetepaté után még két másik is előfordult, ahol Benavides ismét felbukkant, és még jobban elbánt a mieinkkel.

– És magának mi a véleménye a törtétekről, ezredes úr? – kérdezte Cerroviejo. – Elhiszi?

– Hm – válaszolta amaz. – Sok mindent nem hiszek el, amit mások készpénznek tartanak, és arra sem érzem elhivatottnak magam, hogy lehetségesnek tartsam egy olyan lovas ember katonai bravúrjait és ütközetek vezetését, akire száz ember megesküszik, hogy holtan látta. Azt azonban bevallom, hogy az ügy kétségtelenül sajátos marad.

A vélemények megoszlottak. Tacailo babonás fecsegésnek tartotta mindezt. A királyiak valamelyik rafinált ravasz rókája agyalta ki az egész mesét. Egy fickó, aki véletlenül valami távoli hasonlóságot mutatott Bevavides-szel, egyszer eljátszotta a szerepét, és most már elég a nevének említése, hogy rémületet keltsen a babonás chileiekben.

Cerroviejo részben egyetértett vele.

– Azonban – mondta –, mégiscsak lehet valami a háttérben, amiről persze pillanatnyilag nincs tudomásunk, vagy képtelenek

vagyunk rájönni. Elismerem, hogy az emberek túlnyomó része hiszékeny, sőt együgyű, és előbb hisz el egy ostobaságot, mint egy nemes és jó ügyet, de szerintem aligha bukkan fel egy híresztelés valamiféle határozott alap nélkül. Meg vagyok győződve róla, hogy másvalami van a háttérben, mint a pusztá hasonlóság.

Baldez szinte mérgelődött azon, hogy nem akarnak hinni egy kísértet lehetőségében.

– Nálatok odaát az öreg Európában szinte minden házban van egy rejtett kísértet – mondta. – Gyakran hallottam ezt nálatok, és ugyanolyan gyakran olvastam is a könyveitekben. Nyüzsögnek a szürke, fekete és fehér alakok, öreg, régen elhunyt nagynénik csoszognak papucsaikban sötét, csukott ablaktáblájú szobákban. A Mulz, a pompás kísértet, akit egy kedves barátunk fedezett fel és tudományosan meghatározott, nesztelenül oszon, mint egy gyapjúbála a hold által bevilágított fegyverszobában, és eltűnik az egyik sötét sarokban. Házaitokban kísérteties macskák suhannak, és a kuvik, a halálmadár tetőiteken énekli gonosz dalát. Pincéitekben éjjélkor megboldogult kádárok hordókat ácsolnak, a ház többi részén manók hancúroznak, és egyébként is ezernyi alakban lopakodik a borzongás.

– Odakint holtak guggolnak a holdfényben és úgy melegednek, mint mi a napon, vagy csontjaikat fehérítik, ha adnak magukra és az illendőségre. A légen át vad seregek száguldoznak, és kísérteties árnyékuk a sápadt mezőre vetődik, ahol szürke ködemberkéik lovagolnak, és lidércfények táncolják tündértáncaikat. Erdei kísértetek gonoszkodnak az erdőitekben, hegyi szellemek a hegyeitekben, és a föld szelleme rémisztgeti bányászaitokat a föld alatt. Ami végül az ördögöt illeti, azért nem lehet látni őket nálatok császkálni, mert belétek bújt, és ti valamennyien többé kevésbé a saját testeitekben hordjátok.

– Ha nálatok ez a helyzet, miért kell bennünket ebben az országban ilyen mostohán lekezelní, még csak egy becsületes keresztény kísértetünk sem lehet, és kénytelenek vagyunk néhány nyomorúságos, régi indián bálvánnyal beérni, akik semmi másra

sem képesek, mint még súlyosabbá tenni a köveket, mint amilyenek, és egy kis kokalevél adományért örömmel visszavonulnak.

– Ebből kifolyólag, és bizonyos mértékig hazafiasságból a magam részéről hiszek a Benavides féle kísértetben.

Valamennyi jelenlévő elcsodálkozott Baldez fenti hosszas fejtegetésén, és valószínűleg az olvasók részéről sokan ugyanezt teszik. Mindenesetre igaz marad, hogy Baldez hitt a kísértetekben, és Blandina úgyszintén, aki tejtestvére bátorságát az egekig dicsoította.

Az ezredes eltávozott, aztán mindenfelől hírek érkeztek Benavides kísérteties jelenségéről, amiben senki sem kételkedett, és amiről tényként beszéltek. Csak Laines tagadott mindent, aki néhány nappal később ismét betoppant, és alig tartotta érdemesnek, beszélni az ügyről.

Másvalami nyomta a szívét, és végül elérte célját, hogy négy-szemközt beszélhessen Cerroviejóval.

– Drága, tisztelt barátom – szólította meg őt –, igen komoly késztetést érzek, hogy elnézést kérjek azért a nézeteltérésért, amiért az a rosszindulatú, áruló Benavides a felelős.

– Felejsük el azt az ügyet – válaszolta Cerroviejo ridegen –, és mindenekelőtt hagyjuk ki Benavidest a játékból, aki ebben a vonatkozásban kétségtelenül a legártatlanabb.

– Ön félreismer engem, tisztelt uram, és be szeretném bizonyítani, hogy szándékom őszinte. Teljesíteném egy kívánságát, amivel korábban fordult hozzám. Egy alkalommal azt mondta nekem, hogy eladná azt a fekete gyémántot. Úgy gondolom, hogy legalább is a közeljövőben, abban a helyzetben leszek, hogy teljesíthetem a kívánságát. Biztos kilátás van rá, hogy északon lévő jelentős földjeimet jó áron el tudom adni, és azt hiszem, hogy rövidesen meg tudunk egyezni.

Cerroviejo azt válaszolta, hogy a gyémánt többé-kevésbé már el is van adva, és miután Laines ennek nem tulajdonított jelentőséget, csak annyit kívánt, hogy még egyszer megnézhesse, amire

Cerroviejo azt válaszolta, hogy a követ Limába küldte, mivel ott van valaki, aki meg akarja vásárolni.

Laines jóindulatúan elmosolyodott:

– Látom, ma nincs valami jó hangulatban, kedves Cerroviejo, és maga is jól tudja, hogy én nem hiszem el ezt a limai történetet. Jelen helyzetben senki sem küld gyémántokat Peruba. Ezt még egy gyerek se hinné el. Majd máskor térjünk vissza erre az ügyre. Az előítélete velem szemben meg fog változni.

Magában azonban ezt gondolta: „Ezek az ostobák mindenre rájöttek, és Benavides, az a kutya járult ehhez hozzá leginkább. Neki megfizettem, és ezt az alakot is előbb vagy utóbb el fogom intézni. Ha nem idén, akkor jövőre, két- vagy három év múlva. Csak türelem!”

Később azt magyarázta Baldeznek, hogy még sohasem érezte magát ilyen jól vendégségben nála, mint éppen ma, és ha megengeti, szívesen maradna, míg felkel a hold, és csak akkor indulna el hazafelé. A többiek már annyira hozzászórtak jelenlétéhez, hogy semmi nehézséget nem okozott nekik arra kérni őt, maradjon csak kívánsága szerint.

Ha valamilyen esemény, legyen az szomorú vagy vidám természetű, az embert izgalomba hozza, akkor az egyén és a társaság gondolata is mindig azzal van elfoglalva, és ha igyekeznek is témát váltani, mindig visszatérnek rá.

Még inkább ez a helyzet, ha az izgalmat kiváltó esemény misztikus, vagy legalább is titokzatos jellegű.

Éppen ezért egész este szinte másról sem beszéltek, mint Benavidesről és annak kísérteties fellépéseiről, és amint Baldez megtette szemrehányását az öreg Európa vonatkozásában az ottani kísértetekről szóló mendemondák miatt, Cerroviejo és Tacailo elkezdtek „odaátrol” kísértet-történeteket mesélni, melyeket Enrique bár nem hitt el, de nagy érdeklődéssel hallgatta, miközben Blandina többször keresztet vetett, Baldez haja pedig gyakran az égnek állt. Laines jókedvűen hallgatta a történeteket, de amikor

a beszélgetés ismét Benavidesre terelődött, hitetlenül és gúnyosan elmosolygott.

A hold már majdnem egy fél órája felemelkedett a hegyek mögül, fénye beszűrődött a ház felső szobájának ablakán, ahol helyet foglaltak.

– Itt az ideje, hogy induljak – mondta Laines. – Köszönöm a szíves vendéglátást. Ami azonban ezt a Benavidest illeti, akit önök valamennyien legszívesebben megint élve látnának, nagyon sajnálom, csak csekély reménnyel biztathatok, hogy kívánságuk teljesülhet. Az áruló, aki meggyanúsított engem önöknél, holtan hevert a lábaim előtt, és a holtak nem szoktak visszatérni.

Ebben a pillanatban azonban Laines elhallgatott és falfehérré vált, miközben üveges tekintettel, mint egy hulla, egy bizonyos pontra meredt.

A jelenlévők, akik szemben ültek vele, halálosan megrémültek, mert azt hitték, hogy gutaütést kapott, csak Baldez, aki mellette ült, követte a tekintetét, és ekkor ő is elsápadt, kezével az ablakra mutatott, és artikulátlan kiáltást hallatott.

A többiek, akik erre szintén arrafelé néztek, nem láttak mást, csak az ablakon át beszűrődő holdfényt, és odakint a gyengén megvilágított tájat.

De nem maradt idejük, hogy magukhoz térjenek rémületükből, vagy kérdéseket tegyenek fel, mert ekkor a földszint felől borzalmas és döbbenetes kiáltás hangzott fel, mintha egyszerre több ember, akik borzalmasan megrémültek, a legrémesebb, halálos helyzetbe kerültek volna.

Laines ájultan fordult le a székéről.

– Mi van itt, talán elszabadult az ördög? – kérdezte Cerroviejo –, és miközben ő és a többiek azon fáradoztak, hogy Laines segítségére siessenek, Enrique lerohant a lépcsőn az alsó szintre.

Chilében a nagyobb házaknál gyakran fordul elő, hogy a szolgák az éjszaka nagy részét a házban a bejárati ajtó közelében töltik el. Prémet terítve nyergeikre azon heverésznek, dohányoznak és viccelődnek, és egész éjszaka, gyakran reggelig maradnak a hűvös helyen, ott tartva meg éjszakai pihenőjüket.

Amikor Enrique leért, nyolc-tíz embert látott Baldez szolgálai közül, akik sápadtan, a legnagyobb döbbenet minden jelével meredtek rá ugyanúgy, mint az emeletet gazdájuk, Laines tette.

Kérdésére, hogy mi történt, megtudta, hogy miközben mindenféléről, de leginkább Benavidesről beszélgettek, az hirtelen ott állt az ajtójában.

Enrique számára ekkor világossá vált, hogy a fentiek szintén Benavidest látták. A szolgálától megkérdezte:

- Valamennyien láttátok őt?
- Valamennyien!
- Megszólítottátok, vagy ő szólt hozzátok?
- Isten őrizzen! Senki egy szót sem!
- Merre ment, utána mentetek?

A szolgák az „utána mentetek?” kérdésre dobálni kezdték magukra a keresztek, és Enrique ismételt kérdésére, merrefelé tűnt el Benavides, az egyikük kinyújtotta ökölbe szorított kezét, aztán széttárva mind az öt ujját, felfújta képéből a levegőbe fűjt.

- Eltűnt, elpárolgott! – Csak ennyit tudott mondani.

Mivel Enrique jól tudta, hogy a világ minden kincséért, vagy bármiféle ígéret hatására az emberek meg sem moccannának, maga indult el az ajtó felé, és amikor a cselédek észrevették szándékát, elállták az útját, és könyörögni kezdtek neki, hogy ne vétkezzen. Kedvencük volt Don Enrique, a fiatal gazda.

Ő azonban félretolta őket, és mégiscsak kiment.

Odakint húslépésnyire a háztól megállt. Úgy tűnt számára, hogy a hold sugarai ezen az éjszakán nem olyan tiszták és ragyogók, mint egyébként, hanem rejtélyes, fakó fénnel világítja meg a földet.

Enyhe légfuvallatot érzett, illatosat és frissítőt, mint mindig, ma azonban hűvösebbnek tűnt a szokásosnál. Úgy tűnt számára, hogy éppúgy, mint amikor az előbb odafent az öreg Európa kísérteteiről csevegtek, hideg légfuvallat áramlana ki a holtakból, akik visszatértek, hogy meglátogassák az élőket. És valóban úgy érezte, hogy fázni kezd, hideg verejték lepte el a homlokát, és érezte haja borzongását.

Körülnézett, de senkit sem látott.

Ekkor kiáltani akart, és amint megérezte, hogy hangja nem olyan tiszta és erőteljes, mint egyébként, ökölbe szorította a kezét, mély lélegzetet vett, aztán elkiáltotta magát:

– Benavides! – És mivel most már jobban ment, kétszer megismételte a nevet, és végül még hozzáfűzte:

– Segíthetek neked? Gyere elő, ha itt vagy!

Ekkor egy távoli hívó hang hallatszott, szintén háromszor. Vajon ez egy éjszakai portyázó madár, vagy egy ember panaszos kiáltása lehetett? Enrique ezt nem tudta megállapítani. Még egyszer elkiáltotta Benavides nevét, és mivel semmi választ nem észlelt, megfordult, és visszament a házba.

Össze kellett szednie magát, hogy ne gyorsabban menjen vissza, mint ahogyan kiment. Amikor azonban ismét emberek között volt, vidámnak tűnt, és egyúttal meg volt elégedve magával. A cselédek közül néhányan tisztelettudóan kitértek előle, mások kezet csókoltak neki, de aztán gyorsan becsukták az ajtót, és igyekeztek nyugodtan viselkedni.

Az a néhány ember másnap reggel ezer örömmel követte volna Don Enriquet akár ötven ellenség ellen is, hiszen odakint úgy beszélt az ördöggel, mint hozzá hasonló más, vele egyenrangú emberrel. Pillanatnyilag azonban összehúzódtak, és közülük ket-

ten, akik egy lány miatt rossz viszonyban voltak, kezet nyújtottak egymásnak és kibékültek.

Az ördög tehát, ha tényleg az volt, aki Benavides alakjában akart itt rossz tréfát űzni, valójában jót tett, és ilyet máskor is megtehetne.

Amikor Enrique felfelé ment a lépcsőn, úgy érezte, hogy határozottan lépett fel a kísértettel és borzalommal szemben. Odakint leküzdötte borzongását, és most már ismét emberek között volt.

Odafent a többiek közben azzal foglalatostkodtak, hogy ágyba tegyék Lainest, és Cerroviejo, akinek voltak orvosi ismeretei, úgy vélekedett, hogy a beteg heves lázra számíthat.

Miután lefektették, Baldez így vélekedett:

– Nem szép Benavidestől, hogy engem is így megijesztett. Laines vonatkozásában egyetértek vele, mivel amit ő most lázál-mában Eizaguirre tisztről kifecsegett, Benavidest teljes mértékben feljogosítja erre. Isten legyen kegyes szegény lelkéhez!

Néhány nappal később patrióta csapatok vonultak el a ház előtt észak felé. A lovasokat két ágyúval követték megfelelő személy-zettel. A menetet Dambray zárta száz legjobb emberével.

Megállította a lovát, amikor meglátta Baldezt és Enriquet az ajtóban állni, és anélkül, hogy leszállt volna a lóról, elfogadott tőlük egy pohár borpárlatot. Aztán elmondta nekik, hogy embereit körülbelül egy leguányi távolságra a farmtól akarja felállítani, mivel tudomására jutott, hogy még tovább északi irányban a ki-rályiak híveinek egy csoportja tartózkodik.

– Megbízható értesülésem van róla, hogy lényegesen gyen-gébbek, mint mi – mondta –, de minden emberemet magammal hoztam, hogy durván elintézzem őket, mivel szemtelenségnek tartom, hogy egy maroknyi csapat ennyire előre nyomuljon. Re-mélem, hogy még ma megtalálom őket.

– Apropó! – folytatta némi szünet után –, tudja Baldez, hogy jó kis tréfát űzött Laines-szel? Esküszik rá, hogy látta Benavides szellemét, és még mindig betegen fekszik ágyában.

– Ó – válaszolta Baldez –, tehát ő is látta? Jómagam is láttam, és még most is beleborzongok, ha rá gondolok. A szolgálaink is valamennyien látták.

– Bravó! – kiáltott fel Dambray. Így már rendben van! Csak el ne árulják senkinek! Laines-szel jól elbánt ezzel az álarcosbállal!

– Istenemre esküszök – válaszolta Baldez komolyan –, hogy közülünk senki sem űzött ilyen gonosz tréfát, és senki sem kételkedik abban, hogy tényleg Benavides szellemét láttuk.

Az ezredes egyik szemével hunyorított egyet, és a másikkal Baldezt fixálta, aztán ugyanilyen tekintettel az utolsó cseppre nézett, ami még a poharában maradt, majd nagy gonddal azt is kiszűrölte, és hangosan odaszólt:

Ha szerencsénk lesz, ma este hozok magának egy, vagy talán több Benavidest is, mert hiszékeny országunk kezd egyre több Benavidest előállítani. Na, majd meglátjuk. Aggó!

Elvágatott, és csapatából nemsokára mást már nem lehetett látni, csak egy felkavarodó porfelhőt a távolban.

Egész nap aggodalmas feszültséggel hallgatóztak az összececpás jeleire, fegyverropogásra és ágyúk dörrenésére.

– A fegyverropogást minden körülmények között hallanunk kell – mondta Cerroviejo –, még akkor is, ha a királyiak több leguányi távolságra visszavonultak, mivel ma kivételesen gyenge északi szelünk van, de a hegyek e nélkül is visszatartják a hanghullámokat.

Egész nap azonban teljes volt a csend. Estefelé, nem sokkal naplemente előtt végül mintha a messzi távolból kézfegyverek hangját hallották volna, de ez is csak rövid ideig tartott. Cerroviejo kételkedett benne, hogy a két csapattest tényleg össze-

csapott volna. Úgy tűnt, az ezredes nagyon bízott ágyúinak sikerében, az viszont teljesen biztos, hogy a durva lövegeket nem vetették be.

– Talán az is lehet, hogy holnap esnek egymásnak – folytatta vélekedését, és ma csak néhány karabéllyal tüzeltek egymásra, ami ebben az országban elég ártatlan természetű.

Amint azonban beköszöntött az éjszaka, és már meglehetősen előre haladott, és a család még mindig a már többször említett erkélyen tartózkodott, Enrique hirtelen lekiáltott a cselédeknek:

– Zárjátok be és torlaszolja el a bejáratot, lovasok közelednek, mint azon az éjszakán, amikor Huidobro megtámadott bennünket!

És valóban lovasok tűntek fel, de eszük ágában sem volt megközelíteni a házat, útjuk csak véletlenül vezetett el a közelben. Gyorsan tovaszánguldottak anélkül, hogy megálltak vagy bebocsátást követeltek volna.

Dambray ezredes csapatának katonái voltak. Szétszórta őket, aztán egy nagyobb, zártabb csoport következett, de még mindig csak félig-meddig rendezetten. Vereséget szenvedtek, és menekültek. Ez félreismerhetetlen volt.

– Mi történt, bajtársak? – kiáltott oda néhányuk felé Enrique, akik elég közel voltak, hogy megértsék.

– Benavides! – hangzott a válasz, és ugyanez maradt, amikor néhányszor még odakiáltottak, és hasonló módon érdeklődtek.

Már az utolsó menekülők is elhaladtak, és nemsokára utánuk egy sötét farkascsoárdához hasonlóan felbukkantak az üldözőik. Aztán azok is eltűntek, és miután már az utolsó patkódobogás is elhalt, mélységes csend állt be.

A háziak kezdték megbeszélni az eseményt, egymás után kifejtették aggályaikat, és különösképpen az ezredes sorsa miatt aggódtak, akit nem észleltek a menekülők között. Végül, mivel legalább is ezt az éjszakát már biztosnak hitték, éppen elhatároz-

ták, hogy nyugovóra térnek, amikor Blandina, aki mindeddig némán, gondolataiba merülve ült Enrique mellett, hirtelen felkiáltott:

– Odanézzetek!

Abból az irányból, ahonnan a patrióták üldözői jöttek, két magányos lovas közeledett, akik úgy tűnt, a hold által jól megvilágítva a ház felé tartanak. Lovaik poroszkálva szedték lábaikat, a chilei lovak különösen kiválóan alkalmazzák ezt a járásmódot, és lovasaik szoborként, vagy mint élettelen testek ültek lovaikon.

Amint közelebb értek, szinte valamennyien azonnal felismerték Benavidest és Dolorest. Az első fel volt fegyverkezve, szokásos öltözetét viselte, melyben a környékbbeliek korábban naponta láthatták. Mereven nézett maga elé, és bár arcát határozottan fel lehetett ismerni, senkire sem vetett pillantást az erkélyen ülők közül.

Dolores, aki rövid, egyenes kardot viselt oldalán, feketébe volt öltözve, és hasonló színű fátyol lebegett a hátán.

Az erkélyen ülő társaság néma döbbenettel nézte a jelenséget, és amikor közvetlenül a ház elé értek, Blandina fájdalmas, szenvedélyes hangon odakiáltott:

– Dolores, drága Dolores, élsz még, vagy már te is meghaltál?

Dolores egy pillanatra a kiáltozó felé nézett, így a holdfény teljes egészében megvilágította sápadt arcát. Nem szólalt meg, csak némán biccentett a fejével.

– Hát élsz? Tényleg élsz? – kiáltotta felé Blandina lelkesen, a legnagyobb izgalommal.

Ő ismét biccentett, és keresztet vetett.

Aztán már túljutottak a házon, és nemsokára eltűntek a fentiek szemei elől.

– Hát mégis él – kiáltotta a fiatalasszony –, mégis él, a férje pedig nem kárhozott el, bár jóllehet, csak szellem, különben

Dolores nem vetett volna keresztet magára mellette. Aztán zokogva férje karjaiba omlott.

Nogaret

A csillagok szerencsétlen állásának tudható, hogy a kedves olvasót mindig harci- és háborús események középebe, vagy legalább is háborúk idejére vagyunk kénytelenek elvezetni.

Az előző fejezetekben felvázolt eseményeket követő két évben alkalmunk lett volna bemutatni Chilében a nyugalmat és békességet, és egyúttal régi barátunkat Baldezt is, aki magán kívül volt a kedvező helyzet miatti örömében, miközben Cerroviejo és Tacailo sem voltak gyászos hangulatban.

Sajnos azonban ezt a periódust át kell ugranunk, és így az 1817-es esztendőben találjuk magunkat, amikor a háború ismét elkezdődött, és a békés időkre csak néhány szóval emlékezünk vissza.

1814 végén Osorio tábornok spanyol csapatokkal bevonult Peruból, megverte a patriótákat, akik O' Higgins vezérével a Cordillerákon át Mendozába menekültek, Osorio pedig két éven keresztül a kormány élén állt.

Ebben az időben a nép elégedett volt azzal, hogy nyugodt körülmények között élhetett, és a gazdagok, akiket a háború alatt nem ritkán egyik nap az ellenségei, másik nap a barátai kezeltek durván, vagy legalább is igénybe vették őket, részben azt állították, hogy a szabadság beleértve annak megszerzését is, drága mulatság.

Egyébként ebben az időben a korábbi patriótákat rebellisnek, a szabadságharcot pedig lázadásnak nevezték.

A korábbi időkre visszatérve elmondhatjuk, hogy Buenos Airesben, ahol már vége lett a forradalomnak, és elszakadtak Spa-

nyolcarszágtól, igyekeztek a spanyolok chilei seregét gyengíteni vagy megsemmisíteni. A menekülő chileieket ezért támogatták, a La-Plata államok csapataival kisebb hadsereget képeztek, és 1817 februárjában erőltetett menetben, amihez hasonló csak ritkán fordul elő, nyolc nap leforgása alatt a Kordillerákon átkelve bevonultak Chilébe, és megverték a spanyolokat. Ettől kezdve a függetlenség ügye megnyertnek volt tekinthető annak ellenére, hogy a patriótákat, nevezzük őket megint így, még néhány alkalommal megint elverték, és a háború néhány helyen egy ideig még folytatódott.

A forradalom Chilében, vagy mondhatnánk úgy is, a gondolat, függetlenedni az anyaországtól, szinte kizárólag a chilei birtokosok osztályából indult ki, és közülük sokan a háború nehézségei miatt törekvéseikkel mérsékeltebbé váltak. Amikor a patrióták egyszer megint lejöttek a hegyekből és győztek, minden rajtuk múlt, a főváros a birtokukba került, és a spanyolok a patrióták által elismert derék hadviselésük ellenére mégis nehéz helyzetbe kerültek, aminek végül teljes vereség lett a vége.

De térjünk most vissza a barátainkra. Baldez teljes mértékben meg volt elégedve a helyzettel, azaz a két évig tartó békével. Korábban anyagilag mag is hozzájárult, hogy segítsen lerázni a spanyol igát.

– Én a békességet és nyugalmat kívántam, nem az örökös háborút és a felfegyverzett állapotokat – állította. – Mivel most nyugalom van, remélem, hogy azok ott Spanyolországban tisztességesen fognak viselkedni, és barátságosabban fognak bánni velünk.

Cerroviejonak az volt a véleménye, hogy csalóka ez a nyugalom. Ha a kormány engedményeket tesz, akkor ezt arra fogják kihasználni, hogy aláássák tekintélyét, és folyamatosan megerősíték az ellenzéket, hogy aztán a jog látszatával egyre többet követeljenek, mindaddig, míg a kormány már nem tud többet nyújtani abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy gyakorlatilag már nem is létezik.

Ez volt a kormány lassú leszalámizása, amire Európában ezt a megnevezést találták ki. A módszer olyasmi, mintha egy kutyanak el akarnák távolítani a fülét, és ezt úgy teszik, hogy naponta egy pici darabot levágnak belőle ahelyett, hogy az egész fület egyszerre vágnák le.

Ha a kormány nem tenne engedményeket, akkor nyomásgyakorlásról kiáltoznának, és talán nem is alaptalanul fokozódna az elégedetlenség.

– Azonban – vélekedett Baldez panaszos ábrázattal –, mit is kéne tenni ahhoz, hogy helyre álljon a rend?

– Az egyik pártnak kell teljes győzelmet aratnia – válaszolta Cerroviejo. – A másikat meg egészen fel kell morzsolni. Ha ilyen elkeseredetten, hosszasan küzdöttek egymás ellen, aligha képzelhető el, hogy a győztes párt a legyőzöttek maradékát elfogadható mérsékletességgel fogja kezelni.

Tacailo erre azt mondta, hogy néhány évvel ezelőtt neki már hasonló volt a véleménye.

Enrique mindkettőjükkel egyetértett, egyébként szorgalmasan irányította apósa üzleti ügyeit, és chilei értelemben derék mezőgazdásszá vált, miközben mintaszerűnek volt nevezhető házassága Blandinával, minden házasságban élő nép fogalmai szerint.

Ami Lainest illeti, neki az volt a véleménye, hogy minden állampolgárnak amennyire lehetséges, részt kellene vennie a kormányzásban egyfelől azért, hogy ismerősei megfontolt embernek tartsák, másfelől pedig azért, hogy halászni tudjon a zavarosban, ami azért szükséges, hogy pótolni tudja a közös kormányzás miatti, háztartásában és üzleti ügyeiben bekövetkezett veszteségeit.

Császári, királyi, hercegi stb. uralkodási körülmények között az együttműködés unokafivérek, nagynénik közreműködésével történik, vagy ha az embernek ilyenje nincs, akkor más emberek közvetítésével, akik jobban a hatalom közelébe férkőztek.

Ha ez nem menne, akkor liberálisnak kell lenni. A császárok, királyok, hercegek stb. mutatnak is egy leheletnyi liberalizmust.

Ha valaki egyszer már udvari demokratává vált, és megfelelő időben meg tudja mutatni fogait, akkor a legmagasabb szinten is képes befolyásolni a kormányzást, és közben ne feledkezzünk meg az aláhulló zsíros morzsákról sem.

Ha a haladás következtében sikerül túljutni a monarchista állásfoglaláson, akkor a tisztességes ember együttműködése a kormányzásban történjen nyomdafestékkal, a szónoki emelvényen, vagy összesereglett emberek élén.

Lainesnek ez volt az őszinte, nem ritkán nyereséges nézete, amikor a patrióták még megvoltak az országban, és annak még meglehetősen urai voltak. A szabadság buzgó híve volt ő, aki folyamatosan kapcsolatban állt velük, és tanácskozásaikon erőteljesen hangoztatta nézeteit, tehát együtt kormányzott velük.

Nem lehet elhallgatni, hogy ez a közreműködése valamelyest a háttérbe szorult Dambray ezredes róla alkotott előnytelen véleménye következtében, de Laines ennek ellenére patrióta maradt, és izzott a forradalomért mindaddig, míg Santiagóban Osorio állt a kormány élén, és a rebellisek a Kordillerákon túlra menekültek.

Annak idején gyakran igyekezett Santiagóba, hogy felkínálja szolgálatait, és kinyilvánítsa hűségét. Boldognak érzem magam – állította –, hogy a köznép uralma végre véget ért, és égek a vágytól, hogy az ország jogszerű urának bizonyíthassam mélységes egyetértésemet.

Kezdetben nem nagyon bíztak benne, később azonban úgy tűnt, hogy eltévelyedett és újra megtalált bárányának a pásztor jobban örül, mint azoknak, akik a nyájában maradtak. Ettől kezdve szorgalmasan járt Santiagóba, és azt hangoztatta, hogy gyakran vonják be őt fontos ügyekbe.

A derék Lainest a Kordillerák előhegyein lévő egyik kisebb birtokán találjuk, vagy jobban mondva már odabent a házban. A kis házat erdős dombok, részben sziklafalak zárták körül, közöttük viharos hegyi légáramlatok száguldottak. Ennek ellenére a kívülről jelentéktelennek tűnő, elhanyagolt házacska belülről a kor luxusigényeknek megfelelő teljes kényelemmel volt berendezve.

Rossz nyelvek azt állították, hogy a ház egyike azoknak az ártalmatlan átmeneti szálláshelyeknek, ahol Laines a szolgálai feleségeinek részére nyújt menedéket arra az időre, ameddig férjeiket valamilyen megbízással elküldte.

A ház ezen a napon azonban semmi esetre sem szolgált keresztényi célokat, hogy magukra maradt asszonyokat vigasztaljon ott, mivel a háziúr egy idegen társaságában volt odabent, akivel bizalmas megbeszélést folytatott nagy igyekezettel.

Ez az idegen, Charles Nogaret, jóllehet még nem lépte túl húszas éveit első felét, mégis úgy tűnt, mintha második felének végénél járna, és arcvonásai, valamint egész lénye és fellépése olyan emberről tanúskodott, aki már sok mindent megélt, és a sors számos megpróbáltatását volt kénytelen elviselni.

Egymással szemben ültek, éspedig Laines szivarozva elnyújtózott párnázott karosszékében, miközben Nogaret sajátos módon, egy asztalon foglalt helyet, és miközben időnként a lábait lóbálta, szorgalmasan azzal volt elfoglalva, hogy az asztalon lévő frissítőkből szűrcsölgjön.

– Ha úgy van, ahogyan mondja, szenyor Nogaret, akkor nagy események előtt állunk – mondta Laines, kezével megtámasztva állát, fejét ingatva.

– Ebben biztos lehet – válaszolta a másik. Odaát a túloldalon minden gyerek ismeri a helyzetet, és azt hiszem, a támadást éppen ezért hamarabb végre fogják hajtani, mint az emberek gondolják.

– Hm! Errefelé erről senkinek sincs tudomása.

Nogaret egy húzásra kiivott egy pohár bort, aztán folytatta:

– Legalább is vannak néhányan, akik nem tudnak róla. A levegőben még nem terjed, ahogyan az ilyen hírek terjedni szoktak szó, vagy írás nélkül.

– És mit tanácsol nekem, mit tegyek?

– Kihasználni a helyzetet!

– De hogyan?

– Szenyor Laines – válaszolta a francia –, megtettem magának azt a szívességet, hogy a nyakam kockáztattam a hegyekben, és odaát, abban a kedves Buenos Airesben pedig a fejemet, mivel tízszeres veszélybe futottam, ahol kémként elkaphattak volna. Olyan híreket hoztam önnek, melyek ügyesen felhasználva több ezer unciát érnek, de éppen a hasznosításukat kénytelen vagyok átengedni magának.

Laines nem válaszolt, és úgy tűnt, különösen a hír magas tétjét ereszti el a füle mellett. Némi szünet után elgondolkodva így szólt:

– El fogja veszíteni embereinek a felét, ha átkel a Kordillerákon.

– Meglehet, ha hó esik olyan helyeken, ahol az rendszerint nem szokott megtörténni. De magukon a hómezőkön, és minden más látszólag megoldhatatlan, súlyos nehézségen, melyek állandóak, kétségtelenül túl fognak jutni, mivel jelentős számú csempész a vezetőjük, akik minden szorost pontosan ismernek.

Mivel Laines megint nem válaszolt, Nogaret némi szünet után felállt, és elhagyta a szobát, hogy sziesztát tartson, ahogyan mondta, mivel holtfáradt.

Monsieur Charles Nogaret egy szép napon egyedül, kevés csomaggal jelent meg Lainesnél, és mivel a chileiek vendégszeretők voltak, és még ma is azok, Laines néhány napra szállást biztosított neki anélkül, hogy kérdésekkel ostromolta volna vendégét.

Ennek hatására a vendég kezdett közlékeny lenni, és így Laines megtudta, hogy Nogaret egy régi francia család ifjabb sarja, aki emigrált, de Napóleon jóvoltából javainak nagy részét visszakapta. Harmadszülöttként mérsékelt járadékot kapott, ami azonban tisztességes életet tett lehetővé számára. Nogaret azt sem vetette meg, hogy pénzt keressen, ha ez becsületes módon történhetett. Ezt még Angliában tanulta, egyúttal a szigetlakók iránti

előszeretét is, ahogyan azt a népet nevezte, jóllehet ő maga francia volt.

Albion ipari fiainak szeretete mellett szíve mindig is a világ legnagyobb férfíuja, Napóleonért dobogott, és bár szinte még gyerek volt, amikor a nagy császár végrehajtotta legnagyobb tetteit, mégis imádkozott érte.

Az oroszlán most fogoly volt, és jóllehet angolok voltak a börtönőrei, Nogaret mégsem tett nekik szemrehányást, hanem minden döbbenetét és gyűlöletét a Bourbonokra irányította, közmondásossá vált orraikkal, akik azért jöttek, hogy Franciaország gyermekeit szolgasorsba kényszerítsék és kínozzák, verejtékük eredményén hízalják magukat, és a vérüket szívják.

A Bourbonok kiálltak a legidősebbek örökösödési jogáért, és Charles, a harmadszülött fiú már csak ezért is gyűlölte ezt a dinasztíát.

Elhatározta, világga megy, hogy ne lássa tovább szép hazáját szégyenteljes béklyók között, és ezekkel az előzményekkel érkezett Chilébe.

Laines, aki különös előszeretettel foglalkozott állattenyésztéssel, mert ez adómentes volt, kapcsolatban állt a pásztorokkal és csempészekkel, és ez utóbbiakkal gyakran kötött nagyszerű üzleteket. Nogaret előtt ezt nem is titkolta. Az utóbbi időben többször is előfordult az a sajátos eset, hogy küldőncei, akiket Buenos Airesbe küldött, hogy nagyobb állatszállítmányra vonatkozó üzleti egyeztetéseket folytassanak, nem tértek vissza.

Az út annak idején nem volt különösebben veszélyes, a küldöncök eltűnése ezért feltűnő volt, és amikor Laines egy alkalommal beszámolt erről Nogaretnek, ez utóbbi olyan kötetlenül, mintha csupán egy sétalovaglásról lenne szó, így vélekedett:

– Adjon mellém egy megbízható embert! Átlvagolok, és utána nézek, hogy miért nem tértek vissza ezek a fickók!

– Még, hogy átlvagolok! – válaszolta Laines gúnyosan. – Elég bolondos elképzelései vannak a Kordillerákról.

– Tudom, miről beszélek, ne aggódjon! – válaszolta Nogaret.

És tényleg úgy tűnt, tudta, hogy miről beszél. Némi érvelés és kétségek felvetése után az útvonalat egyik jól ismerő szolgálival valóban útnak indult, és ezen a napon érkezett vissza. Beszámolt a patrióták tervezett előrenyomulásáról a Kordillerákon át. A visszafelé utat azonban egyedül tette meg, mert a vele küldött szolga félig-meddig önkéntesen, félig-meddig kényszerítve éppúgy, mint a korábbi küldöncök, beállt a patrióták közé, akik senkit sem hagytak visszatérni, mivel indokoltan árulástól tartottak. Maga Nogaret is veszélyben volt, hogy elkapják, de sikerült felszívódnia, és mivel az utat jól megjegyezte magának, sőt gyakran jelzéseket is elhelyezett, sikerült szerencsésen visszatérnie.

Ez volt a helyzet, és miközben Nogaret sziesztát tartott, ami mindenképpen indokolt volt az átélt strapák miatt, Laines morfondírozni kezdett, mit tehetne legokosabban az adott körülmények között, ami a számításainak legjobban megfelelt.

Csavaros gondolatait nem tudjuk pontosan követni, csak arról tudunk beszámolni, hogy elhatározta, másnap elindul Santiagóba, és figyelmezteti Osoriót a közelgő veszélyre.

Össze kell tartani a fennálló hatalommal mindaddig, amíg kilátás van rá, hogy ura marad a helyzetnek a támadókkal szemben – gondolta.

Jelenleg ez a helyzet, mert talán a fele odavész azoknak az örülteknek az idefelé vezető úton, és ha a királyiak figyelmeztetése hatására megszállnak néhány szurdokot, a maradékot különösebb fáradozás nélkül felőrölhetik.

Egy másik, nem kevésbé nehezen megválaszolható kérdés az volt, mit kérhet Nogaret jutalomként elvégzett szolgálataért. Korábban ugyanis kinyilvánította, semmiféle előítélet nem tartja vissza, hogy jó üzlettel pénzt keressen. Végül pedig kihangsúlyozta, hogy az általa hozott hír unciák ezreit érheti.

Ez persze gondot okozott Lainesnek. Elhatározta, hogy a kérdést óvatosan közelíti meg vendégénél, és nem haragítja magára,

mivel úgy találta, hogy ez az ember használható, és miközben erre gondolt, újabb terveket kezdett szövögetni.

Mikor azonban véleménye szerint felettébb óvatosan és ravaszul beszélni kezdett erről Nogarettel, az felnevetve félbeszakította:

– Hagyjuk ezt! Ily módon semmiképpen sem áll szándékomban pénzt keresni. Később talán adódik rá alkalom, hogy viszonozza szívességem. Jelenleg bőségesen meg vagyok elégedve azzal, ha továbbra is szállást biztosít számomra.

Ezt követően meglehetősen komoly mennyiségű aranyat, valamint néhány értékes gyémántot és gyöngyöt mutatott Lainesnek.

– Jóságos édesanyámtól kaptam ezeket a csillogó játékszereket. Nem tartom különösen nagyra őket, de megőrzöm a szeretet zálogaként és drága emlékként arra a felejthetetlen asszonyra, és végül vésztartalékként is, mivel alapjában véve a drágakő számít annak az értéknek, ami a legkönnyebben elrejthető, vagy hurcolhatja magát az ember.

Laines átkarolta az önzetlen és nemes gondolkodású fiatalembert, és szerencsének találta, hogy sorsa egy ilyen emberrel hozta össze.

Másnap korán reggel útnak indult Santiago felé, mindössze egyetlen szolga kíséretében.

Huidobro, az intéző azonban azt a feladatot kapta, hogy Charles semmiben se szenvedjen hiányt, és minden kívánsága a legelőzékenyebben teljesítve legyen. Mindeközben a fiatal franciának csupán a legszerényebb kívánságai voltak, és délután lóra ült, hogy ellovagoljon Baldez tanyájára, ahol Laines korábban már bemutatta őt.

Fentebb már említésre került, hogy a chilei ember igen vendégszerető, hogy szomszédja házát a legtöbb esetben szinte sajátjának tekintheti, és pedig kiterjedtebb értelemben, mint ahogyan máshol ezt az állítást értelmezik.

Idegenekkel, azaz európaiakkal szemben azonban ezt a vendégszeretetet a mi felfogásunk szerint szinte túlzásba viszik, a magunk részéről ezzel kapcsolatban csak a legjobbat mondhatjuk, és más, előítéletektől mentes utazók hasonlóan vélekednek.

Ez egyrészt előszeretetből, bizonyos tiszteletből adódik, ami mindenre vonatkozik, ami Európából származik, másrészt abból az érdeklődésből, ami a kultúra ezen anyaországát illeti, jóllehet a fő ok az egész népre jellemző patriarchális szemléletnek tekintethető, hiszen bennünket annak idején a gazdagok házában éppoly előszeretettel fogadtak, mint a legszegényebb ördögök kunyhóiban, akik az utolsó tyúkjukat osztották meg velünk.

Mindebből kifolyólag Nogaret a legszívesebben látott vendég volt Baldez házában, miközben ő maga bőségesen igyekezett viszonzni ezt a vendégszeretetet elbeszéléseivel és hazájának, valamint Németországnak és Angliának bemutatásával, ahol gyakran utazgatott.

Ami Blandinát illeti, szemei ajkán csüngöttek, és a fiatal francia udvariasságok sokaságával árasztotta el a fiatalasszonyt hazájának szokása szerint, szinte azt a látszatot keltve, hogy a saját szíve szólal meg.

Enrique tekintete szintén gyakran pihent meg Nogareten, azonban leheletnyi féltékenységgel. Aztán ő maga is elmondott néhányat gyermekkori németországi emlékeiből, majd említést tett apjáról is, akit Nogaret egyetlen alkalommal látott, mivel Enrique apja visszavonult kis tanyájára, és csak néha jött el látogatóba Baldezhez. Tacailo sem volt jelen, ő is otthon volt a saját házában. Utóbbi időben nem érezte jól magát, és bár a legjobb viszonyban volt Baldezzel, már hosszabb ideje nem látogatta meg.

Estefelé a fiatal francia elköszönt, akit a háziak ekkor már Don Carlosnak neveztek, és ellenállt minden kérésnek, hogy maradjon náluk éjszakára.

Azt válaszolta, hogy őriznie kell a házat, mivel állítása szerint Laines Valparaisoba utazott, azt viszont diszkréten elhallgatta, hogy valójában a fővárosba ment. Elfogulatlanul még hozzáfűzte,

hogy másnap reggel egy órásckára meglátogatja szenyor Cerroviejot, mivel az öregurat igen megkedvelte, amikor első ízben találkozott vele.

Amint távozott, és Enrique magára maradt Blandinával, a férj így szólt feleségéhez:

- Igencsak meghódítottad a fiatal franciát. Észre sem vetted?
- Menj már! – válaszolta Blandina felnevetve. – Mi nem jut eszedbe! Nem is gondolkodok rá...
- Te nem, de ő, az már más kérdés. Ne hidd, hogy nem vettem észre, milyen pillantásokat vetett rád!
- Ej – kiáltott fel Blandina –, mit is értesz te az ilyen pillantásokhoz? Te is meg szoktál bámulni más nőket!
- Ez magától érthető! Már csak azért is, mert ilyenkor mindig rájövök, hogy nálad jobb asszony nincs is.

Aztán a fiatalok megcsókolták egymást, mint ahogyan három évvel ezelőtt is tették, miközben Enrique meg volt győződve róla, hogy a felesége semmi más kedvelnivalót nem talált Nogareten, csak azt, hogy külföldi. Blandina pedig elhatározta, hogy a továbbiakban nem fogja úgy megbámulni az idegent, ha annak megint mesélni támad kedve. Belátta, hogy ez félreérthető, ha a férje észreveszi.

Mi pedig elhatározzuk, hogy ezt a fiatal, példás és érdemes házaspárt nem hagyjuk letérni az erény és hűség ösvényéről, még csak meginogni sem engedjük őket, és mindezt nem csak azért, mintha tetszene nekünk az abnormális és szokatlan, hanem azért, mert szemrehányást kaphatnánk, különös szórakozásunkat leljük abban, hogy megtévedt asszonyokkal foglalkozunk, és olyanokkal, akik semmirekellő és elvetemült hajlamúak. Blandinának, ennek a szeretetreméltó és kellemes asszonynak a bemutatása remélhetőleg meg fog szabadítani bennünket ettől az alaptalan gyanúsítástól.

Másnap reggel Nogaret megjelent Cerroviejónál. A szokásos udvariassági formulák után Nogaret így szólt:

– Örvendek, tisztelt uram, hogy egyedül találom, mert nem tagadhatom, hogy ön miatt maradtam ilyen sokáig ezen a környéken.

Cerroviejo a fiatalember szemébe nézett, hogy kitalálja ennek az értelmét, de semmire sem jött rá. Ezért aztán némán meghajolt, Nogaret pedig erre a néma felszólításra folytatta:

– Jómagam ékszerkereskedő vagyok, és miközben számítok a diszkréciójára, elárulom, hogy az egyik legnagyobb párizsi kereskedőház megbízottjaként utazok, hogy drágaköveket és gyöngyöket vásároljak.

– A méltóságos hercegek, a Bourbonok, ősi királyaink lezármazottai visszaköltöztek jogos örökségeikbe, és velük együtt visszatért a béke, a jólét és megelégedettség. A luxus, a valódi, igazi luxus, ami csillogóvá teszi a gazdagokat és kenyeret ad a szegényeknek, ismét kibontakozott, és miközben hercegeink pompás termeiben a szemeket elvakítja a gyémántok csillogása, ugyanakkor nemes gyöngyök is szemeink elé kerülnek, az elérzékenyedés legnemesebb könnyecseppjei, amikor látjuk, hogy jóságos Heinrich királyunk kívánságának megfelelően a munkás élvezettel fogyasztja el tyúkocskáját, és boldog övéi köreiben...

– Uram – szólalt meg Cerroviejo elmosolyodva –, sok szerencsét kívánok a kereskedőházának, ha ön legalább olyan rátermett ékszerkereskedő, mint szorgos barátja a Bourbonoknak és Franciaország jelenlegi körülményeinek. De megkérdezhetem, hogy mi közöm van nekem mindehhez?

– Nos, hát a helyzet a következő: Nagy igény van drágakövekre, elsősorban gyémántokra, a legjobbakra, legfinomabbakra, és a gazdáim, mérhetetlen eszközök birtokában korlátlan meghatalmazással láttak el engem, hogy az újvilágból szerezzem be azt, ami hiánycikknek számít odahaza. Brazíliában abban a szerencsében volt részem, hogy onnan több pompás darabot küldhettem

haza. Itt Chilében mindeddig nem volt szerencsém. Tekintse csak meg saját maga!

Ezeknél a szavaknál drágaköveket és igazgyöngyöket borított az asztalra Cerroviejo elé, melyeket már ismerünk.

– Nos, hát van közöttük néhány egészen szép darab – válaszolta amaz a drágaköveket nézegetve.

Nogaret becsmérően elmosolyodott.

– Ezt nem gondolhatja komolyan, báró úr. Amit itt lát, az csak varrónők és szobalányok éke lehet. Mi nem ilyesmivel foglalkozunk. Csak azért vásároltam meg ezeket, mert jobbat nem találtam. Önnél azonban, ezt állították nekem, megtalálhatom a legpompásabbat. Helyesen tájékoztattak engem?

– Ki mondta ezt magának? – kérdezte Cerroviejo enyhén összeráncolt homlokkal.

– Korlátlan meghatalmazásom van – igyekezett megkerülni Nogaret a kérdést.

– Nekem pedig nincsenek gyémántjaim – válaszolta Cerroviejo.

– Nem bánná meg, ha őszinte lenne hozzám. Biztos vagyok benne, hogy jó üzletet kötnénk – mondta Nogaret, egy utazó úgynök szívósságával.

– Megismétlem a kérdésemet. Ki mondta önnek, hogy gyémántjaim vannak?

– Csak egyetlen gyémántot említettek – válaszolta Nogaret határozottan.

Cerroviejo bosszúsan összeráncolta homlokát. Közben igyekezett mérsékelni magát, és nyugodt hangon válaszolt:

– Azt javaslom, fiatalember, ne higgyen el mindent vendéglátó barátjának!

Nogaret meghajolt.

– Egy szó se essék többet ma erről a témáról! Talán megengedi, hogy később ismét meglátogassam, és ki tudja... Ilyen üzleteket különben sem szoktak egy órán belül megkötni.

Aztán más témákra tért át, és Cerroviejo szinte meg is feledkezett Laines iránti haragjáról, amikor beszélni hallotta az ügyes fiatalembert, és szinte csendben honvágyat kezdett érezni, amikor Nogaret Németországról beszélt, annak büszke várairól és romantikus erdeiről, gazdag és pompás városairól, és lakóinak becsületes felfogásáról.

A fiatalember hosszú időn át tartózkodott Németországban, és bár Cerroviejo észrevette, hogy iskolai végzettsége hiányos, amit azonban legnagyobbbrészt képes volt pótolni élénk felfogásával, számos utazásával és megkésett tanulmányokkal is.

Amikor eltávozott, Cerroviejo már alig gondolt látogatásának okára, és miközben kezét nyújtott neki, arra kérte, hogy hamarosan látogassa meg ismét.

Csak miután már elment, jutott eszébe dagályosan magasztaló szónoklata a Bourbonokról, amit Nogaret bemutatkozása közben hangoztatott.

– Isten tudja, honnan tudhatta meg – gondolta magában –, hogy német nemes vagyok, és úgy gondolta, hogy áradoznia kell nekem a régi rezsimről. Istenem, ha az ember már olyan régen él ebben az országban, mint én, végül már semmiről sem áradozik, legkevésbé egy rezsimről.

Nogaret a maga részéről elgondolkodott:

– Laines, a félig-meddig ravasz kópé, de teljes egészében csirkefogó gazember, tehát ismeri a történetet. Remélem azonban, hogy az ő mancsaival ki tudom kaparni a gesztenyét a parázsból.

Ami pedig a szeretettel és tisztelettel említett urat illeti, Santiagóban nem tudta megkötni a legjobb üzletet, amire számított.

A legtudálékosabb képpel jelent meg Osorionál, és beszámolt arról, hogy jelentős pénzbeli ráfordítással és egyéb áldozatok árán

sikerült neki a hegyek túloldaláról felmérhetetlen horderejű hírekhez jutni.

Osorio megfontoltan elmosolyodott, könnyedén biccentett fejével, és a kíváncsiság legcsekélyebb jele nélkül, egyszerűen ilendőségből felkérte ennek a fontos hírnek a birtokosát, hogy folytassa.

Laines megdöbbsent a hozzáálláson, és mivel eredeti szándéka az volt, hogy hasznot húzzon jelentéséből, kertelés nélkül folytatta.

Osorio azonban sem a kiadások összege, sem pedig az egyéb áldozatok jellege iránt nem érdeklődött, hanem ugyanolyan fatálisán elmosolyodott, mint az előbb, és miután Laines elhallgatott, egyszerűen csak ennyit mondott:

– Tovább!

– Más mondanivalóm nincs – válaszolta Laines bosszúsan, de úgy gondolom, hogy amit elmondtam, az elég is.

– Köszönöm önnek – válaszolta Osorio egy kiválóan értesült államférfi arcvonásával –, és később talán alkalmam lesz dicséretre méltó igyekezetének megemlézésére, de meg kell mondanom, hogy a valós tényállás természetesen már régen nem titok számunkra. Néhány száz csavargó, akiket odaát valószínűleg már nem akarnak tovább etetni, elhatározta, hogy átkelnek a Kordillerákon. Édes istenem, szegény ördögök kétségtelenül meg fognak fagyni, és azt a keveset, akik átjutnak közülük, besorozzuk a mi-eink közé.

– Többen vannak, mint néhány százan! – kiáltott fel Laines.

– Maroto kétezer emberrel várakozik Chacabuconál!

– Biztonsággal tudom, hogy a rebellesek legkevesebb négyezer emberrel fognak berontani – mondta Laines félig-meddig kétségek között.

Osorio, mint valami tényleg nagy hadúr, aki állva tart audien-
ciát, egy pillantást vetett a szobában lévő faliórára, aztán odalépett
aktákkal és más papírokkal megrakott íróasztalához.

– Hosszabb ideig marad Santiagóban szenyor Laines?

Laines ajánlotta magát, és csak odakint az utcán kezdett dü-
höngeni, mivel odabent csak arra volt képes, hogy elképedjen.

Mivel úgy gondolta, hogy útja mégse legyen teljesen felesle-
ges, útnak indult néhány hatalmon lévőhöz, hogy rossz színben
tüntessen fel egy olyan személyt, akivel kapcsolatban maga sem
volt tisztában, hogy gyűlölie-e, vagy inkább jobb félni tőle.

Az volt a látszat, ez jobban sikerült neki, mint tárgyalása
Osorioval.

Hazaérve, eredménytelen útja miatti rossz hangulatát
Nogareten akarta kiereszteni, és legnagyobb csodálkozására nála
is azt fölényes mosolyt találta, ami már Santiagóban is kétségbe
ejtette.

– Beszéljünk valami másról – mondta a francia, és valóban
olyan beszélgetésbe kezdtek, ami egészen mással foglalkozott,
mint Osorioval, a patriótákkal és a magas Kordillerákkal.

Február tizenkettedikén reggel, röviddel a fenti események
után néhányan, ahogyan egyese hitték, Maroto tábornok eltűnt
létszámban kihelyezett őrszemei közül jelentették, hogy különbö-
ző irányokból a Kordillerák előhegyein fegyveresek vonulása
figyelhető meg.

– Küldjenek ki eléjük néhány embert – mondta Maroto –, és
kérdézzék meg tőlük, hogy hajlandóak-e nálunk szolgálatba állni.
Azokat, akik inkább visszatérnének otthonaikba, hogy ismét pa-
raszttá váljanak, hagyják akadálytalanul továbbvonulni.

Amikor mindezt közölték a fegyveresekkel, azok igen meg-
örültek a barátságos fogadtatásnak, amire rátaláltak hazájukban.
Megálltak és felsorakoztak, hogy új barátaiknak fogalma legyen

fegyelmezettségükről, és megmutassák, hogy még nem szállt el belőlük minden katonai szellem.

Máshol a felsorakozás már megtörtént, és amikor a spanyolok átadták nekik Maroto tábornok békepalmáját, azt válaszolták, hogy megfontolják a dolgot.

Megint más pontokon lelőtték a királyi békeköveteket, és még a fent említett nap folyamán megütköztek, és az ütközet eldöntötte Chile függetlenségét a spanyol koronától, jóllehet még éveken át voltak kisebb csatározások mindenfelé az országban a későbbi nagyobb ütközetek mellett.

A királyi csapatok hőiesen küzdöttek, és ilyenként haltak meg, és ez a dicsőítés, amit annak idején kaptak, még ma is érvényben van, és annál is hihetőbb, mivel ellenségeiktől kapták. A spanyolok közül senki sem tért vissza élve a hazájába. Valamennyien elestek az utolsó emberig.

Laines farmja mindenfelé chilei színekben pompázott, Chile zászlói lobogtak minden épületén.

– Osorio, a beképzelt kutya megkapta a magáét – mondta, amikor megtudta, hogy a patrióták elfoglalták a fővárost. – Remélem, hogy agyoncsapták, és nem fecseg együgyűen a hírről, amit én vittem neki.

Aztán meg akarta semmisíteni a farmján lévő spanyol zászlókat, Nogaret azonban azt tanácsolta neki, hogy ne tegye.

– Az ördögnek gyakran megvan a maga játéka – mondta. – Ki tudja, nem leszünk-e hirtelen egy éjszaka leforgása alatt megint királyiak, és a spanyol zászló keresett árucikk lesz. Csomagolja csak be, és a csomagolópapírra írja rá: „a spanyol szolgaság emlékei”, vagy valami hasonlót. Ez gyakorlatias megoldás. Ha a patrióták esetleg megtalálják, akkor igazolva van, ellenkező esetben a csomagolópapírt gyorsan el lehet tüntetni.

Laines átkarolta őt és megfogadta a tanácsát.

Aztán mindketten lóra pattantak, és társalogva ellovagoltak Baldez farmjára, akit az utóbbi események miatt egy ideje nem látogattak meg.

Sem a farm lakóépületén, sem pedig a terjedelmes oldalszárnyakon sehol sem láttak patrióta jelvényeket, melyek korábban oly bőségesen díszítették Laines tulajdonát. Az egész tanya is kihaltnak látszott, mert csak miután a két látogató hosszabb ideig kiáltozott, és a helyi szokásnak megfelelően megkérdezték, beléphetnek-e, jelent meg egy öreg cseléd, aki kérte őket, szálljanak le, és átvette lovaikat.

Baldez egyedül közeledett feléjük, és miután mindkettőjüket átölelte, keserves sírásba kezdett.

– Magával meg mi történt? – kérdezte Laines. – Hogyan véljem ezt? Ilyen örömteli események alkalmával, ami szeretett házánkat érte, a háza egészen néptelen, magáé az egyetlen ház, mely nincs feldíszítve a győzelem és szabadság színeivel, és sír, ahe-lyett, hogy ujjongana örömében!

– Ah – válaszolta Baldez, miközben ismét keserű könnyeket hullatott –, hát még nem értesült az engem ért szerencsétlenség-ről? Lányom, az én szeretett Blandinám eltűnt, és mostanáig a legcsekélyebb nyomára sem bukkantunk.

– Nagy isten! – kiáltott fel Laines. – Hát ez rettenetes! És mindez mikor történt?

– Három napja. Kapott egy levelet, melyet egy mindannyiunk számára ismeretlen ember hozott, és röviddel azt követően, hogy a küldönc eltávozott, Blandina is elhagyta a házat, és azóta sem tért vissza. Szobájában találtunk néhány sort Dolorestől, Benavides feleségétől, melyben közlte, hogy feltétlenül beszélni szeretne vele. Találkozó helyeként amott azt az erdőcsúcsot nevezte meg, és hozzáfűzte, hogy mindannyiunk élete és jóléte függ a megjelenésétől. – Senkinek ne említsd meg ennek a levélnek a tartalmát, nehogy valaki elkísérjen, mivel egyedül veled kell beszélnem, de hagyd elől ezt a levelet, hogy a többiek ne aggódjanak érted, és tudják, hogy nálam vagy.– fejezte be sorait.

– Mivel estére sem tért haza, Enrique átkutatta az említett erdőrészt, majd valamennyi cselédünkkel az egész környéket, de a legcsekélyebb nyomra sem bukkantak.

– Ó, milyen veszélyes csirkefogó ez a Benavides – kiáltott fel Laines –, és a felesége a világ legravaszabb szélhámosa. Ezt mindig is mondtam, de ön korlátlanul megbízott a fickóban, velem szemben meg égbekiáltóan igazságtalan volt.

Nogaret is mélységesen meg volt döbbenve az erőszakos eseményen. Kifejezte azon meggyőződését, hogy a menekülőben lévő királyiak rabolták el Blandinát, hogy jelentős váltságdíjat zsaroljanak ki érte, Baldez azonban szomorúsága ellenére szinte döbbenten utasította vissza ezt a gondolatot.

– Nálunk nem szokás asszonyokat elrabolni azért, hogy aztán váltságdíjért eleresszék őket. Valami gazemberség van a háttérben, de Isten tudja, mi lehet az.

Megint elkezdett jajveszékeln.

– Hát semmiféle támpontja sincs? – kérdezte Nogaret. – Semmi gyanú, semmi vélekedés?

Baldez tagadólag rázta a fejét, és miközben Laines és Nogaret különféle hipotéziseket állítottak fel, Cerroviejo és Enrique vigasztalanul visszatértek, és beszámoltak róla, hogy semmiféle nyomra sem bukkantak.

– Minden emberrel kutassátok át holnap és a következő napokon az egész környéket – mondta Enrique –, marékszámra kinnáljatok fel aranyat a legcsekélyebb nyomért, és miközben küldjétek embereitek egyik felét a part irányába, másik felét a hegyekbe, én magam holnap hajnalban Santiagóba megyek, és mindent felkínálok az új kormánynak, hogy segítő kezekre találjak. Nyilvános körözést fogok kiadatni, és jelentős jutalmat kínálok fel annak, aki hihető hírrel tud szolgálni.

Laines szétmorzsolta egy könnyecseppet a szemében, és kezet nyújtott Enriquének:

Segítsen ez a minket ért szerencsétlenség (hát nem szerettem én Blandinát úgy, mintha a saját lányom lett volna?), csillapítani azt a bizalmatlanságot, mely talán még mindig ott lappang a szívekben velem szemben. Segítsen abban, hogy meggyőződjenek tiszta és önzetlen barátságomról. Saját szolgálaim élén holnap át fogom kutatni a hegyeket, ameddig csak lehetséges. Embereim jól ismerik a hegyvidéket, ismernek minden rejtekhelyet. Minden erejüket fordítsák arra, hogy átkutassák a partvidéki helyeket, és elnyerjék Santiagóban a kormány támogatását!

Enrique elfogadta ezt az ajánlatot, és miután megbeszéltek mindent a kutatással kapcsolatban, Laines és Nogaret elindult hazafelé.

Miután jó darabon eltávolodtak a háztól, Nogaret inkább barátságosan, mint gúnyos hangon szólt Laineshez:

– Maga rendkívül ravasz és bölcs ember. Ha azonban nem tette volna meg rafinált ajánlatát a hegyek átkutatására, az mégis csak jobb lett volna!

Laines mélyen elvörösödve hevesen reagált:

– Vinné el magát az ördög az átkozott tervével együtt – kiáltotta bosszúsan. – Most akkor mi legyen, nem látom a végét. Ó, milyen ostoba voltam.

Nogaret gúnyosan elmosolyodva érthetetlen szavakat mormolt a szakállába. Amint azonban hazaértek, utasította az intézőt, hozzon a legjobb borból, valamint süttessen meg egy tyúkot.

– Az örökös gyümölcssevésből és édességekből elegendem van – mondta becsmérően.

– A kutya – gondolta Laines. – Úgy tesz, mintha ő volna az úr a házban.

Nogaret, aki kétségtelenül kitalálta gondolatait, vállá felett hátrapillantva megjegyezte:

– Csak nyugalom, öregem! Választassa ki nekem holnap hajnalban a legjobb lovat, korán akarok elindulni. Néhány nap múlva már nem fog morgolódni, és meg lesz elégedve velem.

– Hová indul?

– Pillanatnyilag Santiagóba!

A hely, ahová most kénytelen vagyok elvezetni a kedves olvasót, szomorú és rejtélyes. Széles völgy, mindkét oldalán magas, meredek sziklafalakkal körülzárva.

A sziklafalak vöröses-szürkés kőzetből állnak, anyaguk kétségtelenül porfir, amit helyenként fekete sziklaalakzatok törnek meg, oszlop- vagy toronyszerűen törve elő a falakból.

A völgy talapzata a falak időjárási hatásokra keletkező törmelékével borított, és az a benyomásunk, hogy egy hatalmas szikla-résben vagyunk, mely odalent a mélyben összeszűkül, és részben fel van töltve a falakról aláhulló törmelékkel.

Erre megtaláljuk a magyarázatot, ha egyfelől figyelembe vesszük, hogy milyen gyors folyamat a kövek szétmálása azon a szélességi fokon, másfelől talán már tanúi lehettünk a szintén gyakori többé-kevésbé heves földrengéseknek, melyek hatására sziklák szakadnak ki a falakból és alázuhanak a mélybe.

Egyetlen fa, egyetlen bokor, egyetlen fücsomó, talán még mikroszkopikus lények sem vegetálnak ezeken a sivár törmelékeken.

A sziklafalakon nem láthatunk egyetlen guanakót sem, a köves talajon egyetlen madár sem kel ki, egyetlen bogár sem napozik, és légyzümmögést sem lehet hallani.

Egyáltalán semmi sem hallható, azt azonban mégiscsak érezni lehet, hogy süt a nap, éles, és kellemetlenül hideg a huzat, ami csak tovább fokozza ezt az egész, rejtélyes sivárságot.

A nélkül azonban, hogy észrevennénk, hogyan is van ez, a sziklafalak lassanként zsugorodnak, és egyszer csak egy fennsíkra érünk, ami még vigasztalanabb, még szomorúbb, mint a szurdok.

Bizonyos körülmények között a nap ott annyira hevesen éget, hogy az embert napszúrás veszélye fenyegeti, vagy a fentebb említett szél olyan metszően fúj a felület felett, hogy az utasnak megdermednek az ujjai, és a víz kétségtelenül jéggé dermedne, ha egyáltalán lenne víz arrafelé.

Ez a varázslatos fennsík egyik irányban végtelennek tűnik, mint a tenger, más irányban pedig körülzárja valami, ami akár felhő, sziklafal vagy hegy is lehet, esetleg mesébe illő valami, amiről korábban még sohasem hallottunk, de mindenesetre kellemtelen, mert minden, ami valamennyire is elviselhető, eltűnt ebből a régióból, amerre járunk.

Azonban éppúgy, mint ahogyan az előbb lassacskán és szinte észrevétlenül összezsugorodtak a völgyfalak, lejt most a fennsík, és lovaink nemsokára egy hegy lejtőjén járnak, pataik alól kövek gördülnek le a mély völgybe, és felettünk az ég határolja a hegykúpot.

Mindenfelé sivárságot, vigasztalhatatlan magányosságot, emberektől, állatoktól, növényektől mentes kösivatagot látunk.

A hegy egyik kanyarulatát követve hirtelen észreveszünk valamit, ami mégiscsak ember jelenlétére enged következtetni. Néhány felhalmozott, zöldes, vagy szürkés kötőrmelék kupacot látunk, és talán a köves talajba süllyesztett cölöpöt veszünk észre, ezek célja egyelőre még nem világos, és talán később sem lesz az. Odébb egy barlang bejáratát, vagy egy föld alá vezető lyukat vesszük észre, és közelebb menvén mezítlábas embereket látunk ki-be járkálni.

A barlangból hátborzongató hangokat lehet hallani, valami átmenetet a jajveszékelés, nyüsztés, sóhajtozás, siránkozás között, a legmélyebb emberi hangtól a legmagasabbakig.

Talán az ördög nagyanya készítetett itt a budoárjához vezető szellőzőnyílást, és az elkárhozottak panaszos hangját halljuk?

A legkevesbé sem. Dal vidítja fel itt az emberi szíveket! Egy chilei bánya bejáratához értünk, és amit hallunk, az a bányászok éneke.

Ezek az emberek a visszataszító hangokat csupán megszokásból hallatják, és közülük senki sem fogja az ércel töltött bőrszakot felcipelni a külszínre a hátán anélkül, hogy ne vinnyogna és jajveszékelné. Hogy eredetileg miért szoktak rá erre, azt nehéz lenne megállapítani, ha nem feltételeznénk, hogy azt hiszik, a kemény munka során az éneklés megóvjá őket a sérülésekkel, testi károsodásokkal szemben.

Mivel a készséges olvasó most már tudja, hová jutott, már nem kívánjuk őt bevezetni ennek a bányának a meglehetősen kusza, és bármiféle terv nélkül kialakított járataiba. Nem akarjuk arra készíteni, hogy lefelé másszon a járatokba, melyek nem úgy, mint nálunk, létrákat alkalmaznak, hanem vékony fatörzseket vagy gerendákat, melyeken bevágások helyettesítik a lépcsőfokokat, és amelyek egy újonc számára meglehetősen nyaktörőnek tűnnek.

Hagyjunk csak egy bányászt előbújni a föld alól, és figyeljük meg, amint elhallgat, amikor kiér a bejárat elé, kiborítja bőrkosara tartalmát a bánya előtt felhalmozott érckupacra, és némán elindul visszafelé, hiszen csak a csákánnyal és feszítővassal dolgozó, vagy terhét a felszínre hozó bányász énekel, a lefelé tartó azonban néma marad.

Ha továbbmegyünk az eddig bemutatott úton, még körülbelül félórán át a hegyekben, egy kis deszkaházat pillantunk meg, úgyszintén a legsivárabb és legzordabb környezetben, és nézzük meg ezt a házat alaposabban.

A ház ajtaja és ablakai be vannak csukva, és közvetlenül a zárt ajtó mellett egy kövön egy idősebb, mogorva, kemény arcvonású ember üldögél szivarozva. Közben néha feltekint az égre, vagy egy távolabb megnyíló szurdok felé, de leginkább mereven maga elé bámul.

A házból egyszer csak egy hang hallható:

– Eressz ki Dioniso!

Az öreg arca meg sem mozdul, amikor azonban a kérlelő hang belülről megismétlődik, kissé hátraveti a fejét, felvonja szemöldökét, és sűrű dohányfüstöt fúj ki magából.

Ekkor belülről hevesen rázni kezdik az ajtót, aztán egy szék, vagy valami más kemény tárgy repült az ajtónak, de ez az igyekezet látszólag eredménytelen marad, mire a hang nyilvánvalóan felháborodva kiáltozni kezd:

– Vén csirkefogó kutya, bűnhődni fogsz a gonoszságodért!

Dioniso folytatja előző mozdulatait, de nem szól egy szót sem.

– Dioniso, kedves Dioniso! Adok neked száz uncia aranyat, ha visszaviszel az enyéimhez.

Semmi válasz.

– Adok neked száz uncia aranyat, ha megmondod, hogy ki tart fogva.

Dioniso erre megszólalt:

– Tudni sem akarom, hogy kikhez tartozik, és magának sem kell tudnia, hogy én kihez tartozok.

– Ne hazudj vén csirkefogó – hangzott belülről. – Tudnod kell, hiszen már százszor is elismételtem, hogy Blandina vagyok, Baldez lánya, a fiatal Cerroviejo felesége!

Felőlem! – válaszolta az öreg. – Különben sem hallottam semmit.

Miután Blandina bár eredménytelenül megduplázta ajánlatát, és az összeg nem volt csekélység, hiszen egy uncia arany értéke körülbelül negyven gulden, végül elhallgatott, és mivel az öreg sem szólt egy szót sem, mélységes csend következett, amit néha csak az a halk neszezés szakított meg, amit Dioniso keltett egy újabb szivar készítésével.

Használjuk ki ezt a csendet arra, hogy elmondjuk a kedves olvasónak, hogyan rabolták el Blandinát, mivel minden bizonnyal már rájött, hogy ki a foglyul ejtett személy.

Amikor Blandina megkapta azt a bizonyos levelet, egy pillanatilag sem kételkedett benne, hogy Dolorestől érkezett. Ezért a szobájában hagyta, hogy megtalálják, és távozása miatt ne aggodjanak, és az előírt időpontban a jelzett helyre ment.

A módszer egyszerű volt, ahogyan elkapták, és nem is igyekeztek tovább félrevezetni, vagy kíméletesen bánni vele.

Megvárták, míg körülbelül húszlépcsnyire bemegy az erdőbe, majd hirtelen négy férfi rohant rá, egy kendővel betömtek a száját, kezeit megkötözték, és egy ponchót dobtak a fejére. Aztán feltették egy lóra. Egy ideig a síkságon vezették, aztán emelkedőn, végül meredeken hegynek fel. Végül kísérői, jobban mondván elrablóik megálltak egy keskeny és mély sziklarésben, hiszen amikor a ponchót levették a fejről, csak egy keskeny csíkot látott a csillogos égből maga felett. Ekkor a kendőt is kivették a szájából, és megkérdezték tőle, kér-e enni.

Az ételt visszautasította és hevesen követelte, hogy vigyék vissza az övéihez, a férfiak azonban nem válaszoltak, és rövid pihenő után folytatták útjukat. A szemét ismét bekötötték, de kezeit kiszabadították, és érezte, hogy az állatok sokáig meredeken felfelé haladnak. Számítása szerint reggel felé lovakat váltottak, és ettől kezdve több órán keresztül meglehetősen sík talajon vágattak, míg végül az út megint valamelyest felfelé tartott, aztán hirtelen megálltak. Leemelték a lóról, és miután levették szeméről a kötést, egy erős ajtóval és rácsos ablakkal ellátott kis szobában volt. Előtte ott állt egy öreg, aki azt állította magáról, hogy Dionisio a neve, és azt a parancsot kapta, hogy minden szerény kívánságát parancsnak tekintse.

Erre azonnal elkezdte követelni, hogy vigyék vissza övéihez, amire Dionisio azt válaszolta, hogy ez nem számít szerény kívánságnak, és az a kérdése sem, hogy kinek a parancsára hozták ide.

Ezt követően az öreg a további kérdéseire már válaszolt.

Egyébként az eredetileg kevés kényelemmel ellátott szoba röviddel érkezése előtt fel lett készítve fogadására, mert egy jó ágy mellett néhány eszköz, egy tükör volt ott, ételről és italokról is bőségesen gondoskodtak.

Blandina gazdagsághoz és luxushoz volt hozzászokva, számtalan apró divatos holmira pedig, melyekkel a hölgyeket jelenleg el szokták kényeztetni, nem tartott igényt, testileg tehát egészen jól érezhette magát börtönében, viszont könnyen elképzelhető, hogy bizonytalan helyzete, valamint szabadság iránti vágya egyetlen nyugodt pillanatot sem tett lehetővé számára.

Fogalma sem volt róla, milyen lehet börtönének környezete, mivel a túl magasan lévő ablakokon nem tudott kinézni, és annak ellenére, hogy már napok óta be volt börtönözve, minden könnyörgése ellenére, hogy engedjék ki a szabadba, a fentebb leírtakhoz hasonló választ kapott.

Következő reggel azonban, a korábbiakhoz hasonló szóváltást követően Dionisio mégiscsak kinyitotta a szabadba vezető ajtót, és sapkáját lekapva így szólt:

– Szenyorita! Ma kijöhet.

Alkudozás

A fiatalasszony egy ugrással már kint is volt börtönéből, de abban a pillanatban megállt, mintha földbe gyökerezett volna a lába, és felkiáltott.

Vakító fehérség vette körül, miközben hideg, friss levegő érte arcát. Körülötte minden egyszínű volt, fehér, és alig tudta megkülönböztetni egyik tárgyat a másiktól.

Tett egy lépést előre, és majdnem egy láb mélységre besüppedt a lába, miközben kellemetlen hideget érzett a vékony cipőjén keresztül. Lehajolt, és egy kevéske fehér valamit a kezébe vett, és

amikor az hirtelen hideg vízzé változott, bosszúsán, de mégis felnevetve gyorsan eldobta.

- Ah, Dionisio, mit jelentsen ez? Ez meg micsoda?
- Hó! – válaszolta az öreg.
- Ne hazudj, Dionisio, hiszen az lehetetlen!
- De bizony lehetséges, és lesz itt még több is.

Nem tudom, ismert-e olyan eset, amikor Chile síkvidékén hó esett volna. Santiagóban leheletnyi hóréteg előfordul, de biztosítottak róla, hogy ez nagyon ritka eset, arra pedig végképp nincs példa, hogy reggel nyolc óránál tovább megmaradt volna.

Mivel pálmák bár ritkán, de egyesével mégis előfordulnak Santiagóban és környékén, így ez az állítás hihetőnek tűnik.

A Kordillerák előhegyeiben is ritkán esik a hó, és úgyszintén csak néhány óráig marad meg, vékony rétegben fedve a talajt.

Miközben a hegyvidék magasabb részeit örök hó fedi, minden chilei folyó innen ered, és az egész ország ennek köszönheti termékenységét. A Kordillerákon vannak olyan ércbányák, melyek nem ritkán az év hét hónapjában olymértékben be vannak havazva, hogy ilyenkor teljesen megszakad a kommunikáció az országgal, és erre az időszakra minden szükséges készletről előre kell gondoskodni.

A fiatalasszony eddig még sohasem látott havat, amint ez sokakkal megtörténik a síkvidéken, vagy akik legalább is nem az előhegyek közelében élnek. Ha valaki mégis arról számol be, hogy az előhegyekben éjszaka esett a hó, reggelre azonban el is tűnt, akkor annak a hónap kevés köze volt ahhoz, ami a fiatalasszony csodálkozását kiváltotta.

– Szenyorita, mindeddig nem engedhettem ki, mivel a ketrecében úgy rohangált, mint egy vadmacska, és kétségtelenül ostoba módon azonnal elmenekült volna, jóllehet minden bizonnyal elpusztult volna a hegyekben. Most meggyőződhet róla, hogy egy kitörés semmiképpen sem segített volna magán.

Erre felkapott egy botot, és Blandinával néhány lépést tett előre az enyhén lejtős, hóval fedett felületen.

Hirtelen megállva megkérdezte:

- Lát itt valamit?
- Nem – válaszolta halkán. – Mit kellene látnom?

Dionisio beszúrta a botját a hóba, és megmutatta neki, hogy egy hóval feltöltött sziklarés előtt állnak.

– Ha megpróbálna itt átmenni, elsüllyedne, és valószínűleg megfulladna a hóban.

Ezt követően egy másik irányba vezetve megkérdezte:

- Mit lát itt?
- Nos, kiáltott fel Blandina – itt már látok valamit. Öt- vagy hatlépcsnyire innen lefelé lehet menni.

Dionisio odaszúrt a botjával, mire nagy hótömeg zúdult lefelé. Közvetlenül egy meredek sziklafal szélén álltak.

– Ha csak egyetlen lépést tett volna itt előre, menthetetlenül odaveszett volna.

Elvezette őt még néhány hasonló helyhez, aztán folytatta:

– Láthatja, hogy vezető nélkül, ha akárcsak a legközelebbi környezetbe merészkedne, az a biztos halálát jelentené. Ha megígéri, hogy nem megy el a kunyhó közeléből, míg visszajövök, akkor idekint maradhat, és élvezheti a friss levegőt.

– Hová akar menni? – kérdezte Blandina kíváncsian.

Az öreg kinyújtotta a karját:

– Oda. Hozok magának egy szenes serpenyőt, és a szegény, hó alatt maradt ördögöket is ki kell szabadítanom.

Blandina meghajolt:

– Köszönöm ezt az érdekes felvilágosítást, ami rendkívül hasznos volt számomra. Megígérem, hogy nem távolodok el tizenöt lépésnél messzebbre a konyhától. Semmi kedvem sincs hozzá, hogy a hóban fagyoskodjak, vagy megfulladjak benne.

Dionisio bólintott a fejével, és távozott.

Blandina csak most nézett körül pontosabban, mivel mostanra már jobban hozzászokott a hó sajátos, vakító fényéhez, mint kezdetben. A konyha egy platón állt, melyet a konyha hátoldalánál egy magasba emelkedő sziklafal, elülső oldalánál pedig egy másik, a mélybe zuhanó sziklafal határolt. Jobbra kusza alakú sziklatömbök zárták el a kilátást, de ezeket annyira befedte a hó, és a köztük lévő réseket feltöltötte, hogy tulajdonképpen alakjukat alig lehetett kivenni.

Időről időre hótömegek zuhantak alá a meredek sziklafalakról, és Blandinának ez volt az egyetlen szórakozása, mivel arrafelé, amerre Dionisio elment, és amerre a síkvidéket sejtette, sűrű köd borította be a tájat, és úgy nézett ki, mint egy mozdulatlan fal, és attól függően, hogy a napot az előtte elvonuló felhők eltakarták-e vagy sem, hol fakónak, vagy szürkének, vagy megint vörösesen villódzónak látszott.

Amikor előbb a fiatalasszony kilépett a börtönéből a friss levegőre, a teljesen új, ismeretlen téli világba, leheletnyi derű ragadta magával, de mostanra dupla melankólia vett erőt rajta. Fázni kezdett, és visszalépett a konyhába, hogy ágyáról kihozzon egy takarót, melybe beburkolódzott, aztán a konyha előtti kövön helyet foglalva borúsán nézett maga elé, aztán a ködbe bámult, mely egyre tömörebb és rejtélyesebb lett, aztán feltekintett a mélykék égre, vagy a kusza sziklatömbökre, melyekről még mindig hótömegek zuhantak alá.

Az utóbbi napokban oly gyakran és eredménytelenül elmélt azon, vajon ki rabolhatta el, hogy elhatározta, ezen nem rágódik tovább. Azonban ki lenne képes ily módon száműzni kellemtlen gondolatait?

Minél szilárdabbá vált meggyőződése, hogy Enrique meg fogja menteni, mivel egy chilei asszony teljes bizalmával van szeretett férje iránt, annál tartósabban igyekezett rájönni, ki rabolhatta el, és vajon mindez miért történt.

Mélységes búskomorság vett erőt rajta, amikor az öreg Dionisio szavaira gondolt, hogy még több hó eshet. Ebben az esetben lehetetlen lesz, hogy Enrique érte jöjjön, és itt, ebben a magányban, talán több hónapig is, borzalmasan érezné magát.

Tekintete véletlenül tapadt a sziklafalra, és különösnek tűnt számára, hogy egyszer csak egyre gyakrabban hullnak alá hótömegek.

Ebben a pillanatban azonban a hóban egy sötét alakot látott mozogni. Egy férfi volt, aki hol szikláról sziklára ugrott, hol pedig lefelé mászott a falon, aztán megint eltűnt a hóban, és nemsokára egy másik helyen, de most már lényegesen közelebb ismét felbukkant.

Azt, hogy nem Dionisio volt a közeledő alak, már fürge mozgékonyaságáról megállapította, és egyébként is, az öreg az ellenkező irányba távozott.

Tehát Enrique lehet, aki azért jött, hogy kiszabadítsa, és magával vigye. Köszönettel emelte kezeit az ég felé, aztán felugrott, hogy amennyire lehet, megmentője elé szaladjon.

Azonban a férfi, aki kétségtelenül legalább olyan jól látta, mint ahogyan Dolores őt, hevesen leintette, és jelekkel tudomására hozta, hogy maradjon ott, ahol van. Engedelmeskedett, mire a közeledő alak eltűnt, de rövid időn belül feje megint előbukkant, és néhány pillanat múlva teljes egészében előlépett és szapora léptekkel igyekezett felé.

Dolores szíve olyan hevesen vert, hogy szinte hallani vélte, amikor elfulladó hangon Enrique nevét kiáltotta.

A férfi a közelébe ért, de nem Enrique volt. Néhány pillanat múlva Nogaret zárta karjaiba, és izzó, szenvedélyes csókokkal árasztotta el.

Dolores majd elájult a csodálkozástól és rémülettől, és jóllehet örömében kezdetben nyugodtan ráhagyta ömlengését, de aztán kiszakította magát karjaiból, és kérdő, aggódó tekintettel nézett rá.

Nogaret megint meg akarta ölelni, de Dolores visszalépett, megkérdezve, honnan jött, és mit jelentsen mindez.

– Mit jelentsen? – kérdezte a fiatalember szenvedélyesen. – Mit jelentsen? Azt jelenti, hogy kimondhatatlanul szeretem, jobban, mint a saját életem, melyet ezerszer is kockáztattam, hogy kifürkészem hollétét, és kiszabadítsam.

– Maga tényleg szeret engem? – kérdezte Blandina zavartan. – Ezt meg hogyan értem? Hát nem tudja, hogy férjes asszony vagyok?

Aztán még gyorsan hozzáfűzte:

– De hol van Enrique, egyetlen szerelmem, és miért nem jött ő is magával, hogy kiszabadítson, és különben is, kinek a felbujtására kerültem ide?

Nogaret szomorúan állt ott, lesütött szemmel figyelve a fiatalasszonyt.

– Ó, istenem! – szólalt meg végül –, bocsássa meg, szenyorita, hogy eleresztettem szenvedélyem gyeplőjét, de tényleg alig fogtam fel, hogy mit is teszek. Már kétségeim voltak, hogy egyáltalán eljutok-e idáig. Elsüllyedtem a hóban, sziklákról zuhantam le, sebeim véreztek, sőt, egy zuhanás után az eszméletemet is elveszítettem, és közel a megfagyáshoz, a halál biztos zsákmányává váltam volna, ha önre emlékezve nem tértem volna magamhoz. És még ma beszélnem kellett önnel, hogy meg lehessen menteni.

– De hol van Enrique, és ki tart itt fogva engem?

Nogaret kezeibe temette arcát.

– Ne kérdezze! – válaszolta tompa hangon –, de végül úgyis meg kell tudnia! Enrique fogságba esett, ugyanúgy, mint ön, és ha nem sikerül gyorsan kiszabadítani őt, akkor reszketek az életéért.

– Ki tartja őt fogva? Mit követett el? – kiáltotta Blandina magán kívül.

– Laines, aki becsalta önt az erdőbe, és ott elfogatta, tegnap megtámadta őt is, miközben Santiagóba tartott, hogy ott kezdjen kutatni ön után. Kiszolgáltatva őt a királpártiaknak, akiknek azt állította, hogy Enrique veszélyes rebellis. Ha nem sikerül őt gyorsan, nagyon gyorsan kiszabadítani, akkor a vérpad vár rá.

– Ó, istenem! – kiáltott fel a fiatalasszony kezeit tördelve. – Ó, istenem, miért tette ezt Laines, és hogyan lehetne megmenteni a férjemet?

Nogaret fájdalmasan elmosolyodott:

– Miért, miért? Kész gyalázat, felháborító! A gyémánt miatt, ami apósának tulajdonában van, és Laines bármi áron meg akarja szerezni, kerüljön, amibe kerül.

– Hát ez lehetetlen – kiáltott fel Blandina –, ámde mégis, ha jól meggondolom azt, amit korábban már megtett!

A megbotránkozás könnyei törtek elő szemeiből, és fenyegetően ökölbe szorította kicsiny kezeit.

Nogaret fájdalmas tekintettel nézte, szerényen közeledve hozzá, és amikor a fiatalasszony maga előtt látta, a férfi elnyerte teljes bizalmát.

– Vezessen, most azonnal magával akarok menni. Az apósom egy pillanatig sem fog ellenkezni, hogy átadja nekem a drágakövet, ha megtudja, hogy a fia életét lehet megmenteni vele.

A fiatal francia fájdalmasa ingatta a fejét.

– Tegnap még reméltem, hogy magammal vihetem, ma azonban már lehetetlen. Alig fogom megtalálni a biztonságosan lefelé vezető utat, mivel a hó járhatatlanná, vagy legalább is felismerhetetlenné tett minden ösvényt. Képtelen lennék élve eljuttatni a hótól mentes régióig, ahol a lovamat hagytam. Enrique és a saját maga megmenekülésére csak egyetlen lehetőség van. Szeretem önt, de a tisztessége és boldogsága minden szenvedélyemnek

messze felette van. Megígérem, hogy megmentem a férjét és önt is, ha egyetért javaslatommal.

Aztán elmagyarázta, írjon néhány sort Cerroviejonak, hogy amaz amilyen gyorsan lehet, adja át neki a gyémántot, ő pedig közölni fogja Laines-szel, hogy megkapja a követ, miután Enrique épségben kiszabadult, és Blandina is visszatért övéihez. Laines egyébként már talált is vevőt a kőre, az országból pedig távozni szándékozik.

Blandina nem sokáig elmélkedett.

– Ha az a gazember csak engem kerített volna hatalmába, akkor sokáig várhatott arra, hogy megkapja a követ – mondta bosszúsan. – Ha idejönne, nagyobb bosszúságot okoznék neki, mint Dolores vagy Enrique. Mit írjak?

Nogaret kitépett egy lapot a noteszéből.

– Ezt írja: – Bízzon meg feltétlenül Nogarethben, és adja oda neki a követ. Ő a mi egyetlen barátunk, és egyedül ő képes arra, hogy megmentsen.

– És Enrique, róla miért ne írjak semmit? – kiáltott fel Blandina.

– Mert a királpártiak mindenfelé járőröznek az országban, és ha a kezeik közé kerülnék, és megtalálnák nálam a cetlit, melyen Enrique említésre kerül, akkor minden elveszne.

Blandina ezt belátta, és miközben megeskette Nogaretet, hogy mindenekelőtt Enriquet fogja megmenteni, egyúttal élénk együttérzéssel volt a fiatalember iránt, aki szenvedélyesen szereti, érte és férjéért számtalan veszélynek tette ki magát, és most itt áll előtte szerényen és megalázkodva, szomorúan néz rá, és viharos fellépése ellenére most már közeledni sem mer hozzá.

Leírta a papírra, amit diktált, aztán kezét nyújtott neki, melyet a fiatalember megszorított és rajongva megcsókolt, majd elfordult, és indulni készült.

Blandina ekkor észrevette lábnymait a hóban, és rémülten utána szolt:

– Ó, istenem, ha Dionisio, az öröm visszatér, meg fogja látni a lábnymait ebben az ostoba hóban.

– Mielőtt Dionisio visszajönne – válaszolta Nogaret –, újabb hó fog esni, ami eltakarja ezeket a lábnymokat. Már nem tart sokáig, feltámad a szél, és megint elkezd esni a hó, és ettől majd eltűnnek a lábnymok. De most már igyekeznem kell, mert azokon a nyomokon múlik a megmenekülésem, melyeket magam mögött hagytam felfelé jövet.

– Szent Szűzanya! Mi lesz, ha eltéveszti az utat?

– Ne aggódjon, szenyorita – válaszolta Nogaret elmosolyodva. – Nem első ízben történik, hogy meg kell küzdenem a széllel és időjárással a hegyeket járva. És megvan még az a különös tulajdonságom, ha belépek egy házba, legyen az baráté vagy ellenségé, megszámlolok minden lépcsőt, pontosan emlékezetembe vésem minden ajtó helyzetét, a lépcsők szélességét, megfigyelem az épület magasságát, így ha nappal vagy éjjel odabent járok, vagy bekötött szemmel ki kell jutnom onnan, lépteimet nem vennék észre, és semmihez sem érnék hozzá. Ez a tulajdonságom jól jön nekem itt a hegyekben is.

Félelme ellenére Blandina elmosolyodott.

– Milyen különös tulajdonság – válaszolta. – Én még sohasem gondoltam arra, hogy megszámloljam a lépcsőfokokat, vagy bármi mást egy idegen házban. De most már induljon! Egyfelől Dionisiotól, másfelől a hótól tartok.

– Isten, ki idáig elsegített engem, továbbra is segíteni fog – mondta a fiatal francia, miközben ájtatos pillantást vetett az ég felé. Aztán még egyszer megcsókolta Blandina kezét, és gyorsan átfutott a hómezőn, és szélén eltűnt a sziklák között.

A fiatal fogoly utána nézett. Most gondolkodás nélkül felkínálta volna száját is keze helyett búcsúzásként. Hiszen nem a megmentője volt ő? Most már benne van minden reménysége. Ne

kellene hálásnak lennie az érte kiállt minden veszélyért? És még szereti is őt, Enrique-nek ebben igaza volt annak idején. Ne érdemelné meg némi köszönetet a szerelméért, ráadásul egy ilyen szerény, önzetlen szerelemért?

Ekkor meglátta Nogaretet egy macska ügyességével felfelé kúszni a sziklákon, ahol nem sokkal ezelőtt lefelé mászott. Hó zuhant alá a feje felett, egy pillanatra egészen beborította, de egyetlen alkalommal sem vette észre, hogy megcsúszott volna. Mindig újra felbukkant, és nemsokára felért a sziklacsoport tetejére, aztán gyorsan eltűnt anélkül, hogy körülnézett volna. Igyekeznie kellett, hogy gyorsan lejusson, mielőtt meglepne a hóvihar.

Blandina visszatért börtönébe, és térdre rogyva felfelé nézett, forró imákat rebegve Enrique megmentéséért, és a fiatalemberért, aki mentőangyalként jelent meg, és éppen most küzd ezernyi veszéllyel.

Amint imái által megvigasztalódva és felbátorodva hitében némi idő elteltével ismét kilépett ajtaja elé, úgy tűnt számára, hogy a korábban már észrevett ködfal legalább háromszor magasabb lett, és mindössze alig százlépésnyire van tőle. Az ég kékje is teljesen eltűnt, és helyette minden egyforma szürke ruhát öltött.

A ködalakzatok hatalmas méreteket öltöttek, és hirtelen ezernyi csillogó, hulló hópehellyé változtak, hogy az újabbak eltakarják az előbbieket. A magasból is hullottak ilyen hópelyhek, és ameddig csak ellátott, mindenfelé sűrűn, mélységes csendben esett a hó.

Közben azonban néha egy-egy széllökés felkavarta maga előtt a fennsíkra már lehullott pelyheket, vad zűrzavart keltve.

Blandina Nogaret lábnyomait kereste, de azok már régen eltűntek. Bizonyára már leérhetett oda, ahol alig, vagy egyáltalán nem esik a hó – gondolta. Ekkor azonban félni kezdett a korábban soha nem látott jelenség miatt, és borús, megmagyarázhatatlan félelem kerítette hatalmába.

– Ha ez így meg tovább, élve leszek eltemetve ez alatt a hideg, fehér hótömeg alatt. Meg fogok fulladni! – gondolta.

A délvidék gyermeke közben beleborzongott a szokatlan hidegbe, és végül félelmében becsukta ajtaját, majd ruhástól bebújt fekhelyén a takaró alá.

Dionisio csak estefelé tért vissza, súlyos terhet cipelve. Az ígért serpenyőt hozta, valamint szenet, szárított fűgét és datolyát, mandulát és kukoricalisztet.

Ezek szinte kizárólagos ételei a hegyvidékek bányászainak. A lisztből híres puncsukat készítik, azaz lisztkását, melyet a legtöbb esetben sótlanul fogyasztanak, de vannak olyan bányák is, ahol szárított hús és kukoricakenyér is rendelkezésre áll.

Blandina könnyen magyarázható, leplezetlen örömmel fogadta az öreget, és miután amaz meggyújtotta a szenet, és hagyta leégni a kunyhó előtt, hogy ne legyen fojtogató a füstje, az izzó paraszat bevitte a szobába, és miután a fiatalasszony Chile igazi lányaként sarkaira kuporodva az izzó parázs közelébe telepedett, kérésére az öreg is helyet foglalt mellette. Mindketten békésen szivarra gyújtottak, hiszen annak idején még általános volt a dohányzás a chilei asszonyok között.

Blandina megkínálta őt borral, melyet saját fogyasztására készítettek oda, és Dionisio beszédesebb lett, mint korábban volt. Az időjárásról beszélt, és egyáltalán a hegyi életéről, és azt mondta, hogy idefent gyakran előfordul, hogy hat hónapig is havazik.

– Hú, ez rettenetes – válaszolta Blandina –, és hogy tombol odakint a vihar, és rázza a házat. Földrengés is szokott lenni idefent?

– Persze – mondta az öreg –, alkalmanként rendszeren remeg itt minden. Nézze csak meg a köveket a ház mögött! Azok mind fentről zuhannak le, amikor a hegy nyújtózkodik és tágul. De itt sem rosszabb, mint odalent maguknál.

Aztán Blandina megkérdezte, tetszik-e neki idefent, van-e fel-sége és gyermekei, vagy korábban volt-e, és más dolgokat, az öreg pedig minden kérdésre jóindulatúan válaszolt.

Ha valaki látta volna kettejüket az izzó parázs mellett kuporodva, dohányozva és békésen beszélgetve, azt hihette volna, hogy egy apát látja a lányával, és nem a börtönőrt foglyával.

De aztán némi szünet után Blandina hirtelen megkérdezte:

– Szenyor Laines akkor is fel szokott járni ide a bányáihoz, amikor havazik?

Az öreg néhány pillanatig elkomolyodva nézett rá, aztán felállt, és egyetlen szó nélkül elhagyta a szobát.

Blandina utána igyekezett, de addigra őrzője már kívülről rázárta az ajtót, és a fiatalasszony hallotta, hogy a szomszédos faskamrában lefeküdni készül. Néhány jó szót szolt át hozzá. Megígérte, hogy nem fog ostobaságokat kérdezni, kérte, egy kicsit jöjjön még át hozzá, legyen megértő.

Az öreg azonban nem válaszolt.

Az ember a hegyekben megtanul hallgatni, éppúgy, mint a tengeren, jóllehet mindkét helyen eltérő okból.

Szinte ugyanebben az időben az éjszaka folyamán Cerroviejo borús hangulatban és elgondolkodva üldögélt vidéki házának kiccsiny, de kényelmes és európai ízlésnek megfelelően berendezett szobájában.

Menyének megmagyarázhatatlan eltűnésén és fiának bánatán elmélkedett. Az már régen világos volt számára, hogy Benavides és Dolores nem lehet részese a történeteknek, és éppen ezért egyre inkább gyökeret eresztett Laines iránti gyanúja.

Tacailo, aki beteg volt, és hosszabb ideje nem hagyhatta el a házát, első pillanattól kezdve határozottan Lainesre gyanakodott.

– Mi célja lehet? – kérdezte Cerroviejo. Tacailo válasza: – Valami ördögi gaztett, és be fog bizonyosodni, hogy ő volt a tettes, senki más.

Cerroviejo számára egyre világosabbá vált, hogy öreg barátjának igaza van. Ha portyázó rablónépség kapta volna el Blandinát, akkor már régen váltságdíjat követeltek volna, de mindettől függetlenül Baldeznek igaza volt, amikor azt állította, hogy ilyen esetről még nem hallott Chilében.

Laines lehet a tettes, vagy legalább is tudomása van róla. Abban biztos volt, hogy keze benne van a játékban. Vannak olyan pillanatok, amikor az ember hirtelen, és gyakran nem alaptalanul tényként győződik meg valamiről, amit korábban igencsak kétségesnek tartott.

Vér szökött az arcába, és elhatározta, reggel magához veszi a pisztolyait, és vallatóra fogja Lainest. – Ha szép szóval nem megy, majd megy erőszakkal – gondolta magában. – És végül visszaszerezem fiam feleségét, mielőtt ő visszajönne Santiagóból.

Ebben a pillanatban lódobogást hallott az udvaron, és gyakorlott fülei azonnal felismerték egy holtfáradt állat járását. Amint kilépett az udvarra, egy ziháló, reszkető lágyékú lovat látott, miközben Nogaret, éppen lekászálódva a lóról kihevülten és porosan odalépett hozzá, és megszólította:

– Mindenekelőtt elnézését kérem, hogy mellőzöm az illendőséget, és arra kérem, hozasson nekem gyorsan bort és egy darab kenyeret, mert az ájulás határán vagyok!

Megkapta a bort és ételt, és miután hevesen felhajtott néhány pohár bort, elkezdte:

– Most már meg tudok szólalni! Végre megtaláltam Blandinát!

– Hol van, ki rabolta el? – kérdezte felugorva Cerroviejo, Nogaret azonban intett a kezével, és fojtatta: – Nyugalom, csak sorjában, mert a hevességgel nem jutunk semmire, és azt a gazember Lainest pillanatnyilag úgysem tudjuk elkapni!

- Cerroviejo felfortyant:
- Tehát mégiscsak Laines, azonnal...

Nogaret azonban ismét megnyugtatta, és az alábbiakat adta elő:

„A Lainesnél töltött első napok során amaz másról sem beszélt, mint a fekete gyémántról. Már annak idején, amikor Cerroviejot a királpártiak kémeként akarta elfogatni, kizárólag az járt az eszében, hogy zsarolással megszerezze az ékszert, mivel nem kételkedett abban, hogy Cerroviejo a kővel szívesen megvásárolná saját maga és fia szabadságát. A két becsületes ember, Mont és Dambray meghiúsították ezt a tervet.

Mindaddig, míg Osorio kormányzott Santiagóban, és nyugalom volt az országban, hasonló tervet nem lehetett volna végrehajtani, de a pártok újabban fellángoló nyugtalansága és küzdelme inkább lehetővé tesz egy ilyen erőszakos cselekedetet.

Ettől kezdve azonban Laines többé egyetlen említést sem tett a kőről, miközben korábban napi beszédtemája volt, és szakadatlanul igyekezett őt rábeszélni, hogy vásárolja meg a gyémántot Cerroviejótól. Javaslatokat tett, hogyan cselezzék ki párizsi munkaadóját, ami felháborította őt, de a kő miatt mégis maradt. Beszélt még egyszer Cerroviejoval a gyémántról, de látta hogy nem hajlandó eladni. Sejtette Laines gyalázatos szándékát, és gyanúját az is megerősítette, hogy Laines minden birtokát eladta egy Santiagóban tevékenykedő angol cégnek, különös kikötésekkel és feltételekkel, így bármely pillanatban elhagyhatja az országot.

Néhány alkalommal már azon volt, hogy tájékoztatja Enriquet baljós sejtelmeiről, de semmi pontosabbat nem tudott, és különben is megbíztak volna benne, az idegenben, ha megkísérli meggyanúsítani azt az embert, akinek kenyerét és sóját eszi, és fedele alatt kap szállást?

Ezek a gondolatok távol tartották őt a bizalmas közléstől, ezért elhatározta, hogy csendben fog cselekedni, ami sajnos nem sikerült.

Utóbbi időben több ízben idegen, számára ismeretlen emberek jelentek meg Laines házában, ő maga pedig még tartózkodóbbá vált vele szemben, mint az utóbbi időben egyáltalán, és hirtelen megtörtént Blandina elrablása.

Még mindig nem hitte el, hogy Laines ennyire megfélemezhető magáról, Huidobro azonban, akinek tudomására jutott a birtok eladása, mindent elmondott neki, mivel Laines lefokozta, és elveszítette munkáját.

– Micsoda szövevényes gyalázat! – kiáltott fel ekkor Cerroviejo. – Kétségtelenül a gyémántomat akarja követelni Blandina váltságdíjaként!

– Így is van – válaszolta Nogaret –, most pedig elmélkedhet rajta, hogy mit tegyen. Önt és fiát Enriquet megint feljelentette a patrióta kormánynál. Ha erőszakkal lép fel ellene, akkor ezzel igazolja a gyanúsítását. Ráadásul fia feleségét a hegyekben egyik bányájánál tartja fogva, és bármely pillanatban a hegyeken túlra juttathatja, hiszen az emberei minden utat ismernek arrafelé, és azok a bányászok a hívei, és ebben az esetben a pénzzel sem fog fukarkodni. Ha nem kapja meg a követ, Blandinát magával viszi. Laines egy nyomorult kéjenc.”

Cerroviejo felugrott, de Nogaret folytatta:

– Tudom, hogy tisztán látom az egész gyalázatot, de ez mit sem segít! Ezernyi veszélynek kitéve, hogy elveszítem az életem, fent jártam Laines bányájánál. Sikerült beszélnem Blandinával, de nem tudtam magammal hozni. Odaveszett volna velem együtt, nekem viszont élve kellett visszatérnem, ha azt akartam, hogy meg lehessen őt menteni.

– És most mit tegyünk? – kérdezte Cerroviejo tompán. – Szegény fiam Santiagóban van.

– Persze jobb volna, ha itt lenne – válaszolta Nogaret, gondterhelten ingatva a fejét.

– És most mit tanácsol nekem?

– Adja ide nekem a követ. Sürgősen, még ma, most rögtön! Elmegyek Laineshez. Minden szolgáját és málhás állatát azonnal fel kell küldenie a hegyekbe, hogy lehozzák Blandinát, Santiágóba pedig levelet kell írnia, melyben nyilatkozik, hogy önök ártatlanok. Ha elküldte a levelet, és Blandina hazaért, akkor övé lehet a kő.

Cerroviejo éles, kutakodó pillantást vetett a fiatal franciára, aki erre elmosolyodott.

– Mondja csak ki nyugodtan, amit gondol! Ki kezeskedne értem önnél, hogy bízson bennem?

– Nos – válaszolta Cerroviejo –, ha tényleg feltenném ezt a kérdést, mit válaszolna rá?

– Blandina maga kezeskedik a hűségemért – válaszolta Nogaret nyugodtan, miközben átnyújtotta Cerroviejonak a cédulát, amit Blandina írt a felszólítására. – Alkalmam volt rá – fűzte hozzá –, hogy mindent elmondjak a szegény gyermeknek, és most már ő is tudja, milyen veszély fenyegeti Laines részéről, és azt is tudja, hogy megakadályoztam, vagy legalább is igyekeztem megelőzni a legrosszabbat.

– Nem tartja veszélyesnek – mondta Cerroviejo, miután elolvasta menyee sorait –, ha egyedül megy Laineshez? Ha az erőszakkal...

Nogaret erre belső zsebéből előhúzott egy tenyérnyi hosszúságú, dupla élű törőt, és a markolat és a penge tövéénél megpörgette az ujjá körül. A törő markolata kopott volt, és kétségtelenül hosszú ideje hordta magával. A penge fényes és éles volt, látszott rajta, hogy gondosan karban van tartva.

A pillantás, amit a fiatalember Cerroviejora vetett, szinte rejtélyes volt, és az az ügyesség, amivel a villogó kést megforgatta ujjai között, azt mutatta, hogy kezében veszélyes fegyver lehet.

– Jól van – mondta Cerroviejo –, tegyük fel, hogy nem veszi el öntől a követ, talán többen sem lennének képesek rá, hogy megtegyék, de mégis nem lenne jobb, ha elkísérném?

– Nem, mert önnel szemben Laines mindent letagadna, engem pedig a legjobb esetben is örültnek nyilvánítana.

Cerroviejo néhány pillanatig mereven nézett maga elé, aztán hidegen és határozottan megszólalt:

– Ám legyen! Egy percen belül a kezében lesz a gyémánt, ez a rejtélyes, komoran csillogó drágakő, mely átok volt rám és enyéimre, egyeseket bűncselekményekre készített, engem világ-részek között üzött, gondot, és szegénységet okozott nekem annak ellenére, hogy milliókat ér.

– Állj! Most még nem kérem – mondta Nogaret. – Pillanatnyilag holtfáradt vagyok. Néhány órát pihennem kell. Ébresszen fel éjfél után! Közben még egyszer megfontolhatja a dolgot.

Ledobta magát egy heverőre, Cerroviejo pedig elhagyta a szobát. Amint néhány perc múlva visszatért, Nogaret mély és egyenletes lélegzete meggyőzte róla, hogy mélyen alszik.

Cerroviejo odalépett hozzá, és figyelmesen nézte az alvó férfi arcvonásait.

– Istenem, őszintének látszik – gondolta –, hiszen nem alhat ilyen nyugodtan az ember, ha arra készül, hogy bűnt kövessen el. – Tekintete szinte megigézve tapadt a fiatalember arcvonásaira. A leégett gyertya éppen elalvóban volt, és sajátos, reszkető, súrló fényt vetett az alvó férfi sápadt, fekete fürtökkel körülvett arcára, időnként élénk fénnel felvillanva, majd közvetlen utána mély, sötét árnyékban hagyva azt.

– Különös – gondolta –, milyen különös! Aztán kezét a homlokára tette, mereven tekintve a sápadt arcra, a sötét hajra, mely szabályosan emelkedett és süllyedt.

A gyertya még egyszer fellobbant, aztán kialudt.

Cerroviejo mélyen felsóhajtott. Olyan sóhaj volt ez, mely a mell felrobbanásával fenyeget, az arc elvörösödik, és könnyeket présel ki az ember szeméből.

– Micsoda ostoba gondolataim és ábrándozásaim vannak! – szólalt meg, aztán elhagyta a sötét szobát.

Éjfél után egy órakor felébresztette Nogaretet, aki azonnal frissen és élénken felugrott, mintha esti beszélgetésük nem is szakadt volna félbe:

– Nos, megfontolta a dolgot?

– Itt van a kő – mondta Cerroviejo nyugodtan. – Megbízok önben, teljesen megbízok. Mentse meg szegény, boldogtalan gyermekemet!

– Ez a gyémánt fogja szerencsétlen gyermekét elvezetni a boldogsághoz – válaszolta Nogaret. – Ebben bízhat. – Aztán a követ egy ékszerész gyakorlott mozdulataival kicsit játszadoztatta a gyertya fényénél, majd kijelentette: – Sem a mi cégünk, sem pedig Franciaország bármely ékszerkereskedője nem lenne képes megfizetni ennek a drágakőnek a valódi értékét.

Néhány perccel később Cerroviejo egyik lován elszárguldott az éjszakába.

Amikor reggel felé Lainest felébresztették, kezdetben türelmetlen volt, aztán dühöngeni kezdett.

– Már az éjszakai nyugalma sincs meg az embernek ettől a francia kutyától – kiáltotta haragosan, amihez aztán még különböző káromkodásokat és átkokat is hozzáfűzött, és elátkozta az órát, amikor első ízben betette lábát ez a betolakodó a házába.

A hízog szavakkal említett személy ekkor belépett, és bár kétségtelenül legalább részben hallania kellett a dicsérő szavakat, látszott rajta, hogy a legkevésbé sem érdekli. Letelepedett, és miközben elnyújtózott lábaival, megparancsolta Huidobronak, aki közvetlen mögötte lépett be a szobába, hogy először is hozzon sürgősen bort és hideg sültet, aztán nyergeltesse fel a legjobb lovat, és pakolják fel szenyor Laines pisztolyait, és több napra való ételmet.

Huidobro látható zavarban, hogy engedelmeskedjen-e, hol gazdájára, hol annak vendégére nézett, de Nogaret rákiáltott:

– Nos, együgyű mamlasz, nem hallotta? – És amint a hűséges udvarmester Lainesre pillantott, ráordított:

– Pusztuljon már, ostoba kutya!

Huidobro némán meghajolt mindkettőjük felé, és kiment. Hogy mit gondolt, azt csak képzelhetjük, a tisztelt olvasónak is vannak bizonyára elképzelései.

Amint eltűnt, Laines rosszul leplezett haraggal szólalt meg:

– Szenyor Nogaret, határozottam kérnem kell, hogy ne játssza házamban az egyedüli urat!

Nogaret a csizmáját nézte, maga felé húzva, majd ismét kinyújtva lábait, de néma maradt.

– Felzavar éjszakai álmomból, ételt, bort és lovat rendel anélkül, hogy akár egy szót is szólna hozzám. Az ördögbe is, talán a bolondja vagyok?

Ezúttal Nogaret ujjával a lazán megkötött nyakkendője alá nyúlt, és enyhén elhúzott szájjal a fejét mozgatta, mintha valami varrás vagy kisebb ránc ingerelné, de továbbra sem szólalt meg.

– A francba! – kiáltott fel Laines mérhetetlenül felháborodva.
– Válaszoljon! A bolondja vagyok?

A francia biccentett a fejével:

– Hát persze – válaszolta. – Legalább is azt hiszem.

Laines holtsápadttá vált. Kissé előre hajolt felsőtestével, és úgy tűnt, mintha rá akarna rontani vendégére, aki azonban mindössze a vállá felett vetve felé egy pillantást, megkérdezte:

– Mit csinál Blandina?

Laines ökölbe szorított kézzel fenyegetőzött, de nem szólalt meg. Vagy nem tudta, hogy mit válaszoljon, vagy pedig a haragja akadályozta meg abban, hogy választ adjon.

– Maradjon már! – mondta Nogaret nyugodtan gúny vagy ironia nélkül. – Maradjon már, hiszen tulajdonképpen azt sem tudja, hogy mit akar. Majd én megmondom magának: A hosszú német szomszédjának a fekete gyémántja már évek óta kísérti a fejében, de mindig teljesen ostobán fogott hozzá, hogy megszeresse. És ekkor jövök én, és van valami elképzelésem a körül.

Laines valami ilyesmit mormolt: – Felfoghatatlan.

Nogaret a vállát vonogatva folytatta:

– Semmi sem felfoghatatlan ezen a világon – válaszolta. – Én tanácsoltam, hogy a fiatalasszonyt el kell rabolni, és a drágakövet kell váltságdíjként követelni. Maga örömmel fogadta az ötletet, és most, amikor a libácska biztonságban van, egyszer csak félni kezd, és fogalma sincs róla, hogyan tovább. Ugye ez a helyzet?

– Ostobaságra készítetett – motyogta alig hallhatóan maga elé Laines.

– Én voltam a kezdeményező, és az ötletem végre is hajtottam. A kő nálam van.

– Az meg mit jelent, hogy a kő nálam van? – kérdezte Laines.

Válasz helyett Nogaret elővette zsebéből a gyémántot, és megvillantotta a fényben. Laines hevesen utána kapott anélkül, hogy egy szót szólott volna. Úgy tűnt, a meglepetés és izgatottság képtelenné tette arra, hogy megszólaljon.

– Kérem, kérem, csak ne olyan hevesen. Majd később, ha kérhetném.

– Adja ide a követet! – kiáltotta Laines rekedt, reszkető hangon. – A kezemben akarom érezni azt a követ!

– Kedves Laines – válaszolta Nogaret felettébb barátságos hangon –, kissé izgatott, kétségtelenül azért, mert szerencsétlen módon felébresztettem álmából, de nyugodjon meg, a gyémánt a magáé, és az is marad, és át is fogom adni, de előbb üzletileg rendeznünk kell az ügyet.

Közben behozták a rendelt frissítőket, és miután a szolgák távoztak, Nogaret folytatta:

– Gondolhatja, micsoda ribillió fog támadni, amikor Blandina visszakérül hozzátartozóihoz. Persze, hogy Cerroviejo odaadta nekem váltságdíjként a gyémántot, de mihez kezdenek majd, ha a fiatalasszony már otthon van? Gondolja, nyugodtan beletörődnek, hogy a gyémánt a tulajdonában maradjon? Aligha hiszem! Be fogják perelni, és ha az új kormány szigorú lesz, mint ahogyan hírlik, akkor pórul fog járni.

– És ki más lenne a vétkes, mint maga? – kiáltott fel Laines –, de adja már ide végre nekem azt a követ!

– Gyerekesen viselkedik ezzel az „adja már ide” felszólítással, de megnyugtatom, a magáé lehet, és zavartalanul megtarthatja. Látja, Laines, én különös ember vagyok, könnyelmű, de jószívű, ezt őszintén mondom. Könnyelmű volt a terv, hogy raboljuk el a fiatalasszonyt, ezt nem tagadom. Kezdetben tréfának szántam, de most, tudja mit? Viselni fogom a következményeket, és magamra vállalom a felelősséget.

– Odaadom a gyémántot, és elhagyom ezt az elbűvölő Chilét, maga pedig minden felelősséget rám hárít. A tudta nélkül raboltam el a fiatalasszonyt, elvittem az egyik bányájába, melyet ritkán látogat meg, saját szakállamra zsaroltam ki a drágakövet, mostanra pedig elmenekültem, és Blandinát a sorsára hagytam. Maga pedig gondoskodik róla, hogy a hölgy a leghamarabb visszakerüljön övéihez, és tiszta lappal állhat elébük.

– Gondolja, hogy el fogják ezt hinni nekem?

– Persze, mert azon a véleményen lesznek, hogy magammal vittem a gyémántot, miközben valójában átadom magának.

Laines végigmérte a jóindulatúan mosolygó franciát, amaz pedig újra megvillogtatta a követ, és csak amikor megint eltette, kezdett Laines végre félig-meddig használható gondolatokra jutni.

Félig-meddig használható gondolatokra, mert így szólt Nogarethez:

– Ezzel a módszerrel egyetérték, így jóváteszi a hibáját. Adja ide a követ, és azt hiszem, a ló fel lesz nyergelve, ahogyan az előbb óhajtotta.

– Én pedig – válaszolta Nogaret, teljesen komoly képpel –, köszönöm a vendégszerető fogadtatást, amire a házában leltem, és a legtiszteletteljesebben ajánlom magam.

– Laines kinyújtotta felé a kezét: – A gyémántot!

– Helyes – válaszolta Nogaret. – A gyémántot. Előbb azonban gyorsan el kell intéznünk a jelentéktelen kis üzletet, amiről az előbb beszéltem. Egy kis útiköltségre van szükségem.

Laines fejében villámgyorsan különböző számok cikáztak, a vélhető összegre gondolva, amit cinkosa követelhet, és mivel Nogaret egyetlen hangot sem hallatott, még csak arcizmai sem rándultak meg, végül ő maga szólalt meg meglehetősen kényszeredett mosollyal:

– Bár pillanatnyilag nem állok jól anyagilag, de mondja, mekkora összegre gondol?

– Kétszázezer tallerra.

Laines kezdetben csak annyi tudott kinyögni, hogy oh! Az pedig egyáltalán nem sikerült neki, hogy elmosolyodjon. Végül megszólalt:

– Ezt komolyan gondolja?

– Anyagiakban nem szoktam tréfálni.

Ó, istenem, istenem, mit jelentsen ez? – nyöszörgött Laines.

– Ez azt jelenti – válaszolta Nogaret komolyan –, hogy ez a gyémánt nem kétszázezer tallért, hanem több milliót ér, annyit, amennyit ki sem merek mondani, és még azt is megemlítem, ha elvinné Európába, egy királyságra cserélhetné el. Nézze meg még egyszer utoljára ezt a kincset, mert ha nem fogadja el a javaslatom, akkor távozok, de ne próbáljon visszatartani – fűzte még hozzá fenyegetően. – Nem olyan ember vagyok, aki hagyja magát

megfélemlíteni, ráadásul Baldez és Cerroviejo tudják, hogy itt vagyonok magánál. Ne viselkedjen úgy, hogy még itt találjanak!

Aztán elővette a drágakövet, odatartotta Laines szemei elé, megforgatta és billegette, végül magáról megfeledkezve így szólt:

– Igen, végül is megfelelő kezekbe kell kerülnöd, te démoni kincs, velem kell jönnöd, hiszen én szereztetek meg. Elhallgatott, majd komor, fenyegető tekintettel nézett Lainesre.

Amaz pedig akaratlanul meghajolt és kinyögte:

– Végül is mennyit akar?

Nogaret a zsebébe süllyesztette a követ.

– Nem szívesen bocsátkozok ismétlésekbe.

Az ajtó felé fordult.

Laines megmozdult, hogy elállja útját, de Nogaret odalépett hozzá. Hirtelen teljesen megváltozott, és hangja olyan határozottá vált, hogy Laines beleborzongott.

– Ne merjen hozzám nyúlni! – mondta fenyegető, tompa hangon, miközben egy pillanatra megszellőztette törének csillogó pengéjét, amit már ismerünk. – Ne merészeljen hozzám nyúlni, ha pedig embereit hívná, saját magát árulná el.

Laines a kezeit tördelte:

– Esküszöm magának, hogy ekkora összeg nincs a házamban. Aztán még gyorsan hozzáfűzte: – Ennyi pénzem nincs is.

Nogaret nem is törődött az utóbbi megjegyzéssel.

– Azt hiszi – mondta becsmérően –, hogy kétszázzezernyi készpénzt akarok magammal cipelni?

Lainesnek nagy kő esett le a szívéről.

– Milyen bolond ez a francia – gondolta magában –, de hangerősen így válaszolt:

– Pompás gondolat. Ily módon lehetséges lenne, hogy a pénznek legalább egy részét elő tudjam keríteni. Váltóra gondol? Kiállítok magának egy váltót, bárhová, ahová kívánja.

– Nem! – válaszolta Nogaret ismét a gúny korábbi, száraz hangján. Nem váltóra gondoltam, drága Laines, hanem aranyra és gyémántokra. Bizonyára lehetővé teszi számomra, hogy a nagyot több kisebbre cseréljem. Indulás!

Mindezt azon a sajátos, parancsoló hangnemben mondta, amit már gyakrabban használt a szolgálkkal szemben, aztán elindult a szomszédos szoba felé, ahol mint tudta, Laines az értékeit őrizte. A háziúr ezúttal éppúgy engedelmeskedett a parancsnak, mint korábban a szolgálak.

– Nyissa ki ezt! – folytatta Nogaret, miközben jobbjaival a belső zsebébe nyúlt. Nem lehetett tudni, hogy a gyémántot, vagy a törét akarja elővenni.

Laines mechanikusan engedelmeskedett, és Nogaret, aki a kincseket csak egyetlen alkalommal látta futólag, úgy tűnt, hogy figyelemreméltó felismeréseket jegyzett meg emlékezetében.

A tulajdonos döbbenetére biztos kézzel először is a legértékesebb gyémánt berakásos ékszer ragadta meg, és egyetlen gyors mozdulattal megnyomta a ládika zárjának rugóját.

Laines akaratlanul felsóhajtott, de egyúttal némi vigasz derengett fel számára. Az ékszer szép volt, de meglehetősen terjedelmes, mivel teljes egészében régimódi, kevés aranyat tartalmazó ötvösmunka volt.

– Mivel lovon fog útra kelni, nem sok ilyen holmit tud magával vinni – gondolta Laines, de alig ért végére ennek a jótékony gondolatnak, amikor máris borzalmas csalódás érte.

Nogaret ugyanis kitörte a köveket, és úgy tűnt, hogy foglaltaikat nagyvonalúan meghagyja eddigi tulajdonosának.

Laines haja az égnek állt, látván az ügyességet, mellyel a francia ezt a műveletet végrehajtotta, hiszen a gyémántok szinte

Nogaret szemeinek pillantására lazultak meg, és ujjainak könnyed mozdulatára kipattantak foglalatukból. Egy körülbelül hüvelyknyi, kulcsformájú acéleszközt használt, mely lehet, hogy más célra volt kitalálva, és Laines korábban még sohasem látta nála.

Az első követ követte egy második, azt egy harmadik, és utána az összes többi.

Laines szentimentális megjegyzése, hogy éppen a Nogaret kezében lévő kő megboldogult feleségéé volt, amazt a legcsekélyebb mértékben sem érdekelte, amikor azonban Laines megjegyezte, hogy károsodnak a foglalatok, azt válaszolta, hogy bármely következő tulajdonos a követet saját ízlése szerint foglalhatja be.

Egyetlen, nagy, pompás rubinokból álló diadém kivételével csak a gyémánt ékszerekkel foglalkozott, smaragdokat és más követeket meg sem érintett, és ennek ellenére már egy egész tekintélyes kupac szikrázó, villogó apró kő hevert előtte. Laines, aki mindeddig dermedten figyelte ellenfele viselkedését, hiszen percről percre egyre inkább annak tartotta, ekkor minden erejét összeszedve görcsösen elmosolyodva szólt hozzá:

– Mennyit akar kiválogatni magának a kövek közül?

Nogaret válasza annyiban állt, hogy elővett két kis bőrzacskót, a gyémántokat belerakta, és elsüllyesztette a zsebében.

Ezt követően Laines felé fordulva egyetlen szót ejtett ki:

– Aranyat!

– Nincs aranyam a házban – válaszolta Laines félig haragosan, félig reszketve.

– Tökfilkó! – válaszolta Nogaret. – Nyissa ki ezt!

A földön álló, nem túl nagy vasládára mutatott.

– Nincs nálam a kulcs.

Nogaret összeráncolt homlokkal fenyegetően lépett felé.

– Azonnal nyissa ki!

– Szenyor! – kiáltott fel Laines, miközben kinyitotta a ládát –, ez már nem üzlet, hanem rablás!

– Nevezze, aminek akarja, de ne beszéljen olyan hangosan, mert első próbálkozásnál, hogy behívja embereit, meg fogom ölni!

Ezekkel a szavakkal Nogaret egy zacskó aranyunciát vett ki a ládából, egy maréknyit elosztott a zsebeiben, és miközben a maradék aranyat a karja alá kapta, jobbójával a fekete gyémántot lerakta Laines elé az asztalra.

– Itt van! Kiváló üzletet kötött. Nekem most mennem kell. Agyó!

Háttal farolt az ajtó felé, és miután kiment, alig telt el néhány másodperc, hallani lehetett, amint lassan kilovagolt az udvarról.

Laines egy ideig csendben maradt, és amikor végül már megszűrőll hallotta a patkódobogást a vágatva távozó Nogaret felől, így motyogott maga elé:

– Bűdös kutya! Durva, szégyentelen, pénzsóvár, de mégis együgyű. Ha összeviszza, a köveket és aranyakat beleértve százötvenezer tallért kaparintott meg, sokat mondok, és a kő, most már az én kövem, milliókat ér! Ó, milyen ostobák ezek az európaiak! Nekem, az ő helyében inkább kellett volna szenyor Laines farmja cserében. Meghajolt maga előtt a tükörben, és odalépett az asztalhoz, hogy szerzeményében gyönyörködjön, minden oldalra megforgatva a fényben.

– Szép, nagyon szép, de éppen ezeknek a fekete gyémántoknak az a tulajdonságuk, amint látszik, hogy a gyertyafényben viszonylag kevésbé tűndökölnek, no de sebj, majd kireggeledik.

Gondosan elzárta a kincsét, aztán odalépett az asztalhoz, ahol a gyémántoktól megfosztott ékszermaradványok heverték.

A részben töredezett, és erősen megrongált foglalatokat nézgetve jó hangulatát kezdte megint elveszíteni.

– Azt hittem, hogy csupán egy, legfeljebb két ékszert visz el, de ez a szemét alak az összeset magához vette! Nem kellett volna

elviselnem. Egyébként is túl előzékeny voltam vele. – Amikor azonban eszébe jutott Nogaret fatális töre, magában beszélve még hozzáfűzte: – Ugyan már, még mindig jobb, ha az ember illedelmesen, civakodás nélkül válik el, mint haraggal és békétlenséggel.

Lehajolt, és miközben tekintetét az asztal felületével egy szintbe hozta, kutakodva vizsgálgatta, hogy Nogaret nem felejtett-e ott egy-két követ, de semmit sem vett észre. Összeszedte a foglalatókat, melyekben maradt még néhány csekély értékű kő, majd elzárta azokat.

Aztán lefeküdt, és azzal a gondolattal aludt el, hogy milyen szépen fog csillogni holnap reggel a nap sugarainak fényében a drágakő, és egyáltalán, milyen hatalmas az értéke.

Egy régi ismerős kalandjai

Néhány nappal később Cerroviejo egyre nyugtalanabbá vált.

Laines farmja felé lovagolt, és elhatározta, hogy a körülményekhez képest elnéző, sőt békülékeny lesz, de energikusan fog fellépni, ha Laines nem intézkedett, hogy Blandinát visszahozzák.

A gyémánt elvesztésén vigasztalódott.

– Isten úgy rendelkezett, hogy még tehettem valami jót azzal az átkozott kővel, és mivel Blandinánkat szerzi vissza, nincs semmi ellenvetésem. Persze, tulajdonképpen gyalázat, hogy annak a gazember Lainesnek gyakorlatilag sarcot fizetünk. De mit lehet tenni ez ellen? Hát nem Enrique a legkedvesebb számomra a világon? Kíváncsi vagyok azonban, hogyan viselkedik Laines, és milyen ürügyei lesznek, amivel igyekszik magyarázatot adni tettére.

Ilyen gondolatokkal érte el Cerroviejo Laines farmját, ahol megtudta, hogy a gazda nincs otthon.

Kezdetben azt hitte, hogy otthon van, csak letagadtatja magát, de aztán a szolgákon észrevette, hogy igaz lehet, amit mondanak.

– Az idegen szenyor késő éjjel érkezett – mondták –, de aztán nemsokára megint elment. Több napra való élelmet vitt magával, ők pedig, mármint a szolgák azt hitték, hogy a hegyekbe megy. Egyiküknek azonban elmondta, hogy a kikötőbe indul. Szenyor Laines később kelt fel, mint szokott, és már régen nem volt ilyen jókedvű, mint ma reggel. Hirtelen azonban valami rendkívüli változás következett be, de senki sem tudja, hogy mi történhetett. A szenyor elsápadt, és ökölbe szorított kezekkel kirohant a szobából, Huidoborot szólította magához, aki rövid beszélgetés után éppoly felháborodottan és zavartan került elő, mint előbb a szenyor, aztán mindketten lóra pattantak, és mint az örültek, elvágattak.

– Hová? – kérdezte Cerroviejo.

A szolgák ezt nem tudták, mert egyik jobbra, a másik balra vágtatott, de nem járható úton, ezért céljukat képtelenség kitalálni.

– Ez meg micsoda ördögi ötlet már megint? – gondolta magában Cerroviejo, amikor elindult visszafelé, de nem hazafelé tartott, hanem Baldezhez, és majdnem vele egyszerre toppant be Enrique is, aki Santiagóból tért haza.

Kétségbe volt esve, hogy Blandinát még mindig nem találták meg, de meglehetősen elégedett volt a fővárosban elért eredménnyel, ahol az új kormány előkelőségei csodálkozva és döbbenettel fogadták a hírt, amit közölt velük. Hallatlan, hogy ilyesmi előfordulhat az országban, és energikusan, teljes szigorral fognak fellépni, ígérték, előbb azonban tudniuk kellene, hogy ki ellen. Mindenféle támpont nélkül nem tudnak intézkedni, az egész országot átkutatni pedig lehetetlen, már csak azért is, mert számos helyen még a királpártiak uralják a helyzetet. Ha azonban Enrique konkrétan gyanakszik valakire, akkor minden erővel támogatni fogják, és kérésére katonákat is rendelkezésére bocsátanak.

Ekkor apja közölte vele, ami időközben történt, és igyekezett megnyugtatni a fiát.

– Mire mennél vele, ha katonai segítséggel megrohamoznátok Laines házát? Jóindulattal bebocsátának, Blandina pedig éppoly kevésbé van ott, mint Laines. A hegyekben sokáig kereshetnénk, de mégsem találnánk meg őket, mivel Laines bányái el vannak rejtve. Másfelől Blandinát jelenleg legalább is Laines részéről nem fenyegeti veszély. Más oka lehet, ami miatt elrohant a házából. Majd megfigyelőket fogunk kiküldeni, megbízható szolgálkat, hogy kifürkésszék, Laines mikor tér vissza. Aztán majd őt, és szükség esetén Huidobrot is elkapjuk, és pedig erőszakkal, amihez aligha lesz szükségünk katonákra.

Némi ellenkezés után végül Enrique beleegyezett, és rögtön hűséges szolgálkat küldtek ki olyan helyekre, ahonnan meg lehetett figyelni Laines farmját, és aggodó feszültséggel várták a Laines visszatéréséről szóló hírt. Cerroviejo elment Tacailohoz, aki még mindig beteg volt, hogy elmondjon neki mindent, ami az utóbbi időben történt.

Az öreg jajveszékelve bánkódott:

– Én vagyok az oka minden nyomorúságnak és szerencsétlenségnek, ami bekövetkezett. Ha nem lett volna az a nőszemély, akit a lányomnak tartottam, akkor most maga a leggazdagabb nemes lenne Németországban, és ha vénségemre nem jutottam volna a maga közelébe esetlen szolgálatkészségemmel, akkor most legalább nyugodt, megelégedett életet élhetne.

Cerroviejo kinevette őt és tréfával igyekezett elűzni borús gondolatait.

– Ezek már régi történetek – mondta –, de mi kölcsönösen semmi szemrehányást sem tehetünk egymásnak.

Tacailo azonban, aki az utóbbi időben láthatóan megöregedett és elgyengült, nem vigasztalódott, sőt balsejtelmeiről kezdett beszélni, és arról a meggyőződéséről, hogy nemsokára meg fog hal-

ni. Amikor Cerroviejo végül elkészönt, meg kellett ígérnie, hogy gyakran meglátogatja, és különösen az estéket tölti el együtt vele.

– Különös érzésem támad, amikor lemegy a nap – mondta az öreg. – Maga nem fél semmitől, de én beleborzongok.

Laines távozását követő harmadik napon Cerroviejo betoppant Baldezhez és azt mondta, hogy az estét az övéivel szeretné eltölteni, és ma az öreg Tacailot balsejtelmeivel és halálfélelmével együtt magára hagyja.

– Ragályos az öreg a borús gondolataival és melankóliájával, én meg inkább szeretnék derűs lenni itt maguknál, már amennyire lehetséges, a valamennyiünket érintő szerencsétlenség mellett.

Aztán beszélgetni kezdtek, és terveket szövögettek, de nem sok ötletük támadt. Nogaret, Laines és Huidobro nyomtalanul eltűnt, és hármuk közül legalább az egyiket el kellene kapni, hogy egyáltalán valamihez hozzá tudjanak kezdeni.

Meggyőződésük volt, hogy a Laines tanyáján lévő szolgák közül egyik sem vett részt Blandina elrablásában, és közülük senkinek sincs tudomása a helyszínről, ahol a fiatalasszonyt fogva tartják. Ezekről az emberektől tehát semmit sem lehet megtudni, és éppen ez a bizonytalanság és kényszeredett tétlenség dühítette Enriquet. Megesküdött, ha valaha megtudja Laines tartózkodási helyét, akkor nagyon hamar azt is meg fogja tudni, hogy hol van Blandina.

A három férfi az est beálltával a ház kapujában tartózkodott, mert Enrique kerülte a verandát, és minden olyan helyet, ahol nemrég még boldog volt Blandinával. A beszélgetés elakadt, mert már nem akartak Blandináról beszélni, más téma meg nem volt.

Baldez hirtelen kezét a szeme fölé tartotta, és miközben végigtekintett a hold által gyéren megvilágított mezőn, megszólalt:

– Éppen úgy tűnik, mint annak idején, amikor Dolores nálunk keresett menedéket, mert éppen abból az irányból szaladt felénk, amerről megint valaki idefelé igyekszik.

Enrique, aki azokban a napokban a legkisebb eseményt is felesége elrablásával hozta összefüggésbe, felugrott, és néhány lépést tett a mező irányába. A közeledő személy, akiről Baldez említést tett, addigra már körülbelül harminclépésnyire volt.

Amennyire meg lehetett ítélni, férfinak tűnt, azonban amikor az idegen rákiáltott a felé közeledő Enriquere, hangja inkább egy serdülő fiú, vagy asszony hangjára emlékeztetett, bár szavai koránt sem tűntek nőiesnek:

– Állj, vagy lövök! – kiáltotta a hang.

– Büdös kutya vagy – hangzott Enrique nem kevésbé barátságatlan válasza. – Én pedig a két kezemmel foglak megfojtani!

Gyorsan nekilódult az idegen felé, de Cerroviejo abban a pillanatban rákiáltott:

– Állj meg, Enrique! Megparancsolom, hogy állj meg!

Enrique megtorpant egy pillanatra, és elbizonytalanodott hogy engedelmeskedjen-e apjának, mire az idegen ismét kiáltott:

– Hé, Enrique úr, ha maga az, legyen olyan jó, és válaszoljon néhány kérdésemre, aztán majd magamtól odajövök. Vannak királpártiak a házukban?

– Nincsenek, de milyen indokkal...

Nem tudta befejezni, mert újabb kérdés érkezett:

– Vannak patrióták a házukban?

– Éppúgy nincsenek!

– Az a gazember Laines maguknál van?

– Sajnos nincs itt – válaszolta Enrique, de ekkor már mit sem törődve a veszéllyel, gyorsan az érdeklődő idegen felé kezdett szaladni, aki elindult feléje, fegyverét a vállára kapva, és kezét nyújtott az odaérő Enriquenek:

– Tehát megbízhatok benne, hogy úgy van, ahogy mondja?

– Persze, persze, de kicsoda maga, mit óhajt, és minek ez a sok kérdés?

– Türelem!

Enriquenek az volt a benyomása, mintha ismerné az idegent, de össze volt zavarodva, és képtelen volt rájönni, hol, és milyen körülmények között találkozott vele.

Baledez és Cerroviejo közben felálltak és a kapuhoz vezető folyosóra léptek, ahol egy lámpa meglehetősen erőteljes fénnel világított, és nyilvánvalóan az volt a szándékuk, hogy közelebbről megnézzék az idegent, aki ilyen sajátos módon jelezte érkezését.

Amikor Enrique belépett vele, és a lámpa fénye megvilágította, egy alacsony termetű, fiatal és meglehetősen testes férfit láttak maguk előtt, kötött pulóverben, vállán puskával, és övébe dugott törrel.

A kis ember csípőre tett kézzel állt a két szemlélődő előtt olyan ábrázattal, ami világosan ezt a kérdést fejezte ki:

– Hát nem ismertek meg?

Baldez hirtelen felkiáltott:

– Ez maga az ördög! – aztán felkacagva kiáltotta: – Dolores! Dolores!

– Tényleg én vagyok, Dolores, aki...

Baldez azonban szélsőséges derűre fakadt, és úgy tűnt, semmi kedve sincs hagyni, hogy szóhoz jusson Dolores, mert tényleg ő volt.

– A mi Doloresünk hős lovagként, pulóverben és kötött nadrágban! Ó, kedves szenyorita, legyen szíves, forduljon körbe, hadd nézzem meg!

Cerroviejo arcán csendes mosoly futott végig, Enrique pedig felesége tejttestvérét nagy érdeklődéssel nézte oldalról, ahol éppen állt.

Dolores egyikükről a másikra pillantott, és mivel Baldez még mindig hahotázott, a hölgy bosszúsan rászólt:

– Tulajdonképpen fel nem foghatom, hogy miért van ilyen mérhetetlen jókedve!

Baldez ekkor megpróbálta körbejárni őt, kétségtelenül azért, hogy kíváncsiságát másik oldalról is kielégítse, és amint Cerroviejo és Enrique ezt észrevette, ők is elkezdtek nevetni.

– Úgy tűnik – kiáltott fel Dolores bosszúsan, lábával toppantva –, hogy örültek házába kerültem, akik egyetlen tréfát üznek ahelyett, hogy elsírnák magukat, és egy elvesztett lány és feleség után bánkódnának.

– A nadrágján nevetek, ennek semmi köze sincs a lányomhoz – válaszolta Baldez némileg zavarban, Enrique azonban felkapta a fejét, és izgatottan kérdezte Dolorest:

– Talán tud valamit Blandináról? – drága Dolores, mondja gyorsan!

– Hm, csak nem gondolnak Blandinára is a nagy derűtség közben? – válaszolta Dolores. – Nem úgy tűnik.

– Kedves Dolores, ne legyen olyan különös!

– Hát nem láttak még olyan asszonyt, akit a körülmények arra kényszerítettek, hogy férfiruhát hordjon, vagy csak én egyedül vagyok ilyen nevetséges?

– Drága Dolores!

– Inkább itt hagyom magukat – válaszolta –, de Cerroviejo közbelépett.

– Ne menjen el – mondta barátságosan –, hiszen azért jött, hogy hírt hozzon az elveszetről, és ne vegye rossznéven derűségünket ezekben a nyomorúságos órákban!

Baldez komoly képet vágott:

– Örömben nevettem, mert már olyan régen nem láttam.

– Maga egy vén bűnöző – mondta Dolores duzzogva –, de megkegyelmezek.

Kilépett a kapu elé, és hallatta az általunk már jól ismert bagolyhuhogást.

Kétszer hangzott a válasz, mire Dolores kétszer megismételte a jelzést.

– Benavides itt van a közelben – mormota halkan maga elé Baldez, mert két másik társa kiment a szabadba körülnézni és hallgatózni. Ő is utánuk ment, és nemsokára két sötét alakot láttak felbukkanni odakint a mezőn, akik gyorsan közeledtek.

Néhány perccel később Blandina ujjongva borult Enrique karjaiba.

Benavides ott állt mellettük, és miközben karját Dolores vállára tette, megszólalt:

– Tulajdonképpen ő találta meg Blandinát, nem én.

Kézenfekvő, hogy sok mondanivalójuk volt egymásnak, és az is, hogy senki sem kívánt nyugovóra térni, mielőtt alaposan kibeszélték magukat, és mindent megtudtak, amit tudni szerettek volna az utóbbi napok történeteiből.

– Holnap majd kialszom magam – mondta Blandina –, ma azonban beszélgetni szeretnék, ha lehet, míg fel nem kel a nap, hiszen Dionisioval egyetlen értelmes szót sem lehetett váltani.

– Ki volt ez a Dionisio? – kérdezte Enrique.

– Türelem!

Blandina ekkor elkezdte elmesélni, hogyan fogták el, hol tartották bezárva, és úgy tűnt, Enrique különösen elégedett volt Dionisio viselkedésével, miközben Blandina ki volt akadva a boldog vénember hallgatóságán, és azt mondta, igen rossz néven veszi Lainestől, hogy egy ilyen unalmas fickót alkalmazott őrének.

Miután megemlítette Nogaret látogatását, ami kevésbé nyerte el Enrique tetszését, elmesélte, hogyan szabadították ki:

– Dionisio rájött, hogy tudom, ki rabolt el, és ezt követően még hallgatagabbá vált. Persze beláttam, ostobaság volt elárulnom, hogy kinek köszönhetem fogságomat, és ha már elkövettem a hibát, igyekeztem korrigálni, de ettől még rosszabb lett a helyzet.

– Elképedve kérdezte, miként jutottam arra a gondolatra, hogy Laines rabolt el, ő nem is ismeri Lainest.

– Hazudik! – válaszoltam –, hiszen ez a bánya Laines tulajdonában van, maga pedig az intézője, és egy alkalommal, amikor idekísértek, elmozdult a kendő, amivel bekötötték a szemeimet, és akkor felismertem Lainest.

– Az öreg megelégedett grimaszt vágott felém, és azt válaszolta, hogy én hazudok, nem pedig ő, mert Laines nem is volt a kísérők között. Ezzel bár elárulta saját magát, de ez nem segített rajtam, én pedig mindenképpen el akartam terelni a gyanúját, hogy távolléte alatt valaki járt nálam.

– Mivel más nem jutott eszembe, azt mondtam neki, hogy megjelent előttem a Szűzanya, és megmondta nekem elrablóm nevét. A szent Szűzanyát kérem, bocsásson meg nekem ezért.

– Erre a hírre a gonosz vén eretnek friss lőport rázott puskája serpenyőjére, és egész nap egy pillanatra sem hagyta el a kunyhót. Miközben mellette üldögéltem az ajtó közelében, egyszer csak úgy tűnt, mintha egy fejet pillantottam volna meg előbukkanni egy nem túl távoli szikla mögül. Amikor Dionisio megmoccant, a fej eltűnt, de amikor az öreg nem sokkal ezt követően néhány pillanatra hátat fordított, a fej megint előbukkant.

– Jelt adtam a kezemmel, és a fej mellett szintén megjelent egy kéz, válaszként jelzésemre. Erre hasonlóan eredményes jelzést adtam a másik kezemmel is.

– Amint Dionisio ebben a pillanatban megfordult, gyorsan felemeltem a másik kezemet is, és elkezdtem az ujjaimmal pat-

toztatni, mintha kasztanyetta lenne nálam. Mivel az igazi chileiek a zamacuecat jobban kedvelik, mint a fandangot, kezembe kaptam a zsebkendőmet, és a hótól részben már megtisztult sziklás talajon örületes zamacueca táncba kezdtem.

– Ezzel egyúttal alkalmat teremtettem magamnak, hogy körbeforoghassak, ahányszor csak kedvem volt, és gondoltam, talán meg tudom értetni magam a szikla mögötti ismeretlen barátommal. Arra is gondoltam, hogy egy kicsit elámíthatom az öreg fickót, és mivel mindig is dicsérgettek, hogy jól táncolom a zamacuecat, odakiáltottam neki, hogy vegye elő a zsebkendőjét, és legyen a partnerem.

– Mégiscsak tagadhatatlan – szólt közbe Baldez –, hogy ezekben a nőkben maga az ördög lakozik.

– Igen – folytatta Blandina –, ez lehetséges, de az én ördögöm ezúttal cserbenhagyott. Az ellenszenves fickó egy ideig morgorván nézegetett, aztán elvigyorodott, és zsebre vágott kezekkel, gúnyos tekintettel nézett felém, mintha azt mondaná:

– Ugrálj csak, és vágatsz akármilyen grimaszokat, engem úgysem kapsz meg!

– Ekkor levegő után kapkodva, mérgesen beszaladtam a kunyhóba, hevesen becsaptam magam mögött az ajtót, Dionisio pedig kívülről gondosan rám zárta anélkül, hogy egy szót is szólt volna.

– Egész nap duzzogtam, de másnap mégiscsak eljött az én időm. Azt tudtam, hogy barátok vannak a közelben, és bíztam benne, hogy remélhetőleg valamilyen módon ki fognak szabadítani. Abban is biztos voltam, hogy Dionisio aznap kénytelen lesz lemenni a bányába, ha nem akarja, hogy emberei éhezzenek, és reméltem, távolléte alatt vagy kiszabadítanak, vagy legalább hírt kapok róla, hogy mikor számíthatok erre.

– Így is történt. Már reggel észrevettem az öreg morgolódásán, hogy akarata ellenére kénytelen távozni, végül hallottam el-

menni, miután előzőleg gondosan és aggódva még egyszer ellenőrizte az összes zárat és reteszt a kunyhón.

– Könnyen elképzelhető, milyen igyekezettel hallgatóztam, és kerestem valami rést, ahol kinézhetek, hogy közeledik-e valaki, de semmit sem láttam. Hirtelen azonban kívülről kopogtak az ajtón, és valaki beszólt: Blandina, odabent vagy?

– Persze, és te ki vagy?

– Válasz helyett feltörték az ajtót, Dolores és Benavides be-rontottak, de nem omlottak a karjaimba, melyeket kitártam feléjük, hogy boldogan fogadjam őket, hanem rárontottak ételeimre, és mohón enni kezdtek.

– Két napig semmit sem ettek, és Benavides azt mondta, ha az öreg nem ment volna el, ma minden bizonnyal megölte volna, és erőszakkal hatolt volna be a kunyhóba.

– És most itt vagyok. A két jóságos ember karjaiban vitt le a hóban, ami egyébként lefelé nem terjedt messzire, mint ahogyan Nogaret és Dionisio el akarták hitetni velem, és mivel magunkkal vittük a számomra bekészített ételeket, menekülésünk során nem kellett éhezünk. Egyébként azt hiszem, senki sem vett üldözőbe bennünket.

A társaság csak most adta át magát zavartalanul a viszontlátás örömének, és elhalmozták Dolorest és férjét köszönetükkel és hálálkodó szavaikkal.

Végül azonban Cerroviejo így szólt:

– Blandina története most már világos valamennyiünk előtt, és nektek, hűséges barátaink, sokat köszönhetünk. Valamennyi-ünk boldogságát. De még mindig nem tudjuk, mi a helyzet veletek. Benavidesről már jó két éve nem volt semmi hír, vagy legalább is a legostobább dolgokat hallottuk. Semmi kétség, hogy agyonlőttek benneteket, több száz szemtanú igazolta ezt. Kísértetként az egész országot rémületben tartottátok, a mi embereink előtt is megjelentetek itt a farmon, ennek ellenére tagadhatatlan,

hogy éltek. Hogyan függenek össze ezek a dolgok? Mik és kik vagytok ti most?

– Kiközösítettek vagyunk – válaszolta Benavides.

– Hogyan? – kiáltottak fel valamennyien. – Szabadok, mint a madár? Kitaszítva a patriótáktól?

– A patriótáktól, a királpártiaktól, az egész világtól – válaszolta Benavides.

– De hogyan lehetséges ez, hiszen kétségtelenül komoly szolgálatokat tettetek a királpártiaknak?

– Hm – válaszolta Benavides. – Sok mindenről lehetne itt beszámolni. A királpártiak nem voltak teljesen igazságtalanok, hozzájuk képest a patrióták igazán gonoszul viselkedtek, de ha nem untatlak benneteket, elmesélem, mi minden történt.

Valamennyien sürgették, számoljon be a sorsáról, és ő meg is tette, az alábbiak szerint:

– Arra még emlékeztek, miért futottam el a patrióták elől. Laines, az a gazember volt mindennek az oka, és remélem, mindezért még el tudok majd számolni vele. A háború során már anynyi embert eltettem láb alól, hogy eggyel több vagy kevesebb igazán nem számít különösebben.

Talán még arra is emlékeztek, hogyan üztem el a királpártiakat, és vezettelek el benneteket abba a szurdokba, ahol azonban Dolorest foglyul ejtették, és Laines, már megint ő, és mindig ő, bezárta Dolorest és rosszul bánt vele. Amikor kifürkésztém, hol tartja őt fogva, néhány királpárti önkéntessel megkíséreltük kiszabadítani őt, de Juan fivérémmel és a többiekkel a patrióták kezei közé kerültünk, akiknek Santiagóba kellett volna hurcolni bennünket.

– Laines a foglyok menete után igyekezett, és mivel kétségtelenül attól tartott, hogy kihallgatás alkalmával nem a legjobbakat fogom elmondani róla, elhatározta, hogy ezt megelőzi, és elhallgattat engem. A csoport tisztjét, valamint az egyik katonát

megvesztegette, akik kémeket küldtek előre, és azoknak azzal a hírrel kellett visszatérniük, hogy királpártiak közelednek, és erre a tiszt illetékesség nélkül jogtalanul félreértelmezve Dambray ezredes parancsát, valamennyi foglyot agyonlövötte.

– Ha Laines azt találta volna ki, hogy egyedül engem félrehív és eltesz láb alól, azt végül is nem lehetett volna annyira rossz néven venni tőle. Kemény ellenfelei voltunk egymásnak, és semmi jóra sem számíthatott részemről. Azonban az, hogy valamennyi szegény ördögöt és drága Juan fivérem is agyonlövötte, tényleg a legnagyobb gonoszság volt, és ez nem bocsátható meg neki sem ezen a világon, sem a túlvilágon.

– Az ítéletről gyorsan döntöttek, és éppoly hamar a végrehajtásról is, de mit is jelent ilyen esetben a hamar? Ki lenne képes a bánatot, fájdalmat és halálfélelmet másodpercekben és percekben mérni?

– Villámként csapott le ránk a felhőtlen, derűs égből ez a jogtalan ítélet, amely szerint néhány percen belül meg kellett halnunk, de ennek ellenére ez a néhány perc valamennyiünk számára kínos örökkévalóságnak tűnt, ámde mégis gyorsan eltelt.

– Leülni a padra! – hangzott a parancs.

– Ezer ördög, még most is a fülembé csengnek ezek a szavak, és égnek áll a hajam, ha arra a pillanatra gondolok, jóllehet azóta már százszor is szembenéztem a halállal, és sohasem reszkettem.

– Élvezettel szúrtam volna magam mellbe a késemmel, nem azért, hogy elrontsam gyilkosaim kedvét, hanem azért... tulajdonképpen más magyarázatot nem is találok rá, hogy néhány másodperccel később ne kelljen gyilkosság áldozatává válnom

– Kelljen! Ez lehet az oka annak, hogy száz elítélt közül legalább kilencven inkább biztosan megölné magát, ha alkalma nyílna rá.

– Hát van egyáltalán embernek joga ahhoz, hogy így öljön meg másokat? Nem tudom, de nem is annyira maga a gyilkosság a

lényeg, mert száz alkalommal előbb-utóbb némi tartózkodással úgylis megtenné, de az eljárás, ahogyan történt!

– Ott ültünk a kőhalmon, amit összehordtak, Juan fivérem mellettem, sápadtan, de nyugodtan, mindössze aggódó pillantásokat vetve rám, a miattam érzett félelem és bánat pillantásait. Érettem, aki végül is oka voltam mindennek, hiszen ha nem lettem volna ostoba módon féltékeny a jóságos fiatalra, akit felneveltem és inkább tartottam gyermekemnek, mint öcsémnek, minden másként történt volna.

– Ó, istenem, istenem!

– Ekkor körülbelül harminc katona sorakozott fel előttünk. Aztán elhangzott a parancs, amit mindannyian ismertek: Tűz!

– Majdnem valamennyien hátrahanyatlottunk, mert a puskák annyira közel voltak hozzánk, hogy hajunk és ruhánk megperzselődött, és a légnyomás is letaszított bennünket. Néhányan azonban, bár megsebesültek, de nem haltak meg, hamarosan felugrottak, és most következett a legszörnyűbb jelenet, ami gyakran előfordul nálunk az ilyesfajta kivégzéseknel. Lövöldözni kezdtek rájuk, és végül ők is lerogytak halott társaikra.

– Ami engem illet, a torkolattűz hátrataszított, de alig terültem el a földön, és éreztem, hogy nem haltam meg, azonnal felmerült bennem a gondolat, hogy megkíséreljek megmenekülni. De nem is megfelelően fejezem ki magam, ha azt mondom, hogy felmerült bennem a gondolat.

– Kezdetben kétségtelenül csak az ösztön dolgozott bennem, hasonló módon, mint amikor apróbb állatok holtak tettetik magukat ellenségük közeledtekor. Nyugodtan feküdtem, és behunytam szemeimet.

– Csak ekkor éreztem heves, égő fájdalmat nyakam baloldalán, és azt hiszem, ekkor kezdtem gondolkodni. Halálos lehet a sérülésem? Talán már haldoklok? Csak futólag gondolhattam erre, mert meghallottam, hogy szegény ördögöket, akik még nem haltak meg, sorban lemészárolták. Ennek során, miközben a holtak

ránk zuhantak, úgy fordultam, hogy tátongó és vérző sebem fel- felé kerüljön, hogy kétségtelenül holtnak tartsanak, és ne fáradoz- zanak feleslegesen azzal, hogy bajonettjeikkel átszúrják a teste- met, vagy golyót röptessenek a fejembe.

– De nem vették maguknak ezt a fáradságot, hanem hajunk- nál vagy lábunknál fogva a közeli erdő szélére vonszoltak, ahol végül magunkra hagytak. Életemben nem kellett nagyobb fájdal- mat elviselnem, mint ennél a szállítási módnál, amikor a lábamnál fogva vonszoltak, és fejem pattogott a köveken és gyökereken, de derekasan kitartottam, egy hangot sem hallattam, szemeimet pedig szorosan csukva tartottam.

– Amikor végül is hóhéraink otthagytak bennünket, végre ki mertem nyitni a szemem. Emlékszem, attól tartottam, pap fog közeledni, hogy megáldja testeinket, mivel Eizaguirre, gyilkosunk Laines mellett ezzel vigasztalt bennünket, de efféle aggodásom közben hirtelen minden elsötétedett előttem és elájultam.

(Utóiratként mellékelek egy történelmileg igazolt feljegyzést Benavides életéről és kalandjairól, és a kedves olvasó ennek alapján láthatja, hogy nem eresztettem el túlzottan a fantáziámat. – A szerző megjegyzése.)

– Amikor magamhoz tértem, már éjszaka volt, fényesen sü- tött a hold, és rettenetesen fáztam. Soha nem tudtam meg, hogy halott bajtársaimmal együtt megáldottak-e bennünket. Nyilván- valóan nagy szerencse volt, hogy nem vettek annyi fáradságot, hogy elföldeljenek bennünket. Bevallom azonban, sohasem bor- zongtam jobban, mint ott, azok között a halottak között, akik üve- ges tekinteteikkel meredtek rám, mintha vádolnának meggyilkolá- suk okozójaként.

– Bizonyára a sebláz következtében borzasztó gondolatok su- hantak át fejemben, és jól emlékszem rá, hogy nevetgéltem és a halottakat szólítottam. Amint azonban tekintetem szegény Juanra esett, elillant ez a gonosz téboly, könnyezni kezdtem, és számta- lanszor megcsókoltam kihűlt ajkait. Aztán lecsuktam szempilláit, a bajtársaimét is, és bekúsztam mélyebbre a bozótba.

– A sebem viszonylag kevésbé fájt, ennek talán a nagy vérvesztésem lehetett az oka, de a szomjúság olymértékben kínozott, amit csak az tudja elképzelni, aki sebesülten, segítség nélkül, mint én, számos órán keresztül magára maradt. Nem tudom, milyen messzire vonszoltam magam azon az éjszakán, végül aztán elaludtam, és amikor felébredtem, a nap már magasan járt az égen, és végtelen öröömre nem messze attól a helytől, ahol voltam, megpillantottam egy madigo cserjét.

– Miután szétnyomkodtam néhány levelet, és nedvével megnedvesítettem a sebemet, néhány másikat elrágcsáltam és haskötőm segítségével bepólyáztam vele a sebet, hamarosan érezni is kezdtem a jótékony hatást. Dél körül egy szurdokba értem, ahol reményeimnek megfelelően vízre bukkantam. Ez a víz és mindössze a véremmel teljesen átitatott, zsebemben lévő darabka kenyér volt a táplálékom azon az első napon.

– Ettől kezdve naponként megtett kisebb szakaszokban arra felé vándoroltam, amerre a királpártiakat sejtettem, és nem történt semmi különös, míg el nem értem előőrseiket, de meg kell említenem, hogy mindenki, gazdagok és szegények egyaránt befogadtak és gondoskodtak szükségleteimről anélkül, hogy érdeklődtek volna, mely párt híve vagyok, és arra a néhány realra sem tartottak igényt, amennyi pénzem még volt. De ez nem feltűnő, és nem számít ritkaságnak Chilében, egy olyan országban, ahol jelenleg egymással harcolnak az emberek, gyűlölik és meggyilkolják egymást. Nálunk a vendégszeretet nem számít erénynek, hanem velünk született szokás, viszont gyalázatnak számít elárulni egy nálunk védelmet kereső, menekülő embert.

– Amikor végül megérkeztem a királpártiakhoz, történt egy kis véletlen, ami kezdete volt mindenféle ostobaságnak, ami később bekövetkezett.

– Be kell vallanom, azzal hízelegtem magamnak, hogy bizonyos ünnepélyességgel, vagy legalább is a legnagyobb csodálkozással fognak fogadni, mivel a királpárti foglyok patrioták általi meggyilkolásának híre már eljuthatott a mi embereinkhez.

– A nyakamon lévő kötés, beteg és nyomorúságos kinézetem ellenére közömbös és elfogulatlan képet öltöttem, mintha azt akarnám kifejezni, hogy itt vagyok, a kiváló Benavides, a patrióták réme, akit agyonlőttek, de rendkívüli ravaszságomnak köszönhetően mégiscsak sikerült elmenekülnöm, de én nem csinállok ügyet ilyesmitől. Ilyesmi már többször is előfordult velem, és a helyzetem lesz majd még jobb is.

– Közömbös képemre azonban hasonlókkal válaszoltak, és úgy tűnt, egyáltalán nincsenek meggyőződve kiválóságomról, amint reméltem, és előkerülésem sem csodálkoztak különösen.

– A mieink első előőrsét melyre rátaláltam, egy öreg, Spanyolországból átvezényelt altiszt, egy mogorva, kellemetlen és beképzelt patrónus vezényelte, aki megvetéssel tekintett ránk, önkéntesekre, és a pokol fenekére kívánt bennünket, mint majdnem mindegyik ezek közül a mogorva vénemberek közül.

– Mivel az önkéntesek között magasabb rendfokozatom volt, mint neki a saját emberei körében, határozatlan voltam, hogy szabályosan jelentkeznek-e nála, ezért egyszerűen odamentem hozzá, barátságosan köszöntem neki, mintha csak tegnap távoztam volna:

– Visszajöttem.

– Jól van – válaszolta közömbös hangon.

– Benavides vagyok.

Biccentett a fejével és mormolt valamit, ami úgy tűnt, mintha azt mondta volna: – már halottam róla.

– Bosszúsan odamentem néhány katonához, akik egy fűgefá alatt üldögéltek, és velük sem jártam sokkal jobban. Amikor alkalomadtán megkérdeztem, hallottak-e a királpárti önkéntesek meggyilkolásáról, igennel válaszoltak, de olyan hangon, mintha azt akarnák kifejezni – mi dolgunk van nekünk azzal a csúrhéval?

– Némi szünet után egyikük megszólalt:

– Azt beszélük, hogy magát is agyonlőtték.

– Lehetséges! – válaszoltam, és később, amikor rátaláltam saját embereimre, hasonló módon nyilvánultam meg az eseményről, és jöllehet azok természetesen a legnagyobb kíváncsisággal érdeklődtek a történetek iránt, én titokzatosan megjátszva magam, kitértem minden kérdés elől, és sohasem adtam világos magyarázatot.

Az első napokban tényleg bizonyos kíváncsi félelemmel szemléltek, és ez csak fokozódott, amikor foglyul ejtett patrióták megesküdték, hogy holtan láttak engem lábaik előtt heverni.

Sebem a madigonak köszönhetően rendkívül gyorsan meggyógyult, és nemsokára részt tudtam venni néhány kisebb ütközetben, melyet embereink vívtak a patriótákkal szemben.

Már az első ilyen alkalommal észrevettem, milyen hasznot tudok húzni abból a körülményből, hogy halottnak tartanak, mivel az ellenség döbbsenten, magán kívül a félelemtől menekülni kezdett, ahol csak észrevettek. Jöllehet a mieink egyre inkább kezdték belátni, hogy én is csak húsból és csontból vagyok, mint ők maguk, általános vélekedésként mégiscsak elterjedt a patrióták köreibben, hogy kísértetként harcolok a királpártiak soraiban, és már a nevem említése is döbbsenetet váltott ki közöttük.

Dolores, még előttem eljutott a mi embereink közé, attól kezdve minden portyázásomon elkísért, és semmiképpen sem lehetett lebeszélni arról, hogy az ütközetekben is mellettem maradjon. Gyakran tartották őt magának az ördögnek, vagy gonosz kísértetnek, akit azért rendel mellém kísérőként az alvilág ura, hogy én, aki már a pokol martalékává váltam, nehogy meglépjek a számomra engedélyezett rövid szabadság során.

– Ezzel szemben én az őrangyalomnak tartom őt, tehát itt éppen az ellenkező helyzet áll fenn, mint más házasságok esetén, ahol az emberek nézete szerint a házastársak közül a férj óvja a feleségét.

– Elképzelhetitek, mennyire igyekeztem fenntartani ezt a hitet. Hol itt, hol amott bukkantam fel, megtévesztettem a legjobb

barátaimat is, és ti magatok is tudjátok, hogyan kísértettem itt nálatok, és rémítettem meg Lainest és a szolgálókat.

– Minden esetben az volt a kettős célom, hogy kifürkésszem a patrióták erőit, és megöljem Lainest, és ha nem nálatok bukkantam volna rá, akkor ez minden bizonnyal meg is történt volna. Így megúsza annyival, hogy megrémült.

– Az is jól jött számomra, hogy különböző párthívek imitt-amott az én nevemmel léptek fel, így az a hír terjedt el, hogy egyszerre több helyen kellett megküzdeni velem, és más eszközöket is felhasználtam, hogy félelemmel és rémülettel töltssem el ellenségeimet.

– Egy alkalommal, Dolores-szel mellettem, embereim előtt lovagoltam, keresztbe téve kezeimet, merev tekintettel ellenfeleimre nézve. Ha rám is lőttek, senki sem fáradozott azzal, hogy célozzon is, hiszen elterjedt, hogy leküzdhetetlen vagyok, és állíthatom, hogy sem Dolores, sem pedig jómagam sohasem hallottam golyók süvítését, nem beszélve arról, hogy súroltak, vagy megsebesítettek volna.

– Más ütközetek alkalmával üvöltözve, mint egy őrült, az ellenség sorai közé száguldottam, vagy meghúzódtam a mieink első sora mögött, amely aztán megnyílt, és a rettegett Benavides, a kísértettel az oldalán hirtelen megmutatkozott a támadóknak.

– Az a tény hogy sohasem sebesültem meg, szintén megerősítette a világot abban a hitben, hogy kísértet vagyok, és bár bajtársaim láttak engem aludni, enni és inni, mégis meg vagyok győződve arról, hogy közülük sokan mindig is bizonyos félelemmel szemlélnek, ha éppen nem is hiszik el, hogy kísértet lennék.

– Az ember ehét, ihat és lehet nő, ennek ellenére az ördög cinkosa is lehet. Régi tapasztalat ez, amit senki sem von kétségbe, végül is még én magam sem. Bár biztos vagyok benne, hogy az én esetemben nem ez a helyzet, mégis néha azt hiszem, hogy engem nem talál el a golyó, és a kard sem sebesíthet meg, amióta halálra ítélték és kivégeztek, és ennek ellenére még mindig életben vagyok, de mindennek vége lesz egyszer.

– Mivel az önkéntesek a zászlóm alá tódultak, és majdnem minden ütközetben szerencsém volt, a királpártiak egyéb csapatai egyre inkább rossz néven vettek bennünket, és végül az összes bosszúságuk az én személyem ellen irányult, ellenem, az inquilino, a szolga, a paraszt ellen, aki generálist merészelt játszani, és mindenek előtt olyan gyakran elverte az ellenséget.

– Egyre gyakrabban zaklatni kezdtek, és mivel annak idején a patrióták totális vereséget szenvedtek és a hegyeken át Buenos-Airesbe menekültek, a királpártiak kétségtelenül úgy vélekedtek, hogy rám már nincs semmi szükség.

– Az országban béke volt, bár silány, de mégiscsak béke, engem pedig egyre inkább elhanyagoltak és lebecsültek.

– Laines, a kutya, akit előbb-utóbb még el fogok kapni, annak idején szintén Santiagóban volt, és tudomásomra jutott, hogy Osorionál és a többieknel befeketített és rosszindulatúan meggyanúsított.

– Ingadoztam, és nem tudtam, mit tegyek. Aztán újabb eseményekre került sor, és megint csak biztos forrásból tudom, hogy Laines, aki minden irányban árulóként viselkedett, Santiagóban feljelentett, azonban senki sem hitt neki.

– Ami történt, azt mindannyian tudjuk. A patrióták betörték az országba, elverték a királpártiakat, és pillanatnyilag már a fővárost is bevették, és bár jöllehet a mieink különböző pontokon még tartják magukat, de a korábbiakhoz képest döntő mértékben hátrányos helyzetben vannak.

– Most megint itt lenne az én időm. Jöllehet többé már senki sem hitt abban, hogy kísértet lennék, de a béke idején kihasználtam szabad óráimat, amennyiben igyekeztem valódi katonai ismereteket szerezni, és helyettesíteni vele azt, amit korábban megtett a babona és rettegés. Ennek ellenére még megalázóbban bántak velem, mint korábban, ezért elhatároztam, hogy otthagynom a királpártiakat, de továbbra is harcolni akartam azokért, akik korábban barátaim és testvéreim voltak, békét akartam mindenkivel, és ez lett az oka annak, hogy most mindenkivel hadban állok.

– Megírtam a patrióták kormányának Santiagóba, belefáradtam abba, hogy hazám békéje ellen harcoljak, és kiléptem a királpártiak szolgálatából. Mivel azonban azok, akikért küzdöttem, nem akarták elismerni szolgálataimat, elhatároztam, hogy azoknak, akik ellen küzdöttem, fizetniük kell.

– Így a főváros közelében kis birtokot követeltem, és egy szerény éves járadékot, ezredesi cím mellett, amit mértékletesnek tartok, mivel azt hallottam, hogy szabad testvéreinknél Észak-Amerikában igen kedvelt ez a cím, és rendkívül elterjedt.

– A patrióta kormánynak Santiagóba írt levélben a valóságnak megfelelően megemlítettem, hogy kényszerítő körülmények hatására hagytam el a patrióták pártját, mivel veszélyben volt az életem és becsületem.

– Azt hiszem, ez így tisztességes volt.

– Valószínűleg nem volt szerencsés mindezt olymértékben részletesen kifejteni, hogy az tulajdonképpen egy teljes körű vádirat lett Laines ellen.

– Nem vonom kétségbe, hogy Lainesnek vannak barátai, vagy legalább is besúgói, így valószínűleg nemsokára tájékoztatták beadványom tartalmáról.

– Kaptam olyan célzásokat, melyek teljes mértékben elhitték velem, hogy Laines támogatja beadványomat, amennyiben azt mondta, hogy ezzel hatástalanítani kívánja a vele szemben felmerült igazságtalanságokat, valamint tisztázni akarja a félreértéseket.

– Santiagóban a kormány beleegyezett, azonban (erről engem nem értesítettek) küldöncöt küldtek Baldiviába, hogy a délen álmázó patrióták parancsnokával közöljék elhatározásomat, de tízórányira Santiagótól megtámadták ezt a küldöncöt, és a déliek parancsnokának szánt írást kiszolgáltatták a királpártiaknak.

– Bizonyára senki sem fogja kétségbe vonni Laines indítékát, miért nem késlekedett támogatni beadványomat Santiagóban, ha elmondom, hogy két embere volt azok között, akik elkapták a küldöncöt.

– Sajnos mindezt csak akkor tudtam meg, amikor már késő volt, hogy megvédjem magam a káros következményektől, és miközben a királpártiak azzal vádoltak, hogy áruló vagyok és átálltam az ellenséghez, a patrióták bölcs tartózkodással elhallgatták, hogy állítólag megkegyelmeztek nekem, vagy szándékukban áll teljesíteni a kérelmemet.

– A terv az volt, hogy egy szép reggel a királpártiak különleges osztaga eltesz láb alól, és Dolores-szel együtt csak egy öt-éves kislánynak köszönhetjük megmenekülésünket, akivel gyakran játszadoztam, és aki felfogta vagy megsejtette az engem fenyegető veszélyt, és a katonák előtt szaladva figyelmeztetett.

– Mivel nem tudtam, hogy megbékélési javaslatomat a patrióta fél elfogadta, hanem csak az jutott tudomásomra, hogy egy rám vonatkozó írás a királpártiak kezébe került, így természetesen nem gondolhattam arra, hogy elmenjek hozzájuk, és mivel így saját elhatározásomból elmenekültem, a patrióták is árulónak nyilvánítottak, és körözést adtak ki ellenem. A tulajdonképpeni ok kétségtelenül nem más, hogy megtarthassák Santiagóban az említett birtokot, és ne kelljen számomra járadékot fizetni.

– A királpártiak egyébként is követtek. Fizetniük már nem kell, gondolták, mivel már nem küzdöttem az ő oldalukon, és ha az eljárás nem is dicsérendő, de legalább anyagilag megmagyarázható, és megfelel a takarékoság alapelveinek, amit az új kormányok mindig szorgalmasan követnek.

– Mindent egybevetve a királpártiak kiközösítettek, a patrióták pedig üldözőbe vettek. Mindkét fél meggyilkolna, ha kezeik közé kerülnék, és maga pedig, szenyor Baldez pórul járna, ha itt találnának meg magánál, vagy megtudnák, hogy szállást biztosított a számomra.

– Sem a királpártiak, sem pedig a patrióták nem mondták nekem, hogy törvénytelennek nyilvánították, és így senki sem tehet szemrehányást, ha megengedem, hogy meghúzódjon nálam – válaszolta Baldez.

Blandina villogó szemekkel kijelentette, hogy látni szeretné azt, aki elmerné távolítani őket ebből a házból, de erre Benavides elmosolyodva megjegyezte, hogy kétségtelenül egynél többen jönnének, és ezért még ma, az éjszaka folyamán el akar tűnni innen. Végül sikerült rábeszélni, hogy a következő nap folyamán még maradjon, így aztán az éjszaka jórészét beszélgetéssel töltötték.

Ebből az alkalomból a barátok megtudták, hogy Benavides egy idő óta a hegyekben kóborol, és teljesen véletlenül bukkant Laines bányájára. Élelemtartalékuk elfogyott, és abban reménykedett, hogy a bányászoktól kap majd ennivalót. Dolores éles szeme azonnal, bár csodálkozva, de felismerte Blandinát, és amikor az titokban viszonzta jelzését, azonnal felfogta, hogy a fiatalasszony akarata ellenére van ott. Mindketten azonnal elhatározták, hogy meg fogják menteni őt, és az egyszerű mód, ahogyan ezt végrehajtották, már ismeretes előttünk.

– Holnap éjjel – mondta Benavides, amikor végül nyugovóra tértek, – Dolores-szel együtt visszatérek a hegyekbe. A hó ellenére remélem, sikerül eljutnunk Buenos Airesbe. Ha nem, meg kell próbálnunk eljutni a tengerpartra, és hajóval valahogy elhagyni Chilét, de vissza fogok térni, már csak Laines miatt is, akinek le akarom róni személyes hálámat azért, mert miatta ilyen romantikusan alakult a sorsom.

Baldez pénzt kínált neki, és nagyon kérte, ha sikerül valahol külföldön otthonra találniuk, adjon hírt magáról, hogy egy kényelmes élethez pénzt küldhessen neki.

– Itteni létünkhöz és az utazáshoz van elegendő pénzem – válaszolta a száműzött férfi –, és különben sem akarom, hogy túl sok pénz legyen nálam. Kár lenne az unciákért, ha elkapnának. Ha ez a szerencsétlenség megtörténne, igyekezzenek szegény Doloresemnek, a világ leghűségesebb és legbátrabb asszonyának segítségére lenni.

A történet vége

Az öreg Tacailo háza a Kordillerák előhegyeinek közvetlen közelében volt, és nála már téliesen fagyoskodni lehetett, ha a hegyek felől érkező hideg szél süvítve utat talált a síkvidék felé, és a ház fugái és rései között fűtülve behatolt a ház belsejébe.

Tacailo nagy igyekezettel próbálta megoldani a lehetetlent, azaz egy kályhát, vagy valami hasonlót hozzon létre Chilében, de ez nehéz feladat volt. Szakembereket nem lehetett találni az országban, akik ilyesmihez értettek volna, vagy egyáltalán hallottak volna róla, hogy valahol építettek olyasmit, mint egy kályha, vagy kandalló.

Tacailo saját kezűleg épített egy kandallót, amit finoman kidíszített, és füstelvezetését egy olyan ember ügyességével konstruálta meg, aki korábban tűzzel dolgozott, fémeket olvasztott és pengéket edzett.

Nyár volt, amikor befejezte az építést, és alig tudta kivárni, a malter kiszáradását, hogy tüzet gyújthasson a kandallóban.

Végre! És hogyan égett a frissen vágott rózse, ami még zöld és nedves volt? Kitűnően! Élvezettel tüzelte el a fahulladékot, melyek a vidáman lobogó tűz közelében fellelhetőek voltak. A tűz veszélyesen pattogni kezdett, miközben a szolgák, akik jelen voltak az első kísérletnél, gyorsan kimenekültek a szobából, és odakint aggódó megjegyzéseket tettek gazdájuk elmeállapotáról.

Ő pedig eloltotta a tüzet, és már előre örült a télnek, és a hideg szeleknek. Amikor ezek végül megérkeztek, a huzat nem olyan volt, mint korábban, énekelve és fűtülve húzva át a házon, behatolva a fugákon és rosszul záró ablakokon és a még rosszabbul illeszkedő ajtón, hanem dühöngve zúdult be a kéményen át a szobába, szétszórva a paraszat minden sarokba. Miután nagy igyekezettel sikerült megakadályoznia a ház felgyulladását, és a következő napokban eredménytelenül megismételte a kísérletet, reménykedve abban, hogy az ottani viharos szelek megtanulnak rendesen viselkedni, mint Európában, Tacailo gondosan befalazta

a tudományosan megkonstruált kéményét, közben alig gondolt arra, hogy harminc évvel később más emberek, akik egy kicsit is bánni tudnak a tűzzel, ugyanúgy fognak járni, mint ő maga.

A fölül befalazott kéményt egyébként meghagyta. Amikor hűvösebb lett, az izzó parazsat tartalmazó serpenyőt betette a kandallóba, és hazájára gondolva nézegette azt, kandallótüzet képzelve maga elé éppúgy, mint az álmodozások, reménykedések, szerelem és erényesség régmúlt idejét.

Ma is ott ült, a parazsat nézegetve, és a régi dolgokra gondolt, amiből más már nem maradt, csak álmok, esetleg még az erény maradványai. De mihez is kezdhetne az erény maradványaival odakint az idegen emberek között, közel az erdőhöz, egy olyan országban, ahol rendesen még befűteni sem lehet?

Egy prémet csavart maga köré de ennek ellenére tovább fázott. Befűteni! Arra gondolt, hogy friss szenet kellene dobni a serpenyőre.

– De ostoba vénember, hiszen akkor meg fogsz fulladni! – mondta saját magának felnevetve, de olyan hangosan nevetett, hogy beleborzongott, és hirtelen úgy tűnt számára, mintha ezt a kétséges derűt megosztaná valakivel, jóllehet egyedül volt a szobában.

Kivitte a szenes serpenyőt az ajtó elé, és szenet szórt rá. Várnia kellett, míg ellobog a lángja, és már csak parázslik, hogy visszavihesse.

Miközben várakozva a sötétben üldögélt a kandalló előtt, amelyben most még parázs sem pislákol, megint visszagondolt gyermekkorára és fiatalkori éveire. Ma különösen. Vajon miért? Nem talált rá magyarázatot, de maga előtt látta a Claveau szőlővel beültetett dombjait, világosan látta anyját maga előtt állva, aki már hosszú ideje nem jutott eszébe. Már arra sem emlékezett, hogyan halt meg. Már régen elfelejtette anyja halálát, már csak szeretetére emlékezett, hogyan vitte őt karján a szőlőskertben, a legfinomabb bogyókat adva a szájába, aztán védelmező kendőt

feszített ki fölé, hogy nyugodtan alhasson, miközben ő a szőlőtőkékkel foglalatoskodott.

Az is eszébe jutott, hogyan mesélt neki először Istenről, amikor egy kicsit már nagyobb lett, és imádkozni tanította, és ő hogyan mondta utána gyermetegen az egyszerű, szerény szavakat, azt sem tudva, tulajdonképpen miről van szó. Később, amikor már megértette, és folyamatosan el tudta mondani az imáját, az anyja egyszer megkérdezte: – Kiért imádkoztál most Etienne? – amire ezt válaszolta: – Érted, mama! – Anyja szeméből erre könnyek csordultak ki, és megcsókolta őt, ahogyan csak egy anya tudja megcsókolni a gyermekét, szeretetének ártatlan és igazi bizonyítéaként.

Annak idején ezt még nem fogta fel, hiszen a gyerekek nem szokták elsírni magukat örömeikben, és szinte megrémült, amikor anyja megnedvesítette őt könnyeivel.

De most!

Elhatározta, hogy holnap megint rendesen imádkozni fog, de akaratlanul rögtön belekezdett. Miért is várna holnapig? Ki tudja, mi minden jöhet közbe addig! És amint ott üldögélt sötét szobájában, és belekezdett abba az imába, amit sok-sok évvel korábban anyja tanított neki, könnyezni kezdett.

– Fúj öreg Tacailo, ki fog egyszerre imádkozni és bögni magányosan egy sötét szobában – gondolta. – Ez két olyan dolog, amit mások előtt szokott tenni az ember, ájtatosan és büntudattól megtörve.

Ennek ellenére mégis ezt tette. Fájt egyetlen szeme, mellyel még látott. Valószínűleg ellágyult hangulatban lehetett, ilyesmi előfordul néha, de nem árt.

Csodálatosan jó hangulatban volt, miután befejezte. Felállt, és behozta a serpenyőt a parázssal. Fiatalkori emlékeitől azonban nem tudott szabadulni, és gyermekkorától a felnőtt élet felé tett első lépéseitől, és ifjúságának virágzó éveitől.

Első tanárára gondolt, akit annak idején nem nagyon kedvelt, de most már felismerte szeretetét és hűségét. Aztán eszébe jutott bevonulása Párizsba. Elmosolyodott csodálkozásán azon a reggelen, és most megint minden olyannak tűnt, mint annak idején, hatalmasnak, lenyűgözőnek. Visszaemlékezett az utcákra, melyeken később negyedóra alatt végigment, de akkor végtelennek hosszúnak tündek, és most megint olyannak látta azokat, mint akkor. Megcsodálta a csillogó ékszerüzleteket, és jóllehet később ő is gazdag lett, most mégis úgy tűnt, hogy annak idején a világ minden kincse ott volt felhalmozva azokban a kirakatokban. Vágyakozva gondolt vissza a villogó kardokra és szabályákra, melyeket azon a reggelen dobogó szívvel bámult meg.

De akkor feleszmélt, és kinevette saját magát. Amikor meglátta a pékek, hentesek és halkereskedők boltjait, felkiáltott: Ah! itt senki sem fog éhezni! Aztán elcsodálkozott a sok-sok királynőn, akik ugyanúgy járkáltak az utcán, mint ő maga, holott neki csak egyről beszéltek, aki időnként sok ló által vontatott aranyozott kocsiban suhan gyorsan tova.

Bánatos örömmel gondolt vissza ifjúkori törekvéseire. Derék művész, vagy mester akart lenni, erre irányult minden törekvése, és büszkeséggel gondolt rá, hogy ez bizonyos mértékben sikerült is neki. Egyszer elhatározta, hogy készít egy művészi tört vagy kardot, drágakő berakással. Most szinte elcsodálkozott rajta, hogy milyen hosszú ideig nem is gondolt rá.

Szabályos sorrendben merültek fel lelki szemei előtt ezek a képek.

És Louise!

Szomorúan horgasztotta le fejét az asszonyra gondolva, első és egyetlen szerelmére. Mennyire rajongott érte! Milyen végtelen, kimondhatatlan vágyakozással álmodozott róla, és amikor igenlő választ kapott, milyen végtelen boldogság ragadta magával! Aztán nehézségek között vergődő házasság következett, gyanúsítások, kétségek, és végül eljött a gondtalan, kispolgári élet, és egy meg lehetőszen jól menő üzlet.

Most végiggondolta mindezt, és végül szemrehányásokat tett magának, mennyire ridegen gondol vissza minderre. Hát nem volt mindig jóságos, szerető felesége? Hát anyján kívül nem ő volt tulajdonképpen ezen a világon az egyetlen személy, aki szerette őt? Hiszen apja rideg, kemény ember volt.

Igen, az asszony tényleg szerette, nyugodtan, de őszintén, talán hálából is, de ezt most nem akarta végiggondolni. Nem csalta meg soha, csak egyszer csapta be, amikor még alig ismerte. Később megbízható volt és hűséges.

– Ó, bárcsak élne még! Mennyire tudnám szeretni és tisztelni, de a messzi távolban, hideg földben nyugszik, de legalább a házában. Ó, drága Louisonom!

Felemelte a fejét, melyet eddig lehorgasztott a keblére, és vágyakozva kitérte karjait. Az asszony ott állt előtte! Holtsápadtan, ahogyan koporsójában feküdt, az ablaküvegen át rátekintett sötét, merev tekintettel, és fekete haja körülvette márványfehér arcát.

Döbbsen bámolt a jelenségre, de a borzongást elnyomta az emlékezés és a szeretet!

– Louison! – akarta őt szólítani, de Madeleine-t kiáltott, mert mintha ő tekintett volna rá egy pillanattal, de aztán eltűnt.

Biztos volt benne, hogy nem tévedett, és érezte, hogy égnek áll a haja, de odalépett az ablakhoz, és kinyitotta. Odakint sötét volt, de nem annyira, hogy a legközelebbi tárgyakat ne lehetett volna megkülönböztetni, de nem látott senkit.

– Hát persze – szólalt meg bánatosan –, hiszen mindketten meghaltak. – Egyikükről biztosan tudom, és a másik, hát bizonyosan ő sem él már, különben nem nézett volna be, mint egy kísértet.

Megpróbált saját magával tréfálkozni, de ennek ellenére még mindig velejéig borzongott. Gyertyáért kiáltott.

Öreg cselédasszony hozta be a gyertyát, mivel az összes többi szolga körülbelül százlépcsnyi távolságra egy másik házban la-

kott. Megparancsolta az öregasszonynak, csukja be az ablaktáblákat, és szívesen tartotta volna még bent magánál, de szégyenkezett saját maga előtt, hogy egy öregasszony vigyázzon rá.

– Ha Cerroviejo eljönne – gondolta –, talán jobb lenne, bár ki tudja. Megígérte, esténként gyakrabban meglátogat, és ha erre jár, talán az éjszaka ellenére mégiscsak betér. Nem fél ő az ördögtől sem.

Ebben a pillanatban odakintről valakinek a kiáltását lehetett hallani, aki engedélyt kért, hogy bejöhessen, és Tacailo utasította az öregasszonyt, hogy vezesse be azt, aki bebocsátást kér.

– Mintha hívtam volna, úgy jött meg Cerroviejo – gondolta vidáman.

Ámde nem Cerroviejo volt az érkező. Hallatlan ritkaság Chilében, egy gyalogszerrel utazó érkezett, és amint belépett, Tacailo felkiáltott, és majdnem ájultan esett össze, de aztán erővel mégis összeszedte magát, és szótlanul meredt az idegenre, aki hol rácsodálkozott, hol pedig közömbös tekintettel nézte.

– Legyen üdvözölve, szenyor – mondta végül Tacailo –, és foglaljon helyet – folytatta késlekedve. – Mondja, és bocsásson meg különös kérdésemért, nem maga nézett be az előbb az ablakon?

Az idegen az ablak felé nézett, és közömbös hangon válaszolt:

– Nem!

– Krisztus szerelmére, anyja becsületére, tényleg nem maga volt? – kérdezte határozottan Tacailo.

Egy pillanatra sajátosan megrándultak az idegen arcvonásai, és láthatóvá váltak fehér fogai. Mosolyogni szándékozott, vagy harapni? Ezt nem lehetett megállapítani, de a grimasz mindenesetre hamar megszűnt, és válaszolt:

– Krisztus szerelmére és anyám becsületére mondom, én nem néztem be azon az ablakon.

Tacailo bólintott a fejével, mivel az idegen megesküdt, így ő mégsem nézhetett be, tehát Louison és Madeleine állt előbb az ablak előtt. Aztán azon kezdett gondolkodni, hogy ők miért nem jöttek be a szobába, és milyen különös, hogy közvetlen ezt követően ez az idegen lépett be, aki annyira hasonlít rájuk, hogy előbb a feleségének, utána pedig a lányának hitte. Mégiscsak lehet valami összefüggés, gondolta, aztán egy gondolat ötlött fel benne, amitől megremegett. Hirtelen franciául szólította meg az idegent, és ugyanazon a nyelven kapott választ.

- Maga francia?
- Persze!
- Neve, és születési helye?

Az idegen két nevet említett, amit Tacailo még sohasem hallott, aztán elmondta, hogyan jutott olyan helyzetbe, hogy Tacailo vendégfogadó házában kénytelen menedéket keresni.

A patrióta kormány szolgálatában, és annak legnagyobb bizalmával megtisztelve egy fontos, halaszthatatlan küldetéssel Buenos-Airesbe szóló megbízást kapott. Többen említették neki, hogy ebben az évszakban nehezen lehet átjutni a hegyeken. Erre azt válaszolta, ami nehezen megy, az nem lehetetlen, és amikor azzal érveltek, hogy ez egy nyaktörő vállalkozás, válasza az volt, hogy számára édes halál lenne meghalni ennek a szép országnak fiatal szabadságáért.

A Santiagóban lévő magas rangú patrióták áldásával útnak indult, de az áldás nem olvasztotta meg a havat, ami korábban esett a szokásosnál, és mélyebb volt, mint ebben az évszakban lenni szokott. Az utat jól ismerte, de a hó tévútra vezette, és lovával együtt hirtelen egy szakadékba zuhant. A lónak eltört a lába, kénytelen volt megölni és hátrahagyni, neki azonban végtelen küzdelmek árán sikerült kimásznia a szakadékból. Aztán újabb megpróbáltatás következett, feljutni a magasba, ami azzal a veszéllyel járt, hogy belefullad a hóba.

Életét nem kockáztathatta merészen, mert mentenie kellett a rábízott táviratot, ezért visszafordult. A hideg és éhség azonban majdnem megölte, mielőtt Tacailo házához ért. Ez volt a patrióták futárának egyszerű története, aki bátran tette kockára életét a szabadság szolgálatában.

A fiatalember tényleg kiéhezett és fáradt volt, mert látható igyekezettel evett. Holtfáradtnak és betegnek látszott, de ennek ellenére arra kérte Tacailot, hogy adjon el neki egy lovat, mivel néhány órányi pihenés után még egyszer szerencsét akar próbálni. Vendéglátójának azonban feltétlenül a lelkére kötötte, senkinek se tegyen említést róla, hogy itt járt nála, mivel – állította – a diplomáciai küldeményeket szigorúan titokban kell tartani.

Miközben Tacailo titoktartást és lovat ígért, lódobogást lehetett hallani, és néhány pillanat múlva Cerroviejo lépett a szobába.

Az idegen tompán elkáromkodta magát, és mechanikus mozdulattal az ajtó felé fordult, de aztán meggondolta magát, mégis jobb, ha marad, és az evést folytatva látszólag nem törődött a belépővel, aki azonban meglátva őt igencsak elcsodálkozott, szinte megrémült.

- Maga itt, szenyor Nogaret, és Laines hol van?
- Ő utána kutatva rohangálok mindenfelé az országban, és úgy vélem, hogy nem tartja be adott szavát.
- Odaadta neki a követ?
- Természetesen, és azzal együtt hagyta el farmját, de attól tartok, hogy nem tette meg az ígért lépéseket.
- Blandina az ő intézkedése nélkül hazatért – válaszolta erre Cerroviejo szárazon –, én viszont, szenyor Nogaret, kezdem gyanúsnak tartani a történetet.
- Ezzel én is így vagyok – válaszolta amaz barátságos hangon, de Tacailo ekkor közbekiáltott:
- Ezt meg hogyan értsem? Nogaret lenne ez az ember, aki eddig Lainesnél tartózkodott, amint hallottam, és nála lenne a

drágakő, a fekete gyémánt? Ez lenne a kormány küldeménye, amit át kellene juttatnia a Kordillerákon?

– Diszkréció, uram! – szólt rá Nogaret, hiszen ő volt a menedéket kérő idegen. Diszkréció, minden eszközt fel kellett használnom, hogy elrejtsem küldetésem célját.

– Azt hiszem – kiáltott fel Tacailo...

De nem tudta befejezni, mert ebben a pillanatban hevesen betaszították az ajtót, és Laines rontott be a helyiségbe.

Közeledtét nem hallották, mert még a kapu előtt leszállt, és lovát az egyik szolgára bízta azzal, hogy vezesse be a gazdasági épületbe. Látszólag magán kívül volt, és amint megpillantotta Nogaretet, nekirontott, és haragosan kiáltozva tolvajnak, rablónak és hamisítónak nevezve őt.

Amaz pedig hidegvérrel elmosolyodva igyekezett észrevétlenül közelebb kerülni az ajtóhoz, Laines azonban útját állta, és felháborodott hangon a gyémántját követelte.

Vádaskodások következtek, melyeket nem kell megismétel-nünk, hiszen a tisztelt olvasó már régen tudja, mi történt a két úriember között. Laines saját magát sem kímélte vádaskodásai során, sőt, még Cerroviejot is könyörögve kérte, segítse hozzá aranyaihoz és gyémántjaihoz, melyeket vételárként adott át a nagy fekete gyémántért.

Cerroviejo megvetően vonogatta a vállát, Nogaret pedig utánzóva őt így szólt Laineshez:

– Mit akar, hiszen odaadtam magának a követ!

– Egy hamisítványt! – üvöltötte Laines dühöngve. Egy hamisítványt! Itt van! – És ezzel a követ, amit Nogarettől kapott, oda-hajította annak lába elé a földre.

– Amaz egy pillantást vetett az ajtó felé, ami egy kicsit meg volt nyílván. Tacailo néhány szolgája vált láthatóvá, akiket vagy a hangos, élénk vita csábított oda, vagy pedig a kíváncsiság, mivel

Laines felháborodva érkezett, és úgy viselkedett, mint aki megőrült.

– Úgy tűnt, Nogaret fontolgatja, mit tegyen, miközben Laines felváltva panaszkodott és vádaskodott. Azt kiáltozta, hogy Huidobro segítségével eredménytelenül kutatta végig a rabló után az országot, és végül, a hegyekben folytatta a kutatást, ahol a pásztorok vezették a menekülő nyomára.

A vita közben Cerroviejo felvette a Laines által földre hajított követ.

– Hallgasson, maga gazember – mondta Lainesnek. – Nyomorult, szánalmas gazember. Te viszont – folytatta Nogaret felé fordulva – Madeleine fia vagy! A valódi neved Louis! Senki más nem juthatott hozzá ehhez a másolathoz, csak te, ráadásul csak rád kell nézni, anyád arcvonásai is elárulnak!

– Abban a szerencsében van részem, hogy hasonlítok rá, amikor nagyon fáradt vagyok – válaszolta Louis rendkívüli pimaszsággal. – Már Chatard is mondta nekem ezt a bókot, amikor odaát Európában kicsit eleresztettem magam. Tényleg csak most ismert meg, papa?

– Add oda a követ ennek az embernek – mondta Cerroviejo erőt véve magán. Ez az ember egy gazember, de végül is megvásárolta tőled.

– Na ne már, papa – válaszolta Louis. – Tudja, én azt a követ az örökségemnek tekintem, amivel maga megrövidített engem, ahogyan anyám mondta. Amióta Chatard, a nevelőapám, aki már az övéi között van, és egy kicsit a maga közreműködésével is vált meg a földi világtól, életcélommá vált, hogy megszerezsem azt a fekete gyémántot. Az igazit, mert Chatard hagyatékában csak ezt a hamisítványt találtam, amit szenyor Laines, nem tagadom, jól megfizetett nekem. Angliába távoztam, ahol legnagyobb öröömömre Madeleine mamát soha többé nem láttam, azonban abban a zöld szigetországban komoly tanulmányokat folytattam. Olyan úriemberekkel jöttem össze, akikről sokat tanultam, nagyon sokat, és

tapasztalataimat olyan ügyesen alkalmaztam, hogy a rendőrség végül irigykedni kezdett rám.

– Többszörös intrikák áldozata lettem, és kétségtelenül az ausztráliai Botanik öbölbe deportáltak volna, ha nem sikerül időben meglépnem. Még mindig szorongatott helyzetemben egy nemes lélekre, egy ostoba hajóskapitányra bukkantam, aki elrejtett, és a hajóján jutottam el ide. Elárvultan álltam itt a világban, hiszen nem tudtam, hogy itt, nem messze a hegyeken túl drága családtagokra találnék, ezért búcsú helyett magamhoz vettem nemeslelkű emberbarátom, a kapitány kasszáját és néhány gyémántot, amit a derék ember vésztartalékként hurcolt magával, és olyan ostoba volt, hogy meg is mutatta nekem.

– Emiatt az apróság miatt nagy kalamajka támadt, és a legnagyobb rémületemre rájöttem, hogy ez az átkozott ország bizonyos körülmények között a legnagyobb hasonlóságot mutatja egy egérfogóhoz, amibe könnyedén be lehet sétálni, de igen nehéz, vagy egyáltalán nem lehetséges onnan kijutni.

– Mögöttünk a tenger, és mivel minden hajóra eljuttatják egy olyan ember körözését, akit szeretnének visszatartani az országban, így tengeri úton távozni lehetetlen. Nekem aztán végképp lehetetlen volt, mert nagy igyekezettel üldözött egy kapitány. Jobbra tőlünk az arakun indiánok földje terül el, sűrűn benépesítve kellemetlen személyiségekkel, akiknek még kellemetlenebb hosszú lándzsáik vannak, és országukba idegen nem léphet be büntetlenül. Balra tőlünk az Atakama sivatag terül el, egy elbűvölő vidék. Nappal megszűl a tojás, ha az ember néhány percre leteszi a napsugarak által felhevített földre, éjszakánként pedig jéggé fagy a réztartalmú víz, ami egyáltalán fellelhető ebben a sivatagban, ráadásul ez a víz mérgező, és aki át akar jutni a sivatagon, kénytelen elegendő vizet és élelmet magával cipelni, különben el van veszve.

– Minek ez a fecsegés, ember, aki egykor a gyermekem voltál, mostanra pedig pimasz tolvajjá züllöttél? – szólt közbe Cerroviejo. – Add vissza, amit elraboltál, és tűnj el!

– Rögvest, papa, rögvest – mondta Louis gúnyosan. – Úgy gondoltam, hogy egy ilyen jóféle fiacskájának az élettörténete szórakoztatni fogja. De mindjárt a végére érek. Mivel az említett három irányban nem lehet kijutni ebből a kedves Chiléből, meg kellett próbálnom utat találni a negyediken, a magas Kordillerákon át. Ebből az alkalomból bukkantam rá Lainesre, a legostobább gazemberre, akivel valaha találkoztam, aztán magára, papa, és az én kedves Heinrichemre, akit már kisgyerek korában sem voltam képes elviselni, de ami mindent jóvátett, végre megtaláltam a fekete gyémántot, életem célját.

– Legnagyobb örömömre az ön keblében nem szólalt meg a természet hangja, ahogyan a regényírók emlegetni szokták, így aztán először igyekeztem kifürkészni a biztonságos elmenekülés útját, majd megszerezni a gyémántot.

– Ezért törtem át magam első ízben a Kordillerákon, amiről szenyor Laines azt képzelte be magának, hogy az iránta érzett barátságból tettem. A többi az uraságok már elképzelhetik maguknak, és minden pompásan sikerült is volna, ha az ördög nem hinti azt a rengeteg havat a hegyekre.

– Adja vissza az aranyamat és a köveimet – kiáltott közbe Laines magán kívül –, vagy kezet emelek magára!

– Kérem, tegye, ha úgy gondolja – válaszolta Louis. – Ez volna talán a legokosabb, amit életében valaha is megtett. Most azonban – kiáltott fel hirtelen megváltozott hangon – félre az útból!

Előrántotta kését az ajtó felé lépve, mely előtt ott állt Laines, aki visszahőkölt, de Cerroviejo tett felé egy lépést.

– Add vissza neki, amit elloptál tőle – mondta színtelen hangon, kezét fenyegető mozdulattal Louis felé nyújtva.

Amaz kissé magasabbra emelte a kést markoló kezét, miközben rászólt:

– Vigyázzon magára, Altenberg úr, ez Chatard kése, mely egyszer már a torkának volt szegezve!

Mielőtt azonban Altenberg vagy más néven Cerroviejo egy mozdulatot tehetett, vagy megszólalhatott volna, Tacailo gyorsabb volt, mint amire koránál fogva számítani lehetett, és közéjük ugrott.

– Én Madeleine apja vagyok, a nagyapád, képes lennél gyilkos kezéden emelni?

Louis kíváncsian, de alig csodálkozva tekintett Tacailora.

– Minden elismerésem – szólalt meg végül. – Mintha színházban lennénk, és úgy tűnik, elérkeztünk az utolsó nagyjelenet-hez, melyben minden szereplő összefut. A mama elég gyakran nevetgélt, amikor magáról mesélt. Most azonban lépjen vissza öreg, maga felszarvazott férj és orgazda, különben...

Tacailo mellen ragadta, hogy visszatartsa, és mielőtt Cerroviejo közbeléphetett volna, hogy segítsen, öreg barátja hörgöve a karjaiba hanyatlott.

Louis kését markolatig a mellébe dőfte, és véres késével fenyegetően az ajtóban hallgatódzó szolgák felé hadonászva elrohant.

Laines ösztönösen utána eredt, talán azért, hogy pénzének elrablóját ne tévessze szem elől, de az is lehet, hogy Cerroviejótól tartott, és éppúgy eltűnt, mint Louis.

A szolgák, akik aligha értették a szobában zajló vita összefüggéseit, a véres végkifejleten annyira meglepődtek és megdöbben-tek, hogy közülük senki sem gondolt a gyilkos üldözésére, hanem valamennyien kiáltozva, jajgatva, átkozódva berohantak a szobába. Segítségükkel Cerroviejo öreg barátját a fekhelyére vitte, de mire lefektették, addigra szeme már megtört. Meghalt, és már semmivel sem lehetett segíteni rajta.

Cerroviejo megparancsolta néhány szolgának, pattanjanak lóra és vegyék üldözőbe a gyilkost, a többieket pedig elküldte, térjenek nyugovóra. Ő maga a halott mellett virrasztott.

Micsoda érzelmekkel!

Az ő lelki szemei előtt is lepergett a múlt, életének fontos eseményei képekben merültek fel előtte, és éppúgy, mint az előtte fekvő halott tette néhány órával korábban, ő is vágyakozva nyújtotta ki karját a futólag látomásként megjelenő képek felé, melyek boldoggá tették ifjúságát és felnőtt korát: Brazília tüzes lánya és a szelíd, hűséges német felesége követték egymást.

Aztán Madeleine képe bukkant fel előtte, és küzdenie kellett magával, hiszen az a Madeleine, aki először felbukkant előtte, Rózsika néni védence, teljesen más volt, mint aki Chatarddal azon az éjszakán... Az akkor történetekre már gondolni sem akart.

Ámde mégis. Semmi kétség, már korábban is alávaló személy lehetett.

És ez a nő Tacailo lánya volt.

Ó, istenem! – sóhajtott fel. Ó, istenem, miért zúdult a fejemre ez a sok szerencsétlenség, ez a sok gyalázat!

Aztán Louisra gondolt.

Vannak nektek gyerekeitek? Apák vagytok? Támogattátok a gyenge, gyámoltalan teremtest erős férfikezeitekkel, tápláltok kezetek munkájának eredményével, apaként reménykedtetek abban, hogy jobb, megértőbb, derekabb ember válik belőle, mint amilyenek ti magatok vagytok?

És ti, anyák, visszaemlékeztek azokra az időkre, amikor szeretetek zálogát viseltétek szívetek alatt? Arra az időre, amikor magatokhoz öleltétek, és arra, amikor kisgyermeketek lallalázó hangon először ejtette ki: Mama?

Aztán gondolatok arra, ti szülők, hogy ez a gyermek meglopott benneteket, és hosszú évek múltán fellép ellenetek, tolvajként, gyilkosként, alávaló gazemberként, mint ez a Louis!

„Vigyázzon magára, Altenberg úr, ez Chatard kése, mely egyszer már a torkának volt szegezve!”

Hosszú ideig mozdulatlanul maradván arcát kezeibe temetve. Aztán felegyenesedett, és tekintete Tacailo megmerevedett arcvo-

násaira esett. Keserűen elmosolyodott, és ökölbe szorított kezét az ég felé emelte.

De miért az ég felé? – mormota végül morcosan maga elé. – Hiszen mindenütt jelen vagy, irgalmas Isten! Aztán szitkozódni kezdett, amit itt nem óhajtunk megismételni.

És lám, a keserűség által diktált, szitkozódva kiejtett szavai után mégis a szent igazság következett. Isten, a jóságos, kegyes volt hozzá. A vigasz angyalát küldte a szobába, ahol röviddel korábban a szörnyűség történt, és az angyal ekként szólt a megtört, kétségbeesett emberhez:

– Te semmiről sem tehetsz azzal kapcsolatban, ami történt. Erődhez képest megtetted kötelességedet, és most miért vagy kétségbeesve? Hát nem maradt meg neked egy hűséges gyermeked, Enrique? Már régen sejthetted, ami ma bizonyossággá vált. Verd hát ki fejedből a lelkiismeret-furdalást! Ami megtörtént, azon már nem lehet változtatni, de légy határozott, és férfiként küzdj azokért, akik hűek hozzád és szeretnek.

Elhatározta, hogy ezen gondolatok szellemében fog cselekedni, amit Isten üzent neki, akit szidalmazott, és amikor végre kireggedett, ellovagolt Baldezhez.

A Louis üldözésére indult, és közben visszatért szolgák már előbb beszámoltak róla, hogy sem annak, sem Lainesnek nem bukkantak nyomára.

Utóbbi közömbös volt számára. Laines már alig létezett számára a világon. Az előbbiről szóló hírnek viszont szinte akarata ellenére örült. Megmaradt viszont a kellemetlen feladat, hogy közölje övéivel a történeteket.

Szinte bántotta büszkeségét, hogy Baldez elé lépjen és elmondja neki: a fiam, vejed testvére egy csirkefogó tolvaj, barátunk, nagypapja gyilkosa!

Blandina előtt is szégyellte magát, és ami végül Enrique fiát illeti, talán az volt a legnehezebb számára, hogy lerántsa a leplet fivére gonoszságáról. Tudta, hogy a gyalázat mennyire nyomasztó

és kínos a vérrokon számára. Azonban minden jobban ment, mint gondoltra, és amitől tartott.

Az egyébként félénk és békeszerető Baldez könnyen vette a dolgot.

– Mit tehetünk mi minderről? – mondta, és Cerroviejo megköszönte neki ezt a többszámot. – Mit tehetünk mi arról, hogy az a gonosz asszony magával vitte azt a szegény ördögöt? Ifjúsága meg lett mérgezve, és annak nem lehetett jó vége. Enrique, a fivére pedig, a legderekabb fickó a nap alatt, bőségesen kárpótol bennünket Louis minden gonoszságáért, aki csak a neve szerint tartozik mihozzánk. Csak el ne kapják! Talán végül mégiscsak meg fog javulni.

Blandina sajnálta az öreg Tacailot, de mégis az volt a legnagyobb gondja, hogy Enrique túlzottan szívére fogja venni a történeteket, aki azonban az apját vigasztalta. Tudta, hogy az apai szív sohasem felejt, és egy gyermek fizikai vagy morális halála örök fájdalmas seb marad.

Cerroviejo ezt érezte leginkább, de nagy vigasz volt számára övéinek megértő viselkedése.

Chile déli részének erdői, nem messze Baldiviától elbűvölők. Ott virít az alerse, a tölgy, a chilei őserdő hatalmas vörös tölgye. Liánok futják be a hatalmas törzseket, akár háromszáz láb, vagy annál nagyobb hosszúságot is elérve, és felfelé futva a törzseken az ágakat elbűvölő virágfüzékkel díszítik, és aztán Isten tudja, mi módon, átjutva a légen elérik egy másik fa csúcsát, és innen megint lefelé kanyarogva a földre érnek, ahol a játék kezdődik előlről. Hatalmas korhadt törzsek hevernek szanaszét a földön, és mesébe illő lények kerülnek elő, ha az ember lefejtí kergüket, esetleg bogarakra vadászva.

A 4-5 coll méretű madárpók szétterpesztett lábakkal dühödten ront elő, de ártalmatlanabb, mint amilyennek látszik, nála még a skorpió is veszélyesebb. Csillogó bogarak másznak felfelé a ha-

talmas fák kérgén, és imitt-amott tarka pillangók nyújtanak társaságot, a fák sebeiből szivárgó nedvet szívogatva. Azonban az erdőknek ezek a lakói mindennek ellenére a magányosság benyomását keltik, mivel arrafelé csekély az állatvilág, szinte szegényesnek mondható más azonos szélességi fokon lévő erdőkéhez képest.

Jóllehet talán némán figyelve üldögél egy papagáj valamely fa koronájában, de közeledtedre borzalmas rikácsolással menekül. Imitt-amott egy-egy aprócska madár ugrál a mohás talajon, hogy hamarosan eltűnjön a hatalmas törzsek mögött.

Ennek ellenére ez a fauna nem rivalizál a pompás erdők flórájával, és a rájuk fordított figyelmet sem terelik el az állatvilág képviselői.

Hirtelen kilépve az erdő néma, sivár csendjéből, napfény és ezernyi virág veszi körül a vándort. Alacsonyabb erdei régió következik, tíz-tizenöt láb magas törzsek, és szinte valamennyi elbűvölő virágokkal teli. A virágok legnagyobb részét fuksziáknak tűnnek, de háromszor, négyszer nagyobbak, mint a kertjeinkben neveltek.

A kedves és díszes fák között hirtelen egy faóriás lombtalan váza mered csupasz karjaival a kábító illatú, levegőbe. Részben kifakulva a naptól, néhol elszenesedve tűz nyomait mutatja. Ezen a környéken korábban magas törzsű fák őserdeje volt, mely leégett, és annak hamujával dúsított földből nőtt ki az illatos virágvilág.

Talán egy órányi járásra ebben a virágos erdőben sziklafal mered az ég felé. Tovább haladva ismét elszenesedett fatörzsek tanúskodnak egy korábbi, hatalmas erdőtűzről. Felkapaszkodva a magaslatra és fentről letekintve végtelen erdőség terül el a szemlélő alatt, mintha csak moha borítaná el az egész tájat. Ez talán már az araukán indiánok földjének része, hiszen odalent az erdőből vékonyka füstcsík emelkedik a magasba, oda pedig chilei ember aligha téved be. A tűz akár egy vándorló indiáné is lehet,

talán egy magányos kunyhóból tör az ég felé, vagy egy kis indián településből, amit elrejtene a hatalmas fák.

A lenti erdőségben kanyarog a Kordillerák hatalmas folyója, mely odafent a magas havas csúcsokon születik a gleccserek jegéből. Errefelé nem kényszerítik alacsonyrendű, szolgai munkára, mint az ország északi részén. Büszkén, hatalmasan és szabadon áramlik az erdőségen át, és hullámain a napsugarak fürdenek. Az égi fény aranyló sugarai alámerülnek a hegyek gyermekének ezüst hullámaiban.

De miért ez az áradozás, és ezek a természeti képek?

Egy menekülő, aljas merénylő igyekezett továbbjutni a pompás erdőségben, Istent káromolva és kételkedve benne.

Agyongyötörve, de sikerült eljutnia a Corral öblbe, Baldivia kikötőjébe.

A vendéglősné, egy sovány öregasszony kócos, fekete, de már öszülő hajjal, öltözete fehér ing és kétséges színű szoknya, mosolyogva és elégedett ábrázattal magányosan üldögélt, és vendégre várva nézegetett ki az ablakon.

Az ajtót hirtelen feltépve egy férfi rontott be, lerogyott egy székre, és zihálva ennivalót és bort rendelt. Sovány volt, arca beesett, feketére leégve a naptól. Haja elvadult fürtökben lógott fejéről, ruházata koszos és szakadozott, tekintete bizonytalan és zavaros volt.

- Mit enne, szenyor? – kérdezte az asszony.
- Az ördögbe! Teljesen mindegy, csak valami ehető legyen.
- Hús az nincs.
- Akkor legyen valami más, de gyorsan.
- Sajnos a gyerekeim megették az összes kenyeret.

Louis szikrázó szemekkel nézett az asszonyra, de mérsékelte magát, és egy unciát dobott elé az asztalra.

– Hát akkor hozzon, amije van! Itt egy arany.

Az öregasszony éppoly gyorsan felkapta az aranyat, mint ahogyan a vendég odadobta elé, és szintén elég hamar egy vörösborral töltött agyagkorsót tett elé, miután előzőleg kezével leszedte a legyek nagyobbik részét, melyek a bor felszínén lelték édes halálukat. Aztán elégett egy tál földiepret, és a zsebéből előhalászott egy darabka, tojásnyi méretű kenyeret, és odatette a gyümölcs mellé.

– Ez minden – mondta. – Volt nyolc nagy kenyerem is, de a gyerekek egy félórával ezelőtt mind megették.

Louis a bor felszínén lebegő legyek ellenére nagyot húzott a korsóból, aztán mohó étvággyal befalta a földiepret.

– A gyerekei nagyevők lehetnek – mondta, valamelyest felüdülve –, ha képesek voltak gyorsan elnyelni nyolc kenyeret.

– Derék fickók valamennyien – válaszolta az öregasszony.

– És most hol vannak?

Az öreg oly módon mosolyodott el, ami harminc évvel korábban kétségtelenül csintalannak számított volna, de aztán rendkívüli liberalitással válaszolt:

– Csinos szajhákhoz mentek, de bármely pillanatban visszajérhetnek, mert még le akarják inni magukat, mielőtt hazatérnek.

Louis összeráncolta homlokát, mert valami hihetetlennek tűnt számára:

– Hol van a gyerekei háza?

– Amott – válaszolta az asszony, a kikötőben lévő egyik hajóra mutatva. – Tudnia kell, hogy minden tengerész a fiamnak számít, és valamennyien mamának szólítanak engem.

Louis az ablakhoz lépett, és arca hamuszürkévé vált.

A hajó az Editha volt, és kapitánya az az ember, akit meglopott.

Anélkül, hogy minden tengerész anyját egy szóra is méltatta volna, gyorsan elhagyta a házat.

Bebolyongta Chilét, és Valparaisot megkerülve dél felé tartott, és nem messze az araukán tengerparttól egy halászra bukkant, aki elmondta, hogy egy Európába készülő hajót látott el halakkal. A hajó Corral kikötőjében fog kikötni. Ellátmányt hozott fedélzetén a királpártiak számára, és mivel Louis a patrióták által üldözöttnek adta ki magát, a halász viszonylag magas díj ellenében az araukán partot megkerülve elvitte a baldiviai parthoz.

A halászt semmi pénzért sem lehetett rávenni, hogy befusson a kikötőbe, mivel a halászat mellett kétségtelenül más üzelmeket is folytatott, és tartott az akkor még királpártiak kezén lévő Corral vámosaitól.

Kezdeti fáradozások után végül Louis eljutott Corralba, és ami ott történt vele, azt már tudjuk.

Most az erdőn át menekült. Félelemmel teli igyekezettel futott a mohás talajon, és a szent csendet csak egy-egy káromkodás zavarta meg, amikor üldözői hallózó kiáltásait hallotta, mert a derék mama mesélt gyerekeinek a különös idegenről, annak aggó-dó tekintetéről és hirtelen távozásáról. Ők pedig az öregasszony elmondása alapján azonnal felismerték a gazfickót, aki meglopta kapitányukat.

Egy pillantást sem vetve a virágoktól pompázó cserjésre, átrontott közöttük, aztán elkezdett hevesen felfelé kaptatni a meredek hegyoldalon. Üldözői ekkor már látták őt, de tudta, hogy nincs náluk fegyver, és bármennyire is ügyes mászók a matrózok, rendszerint annyira rossz futók.

Most már kevésbé törődött kiáltozásaikkal, és miután felért, szapora léptekkel futott befelé az erdőbe, és amikor már kezdett esteledni, olyan helyre ért, ahonnan az erdő felett messzire el lehetett látni.

Üldözői hangja már régen elhalt mögötte, de ő maga is halálosan kimerült volt. Alig vetett egy pillantást az esti napsugarakkal

bearanyozott végtelen erdőfelületre. Zilálva, holtfáradtan lero-
gyott a földre, és hamarosan elaludt.

Már hajnali szürkület volt, amikor felébredt, és bőrig át volt
nedvesedve, hiszen Chile déli részén gyakran esik az eső, és ekkor
is ez történt. Az ég borús volt, újabb esővel fenyegetett, de ez nem
nagyon zavarta őt. Azt fontolgatta, hogy a fedélzetre visszaért
matrózok kétségtelenül lármát csaptak, és ma valószínűleg va-
dászni fognak rá.

Talán már a kis kellemetlenségnek is híre kelt, amit nagyapja
ellen követett el.

El innen!

Vissza akart térni a partra, hogy irányt váltson. Ott fogják ke-
resni a legkevésbé, és talán sikerül ismét találnia egy halászt, aki
tovább viszi. De hová? Ez pillanatnyilag teljesen közömbös volt
számára, csak Baldiviából tűnjön el végre.

A csirkefogók és rablók rátermettségével hamarosan áttekin-
tette környezetét, és ennek alapján kezdte meg visszavonulását. A
Baldivia folyónál abban a szerencsében volt része, hogy talált egy
kis tutajt, amivel átjutott a jobb partra. A járművet hagyta, hogy
elsodorja a víz, ő maga pedig elrejtőzött a bozótban, hogy kicsit
kipihenje magát.

Hallgatózni kezdett. Emberi hangok! Evezőcsapások! Most,
amikor pihent, rátört az éhség, és boldog volt, hogy emberi han-
gokat hall. Az emberek kétségtelenül Baldivia felé tartottak, és
arra gondolt, hogy élelmet vásárolhatna tőlük.

Enni! Enni! Már alig volt más gondolata. Még néhány órával
ezelőtt is gondosan menekült minden emberi lény elől, most pedig
sóváran hallgatózott az egyre közeledő hangok felé. Legalább
kenyerük biztosan van! A gondolat egyre éhesebbé, egyre mo-
hóbbá tette.

A csónak odaért, és az éhségtől elkínzott Louis borzalmasat
káromkodott, és kétségbeesve beletúrt felborzolt hajába, ugyanis
az Editha kapitánya ült a csónakban, amit négy markos matróza

evezett felfelé. A kapitány egy keresztbe tett deszkáról éppen reggelizett.

Ízletes ennivalók: Kenyér, sajt, és hús!

Szinte érezte a pompás ételek illatát, ami látszólag nagyon ízlett a reggelizőnek. Ő pedig derékszíjában rejtegette ennek az embernek az aranyait és gyémántjait, beleiben pedig tombolt az éhség! Ráadásul az is világos volt előtte, hová tart a jóízűen eszegető ember: Baldiviába, a városba, hogy körözését kezdeményezze a hatóságnál, az ő körözését, aki itt hever éhségtől elgyötörtén, holtfáradtan és kimerülten.

Ennek ellenére el innen! És újból menekülni kezdett.

A hullámverés dübörögve tört meg a szinte meredeken a magasba emelkedő sziklafalon, és egy tengeri madár egyhangú rikoltása egészen a sziklafalban lévő résig hatolt, ahol egy kétségbeesett ember hevert, egy ember, aki hercegi vagyont hurcolt magával, sőt, talán még annál is többet, és most az éhhalál lebegett szemei előtt.

Huszonnégy óra telt el azóta, amikor barátját, a kapitányt a csónak fedélzetén élvezettel lakmározni látta, és az eltelt órák alatt egyetlen falathoz sem jutott.

Másodszor fordult elő, hogy a fekete gyémántnak, ennek a felbecsülhetetlen értékű ékszernek a tulajdonosa elepedt az éhségtől, de Louis ezt nem tudta, különben is, aligha érdekelte volna, hiszen most csak egyetlen gondolata volt: Enni! Agya izzott, pulzusa lázasan vert.

Este kúszott be a barlangba, ahol mostanáig hevert, és éjszakai álmai nem tartoztak a legkellemesebbek közé. Régi és új ismerősök léptek oda hozzá, jó barátok, akiket meglopott, becsapott, és meggyilkolt, és úgy tűnt, ezek megbocsátanak neki, mert étellel kínálták, amit mohón befalt, de képtelen volt jóllakni ezektől az ételektől, hanem csak tovább fokozták éhségét, ennivaló utáni vágyakozását.

Miután néhány óra már eltelt napfelkelte óta, különösebb cél nélkül a keskeny barlang bejáratához vonszolta magát. Azt állítják, hogy a ragadozó vadállatok haláluk közeledtét érezvén ugyanezt teszik. Lehet, hogy őt is hasonló ösztön vezérelte.

Kibámult a tengerre, és a rengeteg halra gondolt, melyek a vízben tolonganak, aztán mohó vágyakozással a hullámok felett lebegő madarakat nézte. Mennyire étvágygerjesztőnek tűnt számára, egy halat vagy egy kicsit kátrány ízű sirályt csak úgy nyersen elfogyasztani! Aki volt már hasonló helyzetben, vagy kínzó éhség gyötört, meg fogja bocsátani Louis pillanatnyi rossz ízlését.

Aztán irigyelni kezdte ezeket az állatokat, hiszen valamennyien derekasan eszegettek.

A vízben egyik hal megeszi a másikat, ezt tudta. Az egyik sirály is éppen kikapott a vízből egy pikkelyes tengerlakót, és egy sziklacsúcsra telepedve kedélyesen elfogyasztotta. Ekkor hirtelen lecsapott egy keselyű, mint a villám, elkapta a sirályt, és zsákmányával elrepült egy másik sziklacsúcsra, hogy ott megegye.

Minden lény csillapította éhségét, csak neki, a legfejlettebb teremtménynek volt kilátása arra, hogy néhány órán belül éhen haljon.

Bár a halak megették haltársaikat, a madarak madártársaikat, de mit számít mindez! A lényeg az, hogy mégiscsak jóllaktak. Szívesen megette volna ő is valamely embertársát, csak lett volna egy a közelben, akit el lehetett volna fogyasztani.

– Állj, te kutya, te bűdös kém! – kiáltotta hirtelen egy hang felette. Ne mozdulj, vagy golyót röpítek a fejedbe!

Ő azonban mégiscsak megmozdult, és fejét arrafelé fordította, amerről a hang érkezett.

Felette egy keskeny sziklaszirten egy félig férfiruhába öltözött asszony állt. Támadásra emelt puskájával rendkívül nyugodtan jobb szemére célzott. A célba vett áldozat bal szemét becsukva ezt határozottan látta.

Talán sohasem volt valaki ilyen kellemetlen helyzetben, aki olyan élénken megörült volna ennek, mint Louis ebben a pillanatban.

A „kém” szó is kellemes hatással volt rá. A jóasszony, aki kiválóan értett a célzáshoz, kétségtelenül egy rabló szenyorita lehetett, tehát valamiféle kolléganő. Louis úgy érezte, hogy meg van mentve.

- Meg ne merj mozdulni, te kutya! – kiáltott le rá az asszony.
- Adj valamit enni! – válaszolta Louis.
- Hol vannak a barátaid? Vigyázz, mert ujjam a ravaszon van!
- Kérem – szólt vissza Louis –, sohasem foglalkoztam barátokkal. Jelenleg a legkevésbé, de most éppen majd éhen halok. Adj egy kis kenyeret!

Az asszony óvatosan körülnézett a sziklákon, vetett egy pillantást a bozót felé, aztán egy vadász gyakorlott mozdulatával lövésre készen bal kezébe vette a puskáját, jobbjaival kivett egy darabka kenyeret a tarisnyájából és szótlanul ledobta neki, ő pedig mohón befalta, de közben az asszony amennyire lehetett előre lépett, és zajosan ismét célba vette.

Hallani lehetett a száraz, kemény kukoricakenyér ropogását, amint a fogak örölték, de ellenségének fenyegető mozdulata a legkevésbé sem zavarta.

A rabló-szenyorita ekkor a fegyver kakasát nyugalmi helyzetbe állította, a puskát a hátára kapta, és nevetve felkiáltott a sziklába gyökeret eresztett bozót felé:

- Gyere le, Benavides! Ez csak egy szegény, félig éhen halt ördög, látom rajta, ahogyan mohón rágja a kenyeret, miközben rámered a puskacső.

Néhány nappal később egy halászbárka vitorlázott a chilei part mentén északnak, az arrafelé mindig fújdogáló déli szélben. A

bárkában a tulajdonos, a génuai Pachiche, két evezős, Benavides, Dolores és Louis tartózkodtak.

Benavides megtudta, hogy Louis egy szegény fickó, aki korábban a patriótákkal tartott, és ezért a királypártiak kitartóan üldözik. Most igyekszik az országot elhagyni, mert a patrióták vircsaftja kezd nem tetszeni neki, és mivel néhány reált megspórolt magának, így reméli, hogy dolgos, becsületes munkával és szorgalommal másfelé majd meg tudja keresni mindennapi kenyerét.

Cserébe Benavides megközelítőleg a valóságot mondta el Louisnak. Chile északi részéről az araukánokhoz menekült, de mivel reménysége, hogy azok jóindulattal befogadják, meghíúsult. Elhagyta országukat, és Baldiviába ment, mivel teljesen mindegy volt neki, hogy a királypártiak, vagy a patrióták vadásznak rá.

Ő is sokat nélkülözött hűséges Doloresével együtt, de annyira azért mégsem, mint Louis, mivel imitt-amott barátokra talált, és az országot is jobban ismeri, mint amaz. Ők ketten már néhány napja a barlang közelében tartózkodtak, és röviddel azelőtt, hogy Louisra bukkantak, Benavides szerződést kötött a hajós Pachichevel, hogy vigye el őket Peruba. Az utazás bár veszélyesnek tűnt, de semmi esetre sem lehetetlennek, mivel a bárka tulajdonosa pontosan ismerte a partvidéket, és kétségtelenül éppúgy, mint az a másik halász, aki korábban felvette Louist, gyakran más üzletekkel is foglalkozott. A díj, amit Benavides a génuainak ígért, meglehetősen magas volt, de mivel amaz tudta, hogy Benavidest mindenütt üldözik, utóbbi kénytelen volt alkalmazkodni, és most Louis is felajánlotta néhány garását, és csatlakozott a társasághoz, külsőleg hidegvérűen, belsőleg azonban ujjongva szerencséjén.

Közben megkérdezte Benavidest, hogy Peruban, mely teljes mértékben a királypártiak kezén volt, nem tart-e attól, hogy ott is üldözni fogják.

Benavides a vállát vonogatta.

– Meglehet – válaszolta. – Ott azonban mindenestre könnyebb kitérni az üldözők elől, mint itt Chilében, különben a ki-

rálpártiakkal még mindig jobban kijövök, mint a patriótákkal, és ha egy jó rejtékhelyről előbbiekkal egyezkedek, biztos lehetek benne, hogy betartják, amit megígérnek.

– Reméljük – mondta Louis, kezét nyújtva Benavidesnek, és magában ismét örülni kezdett, amikor megfontolta, milyen jól befogadják majd őt az új országban, ahová megérkeznek, ha a hatóságoknak feljelenti Benavides rejtékhelyét.

Benavides és Dolores, valamint a derék Louis békésen heverésztett egy kis tető alatt, mely éppen elegendő volt arra, hogy védje őket, a könnyű hullámok felfreccsenő vízcseppei ellen. A házaspár csendben pihent, nyugalomról és szabadságról ábrándozva.

Louis is csendesen elnyújtózott, kevésbé jó lelkiismerete által, mint inkább az elfogyasztott vacsora jótékony hatása következtében. Ami pedig az álmait illeti, megelégedetten ábrándozott a kincseiről, hiszen végül mégiscsak sikerült megszereznie a fekete gyémántot, valamit arról, hogy milyen pompásan élhet majd Laines barátja pénzéből és ékszereiből. Az ostoba emberekre, akiket kirabolt vagy meggyilkolt, valamint akik nem sokkal ezelőtt szegényes ételüket megosztották vele a barlangnál, nem is gondolt.

Ilyen kellemetlen emlékek Louist sohasem kínozták, ha éppen jól érezte magát.

Amikor azonban egy pillanatra felébredt, elcsodálkozott Pachiehe patrónus szomjúságán, aki a vizes hordóból sűrű egymás után meregetett poharával. Végül úgy tűnt neki, mintha Pachiehe minden alkalommal a megtöltött pohár tartalmát a tengerbe öntené ahelyett, hogy meginná, de aztán úgy okoskodott, hogy ennek semmi értelme, és megint elaludt.

Amikor az éjszaka nagy része már eltelt, felébredt. Észrevette Valparaíso világítótornyának jelzőfényét és felegyenesedett. Már Benavides is ébren volt. Mindketten beszélgetni kezdtek a patrónussal, aki gúnyosan legyintve a város felé a nyílt tengernek tartott. Amikor a nap a hegyek fölé emelkedett, a szárazföld felé vette az irányt.

– Hová? – kérdezte Benavides.

– Kenyeret venni odafent az egyik ismerősömnél – válaszolta a patrónus.

– Ó! – kiáltott fel Benavides. – Már el is fogyott az összes készletünk?

A kapitány nevetve válaszolt:

– Olyan embereknél, akik annyira ki vannak éhezve, mint maguk, ez nem is csoda. Közben a majdnem üres vizes hordót is megrázta.

Louis a patrónus különös éjszakai szomjúságára gondolt, ámde beszélni ezüst, hallgatni arany. Így aztán hallgatott, de lehet, hogy ezúttal nem kellett volna.

Benavides is hallgatott. A patrónus nemsokára befutott az egyik rejtett, kis öbölbe, amilyenek Valparaísotól északra néhol előfordulnak az egyébként általában meredek partfalban. Ott kiszállt a partra, egyik emberével magával vitette az üres vizes hordót, és miközben vállára akasztotta a kenyeres tarisznyát, megígérte, hogy kb. két órán belül visszatér. Odafent a parti hegyeken jó barátai vannak, akik minden szükségessel ellátják őt.

Eltelt néhány óra anélkül, hogy a patrónus visszatért volna, és Benavides egyre borúsabbá vált. Meghatározhatatlan bizalmatlanság merült fel benne, és megkérdezte a hátrahagyott egyik evezőst, hogy vajon miért tart ilyen sokáig a patrónus visszatérése. Az ember azonban felnevetett:

– Mire ideérünk, mindig elfogy a vizünk – válaszolta. A patrónusnak van egy kincse odafent Sant Antonioban. Aztán tett egy tisztességtelen mozdulatot az elmondottak illusztrálásaként, és ismét becsukta szemeit, mert Benavides álmából ébresztette fel.

Louisnak nagy kő esett le a szívéről. Elhatározta, hogy ugratni fogja a patrónust, és megmondja neki, kifigyelte, ahogyan a tengerbe meregette a vizet, hogy a szeretőjéhez mehessen. Néhány perccel később azonban rémülten összerezzen. Olyan hangot

hallott a szikla mögül, ami ismerősnek tűnt számára. Hevesen megfordult. Bajonettek villantak, és a sziklák közül katonák rohantak elő. Mire felugrott, az elsők már a csónakban voltak, miközben a hátramaradottak széthúzódva a bárkában lévőkre céloztak.

Benavides mogorván állt, karba öltött kezekkel. Belátta, hogy menekülésre semmi lehetőség sincs. Dolores mellette várakozott, hogy férje mit fog tenni. Készen állt arra, hogy vele együtt megadja magát, vagy együtt fognak meghalni.

És Louis? A támadás valószínűleg Benavides ellen irányult, azonban kétségtelenül őt is letartóztatnák, gondolta. Tolvajként azonosítanák, aki meglopta az Editha kapitányát, és kétségtelenül elkoboznák pénzét és kincseit. Ismerte a rendőrséget, és úgy vélte, hogy bizonyos vonatkozásban egyformák az egész világon. Még, hogy még egyszer kiengedje kezéből a fekete gyémántot? Soha! Már a bárka faránál állt.

A csónaktól körülbelül nyolcvanlépésnyire egy sziklakiugrás volt. Ha sikerül elérnie, a menekülés lehetséges. Előre!

Az egyik katona, aki talán kitalálhatta szándékát, rákiáltott: – állj! – és célba vette.

Előre! Beugrott a tengerbe. A fekete gyémánt parancsolta neki, hogy ugorjon, Laines aranya pedig lerántotta a mélybe. Megfelekezett róla, hogy ledobja magáról? Talán már megszokta a terhet, és ezért kevésbé érezte. Vagy képtelen volt megválni gazdagságától? Ki tudja! Körülbelül tízlépésnyire a csónaktól elsüllyedt. Rövid időre megint felbukkant, aztán végérvényesen alámerült, hogy soha többé ne kerüljön elő.

Befejezte földi pályafutását, és a fekete gyémánt a bűnöző keblén a tenger mélyére süllyedt, miközben Benavidest és Dolorest megkötözték, és később elszállították Santiagóba.

Cerroviejo és övéi hallottak Benavides és Dolores foglyul ejtéséről, és bár eredménytelenül, de mindent megtettek kettejük

megmentéséért. Azt is megtudták, hogy Benavidesnek volt egy útitársa, aki menekülés közben szerencsétlenül járt, és sejtésük, hogy a tengerbe fulladt ember Louis lehetett, a nemsokára érkező hírek alapján bizonyossággá vált. Amikor a hír érkezett, Cerroviejo némán otthagyta a társaságot, és egy napra bezárkózott. Elképzelhetjük, mi játszódott le benne.

Aztán nyugodtan, szinte derűsen felkereste övéit, akik, mivel Louisról nem akartak beszélni, közölték vele azt az újdonságot, hogy állítólag Laines eladta birtokait és kivándorolt Peruba.

– Talán még megjavulhat – válaszolta Cerroviejo. Ami azonban engem illet, elveszítettem egyik fiamat, aki már régen nem élt számomra. Isten legyen kegyes a lelkéhez, ti pedig gyermekeim igekezzetek elfelejteni a szerencsétlent!

Utóirat: Benavides

A történelmileg megalapozott feljegyzést, melyet sikerült megszereznem Benavidesről, csak csekély mértékben változtattam meg a regényben. A feljegyzés szó szerint így hangzik:

A chilei forradalom kezdetén a mesztic Benavides egy birtokos bérlője volt. Szeretett feleségével fennálló kapcsolatára zavaró hatással volt patrónusának Dolores iránti vonzalma, és annak érdekében, hogy megkímélje feleségét az állandó molesztálástól, elhagyta a patrióták pártját és a királpártiak táborába menekült, ahol nemsokára a patrióták által rettegett királpárti vezetővé vált. Felesége Dolores minden portyázásán elkísérte, azonban egyik ilyen alkalommal ellenségeik kezére került.

Benavides igyekezett kiszabadítani őt, de fivérével, valamint néhány emberével együtt fogságba esett, és a patrióták elhatározták, hogy a Santiagóba vezető úton ellenségeiktől tartva valamennyiüket agyonlövik.

Ennek során Benavides csak egy erősen vérző sérülést szenvedett el a nyakán. Földre vetette magát, és teljesen tudatánál maradván olyan jól eljátszotta a halottat, hogy a patrióták otthagyták agyonlőtt bajtársai között, és távoztak.

Amikor már tiszta volt a terep, Benavides előmászott, sebeit az általa ismert hatású madigóval kezelte, és bár a vérvesztéségtől igen gyenge volt, néhány napon belül elérte a királpártiak táborát. Nemsokára Dolores is megérkezett, akit férje vélt halála miatt már kevésbé szigorúan őriztek, és sikerült megszöknie.

Ettől kezdve hosszabb időn át könnyen érthetően Benavides a patrióták réme volt, mivel azok meg voltak győződve haláláról, és kísértetet láttak benne.

Egy új kormányzó érkezése Limából megutáltatta Benavides-szel a királpártiak szolgálatát. Titokban egyezkedni kezdett a patriótákkal, és megígérte, hogy békét fog tartani velük, ha Santiagótól nem messze adnak neki egy darabka földet, egy kevéske járadékot, és ezredesi rendfokozatot. A patrióták kormánya beleegyezett, de Benavides szerencsétlenségére a küldönc, akinek el kellett volna juttatnia a vonatkozó utasítást délre, a patrióták táborába, a királpártiak fogságába esett, akik azonnal vadászni kezdtek a szakadárra.

Mivel Benavidesnek nem volt tudomása a patrióta kormány beleegyezéséről, így Dolores-szel együtt elmenekült, és így már mindkét párt kiközösítette.

Számtalan fáradozást és veszélyt követően arra a vakmerő elhatározásra jutott, hogy egy halászbárkán Peruba menekül. A génuai Pachiche halászra bízta magát, akinek korábban többször is jótévője volt, és ez az ember magas díjért vállalta, hogy elviszi Peruba. Pachiche azonban nem messze Valparaisótól kiment a partra azzal az indokkal, hogy vizet és ellátmányt vesz fel, valójában pedig azért, hogy elárulja Benavidest.

Sant Antonio falu polgármesterénél bejelentette a menekülő jelenlétét a bárkáján, akitől jutalomként ígéretet kapott, hogy minden az övé lehet, ami Benavidesé. Benavidest és Dolorest letar-

tóztatták, és Santiagóba vitték. Előbbit azzal az indoklással, hogy szökése miatt méltatlan a kegyelemre, ezúttal tényleg agyonlőtték, Dolorest pedig börtönbüntetésre ítélték, ahol később meghalt.

Benavides holmiját a halászbárkában az őt foglyul ejtő katonák megkaparintották, a génuai pedig üres kézzel távozott.

Ernst von Bibra

Don Casparo de Mas a Kuera

Kaspar kalandjai

A férfit tulajdonképpen Kaspar Hoffmann-nak hívták, és Würzburgban született. Az, hogy miért nevezték őt a chileiek a cím szerinti, a németek pedig kedélyes hangulatban Ziegenkaspar (kecskebohóc) néven, az alábbi egyszerű és izgalmas történetből ki fog derülni.

Egyébként nem tagadom, voltak olyan pillanataim, amikor úgy gondoltam, távol tartom magam egy nyilvánvaló ostobaságtól, de kétségtelen, hogy a jó szellemem vezetett el végül Don Casparhoz, a chilei Aconcagua városkában.

De térjünk most át Kaspar Hoffmann barátunk élményeinek történetére születésének pillanatától kezdve egészen addig, amikor az előbb említett Aconcaguában elváltam tőle. Mivel csak később, idősebb napjainkban merészelünk a kultúrtörténeti novellák birodalmába lépni, ha egyáltalán ezekre az igaz történetekre alkalmazni lehet a novella műfaji megnevezést, ebben a korban már megengedhetjük magunknak, hogy hősünket szegény, de becsületes szülőktől származtassuk, mivel számos, tiszteletre méltó kollégánk esetében is szokásos ez az írói szabadság, részben azért, mert természetesnek tűnik, másrészt pedig igen közel áll az igazsághoz.

1806 június kilencedike volt az a nap, amikor az öreg Hoffmann mester, szakmáját tekintve faesztergályos, a tiszteletre méltó és mesébe illően keskeny würzburgi Suszter sikátor egyik házának negyedik emeleti lakója, egy fiúcska születésével lett megörvendeztetve, akinek kereszteléskor a Kaspar nevet adták, és akiben az apa nagy reménységet látott, mivel neki magának egész életében rossz sors jutott.

További három év elteltével egy borús reggel azonban egy kormfekete, sajátos bojtokkal és fekete tollakkal díszített kocsi állt meg a Suszter sikátor végénél, mivel az annyira szűk volt, hogy nem tudott behajtani. Az öreg Hoffmann mestert betették ebbe a kocsiba, miközben odafent a szobában a felesége megviselt arcát kék kötényébe temetve görcsösen zokogott, a fiatal Kaspar pedig

szintén sírdogálva egy darabka kétszersültet rágcsált. Az apa nem-sokára utolsó útjára indult lefelé a Dóm utcán a Julius kórház mentén, majd a Szalma utcán elérve az új városkaput a temető felé tartott.

Ha meghal egy család fenntartója és táplálója, akit mellékesen bizonyos mértékig szerettek is, ez kétségtelenül szomorú eset, sokkal szomorúbb azonban akkor, ha a szeretett halott semmiféle vagyont sem hagy maga után.

Ilyen körülmények között olyan fájdalommal jár az eltávozott miatti gyász, ami a kétségbeeséssel határos.

Ha azonban egy távolabbi, olykor rendkívül közeli rokon távozik az élők sorából, és a körülményekhez képest tisztességes vagyont hagy hátra maga után, akkor ezt általában gyászos haláleset kifejezéssel szokták illetni.

Ilyen körülmények között a családtagok bánata nem terjed a kétségbeesés határáig. Az ilyesfajta gyászos esetet az ég elkerülhetetlen rendelkezésének ítélik, és jó keresztény beletörődésével viselik el a szerencsétlenséget.

Az öreg Hoffmann halála persze nagyon szomorú eset volt, és özvegyének a legrosszabbak voltak a kilátásai arra, hogy nyomorúságos módon tengesse tovább gyermeke és saját életét, amikor hirtelen teljesen váratlanul egy szerencsés gyászos eseményre került sor. Egy távoli rokon halála legalább mérsékelte nyomasztó gondjait, körülményei azonban még mindig elég szerények maradtak.

A fiatal Kaspar számára közben közeledett az idő, amikor a fiatal világpolgárt első ízben szeretetből és szeretetteljes gondoskodásból a legalaposabb mértékben átverik.

Elmondták neki ugyanis, hogy ő igen derék és szófogadó gyerekeknek számít, és ha továbbra is ilyen jól viselkedik, akkor nem-sokára iskolába járhat, és jó viselkedésének jutalmaként abban a rendkívüli jutalomban fog részesülni, hogy tanulhat.

Kaspar tényleg rendes gyerek volt, és mint minden rendes gyerek, nagyon kíváncsi. Ezért ettől kezdve példásan viselkedett, és jó magatartásának jutalmaként egy elbűvölő őszi reggel első ízben iskolába kísérték, ahol a tanár egy meglehetősen szikkadt és kemény cukros süteményt adott neki, szeretettel megpaskolva buksi fejecskéjét, és megmutatta neki, hová üljön.

Amikor azonban nem sokkal ezt követően ugyanaz a tanár egy másik, valamivel idősebb fiúcska testének alsóbb felét egy mogyoróvesszővel meglehetősen durván kezelésbe vette, Kaspar gyorsan és csendben kiosont az osztályteremből, és a nap hátralévő része már nem volt elég arra, hogy előkerítsék, és visszavigyék az iskolába.

Az ügy aztán a szokásos módon folytatódott. Másnap szolidabban, később egyre erőszakosabban mégiscsak elvitték az iskolába. Végül lassacskán hozzászokott ahhoz, hogy csendben üldögéljen, sőt még ahhoz is, hogy a tanár bácsi néha az ő alsófelét is kezelésbe veszi a mogyoróvesszővel.

Ami tanulmányaiban a haladást illeti, Kaspar az olvasást hihetlen gyorsasággal elsajátította, szinte kedvtelésből, a tanító segítségével nélkül. Az írás tudománya már jelentősebb nehézségeket okozott neki. Ami a számolást, földrajzot és egyéb dolgokat illeti, amivel az iskolában az ifjúságot jobb kedvre szokták deríteni, annyira csekély érdeklődést váltottak ki belőle, hogy csak a gyakori és erőteljesebb rábeszéléssel lehetett felületes nyomokat előidézni benne ezekből a hasznos tudományokból.

Ezzel szemben különös érdeklődést váltottak ki belőle olyan dolgok, melyeket az ember nem láthat viszont egyhamar, bár igen érdekesek, ha átélheti azokat.

Először jól megtermett, fekete szakállú, csillogó szemű hadfik vonultak a közelben, amiktől néhány lány- és asszonyi szív hevesebben kezdett dobogni, jóllehet a pompás, harcias megjelenésű férfiak ellenséges katonák voltak.

Később ugyanazon az úton harcosok csapatai vonultak, mindig nyugatról kelet felé, akik bár kisebb termetűek voltak, mint az

előbbieket, de még mindig férfiak, akik derűs képpel vitték fegyvereiket.

Végezetül fiatalabbak következtek, akik nemrég még gyerekeknek számítottak, és csak nagy erőfeszítéssel tudták cipelni fegyvereiket. A mostani Franciaország negyedik mozgósítása volt ez az esemény. Ekkor megint megdobbant némely asszonyi szív, látván a tovavonuló gyerekeket.

Ezúttal német asszonyok szívei dobbantak hevesebben, azoké a német asszonyoké, akik a Rajna túloldalán élő asszonyokra gondoltak, és azok bánatára, mert vágóhídra hajtották kedvenceiket.

El lehet talán nézni kilencvenkilenc erénytelenségét az asszonyoknak, ami talán sajátjuk, cserébe azért az egyetlen erényükért, amellyel szinte valamennyien rendelkeznek, ez pedig az anyai szeretet.

A jó öreg Würzburg városán átvonuló annyira különböző csapattestek között vonult maga a császár is, az öregedő Napóleon. Éppolyan öltözetben, mint ahogyan az emberek ezernyi képen korábban már láthatták. Ugyanúgy nézett ki ezen a napon is a kis ember, szürke kabátban, háta mögött összekulcsolt kezekkel, számtalan, aranyozott dísszel felcicomázott tábornoka között, és amikor a Dóm téren a Bettendorf féle ház elé lépett, ahol a város reggelit készített elő számára, a nép ujjongva kiáltott a felé: Vivát! A város előkelőségei pedig képükön szelíden mosollyal, alázatosan szinte a földig hajoltak előtte.

A kis Kaspar ezen igen elcsodálkozott, melleleg szólva én is, aki vele egykorúként mindezt átéltem és láttam éppúgy, mint ő, jóllehet őt csak később, egy távoli, idegen országban ismertem meg, azonban annak idején mindketten, ha öregeket hallottunk Napóleonról beszélni, mindig csak a leggorombább átkozódásokat hallottuk a zsarnok elnyomóról, éppúgy, mint ahogyan mostanában a fiatalok újságjaikban szidalmazták és gyalázzák.

Akkor pedig, amikor a zsarnok hirtelen ott termett közöttük, ez az alázatos, hódolatteljes hajlongás! Csak később tudtuk meg, hogy mindez emberi tulajdonság, és már ösidők óta így szokásos.

Egy idő után azonban többé már nem hajlongtak előtte, mert a nagy sereg maradványa nyomorúságos állapotban menekült az ellenségtől és hidegtől lepusztult állapotban ugyanezek az utcákon, ahol korábban győzelemben reménykedve vonultak végig. Akik korábban mélyen meghajoltak, mostanra a legtöbben véleményüket megváltoztatva haragos és gúnyos pillantásokat vetettek a megvert seregre. A férfiak azonban, az igaziak, kardjaikat megragadva az egyre szaporodó ellenségre rontottak. Amikor megjelentek a kozákok hosszú lándzsáikkal, és a baskírok hordái csúcsos sipkáikban íjjal és nyilakkal felfegyverkezve, akkor örökre megváltozott Kaspar Hoffmann további élete.

Annak idején majdnem minden fiúgyermek rajongott a katonaságért, és szinte alig játszottak más játékot, mint katonásdit. Kaspar azonban ezekben a játékokban vagy csak közömbösen, minden érdeklődés nélkül, vagy egyáltalán nem vett részt. Amikor azonban az első baskíroktól elkunyerált egy íjat és néhány nyílvesszőt, lehullott a fátyol a szemei elől. Megszállta a vadászat ördöge első löfegyverével a kezében, és soha többé nem hagyta el.

Rendszerint lepkék és macskák az első állatok, akiket egy fiúgyermek hajszozni kezd, azonban miután Kaspar első nyílvesszőit ellövöldözte, figyelemre méltó ügyességgel újabbakat készített magának, és vadászatait kiterjesztette tyúkokra, galambokra és egyáltalán mindenre a kutyák kivételével, tehát mindenféle állatra, ami a közelébe került, vagy jobban mondva melyeknek a közelébe merészkedett.

Mivel azonban a gyorsan fejlődő Nimród talentumát nem nézték jó szemmel, bekövetkezett az elkerülhetetlen, lakótársak és szomszédok fenyegetve reklamáltak, felpofozták Kaspart, elégették íjait és nyilait, és annak érdekében, hogy gondolatvilágát tudományos irányba tereljék, beírátták Klopff direktor latin iskolájába.

Ha ezek a sorok olyasvalaki kezébe kerülnek, akinek abban a szerencsében volt része, hogy annak idején Würzburgban folytathatta latin tanulmányait, akkor minden bizonnyal emlékszik arra az emberre, akinek ominózus neve semmi esetre sem kitaláció

(klopfen = ütöget). Minden bizonnyal szeretettel, kissé megbor-zongva gondol vissza a hórihorgas, szikár férfire, embertelenül magas, merevített gallérjával, meglehetősen szétmosott nanking nadrágjával, valamint a földgömbre, amely madzagon lógott a plafonról, és az egyik sarokban tárolt válogatott nádpálca készle-tére, melyek használatának következménye minden tanítvány számára teljesen világos volt.

Kaspar azonban teljes mértékben elveszett a tudomány számá-ra.

Elégetett ija és nyílveesszői helyett szerzett magának egy fűvó-csövet, és agyaggolyókkal Dianának, a vadászat istennőjének hódolt. Több éves igyekezet után kétségek között reménykedve abban, hogy teológust, orvost vagy jogászt képezhetnek belőle, végül egy suszterhez adták tanoncnak, ahol olyan jól érezte ma-gát, hogy gyámja, aki azt hitte, teljesen boldogtalanná válik a gyerek, a legnagyobb mértékben elcsodálkozott, anyjának pedig kifejezetten örömet szerzett ezzel.

Miután Kaspar két évig tartó igyekezettel befejezte újabb ta-nulmányait, és közben tizenhét éves lett, megélte életének legbol-dogabb napját, azt a napot ugyanis, amikor egy igazi, lőporral és ólommal töltött puskát elsüthetett. Mindezt köszönhette egy fiatal vadásznak, akivel megismerkedett, és aki lépésről lépésre egyre közelebb engedte őt ehhez a boldog pillanathoz.

Mivel Kaspar egész héten különös szorgalmat mutatott a mű-helyben, vasárnap délutánra általában kimenőt kapott. Új barátja ilyenkor megengedte neki, hogy elkísérje vadászterületére.

Kezdetben cipelhetette a vadásztáskát, valamint az elejtett vadat, és az is kötelezettségei közé tartozott, hogy megtömje barátja pipáját, és hazaérvén kipucolhatta csizmáját. Nemsokára maga-sabb rendű szolgáltatokat is teljesíthetett, odakint ügyelnie kellett arra, hová esnek le a lelőtt madarak, és odahaza a csizmák mellett megtisztíthatta barátja puskáját is. Végül elkövetkezett a fentebb már említett boldog pillanat.

Annak idején a tulajdonképpeni vadász-szenvedélyt Kaspar barátunk esetében kiegészítette az a szenvedélye is, hogy minden lehetséges könyvet elolvasott távoli országokban történő vadászatokról és vadászkalandokról. Miután végül befejezte tanulóidejét és nagykorú lett, olymértékben a vadász és suszter tökéletes keverékévé vált, hogy maga is érezte annak szükségyszerűségét, hogy választania kell a két hivatás között.

Mivel lehetetlennek tartotta, hogy lemondjon a vadászatról, így végül cipész szakmájától vált meg.

Őszinte szívvel siratta meg anyját, aki ebben az időben halt meg. Gyámjától elkérte szerény vagyonkáját, és ifjú vadászként egy nemes szolgálatába állt, aki valahol megismerte őt, és jelentős erdősséggel és vadászterülettel rendelkezett.

Sajnos azonban a nemes vadászat mézeshetei hamarosan elmúltak.

Odalett a szép időszak, amikor Kaspar hosszú csövé, egyszerű puskával felfegyverkezve barátját Beithhöheim, Rimpar és Dürrbach elbűvölő tájain kísérve szakszerűen teríthetett le vadtyúkokat és nyulakat, majd a zsákmány értékesítését lerendezte Göpfert mamánál, és miután vadászfegyverét és felszerelését rendbe hozta, éjjelleg elmélyedve olvasgatta a legcsodálatosabb vadásztörténeteket.

Bár az új vadászterületen nem volt hiány vadban, ez azonban a vadász számára tiltott áru volt, méghozzá szigorúan tiltott áru! A vadtyúkokat az uraság és barátai maguk lövöldözték le, nyulakat, őzeket és a szintén nem ritkán előforduló szarvasokat nagy hajtóvadászatok alkalmával télen terítették le, melynek során a vadászoknak csak az volt a kötelezettsége, hogy tereljék a vadakat.

A vadászás pótlásaként az erdő rendben tartásával bízták meg őket, a fákról kellett gondoskodniuk. Kaspar mindeddig pusztán csak azért szerette rendkívüli módon az erdőt, mert számára ez volt minden vadászható állat nagy, zöld, vidám otthona. Újabban pedig árokásás, beteg fatörzsek kijelölése vágásra, bozótirtás, és más hasonló elfoglaltság tartozott feladatai közé. A legrosszabb

azonban az volt, hogy ilyesmihez egyáltalán nem értett, és megtanulni sem volt semmi kedve, ezért elhatározta, hogy kivándorol egy olyan országba, ahol lelőhet egy nyulat, ha kedve tartja anélkül, hogy a bozótrol kellene gondoskodnia, amely alatt a nyúl sziesztázik.

Tehát irány Amerika!

A kivándorlás annak idején még nem volt annyira megszervezve, mint manapság, ezért bátor szív kellett ahhoz, hogy valaki minden további nélkül elinduljon egy távoli országba. Barátunk azonban, mint már említettük, egyfelől csekély földrajzi ismeretekkel rendelkezett ahhoz, hogy képes legyen felmérni, mekkora útra készül, másfelől azonban ahová készült, úgy hallotta, annyi arrafelé a bölény, medve, meg mindenféle szarvas és szárnyas vad, amennyit csak kívánhat magának. Tehát indulás!

Kilépett szolgálatából, beszerezte magának a véleménye szerint szükséges vadászeszközöket, és elutazott Brémába. Köszönhetően Klopff rektor plafonról lógó földgömbjének annyit mégiscsak tudott, hogy onnan szoktak indulni a tengeren Amerikába. Egészen biztos, hogy mind a mai napig a kivándorlók jó részének nincsenek pontos ismeretei útjuk céljáról éppúgy, mint Kasparnak sem volt, és amiről azt hiszik, hogy tudják, új hazájukban tévedésnek bizonyul.

Brémába érkezvén felkeresett egy hajótulajdonost, és mivel Chile közelmúltban bekövetkezett függetlenségi nyilatkozata miatt meglehetősen élénk kereskedelmi kapcsolatot folytatott ezzel az országgal, éppen hajót készült indítani egy csomó áruval megpakolva Valparaisoba.

A kivándorlás a nyugati partra még ma is csekély mértékű az Észak-Amerikába indulókhoz képest, és annak idején ezernyi ok miatt még mérsékeltebb volt, mint manapság. Egy utas azonban, esetleg néhány utas a hajótulajdonos számára minden esetben kész nyereség volt, mivel miattuk alig kellett valamivel több ellátmányról gondoskodni, és a viteldíj szinte hiánytalanul a hajózási vállalkozó pénzeszsákjába került.

Amint Kaspar egészen őszintén elmondta a vállalkozónak, hogy vadászni indul Amerikába, amaz, mivel egy jámbor szekta híve volt, szemeit az ég felé emelve így válaszolt:

– Az Úr útjai csodálatosak, és Isten kegyelme végtelen! Vegye úgy, fiatalember, hogy az ég már előre meghallotta kívánságát! A hajómmal Chilébe utazhat, hiszen minden bizonnyal az Úr útmutatása vezette el hozzám éppen ebben a pillanatban magát, aki ért az állatok megöléséhez, amiből ott annyi van, hogy az emberek alig tudnak védekezni ellenük.

Kaspar szívből felnevetett, de amennyire nyugodtan képes volt rá, hogy örömét valamelyest leplezze, érdeklődni kezdett:

– És miféle vadászható állatok vannak odaát, és egyáltalán szabadon lehet vadászni rájuk?

– Miféle állatok? – kezdett bele a válaszba amaz –, hát mindenféle, amit Isten megteremtett! Bölénycsordák vonulnak a végtelen mezőkön, mindenféle fajta szarvas, jávorszarvasok, rengeteg búbajos őz szaladgál a hatalmas őserdőkben. Minden fán tucatnyi fácán és fogoly üldögél.

– A foglyok sohasem szoktak fákra telepedni – válaszolta Kaspar fölényesen.

– Arrafelé kénytelenek – válaszolta a hajótulajdonos. – Kénytelenek, mivel a földön nem találnak elég helyet a milliónyi mezei nyúl miatt, melyek a réten hancúroznak.

Mivel a tiszteletreméltó úrnak fogalma sem volt róla, vajon Kaspar élvezettel szokott-e ragadozókkal megküzdeni, emígy folytatta:

– Ami a ragadozókat illeti, néhány napos utat kénytelen lesz bevállalni, ha ilyeneket akar elejteni, mivel az oroszlánok, tigrissek, medvék és farkasok a távoli hegyekben élnek, azonban egyáltalán nem rosszindulatúak, amint üzlettársam megírta nekem.

Kaspar persze az említett állatokról bizonyos mértékig különösnek találta, hogy azok előnyben részesítenék a hegyvidéki életet, miközben odalent a síkvidéken bőségesen nyüzsögnek a zsákmányállatok, de aztán azzal nyugtatta magát, hogy ez ottani tulajdonság lehet. Végül még egyszer megkérdezte, vajon a vadászok ottani paradicsomában tényleg korlátlanul szabad-e vadászni.

– Fiatal barátom – kezdte kenetteljes válaszát a hajótulajdonos – abban az országban élő emberek, akiket Isten megfontolt döntésével olyan mérhetetlen mennyiségű vaddal látott el, a tenyerükön fogják hordozni magát, ha ennek a tehernek egy részétől megszabadítja őket, a zsákmányát pedig magas áron fogják megvásárolni, mivel ők maguk nem értenek a vadászathoz.

Kaspar a viteldíjra mindeddig még nem is gondolt. A hallottak azonban elnyerték tetszését, és bár jóllehet, hogy a foglyok, minden égi és földi szabály ellenére arrafelé állítólag a fákon üldögélnek, és a ragadozók hegyekbe visszahúzó életmódja néhány kétséges gondolatot ébresztett benne, mégiscsak belecsapott a hajótulajdonos tenyerébe. Kifizette a kétszáz tallér viteldíjat, és attól a pillanattól kezdve Philipps kapitány „Szép brémai hölgy” nevű hajójának utasa lett. A hajó nyolc nappal később ki is futott a tengerre.

Philipps kapitány indulás előtt részben a szárazföldön tartózkodott, és mielőtt kifutottak a tengerre, ahányszor csak találkozott Kasppal, a világ legelbűvölőbb embere volt, és amikor a horgony felszedése után a Weser folyó árja a hajót lefelé sodorta a tenger felé, és Kaspar néhány sirályt röptében lelőtt, a vén tengerész csendes mosollyal nyilvánította tetszését.

Indulás után nem sokkal Kaspar tengeri beteg lett, és miközben a „Szép brémai hölgy” felvont vitorlákkal büszkén szelte a csatorna vizét, a világ legnyomorúságosabb állapotában nyöszörgött tengerifű matracán, és kezdetben azt hitte, hogy ebbe bele fog halni, később már kívánta is ezt, végül már semmit sem kívánt, nem volt már sem ember, sem vadász, csak egy szenvedő tengeri beteg.

Lassacskán azonban rendbejött, és amikor a hajó már odakint az Atlanti óceánon szelte a habokat, jókedve visszatért, puskával a kezében felment a fedélzetre abban reménykedve, hátha megpillanthat egy tengeri madarat.

A kapitány egy igazi hadihajó parancsnokához méltóan a széloldalon állt, és ilyenkor a bevett szokásnak megfelelően felszólítása nélkül senki sem léphetett oda hozzá.

Kaspar megpillantva a kapitányt barátságos képpel megközelítette, szívélyesen üdvözölte, ő azonban oldalvást rápillantva néhány pillanat múlva a puska felé biccentve fejével mogorván megjegyezte:

– Ezzel a vacakkal meg mit akar itt?

– Esetleg ha valami felbukkanna... – válaszolta Kaspar némileg elképedve.

– Ostobaság – válaszolta erre a kapitány. – Tűnjön el azzal a puskával a fedélzetről, hallja? Ki nem állhatom a lövöldözést!

Miközben Kaspar felettébb elcsodálkozva eleget tett a parancsnak, a kapitány durván utána szólt:

– Ha még egyszer puskával a kezében látom meg a fedélzeten, az összes fegyverét el fogom koboztatni!

Ha Kasparnak az első derűs viszontlátás alkalmával az az ötlete támadt volna, hogy egy dalt kezd el dúdolgatni, a kapitány kétségtelenül rámondott volna: – A dúdolgatás ellenemre van! – És ezzel semmi más szándéka nem lett volna, csak annyi, hogy kimutassa autoritását, és tiszteletet váltson ki maga iránt. Kaspar ezt követően zavartalanul lövöldözhetett volna, de énekelnie még egy pacsirta hangjával sem lett volna megengedett.

Mivel Kaspar nem tudott énekelni, és fegyverrel sem mutatkozhatott a fedélzeten, így kicsiny kabinjában elsősorban azzal foglalkozott, hogy puskáit megtisztogatta a rozsdától, és a tengeri levegő elég agresszív volt ahhoz, hogy ez az elfoglaltság tartós

legyen számára, mivel a fényesre pucolt részeken másnapra ismét elbűvölő vöröses bevonat jelentkezett.

Végül befutottak Rio de Janeiro kikötőjébe, a legcsodálatosabb helyre a világon.

Kaspar, akinek a szíve érzékeny volt a természet szépségei iránt, már az első nap el volt ragadtatva ettől végtelen gazdagságtól, a természet pompázó szépségétől. Már következő reggel el is indult puskájával vadászni a közeli erdőbe. Az erdő, egy igazi őserdő Rio de Janeiro közvetlen közelében helyezkedik el. Barátunk csodálkozva nézte az elbűvölő pálmákat, a fák hatalmas törzseit, a különleges levélformákat, melyekről mindaddig fogalma sem volt, a százkönyöknyi hosszúságú kúszónövényeket, és az ezernyi izzó színben pompázó virágokat. Vadászható állatot azonban nem látott. Némely erdei bokor körül néhány kolibri zümmögött aranyló szikrákhoz hasonlóan, egyik virágtól a másikig röppenve, egy-egy pillanatra gyémántként felvillanva a nap fényében, hogy aztán ismét aranyló ívet húzzanak a légben. Más állatot azonban nem látott Kaspar, hiszen a pompás pillangókat, melyek körülrepkedték őt, saját nézőpontja szerint a vadász nem számítja az állatok közé.

Az erdő mintha kihalt volna, és amikor Kaspar este visszatért, egy némettől azt hallotta, hogy szinte tényleg ez az eset áll fenn, mivel Rio számtalan természettudományi kereskedője majdnem teljesen kiirtotta az állatokat. Egy vagy kétnapi járásnyira lévő belsőbb vidékeket kell felkeresni, magyarázta a honfitárs, ott már van vad elég, vaddisznók, szarvasok, őzek, mindenféle szárnyas vad, és végül még beljebb az országban tigrisek is vannak, melyekre egészen kellemes körülmények között lehet vadászni.

Kaspar nem ismerte a félelmet, a tigrisektől pedig a legkevésbé sem tartott, vaddisznót azonban még sohasem lőtt, ezért inkább arra gondolt, nem hatol be olyan mélyen az országba vaddisznóra vadászni. Amikor ugyanazon az estén megkérdezte a kapitányt, hány napig marad még a hajó Rio de Janeiro kikötőjében, mivel rövid időre messzebbre menne vadászni, azt a választ kapta, lehet, hogy a hajó még nyolc napig a kikötőben marad, de az is lehetsé-

ges, hogy már holnapután felvonja vitorláit. Ha Kaspar saját felelősségére eltávozik, azt persze megteheti, de a hajó egyetlen percig sem fog várakozni rá.

Szinte minden kapitánynak az a szeretetteljes szokása, hogy ugyanilyen, vagy legalább nagyon hasonló választ adjon, részben kereskedelmi ügyei szempontjából, de kétségtelenül elsősorban ugyanabból a megfontolásból, mellyel megtiltotta Kasparnak a lövöldözést a hajóról, azaz kifejezésre juttassa autoritását és korlátlan hatalmát.

Phillips kapitány még tizenkét napig Rio kikötőjében maradt. Kaspar azonban nem merészelt beljebb menni a szárazföldre, és bár egyfelől Chile pompás vadászati lehetőségeivel vigasztalta magát, másfelől naponta egyre inkább bosszankodott, mivel a város élelmiszerpiacán pompás, sima hátú vaddisznókat látott, mert a brazil vaddisznóknak nincs sörteje, mint az európaiaknak. Aztán voltak még ott fénylő prémű tigrisek és más hasonló ragadozó macskák, szárnyasok, szédületes mennyiségű vadtyúk, kacsák és mindenféle színben pompázó papagájok.

Végül a „Szép brémai hölgy” ismét a tenger hullámain ringatózott, és miután minden út legkellemetlenebbikén, a Horn fokon is túljutottak, megpillantották Chile partjait.

Kaspar szíve hevesen vert, amikor már annyira megközelítették a partot, hogy körvonalai is felismerhetővé váltak.

Ott száguldozik tehát a bölények megszámlálhatatlan sokasága a fűben gazdag réteken, száz, vagy annál is több egyedet számláló szarvascsordák rohannak elő esténként az őserdő sűrűjéből, és a foglyok szokásuk ellenére a fákon éjszakáznak, mert annyi a nyúl, hogy nekik már nem marad elég hely odalent.

Gúnyosan megkérdezte a kapitányt, hogy lövöldözési tilalmát a szárazföldre is kiterjeszti-e, vagy ott lövöldözhet kedve szerint, amennyit csak akar.

– Ördögöt fog maga odakint vadászni – válaszolta, hátat fordítva Kasparnak, és ez volt az utolsó mondat, amit Peter Phillips,

a „Szép brémai hölgy” kapitánya hősünkhöz intézett, mert a továbbiakban már rá sem néztek egymásra, és amint másnap a hajó befutott Valparaiso kikötőjébe, Kaspar összeszedte a cókókját és amilyen hamar csak lehetett, egy chilei csónakkal kivitette magát a partra. Le akarta szüretelni a tengeren átélt fáradalmak gyümölcsét, és ha lehet még aznap este leteríteni valami jó kis vadat. A hajóra a továbbiakban már ügyet sem vetett.

Bánatára ekkor előállt egy olyan körülmény, amire mindeddig csak futólag, magát egyre csak megnyugtatta gondolt, és ez a nyelv volt.

Kaspar csak németül beszélt, a valparaisoi emberek pedig csak spanyolul, és amikor néhány nappal később összefutott néhány franciával, később pedig egy angollal, azt a szomorú megfigyelést tette, hogy ezeknek az embereknek a beszéde számára éppoly érthetetlen, mint a bennszülöttek nyelve.

Elátkozta a bábeli tornyot, amint ezt annak idején már a latin iskolában is megtette, mivel, mint ismeretes, az a bizonyos építőművészeti vállalkozás idézte elő azt a sokféle nyelvet, melyekkel napjainkban az ifjúságot kínozzák, amikor azokat megtanulni kényszerülnek, később pedig az idősebbeket, ha nem tanulták meg azokat.

Mivel az első este senkivel sem tudta megértetni magát, hogy megtalálja a bölényekhez és szarvasokhoz vezető utat, a fogadó-jában maradt. Elfogyasztotta, amit elé raktak, másnap reggel azonban fogta a puskáját, hogy felkeresse a természetet, és minden körülmények között belekezdjen abba, amiért idáig utazott.

A helyzet semmivel sem volt jobb, mint Brazíliában, mivel egész nap a Valparaisot körülvevő hegyek szurdokaiban bolyongva néhány kisebb madár kivételével semmiféle más lényel nem találkozott. Estefelé végre sikerült neki a tengerparton két, korábban általa még soha nem látott, meglehetősen nagy, sajátosan ívelt, kampós csőrű madarat leterítenie. Amint hazaérve a vendéglőst mutogatással megkérdezte, vajon ezeket az állatokat meg lehet-e enni, amaz az undor minden jelével a közeli emésztőgö-

dörre mutatva ígykezett tudomására hozni: mui malo (nagyon rossz). Egy másik ugyanazt válaszolta, és miután Kaspar a madarakat kihajította az utcára, titokban figyelve, hogy valaki nem akarja-e megszerezni magának, kénytelen volt szomorúan megtagasztalni, hogy még az arrafelé nagy számban szaladgáló kutyák is érintetlenül hagyták.

A két elejtett madár kormorán volt, egy olyan teremtmény, amit senki sem eszik meg, még a chilei kutyák sem, akik egyébként mindent elnyelnek, amit fogaikkal egyáltalán képesek megőrölni.

Néhány hasonló kísérlet után Kaspar kezdte azt hinni, hogy a vadászterületek éppúgy, mint Rio de Janeiro esetében inkább beljebb helyezkednek el, és ebben a vélekedésében az a körülmény is meggyőző volt számára, hogy a város piacán néhány vadkacsától eltekintve alig fordult elő más elejtett vad, ezért elhatározta, hogy elindul az ország belsőbb részei felé.

Végül találkozott egy honfitárssal, és miután túljutott kezdeti elragadtatásán, hogy végre ismét hallhatja és beszélheti anyanyelvét, érdeklődni kezdett aziránt, ami egész lelkét leginkább kitöltötte, természetesen a vadásatról van szó, aztán némileg megkésve az ország további körülményeiről is.

– Ami a vadászatot illeti – kezdett bele válaszába amaz –, aki foglalkozását tekintve lakatos volt, és meglehetősen jó körülmények között élt – magát jól rászedték, legalább is, ami az ország legnagyobb részét illeti, amelyet én szélében-hosszában bejártam. Él itt a fűrjeknek egy fajtája, de meglehetősen ritkának számít. A tavakon előfordulnak kacsák és egy csomó másféle madár is, de szinte valamennyi mui malo, ahogyan az itteniek mondani szokták, ami azt jelenti, hogy nagyon rossz, vagyis ehetetlen. Ami a négylábúakat illeti, találhat mindenféle patkányt, Santiagóban ráadásul vízi patkány is előfordul, akkora, mint egy macska, de mindegyik mui malo, tehát nem ehető vad. A hegyekben, a magas Kordillerákban állítólag vannak lámák, guanakók, ahogyan erre-felé ezeket az állatokat nevezik, aztán oroszlánok, azaz folt nélküli tigrisek, körülbelül akkorák, mint egy erőteljesebb szelindek,

és az elkerülhetetlen patkányok mellett egy róka fajta is, de orosz-
lán és róka csak nagyon ritkán fordul elő. Szarvasok, őzek, vad-
disznók, nyulak, foglyok, fácánok oly kevésbé fordulnak elő erre-
felé, mint maguknál odahaza Würzburgban oroszlánok, elefántok
és tigrisek.

– Azonban mégse lógassa a fejét – folytatta a német, amint
észrevette, hogy Kaspar meglehetősen borús képet vág. – Vadász-
ként valószínűleg nem sokra menne ebben az országban. Legyen
inkább zapatero. Úgy egyébként az élet itt általában egészen kel-
lemes. Évről évre egyre több honfitársunk érkezik ide, akik dere-
kasan összetartanak, és akiket mindenki megbecsül.

– Mit jelent az, hogy zapatero? – kérdezte Kaspar abban re-
ménykedve, hogy legalább valamelyest a vadászattal rokon tevé-
kenységről van szó, talán csapdaállító, halász vagy valami hason-
ló.

– Suszter – válaszolta a honfitárs.

– Azt gondolja talán, azért jöttem ebbe az átkozott országba,
hogy érthetetlen nyelvű, együgyű emberei számára cipőket foltoz-
zak? – kérdezte Kaspar. – Inkább mégiscsak a vadászattal próbál-
koznék.

Mivel ettől a rögeszméjétől nem lehetett eltántorítani, a két fi-
atalember közösen kiötlött egy tervet, és ennek alapján már más-
nap reggel Kaspar felkereste a lakatos egyik ismerősét, egy föld-
művest, aki körülbelül tizenkét órányi járásra Valparaisótól Santi-
ago felé egy magányos házban élt.

Mivel ez a ház annyira szerény volt, hogy csak egyetlen helyi-
ségből állt, melyben a szenyor és szenyorita néhány sarjával éj-
szakai nyugalomra húzódott meg, Kaspar egy fészterben aludt,
amely a la otra casa (a másik ház) megtisztelő nevet kapta, mivel
a chileiekben egy jó adag spanyol is rejtőzik, és mint ebben az
esetben is, a hiányzó valóságot jó hangzású megnevezéssel szok-
ták pótolni.

Nappalunként Kaspar nyughatatlanul, fáradhatatlanul fészülte át a környéket, de teljesen eredménytelenül. Négy hét alatt kimondhatatlan fáradozások árán hét kacsát lőtt, és továbbá minden patkányt, akikkel találkozott, engedve annak a jámbor elképzelésének, hogy mindegyikükben a gazember brémai hajózási vállalkozót vélte felismerni.

Eddigi vendéglátója ezt követően beajánlotta neki egyik komáját, még beljebb az ország belseje felé, aki aztán megint tovább ajánlotta egy újabbnak. A vadász-zsákmány azonban mindegyik helyen meglehetősen ugyanannyi volt, többé-kevésbé kacsák, néhány a korábban már említett fürj, és kisebb ehető madár. Zoológiai érdekességeken barátunk azonban nem elmélkedett, ő ehető vadakra akart vadászni, és persze annak idején Chilében aligha talált volna valakit, aki egy elejtett ritka madarat vagy valami másféle állatot legalább valamennyire méltatott volna, nem beszélve arról, hogy meg is vásárolja.

Közben két dolgot megtanult, ami felbecsülhetetlen fontosságú volt abban az országban, ahol éppen tartózkodott. Megtanulta meglehetősen érthetően kifejezni magát spanyol nyelven, továbbá megtanult lovagolni. Mivel azonban Chilében mindenkit, aki legalább negyedórányit gyalog tesz meg a mezőn, csirkefogónak vagy legjobb esetben bolondnak tartanak, így a második, amit megtanult, legalább annyira előnyös volt, mint az első.

Mivel Kaspar pénze annak ellenére, hogy eddig vidéki tartózkodása jelentéktelen költségekkel járt, egyre fogyóban volt, ezért egyre gyakrabban gondolt egy zapatero tiszteletre méltó foglalkozására, de mielőtt a suszter mesterségre rászánta volna magát, semmit sem akart kipróbálatlanul hagyni, hogy ideáját, ha talán csak részben is, megvalósítva lássa. Ezért elment Santiagóba, hogy onnan eljusson a Kordillerákba.

Chilében nincsenek kísértetek. Idős nagynénik nem settenkednek papucsaikban csoszogva a ház mindig lezárt, lakatlan szobáiban, ijesztgetve gyerekeket és cseléd lányokat, miután húsz évvel korábban a háziurat bosszantva kihagyták azt az örökségből. Kis manók sincsenek, az összes kísértet közül a legvidámabbak, akik

megkönnyítik szegény Hamupipőke nehéz munkáját, kizárólag a cívakodó háziasszonyokat rémisztgetik. Könnyed leplekbe burkolt tündérek sem táncolnak vidám sorokban odakint a mezőn a fűszálak csúcsain és a virágok kelyheiben. Nem vezet senkit kísérteties fény a mocsárba, és tündérkirály sem rémisztgeti az éjszaka vándorait. Peruban sem, a nyugati parton egyáltalán sehol sem. Csak az ördög ijesztgeti egy kicsit a népet, mint bárhol máshol a világon. Peruban már csak régi istenek szorítják kezeiket a sziklákra, hogy semmiféle erő se tudja szétrobantani azokat, azon bosszankodva, hogy a krisztusi isten kisajátította előjogaikat, és többé már nem engedi meg nekik, hogy elfogyasszák ízletes emberáldozataikat. Ha azonban az ember egy marék mennyei koka port hint az elvarázsolt kövekre, megbékélve fogadják el az áldozatot, és ilyenkor a hegyi vadász is gazdag zsákmányra lel.

Az embereknek tehát nem kell tartaniuk szellemektől és kísértetektől Dél-Amerikában, de minden mese legtermékenyebb anyja, a fantázia ott is megszülte gyermekeit, bár más alakba öltve, mint mifelénk, a Kordillerák pedig ezeknek a gyermekeknek a bölcsői.

Az emberek ezernyi álmot álmodnak aranyló kincsekről, melyek szerencsés felfedezőkre várnak, és az ember gyakran elmulasztja értelmesen keresni a valóságot, és követni a nyomokat, melyekre rátalált. Pásztorok és hegyi emberek suttognak titokzatosan a legtisztább arany- és ezüst erek napfényre kerüléséről. Mintákat mutogatnak, de nem találnak vissza a kincshez, pedig egyetlen manó vagy hegyi szellem sem rejtette el azokat. Sokkal inkább lehetséges, hogy a hó, vagy egy hegyomlás tette felismerhetetlenné a lelőhelyet, vagy egy földrengés temette be azt.

Mélyen rögzültek azonban a népben a magas Kordillerákon átvezető titokzatos ösvényekről keringő mondák, melyeken a legrövidebb időn belül át lehet jutni a keleti oldalra, és meg lehet spórolni a közismert, hosszú és gyakran veszélyes utakat.

Hol egyetlen, megszakítás nélküli szurdokról beszélnek, mely állítólag összeköti nyugatot a kelettel, és Santiagóban egyszer hallottam, egy öreg szerzetesről azt állították, hogy ismerte és be

is járta ezt az utat. Ismeretlen, misztikus okokból azonban titokban tartja. Öszvérhajcsárok felfoghatatlanul rövid idő alatt jutottak el Mendozából Santiagóba, miközben a hegyvonulat teljes magasságának feléig sem kellett felkapaszkodniuk, elkerülve a közismert átkelőket. Zöldellő mezők szakadatlan sorozatán vonultak végig, és saját szemeiknek sem hittek, amikor hirtelen nem sokkal alattuk felbukkant Santiago. Később azonban, amikor mások a visszafelé vezető utat keresték, annak nyomára sem bukkantak, és természetesen maguk az öszvérhajcsárok is nyomtalanul eltűntek.

Mások szerint egy tágas járat vezet át a hegyek alatt, amelyen keresztül üldözöttek menekültek meg.

Hajlamosak lennénk rá, hogy többé-kevésbé higgyünk ilyenekben, mint ahogyan az ember másfajta szélhámosságokat is hajlandó elhinni, amiről naponta hall, vagy olvas? Ezt nem tudom, de az biztos, hogy nagyon elragadónak találnám, ha én lehetnék egy ilyen átjáró felfedezője. A Kordillerákban időközben alaposan kigyógyultam az ilyesfajta vágyakból.

Maguk részéről Albion igen makacs és szívós fiai a legszélsőségesebbekig hajlandóak elmenni, ha arról van szó, hogy valami rendkívülit vagy örültséget hajtsanak végre.

Egy angol hallott ezekről a különös átkelőkről, és elhatározta, hogy felkutat egy ilyet. – Én találni fogom meg a kis út – mondta. Beszerzett mindenféle vadászathoz szükséges eszközt és más fontos, könnyen szállítható holmit, és annak ellenére, hogy Chilében minden épeszű ember lovon közlekedik, vásárolt magának egy kutyát, és gyalog elindult a hegyekbe. Néhányan, akik egy idő után a szokásos útvonalon mentek Santiagóba, azt a hírt terjesztették, hogy az angol nem érkezett meg oda, és ezért elveszettnek vélik.

Hathét nap később azonban ő is megérkezett Santiagóba nagyon lefogyott, súlyos állapotban, csomagjai nélkül. Egyáltalán nem talált rá semmiféle útra, se hosszabbra, se rövidebbre. Miután élelmiszer tartalékai elfogytak, madarakon éledgél, melyeket sikerült lelőnie, egy alkalommal pedig egy guanakót is leterített.

Amikor már minden löporát ellövöldözte, eldobta a puskáját, megette a kutyáját, és már az éhhalál határán bolyongott, amikor egy szerencsés véletlen folytán mégiscsak rátalált a visszafelé vezető útra. Santiagóban miután kipihente fáradalmaival, vásárolt magának egy új puskát, és egy újabb kutyát, és úgy nyilatkozott, hogy néhány napon belül másodszor is útnak indul felfedező útjára.

Kaspar, aki kétségbeejtően keveset törődött a Kordillerákon átvezető utakkal, talán éppúgy bele volt bolondulva a vadászatba, mint a brit a saját rögeszméjébe, ezért felkereste őt, elmondta neki, hogy elkísérné, hogy vadász, hogy képes minden nehézség elviselésére, és azt hiszi, hogy erőik egyesítése mindkét fél részére a legnagyobb haszonnal járna.

Az angol azonban mindkét kezét kabátja zsebébe süllyesztve elmélyedten a plafont bámulta, majd végül megszólalt:

– Nem! Én fogom találni kis út egyedül.

Aztán szó nélkül faképnél hagyta, és már másnap tényleg útnak indult a hegyekbe.

Két nappal később Kaspar is a hegyekbe indult, szintén gyalog, és még csak egy kutyát sem vitt magával.

Ami az angolt illeti, éppoly kevésbé érkezett meg Mendozába, mint ahogyan Santiagóba sem tért vissza, és semmi kétség sem fűződik hozzá, hogy miután a második kutyáját is elfogyasztotta, őt magát a keselyűk falták fel, mert emberi szem soha többé nem látta őt.

Kasparnak ezzel szemben több szerencséje volt. Bár kezdetben kimondhatatlan nehézségekkel kellett megküzdenie, valamint ezernyi veszéllyel találta szembe magát, de sikerült elejtenie néhány guanakót, egy kondorkeselyűt, ráadásul még abban a boldogságban is része volt, hogy elejtett egy állatot, akit a chileiek oroszlánnak hívnak.

Végül azonban mégiscsak világossá vált számára, hogy maga is úgy él, mint egy vad, és nem úgy, mint egy vadász. Amikor a löpora már megfogyatkozott, gondolnia kellett arra, hogy vissza-

térjen a kultivált emberek közé, de képtelen volt magával vinni az elejtett guanákók prémeit, hogy eladja azokat, és csak az oroszlán bőrét cipelte magával nagy nehézségek árán. Hat héten keresztül aludt sziklarésekben vagy a szabad ég alatt, és kénytelen volt megelégedni elég silány táplálékkal. Az elejtett guanákók és alig ehető madarak félig nyers húsát fogyasztotta. Ezernyi alkalommal került olyan veszélyes helyzetbe, hogy akár a nyakát is kitörhette volna, vagy váratlan hóesés akadályozta meg a továbbjutásban azzal a veszéllyel, hogy nyomorúságos éhhalálra kényszerül. Egyetlen zsákmánya egy puma prémje volt, és ezt is csak egy szerencsés véletlennek köszönhette, hiszen a Kordillerákban tett teljes bolyongása során csak ennek az egyetlen állatnak a nyomára bukkant, tehát ritkaságnak számított arrafelé.

Megvalósíthatatlannak bizonyult tehát azon elképzelése, hogy szabad vadászként a Kordillerák vadban gazdag vidékein él és vadászik, időnként bőséges zsákmányát elviszi valamelyik városba, ahol eladja, és miután beszerzi szükségleteit, ismét visszatér a boldog magányba.

Tehát zapatero! Ezzel vigasztalta magát jobb időkre számítva, azaz mindaddig, míg egy szerencsés véletlen alkalmat nem teremt számára, hogy eljusson egy vadban gazdag országba.

Kaspar mindenekelőtt gondosan beolajozta puskáit, aztán Santiagóban kibérelt egy szerény, kicsi lakást, kiváltotta engedélyét, és minden további nélkül megnyitotta cipésműhelyét

Egyfelől bosszankodott ostobasága miatt, hogy hagyta magát a gazember hajótulajdonos rábeszélésére megkerülni a fél világot, hogy végül ugyanaz legyen, amiről odahaza azt gondolta, hogy örökre felhagy vele. Másfelől azonban szívből örült annak, hogy megtanult egy derék kézműves mesterséget, ami legalább is azzal kecsegtetett, hogy megkíméli az éhezéstől. Aztán azt sem tagadhatta, hogy a „suszter” szó odahaza Németországban kissé feszélyezte, különösen olyan emberek társaságában, akik maguk sohasem voltak valódi diákok, de legalább is úgy viselkedtek. Mely egyetemi városban ne fordulna ez elő?

Tehát zapatero! Egyetlen ügyvédi írnok sem tudta, még akkor sem, amikor ő már régen vadász volt, és ostobán viccelődtek a fonálról és szurokról, hogy mivel is foglalkozik tulajdonképpen egy zapatero. A szó mindenestre előkelően hangzott.

Mivel azonban Kaspar, kis gyengesége ellenére, amit önhittséggel diktált, mégiscsak jó szakember volt, így rövidesen elegendő munkával volt ellátva, és rövid idő alatt sikerült is kisebb tőkét összegyűjtenie. Vadászpuskáját közben nemsokára megint előszedte, és minden vasárnap a Laguna de Quilicura vagy a várostól távolabb eső más tó környékén bibekekre, kacsákra és más vízimadarakra vadászott, és zsákmányai közül a többé-kevésbé ehetőket el is fogyasztotta, mivel rögeszméjévé vált, hogy a vadászatból valami haszna, előnye származzon.

A német lakatosnak, akit korábban Valparaisóban ismert meg, ebben az időben beszámolt életéről és foglalkozásáról, és egy szép napon kapott tőle egy levelet, melyben az illető felszólította, hogy azonnal telepedjen át Valparaisoba, mivel ott nagy hiány van egyes suszterekben, miközben a népesség egyre gyarapodik.

Idegen országokban az ember hozzászokik a gyors döntésekhez, és miközben korábban hazájában három napig gondolkodott azon, hogy Stolpeből elutazzon-e Danzigba, vagy Nürnbergből Erlangenbe, odakint a nagyvilágban még öt percre sincs szüksége annak eldöntéséhez, hogy Chiléből elutazzon-e Peruba.

Ezt személyes tapasztalatból állítom.

Kaspar már másnap puskájával a hátán egy ökrös kocsi mellett bandukolt, mely szerény holmijával volt megpakolva. Ezek az ökrök által vontatott kocsik, melyek akkortájt a létrejövő vasutak miatt kezdtek elavulttá válni, meglehetősen terjedelmes méretűek, értelmetlenül nagy kerekekkel, és hat, nyolc néha még ennél is több ökör van eléjük befogva. Egy ember, aki a kocsi elején ül, vagy mellette megy, egy hosszú, lándzsaszerű, az elején hegyes rúddal teli az állatokat. Annakidején Valparaisóból Santiagóba és fordítva mindenféle árút és egyéb holmit ilyen kocsikkal szállítottak, és kerekeiket a tengelyüknél előttem ismeretlen okból

sohasem zsírozták, így ennek következtében tényleg elviselhetetlen lármát csaptak. Mindemellett egy ilyen kocsi rendkívül lassan halad. A két város közötti negyven-ötven órás gyaloglásnak megfelelő úthoz, amit egy szokásos kocsi tizenöt óra alatt tesz meg, ennek a stráfkocsinak a legtöbb esetben tíz napra van szüksége.

A dolog azonban Kaspar számára romantikusnak tűnt, és ezért minden máshoz képest az utazásnak ezt a módját részesítette előnyben. Rendszerint tíz, húsz, esetleg még több stráfkocsi indult útnak együtt, és tették meg közösen az utat, hogy szükséghelyzetben vagy veszély esetén segíteni tudják egymást. Éjszakára az egész karaván meghatározott pihenőhelyeken megállt, a kocsikat négyszög alakzatban leállították, középre beterelték az igavonó állatokat és a lovasok lovait. Tábor tüzet gyújtottak, főztek, felbontottak és elfogyasztottak egy tömlő bort, majd hálóprémeikbe burkolódzva lepihentek a tűz közelében, néhányan pedig őrséget álltak, hiszen rablók és tolvajok annak idején még nem számítottak ritkaságnak.

Kaspar, aki az esti lakmározások alkalmával különböző vadászkalandjai történetének elmesélésével szórakoztatta az ökörhajcsárokat, napközben az út menti környező hegyekben barangolt, és esténként ügyes vadászként üdvözölték őt a többiek, mivel minden alkalommal lelőtt néhány madarat, melyeket aztán különösebb válogatás nélkül közösen elfogyasztottak. Elemében volt, és szinte már majdnem sajnálta, amikor végül megérkeztek Valparaisoba.

Ott kibérelt magának egy lakást az akkor felvirágzóban lévő Almendral városrészben, és éppúgy, mint Santiagóban ismét zapatero lett nagy szorgalommal, de több sikerrel, mint ott, hiszen barátja, a lakatos nem álhirrel beszélte rá a költözésre. Egy esztendő alatt csekélyke tőkéje olymértékben gyarapodott, hogy elhatározta üzlete megnagyobbítását, segédek felvételét, és elkezdett cipőkkel kereskedni. Szinte az volt a látszat, hogy a zapatero kiszorította cazadort, a vadászt.

Mivel fentebb már említésre került, hogy Chilében, ahol hiány van kísértetekben, az ördög közben mégiscsak úzi üzelmeit. Így

kénytelenek vagyunk ennek a tisztátlan szellemnek a rovására írni, hogy a dolgok nem egészen úgy alakultak, mint ahogyan Kaspar és annak barátja elképzelték.

Amikor ugyanis egy elbűvölő, meleg holdfényes éjszakán az óvárosból, ahol néhány ismerőseivel töltötte az estét, hazafelé tartott Almendral felé, és az út lerövidítése érdekében egy tó mellett ment el, hirtelen segélykiáltásokat hallott a víz felől. A hang irányába tekintve a világos holdfényben odakint a tóban egy embert pillantott meg, aki kétségtelenül a fuldoklás pillanatnyi veszélyében volt, és már ernyedten küzdött a hullámokkal.

Kaspar bátor ember volt és gyors elhatározású, hiszen száz vadász között minden bizonnyal legalább kilencvenkilenc rendelkezik ezzel a két jó tulajdonsággal. Ráadásul a helyet is jól ismerte, mivel közismert fürdőhelyről volt szó. Gyorsan ledobálta magáról ruháit, ami az ottani országok könnyed öltözetét tekintve nem volt körülményes, és átgázolva a sekély vízen odaúszott arra a helyre, ahol a szerencsétlenül járt ember kapálódzott. Ennek legfőbb ideje volt. Miután megragadta és a legnagyobb erőfeszítések árán kimentette a partra, az áldozat már ijesztően kevés életjelt adott magáról, és megmentőjének csak nagy igyekezettel sikerült visszahívni őt az életbe.

Francia férfi volt a megmentett, és Louisnak hívták, ami sok franciával előfordul, és ami majdnem mindegyikükre jellemző, élénk és bőbeszédű.

Első megnyilvánulása, amit testi erejének visszanyerése után tett, az volt, hogy Kaspar nyakába borult, örök barátságot és hálát esküdött neki, és valóban, ha abban a pillanatban valamiféle vadállat megtámadja Kaspart, a francia kétségtelenül hagyta volna magát ezernyi darabra széttépni annak érdekében, hogy megmentőjének egyetlen hajszála se görbüljön meg.

Aztán elmesélte neki, hogy fürödni akart, bár nem jó úszó, és miután túl messzire kimerészkedett a tóra, kétségtelenül odaveszett volna, ha jó szelleme nem vezeti Kaspart a közelébe.

Mivel Louis szintén az Almendral városrészben lakott, új barátjának azt a javaslatot tette, hogy kísérje őt haza, és miután mindketten felöltöztek, a két fiatalember kart karba öltve, mint két régi jó barát elballagott Louis lakásához.

Útközben Kaspar megtudta, hogy akit megmentett, annak családi neve Lebrun, állítása szerint jó családból származik, és korábban a haditengerészetnél szolgált. Franciaország átka azonban, a Bourbonok, meggyűlöltette vele hazáját. Már öt éve annak, hogy elindult Észak-Amerikába, onnan később Chilébe, és mostanra annyira megszokta az újvilágot, hogy Philipps kormányzása alatt semmi kedve sincs visszatérni, mert itt meglehetősen jól érzi magát.

Kaspar kérdésére, mivel foglalkozik, nevetve válaszolta, hogy a fodrászat és hajkultúra nemes művészetét űzi, amit húga tanított meg neki, aki két évvel ezelőtt Németországból jött utána.

Közben elérkeztek Louis lakásához, és megálltak egy meglehetősen jelentéktelen, szerény ház előtt, amelyen, amint Kaspar a holdfényben világosan felismerte, cégtábla díszelgett, rajta aranygombos kék köpenyben egy férfi és egy pompásan feltornyozott szőke frizura volt látható. A férfi jobb füle mellett hajkefe, bal füle mellett egy hatalmas fésű díszelgett. Alatta arany betűs felirat: Louis Lebrun peluquero. Belépve egy kis szobába jutottak, ahol meglehetősen nagy rendetlenségben a hajművész eszközei hevertek szanaszét, és miután Louis egy székről néhány fésűt, hajcsavarót, és más hasonló dolgot eltávolított, és barátját helytel kínálta, elnézését kérte, hogy néhány pillanatra kénytelen magára hagyni, mert szeretné idehívni a húgát, hogy bemutassa neki életének megmentőjét.

Néhány perc múlva bátyja karján megjelent madmazel Madelon.

Madmazel Madelon inkább alacsony termetű volt, mint magas, de elbűvölően gömbölyded. Olyan szemei voltak, melyekről az ember első pillanatban nem tudta megállapítani, hogy feketék, vagy mély sötétkékek, de talán máris olyan mélyen elmerült ben-

nük, hogy inkább a sötétkek színt állapította meg. Fekete dús hajának fűrtjei már az éjszakai pihenéshez rendezett fonatokban övezték orcáit és nyakát, melyek egy francia teremtéshez képest annak ellenére, hogy már két éve Chilében élt, figyelemre méltóan hófehérek voltak. Aztán a tompa orrocskája, és a világ legbujább szájacskája! Természetesen kezei és lábai is kifogástalanak voltak, hiszen az ember még sohasem találkozott olyan aprótermetű, szeretetreméltó francia nővel, akinél ne ez lenne a helyzet, legalább is, ha nyomtatásban megjelent elbeszélésre gondolunk.

Madmazel Madelon öltözete rendkívül egyszerű volt, és arra utalt, hogy már éppen nyugovóra térni készülhetett, és bátyja felszólítására csak a legszükségesebbet kapta magára. Mindössze egy rövidke alsószoknyából és természetesen az elkerülhetetlen ruhadarabból, a kínai selyemből készült vállkendőből állt öltözete, mint amelyeneket gyakran viselnek a chilei asszonyok, és amely láthatóan már nem volt egészen új. Meztelen lábait valamelyest széttagosított papucsokba rejtette.

Miután monsieur Louis az így hirtelenében előkerített hűgát bevezette a szobába, nem csekély színpadias kézmozdulattal bemutatatta Kaspart.

– Íme don Casparo, aki saját életének kockáztatásával megmentette az enyémet.

Madelon néhány pillanatig mozdulatlanul állt mellette, csillogó szemeivel nézve Kaspart, karjait összekulcsolva keble előtt, nehogy a magára terített kendő lecsússzon a válláról. Aztán hirtelen egyetlen ugrással Kaspar mellett termett, a leghevesebb szenvedély kifejezésével átkarolta, és számtalan csókkal halmozta el. Kasparból, aki, bármennyire is hihetetlennek tűnik, mióta Európát elhagyta, egyetlen nőt sem csókolt meg, ez a váratlan támadás dupla, egymással egészen ellentétes, ámde sajátos, természetes hatást váltott ki.

Először is le volt döbbenve, és egy nem teljesen világos gondolat cikázott át agyán, az ugyanis, hogy két napja nem borotválkozott, és hogy állá és orcái leginkább smirglire hasonlítanak.

Mivel azonban Madelon szorosan átkarolta, borostás fejét nem merte elhúzni, hanem kezdetben valamelyest előre hajló felsőtesttel és hátrafelé tartott karokkal, széttárt ujjakkal nyugodtan állva tűrte a támadást.

Aztán azonban, és ez volt a másik hatás, hirtelen ő is átkarolta a nyakán csüngő lányt, és még nagyobb szenvedéllyel csókolgatta, mint ahogyan a lány előbb vele tette.

Végül Madelon nem csekély nehézségek árán kibontakozott a karjaiból, és miután rendbe szedte a kendőjét, egy széket húzott maga és Kaspar közé, és szemeit szégyenkezve lesütötte a padlóra.

Amaz pedig, mivel mindeddig egyikük sem szólt egy szót sem, szükségét érezte, hogy társalgásba kezdjen. Annak ellenére, hogy előzőleg kizárólag spanyol nyelven beszélt a lány fivérével, meg lehetőségen ügyetlen meghajlással megkérdezte:

– Beszél ön és bátyja ura spanyolul?

– Igen – válaszolta Madelon felnevetve és kivillantva hófehér fogait. – Mindketten beszélünk spanyolul, sőt, mint sok más külföldi, kivéve az angolokat, magunk között is ezen a nyelven szoktunk társalogni, részben azért, hogy gyakoroljuk, másrészt pedig azért, mert jól hangzik, meg aztán nem is tudom, hogy milyen további okai vannak.

Most, miután a társalgás elkezdődött, Kaspar valamivel több ügyességet tanúsított, mint kezdetben, Louis pedig előkerített egy üveg bort, hogy, amint állította, kiheverje az átélt ijedtséget. Kaspar rövidesen olyan jól érezte magát, ahogyan ilyesmi már régen nem történt vele. Életének eseményeiről mesélt, és bár elég jól adta elő történeteit, néha összezavarodott és elakadt, amikor Madelon megszorította a kezét, amit sajátjában tartott. Végül elköszöntek egymástól.

Barátok maradunk – mondta Louis –, és legyen szerencsés hozzám a sors, hogy barátomnak viszonyozhassam azt, amit az

idegennek köszönhetek. Madelon azonban rajongással nézett a szemeibe, aztán hirtelen elkomolyodott.

Kaspar búcsúzásként meg akarta csókolni.

– Nem! – mondta a lány. – Nem, de térj vissza nemsokára! Ma már nem.

Aztán hirtelen mégiscsak a nyakába ugrott, egyetlen futó csókot lehelt az ajkára, majd elmenekült.

Vannak emberek, akiket a legmegdöbbentőbb józanság áraszt el, ha hirtelen elhalkul egy szép zene, amit éppen hallgattak. Olyan érzés ez, amihez hasonlót talán akkor érezne az ember, ha váratlanul egy virágzó, júniusi kék ég alatt viruló kertből hirtelen sáros, sivár, esős novemberi utcára lépne, vagy valakinek a kezében egy jéggel hűtött pohár pezsgő válna váratlanul langyos mosogatóvízzé.

Tanult zenebarátok és képzett zeneművészek valószínűleg nem ismerik ezt az érzést, mivel maguk alaposan ismerik az adott zenedarab minden további részletét. Csak a dilettánsok járnak így.

Amint Kaspar kilépett az utcára, és becsukódott mögötte a ház ajtaja, éppen a fent említett érzés árasztotta el, hiszen ugyanez árasztja el a szerelme, aki hirtelen elszakítva találja magát a szerelmétől.

A szerelem öreg virtuózai és gyakorlói éppen úgy vannak ezzel, mint azok a bizonyos zenei virtuózok, és éppen ugyanabból az okból. Csak a kezdők és a dilettánsok vannak alávetve ennek az érzelemnek.

Kaspar pedig a legnagyobb mértékben járt így, mivel jóllehet még dilettáns volt szerelmi ügyekben, most azonban nagyon szerelmes volt.

Egy fiatalember, aki szerelmes, gyakran viselkedik úgy, mint egy örült, anélkül, hogy tényleg az lenne.

Egy férfi, aki szerelembe esik, igen gyakran örült, anélkül, hogy akként viselkedne.

Egy öregember végül, aki szerelmes lesz, rendszeresen úgy viselkedik, mint egy örült, és ténylegesen az is.

Mivel Kaspar huszonnyolc vagy huszonkilenc éves volt, így a második csoportba tartozott, azaz eléggé megbolondult anélkül, hogy ezt külsőleg észre lehetett volna venni rajta. Anélkül, hogy össze-vissza kószált volna egy csomó utcán, a legrövidebb úton hazatért, még mindig lesújtva attól, hogy el kellett válnia Madelontól, de aztán hirtelen végtelenül boldognak érezte magát. Nyilvánvalóvá vált számára, hogy szeretik őt! Aztán elaludt, és álmodni kezdett, mint ahogyan a szerelmesek álmodni szoktak, és amikor másnap későn reggel felébredt, ébren álmodott tovább.

Ez az álmatag állapot azonban nem akadályozta abban, hogy a lehető legalaposabban megborotválkozzon, gondosan felöltözzön, és amilyen gyorsan csak lehet, elmenjen monsieur Louis Lebrunhoz, aki szívélyesen fogadta őt, Madelon pedig ezekkel a szavakkal üdvözölte:

– A világon a legszebb haja van magának, de a legutálatosabb frizurája, ami csak elképzelhető. Üljön le ide!

Aztán turkálni kezdett dús, szőke hajfürtjei között. Rendezgette, belenyírbált, közben enyelegve húzogatta, és végül, Kaspar életében első ízben forró hajsütővassal ellenszegülő fürtjeit megszelídítette, és ami legalább is hosszú idő óta nem történt meg vele, hajkenőccsel kifényesítette. Alig ismerte meg saját magát, amikor a lány bájos mosollyal a tükörhöz vezette.

Közben megtudta, hogy a frizura készítésének művészetét, ami jelenlegi foglalkozásának alapjait képezte, egy barátnőjétől, egy német grófnőtől tanulta meg szórakozásból, amikor a hölgyet Németországban és Oroszországban utazásai során elkíserte.

Miután a frizurával teljesen elkészült, a lány elárulta, hogy ki mondhatatlanul szereti őt, és hogy már az első pillanatban megszerette egyfelől, mint bátyja megmentőjét, másfelől pedig saját magáért.

A dolog ettől kezdve meglehetősen a szokásos mederben folytatódott, mindössze annyi különbséggel, hogy Madelon rendkívül ritkán beszélt a házasságról, és ilyenkor a társalgásnak sajátos módon vetett véget, aminek minden tisztességes románcnak véget kellett volna vetnie:

– Ugyan már! Először meg kell gazdagodnunk, mielőtt ilyesmire gondolnánk, vagy talán kevésbé szeretsz, mintha a feleséged lennék?

Kaspar ezzel szemben, aki férfiként szeretett, és fentebb már elég meggyőző magyarázat történt arra, hogy ez milyen tulajdonságokkal jár, ennek következtében éjjel-nappal a házasságra és a házastársi örömekre gondolt, és minden igyekezettel azon fáradozott, hogy sok pénzt keressen, ha már Madelonnak ez a fontos.

Sajnos épp az ellenkezője történt.

Egyfelől megismerkedésüket követő néhány hét elteltével mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, az a szokás vált általánossá, hogy Kaspar gondoskodott szíve hölgyének minden szükségletéről.

Az első napokban hosszasan tanácskozott saját magával, hogyan is kezdjen hozzá, hogy valami kisebb ajándékot játsszon kedvese kezébe. Annyira boldog lett volna, ha valami örömet szerezhet a lánynak, de attól tartott, hogy megbántja vele, mégis Mefisztó arany szabálya szerint: „Rögvest ajándékozni valamit derék dolog, fogadni mernék, hogy sikere lesz vele”, vásárolt egy ruhára való anyagot, és következő látogatása alkalmával anélkül, hogy mondott volna bármit, letette a kalapja mellé a sarokba. Madelon persze megkérdezte, hogy ez meg micsoda, és válasza sem várva, saját kezűleg kibontotta a csomagot. Megcsodálta a pompás anyagot, kérdések következtek, milyen célra vette, féltékeny aggodalmak, talán egy másik nőnek, és amikor Kaspar szerényen megkérdezte, tetszik-e neki, és elfogadná-e tőle, a lány a nyakába ugrott, és úgy elkezdett táncolni a szobában az anyag feletti örömeiben és barátja figyelmességén, mint aki megkergült.

A jég ezzel megtört, alaposan megtört, mert rövidesen szeretetre méltó nyíltsággal saját maga hozta tudomására minden kívánságát, és tette ezt meglehetősen gyakran.

Jóllehet annak idején egy elegánsan kiöltözött hölgy nem úgy nézett ki, mint manapság, egy tölcsérhez hasonlóan, ennek következtében még nem volt szükség olyan mérhetetlen mennyiségű anyagra egy ruhához, mint mostanában. Ezzel szemben a Valparaisoba Európából importált anyagok a duplájába, vagy háromszorosába kerültek, mint minálunk. Madelon a továbbiakban naiv gyermekséggel kunyerálta ki Kaspartól a további ruhákat, és ezekkel az ajándékokkal éppen úgy bánt, mint egy gyerek, akinek szabadjára van engedve az akarata, azaz mindig a legjobbat vette fel, és éppúgy beszennyezte, és elszaggatta, mint amaz.

Aztán egy asszonynak éppen úgy, mint ahogyan az ember sem csak kenyéren él, nem csak ruhára van szüksége, hanem egyéb mérhetetlen számú holmira is, amivel Kaspar szintén megtisztelhetette szíve választottját.

Azonban bármennyire is boldoggá tette őt magát mindez, legalább is kezdetben, ugyanolyan mélyen volt kénytelen belemarcolni a pénztárcájába.

Újabban bekövetkezett boldogsága közben másfelől Kaspar az üzleti forgalmának növelésével volt leginkább elfoglalva. Jóllehet nagy igyekezettel dolgozott, amikor éppen nem volt Madelonnál, mivel azonban látogatásai gyakoriak voltak, így természetesen kevesebbet tudott létrehozni, mint korábban, és ennek következtében megtakarított pénze inkább fogyatkozott, mint gyarapodott volna.

A szerelem kék egén is kezdtek olykor-olykor kisebb felhők gyülekezni. Kaspar pompás női cipőket készített, melyeket vevői kedveltek és az összeszt meg is vásárolták, amennyit csak szállítani tudott. Madelon azonban a párizsi cipőket kedvelte. Kaspar ezért ilyeneket vásárolt neki, de ez a különködés bántotta, jóllehet nem tette szóvá. Milyen szívesen készített volna ő maga cipőket a kecses lábakra!

Egy másik körülmény közben még kellemetlenebb volt. Teljesen közömbös volt számára, sőt természetesnek találta, hogy Louis barátja elsősorban a hölgyek frizuraival foglalkozott. Az a tény azonban, hogy Madelon csak a férfiak fejdíszét alakíttatta, bosszantó volt számára. A lány ugyanúgy turkált a chilei divatbolondok fekete hajfürtjeiben, mint tette azt annak idején kezdetben az ő szőke fürtjeivel. Hasonló módon tréfálkozott a vendégeivel, és ugyanolyan kedvességgel huzigálta a hajukat, mint korábban az övét.

Csak nem kapható másra is?

De mégsem! Amilyenek Madelont megismerte, ezt természetesen nem tartotta lehetségesnek, mégis bosszantotta, hogy bármikor belépett az üzletbe, mindig férfiakat talált szorgos kezei alatt.

Ha váratlanul betoppant, és éppen egy francia férfi vette igénybe művészi képességét, semmi különösét sem vett észre. Kötetlenül tovább tréfálkoztak, sőt magát Kaspart is magával ragadta a derűs hangulat.

Ha azonban az ügyfél chilei volt, vagy angol, olyankor feltűnően elhallgattak. Az előbbieket zavartnak tűntek, vagy olyasmiről fecsegték, ami nyilvánvalóan nem volt téma, mielőtt belépett. Utóbbiak, az angolok a legtöbb esetben teljesen elhallgattak, és zavartan nézelődtek maguk körül akkor is, ha közeledvén az előbb még hallotta nevetgélésüket és fecsegésüket.

Azt gondolta magában, hogy a franciák rendes emberek, akik csupán szórakoztatni kívánják a lányt munkája közben. A chileiek és angolok esetében azonban azt gyanította, hogy túl nagy volt a derű, amit megzavart a belépő idegen. Az igazság azonban az volt, hogy szelvében-hosszában már mindenki tudta, hogy a szépséges Madelonnak ő volt az elfogadott szeretője. A franciák olyan emberek voltak, akik taktikáztak. A chileiek gyámoltalanok, az angolok meg éppen angolok voltak.

Ami a németeket illeti, az annak idején Valparaisóban élők közül egyikük sem tartott igényt sütvással és hajkenőccsel alakított

frizurára. Néhányan közülük azonban, akik közelebbről ismerték Kaspart, figyelmeztették: Azt beszélik, hogy Madelon kissé szabados életet folytat. Ilyenkor Kaspar szerfelett durva lett, kihúzta széles vállait, öklét rázta, mire az ismerőseinek elment a kedve attól, hogy féltékennyé tegyék.

Hasonló esetben morális vagy pszichikai szempontból érthető az ilyen viselkedés. Kifelé kimutatta, hogy sziklaszilárdan hisz kedvese hűségében, egy csepp méreg mégiscsak a szívébe cseppent, és nemsokára továbbiak következtek.

Barátunkban egyre sürgetőbben felmerült az igény, hogy szerelmét eltávolítsa ezeknek a franciáknak, chileieknek és angoloknak a környezetéből, miközben honfitársait is meggyőzze barátnője erényéről. Régi ifjúkori álma ébredezett benne élénkebben, mint korábban bármikor. Szabad vadászélet, egy kunyhó valahol a hegyekben, vagy egy erdő mélyén, körülötte gazdag vadászterülettel. Ő maga odakint vadászgat, a kunyhóban pedig Madelon, a háziasszony tevékenykedik, még Louis sógor sincs ott, és felesége már nem göndörít és igazgat férfi hajfűrtöket, hanem egyszerű házi ruhában főz, mos és kikészíti az általa elejtett vadak prémeit.

Az ember hosszasan álmodozhat elbűvölő, olykor együgyű álmokat, ha egyszer magával ragadja az ábrándozás egy ilyen egyszerű és csendes házas életről.

Kaspar pedig szüntelenül álmodozott, de elsősorban abban kételkedett, hogy Chilében találna egy ilyen környéket, jobban mondva biztos volt benne, hogy ilyen nem is létezik, és amikor Madelonnak elmondta gondolatait, az kinevette őt, és leplezetlenül kinyilvánította, hogy pillanatnyilag semmi kedve sincs német házi pudlivá válni. Aztán duzzogni kezdett, az ő üzlete sem olyan már, mint korábban volt, mivel egyre több ügyfele elmaradozik, mert Kaspar olyan különösen viselkedik.

Ő azonban ebben az időben kezdte magát igen boldogtalannak érezni, hiszen megtakarított pénze napról napra egyre csak fogyatkozott, és a legnagyobb igyekezettel sem volt képes pótolni a hiányt, viszont semmi esélyt sem látott arra, hogy saját, de sokkal

inkább Madelon igényeit korlátozza, viszont egy pillanatig sem gondolt arra, hogy elhagyja őt, de mi lesz, ha már az utolsó tal-
lérját is kiadta?

Ebben az időben véletlenül meglátogatta egyik német ismerő-
sét, akinek a szobájában egy félredobott könyvet vett észre. Chi-
lében az emberek sokkal kevésbé foglalkoznak könyvekkel, mint
nálunk, és mivel Kasparnak már hosszú idő óta nem volt könyv a
kezeben, belelapozott. A könyv címe: „Lord Anson admirális úr
világkörüli utazása 1740, 41, 42, 43, 44 esztendőkb. Az eredeti
mű német fordítása, megjelent 1749-ben Lipcsében és
Göttingenben”.

Miután Kaspar elolvasta a címet, különösebb szándék nélkül jó
néhány lappal tovább lapozott, és a 146. oldalon az alábbiakat
olvasta:

„Ez a hely azért előnyös a Juan Fernandes szigethez képest,
mert rengeteg kecske él rajta, akik, mivel senki sem zavarja őket,
egyáltalán nem annyira félénkek és riadtak, mintha gyakran lö-
völdöznének rájuk. Az állatok itt igen nagy nyugalomban élnek,
mert a spanyolok a szigetet nem tartják annyira fontosnak, hogy
ellenségeik ide látogatnának, és ezért azzal sem foglalkoznak,
hogy elfogyasszák a rajta fellelhető élelmeket, így mindeddig még
csak kutyákat sem tettek ki a szigetre. A kecskéken kívül az em-
bereink fókákat és oroszlánfókákat találtak és egyáltalán úgy vé-
lekednek, hogy ez a hely nem volna alkalmas hajó pihenőhely
számára. Különös jelentősége lehet azonban egy olyan magányos
hajó esetében, mely túlerőtől tart Juan Fernandes felől, és itt elő-
nyös menedékhelyre lelhet.”

Kaspar már hallott a Juan Fernandes szigetről, ezért izgatottan
tovább lapozott, és rátalált arra, hogy a sziget, amelyről szó van,
délnyugtra található a Juan Fernandes szigettől, körülbelül hu-
szonkét mérföld távolságra.

– Add nekem ezt a könyvet! – mondta Kaspar a barátjának,
aki erre azt válaszolta, hogy legyen az övé. Egy német tengerész
hagyatékából került hozzá, aki Valparaisóban hunyt el, ő maga

pedig semmi értéket sem tulajdonít ennek az ócska, régi könyvnek.

Kaspar élvezettel vitte haza kincsét, nagy igyekezettel kiolvasta, és úgy találta, hogy a sziget korábban spanyol- és ennek következtében jelenleg a chilei terület részét képezi. A chilei szárazföldről körülbelül százharminc angol mérföld távolságra lehet, és mivel odakint a tengeren távolabb van, mint Juan Fernandes, Mas a fuera (távolabb odakint) néven emlegetik. A spanyolok mindkét szigetet kecskékkel népesítették be, akik aztán mérhetetlenül elszaporodtak, és mindkét terület gazdag erdőségekben, édesvízben és különféle szárnyasokban. Állítólag mindkét szigetet lakatlan.

Reszkető kézzel tette félre a könyvet. Bárcsak még most is lakatlan lenne! Most végre rátalálhatna arra, amit oly nagy igyekezettel kívánt és keresett.

Éppen ebben az időben Chilében és Peruban a hölgyek szívesen viseltek selyemmel díszített cipőket, melyeket kecskebőrből készítettek. Mindenképpen el akart jutni a szigetre, és annyi kecskét leteríteni, amennyit csak lehetséges. Madelon elkísérhetné, és így végre megvalósulna vadász idillje, és ha ezt követően hatnyolc hónap elteltével visszatérne, megfelelő segédek alkalmazásával a zsákmányolt prémeket amilyen gyorsan csak lehetséges, feldolgozná és eladná. Aztán visszatérne a Kecskeszigetre, hiszen már Anson is ezt a nevet adta a szigetnek. Talán a Juan Fernandes szigetre is ellátogatna, és újabb rakomány kecskebőrrel térne vissza. Ily módon minden bizonnyal meggazdagodna, hiszen a szigeten Madelonnak nem lenne szüksége hetenként új ruhára, ő maga pedig vadászhatna, a lány meg végre nem játszadoxhatna idegen emberek frizurájával.

Anson utazása azonban száz évvel korábban történt. Vajon ma is az akkori állapotok uralkodnak azon a bizonyos a szigeten?

Kapta magát, és azonnal útnak indult, hogy további híreket szerezzen. Először honfitársait kereste fel, nekik azonban fogalmuk sem volt a sziget létezéséről. Ezt követően chilei ismerősei-

nél próbálkozott. Az elsők szintén nem tudtak határozott felvilágosítást adni, de végül talált egy tengerészt, aki teljes mértékben informált volt, és ettől az embertől az alábbiakat tudta meg:

Mindkét sziget rengeteg kecskével van benépesülve, de Mas a fuera szigeten él a legtöbb állat, mivel a Juan Fernandez szigeten éppúgy, mint korábban, jelenleg is vannak vad kutyák, ami a kecskék számára csak hegyvidéki életet tesz lehetővé. Madarak is vannak arrafelé, valamint oroszlánfókák. Édesvíz bőségesen van és gyümölcsök is, például narancs és őszibarack. Emberek viszont nem laknak egyik szigeten sem, bár Juan Fernandesén kikötnek néha hajók, Mas a fuera szigeten azonban csak rendkívül ritkán.

Itt egy pillanatra meg kell szakítanunk a történet folytatását, és megjegyezzük, hogy első pillanatra bármennyire is különösnek tűnik, Chilei tartózkodásunk idején még mindig ugyanez volt a helyzet. Már Anson ottani tartózkodása előtt egyesek megpróbáltak letelepedni Juan Fernandesén, például a skót Alexander Selkirk, akit kalózok tettek ki a szigetre, de később valamennyi próbálkozó eltávozott onnan. A mi időnkben úgy tűnik, szentimentális fiataloknak nem támad kedve arra, hogy ott szerelmeskedve kecskesültön éljenek, nagyobb számú embert pedig kétségtelenül az tart távol, hogy egyfelől mégiscsak beszűkült léttéről van szó, és a létrehozott termékeket rendszeres forgalommal nem éri meg eljuttatni a szárazföldre. Egy alkalommal a chilei kormány megpróbált bűnözők számára kolóniát létesíteni ott, de ezt az elképzelést hamarosan feladták, és a nem szívesen látott embereket azóta inkább egy a Magellán-szoros menti kisebb katonai erődbe száműzik, mivel a Juan Fernandes szigeten két tényező hiányzik, melyek igencsak előnyösek a kormány szempontjából.

Először is a hideg, ami vagy felőrli az oda száműzötteket, vagy menekülésre készteti. A próbálkozás során a legtöbbjük szintén odavész.

Másfelől a tűzföldiek és a festői vidék egyéb szeretetreméltó lakói az erődtől túl messzire merészkedőket elkapják, és különös előszeretettel megeszik.

Mindez azonban pompásan beleillett Kaspar tervébe, és Mas a Fuera, a Kecskesziget mellett döntött, mert ott ritkán kötnek ki hajók, és egészen zavartalanul adhatja át magát a szerelemnek és a vadászatnak.

Ekkor elszaladt Louishoz és Madelonhoz. Utóbbi nem volt ott-hon, Louis állítása szerint kivételesen egy hölgyhöz hívták, ő maga pedig éppen azzal volt elfoglalva, hogy egy parókán befejezze művészi alkotását. Kaspar közölte vele a tervét, és nem feledkezett meg arról sem, hogy úgy romantikus, mint ipari szempontból a legcsillogóbb fényben adja elő. Amint befejezte, és Louis válszára várt, amaz anélkül, hogy egy szót szolt volna, a kis fésűt, amivel eddig dolgozott, a szájába vette, majd két kezének ujjával beletűrt a paróka hajfürtjeibe, azokkal a könnyed, taszítgató, és egyúttal emelgető mozdulatokkal, amit mindenki ismer, aki valaha is hajművész kezei közé került. Kaspar számára igen ellen-szenves volt a fésű ilyenén kezelése, különösen Madelon esetében, akinek ugyanez volt a szokása, ezért bosszúsan megjegyezte:

– Nos, miért nem válaszol, mi a véleménye?

Louis azonban maga előtt a fény felé tartva, a magasba emelte a parókát és figyelmesen megnézegette oldalról is, végül Kaspar felé fordulva még mindig fésűvel a szájában eltorzult hanggal megkérdezte:

– És gyalog akar eljutni oda?

– Vegye ki azt az utálatos fésűt a szájából – szolt rá Kaspar –, és válaszoljon tisztességesen!

– Jól van, tehát milyen úton óhajt eljutni a szigetre?

– Vízi úton, természetesen.

– Most maga is hallgasson meg engem tisztességesen – válaszolta Louis. – Egy rendes halászhajónak jó szélben legalább három vagy négy napra van szüksége, hogy innen indulva eljusson arra a romantikus Kecskeszigetre, maga viszont évekig várhat arra, hogy egy ilyen hajó arrafelé tartson. Ha az utat kis vitorláson óhajtaná megtenni, abban az esetben, ha tengerész lenne, legalább

tizennégy napra volna szüksége és tíz az egyhez valószínűséggel fogadnék ön ellenében, hogy odaveszne. Mivel azonban a hajózáshoz annyit sem ért, mint az ördög, száz az egy ellenében fogadni mernék, hogy nyomorúságosan elpusztul, mivel egyáltalán elképzelhetetlennek tartom, hogy valaha is eljutna a szigetre. Azt gondolja, megengedném, hogy Madelon elkísérje, ha elég ostoba lenne, hogy magával menjen?

Kaspar lehorgasztotta a fejét. A könnyelmű franciának teljesen igaza volt, ezt nem tagadhatta, egyébként annak nem volt nehéz teljesen józanul megítélnie az elképzelést, mivel korábban tenge-rész volt.

Egy ideig mindketten hallgattak, végül Louis megszólalt:

– Mégiscsak volna azonban egy lehetőség. Adja azonban a szavát, hogy mindaddig nem beszél Madelonnal, míg nem közlöm magával a tervemet.

Kaspar betartotta ígéretét. Két nappal később Louis megjelent Kaspar lakásán, és már az utcáról odakiáltotta neki:

– Azt hiszem, megüzenheti a kecskéknek, hogy meg fogja látogatni őket. – Aztán folytatta:

– Először is azt mondja meg nekem, mennyi készpénze van, mert minden attól függ!

Kaspar a füle tövét vakargatva válaszolt:

– Sohasem számolgattam a pénzemet, amikor fogyóban volt, de azt hiszem, hogy körülbelül nyolcszáz tallérom lehet.

– Akkor figyeljen ide – válaszolta Louis –, de ne szakítson félbe! Tegnap láttam egy jól megtermett, félig fedett csónakot vitorlával, amilyen néha előfordul itt a part mentén. Hat uncia aranyért vagy száz pesoért azt hiszem, meg lehetne venni, és semmi kétségem sincs abban, hogy mi ketten, ha odakint a tengeren teszi amit mondok, el tudnánk jutni arra az átkozott Kecse-szigetre. Maga elad itt mindent, vadászeszközeit kivéve, aztán

beszerzünk mindent, amire odaát szükségünk lehet. Tehát magával megyek, Madelon pedig itt marad.

Kaspar kezdett grimaszokat vágni, de Louis folytatta:

– Madelon pillanatnyilag itt marad. A mi üzletmenetünk újabban rosszabbul megy, mint korábban, részben az újabban jelentkezett konkurencia miatt, másfelől azért, mert maga állandóan morgolódik. Távollétünk alatt Madelon egészen jól el tudja látni egyedül is az üzletet, mely később talán újra fellendülhet.

Kaspar nehezen tudta elképzelni, hogy az üzlet ilyen körülmények között fellendülne, de semmit sem válaszolt, erre fel Louis magyarázni kezdte, először körül kell nézniük, egyáltalán hogyan lehet ott létezni, aztán visszatérnek egy rakomány kecskeirhával, és újabb útjuk alkalmával Madelon is velük tarthatna.

Kaspar légvárának egyik fele így természetesen romba dőlt, a másik felének azonban szolid alapja lett, így beleegyezett a javaslatba.

– Egy hónapon belül – mondta –, néhány száz pesoért kecskeirhákat fogunk eladni, aztán magunkkal visszük Madelont.

Ezt követően tizenkét uncia aranyat adott át Louisnak körülbelül száz tallér vagy peso értékben, aki azonnal elindult, hogy beszerezze a szükséges holmikat, miközben Kaspar maga elment egy ügynökhöz, és eladta minden ingóságát annak kivételével, amit magával akart vinni az útra.

Nagyobb összeget kapott, mint amire gondolt, és azonnal felkereste Louist, hogy ezt közölje vele, aki azonban nem volt ott-hon. Madelon duzzogva fogadta.

– Tudok mindent – mondta –, és most már látom, milyen veszélyes ember vagy. Először azt a tervet szövögtetted, hogy megszöktetsz, erről persze nekem két napig nem szótal egy szót sem, most pedig le akarsz lépni, engem meg itt hagy nál faképnél.

Kaspar megígérte neki, amilyen hamar csak lehet, visszajön érte, és magával viszi. Aztán kinyögte, ami a szívét nyomta.

Féltékeny volt, ezt magának sem merte bevallani, de most beszélni akart Madelonnal aggodalmáról. Ezt bár meg is tette, de elég ügyetlenül. Gyakran fordul elő, hogy minél inkább magunk mellett érezzük az igazságot ilyen ügyekben, annál szerencsétlenebbül fejezzük ki magunkat.

Madelon először mérhetetlenül felnevetett, úgy viselkedett, mint aki megkegült, aztán hirtelen elkomolyodott, és sírni kezdett. Kaspar nyugtatgatni akarta, mire a lány még hevesebben zokogott, arcát kezeibe temetve.

Aztán egyszer csak hirtelen megfordult, durván lekevert neki egy pofont, majd a nyakába ugrott, és szenvedélyes csókjaival majdnem megfojtotta.

– Ígérd meg, soha többé nem mondasz nekem ilyeneket – mondta aztán, Kaspar pedig mindent megígért, amit a lány akart. A béke helyreállt, és a nap hátralévő részét szerelmeskedéssel töltötték.

Este Louis hírekkel érkezett. A legfőbb dolog megtörtént, a hajót megvásárolta, és már teljes mértékben kifutásra alkalmas állapotban van. A szükséges ellátmányt is beszerezte, a következő nap már csak néhány apróságot kell megvásárolni, és holnapután hajnalban útnak indulhatnak. Másnap Kaspar, aki hirtelen hajótulajdonossá vált, első ízben pillantotta meg járművét. Csinos karcsú hajó volt, körülbelül tizenöt lépés hosszú, könnyű vitorlával, egyharmad részéig fedett. Minden szükséges holmit azonnal a fedélzetre hordtak, őrt béreltek fel a hajó őrzésére, majd Madelonhoz mentek. A testvérek lakása kétségbeejtően sivárnak tűnt, és amikor Kaspar ezt megemlítette, Madelon így válaszolt:

– Mi is eladtunk mindet, csak a legszükségesebbeket tartottuk meg, mert keveset lesznek itthon. A szigorú Don Casparonak a legcsekélyebb oka sincs a féltékenységre, mialatt egy új világrész felfedezésén fáradozik, mert távolléte alatt kizárólag olyan hölgyek frizuráján fogom kifejteni művészi munkámat, akik lakásukba hivatnak.

Időben elköszöntek egymástól. Madelon megígérte, másnap korán reggel ő is eljön Kaspar lakásához, hogy végső búcsút vegyen tőle.

Nagy kő esett le a szívéről, amint meghallotta Madelon visszahúzódó életmódját, amit tervez. Mivel azonban hibásnak érezte magát, hogy viselkedésével készítette barátnőjét a tartózkodó életmódra, nem is tudta igazán, mit is mondjon, és elhatározta, hogy holnap a legszívélyesebben köszönetet fog mondani ezért az önfeláldozásért. Másnap reggel azonban Louis egyedül érkezett. Madelon meg akarja spórolni neki és magának a végső búcsú fájdalmát – mondta –, majd sürgetni kezdte az indulást. Amint elmentek a testvérek lakása mellett, minden ablaktáblát zárva találtak. Kaspar vágyakozva nézett minden rés és fuga felé, Louis azonban nevetve rászólt: – Indulás! Mi most már tengerészek vagyunk, és asszonynéppel semmi dolgunk sincs.

Végre leértek a kikötőbe. A hajón már minden el volt rendezve, és amikor a fedélzetre léptek, Louis kalapját meglengetve így kiáltott:

– Agyó fodrászat, végre megint tengerész lehetek!

Aztán Kaspart odaállította a kormányhoz. Megmutatta neki, milyen irányt kell tartania, ha majd kint lesznek a tengeren, és mire kell törekedni, ha a vitorlát szélben akarja tartani, miközben lehetőleg igyekeznie kell megtartani a megfelelő irányt, az iránytűt figyelve. Kaspar érdeklődve nézegette a kis szextánst és tengeri térképet, melyeket Louis vásárolt.

– Nagyon zűrös cucc – mondta. – Keresztül kasul tele van vonalakkal, a víz meg úgy van ábrázolva, mint más térképeken a szárazföld!

Aztán kinevette Louist, aki aranyóráját elcserélte egy egészen egyszerű, meglehetősen vastag ezüstórára.

– Ez a kiváló, jó öreg angol óra fogja számunkra helyettesíteni a kronométert – válaszolta Louis –, és odaát a szigeten is jó szolgálatot fog tenni. Most pedig előre!

Elhelyezkedett a vitorlánál, és odakiáltott Kasparnak, merre kormányozza a hajót, és a kis jármű rövidesen maga mögött hagyta a kikötőt.

Mivel meglehetősen azonos irányt kellett tartani, és Kaspar könnyedén kezelhette a kormányt. Kíváncsian kezdte nézegetni a hajóban látható különféle holmikat, Louis pedig elmagyarázta neki, mit tartalmaznak a hordók és ládák, melyeket előző nap egy kapitánytól vásárolt.

– Négy hétre való élelmiszerünk van, mivel nem tudhatjuk, hogy öt vagy hat nap alatt tényleg eljutunk-e a szigetre, másfelől még az sem biztos, hogy találni fogunk-e ott annyi élelmiszert, amennyire szükségünk lesz.

Kasparnak az orrtőke előtt feltűnt egy felborított, nagy kosár, és úgy vette észre, mintha néha megmozdulna, amit nem lehetett összefüggésbe hozni a hajó ingásával, ezért megkérdezte, mi van a kosár alatt.

– Csempészárú – válaszolta Louis lakonikusan.

A kosár azonban ekkor hirtelen felemelkedett. Először két kis láb és vádli vált láthatóvá, aztán felrepült a magasba a baloldali palánk felé, és kis híján kizuhant a tengerbe.

– Az ön odaadó szolgája rejtőzött a kosár alatt – kiáltotta Madelon, mivel ő volt a csempészárú. – Az ön vadásztársa, tisztelt vadászuram, aki alázattal jelentkezik. Arra gondoltam, milyen vigasztalhatatlan lesz, mert el kellett válnia tőlem, ehelyett ezekben a mocskos hordókban lévő sózott húsról és savanyú káposztáról fecseg, meg arról az unalmas lenvászon lepedőről, amit maguk vitorlának neveznek, na meg az ostoba térképekről!

Közben átugrált a nevezett holmikon, Kaspar felé igyekezve, aki tárt karokkal várta és rajongással átölelte.

– Irányt tartani! – kiáltotta Louis, és Kaspar, aki egyik kezével engedelmeskedett a bátyó parancsának, a másikkal annak hátát simogatta, és közölte vele, hogy most már semmi sem hiányzik a boldogságához.

Ezt a boldogságot néhány órára jelentős mértékben megzavarta a tengeri betegség, amely kiérve a nyílt tengerre magával ragadta Madelont és Kaspart, de dél körül már mindketten jobban voltak.

Madelon igyekezett főzni, amennyire lehetett, közben összevissza bolondozott, és elmesélte, már rögtön az első nap elhatározta, hogy el fogja kísérni, és ők is mindketten pénzzé tették mindenüket.

– A sorsom most teljesen összekötöttem a tieddel, és most már tényleg a feleséged vagyok. Megszárítom és kikészítem az általad elejtett kecskék irhát, főzni, mosni és varrni fogok, tehát rendes háziasszony leszek, mint ahogyan nálatok, Németországban illik. Közben persze elkísérlek a vadászatokra is, te pedig majd megtanítasz engem lövöldözni, csapdát állítani és mindent, amit jobban szeretsz, mint engem, és akkor még egyszer úgy fogsz szeretni.

Amikor sötétedett, Louis néhány órára lepihent, és Kaspar, akit kioktatott, mit kell tennie, egyedül állt a kormány mellett, mert Madelon bemászott a fedett rész alá, hogy ott fészket készítsen magának, amint mondta. Könnyű délkeleti szél fújdogált, és a könnyű jármű, mint egy hattyú úszott tova a tengeren, könnyedén szelve a hullámokat, és csak alig észrevehető mértékben dőlve egyik oldal felé.

A hold majdnem teljes átmérőjével állt a sötétkék égen, csodálatos fénnel világítva, és Kaspar örömteli csodálkozással gyönyörködött a csillogó piramisban, amit sugarai rajzoltak a vízre, és amelynek az alapja a távoli horizont volt, miközben úgy tűnt, hogy csúcsa egészen a hajóig ér.

Az ember szinte úgy érzi, el tudná kapni, hiszen ott táncol előtte a hullámokon, aztán eltűnik a hullámmal együtt, mely a hátán hordta, de a következő pillanatban ismét felbukkan a következővel együtt.

Ha az ember távolabbra tekint a csillogó fénytenger felett, észrevesz egy másik, sötétebb piramist kiemelkedni a horizontból az

ég felé törve, mely éppen akkora, mint a fénylő piramis a vízen, de csúcsa a holdban végződik, mint ahogyan a másiké a hajónál.

Hasonló jelenségeket a tudósok komplementernek neveznek, és a jelen történet szerzője kénytelen szerényen megjegyezni, hogy az említett jelenségre mindössze néhány évvel korábban figyeltek fel.

Kaspar minderről mit sem tudott, de szíve hevesebben vert, amint kitekintett a mélységes csendbe, ámde mégis oly csodálatosan villogó és fénylő holdfényes éjszakára. Aztán a hullámokat hallgatta, amelyek mormolva és fecsegve a szélvédett oldalon tovaigyekezni tűntek, vagy a holddal ellentétes oldali égboltot figyelte, ahol egy könnyed ködréteg fantasztikus képe bontakozott ki.

Mindez visszavezette őt a hazájába, fiatal korába, amikor kezdő vadász volt a tölgyesben, vissza a vörös homokkő sziklákhöz. Milyen hetykén és vidáman kapaszkodott felfelé a friss őszi reggelen, a ködbe burkolt hegyek és völgyek között, mi mindent nem álmodott, és mi mindenben nem ábrándozott annak idején!

Most is elábrándozott, de aztán feltette magának a kérdést: Hát nem elnyert mostanra mindent, ami leghőbb vágya volt? Egy derék, szabad vadászéletet, egy jószágos, hűséges asszonyt, és egy pompás barátot?

A keblére csapott. – Tényleg elnyertem mindezt – szólalt meg, és hetykén kitekintett a csillogó hullámokra, és a továtűnő ködalkazatokra.

Aztán hálát adott Istennek, hogy mindezt megadta neki, egyszerű, szerény szavakkal, ahogyan egykor anyja tanította, és őerte is elmondott egy rövid imát, aki német földben alussza örök álmát.

Tulajdonképpen szívből azt gondolta, hogy erre nincs is szükség, mert anyja mindig igen derék asszony volt, de mégis megtette, és mindez tulajdonképpen egy olyan beszélgetés volt, amit

saját magával folytatott. Tagadhatatlan, hogy Kaspar rendes teremtés volt.

Louis végül leváltotta, és amikor később felébresztette őt, a nap már melegen ontotta sugarait. Madelon kimászott a rakás pokróc alól és megkérdezte:

– Ugye nemsokára ott leszünk már azon a szigeten?

Persze még a közelében sem voltak. Eltelt még hat nap, amikor egyik reggel Louis felkiáltott:

– Valahol arrafelé kell lennie a Juan Fernandes szigetnek!

És némi jóindulattal tényleg észrevettek a messzi távolban a hajótól balra egy kis, ködszerű szürke foltot.

– Ez a Juan Fernandes sziget – erősítette meg nemsokára Louis –, és ha minden jól megy, ma estére a Mas a fuera is fel fog bukkanni.

Az időjárás mindeddig kegyes volt hozzájuk, a szél is mindig ugyanabba az irányba fújt, ami azon a szélességen igen gyakori jelenség, így az utóbbi öt nap is éppen úgy telt el, mint az első. Csak Madelon panaszkodott, mert rémesen unatkozott, és amikor kicsit erőteljesebben feltámadt a szél, és egy kis tengervíz is befreccsent a hajóba, teljesen meg volt rémülve, de ezt aligha lehetne rossz néven venni tőle.

Azon a napon is, amikor reggel megpillantották a Juan Fernandes szigetet, az idő- és széljárás semmi kívánnivalót sem hagyott, és a tenger olyan nyugodt és szelíd volt, mint egy szerető feleség.

És valóban, semmi összehasonlítás sem találóbb, mint egy asszonyhoz hasonlítani a tengert. Mélysége kifürkészhetetlen, mint egy asszonyi szív. Mégis gyerekjátéknak tűnik, úrrá lenni rajta, amikor szelíd és csendes, és jó hangulatban van irántad. Engedelmeskedik az akaratodnak, és az ember nem is gondolná, hogy haragudni is képes. Ámde ha ez bekövetkezik! Hogyan tombol és házsártoskodik!

Van itt azonban némi különbség. Egy haragos asszony mindig utálatos, ezzel szemben egy haragos tenger bár kellemetlen, de ennek ellenére nem mindig utálatos. Aztán vannak olyan asszonyok, akik állandóan civakodnak, és gonosz a humoruk, mint például a tenger a Horn foknál.

Megint mások szelídek és elbűvölők, és Isten tudja, miért, néha olyan vihart kavarnak, ami megsemmisítéssel fenyeget. A tenger is így viselkedik gyakran a trópusoknál, a tengerészek ezt rossz időnek, miközben feleségük esetében a férjek rossz hangulatnak nevezik.

Más asszonyokat szelídnek és csendesnek tartanak olyan emberek, akik alig ismerik őket. Ugyanez volt az oka annak is, hogy a nagy óceánt első utazói Csendes óceánnak nevezték el. A jóemberek ezt a csendes szépséget kevésbé ismerték, miközben bizonyos körülmények között ugyanolyan gonoszul tombol és viselkedik, mint bármelyik másik tenger.

De amint már említettük, ez a Csendes óceán az út hatodik napján is tényleg csendes volt, és utazóink, amint Louis előre jelezte, estefelé valóban megpillantották a Mas a fuera szigetet.

– Hajózz rögvest oda a királyságunkhoz – kiáltott fel Madelon. – Nagyon szeretnék végre megint szilárd talajt érezni a lábaim alatt, és másvalamit enni, mint állandóan ezt az undorító sózott húst!

Louis azonban felnevetett, és elmagyarázta neki, hogy ő ép-púgy, mint bárki más, képtelen déli irányba hajózni, ha éppen onnan fúj a szél, így kénytelen nyugat felé tartva néhány mérföldnyire túlhaladni a szigeten, majd a vitorlát átállítva ugyanazzal az oldalszéllel megpróbálni elérni a szigetet.

Miközben Madelon makacsul duzzogott és szitkozódott, Kaspar kifejezte csodálkozását, hogy barátja milyen hamar fodrászból megint tengerésszé vált. Ha arra gondolok, hogyan húztam ki annak idején a vízből, mert olyan rossz úszó, most duplán csodálkozok azon, hogy milyen tapasztalt hajós.

– Higgye el nekem, könnyebb volt ismét tengerésszé válnom, mint amikor meg kellett tanulnom azt az átkozott turkálást a frizurákban – válaszolta Louis. – Egyébként a legtöbb tengerész a világ legrosszabb úszójának számít, korábban ugyanis nem tanultak meg úszni még akkor sem, ha valamelyik tenger vagy nagyobb folyó közelében nőttek fel, később pedig kevés alkalom adódik, hiszen a hajó mellett nem lehet a vízben úszkálni, a kikötőben pedig más dolguk van a tengerészeknek.

Így csevegve végül megint elveszítették szem elől a szigetet, és miután az éjszaka beköszöntével irányt váltottak, elkezdtek cirkálni. Amint kiregeledett, ott volt előttük a sziget.

Madelon ujjongott. Kaspar csendes örömmel nézte vágyainak célját, Louis pedig távcsövet véve kezébe, gondosan nézegette a partot és a hullámtörést, aztán lassan déli irányból közelítették meg a partot.

A partfal meredek volt. Egy nem jelentéktelen vízesés zuhant alá az egyik sziklafalról a tengerbe, és hatalmas hullámtörés ostromolta dübörögve a sötét, meredek sziklafalat. Odafent sem fákat, sem bokrokat nem lehetett látni, odalent pedig sem öböl nem volt, sem pedig lapos partszakasz.

Louis irányt váltott, és nyugat felől közelítette meg a szigetet.

Jóllehet itt is meglehetősen meredek volt a part, de a hullámtörés kevésbé volt erős, és amint közelebb értek, zöld erdők és zöld felületek váltak láthatóvá a szigeten, közülük pedig sötét sziklakupok meredeztek az ég felé, valamint több szurdokot és völgyet lehetett látni, és olyan partszakaszok is voltak, ahol nem volt hullámtörés. Vitorlát kurtítottak, és lassan közelebb sodródtak. Egy fél órával később beértek egy kisebb öbölbe, mely északi irányban csekély, déli irányban azonban teljes védelmet nyújtott, és ezen az oldalon véletlenül lehetővé vált annyira megközelíteni a partot, hogy egy deszkán a csónakból ki lehetett jutni egy lapos sziklára, így pompás összeköttetés jött létre a szárazfölddel.

Elsőként Kaspar ugrott ki, majd segített Madelonnak kijutni a deszkán keresztül. Mivel a lány előző nap a szigetet a királysága-

nak nevezte, így Kaspar arra számított, hogy a lány a sziget királyaként fogja üdvözölni, ő pedig érzelmesen átöleli, mint hűséges és kedves királynőjét.

Madelon azonban csak addig fogta meg Kaspar kezét, amíg feltétlenül szükséges volt, hogy a keskeny deszkán el ne veszítse egyensúlyát, aztán elengedte, és fürgén egy fűvel benőtt, közeli helyre futott, mit sem hallgatva a két férfire, akik utána kiáltottak, hogy segítsen a kirakodásnál.

Ők azonban nélküle is elkészültek, és miután mindent feljebb vittek egy biztonságosabb helyre, nekiláttak berendezkedni.

A kedves olvasó kétségtelenül el fogja nézni, ha most nem következik egy pontos beszámoló a Robinsonéhoz hasonló kalandos berendezkedés részleteiről. Elég annyit tudni, hogy Kaspar és Madelon egy kiugró szikla alatt egy sátorra emlékeztető alkotmányt hozott létre, ahol részben a készleteik nagyobbik részét helyezték el, hogy eső esetén is szárazok maradjanak, és egyúttal lakhelyük is volt, Louis pedig tőlük körülbelül ötvenlépésnyi távolságra szintén kialakított magának egy lakást, mely lényegében hasonlított az előbbihez, de valamivel kisebb volt annál.

Két napra volt szükségük a lakhelyek elkészítéséhez, és Kaspar ez alatt az idő alatt egy lépésnyit sem távolodott el ettől a munkahelytől. Elsőként lakhelyük kialakításáról akart gondoskodni. Harmadik nap reggel azonban nekilátott elképzelése megvalósításának. Miközben nem csekély ünnepélyes hangulatban fegyverét a vállára kapta, és búcsúzásként kezet nyújtott Madelonnak, amaz nevetgélve így szólt hozzá:

– Olyan képet vágsz, mintha templomba készülnél, miközben olyan útra indulsz, amely tulajdonképpen a legnagyobb szórakozás a számodra, de ilyenek vagytok ti, németek. Aztán egy francia dalt dúdolgatva leszaladt a tengerpartra.

Kaspar óvatosan végigment egy szurdokon, mely a sziget belseje felé vezetett, aztán az egyik oldalfalon felmászott a magasba, végigment egy bokrokkal benőtt fennsíkon, majd ismét egy szurdokon haladt végig, amely újabb sík területre vezetett, ahol már

néhány fa is volt. Ez kicsiben épp úgy néz ki, mint a Kordillerák – gondolta –, és ebben teljesen igaza volt, mivel itt éppen ugyanúgy, mint Chile partjainál, kisebb léptékben megismétlődött az ottani hegység karaktere. Földrajzi megfigyelései mellett azonban nem mulasztotta el vadcsapások keresését sem, amelyek csordához vezethetik el.

Az utóbbit azonban hamarabb megtalálta, mint a nyomaikat, mert miután megkerült egy sziklakiszögelyest, hogy megfelelő utat találjon egy még magasabban lévő hely fel, hirtelen körülbelül húsz kecske bukkant fel előtte mintegy huszonöt- harminclépésnyi távolágra.

A fegyvert a karján hordta, és első pillanatban akaratlan mozdulattal, mely minden vadász tulajdonsága, aki hirtelen vadat pillant meg maga előtt, gyorsan felemelte a puskáját, hogy lövésre kész állapotba kerüljön, de aztán ismét leeresztette a fegyvert. Érezte szíve heves dobogását, mintha szét akarná vetni a keblét, és a rövid távolság ellenére is úgy érezte, hogy elhibázná a lövést. Mely vadász ne ismerné ezt a „vadászláz” elnevezésű érzést, ami még az idős, tapasztalt vadászt is meglepi, amikor teljesen váratlanul szembe találja magát a régen keresett vaddal? És ez az átkozott heves szívverés a legkülönbözőbb vadfajták esetén is előfordul, ami egészen fatális jelenség.

Mindeközben úgy tűnt, Kaspar kecskéinek fogalmuk sincs a vadászlázról, sem pedig bármiféle veszélyről, ami egyáltalán fenyegethetné őket, mivel nyugodtan állva maradtak, és fejeiket felé fordítva nagy, fekete szemekkel kíváncsian, elmélyülten nézegették a vadászunkat.

Aki túljutott a vadászlázon, később már nem ismer szánalmat. Kaspar tehát ismét felemelte duplacsöves puskáját, célba vette az egyik kecskét, és tüzelt.

Az állat felugrott a magasba, aztán némán elterült, miközben a többi kecske hirtelen összerezzent, de semmi esetre sem kezdtek menekülni. Kaspar lelőtt egy másikat is, mire az állatok egy rövi-

debb szakaszon hegynek felfelé iramodtak, de aztán megint megálltak, és csodálkozva néztek körül minden irányba.

Bajtársaik halála valamint a közelükben felbukkanó ember semmi esetre sem rémitette meg őket, csak a fegyver dörrenése késztette őket rövid menekülésre.

Kaspar gyorsan újrátöltött, és olyan óvatosan igyekezett megközelíteni a csordát, amennyire csak lehetséges volt, és sikerült még két állatot leterítenie, de a többieknek a dolog kezdett mégiscsak gyanússá válni, és villámgyorsan elkezdtek felfelé futni egy meredek ösvényen, és Kaspar, aki így már bőséges zsákmányra tett szert, vállára vett két leterített állatot és elindult lefelé.

Madelon a kunyhó ajtajában állt, és amint megpillantotta, kíváncsian elé szaladt. Ujjongani kezdett, látván a kecskéket, és kijelentette, hogy ezek őzek. Persze az állatok őzekhez hasonló barnás színe azzal magyarázható, hogy az eredetileg kihelyezett házi kecskék a vadonban eltöltött hosszú alkalmazkodásuk következtében visszanyerték azoknak a teremtményeknek a színét, ami valamennyi törzsrokonukra jellemző.

Madelon azonnal meg akarta nyúzni az egyik kecskét, de Kaspar arra kérte, várjon egy kicsit, és visszaindult, hogy a másik kettőt is lehozza. Miután azokkal is lihegve megérkezett, az egyiket szakszerűen felnyitotta, lehúzta az irháját, aztán a kését átadta Madelonnak, hogy próbálkozzon a következővel. A lány hevesen neki is látott a műveletnek, és pillanatokon belül csupa vér volt, miközben az irhát több helyen átlukasztotta.

Louis is előkerült, és ő is kipróbálta ügyességét, de rövid időn belül elhajította a kést kijelentve, hogy ő nem hentes. Kaspar befejezte az általa kezdett munkát, aztán a negyedik prémet is lenyúzta. A sült hús később mindkét testvérnek ízlett, és teljesen ehetőnek találták.

Ami szigetlakóink napi elfoglaltságát illeti, az alábbiak szerint alakult: Kaspar naponta kora reggel kecskevadászatra indult, ami nemsokára nagyobb nehézségekkel járt, mint korábban, mivel az állatok rövid időn belül félénkké váltak, és csak különféle cselek

és fáradozások árán sikerült lőtávolságnyira megközelíteni őket. De éppen ez volt az, ami a legnagyobb szórakozást jelentette számára, és szinte naponta vitt haza egy, de néha kettő, vagy akár három kecskét is. Természetesen ezeket kénytelen volt meg is nyúzni, az irhákat pedig kifeszíteni, hiszen Madelon rendszeresen belevágott az értékes prémbe, teljesen használhatatlanná téve azokat. Egyébként ellátta a konyhát és a szigeten kóborolt gyümölcsöket gyűjtögetve, elsősorban őszibarackot, sárgabarackot és almát. Ezeknek a magvait kétségtelenül tengerészek juttatták a szigetre. Krumplit is lehetett találni, valamint különféle ehető bogyókat, melyeknek azonban Kaspar nem ismerte a nevét.

Louis végül a fejébe vette, hogy festőfát keres, és ebből a célból fáradhatatlanul bebarangolta a szigetet. Kaspart elkísérte útjai egy részén, de aztán felfedező útjait leginkább magányosan tette meg. Mivel minden öböl, amit felfedeztek, nyüzsgött a halaktól, Kaspar arra kérte, halásszon, hogy valami változatosság kerüljön a konyhára, de erre nem volt hajlandó annak ellenére, hogy Madelon már panaszkodni kezdett az örökös kecskehús miatt és kijelentette, hogy rövidesen maga is kecskévé fog válni. Louis egyetlen munkára volt hajlandó, ez pedig a tengeri só gyűjtögetése volt, valamint az időközben elfogyott sózott hús pótlására a kecskehús besózása. Látni akarja – állította –, hogy a marhahúst helyettesíteni lehet-e kecskehússal. Egyébként szótlan volt, gyakran mogorva, és mivel Madelon egyre gyakrabban kezdett panaszkodni, így Kaspar sem volt boldog, és csak akkor volt elégedett, amikor a sziget szurdokaiban kóborolt, vagy a hegyekben leselkedett a kecskék után.

Arra gondolt, hogy már ideje lenne elhagyni a szigetet, és nélkülálni értékesíteni vadászszákmányát, azonban azt tervezte, hogy száz darab irhát gyűjt össze, de még csak nyolcvan darabra tett szert. Mivel azonban a kecskék egyre inkább hozzáférhetetlen helyekre húzódtak vissza a sziklák között, gyakran előfordult, hogy egész nap csak egyetlen lövésre talált alkalmat, és miközben minden nap már napfelkeltekor elindult vadászni, nem ritkán az is előfordult, hogy csak este naplemente után ért haza.

Egyik este, ekkor már nyolc hete voltak a szigeten, Kaspar lefelé tartott a hegyről, és bevallotta magának, hogy már holtfáradt. Egy meglehetősen jól megtermett kecskét ejtett el, és a hátán cipelte lefelé. Nem nyúzta meg szokása szerint fent a hegyekben, mivel Madelon kifejezett kívánsága volt, nehogy sütni való hús nélkül térjen vissza, mert már kifogytak az ehető húsból. Amint előbukkant az utolsó szurdokból, hirtelen megállt, mert azt hitte, hogy eltévedt, mivel nem látott tüzet. Azonban mégiscsak helyes úton járt, és fáradtsága ellenére igyekezni kezdett, mielőbb hazahozni, hogy megtudja a különös jelenség okát. A hold még nem kelt fel, és amint belépett a kunyhóba, odabent olyan sötét volt, hogy nem tudta megkülönböztetni a tárgyakat. Madelon, majd Louis nevét kezdte kiáltozni, de senki sem válaszolt, és ugyanez volt a helyzet, amikor kilépve a kunyhóból a szabadban hallatta hangját.

Aztán tüzet gyújtott, és meggyújtott egy kecskezsírral töltött lámpát. A testvéreket sehol sem találta meg!

– Az a bolond azzal az átkozott festőfával – gondolta magában –, rábeszélte a szegény lányt, hogy menjen vele a hegyekbe, és eltévedtek!

Fáradtsága ellenére elhatározta, hogy megkeresi, vagy legalább is néhány lövéssel a helyes útra tereli őket. Vállára kapta a puskáját, és éppen indulni készült, a lámpát égve akarta hagyni. Amikor azonban a deszkákkal fedett hordóra tette, ami a kunyhóban az asztalt képviselte, egy papírlapot vett észre.

A lap Louis jegyzetfüzetéből lett kitépve, és az alábbiak álltak rajta:

Kedves Kaspar!

Bizonyára megbocsátja nekünk, hogy elhagytuk, de olyan utálatosan unalmas volt itt ezen az átkozott szigeten, hogy más ötletünk nem volt. Ezen kívül a húgom jobb valamire született, mint kecskét nyúzni, és megfőzni magának a vacsorát. Mivel elutazásunkhoz szükségünk volt a csónakra, így kölcsönvettük magától, és

a kecskeprémeket is magunkkal visszük. Ha találtam volna festékfát a szigeten, becsületbeli ügynek tartottam volna, utolsó csepp véremig kitartani maga mellett. Reméljük, rövidesen viszontláthatjuk, mivel bármelyik hajóval, mely kiköt a szigeten, könnyedén eljuthat Chilébe. Maradok hálával: Louis Lebrun.

Aztán még néhány további sor következett:

Kedves Kaspar!

Teljes mértékben egyetérték a bátyámmal. Szívből csókollak. A téged mindörökké szerető Madelon.

Mivel Kaspar nem olvasta Heinrich Heine „Dalok könyve” című művét, így nem is juthattak eszébe az alábbi sorok:

*„Régi, régi történet ez,
De mégis mindig új marad,
S a kit éppen ér, a szíve
Megreped a kínok alatt.”*

(ifj. Balog Gyula fordítása)

Egyáltalán nem gondolt semmire, de érezte, hogy lüktet a halántéka, és azt hitte, hogy az asztalon nyugodtan álló lámpa körbe forog előtte. Mechanikusan leült egy ládára, és hosszasan meredt maga elé. Végül sötét lett körülötte, a lámpa kiégett. Felállt, és kiment a kunyhó elé. A friss éjszakai levegő magához térítette. Felmászott egy sziklára, és Louis kunyhója felé nézett. Aztán a tájat fürkészte, hátha valahol a távolban felfedez egy pislákoló tüzet. Ha eltévedtek – motyogta maga elé –, talán tüzet gyűjtanak.

A levél, mint egy rémálom nyomasztotta a lelkét, és tulajdonképpen jól tudta, hogy mi a helyzet. Azonban a lelkivilágnak is megvannak az automatikus megnyilvánulásai éppúgy, mint a testnek, és éppen úgy, mint ahogyan a mondás szerint a fuldokló egy

szalmaszál után is kapkod, hasonló morális helyzetben a szerencsétlen is kapkod egy lehetetlenség után.

A sziget sötétbe burkolódzott, de a hold már kezdte surló fényét küldeni felette, a magaslatok körvonalai derengtek. Kaspar egy órányit, talán még többet is, odafent maradt a sziklán, aztán lemászott, és lement a tengerpartra. A hold közben felkelt, és majdnem ugyanaz a kép tárult fel előtte, mint azon az éjszakán, amikor a hajóval a sziget felé közeledtek, és szerencséjén örvendezve hálát adott Istennek.

Éppúgy, mint akkor, a világító piramis most is ott villódzott a vízen, a sötét pedig felemelkedett a holdig, most is fecsegték az apró hullámok, csak itt a parti köveknek csapódva, annak idején pedig a hajó oldalához.

És emberi szívek ezrei fogják még boldognak érezni magukat, további ezrek pedig el fognak pusztulni nyomorultan, és minden marad így tovább. A hold, a piramisok és a hullámok már régen léteztek, mielőtt az emberi szívek boldogok vagy boldogtalanok lettek, és egyszer valószínűleg már régen nem lesznek emberi szívek, de ezek a szépséges természeti jelenségek éppúgy megmaradnak továbbra is, mert a világ egy nagyon régi, nagyon szolid és nagyon tartós találmány.

Kaspar visszaemlékezett arra az éjszakára, de nem szitkozódott és gyalázkodott, és egyetlen könnycseppet sem ejtett. Kezeit arcához emelve izzó homlokára szorította. Aztán visszatért a kunyhójába, és ruhástól leheveredett fekhelyére.

Milyen kéjesen elbűvölők ezek az éjszakák! Milyen üdítően pihen az ember, és álmodik édes álmokat! És mégis tisztítóúzról és pokolról beszélnek, nem gondolva arra, hogy mindez már ebben a földi paradicsomban is megtörténhet a világ legegyszerűbb módján!

Kaspar jókedvűen ébredt, bár fáj a feje, és hevesen vert a pulzusa, mégis jobban érezte magát, mint abban a borzongató köztes állapotban alvás és ébrenlét között. Összeszedte magát, és kezdte nyugodtan végiggondolni a helyzetét.

Most jutott eszébe, hogy Louis és Madelon szinte állandóan együtt voltak, és ha előfordult, hogy a szokásosnál hamarabb ért haza, biztos lehetett benne, hogy Madelont Louis kunyhójában fogja megtalálni. Ha olykor hárman együtt voltak, és kisebb nézeteltérésre került sor, akkor a testvérek minden esetben ellene foglaltak állást, és ha Madelon önféjű gyerekként valami miatt panaszkodott, Louis mindig igazat adott neki.

Most fogta csak fel, hogy ők ketten már régen elégedetlenek voltak azzal, hogy még mindig a szigeten tartózkodnak, és már korábban megállapodtak abban, hogy el fognak szökni, de mindennek ellenére miért nem közölték vele elhatározásukat, hogy el akarják hagyni a szigetet? Kétségtelenül könnyen hagyta volna magát rábeszélni, hogy velük együtt távozzon annak ellenére, hogy még nem sikerült összegyűjtenie a száz prémet. Ők azonban gyalázatos módon otthagyták a szigeten, sőt, még a lehetőségtől is megfosztották, hogy távozhasson a csónakkal, amellyel megszöktek. A kecskeprémeket is magukkal vitték a levél szerint, ahogyan erről másnap Kaspar meg is győződhetett. Ez tulajdonképpen lopás volt!

És Madelon a kezét nyújtotta ehhez a szélhámossághoz. Madelon, akit szívből szeretett, elhagyta és meglopta. Ez volt az, ami annyira rosszul esett neki.

Még többet is kénytelen volt megtudni, mert miután pontosabban utána nézett, hogy azok ketten mit hagytak hátra, úgy találta, hogy majdnem mindent elvittek, fegyverei, a lövéshez szükséges eszközök, néhány öreg vasfazék és szerszám kivételével. Az összes élelmiszerartalékot is eltulajdonították, és Kaspar csak ekkor fogta fel, hogy miért szóta Louis olyan nagy igyekezettel a kecskehúst. Ha az ember tengeri útra készül, mindennek előtt az ellátmányról kell gondoskodnia.

Most utána nézett kincsének, a Valparaisóból magával hozott pénznek. Az is eltűnt! Az utolsó fillérig. A testvéri szeretet teljes győzelmet aratott a házastársi szeretet felett!

Kaspar érezte, amint elvörösödik. Madelon miatt vörösödött el. Aztán megvetően elmosolyodott. – Még, hogy a pénzt is ellopta! Még jó, hogy eltűnt az életemből, ha már ilyen – gondolta.

Ezután összeszedte a kevés holmit, amit meghagytak neki, és a sziget egy másik helyére költözött. Undorodott a helytől, ahol együtt élt a testvérekkel.

Magányos remeteélet kezdődött. Halászgatott, és krumplit ültetett egy kisebb területen. A lőpor volt a legnagyobb kincse. Nagyon gondosan vigyázott rá, és csak nagy ritkán lőtt egy-egy kecskét, mert felfogta, hogy hamarosan kipusztulnak, ha továbbra is úgy ritkítja őket, mint eddig tette, arról pedig fogalma sem volt meddig lesz kénytelen a szigeten élni. Olykor elejtett egy borjúfő-kát, de ezeknek az állatoknak a húsa nem ízlett neki, inkább halakkal táplálkozott.

Végigbarangolta a szigetet, olyasmit keresve, ami talán hasznos lehet a számára, ha visszakerül az emberek közé. Magvakat gyűjtött és faféléket, köveket is, amelyekről azt gondolta, hátha nemesfémeket tartalmaznak. Később kiderült, hogy semelyik sem volt hasznosítható.

Olykor heves vágyakozást érzett Madelon után, mivel az ember különös teremtmény, de aztán megint szidalmazni kezdte, amikor arra gondolt, hogy mennyire becsapta, és neki köszönheti jelenlegi nyomorúságos körülményeit.

Ez az élet a Kecseszigeten három és fél évig tartott, és bár előfordult, hogy a messze távolban vitorlát vett észre, hajó azonban sohasem közelítette meg annyira a szigetet, hogy jelzésekkel magára vonhatta volna a figyelmet. Egy alkalommal lábnyomokat talált, melyek nyilvánvalóan matrózoktól származtak, akik rövid időre partra szállhattak, de a hajójukat nem vette észre.

Egy szép napon végül hajót pillantott meg nem túl messze a szigettől. Meggyújtott egy farakást, melyet erre a célra tartott készenlétben, és gondoskodott róla, hogy a tűz erőteljesen füstöljön, aztán leszaladt a tengerpartra, és csekélyke lőporkészletének egy

részét feláldozta néhány puskalövésre, majd egy zászlót kezdett lengetni, amit használt rongyokból készített.

A hajóról csónakot küldtek a szigetre, és a tengerészek igencsak elcsodálkoztak, amikor egy kecskeprémbe öltözött férfit találtak majdnem derékszíjáig érő szakállal, és akinek az arcszíne érett gesztenyére emlékeztetett.

Miután felvitték a fedélzetre, és kalandjait elmesélte a kapitánynak, az alig akarta elhinni, hogy hajó nem látogatott el a szigethez, de aztán mégiscsak elhitte a történetet, amikor megtekintette Kaspar lakhelyét.

A hajó holland kereskedelmi hajó volt, Kína és Chile közötti úton, és mivel szinte valamennyi tengerész, akik ezeket a tengereket járják, beszéltek egy kicsit spanyolul, továbbá néhány német matróz is volt a fedélzeten, így Kaspar könnyen meg tudta értetni magát. Felvették a fedélzetre, és hat nappal később Valparaisónál partra szállt. Kezdetben alig tudott eligazodni, mert Valparaiso annak idején gyors fejlődésben volt, de aztán mégiscsak felismerte az utcákat, melyek bár megszépültek, de azért a régiek maradtak. Kibérelt egy lakást, majd felfereste régi ismerőseit. Már csak keveset talált meg közülük, és egyikük sem ismerte meg, de aztán emlékeztek rá. Amikor azonban Louis és Madelon iránt érdeklődött, senki sem tudott felvilágosítást adni. Egészen véletlenül tudta meg egy bőrkereskedőtől, akinek eladta kecskeprémét, hogy Louis ugyanennek az embernek adta el az ő prémjeit, és ezt követően az első adandó alkalommal Peruba távozott. Kaspar iránt nem érdeklődött. Sem ő, sem Madelon egyetlen szót sem említettek róla.

Kaspar soha többé nem hallott róluk, jóllehet hosszú időn át minden Peruból érkezőnél érdeklődött a testvérekről, már régen nem gyűlöletből, vagy esetleg alkalmat keresve, hogy bosszút álljon rajtuk, hanem sokkal inkább őszinte érdeklődésből.

Abban az időben, amikor megismertem őt, Aconcagua városkában élt. Meglehetősen leromlott állapotban volt, és sokkal öregebbnek látszott, mint ahány éves valójában volt. Kecskeprémjei-

nek eladásából származó pénzből ismét szerszámokat vásárolt magának, és suszterként dolgozott, de soha többé nem sikerült nagyobb összeget megtakarítania, bár jöllehet kezdetben a szigetről való visszatérte miatt kíváncsiságból gyakran keresték fel és halmozták el munkával, ez az érdeklődés azonban hamarosan hanyatlani kezdett, és csak nagyon szerény vevőköre maradt meg. A korábbi időkhöz hasonlóan vasárnaponként vadászni járt. Az elejtett néhány madarat saját maga fogyasztotta el, mivel senki sem akarta megvásárolni tőle, így ez volt az egyetlen szórakozása. Egyébként egészen fásult volt, még arra sem figyelt fel élénken, amikor a hazájáról meséltem neki. Az a tény, hogy az Aconcaguaban élő néhány német Ziegenkasper-nek (kecskebohóc), a chileiek pedig Don Casparo de Mas a fuera néven emlegették, úgy tűnt kedvére volt. Az asszonyokat láthatóan kerülte, mintha Madelonnal találná szembe magát, akit látszólag még mindig olyannak képzelt, mint amilyen tizenöt évvel korábban lehetett, amikor elhagyta. Harag nélkül beszélt róla, és egyáltalán, szívesen mesélte el történetét.

Azt hiszem, hogy a német vadász, akivel Santiagóban találkoztam, a Ziegenkasper és én voltunk az egyetlen emberek, akik annak idején Amerika egész nyugati partján pipáztunk, és amikor megpillantottam a meglehetősen silány agyagpipát, amit Kapspar szívogatott, megajándékoztam egy porcelánpipával, melyen a jó öreg Erlangen egyetemi város látképe volt ábrázolva. Másnap kaptam tőle ajándékba egy ivószarut, ami szintén igen egyszerű volt, amelyet a chilei tehénpásztorok szoktak maguknál tartani. Mind a mai napig meg van még ez az ivószaru, de azt hiszem, hogy a szegény ördög, aki megajándékozott velem, már régen megtért keresztény apáihoz, hacsak nem gondolta úgy a boldog túlvilágon, hogy a vadászat mennyországában inkább áttelepszik a rézbőrű indiánokhoz, hogy azok örök vadászmezőin vadászhaszon.

Tartalomjegyzék

A csempészek.....	1
Szenyor Bariasz.....	21
Szenyor Bariasz története.....	27
Egy fekete gyémánt.....	40
Az Altenberg kastélyban	64
Esküvő és halál.....	87
Egy különös társaság.....	109
Chilében	139
Régi ismerősök.....	162
Családi események	185
Hegymenetben.....	212
Rosszindulatú csábító.....	232
Támadás és küzdelem.....	255
Dolores fogságban.....	277
Kísértetek	301
Nogaret	329
Alkudozás.....	354
Egy régi ismerős kalandjai	380
A történet vége	403
Utóirat: Benavides.....	431
Kaspar kalandjai.....	434

A fordító fordításai a
Magyar Elektronikus Könyvtár
kínálatában:

Kraft, Robert:	Starke Egy modern bőrharisnya
Laverrenz, Viktor:	Az afgán kém
Gerstäcker, Friedrich:	A Wendelsheim örökség
Gerstäcker, Friedrich:	A halott útvámszedő
Möllhausen, Balduin:	Párbaj Kaliforniában
Friedrich Armand Strubberg:	Ugrás a mélybe
Friedrich Armand Strubberg:	A philadelphiai krózus
Gerstäcker, Friedrich:	A kolónia
Gerstäcker, Friedrich:	Egy kőszívű anya lányai
August Schrader:	Elégtétel
Ernst von Bibra:	A gyémánt átka